

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3 3433 06822886 9

100

J. Verhelst, Sculptor. A.D.

P. DOMINICI SCHRAM

BENEDICTINI BANTHENSIS
S.S. THEOLOGICÆ, ET S.S. CANONUM
PROFESSORIS EMERITI

ANALYSIS
OPERUM
S.S. PATRUM, ET SCRIPTORUM
ECCLESIASTICORUM.

TOMUS XI.

CONTINENS OPERA
SANCTI ZENONIS EPISCOPI VERONENSIS.
SANCTI PHOEBADII AGINNENSIS EPISCOPI.
TITI EPISCOPI BOSTRENSIS, SANCTI
OPTATI EPISCOPI MILEVITANI, LUCIFERI
EPISCOPI CARALITANI, SANCTI
EPHRÆM SYRI
CUM

DUPLICI INDICE,
UNO OPERUM,
ALTERO RERUM MEMORABILIVM.

SUPERIORUM PERMISSU, ET APPROBATIONE.

AUGUSTÆ VINDELICORUM,
SUMPTIBUS MATTHÆI RIEGER P. M. FILIORUM.

MDCCCLXXXVIII.

17 88

[illegible]

INDEX OPERUM.

Sancti ZENONIS Episcopi Veronensis tractatum

	Liber I.	IV	pag. 2
tractatus	I. De Fide.		<i>ibid.</i>
	II. De Spe, Fide, & charitate.		3
	III. De Justitia.		5
	IV. De Pudicitia.		10
	V. De Continentia.		13
	VI. De Patientia.		16
	VII. De Humilitate.		18
	VIII. De Timore.		20
	IX. De Avaritia I.		21
	X. De Avaritia II.		24
	XI. De Avaritia III.		25
	XII. De Spiritu, & corpore.		<i>ibid.</i>
	XIII. De Circumcisione.		27
	XIV. De spiritali ædificatione domus Dei.		30
	XV. De triplici genere sacrificiorum.		32

Tractatus XVI. De Resurrectione.	pag. 33
Liber II.	36
Tractatus I. De Genesi contra Arianos.	<i>ibid</i>
II. Item de Genesi.	37
III. De Genesi, seu æterna filii Dei generatione.	38
IV. De Eadem.	<i>ibid.</i>
V. De Eadem.	<i>ibid.</i>
VI. De eo, quod scriptum est: <i>cum tradiderit regnum Deo</i> <i>& Patri 1. Cor. 15.</i>	39
VII. De Nativitate Domini I.	<i>ibid.</i>
VIII. De Eadem II.	40
IX. De Nativitate Domini, & Majestate.	41
X. De Abraham I.	<i>ibid.</i>
XI. De Eodem II.	42
XII. De Eodem III.	<i>ibid.</i>
XIII. De somnio Jacob.	43
XIV. De Juda.	44
XV. De Job.	46
XVI. De Susanna.	47
XVII. De Jona Propheta.	<i>ibid.</i>
XVIII. De Natali S. Arcadii.	48
XIX. In illud Geneseos 1. v. 26. <i>faciamus hominem ad ima-</i> <i>ginem, & similitudinem</i> <i>nostram.</i>	50
XX. In eundem locum.	<i>ibid.</i>
	Tra-

Index Operum.

17

ra ^{ctatus}	XXI. De Psalmo centesimo. pag.	51
	XXII. XXIII. XXIV. XXV.	
	XXVI. in Isaiam. I. II. III. IV. V. <i>ib.</i>	
	XXVII. XXVIII. XXIX. in	
	Isaiam VI. VII. VIII.	52
	XXX. usque ad XXXVII. invi-	
	tatio ad fontem.	54
	XXXVIII. usque ad XLIV. ad	
	Neophytos post Baptisma.	55
	XLV. usque ad LIII. de Die	
	Dominico Paschatis.	57
	LIV. usque ad LXVIII. de	
	Exodo in die Paschæ.	59
	LXIX. usque ad LXXVII. de	
	Daniele in Pascha.	61

an^{cti} PHOEBADII Aginnensis Episcopi
Opuscula adversus Arianos.

64

Liber contra Arianos.

65

De Fide Orthodoxa contra Arianos.

72

Libellus fidei.

80

ITI Episcopi Bostrensis libri tres adver-
sus Manichæos.

82

Liber I. contra Manichæos.

83

Liber II.

86

Liber III.

102

Oratio in Ramos Palmarum.

110

san^{cti} OPTATI Milevitani de schismate
Donatistarum libri septem.

116

Liber I.

117

Liber II.	pag. 128
Liber III.	136
Liber IV.	142
Liber V.	147
Liber VI.	153
Liber VII.	158
LUCIFERI Episcopi Caralitani ad Constantium Imperatorem opuscula.	165
Pro S. Athanasio Liber I.	166
Pro Eodem Liber II.	177
De Regibus Apostaticis Liber unus.	187
De non conveniendo cum hæreticis.	192
De non parcendo in Deum delinquentibus.	199
Moriendum esse pro Dei Filio.	214
Sancti EPHRÆM Syri Opera.	223
Tomus I. Sermones.	225
Sermo I. De Sacerdotio.	<i>ibid.</i>
II. Ad Fratrem quemdam &c.	229
III. Apologia de Heli Sacerdote.	230
IV. De Festis Diebus.	232
V. De Charitate.	234
VI. Encomium in Psalmos.	237
VII. De Oratione.	239
VIII. De Amore Pauperum.	241
IX. De Jejunio.	243
X. De loco scripturæ : <i>duo erunt in agro. Matthæi 24.</i>	244
Sermo	

Index Operum.

VII

Sermo XI. De his, quæ præsens hæc vita nostra in se continet.	pag. 245
XII. De Mansionibus beatis.	246
XIII. De Locis beatis.	247
XIV. De non suscipiendis rebus hisce momentaneis.	249
XV. Ode Optime fluens in eos, qui quotidie peccant, & quoti- die poenitentiam agunt.	250
XVI. De Virtutibus & Vitiis.	252
XVII. De Timore Dei, & carente illo.	<i>ibid.</i>
XVIII. De Charitate, & non habentibus eam.	253
XIX. De Longanimitate, & carentibus ea.	254
XX. De Patientia, & Impatientia.	255
XXI. De Lenitate animi, & iracundia.	256
XXII. De Mansuetudine, & improbitate.	257
XXIII. De Veritate, & mendacio.	258
XXIV. De Obedientia, & Inobedientia.	259
XXV. De Invido, & non Invido.	260
XXVI. De alieno a maledicentia, & maledicis.	261
XXVII. De Temperantia, & intemperantia.	262

Sermo XXVIII.	De recta vivendi ratione	
	Capita XCI.	pag. 264
XXIX.	Consilium de vita spirituali	
	Capita XCVII.	274
XXX.	De non scandalizando Pro-	
	ximo.	286
XXXI.	De vera , & perfecta renun-	
	tiatione.	281
XXXII.	Quomodo anima cum la-	
	chrymis debeat orare Deum,	
	quando tentatur a Diabolo.	281
XXXIII.	De Timore animi.	281
XXXIV.	Reprehenfio fui ipfius,	
	& confeffio.	281
XXXV.	Adhortatio ad Pietatem.	281
XXXVI.	Sermo ad pietatem	
	Chrifti athletam exercens.	281
XXXVII.	De Divina gratia.	281
XXXVIII.	De Fide.	281
XXXIX.	De Terræ Motu.	291
XL.	Ne decipiamur erroribus gen-	
	tilium.	<i>ibid</i>
XLI.	Ad Everfionem superbix.	291
XLII.	Ad Correptionem vitiofe vi-	
	ventium.	291
XLIII.	De Morbo linguæ, aliisque	
	vitiis.	291
XLIV.	Non effe ridendum , fed	
	lugendum potius.	291
		Serm

Index Operum.

ix

mo XLV. Quod ludicris rebus absti- nendum sit Christianis. pag.	300
XLVI. De Pellicibus ad Impudi- citiā.	302
XLVII. De Abstinendo a cupidi- tatibus.	304
XLVIII. De Abstinendo ab omni consuetudine pernitiōsa.	305
XLIX. Adversus improbas mulie- res.	307
L. Controversia de Virginitate, & continentia.	309
LI. De Castitate.	310
LII. De Virginitate.	311
LIII. De Passionibus animi.	313
LIV. De Compunctione Sermo I.	314
De Eadem II.	315
De Eadem III.	317
De Eadem IV.	319
LV. De Pœnitentia Sermo I.	320
De Eadem II.	321
LVI. De Pœnitentia, & Conver- sione.	322
LVII. De Pœnitentia, & Patientia.	323
LVIII. De Patientia.	324
LIX. De Patientia, & compunc- tione.	326
LX. De Patientia, & Consum- matione hujus sæculi.	328
a 5	Sermo

Sermo LXI. Beatitudines.	pag. 332
LXII. Beatitudines aliæ.	335
LXIII. De Beatitudinibus, & mi- feriis.	336
LXIV. Christianæ, ac perutiles aliquot Interrogationes, & Responsiones.	338
LXV. Quomodo Deus blasphe- metur.	<i>ibid.</i>
LXVI. Quomodo peccator Deum inhonoret.	339
LXVII. Quomodo hæretici cani- bus comparentur.	340
LXVIII. Quod genus Peccati sit irremissibile.	341
LXIX. Quod Peccatum præter Hæresin cæteris sit gravius.	<i>ibid.</i>
LXX. De iis, quæ fient in Judicio.	342
LXXI. De Abrenuntiatione in S. Baptismo facta.	343
LXXII. De variis cruciatibus in Inferno.	344
LXXIII. De Recordatione mortis.	348
LXXIV. Vid. Nota.	350
LXXV. De Resurrectione Mortuo- rum.	<i>ibid.</i>
LXXVI. Contra negantes Refur- rectionem mortuorum.	351
LXXVII. De Consummatione sæ- culi, & Antichristo.	353
	Sermo

Index Operum.

x

Sermo LXXVIII. De Apparitione Crucis	
in iudicio universi.	pag. 355
LXXIX. De Iudicio, & Retributione.	357
LXXX. De Iudicio, & compunctione.	358
LXXI. In secundum Adventum	
D. N. J. C.	360
LXXXII. Vid. Nota.	362
LXXXIII. Threni de divina Retributione.	<i>ibid.</i>
LXXXIV. Pia ad Deum Oratio.	363
LXXXV. De Die Iudicii.	364
LXXXVI. Lamentatio ad animam negligentem.	<i>ibid.</i>
LXXXVII. Pia animæ pœnitentis precatio.	365
LXXXVIII. Confessio, seu precatio ad Deum.	366
Tomus II. Tractatus.	368
S. EPHRÆM Syri narratio de sua conversione.	<i>ibid.</i>
Canticum spiritale.	371
Epistola ad Joannem Monachum.	375
Hypomnisticum sive admonitoria Oratio.	377
De Virtute ad Monachum Novitium adhortationes quatuor cum Prologo.	379
Adhortatio I.	<i>ibid.</i>
II.	382
Adhor-	

Adhortatio III.	pag. 384
IV.	387
De Virtute Capita X. cum Prologo.	389
Caput I.	<i>ibid.</i>
II.	390
III.	391
IV.	<i>ibid.</i>
V.	<i>ibid.</i>
VI.	392
VII.	<i>ibid.</i>
VIII.	393
IX.	394
X.	395
In illud : Attende tibi. Capita XII.	397
Caput I.	<i>ibid.</i>
II.	<i>ibid.</i>
III.	398
IV.	399
V.	400
VI.	401
VII.	402
VIII.	403
IX.	405
X.	407
XI.	408
XII.	<i>ibid.</i>
Sermo	

Index Operum.

XIII

ermo Paræneticus in illud: Attende tibi ipsi.	409
rologus in Paræneses.	410
arænesis I. ad eos , qui in Religionis se rudimentis exercent.	411
II.	414
III. De quibusdam Interroga- tionibus , & Humilitate.	<i>ibid.</i>
IV. Ad Monachos Novitios.	415
V. Adhortatio ad Divinam Doctrinam.	417
VI. Ad Monachos Novitios.	418
VII. Ad Eosdem.	419
VIII. Ad Eosdem de Opere manuum.	420
IX.	<i>ibid.</i>
X. Quod propter tempus non fit indulgendum torpori.	421
XI. Quod frangi , & deficere non oporteat.	422
XII. De animi promptitudine ad omne opus bonum.	423
XIII. De Humilitate.	424
XIV. Quod non oporteat alte sapere.	<i>ibid.</i>
XV. De statu Præpositorum.	425
XVI. De Dotibus Præfecti.	426
XVII. Didactica sive Doctri- nalis.	427
	Paræ-

Parænesis XVIII. De iis, qui de se magnifice sentiunt.	pag. 429
XIX. De Exercitatione animæ.	430
XX. De Synaxi.	431
XXI. De dormitationum diversitate.	432
XXII. De Negligentibus ab initio.	433
XXIII. De Novitiis laborem fugientibus.	434
XXIV. Quod diversimode impugnantur, qui sub obedientia vivunt.	436
XXV. Quomodo dæmon infestet fenes in Monasterio.	439
XXVI. De transmutatione locorum.	<i>ibid.</i>
XXVII. De susceptione Revertentis Fratris.	441
XXVIII. De Privatione timoris Dei.	443
XXIX. In illud: <i>Habenti dabitur, & abundabit. Matth. 25.</i>	444
XXX. De temerario Judicio non ferendo.	<i>ibid.</i>
XXXI. De Humilitate.	446
XXXII. Christianus longanimis sit oportet.	<i>ibid.</i>
	Paræ-

Index Operum.

xv

Parænesis XXXIII. De Patientia, & Compunctione.	pag. 448
XXXIV. De Passionibus animi.	449
XXXV. De Consolatione pu- fillanimum.	450
XXXVI. De attenta, & stu- diosâ lectione.	452
XXXVII. De Oculis non huc illucque torquendis.	453
XXXVIII. De Mansuetudine.	454
XXXIX. De Inobedientibus.	455
XL. De Pietate, & abstin- tia ab illicitis.	458
XLI. De His, qui propria cadunt negligentia.	459
XLII. Ad Fratrem, qui exci- dit, & de Pœnitentia.	462
XLIII. Quod non oporteat jurare, nec blasphemare.	464
XLIV. De Timore Dei.	466
XLV. De Charitate sive Di- lectione.	468
XLVI. Ad Eulogium.	<i>ibid.</i>
XLVII. Ad Monachum ace- diæ deditum.	470
XLVIII. De Morum perversi- tate.	473
XLIX. De Differentia, & Præstantia vitæ Mona- sticæ supra vitam sæcu- larem.	474

Parænesis L. Commonitoria, & Catechetica ad Monachos.	pag. 475
Apophthegmatum Capita C.	478
Tractatus.	
De Monachis, ac de turture.	491
De Perfectione Monachi.	492
De Panoplia sive armatura spiritali.	496
De Luctamine spiritali.	497
Sermo Asceticus, & exhortatorius ad fratres.	509
Sermo Paræneticus de secundo Adventu Domini.	503
Tomus III. Tractatus varii.	506
Sermo Asceticus ad Imitationem Proverbiorum.	<i>ibid.</i>
Sermo Asceticus de Vita Religiosa atque Monastica.	534
De Pœnitentia.	549
Sermo de compunctione animi.	564
S. EPHRÆM Confessio, & sui ipsius reprehensio.	579
Sermo de universali Resurrectione, & extremo Judicio.	581
S. EPHRÆM pia & humilis ad Deum Oratio.	584
Sermo in Noe, & de Continentia.	585
Sermo in Abraham, & Isaac.	586
Sermo in Loth, & de Tranquillitate.	591
Sermo de laudibus Joseph Patriarchæ.	593
Sermo	

Index Operum.

XVII

Sermo in S. Daniele Prophetam , & SS. tres pueros.	pag. 600
Sermo in Jonam Prophetam , & de Pœnitentia.	602
Sermo in S. Heliam Prophetam , & in Viduam Sareptanam.	608
Sermo in Margaritam pretiosam.	610
Sermo adversus eos , qui filii Dei na- turam curiose scrutari nituntur.	616
Sermo in transfigurationem D. N. J. C.	622
Sermo de Passione Salvatoris N. J. C.	628
Threni, id est, lamentationes glo- riosissimæ V. M. super passione Do- mini.	632
Sermo in pretiosam , & vivificam Crucem Domini.	636
Sermo de Sanctissimæ Dei genitricis Virginis Mariæ laudibus.	641
Oratio ad SS. Dei genitricem.	644
Sermo in Mulierem peccatricem.	647
Encomium in S. & magnum Basilium.	654
Encomium in SS. XL. Martyres.	661
Encomium in omnes SS. Martyres S. N. J. C.	667
Sermo alius de laudibus Christi Mar- tyrum.	670
Vita B. Abramii , & Neptis ejus.	674
Encomium de Juliano Monacho.	688
Sermo	

Sermo in Patres, qui temporibus suis
consummati sunt. pag. 61

Sermo in SS. Patres, qui tempore
illo defuncti in sancta pace requie-
verunt. 61

Ex eodem sermone tetrasyllaba, five
aliud Metrum. 70

Sermo heptasyllabus, five aliud Me-
trum. 70

Sermo in eos, qui in Christo obdor-
mierunt, & de vanitate hujus
vitæ. 70

S. Patris EPHRÆM Syri Testamentum. 71

SANCTI ZENONIS

EPISCOPI VERONENSIS

TRACTATUS.

§. I.

S. Zenonis Gesta & Scripta.

Zeno natione Afer ex Cæsarea Mauritaniae ortus, uti arguunt Ballerinii *differt. de actis S. Zenon.* in Italiam veniens Veronae anno 362 ad eam regendam Ecclesiam Cricino Episcopo successit, ubi plurimos idololatrias ad Christi fidem, nec paucos Arianos ad ejurandam hæresin adduxit, & tandem circa annum 380 diem extremum clausit. Quod verò ad sancti hujus Patris tractatus seu sermones spectat, eorum collectionem ipse author non paravit, sed illa potius post sancti hujus Episcopi mortem, quarto sæculo exeunte, vel quinto ineunte ex ejus schedis expressa fuit, cumque primus horum tractatum confarcinator, omnia Zenoniana in schedis reperta quocunque demum ordine sine discrimine conringeret, uti antiquæ editiones de-

Schrami Analysis Tom. XI.

A mon-

2   *S. Zenonis Ep. Veron.*

monstrant, Ballerinii fratres præcedentibus editis cum novem manuscriptis codicibus collatis anno 1739 Veronæ novam editionem adornarunt, & tractatus omnes in duos libros dividentes, in priorem tractatus longiores, in posteriorem breviores rejecerunt, quorum tamen uterque sinceros S. Zenonis foetus continerent, rejectis in appendicem undecim opusculis hætenus perperam illi adscriptis, suisque autoribus Potamio Episcopo, ac S. S. Hilario Pictaviensi, & Basilio Cæsariensi Episcopis restitutis. Tres præterea dissertationes addiderunt, quarum prima sinceros sancti Patris tractatus a supposititiis secernit ac vindicat; altera de eorum utilitate agit, tertia de gestis cultuque S. Antistitis pertractat.

§. II.

ANALYSIS.

LIBER PRIMUS.

TRACTATUS I.

De Fide.

*Dei verbo
simpliciter
creden-
dum.*

Christianæ fidelitatis felicitas maxima
est, fidei nosse naturam, quæ talis
ac tanta est, ut unicuique homini non ab
alio commodetur, sed ejus ex voluntate na-
scatur: si enim docentis pendet ex ore, pro-
cul dubio eodem aut cessante, aut aliter
docente consumitur. Huc accedit, quod
ipsa etiam lex incredulo credentis fructum
præ-

„præstare non possit, nam Judaicus populus
 „displicuit Deo incredulitate, & manifestissi-
 „mum puto nimis astuto simplicem esse melio-
 „rem, quia omnibus Dei verbis simpliciter
 „credit, astutus autem nimia sapientia infa-
 „tuatus inquisitionibus vanis semetipsum con-
 „fundit: disputatio enim sicut excolit legem,
 „ita si versuta sit, eradicat fidem. quia fides
 „profecto non est, ubi quæritur fides. O
 „quam misera est fides, quam verba concin-
 „nant! O quam debilis cujus quotidie dissi-
 „pantur variis argumentationibus membra!

2. „Igitur si Dei servus es *stultus & ineru-*
 „*ditas quaestiones evita, sciens, quia lites gene-*
 „*rant, servum autem Dei non oportet litigare*
 „2. Tim. 2. quia lis & charitatis est hostis &
 „fidei. De eo ergo quod modum humani sen-
 „sus excedit, disputare evita: negat quo-
 „dammodo Deum, quisquis adserit Deum,
 „defensio enim nonnisi imbecilli præstatur;
 „nec potest cum revereri, qui ingenii putat
 „esse, quod ille fuerit æstimatus. Ceterum
 „illa est fidei generositas vera, ut Deo fideli-
 „ter serviat, in solo ipso fiduciam gerat, in-
 „culpatis moribus vivat, Trinitatisque unam
 „potentiæ plenitudinem, quæ una credulitate
 „concipitur, non violet, sed honoret.

TRACTATUS II.

D. Spe, Fide & Charitate.

3. „Tribus in rebus Christiani culminis fun- *S. ei præ-*
 „damenta consistunt; in spe, fide, & *stantia.*
 „charitate, quæ invicem sibi connexa & alii

„alia necessaria sunt; spes enim nisi præce
 „cui laborat fides? fides si non sit, quon
 „spes nascetur? quibus si deneges charitat
 „utraque cessabunt. Unde primo spes n
 „proponenda est futurorum, sine qua
 „præsentia quidem ipsa stare possunt. I
 „spem, & tota torpet humanitas, artes
 „tutesque universæ cessabunt. Quid r
 „profundo gurgiti nauta committit, ni
 „lucrum occurrat? & sic de milite, agric
 „& Christiano, qui credit in Christum,
 „promissum sibi æternæ felicitatis tempus
 „dit esse venturum.

*Fidei
 præstan-
 tia.*

4. „Sed spes ex fide est, eique subje
 „ubi enim fides non est, nec spes est,
 „præmium quod spes habet, fides mere
 „quæ quidem pro spe pugnat, sed sibi vi
 „Fides quippe maxime res nostra propria
 „Per hanc Henoch meruit transferri; Noe
 „luvium evasit; Abraham ad Dei perv
 „amicitiam. *Heb. 11.* Jacob Deo collu
 „prævaluit *Gen. 32.* Joseph Ægyptum suæ
 „tioni subjecit. *Gen. 41.* Hæc Moyfi in r
 „rubro terram vitream fecit. *Exod. 14.* J
 „Jesu Nave soli lunæque frænos induxit.
 „10. David de Golia triumphos att
 „1. *Reg. 17.* in Job non desperavit. *Job. 1.*
 „Tobiæ cæcitate medica fuit. *Tob. 11.* in
 „niele ora leonibus alligavit. *Dan. 6.* in J
 „cetum in cymbam convertit. *Jon. 2.*
 „hanc Apostoli cæcos videre, surdos aud
 „mortuos ad vitam reverti jusserunt.

5. „Sed maxime charitas sua ingerit for-^{Charitatis}
 „tiora, quæ est ita rebus universis prædita, ^{præstan-}
 „ut sit omnium jure ipso regina. Triumphet ^{tis.}
 „licet quibus vult virtutibus fides, & spes
 „multa & magna proponat, tamen sine hac
 „utræque non stabunt, fides si seipsam non
 „amet, spes si non ametur. Adde quod fides
 „sibi soli prodest, charitas omnibus, finem
 „non habet, momentis omnibus crescit, non
 „quemquam pro persona diligit, quia adulari
 „nescit, non pro honore, quia ambitiosa non
 „est, non æmulatur, quia invidiam ignorat,
 „non inflatur, quia humilitatem colit; non
 „malum cogitat, quia simplex est; non irasci-
 „tur, quia etiam injurias libenter amplectitur:
 „bella premit, lites tollit, jura evacuat, fora
 „compescit, odia eradicat, iras extinguit.
 „Hujus est munus, quod cara uxor, quod
 „generosi liberi, quod veri sunt patres. Ni-
 „hil est prorsus, quod sine hac gratum, paci-
 „ficum, fidele, securum, gloriosum, Deo
 „junctum possit esse & perfectum. Constat
 „ergo omne Christianitatis magis in charitate,
 „quam in spe vel fide esse depositum, nam
 „Judas traditor Domini & spem & fidem per-
 „didit, quia charitas in ipso non mansit.

6. „Primum porro dilectionis officium ^{Charitatis}
 „est, Deo refundere, quod nati sumus, soli ^{officia.}
 „que debere quod vivimus, nihil prorsus
 „cordis nostri in penetralibus retinere, quod
 „alieno jure servemus, & cum nos in ipso
 „habitare cæperimus, tunc demum charita-
 „tem per semetipsum ei condigne reddemus.

„corrupta sunt omnia, ut quidquid in eo ge-
 „ritur, non debere diligi a nobis sacris voci-
 „bus jubetur 1. Joan. 2. v. 15.

8. „Nunc ergo videamus, unde vera *Charitatis*
 „charitas veniat, ubinam consistat, cui vel *divinae*
 „maxime debeat. Utique illi, qui homi- *effectus.*
 „nem fecit, qui ei orbem terræ donavit, &
 „regni cœlestis participatione ditavit. O cha-
 „ritas, quam pia, quam opulenta, quam po-
 „tens! nihil habet, qui te non habet! Tu
 „Deum in hominem demutare valuisti: Tu
 „Adam in Christo renovasti: Tu sacram cru-
 „cem in salutem perditio mundo providisti: Tu
 „populi cœlestis animam tenes, dum ornas
 „pacem, fidem custodis, amplecteris innocen-
 „tiam, veritatem colis, patientiam diligis,
 „spem repræsentas: Tu diversos homines
 „moribus unum spiritum, unum efficis cor-
 „pus: Tu martyres gloriosos a confessione Chri-
 „stiani nominis nullis tormentis separari per-
 „mittis: Tu ut nudum vestias nuda esse con-
 „tenta es: Tibi fames saginatio est, si pa-
 „nem tuum inops esuriens manducaverit:
 „tuus census est: totum in misericordiam ha-
 „bere, quod habes: Tu sola rogari non nosti:
 „Tu oppressos eripis: Tu cæcorum oculus,
 „pes claudorum, scutum viduarum, pupillo-
 „rum parens: Tu ita diligis inimicos, ut inter
 „eos charosque tibi quid distet, nemo dis-
 „cernat. Tu divina custodis: Tu in Patre
 „imperas. Tu tibi in Filio obtemperas: Tu
 „in Spiritu sancto exultas: Tu cum in tribus
 „una sis, nullo pacto divideris: a Paterno
 „fonte

„fonte in Filio tota refunderis, & tamen tota
 „ubi refunderis, nec recedis. Recte Deus
 „diceris, quia Trinitatis potentiam sola con-
 „vertis.

TRACTATUS III,

De *Justitia*.

*Justitia
 officia.*

9. „Vera justitia omnium fons materque est
 „virtutum, quæ præter cæteras tota
 „se ad alienas utilitates colligit, sciens quid
 „Deo principaliter debeat, nihil sibi ipsa con-
 „cilians, nisi quod fideliter sine ulla jactantia
 „ejus fungitur voluntate, & in publico se
 „magis sentiri cupit, quam videri. Hæc
 „captivorum juga redemptionibus frangit,
 „ægritudinem cum ægro partitur, abjecta ca-
 „davera inhumata esse non patitur, in pau-
 „peres pietatis largiter semina spargit, nec
 „rogari se permittit, nec vicaria laudis remu-
 „nerari mercede; hoc æstimat crimen, nam
 „nihil relinquendo sibi antecedit avaritiam,
 „beata cupiditate; homines enim illa possi-
 „det, ista Deum. Siquis eam provocat in ju-
 „dicium, ut ejus auferat tunicam, pallium illi
 „quoque concedit; maledicatur, & benedicit,
 „cæditur, & gratias agit, jugulatur & non
 „repugnat, pro percussoribus Deum exorat:
 „una illi est cautio, ne quid horum digne pa-
 „tiatur.

*pro est
 Justitia.*

10. „Verum hanc justitiam qui sacras lit-
 „teras aut non legerunt, aut lectas irritas
 „putaverunt, stultam putant, irridentque
 „quasi

Tractatus. Lib. I.

tuasi vanam, quod se sponte faciat quis in-
felicem cum possit bonis mundi perfrui, &
negligat, non credentes repromissæ immor-
talitatis beatitudinem. Sed nostram no-
bis salutem derelinquant, habeant secum
sapientiam suam, quæ non est aliud quam
justitiæ inimica avaritia. Atque inde est,
quod frumento paucorum horrea plena
sunt, inanis plurimorum venter, populis
deteriora mensuris pretia, quam inopia.
Inde fraus, perjurium, rapinæ, lites æ
bella, & appetitio rei alienæ, sub prætextu
propriæ defensionis callidissimis argumentis
urgetur, ut quis indefensus quod habet, le-
gibus perdat, quod est omni violentia de-
terius, quia illud, quod vi eripitur, non-
numquam repeti potest, quod legum cir-
cumscriptionibus, non potest. Glorietur
qui vult, ista justitia, verumtamen sciat,
quia misero & miseris ditatur alienis, &
quod habet infelici tenacitate non aliis tan-
tum, sed etiam sibi ipsi subducit.

11. „Sed inquires, justum est, ut mea *Pauperi*
servem, aliena non quæram. Hoc etiam *subveniend-*
gentes dicere consueverunt. Verum scire *dum.*
cupio optime Christiane, quæ sint tua, cum
sint timentibus Deum universa communia
„*Ad. 4. v. 32.* Sicut dies, sol, nox &c. Er-
go non est Tyranno dissimilis, qui solus ha-
bet, quod potest prodesse commodis pluri-
morum. Quid quod paupere quotidie mo-
riente fame, frigore, amicum tibi excolis
„aurum, vestem pretiosam, pro sacrosancto

„habes, nec intelligis, quia homini ino-
 „morienti, qui cum possit, opibus non
 „venit, ipse eum videtur occidere. O qu-
 „tarum neces animarum in phaleris, pede-
 „ornatæ matronæ!

*Filiorum
 immode-
 rata cura
 repro-
 batur.*

12. „Filios inquit habeo, quos nuda-
 „non debeo. Ista est infidelitatis excusati-
 „quam spiritus per prophetam retundit
 „cens: *adolefcentior fui & senui, & numqu-*
 „*vidi iustum derelictum, nec semen ejus quær-*
 „*panem* Ps. 36. v. 25. quod probare ex-
 „plo perfacile est 3. Reg. 17. viduæ Eliæ a-
 „menta præbentis. Stulta sane res est, il-
 „te velle vitæ substantiam providere, quib-
 „nec animas inspiraveris, nec salutem pr-
 „stare possis. Solius Dei potestas est, futuri
 „rum commodis providere.

TRACTATUS IV.

De Pudicitia.

*Pudicitia
 slogium.*

13. „Pudicitia tantæ virtutis est, ut
 „honorabilis etiam hostibus sui
 „hæc totius generis humani fundamenta co-
 „firmat, parentum, conjugum, liberorum
 „que sacra jura custodit, in utroque sexu co-
 „spicua, in omni ætate miranda, semper be-
 „conscia, unum tantummodo metuens,
 „sit amplius, quæ vocatur: in solitudine
 „tamquam arbitrum timet, omneque secr-
 „tum plus, quam publicum reveretur. Pess-
 „feras odit blanditiâs carnis iâimicæ: nem-
 „nem foede desiderat, nec ulli se similiter d-
 „sid

„siderabilem præstat. Beata cum alludit in
„pueris, beatorum cum adolescentibus lapsus
„feliciter timet, beatissima, cum in juvenibus
„carnalia extinguere laborat incendia.

14. „Age nunc ejus æmulæ rabiem publi- *Luxuria*
„cenus, discurrit quippe vesana per populos, *foras.*
„hominumque lubricas mentes libidinum fla-
„grantibus stimulis præcipitat in furorem,
„non sexui parcens, non ætati, non pietati,
„non sibi, qui pudorem alienum qui appetit,
„primo suum perdit: injicit amorem, paulo
„post odium de amore factura: seminat illicitos
„hæredes, proprios aut necat, aut denu-
„dat affectu. Hæc sæpe indixit quietis gen-
„tibus bellum: hæc libidinis mercedem in
„parentum, maritorum, uxorum, liberorum
„mortibus posuit. Hæc in idolis dea est, in
„cultoribus eorum ministra: venerandam se
„procurat in templis, hilarem in theatris,
„importunam in publicis, opportunam in se-
„cretis: lasciva, non linguis, non oculis,
„non auribus parcens, jocatur, sperat, am-
„bit, obsequitur, zelatur, insanit, armatur
„precibus, armatur & ira, ad satietatem num-
„quam lubrica utilitate pervenit: desiderat fa-
„cere, quod timet publicari: odit pudicitiam,
„& tamen hoc cupit videri, quod illa est.
„Interea miris excolit se artibus, faciemque
„suam, quam non habet, quærit. Pingit se,
„& vultum suum vultibus vestit alienis. Num-
„quam diligit Deum, quem scit operibus suis
„esse contrarium, diaboli est mancipium, ejus
„enim possidet regnum, nam deos ipsa ge-
„nuit,

„huit, ipsa intulit mundo, per quos aut in
 „quibus diabolus colitur. Ipsa viris contra
 „Dei legem evagandi extra legitimum torum
 „inspirat infeliciter liberam facultatem.

*Pudicitia
 exempla.*

15. „Venio nunc ad exempla, ut & impu-
 „dicitiae malum, & bonum pudicitiae facilli-
 „me possit agnosci. Joseph Hebræus, quem
 „Domini sui uxor pejus amare coeperat,
 „quam oderant fratres, in repugnatione ve-
 „stem sibi violenter extortam relinquens ex
 „impudicitiae fovea nudus aufugit, sed pud-
 „icitiae splendore vestitus post calumniosam
 „damnationem & liberatus a Deo est & ho-
 „noratus Gen. 41. Denique rex jure secun-
 „dus factus est regni, qui insignis rex erat
 „jam ante pudoris. Susannam quoque quam
 „seniores impudicitia mentiente in publicum
 „traxerant, probatam & vindicatam ad ma-
 „riti thalamum cum ingenti triumpho victrix
 „pudicitia reportavit.

*Pudicitia
 suavia.*

16. „Sed in quantum miranda es o pud-
 „icitia! Tu in virginibus felix, in viduis for-
 „tis, in conjugis fidelis, in sacerdotibus
 „pura, in martyribus gloriosa, in Angelis
 „clara, in omnibus regina. Tu in pauperi-
 „bus dives, in divitibus ditior. Tu es ho-
 „nor corporum. Tu thesaurus animarum.
 „Per te legitima jejunia celebrantur, per te
 „allegatae, priusquam fundantur, acceptan-
 „tur preces. Tu es sacrificium Deo carum,
 „tu legitimum Dei templum, sacrarium pu-
 „doris. In te corruptio intrare non novit.
 „Per

„Per te sæculum vincitur, concupiscentia
 „omnis eliditur, diabolus subjugatur. An-
 „tichristus non timetur, spiritus sanctus indu-
 „citur, glorificatur Christus, Deus Pater om-
 „nipotens propitiatur: postremo ille felix in
 „futurum regnabit, qui tecum illo pervene-
 „rit.

TRACTATUS V.

De Continentia.

17. „**D**ubium non est, quia aut hostis pub- *Discrimen*
 „licus, aut certe iudicatur insa- *inter vir-*
 „nus, quisquis nuptias dissuasit. At ego *ginem &*
 „nuptias non condemno, sed nuptiis meliora *nuptiam.*
 „præpono & quidem Apostolo hortante:
 „dico autem innuptis & viduis, bonum est illis,
 „si sic perseveraverint 1. Cor. 7. nam confe-
 „ramus, quæ sit inter virginem nuptamque
 „discretio: nupta cõgitat, quemadmodum
 „placeat marito: virgo, quemadmodum Deo.
 „Hæc extraneis ornamentis ornatur: longe
 „illa ornatio, quia nescit aliunde ornari.
 „Hæc variis unguentis fragrat; illa unci flo-
 „ris sui honore respirat: hæc liberis gaudet,
 „at illa liberorum non timet orbitatem, nec
 „variæ sollicitudinis cura torquetur.

18. „Sed dicet aliquis: etiam Maria virgo *B. V. Ma-*
 „& nupsit & peperit. Sit aliqua talis, & *ritæ per-*
 „cedo. Ceterum illa fuit virgo post connu- *petuam vir-*
 „bium, virgo post conceptum, virgo post *ginitas.*
 „filium. Denique si aliquid esset virginitate
 „melius, Dei Filius hoc magis potuerat suæ
 „ma-

„matri præstare, cui præstiterat, ut divinæ
 „virginitatis honore polleret.

*Vidua in-
 nupta
 maneat.*

19. „At tu vidua secundas cur desideras
 „nuptias, cum temperare videas Apostolum
 „primas 1. Cor. 7. v. 29. At cum ante annos
 „ferme quadringentos, & eo amplius apostoli-
 „licum hoc operetur edictum, cur ego obtun-
 „dam aciem veritatis, ac non plene denun-
 „tiam, qua perfectione observantiæ Dei cul-
 „tus debeat custodiri? age enim responde,
 „bonumne amiseris virum an malum? si ma-
 „lum, & desideras nubere, digna es, quam
 „peior affligat: si bonum, fidei serva signacu-
 „lum, pati non meretur injuriam ipse, cui
 „perhibes testimonium. Tune non illa es,
 „quæ mariti corpus lacrymis lavisti, osculis
 „deterxisti? & post hæc si libet nubere omnia
 „illa mentita es, dum post talem maritum
 „puncto temporis vivere te non posse clama-
 „bas. Quid hoc est? ecce rursus ad lenoci-
 „nia redis, excolis crinem, odorato pulvere
 „luctus pulverem mutas, a speculo oracula
 „inquiris, quam commode possis circumscri-
 „bere petitozem. Quidquid feceris, virgo
 „jam non eris, unum tamen scio, quia nihil
 „distat a prodigio, quisquis alterius causa &
 „formam mutat & mores.

*Secundæ
 nuptiæ
 repro-
 bantur.*

20. „Sed dicis: ardor me teneræ compellit
 „ætatis. Credo, ecce nupsisti. Deinde ecce
 „maritum tuum postridie a te longe relega-
 „tum: quid facies? observabisne redeun-
 „tem, an ardori quæres aliunde remedium?
 „si

„si observantiam polliceris, sine dubio fallis,
„cujus impatientiæ professio jam tenetur: si
„es autem sumtura remedium, hoc solum
„erit, ut flammam tuam maritalis gladii con-
„templatione compescas. Mihi crede, non
„habet concupiscentia locum, ubi vivitur so-
„brie, ubi patientia dominatur, ubi mors
„timetur.

21: „Quæ vero vox nuptias Christianorum *Nuptiæ*
„cum gentibus condigne possit arguere? quæ *cum infidelibus*
„dedecus suum sacrilegio dotantes membra *prohibentur.*
„Christi dæmoniorum servis addicunt: cum
„enim semper insidietur se non quærentibus
„diabolus, quid faciet invitatus, cui omnes
„nocendi aditus referantur: in domo quæ
„geruntur, sed & in fanis Christiana fidelis
„sine te esse non poterunt, quia uxor infelix
„es, si nescis, quid agatur in domo, infeli-
„cior, si scieris. Detestabilis est vivendi con-
„ditio, ubi non licet facere, quod marito
„placet, & si factum non fuerit, tota litibus
„& blasphemiiis mugiat domus; si vero fa-
„ctum fuerit, sine sacrilegio non possis pla-
„cere sacrilego, qui si te etiam serves & con-
„timeas, æstimabit, non amore divini cultus,
„sed alterius cujusdam desiderio in suam hoc
„contumeliam procurari, & castitatis obser-
„vantiaque virtutem devocabit in crimen.
„Itaque fuge virgo, fuge vidua nuptias tales,
„ne in illo resurrectionis die inter plurimos
„maritos non possis cujus fueris uxor, agno-
„scere. Noli esse sacrilega, noli proditrix le-
„gis: profano cur nubas, cum possis nubere
„Christiano?

TRA-

TRACTATUS VI.

De Patientia.

Patientia 22. „Omnes virtutes uno consensu patienti
anco- „deferuntur in portum, sine c
mium. „nec audiri, nec concipi, nec disci quidpi
 „poterit nec doceri. Est enim matura se
 „per, humilis, cauta, prudens; provic
 „omni necessitate contenta, tranquilla, om
 „aut devitat, aut portat injurias, & incerti
 „est, utrum impassibilis judicetur, cum
 „quid passa, quasi nihil passa sit, invenit
 „Postremo impossibile est, ejus æstimare v
 „tutem, cujus vinci victoria est, quam r
 „labor, nec persecutio, nec vis ulla loco
 „torquet, & ut omnia devincat, se pri
 „vincit. Quin & ipsa elementa in statu
 „& astra in cursu suo, & fruges maturit
 „sua & partu suo patientia conservantur.

Impatien- 23. „Impatientia contra quid est, r
tia mala. „mens lubrica permotionibus crebris se fel
 „per expugnans; animus infidelis, instabili
 „cæcus, incautus, res sine substantia, neg
 „tium sine persona, omnia cito tentat, o
 „nia momento disturbat, mater criminur
 „curiositatis magistra, acumen temeritati
 „auctor detestabilium malorum, unde mo
 „hominis prorupit: Adam enim tamdiu fel
 „vixit, quamdiu imperata regalis edicti con
 „nuit: at ubi sinistro consensu invidi serpent
 „impatientiam est mutuatus, & arboris p
 „mum delibavit, dolores, spinas, & tribul
 „si

„sibi comparavit, & posteris hæreditatem in-
 „digestæ mortis, quæ homicidium mox pe-
 „perit, dereliquit: impatienter enim fraterni
 „invidus muneris in fratris exitium Cain an-
 „helat, parricida est, erubescit terra pio san-
 „guine impiata. Quid impatientium Sodo-
 „morum? ubi illicite viri opprimebantur a
 „viris, prodigiosæ libidinis ignes divinus ig-
 „nis incendit. *Gen.* 19. Judæi Moysen lapi-
 „dare conantur, multisque diis ac regibus
 „servire gestiunt, qui uni Deo per impatien-
 „tiam servire minime potuerunt.

24. „Nunc ad patientiæ revertamur vir-*Patientiæ*
 „tutem, quæ majoribus nostris perennem glo-*exempla.*
 „riam peperit & salutem. Abel ideo mar-
 „tyr, quia justus, ideo justus, quia patiens.
 „*Gen.* 3. Noe cataclysmum imminere per
 „momenta & credit, & timet, arcamque ju-
 „bente Deo patienter ædificat, patienter va-
 „riis animantibus replet: quando ingredi ju-
 „beatur, quando januam claudere, patien-
 „ter expectat, dignus evadere, qui in tanto
 „orbis metu non festinavit evadere. Abra-
 „ham Isaac sibi dulcissimum filium Deo victi-
 „mam dulciorem destinat jugulare, ne jugu-
 „let, in quo spectaculo difficile est definire,
 „utrum patientior sit sacerdos, an victima
 „*Gen.* 22. Jacob per patientiam lucratus est
 „& benedictionem & fratrem *Gen.* 27. Si-
 „militer Joseph patiens invenitur e pascuo
 „cum a fratribus rapitur, patiens, cum in
 „puteum demittitur; patiens in carcere. in
 „regno patientior, patientissimus. desideratos
 „*Schram Analysis Tom. XI.* B „cum

„cum fratres agnosceret. *Gen. 37. sqq.* Job
 „cunctis viribus adversæ partis expectatione
 „placida profligatis, in semet fortior nimis,
 „omnibus recuperatis in melius felicitatis pri-
 „stinæ statum dissimulando non perdidit, sed
 „mutavit. Hic ego patientiam Domini me-
 „morare non audeo, ne quam Deus inter ho-
 „mines deputatus patiatur injuriam.

*Patientia
 bona.*

25. „Sed o quam vellem te rerum om-
 „nium regina patientia magis moribus cele-
 „brare! Tu virginitati præstas, ne flos ejus
 „ullo morbo, ullo tempore deflorescat: tu
 „variarum in tempestatum turbinibus confi-
 „tutæ viduitatis fidissimus es portus: tu san-
 „ctissimo conjugali jugo subjectos blandis reti-
 „naculis quasi peritus auriga componis: tu
 „servituti sæpe libertatem paris: tu pauper-
 „tati præstas, ut habeat totum sui contenta,
 „cum sustinet totum: tu prophetas provexi-
 „sti: Christo apostolos glutinasti: Tu quoti-
 „diana Martyrum & mater es & corona: Tu
 „murus fidei, fructus spei, amica charitatis:
 „felix æternumque felix est, qui semper te
 „habuerit in se.

TRACTATUS VII.

De Humilitate.

*Cor non
 exaltan-
 dum.*

26. „Propheta tumidi cordis superbiam de-
 „vitans sic inquit ad Dominum: *Domine*
 „mine non est exaltatum cor meum *Pf. 130. do-*
 „cens optimum esse sacrificium cor contributa-
 „tum.

„latum. Sed & Dominus ipſe nos hortatur:
 „*discite a me, quia mitis ſum & humilis corde*
 „*Matth. 11.* Deus noſter humilis corde eſt, &
 „homo cor ſuum extollit, conaturque ejus
 „comprehendere altitudinem, cujus non ſe-
 „quitur humilitatem.

27. „Sequitur. *Neque elati ſunt oculi mei. Neque*
 „Oculorum pejor cauſa eſt, quia exaltatio oculi eſſe-
 „cordis ad paucos pertinet, oculorum elatio *rendi.*
 „ad omnes, de quibus Joannes dicit: *Omne*
 „*quod in mundo eſt, concupiſcentia carnis eſt, &*
 „*concupiſcentia oculorum, & ambitio ſæculi.*
 „*1. Joan. 2. v. 15.* Quare utraque ſunt vana,
 „quia & cordis exaltatio nullos fructus inve-
 „nit, & oculorum extollentia de alio in aliud
 „elata, quidquid viderit, ſtatim deperdit.

28. „Sequitur. *neque ambulavi in magnis, Quid ſi*
 „*neque in mirabilibus ſuper me.* In magnis, & *ambulare*
 „mirabilibus ſe dicit non ambulavi, utique *in ma-*
 „non Dei, ſed in illis, quæ magna ab homi-
 „nibus putantur in hoc ſæculo. At cum ad-
 „didit: *ſuper me*, oſtendit, numquam ſe ela-
 „tum fuiſſe, cum poſſet; nulli enim facilius
 „efferuntur, niſi quos inopinati honoris cul-
 „men extollit.

29. „Poſt adjecit: *ſi non humiliter ſentiebam, Quid ſi*
 „*ſed exaltavi animam meam.* Oſtendit, animæ exaltare
 „eſſe ſublimitatem, ſuperiora viciffe: quia *animam.*
 „qui ſe exaltaverit, humiliatur, & qui ſe
 „humiliaverit, exaltatur: animæ enim de-
 „preſſio cor elatum eſt: cor cohibitum pro-

„motio est animæ: cuius rei testes sunt Pl
 „rifæus & Publicanus in Evangelio *Luc.*
 „Quorum quis quid sit consecutus, accipi
 „Qui totum sibi ipse promiserat, inanis:
 „nihil præsumsit, iustificatus de templo
 „cessit.

TRACTATUS VIII.

De Timore.

*Duplex
 timor Dei
 & natu-
 ræ.*

30. „Duo sunt timores, unus Dei, al
 „qui naturæ sit: naturæ, in
 „mine nascitur; Dei autem & discitur &
 „cetur, quia non in trepidatione, sed in
 „strinæ ratione consistit: sicut scriptum e
 „venite filii audite me, timorem Dei docebo
 „*Pf.* 33. v. 12. naturalis ergo non discitur:
 „impulsu nobis nostræ fragilitatis occur
 „quia non artis est timere, quod metuas, n
 „tuis autem, quod tibi nolis accidere. E
 „stut autem diversis ex modis; uti ex rea
 „conscientiæ, imminente hostili gladio: in
 „quæ & alia deterior est conscientiæ timo
 „nam alia cum passibilitate sua transeunt,
 „mor conscientiæ non deletur.

*Quinam
 timentes
 Deum
 beati.*

31. „Nunc videamus, quomodo intel
 „gendum sit illud Prophetæ: *Beati omni*
 „qui timent Dominum *Pf.* 127. Illo scilicet
 „timore, qui in amore Dei consistit, qui v
 „luntate sua se parit, divinæ legis agnitio
 „construit decorem, ad omnia genera virt
 „tum intrepidus corrigit, præceptis omni
 „fideliter obtemperat, innocenter vivit, j
 „stitia

„sitiam percolit, sine fine studet timere, ne-
 „quid præter Deum quem diligit, timeat.
 „Hujus timoris suffragio Daniel inermis Dra-
 „conem necat, leonibus objectus in periculo
 „prandet. *Dan. 14.* Jonas timens Dominum
 „ceto inhiantem litus quo tendebat invenit an-
 „tequam videat, felix magis sepulcro, quam
 „navi. *Jon. 1.* Petrus æstu marino fertur
 „non naufragus sed viator. Thecla victi sæ-
 „culi triumphum reportat, quam tot suppli-
 „ciis omnes crediderant perituram. O neces-
 „sarius timor, qui nihil aliud agit, quam
 „ut beatos efficiat, qui timet voluntate, non
 „necessitate, religione, non culpa; qui Deum
 „metuit, non naturam. Omnes timores
 „quoscunque invaserint, incremento confi-
 „ciunt: hic solus ad hoc crescit, ut immor-
 „talem, quem possederit, faciat.

TRACTATUS IX.

De Avaritia I.

32. „Quia inextinguibilis pestis incendio *Avaritia*
 „totus mundus exarsit, avaritia, *mala.*
 „ut putatur, crimen esse desiit, quia nemi-
 „nem, qui se possit arguere dereliquit; omnes
 „enim passim furore insatiabili turpes præcipi-
 „tantur in quæstus. Inquieta semper exæ-
 „stuat, sævit, pugnat, rapit, congregat, ser-
 „vat, sui tenax, appetens alieni, non ipso
 „orbe contenta. Inde est, quod universæ na-
 „tiones mutuis cadunt vulneribus, concussæ
 „gemunt urbes, maria plus prædonibus sæva
 „sunt,

„sunt, quam natura. Recte igitur Apostoli
 „ait: *radix omnium malorum est avariti*
 „1. Tim. 6. v. 10. Huic non jura, non l
 „ges, non honor ullus obsistit, non neces
 „sitas sanguinis, non amicitia, quia non si
 „merito, sed facultatum beneficio quis a
 „amatur, aut odio est. O detestabili detest
 „abilius malum; invicem dum exspoliant, pra
 „dones laudant, latrones excusant: ocul
 „patentibus caeci dilatant horrea, & si totu
 „orbem possideant, fines oderant, illicitu
 „putant, habere vicinum. Construunt pra
 „dia, sepulcra defodiunt, timent omen; q
 „non timent mortem. Conspicite rem avari
 „condignam, ille amplum qui habuit censum
 „exiguum subinde non habet tumulum.

*Avaritia
 finis
 mors.*

33. „I nunc insatiabilis homo, licet r
 „dient tibi pretiosorum lapidum formis refe
 „ta penetralia; gemat terra sub pondere a
 „genti, auro ardens domus pugnet cum sole
 „meminisse tamen debes, quia mors non t
 „met nec divitias, nec honores: divitem
 „pauperem uno momento exigua humus
 „peræquat & satiat, quod cum tota ambitio
 „sua non potuit aurum.

*Varii
 avaritiæ
 modi
 avara.*

34. „Præterea unus pecuniam suam tan
 „quam hamum proponit, ut summam qua
 „rat, non quam commodario dedit, se
 „quam ei pepererint armati numero diei
 „mensēs & anni, ac digiti: at plerumqu
 „cum sua sibi industria fenerator etiam ip
 „nudatur, cum ei casu aliquo fraus, inopia
 „fugit.

„fuga, mors extorferint debitorem. Illic vias
 „alius vianibus claudit, arcet ab herbis
 „sylvis & aquis, negatque hominibus quod
 „avibus, serpentibus & feris non potest de-
 „negare. Alius inde rerum omnium captat
 „annonam, aucupatur distrahendi tempus
 „minor in mensura, major in pretio: negat
 „se habere, quod distrahat, ut rogetur, ut
 „jugulet, atque utinam incorrupta species
 „venderetur. Ingemiscit præterea, si annus
 „sit sterilis, multo magis si fertilis fuerit,
 „illic quia parum distrahit, hic quia non so-
 „lus. Irascitur Deo, si non semper fiat pub-
 „licis luctibus dives. Et inter hæc nemo
 „imminentis iudicii flammam confiderat, so-
 „lum colitur, de quo dictum est: *idola gen-
 „tium argentum & aurum Ps. 113.* vellem ta-
 „men scire, tanta rabies quid voluptatis ha-
 „beat? Febrem non exstinguit, mortem non
 „repellit, solum oculos infelices inanemque
 „conscientiam ad hoc in maligni fulgoris cu-
 „pidinem diram spe potiundi præcipitat, ne
 „gratis homo videatur occisus.

35. „Sed quia in nobis fratres fides & pie- *Avaritia*
 „tas expultrix avaritiæ manet, digni estis uni- *vitanda.*
 „versi aurum argentumque non tam habere
 „quam esse, nam vos estis aurum vivum Dei,
 „Christi vos argentum, vos Spiritus sancti di-
 „vitæ. Vobis auro constructa ætheria illa
 „civitas destinata est. Securi estote, nihil in
 „ea deest umquam, omnia bona perpetuo
 „exuberant: nemo eget, nemo invidet, nemo
 „furatur, nemo jugulat, moritur nemo; om-

„nes felices, omnes unanimes, omnes im-
 „mortales; quod unius est, omnium est: quod
 „omnium, singulorum: nemo suam vestem,
 „nemo suas margaritas abscondit, nemo au-
 „rum nec argentum, & tamen nullus timet
 „furtum.

TRACTATUS X.

De Avaritia II.

*Ejus
 mala.*

36. „**A**varitia dulce malum est & hominibus
 „universis semper infestum: non ha-
 „bentibus divitias habendi injicit cupiditatem,
 „habentibus adimit satietatem. Hanc me-
 „diocres fraudibus excolunt, divites impoten-
 „tia, iudices gratia, disertis duplici lingua,
 „reges superbia, negotiatores astutia, pau-
 „peres inani voto, cultores Dei odio simulato,
 „universæ nationes gladio. Non illam pa-
 „rentum pietas frangit non dulcedo libero-
 „rum, non conjugalis affectus, non cara ger-
 „manitas, non jus amicitiae, non tener pu-
 „pillus, non dura viduitas, non miseranda
 „paupertas, non Dei contemplatio.

*Adhorta-
 tio ad su-
 piendam
 avari-
 tiam.*

37. „Quid igitur miser homo auri argen-
 „tique incensus vana cupiditate vana cura
 „torqueris? quidquid feceris, nihil horum
 „tecum ad inferna portabis. Ad ecclesiam
 „Dei totum inaurata corpus ancilla Christi
 „procedis, sub monilibus fortis, & cervicem
 „curvas non religione, sed pondere. Quan-
 „do exomologesim facies, quæ plus pro or-
 „natu es quam pro salute sollicita. Sed hæc
 „non

„non ad vos fratres: a vobis multi redempti,
 „gratias agunt: vestrae domus omnibus pere-
 „grinis patent: sub vobis diu nemo visus est
 „nudus. Jam pauperes nostri alimenta ro-
 „gare non norunt: jam viduae atque inopes
 „testamenta conficiunt; fenerando pauperibus
 „omnes copias avaritiae subactas vestrum sine
 „invidia transfertis in censum. Quid enim
 „potest esse ditius homine, cujus proficitur
 „Deus se esse debitorem? qui est benedictus
 „in saecula saeculorum.

TRACTATUS XI.

De Avaritia III.

38. „**A**varitia est libido profunda, cupidi- *Avaritia*
 „tas caeca, tempestas insana, ra- *mala.*
 „pacitas sine fine, sollicitudo sine requie, ad
 „sua numquam perveniens vota, quia satiari
 „non novit: fidem frangit, charitatem negli-
 „git: justitiam negat, jura divina contemnit,
 „humana versutis argumentis excludit, ut
 „orbem totum, si possit, rapiat, plus in
 „eum, qui eam dilexerit, saevit; quam qui
 „vicerit habebit vitam aeternam.

TRACTATUS XII.

De spiritu & corpore.

39. „**P**rimum omnium scire debemus, ho- *Lusta in-*
 „minis fabricam ex duobus diversis *ter car-*
 „& repugnantibus comparatam, discordique *nem &*
 „concordia esse connexam, animamque linea- *spiritum.*
 „men-

„mentis corporis circumseptam. Unde
 „quoque vitæ a Deo attributæ sunt nobis
 „qua communi cum pecudibus lege fun-
 „da natura, quæ est corporalis, ac pe-
 „etiam brevis. Alia vero animi, qua
 „nobis ipsi hac in vita per fidem sacri-
 „comparamus, nobilis & æterna. Ind-
 „quod intra hominem clandestinum
 „momentis omnibus bellum, cum un-
 „que pars nititur alteram subjugare (C
 „v. 17. Hinc caro tota delitiis fluens
 „multimodas promittit, faciem pere-
 „coloribus mutat, vestitu varia, mor-
 „distincta, conviviorum celebritate juc-
 „jocorum festivitate lasciva, tori plum-
 „pulcro superba, universis voluptatibu-
 „ta, in cupidinem sui utrumque sexu-
 „vitat. Sap. 2. v. 1. sqq. Illinc spiritu-
 „rum omnium fugam prædicit, in-
 „expedite standum, æstus, frigus, fa-
 „sitim, universaque discrimina æquan-
 „perferenda, mundum abdicatione ca-
 „dum, mortem ipsam, cui perennis bea-
 „succedat, præmium victoriæ magis
 „quam mortem, uti Joannes concio-
 „1. Joan. 2. v. 15. sqq.

*Cur spi-
 ritus sape
 vincatur.*

40. „Sed dices: si ita est, cur in
 „ritus potissimum superatur? primo qui
 „nus humanum magis voluptati, quan-
 „tuti consentit; deinde quia delitias plu-
 „ligit, quam laborem. Huc accedit,
 „bona carnis invenit, non requirit; ma-
 „que potiri vel parvis præsentibus t

„

„quam bonis ingentibus tardis. At vero spi-
 „ritus bona non tantum sunt invisibilia, tar-
 „da, & abscondita, sed etiam nimis in arduo
 „constituta. Adde quod illa in solo geni-
 „tali versatur: ille peregrinus est. Illa sine
 „contemplatione meritorum quibuslibet etiam
 „indignis sua munera infulcit: ille numquam
 „remunerat quemquam, nisi primo victor
 „mortis jura prætereat.

41. „Verum o cæca mens hominum! quid *Contra*
 „præsentium carnalium rerum fugaci illuderis *carnem*
 „blandimento? Quid deteriori meliorem sub- *pugnandum.*
 „jacere compellis? Scriptum cum noveris,
 „*omnis caro fanum* Is. 40. v. 6. cujus si curam
 „geris, pecuinam te esse cognoscis. An ejus
 „virtutem diligis? Subigit illam quivis dolor.
 „An pulchritudinem? commutabilis res est.
 „Nonne cadaver est vivum? Ecce perempto-
 „rius aliquis morbus totam machinam lecto
 „profternit, & jacentes reliquias mors vindi-
 „cat sibi, insuper ei poenas gehennæ paritura.
 „Unde fratres *abstinetes vos a carnalibus deside-*
 „riis 1. Petri 2. & meliora sequamur saltem
 „vel eo studio, quo sequimur mala: nulla
 „nobis competit excusatio, cum res nostræ
 „commissa sit voluntati *Eccli.* 15. v. 18. & du-
 „bium non sit, voluntatem nostram, cui se
 „junxerit parti, præbere victoriam.

TRACTATUS XIII.

De Circumcisione.

42. „Circumcisio est in damnum rotundi *Circumci-*
 „vulneris ferro circulata cicatrix. *fionis car-*
 „nalis in
 „quam firmitas.

„quam si Judæus æstimat gloriam, major est
 „ejus, qui in honorem deæ suæ ipsum mem-
 „brum radicitus abscissum mysteriis turpiori-
 „bus immolavit : quia Judæus post Sacramen-
 „tum per hanc partem peccare potest, ille au-
 „tem deinceps per eam peccare non potest :
 „consequens est, ut profiteatur, utrum hanc
 „carnalem, an spiritualesse defendat : si
 „spiritualesse, cur de carne gloriatur ? si car-
 „nalem, animæ prodesse non poterit, quia *caro*
 „*& sanguis regnum Dei possidere non possunt*
 „I. Cor. 15. v. 50. Quid Abel justus est sine
 „hoc vulnere inventus ? Quid quod Henoch
 „integer legitur esse translatus ? Quid quod
 „Noe incircumcissus sæviente diiuvio humano
 „generi pater est constitutus ? & Melchisedech
 „summus ille sacerdos, hujus fuit cicatricis
 „ignarus, Ninivitæ cum præputio liberati,
 „quos circumcidi Deus præcepisset ; si carnis
 „circumcisionem eorum saluti quos amabat
 „necessariam prævideret : certe Adam sic ante
 „ipsum fecisset.

Cur Ab-
 ram cir-
 cumcissus.

43. „At fortasse quispiam dicat, peccator
 „ergo fuit Abraham, ut circumcideretur, an
 „justus ? & circumcidi non debuit. Abraham,
 „fratres & vir justus fuit, & tamen necessario
 „circumcissus. Quid enim Scriptura dicit :
 „*Abraham credidit Deo, & deputatum est illi ad*
 „*justitiam Rom. 5. v. 3.* non vero dicitur : Abra-
 „ham circumcissus est &c. manifestum ergo est,
 „circumcisionem Abrahæ non fuisse necessa-
 „riam, sed in designationem Judaici populi
 „procuratam, & Abraham gemini populi ty-
 „pum

„pum in se portasse, ut circumcisionis nota
 „exprimeret Judæum, credulitatis iustitia
 „Christianum. Sane hoc circumcisionis reme-
 „dium Evam, in qua omnis delicti summa,
 „curare non potest.

44. „Sed dicis: cur Christus quoque signa- *Cur Chri-*
 „culum carnis accepit, si ei necessarium non *fuit*.
 „fuit? Ratio est; quia qui venerat hominem
 „vivificare, per hominem necesse habuit, ne
 „phantasma putaretur, edicta legis universa
 „complere. Eo accedit, quod secundum car-
 „nem David Filius futurus esse canebatur, qui
 „nisi paterno generis signaculo responderet,
 „neque Davidis filius esset, neque in Filium
 „David venire potuisset.

45. „Nunc breviter de circumcissione spiri- *Circum-*
 „tali, quæ nostra est, differamus, quæ glo- *cisio spi-*
 „riosa semper in omnibus invenitur. Prior *ritualis*.
 „enim circumcisio defecat carnem, secunda
 „animi vitia: Illa fit ferro, hæc spiritu, illa
 „spectat portionem, hæc hominem totum: illa
 „masculum solum, hæc utrumque sexum, illa
 „præputium parvæ cutis, hæc præputium to-
 „tius concupiscentiæ sæcularis: Illa octavo
 „deservit diei, huic deserviunt horæ univer-
 „sæque momenta. Illa ante vel post octavum
 „diem nec ipsi morienti puero subvenit, hæc
 „a cunis ipsis infantiae usque ad supremos
 „exitus cuivis ætati salutare munus impertit:
 „illa sanguine gaudet, hæc gratia: Illa ima-
 „gine, hæc veritate; illa damno, hæc lucro:
 „illa agit captiva sub lege, hæc omnibus præ-
 „stat

„stat in Christo bonæ fidei libertatem: Igitur
 „vos qui circumcisi estis circumcisione D. N.
 „Jesu Christi, elaborate, ne vestra integritas
 „mutiletur, ne rursus sicut Adæ & Evæ in-
 „gruentium peccatorum spiritale præputium
 „male repetita nuditas condemnatur: ne novus
 „homo quidquam Judæi habere videatur aut
 „gentilis: ambo enim illi carnales sunt, ambo
 „sine fructu, nam dubium non est neque præ-
 „putium aliquid esse, neque circumcisionem,
 „sed solam observationem voluntatis Dei esse
 „fideliter viventibus necessariam.

TRACTATUS XIV.

De spirituali ædificatione domus Dei.

*Specio-
 sum tem-
 plum sine
 devoto
 cultore
 Deo non
 placet.*

46. „Salomonis accepimus templum lucu-
 „lento opere fuisse constructum, at-
 „que ita elaboratum, ut nesciret inspector, in
 „eo quid potissimum miraretur, magnitudinem
 „opus, ornatum, an materiam, ita enim in
 „unum decorem omnia convenerant, ut legi-
 „tima domus Dei caduca illa ambitio putare-
 „tur. Quod si ita esset, inter memorata impar-
 „cultu semper Ecclesia inveniretur. Sed hæc
 „sæcularia sine legitimo ac devoto cultore nec
 „sufficiencia nec necessaria honori suo prote-
 „statur Deus dicens: *quam mihi ædificabitis do-*
 „*rum Is. 66. v. 2. Et: non relinquetur in templa*
 „*lapis super lapidem. Matth. 23. v. 37. Reprobatur*
 „ergo tam immensum tam opulens templum,
 „quia in eo verum non erat templum, nam
 „hominum conciliabulum est contextio ista pa-
 „rie-

„rietum, fidelis autem populus Dei templum.

„2. Cor. 6. v. 16.

47. „In totius fabricæ fundamentis, magnus, *Templi*
 „præclarus, pretiosus, unus est lapis, qui qua- *spiritualis*
 „dræ turris totam solus sustinet molem, cui *structura*
 „non innumerabilis famulatur acies columna-
 „rum, quia illi septem solæ sufficiunt: non
 „æneum inhæret mare, quia illi perennis fon-
 „tis sui vivum inest mare; non aurum, non
 „argentum, quia in martyribus suis compu-
 „tat totum: non fenestrarum lumen implorat,
 „quia sol æternus in eo manet. Inæstimabilis
 „unius plenitudinis tria illi sunt membra, unum
 „Secretarium, & patentes semper duodecim
 „portæ, quas ab hostili defendit impulsu in
 „modum Tau litteræ prominens lignum:
 „quotidie ædificatur, quotidie dedicatur, &
 „quia opus est vivum, tectum non habet, nisi
 „cælum. Unus panis cum ligno in eo omnibus
 „datur, aqua cum vino, sal, ignis, & oleum
 „tunica rudis, & unus denarius, quem qui
 „libens acceperit, & in labore usque ad ulti-
 „mum perduraverit, inæstimabiles divitias
 „possidebit.

48. „Memorandum quoque est, a quo quid *Quid in*
 „agatur in templo. Sacerdos vocat, ostium *eo aga-*
 „credulitas aperit, simplicitas introducit, in- *tur.*
 „tellectus invitat, veritas persuadet, timor ex-
 „cubat, disciplina coercet, conscientia se re-
 „frænât. Stat in augusto fides, in secreto pu-
 „dicitia, in primo innocentia, æquitas in me-
 „dio, in fine patientia. Pax colligit, charitas
 „ligat, sollicitudo custodit, justitia distribuit,
 „pie-

„pietas ministrat, puritas supplicat, spiritus
 „postulat, spes promittit, sapientia domus
 „mina prærogat munera. Exultate senes, v
 „estis hujus operis fundamenta. Exultate
 „venes, vos estis lapidibus adamantinis me
 „res. Exultate pueri, sacræ turris dulces me
 „garitæ. Felicia exultate conjugia, melior
 „ornatui gemmas sculpite, quam vos est
 „Exultate viduæ, quadratura vestræ virtu
 „angularis lapidis conjugio cohæretis. Ex
 „tate virgines, omnem celebritatem hanc
 „nore vestri floris ornatis. Exultate divites
 „promotioni enim cœlestis vestræ dignitatis
 „betur divini operis perennis ista laudat
 „Exultate pauperes spiritu, nam sancti divi
 „pauci sunt, vos plures estis. Hæ sunt viri
 „tes, quibus Hierusalem spiritalis instruit
 „Præstabit autem Deus Pater omnipotens,
 „quomodo isto in terrestri domicilio ei grati
 „agimus, ita in cœlestibus regnis uberius
 „cum Sanctis omnibus referamus.

TRACTATUS XV.

De triplici genere sacrificiorum.

*Sacrifi-
 cium gen-
 tium de-
 testabile.*

49. „Primo omnium sacrificiorum tria e
 „genera, disce Christiane, ne quo
 „ducaris errore. Unum est enim detestabil
 „alterum reprobum, tertium mundum. De
 „stabile est gentium, reprobum Judæorum
 „populi Christiani mundum. Igitur genti
 „sacrificium quam execrabile est, tam inan
 „colunt enim vani vana figmenta in quasili
 „f

formas figurata. Quæ est ergo ista demencia? Sacrificium nescientibus procurare. Ac nequis sacrilegium existimaret sibi impune esse cessurum, Scriptura dicit: *Sacrificans diis eradicabitur, nisi Domino soli. Exod. 22. v. 20.* Hæc gentibus nisi convertantur, manet divina sententia, quæ nec Deum, nec sacrificium etiam ipsæ cognoscant se habere egitimum.

50. „Nunc Judæorum quoque sacrificia a *Judæo* Deo repudiata cognoscite, qui dicit Is. 1. *sacrificium Deo* Quo mihi multitudinem sacrificiorum vestrorum *gratum.* 3c. Et Joel 1. v. 13. *Ablata est de domo Domini vestri hostia & immolatio.* Multa sunt, quæ dici possunt, sed otiosum est in hoc demorari, quæ in toto jam non sunt.

51. „Unum porro proferemus exemplum, *Christi* quod & Judæi odiosum, & Christiani sacrificium approbet Deo gratum apud Malachiam *sacrificiorum* Prophetam: *Sacrificium acceptum non habeo* *cium Deo* *gratum.* ex manibus vestris, quoniam a solis ortu usque in occasum clarificatum est nomen meum apud gentes. & in omni loco offertur nomini meo sacrificium mundum. Mal. 1. v. 10. Hoc sacrificium spirituale est, quod sensibus mundis offertur.

TRACTATUS XVI.

De Resurrectione.

1. „Primum omnium probandum puto, animas nostras carnis hujus domicilii morte non dissolvi, sed pro qualitate facti *Totus homo in eternum non perit* *Scriptam Antiquis Tom. XI.*

„rum quasdam locis pœnalibus relegari, quas-
 „dam placidis sedibus refoveri, ut tunc credi
 „possit refurgere, quod omnibus palam sit non
 „interire. Sane nos animas mortuorum vi-
 „vere oculatis rebus sufficimus approbare.
 „Sic Samuel mortis jam lege dispunctus Sauli
 „regi se desideranti non tantum suam præsenti-
 „am exhibet, sed etiam ad consulta respon-
 „det. 1. Reg. 28. In Evangelio quoque Pe-
 „trus filique Zebedæi cum Domino adstare
 „Moysem Eliamque libertate spiritus vident.
 „Similiter in inferno dives ille Lazarum ve-
 „rum divitem sero cognoscit. Sed & Domi-
 „nus uni ex latronibus in se credenti ait: *hodie*
 „*mecum eris in paradiso*. Itaque si homo mor-
 „tuus in æternum perit, mentitus est Domi-
 „nus qui ei deinceps nihil futuro paradysum
 „repromisit. Sed & homo ipse, quem Domi-
 „nus assumerat, periit, si Jesus non resurrexit.
 „At si resurrexit, humano generi formam de-
 „dit, quoniam ad hoc Deus pro homine
 „mortis jura gustavit, ut homo per Deum
 „jus immortalitatis reciperet, quod amisit.
 „1. Theff. 4. v. 12.

Resurre-
ctio mor-
tuorum.

53. „Cum hæc ita sint, resurrectionem cur
 „Christiane non credis? cur de mundi hujus
 „labe in meliora migrantes tam pertinaciter
 „plangis? Christianus ergo in toto dubitare
 „non debet, in statum pristinum mortuos ex-
 „citari, nam facilius est reformari quod fue-
 „rit, quam institui, quod ante non fuit: quod si
 „non fuit, & est, multo magis poterit esse,
 „quod fuit. Deinde non homines tantum,
 „sed

sed pene omnia suis mortibus vivunt: sic
 „stellæ & planetæ occidentes redivivi luminis
 „lege suis sedibus resurgunt. Similiter Phœ-
 „nix avis illa pretiosa lacris ignibus concre-
 „mata e cineribus suis resurgit. Præterea gra-
 „num unius cujusque frumenti conditum ter-
 „ræ interit, & tamen in eo id, quod intus
 „est, reviviscit, uti confirmat S. Paulus
 „1. Cor. 15. v. 36. *sqq.* Duplex autem forma
 „surgendi est, prima Sanctorum, in qua beati-
 „tudinis regnum cum ingenti triumpho sub
 „æterno Rege Christo capient: Secunda vero,
 „quæ impios cum peccatoribus universisque
 „incredulis gentibus perenni destinat pænæ,
 „in Psalmis Spiritu sancto dicente: *ideo non*
 „*resurgent impii in judicio, neque peccatores in*
 „*consilio justorum. Ps. 1. v. 5.*

54. „Consequens est, ut scire nos par sit, *Status resur-*
 „in quo habitu regnaturus sit homo iste noster, *surgenti-*
 „qui tendit ad cælum. Sed status futuri qua- *tium.*
 „litas aperitur, si fides illibata teneatur. Ni-
 „mirum caro feralibus illecebris hujus mundi
 „agitata regnum Dei possidere non potest,
 „1. Cor. 15. v. 50. At vero cum mera fide
 „credentis salutari fuerit necata baptismate,
 „nova paterni sacro resurgit fontis ex gurgite,
 „jam pura, jam libera, jam spiritualia, non
 „sua desiderans. 1. Cor. 15. v. 39. Evidens
 „hujus exemplum habemus in oleastro, qui
 „amarus est in natura, sed cum fuerit novæ
 „frondis promotione ramis resurgescens
 „ornatus, jam non oleaster est, sed oliva,
 „cum & oleaster sit, & tamen oleastrum se
 „non

„non esse quodammodo miretur. Igitur si
 „homo potest facere, ut sit arbori quod non
 „fuit, salvo quod fuit, quanto magis Deus
 „hominem poterit excitare, antequam pec-
 „casset in paradiso, in id, quod fuit? quam
 „rationem seminum etiam B. Paulus subtili-
 „ter prodidit. *Gal. 6. v. 8.*

*Caro re-
 surgens
 qualis.*

55. „At fortasse aliquis dicat: Si caro
 „perit, unde cognoscitur ille, qui resurgit?
 „Caro, fratres, quasi quoddam est speculum
 „intuentis plenitudine gravidatum, quod non
 „tam imaginem suam, quam ejus, cujus est
 „in usibus gerit. Unde dubium non est, in
 „corporibus nostris, dum mortis lege semi-
 „nantur, non substantiam, non imaginem,
 „sed illud tantum, quod inutile est, discat,
 „quod teritur, demutari, oportet enim corrup-
 „tium hoc induere incorruptionem *Ec. 1. Cor.*
 „15. v. 53. aliter namque immortalitatis stola
 „non fumitur. Hæc nos felicitas manet. Sic
 „ergo vivamus, ut bonis operibus Deo pla-
 „cere mereamur.

LIBER II.

TRACTATUS I.

De Genesi contra Arianos.

Filius Dei I. „Carnalis mentis homines scandalum
æqualis „patiuntur, quotiens Deus Dei Fi-
Patri. „lius æqualis Patri a Catholicis prædicatur,
 „quia prætermisso Deo de Deo exeunte ad
 „com-

communis humanitatis nomina Patris & Filii
 „festinant, nec intelligunt, quia in exordio
 „carminis sacri Deus dicit: *faciamus hominem*
 „*ad imaginem & similitudinem nostram. Gen. 1.*
 „v. 26. non inquit: fac ad tuam: ne quam Fi-
 „lius hominem induturus pati videretur inju-
 „riam: nec inde Filius probatur inferior, quia
 „unde processit, paterni cordis est executor,
 „non enim minus est, facere magna quam
 „dicere.

TRACTATUS II.

De Genesi.

2. „Sunt multi, qui asserere conantur, chaos *Materia*
 „in principio fuisse, id est, informem *non est*
 „indigestamque latentis naturæ congeriem *æterna.*
 „acervo quodam magnitudinis suæ per se in
 „se manentem: postea vero Deum hanc dire-
 „misse, ex eaque constituisse mundum pariter
 „& ornasse. Igitur si ut volunt Deus mate-
 „riam, qua usus est, non fecit, sed æterna
 „sit, ut ipse est, duo sunt ergo principia, &
 „quidem repugnantia. Unde requirendum
 „erit, quid sit fortius de duobus: illud sane,
 „quod sentit, sapit, cogitat, movet, chaos
 „ipsum, ut chaos non esset, effecit, ejus
 „membra disposuit, ornavit. Quare non est
 „principium, quod opus factum est alienum,
 „sed solus Deus est principium, qui ex seipso
 „sibi ipse dedit principium, solus ante omnia
 „& post omnia, in cujus manu inclusa sunt
 „omnia.

TRACTATUS III.

*De Genesi seu aeterna Filii Dei
generatione.*

*Filii divi-
mitas.* 3. „Ineffabilis illa sapientia sapientiam,
„omnipotentia omnipotentiam propa-
„gat. De Deo nascitur Deus, de ingenito
„unigenitus, de solo solus, de toto totus,
„de vero verus, de perfecto perfectus: totum
„Patris habens, nihil derogans Patri.

TRACTATUS IV.

De Eadem.

4. „Sicut sacra Scriptura testatur, erat ante
„omnia manens unus & idem alter
„ex semetipso in semetipsum Deus.

TRACTATUS V.

De Eadem.

5. „Pater renitet in Filio, cujusvis gloria
„communis est honor, quia quod est
„Filii, Patris est, quod Patris amborum.
„Quomodo autem generatus sit, qui processit,
„dementis est opinari, namque temperat se
„propter rerum naturam Filius, ne exsertat
„majestatis Dominum non possit mundi hujus.
„mediocritas sustinere. Cum imperat Pater
„orbem fieri, opus cum dicto impletur a Filio.

TRAC

TRACTATUS VI.

De eo quod scriptum est: Cum tradiderit regnum Deo & Patri 1. Cor. 15.

6. „Paulus in hoc citato textu de hominis *Quomodo*
 „a Christo assumpti temporali locutus *filius Dei*
 „est regno, in quo venturus & iudicaturus est *dei patri*
 „vivos & mortuos 2. Tim. 4. v. 1. Sicut lectio *regnum.*
 „universa testatur, quæ prædicat, Christum
 „oportere regnare cum sanctis suis, donec
 „evacuatis omni principatu & potestate po-
 „nantur omnes inimici ejus sub pedibus ejus,
 „inimicaque destruaturs mors. Unde non sic
 „sentiendum est, ut Pater accepturus sit,
 „quod non habuerit, aut Filius tradendo,
 „quod habeat, perditurus; cum & Pater, quod
 „accepturus est, habeat, & Filius non ca-
 „reat, quod daturus: totum Pater, totum
 „possidet Filius, unius est, quod amborum
 „est, quod unus possidet, singulorum est,
 „Domino ipso dicente: *Omnia quaecunque habet*
 „Pater, mea sunt Joan. 16. v. 15.

TRACTATUS VII.

De Nativitate Domini I.

7. „Tres sunt principales Sectæ quæ inju- *De nati-*
 „riam Christi fabulari nituntur. Una *vitæ*
 „asserit Jesum Christum ab utero Virginis Ma- *Christi.*
 „riæ sumfisse principium, Deumque exinde
 „ob justitiam factum esse, non natum. Alia
 „dicit quidem Filium Dei Deum, non vero

„ex Patre progenitum, fuisseque tempus,
 „quando non fuit. Tertia Judæa est vere
 „cæca, quæ cum in lege sua legat ubique,
 „duas Patris & Filii designari personas, tamen
 „nunc usque contendit, Deum Filium non ha-
 „bere. Præterea duas esse natiuitates D. N.,
 „Jesu Christi necessario scire debet populus
 „Christianus, unam qua natus est, alteram,
 „qua renatus; sed sicut spiritualis est prima
 „sine matre, ita sine patre secunda carnalis,
 „in qua factus est, quod non erat, nec tamen
 „desiit esse ante quod fuerat,

TRACTATUS VIII.

De Eadem II.

8. „**D**eus Dei Filius tempore constituto
 „dissimulata interim maiestate ab
 „æthereâ sede profectus humanæ carni se fin-
 „git infantem. Mariæ superbus emicat venter
 „verbo, non semine: parturit sine dolore,
 „sine sordibus. O magnum Sacramentum!
 „Maria Virgo incorrupta concepit, post con-
 „ceptum virgo peperit, post partum virgo per-
 „mansit. Ita Christus in hominem se fecit
 „nasci, quemadmodum homo non potest nasci:
 „qui sane carnem ideo dignatus est induere,
 „ut nemo se possit per carnem, cum iudicii
 „dies venerit excusare.

TRACTATUS IX.

De Nativitate Domini & Majestate.

9. „**H**æc est potestas Dei, ut salvo quod *De Majestate Dei*,
 „est, possit esse quod non est. Hic *statu Dei*,
 „& homo & Deus est, quia inter Patrem,
 „hominesque adstitit medius, probans infirmi-
 „tatibus carnem, virtutibus majestatem.

TRACTATUS X.

De Abraham I.

10. „**A**braham exploratus a Deo in senectute *Abraham*
 „suscepit unicum filium. Ecce prima *devotio*.
 „devotio, libenter excipere, quod sero datur.
 „Unicus ille filius postulatur ad victimam,
 „Non contristat frontem devotissimus Abra-
 „ham, sed magis ut devotioni pareret, læta-
 „batur, hoc jussisse Deum. Lætatus est puer
 „patre fidele ipse quoque fidelior, nec recu-
 „sabat mortem, quam Deus, qui vitam de-
 „derat, imperabat. Verum accepit jam præ-
 „mium Abraham, quod meretur, divinæ enim
 „explorationis tentamina porriguntur, exerit
 „quidem ferrum, & armata dextera sublevat
 „manum, sed vox ejus, qui victimam postu-
 „laverat, contradicit. Respice retro, dixit
 „Deus, & antequam respicias, parce. Et retro
 „respiciens Abraham invenit victimam, & eo
 „ferro mactavit arietem, quo filium percutere
 „jam parabat. Abraham sub lege non erat,
 „& legem solus implevit.

TRACTATUS XI.

*De Abraham II.**Isaac ty-
pus Chri-
sti.*

II. „**A**d Isaac personam Christi refertur, vere :
 „cunda nativitas ; sed virginālis uteri
 „aula secretior. Sed in cælesti prole non
 „semine progenitum impla exarsere Judæorum
 „consilia , quem tacentem tamquam obno-
 „xium , ut Isaac non periturum ad aram , ita
 „ad crucem Christi sublimandum nefarii per-
 „duxerunt. Sed quia nescit æternitas mori ,
 „revixit Dominus post sepulchrum , nec sce-
 „leris Judæorum crudelitas fructum sortita
 „est , quia sicut in Isaac aliud offertur , &
 „aliud immolatur , ita & in passione Christi ,
 „quod per Adam deliquerat , per Christum
 „liberatur.

TRACTATUS XII.

*De Abraham III.**Abrahæ
fides.*

12. „**A**braham ut pater esset multarum gen-
 „tium , non habuit legem , cujus
 „conversatio lex fuit. Melius servavit Filium ;
 „dum non pepercit , sola enim fides deambu-
 „lat inter gladios tuta , inter esurientes feras
 „amica , in ignibus frigida. Sola fides præ-
 „ferenda. Hac nos , qui per fidem filii Abrahæ
 „sumus , in ipsius gremium pervenire creda-
 „mus.

TRAC

TRACTATUS XIII.

De somnio Jacob.

„Jacob habet imaginem Christi, sed & *Scala*
 „lapis ipse, quem ad caput suum po- *Jacob*
 „se cognoscitur, quia caput viri Christus, *explica-*
 „i & lapis est nuncupatus *Pf. 117. v. 22.* *tur.*
 „ala autem duo testamenta significat, quæ
 „edentes homines per quosdam observantiæ
 „idus in cælum levare consueverunt. Hanc
 „Apocalypsi Joannes bis acutum gladium
 „nuncupavit. *Apoc. 1. v. 16.* Hanc Isaias in-
 „dum forcipis vidit. *Is. 6. v. 6.* Sed &
 „vidit hanc calamum per duas fissuras unam
 „terram formantem nuncupavit *Pf. 44. v. 2.*
 „æc sunt duo denarii in ore piscis a Petro
 „pti reperti & una moneta signati *Matth.*
 „*v. 23.* Item duo denarii a Samaritano
 „ti stabulario pro eo, qui a latronibus pres-
 „ram passus fuerat. Angeli autem descen-
 „tes sunt homines, qui sæculo renuntian-
 „s rursus revertuntur ad sæculum: ascen-
 „tes vero sunt iusti, qui probis moribus
 „r gradus divinorum observantiæ præcep-
 „rum quotidie spiritualis itineris gloria fe-
 „ntur in cælum. Grādus autem sunt, con-
 „fessio, credulitas, timor, sapientia, sobrie-
 „s, mansuetudo, temperantia, castitas,
 „etas, charitas, fides, veritas, humilitas,
 „tatiæ honestas, verecundia, patientia, per-
 „verantia. Scala vero proprio nomine crux
 „ocatur, quia per ipsam Dominus Jesus Chri-
 „us mysteria universa concludens Patri &
 „Adam

„Adam reportavit , & iter ad cœlum omnibus
 „se sequentibus patefecit.

TRACTATUS XIV.

De Juda.

*Juda
 conjun-
 gium
 cum Tha-
 mar ex-
 plicatur,*

14. „Judas tres liberos habuit, Her, Aunan
 „Seloq Gen. 38. Her significat primi-
 „tivum populum , id est , hemitheos , seu he-
 „ges , qui ferocitatis virtute , ac libidine
 „rabie digladiantes omnem terrarum corrup-
 „rant orbem , insuper decernentes sibi p-
 „domibus templa , erigentes aras nomini su-
 „sefe esse adversus Deum asserentes : ex q-
 „bus causis a Deo non solum sunt disperdi-
 „sed etiam perpetuo pœnali supplicio destina-
 „Aunan Judaicus est populus , cui præcipit-
 „ut semen excitet fratris , id est , ut reliquæ
 „nationes idololatræ ad cultum Dei bo-
 „vitæ exemplis sacræque legis exhortatio-
 „bus excitaret : at ille semen suum fudit
 „terram , hoc est , Dei mandata neglexit
 „idolis profudit , quapropter similiter a
 „damnationis sententiam accepit. Selon-
 „tem ex gentibus venientis novelli populi i-
 „ginem depingebat ; Thamar Ecclesiæ ,
 „recte nupta non est , quia Christo veni-
 „baptismatis unda renatus Ecclesiæ filius fu-
 „rus erat , non maritus. Judas amittit u-
 „rem , id est synagogæ fides moritur : con-
 „latur autem spe Christi venientis. Ad ov-
 „suas tondendas pergit , id est ab hominib-
 „iustis bonorum operum fructus exposcit. Qu-
 „auter

autem Thamar, cum esset in domo Patris
sui, seu infamibus diabolicis locis, vestem
viduitatis suæ exuit, seu sordidos religionis
sordidæ ritus abjicit, æstivalia seu munda
induit, faciem velat, quia assertor pudoris
ejus Christus nondum venerat, non cognos-
citur a socero, ad Judæos enim, non vero
ad gentes prophetæ mittebantur. Fornica-
riam putat recte, quia deorum populo ser-
viebat: cum ea convenire cupit, quia pro-
phetæ gentes magis quam Judæi erant cre-
dituri. Hæc dum ei promittit, & quæ sit
peccati merces ostendit, quam accipere de-
vitavit, quia inter agnos deputabitur, qui
pignus Trinitatis acceperit. Accepit monile,
quod est lex diversis virtutibus corda deco-
rans; item virgam, quæ per lignum Sacra-
mentum Passionis Domini annuntiabat: &
annulum, qui est signaculum fidei. Thamar
concepit in utero, ecclesia corde concepit
non semine sed verbo. Hæc ei mittitur,
orationis signum. Fornicaria requisita non
est inventa, quia renatus per aquam & Spi-
ritum S. definit esse quod fuerat. Deinde vi-
ditatis vestem iterum accepit, ut desleret.
quod fecerat. Thamar arguitur, quod de for-
micatione conceperit, & ecclesia quasi legis
adultera a Judæorum senioribus est accusata.
Thamar protulit monile, annulum, & vir-
gam, seque liberavit ab imminente suppli-
cio: Ecclesia veritate in nomine Patris &
Filii & Spiritus Sancti futuri judicii incendia
superabit. Illa justificata discessit, hæc glo-
rificata cum Christo in æterna sæcula perma-
nebit

„nebit per D. N. Jesum Christum, qui est be-
 „neditus cum Patre & Spiritu Sancto in om-
 „nia sæcula sæculorum. Amen.

TRACTATUS XV.

De Job.

Job figura Christi. 15. „Job Christi imaginem præferebat. Job
 „justus a Deo dictus est. Christus
 „justitia est, de cujus fonte omnes qui beati
 „sunt, gustant *Mal. 4. v. 2.* Job verax est
 „appellatus: at est vera veritas Dominus
 „*Joan. 14. v. 6.* Job dives fuit: Et quid di-
 „tius Domino, cujus est totius orbis terrarum
 „*Pf. 22. v. 1.* Jobum diabolus ter tentavit;
 „similiter Dominum ter tentare conatus est.
 „*Matth. 4.* Job facultates, quas habuit, amisit;
 „Et Dominus cælestia sua bona amore nostro
 „neglexit, pauperem se fecit, ut nos divites
 „faceret. Jobi filios furens diabolus intere-
 „mit: Et Domini filios prophetas insanus po-
 „pulus Pharisæus occidit. Job ulceribus ma-
 „culatus est; & Dominus sumendo carnem
 „totius humani generi peccatorum sordibus
 „obsoletatus. Jobum uxor sua hortatur, ut
 „peccet; & Dominum ut corruptelam senio-
 „rum sequatur synagoga compellit. Jobo amici
 „sui insultant; & Domino sui sacerdotes, sui
 „insultavere cultores. Job in sterquilinio ple-
 „nus vermibus sedet; Dominus in mundi
 „hujus cæno versatus est, inter hominum libi-
 „dines ceu veros vermes. Job & sanitatem
 „recepit & facultatem; at Dominus resurgens
 „non

„non sanitatem tantum , sed immortalitatem
 „in se credentibus præstitit. Job vicarios filios
 „genuit ; Dominus post prophetas sanctos Apo-
 „stolos procreavit. Job quievit in pace : Do-
 „minus autem manet Benedictus in æternum.

TRACTATUS XVI.

De Susanna.

16. „Quotiescunque in hoc perverso sæculo *Susanna*
 „contra laudabiles viros multiformi-
 „mes tenduntur insidiæ , non metuat justus , *exem-*
 „quia cum illo est Deus. Uti Susanna docuit *plar ca-*
 „fœminas suæ castitatis exemplo. Stabat in *stutatis.*
 „iudicio falsorum testium oppressa mendaciis ,
 „eam tamen illustris conscientie integritas
 „erigebat. Ibat ad supplicium non adulterum
 „corpus , quod diabolus infamaverat , & quod
 „protexerat virtus , & ornabat pudor illæsus.
 „Tunc in puero sancto Daniele Spiritus Sanc-
 „tus ingressus ait : *Revertimini ad iudicium :*
 „*falsum isti contestati sunt de ea. Dan. 13. v. 49.*
 „Falsos testes pavor invadit ; tremit diabolus ,
 „gaudent Angeli , quod oppressa veritas de-
 „sendatur in terris.

TRACTATUS XVII.

De Jona Propheta.

17. „Jonas in navi dormiens Sacramenti *Jonas*
 „Dominici imaginem præferebat , *typus*
 „etenim navis materia significabat crucem , *Christ.*
 „som-

„somnia vero passionem; mare autem mundus
 „est iste tumidus, fluctus ejus Judæorum po-
 „pulos & gentes accipimus, qui adversus
 „Deum inaniter fremuerunt. Sors Jonam
 „præcipitandum prodidit; prophetia passurum
 „Dominum prædicavit, utrosque volentes,
 „illum conditione, Dominum pietate. Cetum
 „non dubitatur esse infernum: sicut enim Jonas
 „tribus diebus, & tribus noctibus fuit in ven-
 „tre ceti, evomitusque Ninives se intulit civi-
 „tati: ita Dominus postmodum ab inferno resur-
 „gens, se civitati Jerusalem intulit, antequam
 „cælo. At vero Ninive imaginem portat Ec-
 „clesiæ, in qua gentium populus morabatur,
 „quæ magna dicitur, quia futurum erat, ut
 „omnium nationum in Christo credentibus
 „populis totus orbis Deo una civitas reddere-
 „tur. Ut & nuntiatus Ninivitis interitus,
 „credunt & timent, & legitime celebrata pœ-
 „nitentia Deum sibi propitium reddiderunt.
 „Quod & nos facere debemus, ut & præsentis
 „temporis tentationes, & futuri judicii eva-
 „dere pœnas mereamur per Christum Domi-
 „num nostrum.

TRACTATUS XVIII.

De natali S. Arcadii.

S. Arca-
 dii mar-
 tyris.

18. „Dum beati Arcadii Martyris gesta an-
 „nalibus triumphanda mandamus,
 „erit geminum de religiositate commercium,
 „cum ad coeleste præmium populus accendi-
 „tur, & de Martyris meritis non siletur. Sed
 „quis

„quis illuſtris martyrii coronam competenti
 „valeat fermone diſſerere, cum in uno cor-
 „pore tot martyria videantur eſſe, quot mem-
 „bra? Indixerat in homine Deo bellum dia-
 „bolus, nec fuerat locus, in quo non erat
 „pro religione ſacrilegium: cogeſſe Chriſti
 „populus vanis ſuperſtitionibus intereſſe. Sed
 „dum bellum duri certaminis geritur, Arca-
 „dius beatiſſimus Martyr contemtiſſis univerſis
 „facultatibus ſuis, ſeceſſionis ſe commendavit
 „umbraculo. Et ecce in ejus hoſpitiū graſ-
 „ſantium ſatellitum præceps irruiſit manus, &
 „ſeſtinat Dei famulum poſſe deprehendi: quem
 „tam propinquus ejus in ipſius habitaculo de-
 „ſeſſe abſentem inclamaret, eum ad nefan-
 „dam cuſtodiam raptant. Sed ſtatim beatus
 „Martyr ſe latere non eſt paſſus, & ultro ſe
 „judici offerebat, qui fugæ veniam ſub pac-
 „tione illi promiſit, ſi ſe vel ſero nefandis
 „ſuperſtitionibus miſcuſſet. Quod cum ille
 „recuſaret, jubet judex non uſitata animad-
 „verſione pœnarum carnificem in Martyris
 „membra ſævire, qui proinde ſtatim cadentiſ
 „ſecuris iſtu nervorum connexa diſſolvit, &
 „cunctas juncturas corporis rupit. Exſilierunt
 „exſectæ manus: De hinc plantarum limes
 „inciditur, & obſequio pedum corpus Mar-
 „tyris viduatur. Sed durat inter hæc Mar-
 „tyris ſpiritus, & morarum numeroſitate ſer-
 „vatus perſtat vivus, parte ſui corporis jam
 „ſepultus. O dignus glorioſi exitus finis!
 „aſcenſurus altitudinem cœli, corporis ſui im-
 „pedimenta præmittit, & exſequiis funeris ſui
 „ipſe præcedit. Cui hæc eſt comparanda con-
 „ſeſſio?

„fessio? Machabæorum est jungenda numero.
 „Arcadius beatissimus Martyr adhuc demora-
 „tur in sæculo, & jam Martyr recitatur in
 „cælo.

TRACTATUS XIX.

In illud Geneseos 1. v. 26. faciamus homi-
nem ad imaginem & similitudinem nostram.

*Imago
 Dei quo-
 modo in
 homine.*

19. „Nihil est ante omnia homini timendum
 „Deum tam necessarium, quam
 „seipsum noverit. Itaque quod specialiter
 „nostras pertinet partes, videamus quid sit,
 „quod Deus ait, qui solus substantiam
 „nostræ comprehendit, quam fecit,
 „faciamus hominem ad imaginem & similitudinem
 „nostram. Cum vero hoc ita sit, quomodo
 „imaginem Dei immutabilis homo singulis
 „momentis mutabilis portat & habet? habet
 „plane & quidem manifestam ex eo ipso, quod
 „non est nobis portantibus nota: incompre-
 „hensibilis enim Dei imago invisibilis sit ne-
 „cessè est. Non ergo carnale hoc domicilium
 „imaginem Dei debemus accipere, sed coele-
 „stis hominis spiritalem, quam in se creden-
 „tibus Dominus ætherea nativitate renovat
 „plenitudinis suæ pio de fonte largitur per
 „D. N. Jesum Christum.

TRACTATUS XX.

20. In eundem locum Geneseos in quo scriptum
 continentur ea, quæ in tractatu superiore.

TRAC-

TRACTATUS XXI.

De Psalmo centesimo.

21. „In presenti psalmo Propheta dicit : *Mi-* ^{*Judicium*}
sericordiam & judicium cantabo tibi ^{*bonorum*}
Domine. Tria autem convenit esse judicia. ^{*& malo-*}
Unum justorum, qui non tantum non judi- ^{*rum.*}
cantur *Joan.* 3. v. 18. Sed istum mundum
judicabunt 1. *Cor.* 6. v. 2. Alterum impio-
rum, qui non sunt judicandi, quia jam ju-
dicati sunt, sed perituri *Pf.* 1. v. 6. Tertium
peccatorum, quorum obliquæ vitæ sunt ne-
cessario discutienda secreta : qui enim in lege
peccaverunt, per legem judicabuntur *Rom.* 2.
12. Ita erit, ut justis corona, peccatori-
bus emendatis indulgentia, impiis autem
eterna poena tribuatur.

TRACTATUS XXII. XXIII. XXIV.

XXV. XXVI.

In Isaiam I. II. III. IV. V.

22. „*Audi*, inquit, *cælum & terra* *Is.* 1. v. 2. *Judæo-*
quo indicatur, quod Judæis non ^{*rum in-*}
audientibus Christus Dominus esset ab Apo- ^{*gratitudo.*}
stolis & gentibus audiendus. *Filius*, ait,
genui & exaltavi. Infinita Judæi infidelitate
ina apud Dominum nostrum odia meruerunt,
certum est enim in eum filium posteaquam
deliquit, granditer vindicari, quem pater
plurimo dilexit affectu. Unde miseri sunt
Judæi, qui Deum, Patrem qui eos in Abra-
D 2 „hamo

„hamo electo genuit, spreverunt, & ad c
 „cem perduxerunt. *Filios* vocat, ut abdi
 „tio timeatur, *exaltatos*, ut ruina terrori
 „*spretos*, ut poenam supplicii sibi met imp
 „dere cognoscant. Infelix culpa est, in
 „locum qualiscunque non invenit excusat
 „detestabilis certe Filius, quem pater pi
 „quem Pater damnat invitus: qui cen
 „incredulum coelo & terra testibus denota
 „ut inexcusatus facinoris competentem judi
 „subjaceret. Denique res impleta est Dom
 „passione: coelum in medio die perdidit die
 „terra tremore nimio firmitatem. Hinc æ
 „mare licet, quid eis sit reservatum, quor
 „in causa funerei luctus poenæ pertulit nat
 „supplicium. Injuriae suæ testes citat coel
 „terramque, terram, in qua universa geri
 „tur, coelum sub quo geruntur. Filios
 „pellat, ut exaggeret crimen, *exaltatos*
 „ingratos ostendat, *bovem* illis *asinumque* p
 „ponit, ut gravius possint, si respiciant, c
 „paratione torqueri quam poena.

TRACTATUS XXVII. XXVIII. XXXI

In Isaiam VI. VII. VIII.

*Vinea
 parabola
 explicatur.*

23. „Judaicus populus qui prior vinea D
 „mini dictus est *Isa. 5. v. 4.* flor
 „quidem, nullos tamen potuit fructus afferri
 „sed pro fructibus spinas germinavit, pro u
 „labruscam, unde aliam sibi, id est, pop
 „nostri vineam Dominus plantavit, in que
 „omnis fructus propheticus decucurrit: n
 „COL

computatus ad mensuram palmes competens
pro baptismo intelligitur legitime examina-
tus; scrobem in quem palmes mittitur, fon-
tem sacrum debemus accipere, qui inspira-
tor aqua coelesti ex mortuis efficit vivos.
Lignum auxiliare quo palmes portatur, cru-
cis est dominicæ signum, sine quo immor-
talitatem apprehendere non potest Christia-
nus. Quod tabulatis infertur, cælestis viæ
vitæque altitudo monstratur. Ligaturis astrin-
gitur, cum renuntians sæculo sponsione
facta sacris interrogationibus obligatur. Lu-
xuriosi palmitis crines falce tondentur, id
est, omnia peccata baptisinate amputantur.
Plorat feliciter vitis purgata materia, & de
hominis toto manant doctrinæ cælestis fluentia
oculis spiritaliter patefactis. Præcedentibus
foliis fructus se commendat: similiter Chri-
stianus monitis Divinis obsecundando, in
quibus fructus æternæ vitæ est, defenditur
& nutritur. Vi solis & imbris ad maturita-
tem cogitur; & justus magnis tentationibus
perducitur ad coronam. At ubi vindemiæ
venerit tempus, id est persecutionis dies,
passim uvæ diripiuntur, id est, sanctis vio-
lenta manus infertur: ad torcular compor-
tantur, id est, ad supplicii locum deducun-
tur: ab operariis conculcantur, id est, a
persecutoribus jugulantur: succus earum
in prælio pondere duabusque tabulis exsicca-
tur: id est, in judicii die a Christo secun-
dum tabulas legis confessorum sanguinis vin-
dicta usque ad ultimum quadrantem exi-
gitur. Calcatores de eodem musto bibunt;

„& persecutores sæpe credentes in Christum
 „eundem calicem gustant aut bibunt. Mustus
 „patrisfamilias cellæ reconditur, ut preti-
 „sius transfusione reddatur; & Martyr in
 „minicæ habitationis recondita assumitur,
 „æternæ vitæ beatitudine gloriatur.

TRACTATUS XXX. XXXI. XXXII.
 XXXIII. XXXIV. XXXV. XXXVI.
 XXXVII.

*Invitatio ad fontem. I. II. III. IV.
 V. VI. VII.*

*Invitatio
 ad Bap-
 tismum.*

24. „**E**xultate in Christo omnique deside-
 „convolantes cœlestia dona percipite
 „Jam vos sempiterni fontis calor salutaris
 „vitat, jam mater nostra adoptat, ut pari-
 „Judicio vestro nascimini: hominem vestrum
 „veterem abjicite, novelli omnes, omnes
 „candidati, omnes Spiritus sancti munus
 „mox divites processuri. Quid statis generis
 „ætate, sexu conditione diversi, mox unum
 „futuri. Omni non pedum velocitate,
 „mentis ad pii fontis gurgitem convolate,
 „constanter immergite salvo salutis statu vestri
 „ris hominis vestri felici morte victuri. Per-
 „perate ergo bene loturi: aqua viva Spiritus
 „Sancto & igne dulcissimo temperata blandi-
 „murmure jam vos invitat: jam balneum
 „præcinctus expectat, quod unctui, qui
 „tersui opus est præbiturus, sed & denarium
 „aureum triplicis numismatis unione signum
 „tuum

„tum : Ad lactei genitalis fontis laticem con-
„volate incunctanter ; ac fortiter bibite , tota-
„que devotione vestra vasa replete , ut semper
„vobis aqua sufficiat , hoc ante omnia scien-
„tes , quia hanc nec effundere licet , nec rur-
„sus haurire.

TRACTATUS XXXVIII. XXXIX.

XL. XLI. XLII. XLIII. XLIV.

Ad Neophytos post Baptisma. I. II.

III. IV. V. VI. VII.

25. „Post devotissima completa casta jejunia, *Sermo ad*
„post clarissimæ noctis dulces vigi- *Neophy-*
„lias , post lactei fontis lavacro vitali in spem *tos.*
„immortalitatis animas pullulantes , hortor ,
„vos festivitatis tantæ festa læto celebrare
„convivio. Paterfamilias panem vinumque
„pretiosum vobis sua de mensa largitur. Exul-
„tate igitur fratres in Christo , acceptaque
„indulgentia regale beneficium fideliter custo-
„dite : securi gaudete , nihil sæculo jam debe-
„tis. Imago quidem reatus nunc usque fuif-
„tis , sed ut indulgentiam perciperetis , pro
„vobis bene vigilastis. Novum iudicii genus ,
„in quo reus si excusaverit crimen , damnatur ,
„absolvitur , si fatetur. Beatus est semper ,
„qui meminit , quod renatus sit : beatior ,
„qui non meminerit , quid fuit , antequam
„renatus sit : beatissimus , qui infantiam suam
„profectu temporis non mutaverit. Sed for-
„tassis requiratis a nobis , qua genitura quove
„signo tam dispares una uno partu vestra vos

Sacer ho- „peperit mater. Sacri ergo horoscopi pan-
roscopus. „dam vobis tota brevitate secreta. Primus
 „vos non *aries* sed agnus excepit, qui vestram
 „nuditatem velleris sui niveo candore vestivit,
 „& beatum suum lac labris suis indulgenter
 „infudit. Item non minax cornu *Taurus*, sed
 „optimus vos admonet vitulus, ut terram
 „vestræ carnis domando secundantes lætam
 „divinorum seminum messem cœlestibus hor-
 „reïs inferatis. Et admonet prosequentibus
 „*geminis*, id est duobus testamentis, ut ido-
 „lolatricam, impudicitiam, avaritiamque fu-
 „giatis, quæ est incurabilis *Cancer*. *Leo* au-
 „tem noster leonis est catulus *Gen. 49. v. 9.*
 „qui ad hoc recubans obdormivit, ut vince-
 „ret mortem, ad hoc evigilavit, ut beatæ
 „resurrectionis suæ in nos munus immortali-
 „tatis conferret. Quem competenter sequitur
 „*virgo* prænuntians *Libram*, ut nosceremur
 „Dei per Filium, qui incarnatus processit ex
 „Virgine, justitiam terris illatam, quam qui
 „constanter tenuerit, & fideliter ministraverit,
 „non dicam *Scorpionem*, sed & omnes ser-
 „pentes illæsa planta calcabit. *Lus. 10. v. 19.*
 „Sed nec ipsum quoque diabolum, qui vere
 „est acerrimus *Sagittarius*, igneis sagittis ar-
 „matus, formidabit umquam indutus arma-
 „tura Dei *Eph. 6. v. 11.* per quam *Capricornum*
 „infernalem prostermit, & varias ejus artes
 „salutari profluens amne noster *Aquarius* de-
 „lere consuevit, quem necessario sequuntur
 „in uno signo duo *pisces*, id est duo ex Ju-
 „dæis & gentibus populi, baptismatis aqua
 „videntes in unum populum Christi uno signo
 „signati.

„signati. Referamus igitur laudes & gratias
 „Deo Patri omnipotenti , qui zizania in læta
 „frumenta mutavit , quæ diligenti cultu pur-
 „gata , molarisque lapidis pondere fracta in
 „farinam candidam micuerunt. Sal inditum
 „est illi , levigata est oleo , & in panes azy-
 „mos reddita. Lacteus illis color est , lacteus
 „sapor est. Tripondes sunt omnes , numis-
 „matis sacri una libra signati , qui mensæ
 „deserviunt.

TRACTATUS XLV. XLVI.

XLVII. XLVIII. XLIX. L. LI.

LII. LIII.

De die Dominico Paschatis I. II. III.

IV. V. VI. VII. VIII. IX.

26. „**D**ies præsens ad Sacramentum pertinet *Sermo de*
 „Domini nostri Jesu Christi , qui in *Pascha.*
 „omnibus omnia est , qui vere æternus est ,
 „ac sine nocte dies , cui duodecim horæ in
 „Apostolis , duodecim menses serviunt in
 „Prophetis : quem Evangeliorum salutaria
 „quatuor prædicant tempora , cui non anni-
 „versarii , sed quotidiani fructus respondent.
 „Dies multiformi gratia redimitus. Idem sui
 „successor , idemque decessor , longæva fem-
 „per ætate novellus , anni parens , annique
 „progenies , antecedit , sequitur que tempora ,
 „& sæcula infinita. Sacramenti dominici ima-
 „ginem portat , nam occasu passionem , resur-
 „rectionemque ortu redivivo concelebrat , per
 D 5 „quem

„quem nobis munus futuræ beatitudinis pol-
„licetur. Hic dies , quod amore hominis sui
„ejus artifex Deus & Dominus noster occidit,
„& exortus est rursus , numquam sane repe-
„titurus occasum. Hic inquam , quo ferales
„ruptæ sunt tenebræ , quo mors subacta est,
„quo homines , quos susceperant mortuos , re-
„fundere inferi coacti sunt vivos. Hic est dies,
„quo a Domino nostro cunctus redemptus est
„orbis , quo æthereo semine novellus noster
„vivificatus est populus. Hic inquam , qui
„nobis resurrectionis monstrat exemplum ,
„cujus sane conditione nos beatiore sumus ,
„quia ille occidit , semper ut vivat ; fidelis
„autem post secundæ nativitatis occasum re-
„surgens horrore numquam intercipitur tene-
„brarum! Denique competentibus nostris fini-
„tur hiems hodie peccatorum : oleo confecto
„lætabuntur. Hodie eos etiam ver aridens
„diversos in flores diverso charismate redditu-
„rum est , cum salubri unda perfusi limpidæ
„æstatis messe gaudentes panem novum cæpe-
„rint manducare ; quos autumnale quoque
„non morabitur mustum , quo inebriati , feli-
„citer Spiritus S. calore fervebunt , qui ut
„numquam refrigescant , omnibus nobis præ-
„stabit Deus Pater omnipotens.

TRACTATUS LIV. LV. LVI. LVII. LVIII.

LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV.

LXV. LXVI. LXVII. LXVIII.

De Exodo in die Paschæ I. II. III. IV.

V. VI. VII. VIII. IX. X. XI.

XII. XIII. XIV. XV.

27. „**L**iberatio populi Israel a servitute Pha-^{Exitus}
 „raonis in Ægypto spiritualiter ita ^{Israel est}
 „intelligitur: Ægyptus mundus est iste: Pha ^{Ægypto}
 „rao cum populo suo diabolus & spiritus om- ^{explicatur.}
 „nis iniquitatis, Israel populus Christianus,
 „qui proficisci jubetur, ut ad futura contem-
 „dat. Moyses & Aaron demonstrant duorum
 „testamentorum Sacramentum. Columna viam
 „demonstrans Christus est Dominus. Quod
 „duplicem nubis & ignis imaginem gerit; ju-
 „dicia duo designat, unum aquæ, quod ge-
 „stum est, ignis alterum, quod futurum.
 „Mare fontem sacrum debemus accipere, in
 „quo quibus aquis Dei servi liberantur, iisdem
 „peccatores delentur. Maria quæ cum mulie-
 „ribus tympanum quatit, typus ecclesiæ fuit,
 „cum omnibus Ecclesiis, quas peperit, hym-
 „num canens, & pectoris tympanum quatiens
 „populum Christianum ducit non ad eremum,
 „sed ad cælum. Ita qui sacram legem spiri-
 „taliter accipit, ejus fructu lætatur, non vero
 „Judæi, qui carnaliter sentiunt, & quia in
 „pecuinis gregibus agnum bifaria natura com-
 „missum, qui inveniri non potest, quærunt,
 „agnum verum Christum, quem invenerant,
 „per-

*Pascha
Judao-
rum nul-
lum.*

„perdiderunt : non enim intellexerunt , quia
 „ex hædis humana designabatur caro , suis
 „onusta peccatis , ex ovibus vero spiritus maje-
 „statis , quæ utraque in Christo concreta
 „agnum legitimum præstiterunt. Hic est
 „agnus , de quo lex ait : *Pascha est Domini*
 „*Exod. 12.* Proinde legitimum Pascha quo-
 „modo Phariseus possit celebrare non video ,
 „cujus templum miserabili vastatione in suo
 „pulvere jacet sepultum ; sacerdotalis cathe-
 „dra pestilentiae cultorum suorum sacrilegio
 „jure deleta est : Exinanitum cornu jam non
 „spirat unguenta : dies festos in luctum , &
 „cantica ejus in lamentationem conversa Pro-
 „phetæ testantur : Tauros , arietes , hircos ,
 „& agnos a Domino sæpe reprobatos accepi-
 „mus. Quid ultra ? non potest ullum cele-
 „brare mysterium , cuius sacrificium divina
 „sententia est damnatum. Vane igitur Judæi
 „vacuatæ imaginis recordatione gloriantur ,
 „magis vero & iuste Christianus , in quo non
 „est figura , sed veritas. Quæ ex rebus ipsis
 „probatur : nam Judæi majores suos Pharaon-
 „nis servitutis iugo depressos de Ægypto præ-
 „dicant liberatos. A diaboli rabie idoloram-
 „que turba violenta omnis Christiana proge-
 „nies semper liberatur : illis columna nubis
 „& ignis viam demonstravit ; nobis testamenti
 „veteris & novi clarissima oracula viam & ve-
 „rum Christum Dominum prodiderunt. Illo-
 „rum profugus populus per mare rubrum sicco
 „pede transivit : at nostrum mare , quos vo-
 „luntarios suscipit , feliciter naufragos facit ,
 „interimensque universa peccata genitali unda
 „sub-

„submergit, ut cœlestes effecti terram deside-
 „rare non norint. Denique illi post mare ad
 „eremum pervenerunt; nos post baptismum
 „ad paradysum pervenimus. Illis irrorata est
 „esurientibus manna, nos autem cœlestis
 „panis nobiscum portamus annonam: Illis
 „sitientibus petra fluxit in poculum; at Christi
 „fontem qui biberit, in æternum sitire non
 „novit. Illis in deserto suavitas lactis & mellis
 „exhibita est, nobis vero quod plus est, melle
 „dulcior & lacte candidior æternæ vitæ beati-
 „tudo Dei tribuetur in regno.

TRACTATUS LXIX. LXX. LXXI.

LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV.

LXXVI. LXXVII.

De Daniele in Pascha. I. II. III. IV. V.

VI. VII. VIII. IX.

28. „**E**vigila Christiane, & a pueris disce *De tribus*
 „virtutem. Sed vide ne aestimes *pueris in-*
 „falsum, quod eis cessit incendium. Qui nunc *camino*
 „credentes baptizat Spiritu Sancto & igni, *tradatus.*
 „ipse tunc quoque numero adfuit suæ Trini-
 „tatis. In caminum missi *Dan. 3.* ut submersi
 „sunt flammis, statim invisibili rore incendia
 „temperantur: mors refugiens mutat offi-
 „cium, incensores cremantur, incensis hym-
 „num canentibus flamma blanditur, Deus a
 „creatura benedicitur univèrsa. In tribus una
 „mens, una virtus, unus triumphus exultat.
 „Melioratur vita supplicio. Rex non invide-
 „rat

„rat pueris , si non eos præcepisset ardere.
 „tres pueri in illo sacro certamine præ
 „lis Deum sibi præposuere , non flamm
 „præmium futurum , non poenam , sicque in
 „tetros undantis incendii globos triumphas
 „barbarum regem , & ipsum supplicium
 „cuerunt , ignes sanctis hominibus non
 „fortiores. Trium horum puerorum ma
 „ximum qui credit , interritus etiam potest
 „pisci , tanta enim est fidei virtus tanta
 „potestas , ut cultoribus suis etiam ipsa
 „mentia contra suam naturam famulari co
 „pellat , unde etiam in tribus pueris fides
 „niri non potuit , sed Sacramento Trinit
 „atis tam potentis elementi subasta natura
 „& qui putabantur incendio extingui , em
 „bant beatiores incensi. Exulta igitur C
 „ristiane , & Deum fortiter time , diaboli si
 „incendia non timere. Ecce pueri Sa
 „cramento muniti , tres numero , sed una
 „tute anhelantibus flammis non lædunt
 „incensi hymnum canunt ; barbarum re
 „fidei tenacitate confundunt ; vindicantur
 „incensoribus suis : Deum vident : mors ter
 „rit in vitam , metus in gloriam. Quis sic
 „optet ardere ?

Potamii
 scripta.
 De La-
 zaro.
 De Mar-
 tyrio
 Isaie.
 Epistola
 ad Atha-
 nasium.

Nota I. Gallandius in nova sua veterum Pat
 Bibliotheca tomo V. Potamii Episcopi Ul
 ponicensis , sectæ Arianæ principis & blasphemæ
 septimæ Sirmienensis fidei formulæ conditoris
 nullos tractatus breves refert , scilicet , de
 zaro : de Martyrio Isaie Prophetæ : & Ep
 lam ad Athanasium ab Arianis impetum ,
 quam in Concilio Ariminensi subscripserunt.
 rum priores duos tractatus Ballerini in edit
 S.

S. Zenonis, cui olim falſo aſcribebantur, incerto cuidam Potamio attribuunt: ſequens vero *Epifto*la D. Montſauconio *praef. ad tom. I. S. Aſian.* ſuſpicionem laborare videtur, & ſtylum omnino obſcurum & implexum refert.

Nota II. In eadem citata Gallandii Bibliotheca S. Meletii ſequitur S. Meletii Epifcopi Antiocheni oratio *oratio ad Antiochia* ad populum habita, in qua quidem *Antioch.* nec conſubſtantiale, nec ſimilis ſubſtantia praedicatur: id quod mirum videri non debet, non enim poſtulabat tempus, ut formulam fidei praefcriberet, ex qua ſe Ariani extricare non poſſent, ſed ut Ariani ſe Catholicum probaret, & eis ſpem omnem gratiae praec luderet, quod & praestitit, divinam Filii generationem ita aſtruens: „Tunc demum manebimus in Patre *Divinitas* „& Filio, cum coram Deo & electis angelis, *filii Dei.* „ſed & coram principibus ſine ullo pudore conſitebimur, Dei Filium Deum eſſe de Deo, „unum ex uno, unigenitum ex ingenito, eximiam quamdam generantis ſobolem, dignum, „que carentis principio Filium, ineffabilis ineffabilem interpretem, Verbum, ſapientiam ac „virtutem ejus, qui ſapientiam ac virtutem „omnem excellit. Perfectam inquam ſobolem „ex Perfecto, & in eodem ſtatu permanente. „Quae quidem ſoboles nec ex Patre profluxit, „nec exſecta eſt, vel diſiſione propagata, ſed „citra paſſionem integreque ab eo proceſſit, qui „nihil eorum, quae habebat, amiſit.

Extat praeterea ejusdem Meletii & ceterorum
Epifcoporum Antiochiaeg congregatorum *Epifto*la ad Jovianum Imp. an. 363. ſcripta, in qua ſequentia notanda occurrunt: „Sanctae Synodi „Nicenae fidem admittimus & retinemus, ſiquidem nomen *conſubſtantialis* ibi admiſſum, quod „inſolens quibuſdam viſum eſt, cauta interpretatione a Patribus eſt explicatum, ita ut „ſigni-

„significet, ex Patris substantia Filium esse gen-
 „nitum, eumque substantiæ Patris esse similem,
 „non quasi passio quædam in generatione illa
 „ineffabili intelligatur, neque usu quodam Græ-
 „ci sermonis substantiæ nomen a Patribus usur-
 „patur, sed ad subversionem illius dicti: *Es-*
 „*sentia non extantibus.*

*B. Marci
 Diadochi
 sermo.*

Nota III. Gallandius etiam in citata sua Biblio-
 theca refert sermonem contra Arianos a B. Mar-
 co Diadocho conscriptum. Sed cum incertum
 sit, quisnam hic B. Marcus Diadochus fuerit,
 & præterea sermo hic ea fere repetat, quæ a
 præcedentibus Patribus fusiùs disputata sunt,
 eum hic omitimus.

SANCTI PHOEBADII

AGINNENSIS EPISCOPI

OPUSCULA ADVERSUS ARIANOS.

§. I.

S Phœbadii Gesta & Scripta.

Phœbadius natione Gallus circa annum 357.
 Aginnensem rexit ecclesiam, quo mis-
 sam in Gallias a Constantio secundam
 Sirmiensem fidei formulam seu potius blas-
 phemiam, quæ apud S. Athanasium *lib. de*
Synod. septima est, cum aliis Galliæ Episcopis
 damnavit. Interfuit deinde Synodo Arimi-
 nensi an. 359. coactæ, ubi Valentis Ariani
 Episcopi dolo deceptus formulæ, ut sibi vide-
 „batur,

atur, nonnisi Catholicæ subscripsit, sed mox raude detecta eam damnavit, & anno 374. Concilio Valentino & Cæsaraugustano an. 381. præfuit, & adhuc anno 392. vitam agebat teste S. Hieronymo *de vir. illust. c. 108.* Opuscula ab eo scripta sunt. 1. Liber contra Arianos, quem exaravit ad secundam formulam irmiensem penitus profligandam. Librum nunc primus evulgavit Theodorus Beza cum nonnullis aliis veterum scriptis Genevæ an. 570. unde in Patrum bibliothecas transiit. Illud quorundam veterum Gallorum Theologorum operibus intextum edidit Parisiis Petrus Pithœus an. 1586, & cum notis Casparus Barthius Francofurti an. 1623. & Parisiis Delalandius an. 1666. Alterum opusculum est de fide orthodoxa contra Arianos, quod S. Phœbadio contra nonnullos vindicat, *hiflor. litter. de la France tom. 1. part. 2.* Tertium est Libellus fidei, qui est præcedentis tractatus de fide orthodoxa veluti compendium, qui quidem refertur inter Gregorii Nazianzeni orationes. jam vero inter eruditos convenit, eum S. Phœbadio esse ascribendum. vid. Gallandii *Biblioth. tom. V.*

§. I.

LIBER CONTRA ARIANOS.

ANALYSIS.

„Sufficiebat quidem conscientix parvæ
 „tenere, quod credit, æstimanti fore
 „rectius, tueri propria, quam aliena discuti-
Schram Analysis Tom. XI. *E* „tere. *Disputa-
 tionis oc-
 casio &
 argu-
 mentum.*

„tere: sed quia aut hæresis suscipienda e
 „ut catholici dicamur, aut veri Catholici
 „turi non sumus, si hæresin non repudiam
 „ad hanc tractatus conditionem & necessitat
 „descendimus, qua zabulicum virus f
 „modestia religiosæ venerationis occultum
 „medium proferre nos convenit; ut & m
 „lum, quod sub opinione verborum simp
 „cium latet, deprehendatur, & menda
 „detecto veritas interclusa respiret. Destruen
 „enim sunt aliena, ut nostris credatur.
 „dum de ipsa hæresi mihi sermo est, d
 „fidei meæ pignus Catholicum me probabo
 „quos aut metus, aut sæculi ambitio non
 „cerit.

*Nicæna
 Synodi
 veritas
 incor-
 rupta.*

2. „Incipientes igitur ab ipso capite perf
 „ab Episcopis Arianis procedit edictum:
 „mo unam substantiam dicat: hoc est, n
 „in ecclesia prædicet, Patris & Filii u
 „esse virtutem. Sed quid egistis o beatæ
 „moræ viri? qui ex omnibus orbis part
 „congregati Nicæam perfectam fidei Ca
 „licæ regulam circuminspecto sermone f
 „stis, dantes bene credentibus communis fi
 „dexteras, errantibus vero formam creden
 „En labor vester quo rēcidit, quo orien
 „mali semina professione Catholica necavist
 „Vetatur in Ecclesia prædicari, quod solu
 „sanxistis ob hæreses detegendas debere
 „Ecclesia prædicari. Tollitur, quod prob
 „stis, & quod damnastis, inducitur, qu
 „mendacium astrui nisi destructa veritate ne
 „poterat. Destructioni quidem illa non sul
 „jace

„iacet, & ut est semper incorrupta durabit,
 „sed manus sibi sacrilegas inferentes tamquam
 „violatam punivit.

3. „Nemo unam substantiam dicat: Quod *Substantia vos explicatur.*
 „piaculum, quod facinus in hoc verbo, qua
 „ex parte Catholicam fidem pulsat? utrumne
 „sono vocabili an interpretatione rei ipsius?
 „Nihil fallor: interpretatio caret culpa; sub-
 „stantia enim dicitur id quod semper subsistit
 „ex sese: hoc est, quod propria intra se vir-
 „tute subsistit, quæ vis uni & soli Deo com-
 „petit. Usitatum vero & familiare divinis vo-
 „luminibus hoc nomen, nec ipsos puto igno-
 „rare, qui negant. Superest ergo, ut di-
 „spiciamus, qua ex causa repudietur hoc no-
 „men. Dispicientes autem invenimus, illos
 „non nomen, sed nominis repudiare virtutem.
 „Ajunt enim, inveniri quidem in divinis vo-
 „luminibus nomen substantiæ, sed per hoc
 „vocabulum aut virtutem aut divinitatem sig-
 „nificari. Et nos igitur unam Patris & Filii
 „substantiam vindicantes, quid aliud, quam
 „in utroque pares divitias unius divinitatis
 „prædicamus? & unam utriusque dicimus
 „esse virtutem; quæ quidem virtus, quia nul-
 „lius extraneæ opis indiget, dicta substantia
 „est. Arianis vero non vocabulum, sed vis
 „vocabuli displicet, quibus enim accipere au-
 „ribus possint, unam Patris & Filii substan-
 „tiam prædicari, hoc est, honorem, virtu-
 „tem, majestatem pari in utroque veritate
 „communem, qui a Patre Filium separant, &
 „divisis substantiis in sua unumquemque pro-

„prietate repudiata divinitatis communica-
„proponunt.

*Pater
quomodo
major Fi-
lio.*

4. „Quia Joan. 14. Christus ipse dicit :
„ter major me est, scilicet uti definiunt, 1
„nore, dignitate, majestate. Quod si ita e
„cur jubetur, ut omnes honorificent Filii
„sicut honorificant Patrem. Sane Joannis
„Christus ipse ait: *Omnia tua mea sunt. Et n*
„tua. Et nihil potest Filius facere a semetip
„Joan. 5. v. 19. Quidquid ergo detrahi
„Filio, derogabitur & Patri, nam nihil a
„sine altero facit, quia esse alter sine alio
„non potest, nec Filius est Filius, nisi
„trem habeat, nec Pater Pater, nisi hab
„Filium. Pater, inquit, major me est:
„plenitudo ejusdem divinitatis in Filio
„Pater major est, quia solus hic auctor-
„auctore est. Pater major est, quia non i
„descendit in Virginem, quod Sabellius c
„luit, apud quem Pater & Filius ambo
„sunt, hoc est, duum nominum una person
„cum econtra Christus dicat: *Ego in Patr*
„Et Pater in me Joan. 14. quo dicto duas ha
„refes elisit, Sabellianam, & Arianam: i
„Patrem & Filium non esse unam personam
„ut Sabellius, aut duas substantias ut Ariu
„sed unam substantiam, & duas docuit es
„personas.

*Consu-
bstantiali-
tas Filii.*

5. „Sed quid argumentis opus est? cu
„ipse Dominus pronuntiaverit definitiva se
„tentia: *quæcumque Pater facit, eadem Et Fili*
„Joan. 5. Quomodo eadem, si aspirare
„luminam paternæ gloriæ non potest? in
„qu

quia potest, recte Joannes, *sine ipso factum est*
nil. Joan. 1. Et ipse Dominus: *Ego &*
Pater unum sumus. Joan. 10. Et: *sicut me*
novi Pater, & ego novi Patrem, Ib.: nescio
autem, an nosse potuerit Patrem Filius, si
initium sortitus est Filius: genitus enim nosse
non potuit ingenitum, antequam genitus est.
Rursus scriptum est: *omnia tradidit Pater in*
manus ejus. Joan. 3. Quomodo omnia nisi &
omnis temporis? quomodo autem omnis
temporis, si initio non caret?

6. Subjectus est dicunt Filius, cum omni- *Eterni-*
tas Filii.
bus his, quæ ei ipse Pater subjecit. Verum
subjectum Patri Filium solo Patris & Filii
nomine Sancta & Catholica docet Ecclesia,
non vero conditione creaturæ: nam imago
invisibilis & ingeniti Dei non potest cæpisse
post Deum: erat enim semper qui est, &
erit semper. Et sane cum dicitur, erat in
ipso tempus, non ipse fuisse in tempore nun-
tiatur. Invenimus quidem dixisse Salomo-
nem ex persona sapientiæ, seu Christi, *Do-*
minus condidit me, & ante sæculum fundavit
me, & prior abyſſo genita sum. Prov. 8. Sed
non ideo credendum est, Deum factum,
nam si factus est, non fuit, si non fuit, non
erit, & quomodo Deus, cui ne Deus sit,
utraq; conditio præscribitur. Ideo autem
sapientia Dei nata & condita nuntiatur, ne-
quid præter ipsum Deum Patrem, qui est
etiam suis origo virtutibus, crederetur in-
natura. Exinde enim recte diceretur, ex ipso
in ipso creata sapientia, ex quo effulſit

„ab eo unigenita , & beata nativitas. Quæ
 „ergo probaverit , sine Verbo , sine sapientia
 „sine ratione , sine virtute , sine spiritu ali-
 „quando Patrem fuisse , is probavit ; cum Patre
 „& in Patre Filium ante omne principium non
 „fuisse : tamen nescio , si his virtutibus careat
 „Pater possit Deus dici.

*Filius Dei
 invisibi-
 lis.*

7. „Invisibilem , dicunt , Patrem esse
 „quasi vero usquam inveniamus vel Filium
 „sine transfiguratione fuisse visibilem , ante-
 „quam fieret ex æternitate corporeus : Quam-
 „vis enim & Abrahæ visus sit & Jacob , tamen
 „in somno & in speculo , & in ænigmate vi-
 „sus refertur , imo & Moyfi postulanti , ut
 „cognoscenter eum videret : *Nemo , inquit ,*
potest faciem meam videre Exod. 33. v. 20.
 „Ergo hoc loco aut Patrem locutum fuisse
 „contendant , qui invisibilem se esse dicit
 „aut si Filium non negant , hunc locutum
 „sciant , & illum suo nomine invisibilem fuisse
 „ut Sermonem & Spiritum. Hic tamen Filius
 „alius a Patre est distinctione non divisione
 „personarum ; Sermo Dei , non sonus vocis
 „sed res substantiva,

*Fidei re-
 gula.*

8. „Tenenda est igitur ratio , ne in ruinam
 „mergant excessus : nam si unum Deum singu-
 „lariter nominamus excludentes vocabulum
 „secundæ personæ , furorem ejus hæresis ap-
 „probamus , quæ ipsum asserit Patrem passum
 „si admittimus numerum cum divisione , jun-
 „gimur cum Arianis , qui factum a Deo Deum
 „novamque asserunt ex nihilo substantiam
 „con-

„constituisse. Tenenda est igitur regula, quæ
 „Filium in Patre, Patrem in Filio constitetur:
 „quæ unam in duabus Personis substantiam
 „servans dispositionem Divinitatis agnoscit.
 „Sic alius a Filio Spiritus, sicut a Patre Fi-
 „lius: sic tertia in Spiritu, ut in Filio secun-
 „da Persona, unus tamen Deus omnia, tres
 „unum sunt. Hoc credimus, hoc tenemus,
 „quia hoc accepimus a Prophetis, hoc nobis
 „Evangelia locuta sunt, hoc Apostoli tradide-
 „runt, hoc Martyres passione confessi sunt.

9. „Sed non sum nescius his omnibus dis- *Judicium*
 „cussis antiquissimi Sacerdotis & promptæ sem- *de Hosio.*
 „per fidei Hosii nomen quasi quemdam in nos
 „arietem temperari. Sed brevi admodum
 „sermone respondeo. Non potest ejus aucto-
 „ritate proscribi, quia aut nunc errat, aut
 „semper erravit. Novit enim mundus, quæ
 „in hanc tenuerit ætatem, qua constantia
 „apud Sardicam, & in Nicæno tractatu
 „assensus sit, & damnaverit Arianos. Quid si
 „diversa nunc sentit, & quæcunque ab eo
 „retro damnata jam fuerant, defenduntur,
 „quæ defensa damnantur? Rursum dico, non
 „mihi ejus auctoritate præscribitur: nam si
 „nonaginta fere annis male credidit, post
 „nonaginta illum recte sentire non credam;
 „aut si nunc recte, quid de his opinandum
 „est, qui eadem signati fide, in qua ipse erat,
 „de sæculo transierunt? quid & de ipso pro-
 „nuntiaretur, si ante hanc Synodum dor-
 „misset? Ergo præjudicatæ opinionis aucto-
 „ritas nihil valebit, quia contra semetipsam
 E 4 „ipsa

„ipsa consistit. Et sane legimus: *iustitia j*
non salvabit eum in quacunque die exerrave
„Amen.

S. PHOEBADII
 AGINNENSIS EPISCOPI
 DE FIDE ORTHODOXA CONTRA
 ARIANOS.

ALIAS
 DE FILII DIVINITATE ET CONSU
 STANTIALITATE TRACTATUS.

CAPUT I.

*Occasio
 huius
 tractatus.*

1. „Sanctus Phœbadius in procemio hu
 „tractatus relato fidei Catholicæ sy
 „bolo notat, quod non defuerit, qui pro f
 „dio doctrinæ, vel pro charitatis officio
 „quæ a nobis in priori libello contra Arian
 „dicta sunt, scrupulosius retractaret, & qu
 „dam ille vel superflua vel ambigua dicer
 „quæ aliter possint a quibusdam, quam a
 „dicta sunt, accipi. Proinde rursus ea i
 „planiori sermone in hoc libello digessi, ut
 „simplicitatem sensus mei ostenderem, & sc
 „pulum legentibus amputarem. Cum er
 „Arianis multa nobiscum paria sint, fa
 „possunt innoxias mentes fraudulenta so
 „tate percutere, dum malorum suorum vi
 „per bona nostra defendunt.

CAPIT

CAPUT II.

2. „Nam jam non suspectum quam manifestum omnibus esse debet, ita eos *Filius esse Deo natus.*
 „Deum de Deo posuisse, ut Arius tradere solebat, ut ex Deo factus sit, non ex Deo natus; Qui si natus est, unius substantiæ est, si factus est, verus Filius non est, & si verus Filius non est, nec verus Deus est, aut si verus Deus est, & de Patre non est, duo sunt habentes singuli & voluntates proprias, & imperia diversa, vel si concordia tantum unum sunt, non tamen & substantia, verus Deus non est.

3. „Deinde sublato ὁμοούσιον, id est, unius *Consub-*
 „substantiæ vocabulo ὁμοούσιον similem factori *substantiæ*
 „suo posuerunt, cum aliud sit similitudo, *Patri.*
 „aliud veritas; nam & homo ad similitudinem Dei factus est, nec tamen Deus est. Ita & Filium Dei similem volunt, ut eum non de Patris substantia dicant, & ex nullis extantibus: cum tamen Evangelista dicat: *In principio erat verbum:* & non dixit: in principio factum est verbum, sed *erat verbum.*

CAPUT III.

4. „Sed dicis ὁμοούσιον nominari non oportere, quia in Scripturis divinis non *quoad*
 „contineatur. Quæro & ego, si ideo nominari non debet, quia scriptum non est, an *sensum in scriptura.*
 „quia ita credi non liceat? quodsi credendum est, cur non ita profitendum? sed finge hoc interim sic sit: si unius substantiæ vocabulum inde times dicere, quia scriptum non est,
 E 5 „timere

„timere idemtidem debes Deum ex Deo &
 „lumen ex lumine profiteri. Sed ego probo,
 „Deum de Deo, & unius substantiæ vocabu-
 „lum in divinis Scripturis contineri, cum Dei
 „Filius, qui Deus est, in Evangelio suo dicat:
 „Ego de Patre exivi Joan. 16. v. 27.

CAPUT IV.

Deus vera substantia. 5. „Sed prohibes in Deo substantiam nomi-
 „nari, quasi omne, quod substantia
 „dicitur, res ipsa unius generis habeatur.
 „Sed an ignoras aliter cœlestia, aliter ter-
 „rena constare? & an putas, talem in Deo
 „esse substantiam, qualem habet aliquid ho-
 „rum, quod factum est, ut possit contraria
 „recipere? absit: Quæ enim est substantia
 „Dei? Ipsum quod Deus est, simplex, singu-
 „lare, purum, nulla concretionem permix-
 „tum, limpidum, bonum, perfectum, bea-
 „tum, integrum, Sanctum totum. Est ergo
 „in substantia essentia sua Deus cujus cognitio
 „vita æterna est, qui & tantus est, quantus
 „dici non potest, nec animo definiri, dum-
 „modo constet esse, quod esse creditur, ut
 „de eo ipso quod Deus est, inde sit Filius,
 „ut verus sit Filius, & verus sit Pater in
 „Filio, & Filius in Patre. Hoc erat *ἀποδείκναι*,
 „id est unius substantiæ cum Patre, sicut ipse
 „Dominus ait *Ego in Patre, & Pater in me*
 „Joan. 14. v. 10. Et *Ego & Pater unum*
 „sumus. Joan. 10. v. 30.

CAPUT

CAPUT V.

6. „Quodsi vero de hoc ipso quod mecum *Filius lu-*
 „profiteris ad aliquam similitudinem *men de*
 „velis in Deo conferre, nescio, an quod com- *lumine.*
 „paraveris, possis expressius definire, quam
 „cum dicis, lumen ex lumine, ita ut in ma-
 „tricem luminis Patris figuram assimiles, Fi-
 „lium vero in splendorem claritatis ostendas,
 „quod de eo Propheta dixerit: *Apud te est*
 „fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen.
 „Ps. 35. vel Apostolus prædicaverit, Salvato-
 „rem nostrum imaginem esse invisibilis Dei,
 „eo quod imago solis lux sua sit, quæ de eo-
 „dem sole procedit.

CAPUT VI.

7. „Denique pro captu & fide nostra intuea- *Quid sit*
 „mur, Deus quid sit, & an ei ali- *Deus.*
 „quid possit comparari. Certe hic est, de quo
 „& cum dicitur, non potest dici: cum æsti-
 „matur, non potest æstimari: cum compara-
 „tur, non potest comparari: cum definitur,
 „ipsa sua definitione crescit. Qui cælum manu
 „sua aperit, pugno omnem ambitum mundi
 „claudit. Quem totum omnia nesciunt, &
 „metuendo sciunt: cujus nomini & virtuti
 „famulatur hic orbis.

8. „Ratio quædam est, quæ apud Græcos *λογος va-*
 „*λογία* nuncupatur, quæ inter Patrem & Fi- *ria no-*
 „lium personas distinguit, quia & ipse Filius *mina.*
 „Ratio dicitur, quæ tamen multis nominibus
 „appellatur. *Verbum* nuncupatur, quia ex
 „pro-

„proprio divino ore processit, & nihil Pater
 „sine eo aut iussit, aut fecit. *Virtus* dicitur,
 „quia vere de Deo & semper cum Deo est,
 „& omnis potestas Patris in eo consistit.
 „*Sapientia* appellatur, quia de corde Patris
 „adveniens arcana cœlestia credentibus re-
 „ravit. *Dextera* nuncupatur, quia per eum
 „omnia opera divina perfecta sunt. *Brachium*
 „dicitur, quia ab ipso omnia continentur.
 „*Margarita* appellatur, ut nihil illo pretiosius
 „habeatur. *Thesaurus* dicitur, ut in ipso om-
 „nes opes regnorum cœlestium conditæ agnos-
 „cantur. *Retia* dicitur, quia per ipsum & in
 „ipso de mari sæculi diversa gentium multi-
 „tudo sicut piscium per aquam baptismatis in
 „ecclesia congregatur, ubi bonorum & malo-
 „rum discrimen agnoscitur. *Aratrum* nuncu-
 „patur, quia signo crucis suæ dura pectora
 „subjiciuntur, ut necessario semini præparen-
 „tur. *Fons aquæ vivæ* appellatur, quia ex eo
 „sitientia corda cœlestis aquæ gratia irrigan-
 „tur. *Petra* dicitur, quia credentibus forti-
 „tudinem, incredulis duritatem præstat. *Lapis*
 „*angularis* dicitur, quia utrosque parietes novi
 „& veteris Testamenti unus & mediator in
 „semetipso continens copulavit. *Agnus* dici-
 „tur, ut innocentia Christi & passio demon-
 „stretur. *Homo* dicitur, quia secundum car-
 „nem propter nos homines nasci dignatus est.
 „*Vitulus* dicitur, quia propter nostram salu-
 „tem pati sustinuit. *Aquila* dicitur, quia post
 „resurrectionem ut rex alitum ad Patris per
 „volat sedem. *Leo* dictus est, quia est rex
 „regum qui mortem ac Zabulum virtutis suæ
 „pote-

„potestate comminuit. *Via* est, quia per ipsum ascensus est. *Veritas*, quia mendacium nescit. *Vita* est, quia ipse universa vivificat. „Est ergo Pater Deus, est & Filius ejus Deus „tantus, quantus est Pater, sed non aliunde „quam de Patre, hoc est lumen de lumine.

CAPUT VII.

9. „Sed ne ex eo occasionem aliquam capiat *Pater &*
 „hæreticus, cum duas personas Patris *Filius*
 „& Filii statuo, quasi duos deos dicam, nos *unus*
 „Patrem & Filium ita nominamus, ut unum *Deus*.
 „Deum in his duabus personis consignemus:
 „nam per duo quid aliud intelligitur, quam
 „duorum per partes divisa substantia, & cum
 „nominibus ipsis dissociata natura agendi ac
 „jubendi voluntas, & imperia divisa? Porro
 „Pater & Filius etsi duæ personæ creduntur,
 „ratione tamen & substantia unus sunt Unde
 „& tantus est Filius, quantus videbitur Pater,
 „totus de toto, perfectus de perfecta consum-
 „mataque virtute, sicut Apostolus dicit, in
 „quo *omnis plenitudo divinitatis corporaliter habi-*
 „tat. *Col. 2. v. 9.*

10. „Quod ne putes me eo supercilio
 „dixisse, quo Sabellius fertur, qui ipsum
 „Patrem ipsum filium profitetur, non ita
 „nos totum in unam sententiam cogimus,
 „ut aliorum hæreticorum fraude capiamur,
 „sed quia in ipso nomine personarum aucto-
 „ritas indiscreta cognoscitur, & Filius non
 „genere, sed personaliter a Patre nominatur,
 „proinde totum Patri ascribimus, quod est
 „Fi-

„Filius & totum Filio, quod Pater est; & cum
 „constet, Patrem & Filium unius esse substan-
 „tiæ, uterque unus Deus est dictus.

CAPUT VIII.

jection- 11. „Sed ajunt Ariani: Cum sit Deus Pater
 s. omnipotens, invisibilis, inconverti-
 „bilis, immutabilis, æternus, Filius vero
 „visibilis, quia sæpe Patribus visus est; &
 „convertibilis atque mutabilis, quia in variis
 „figuris se monstravit, de Patris substantia esse
 „nequit. Accedit, quia cum illapsus esset in
 „Mariam, cum Virginis uterum opplevit, aliud
 „utique ex illa, quam quod venerat, natum
 „est.

* Filius 12. „Sed respondendum, Filium Dei non
 ri in va- „ita visum, ut Deus erat, sed ut homo cape-
 s for- „re poterat de Deo. Deinde variis figuris non
 s appa- „mutabilem & convertibilem ipsum esse, sed
 it. „hoc esse potentia Dei, ut cum se singulis,
 „prout vult, revelare dignatur, habitum mu-
 „tet, non substantiam vertat. Huc accedit
 „quod sic Filium Dei visum a Patribus appro-
 „bamus, ut non totum in illo, quod Deus
 „est, videretur, sed dispositiones rerum futu-
 „rarum in illo per imaginem cernerentur. Q
 „etsi Abrahæ visus est, sed in forma huma-
 „næ corporis visus est, quo scilicet postremis tem-
 „poribus in homine venturus esse ostender-
 „tur. Jacob etiam alibi in Angelo, alibi æq
 „videtur in homine: qui ideo se in Ange-
 „demonstravit, ut nuntium se magni conf
 „indicaret, in homine vero, cum quo & c

„luctatus est, ut imaginem futuræ colluctatio-
 „nis cum Israel indicaret. Moyſi in rubo in
 „flamma ignis apparuit, ut lumen credenti-
 „bus, incredulis iudicium demonstraret. Po-
 „pulum Israel in columna nubis per diem, &
 „ignis per noctem præcedebat, ut baptismi
 „gratiam per nubem, & donum Sancti Spiri-
 „tus per ignem ostenderet.

13. „Deinde cum hominem induere digna- *Incarna-*
 „tus est, non labem æternitati intulit, ut *tio non*
 „spiritum in carnem mutaret, sed ut suscepto *mutavit*
 „homine immortalitatem & æternitatem cæ- *Dei Fi-*
 „lestis vitæ præstaret: ut enim sol, cum nube *lium.*
 „tegatur, claritas ejus comprimitur, non cæ-
 „catur, sic & homo ille, quem Dei Filius
 „induit, Deum in illo non intercept, sed
 „abscondit. Cæterum amentis est credere,
 „ab eo posse liberari, qui ut liberaret, amissus
 „est, ut nasceretur, oppressus est, ut immor-
 „talitatem reciperet, transivit ad mortem.
 „Quem etsi passum credimus & sepultum, sed
 „homo ille passus est, quem Filius Dei sus-
 „cepit, & quia totum ad auctorem refereba-
 „tur, quidquid homo ille patiebatur, ideo
 „mors & passio Domini indicatur, nam con-
 „stat, immortale esse, quod Dei est, homi-
 „nis, quod caducum. Tertia quoque die re-
 „surrexit non Deus in hominem, sed homo
 „potius in Deum. Ascendit in cœlos, obtu-
 „lit Patri suo hominem illum gratissimum mu-
 „nus, confedit ad dexteram Patris. Misit
 „nobis Spiritum Sanctum de propria sua &
 „una sua substantia sanctificatorem & dedu-
 „ctorem

„ctorem in vitam æternam, de quo salva
 „noster ait: *de meo accipiet*, ex eo utique qu
 „est Filius, quia & Filius de eo, quod Pa
 „est. Exinde præfinito tempore venturus
 „vivos mortuosque judicaturus, ut reddat c
 „dentibus præmia, non credentibus vero se
 „plicium, cujus regnum est æternum &
 „honor & gloria in sæcula sæculorum.

S. PHOEBADII
 AGINNENSIS EPISCOPI

LIBELLUS FIDEI.

Credimus in unum Deum Patrem omni
 „tentem, & in unum Unigenitum Fil
 „ejus Deum & Salvatorem nostrum, & S
 „tum Sanctum Deum: non tres deos, Pa
 „& Filium & Spiritum Sanctum, sed un
 „Deum esse confitemur. Non sic unum De
 „quasi solitarium, nec eundem qui ipse
 „Pater sit, ipse & Filius, sed Patrem,
 „genuit Filium verum, id est Deum de De
 „lumen de lumine, vitam ex vita, perfectu
 „de perfecto, totum a toto, plenum a plen
 „non creatum sed genitum, non ex nihil
 „sed ex Patre unius substantiæ cum Pat
 „Spiritum vero Sanctum Deum non inge
 „tum neque genitum, non creatum nec fi
 „tum, sed Patris & Filii, semper in Pa
 „& Filio coæternum. Veneramur tam
 „unum Deum, quia ex uno Patre totu
 „quod Patris est, natus est Filius Deus,

in Patre totum , quod inest , totum genuit
Filium. Pater Filium generans non minuit ,
nec amisit plenitudinis suæ deitatem. Totum
autem , quod Deus Pater est , id esse & Fi-
lium ab eo natum certissime tenentes. Cum
Spiritu Sancto unum Deum piissime confite-
mur Jesum Christum Dominum nostrum ,
Dei Filium , per quem omnia facta sunt , quæ
in cœlis , & quæ in terra , visibilia & invi-
sibilia. Propter nostram salutem descendit
de cœlo , qui numquam desierit esse in cœlo :
natus de Spiritu S. ex Virgine Maria. Ver-
bum caro factum non amisit , quod fuerat ,
sed cepit esse , quod non erat. Non demu-
tatum , sed permanentem etiam hominem
natum non putative , sed vere , non aereum ,
sed corporeum , non phantasticum , sed car-
neum , ossa , sanguinem , sensum & animam
habentem. Ita verum Deum , & verum ho-
minem intelligimus , ita verum hominem
verum Deum fuisse nullo modo ambigimus.
Confitendum est , hunc eundem D. N. Jesum
Christum adimplesse legem & Prophetas , pas-
sum sub Pontio Pilato , crucifixum secundum
Scripturas & sepultum secundum Scripturas ,
tertia die a mortuis surrexisse , assumptum
in cœlos , sedere ad dexteram Patris , inde
venturum judicare vivos & mortuos expec-
tamus. In hujus morte & sanguine munda-
tos , remissionem peccatorum consecutos , re-
suscitandos nos ab eo in his corporibus , &
in eadem carne , qua nunc sumus , sicut &
ipse in eadem carne , qua natus est , & pas-
sus & mortuus , resurrexit , & animas cum
Schram Analysis Tom. XI. F , hæc

„hac carne , vel corpora nostra ab eo
 „vitam æternam præmium boni meriti ,
 „sententiam pro peccatis æterni supplicii
 „cepturas.

TITI

EPISCOPI BOSTRENSIS

LIBRI TRES ADVERSUS MANICHÆO

§. I.

Gesta & Scripta Titi Bostrensis.

Titus Bostre in Arabia Ecclesiam regem
 quo tempore Julianus Imperator renun-
 tiatus est , a quo Bostreni decepti eu-
 tamquam delatorem , e cathedra sua expul-
 runt. Mortuo vero Juliano Titus ad sede-
 suam revocatus ad Synodum Antiochena-
 se contulit an. 363. a Meletro coactam ,
 demum sub Valente Imperatore saltem an-
 num 378 obiit. Scripsit autem græce præ-
 clarum opus adversus Manichæos imperan-
 te Joviano , quod in quatuor libros dispo-
 scuit , e quibus tres solummodo ad nos pe-
 venerunt. Hos primus edidit Canisius latin-
 ex versione Turriani *lect. antiq. tom. V.* Græc-
 vero Basnagius , cujus editionem cum minus
 accuratam Wesselingius deprehendisset , me-
 nita dedit c. 20. *probab. lib. sing.* quibus per-
 fectior editio procurari possit , quibus morem
 geren

per Gallandius in sua *Biblioth. P. P. tom. V.*
 tionem perfectam Titi librorum adornavit.
 addidit orationem in ramos *Palmarum*, quæ
 Titi Bostrensis nomine circumfertur, de
 dubitat quidem Combessius *tom. i. nov.*
 putat tamen probabiliter eam Tito no-
 adscribi posse. Cæterum de commenta-
 in Lucam Tito Bostrensi falso inscriptis
 sermo erit.

§. II.

ANALYSIS.

LIBER I. CONTRA MANICHÆOS.

Primus hic liber continet confutationem *Origo*
 præcipuorum capitum doctrinæ Mani-*Mani-*
 rum, quæ sunt penitus aliena, & cum *charismi*
 auctibus notionibus a natura infitis pu-
 tia. „Manichæus igitur qui a barbarie
 furore nomen ducit, cum demonstrare
 uisset, non esse Deum auctorem mali,
 um ei opposuit, ingenitum ingenito, vi-
 vivo semper obsistens & molestias infe-
 s, quodque ab eo funditus extingui ne-
 at, utpote æterna substantia.

„Scribens igitur illè ipse furens Mani-*Dæo in-*
 eos ubique incipit: *Erat Deus & materia*, *genita*
et & tenebræ, bonum & malum in omnibus, *non dan-*
me contraria, ambo ingenita & viventia, *tur.*
 um aut disjungent se, aut si fuerint simul,
 uaquam contraria esse apparebit. At patet
 ere eum, sejuncta esse hæc. Igitur atrum-

„que cum altero finitum & terminatum erit,
 „secundum substantiam, & neutrum infinitum
 „& incircumscriptum, circumscribere autem
 „Deum secundum substantiam, quomodo non
 „est impium? Præterea hoc modo Deus in
 „privato loco esse, & residere prope contraria
 „rium videbitur. Excutienda igitur sunt hæc
 „si ambo contraria tamquam ingenita antea
 „quiora locis erant, sic enim aliquando
 „pugna inter se erant libera: sin vero disjun-
 „ctio substantiæ utriusque ex æternitate fuit,
 „antiquior erit locus substantiæ utriusque,
 „vel simul cum illis ingenitus: si antiquior,
 „ut ambo videantur utriusque loci propagines,
 „non sunt ingenita nec æterna; si vero locus
 „est cum illis simul ingenitus, erunt plura quam
 „duo ingenita. Deinde quid erit, quod ambo
 „illa contraria, ne coeant, distermine? quod
 „utique iterum aliquid ingenitum erit, & sic
 „turbam ingenitorum introducent.

3. „Deinde cum duo illa principia sint sub-
 „stantia, perspicuum est convenire inter se,
 „& non esse contraria, nam qualitates solus
 „contrarias invenire licet, non vero substan-
 „tias. In Deo autem omnis qualitas ejecta
 „est, quandoquidem nihil eorum quæ de eo
 „dicuntur, aliud est, præter ipsum: simplex
 „enim est, & compositionis expers, cogita-
 „tione tamen prius est esse, quam talem esse.
 „Adeoque duo ingenita utpote Deus non pos-
 „sunt esse contraria.

*Fabula
 Mani-
 chæi.*

4. „His positis aniles Manichæi fabulas
 „Titus refutat, cujus refutationem breviter
 „refe-

referemus. Ferebatur inquit Manichæus
 „materia perturbato ordine. Sed in quem
 „ferebatur, & quæ ratio ipsius perturbationis
 „est? generabat quidem malitia progrediens
 „& crescebat. Igitur ingenita generabat, &
 „non erit locus dicendi, æternam aliquid novi
 „moliri. Aucta igitur evehebatur nesciens sub-
 „stantiam boni. Et sic antea perfecta non fuit.
 „Postquam vero magis evecta novit terram &
 „lumen boni nitebatur ascendere ad ea, quæ
 „non erant propria: bonus vero potestatem
 „quamdam mittit ad moderandam materiam
 „re alienam, quam potestatem materia ex
 „vehementi amore devoravit, & sic mixtio
 „boni & mali facta est. Hæc & alia multa
 „alia fabulosa Titus hic fuisse refert & refellit,
 „quæ tamen hic omittimus, cum sese ipsa re-
 „futent. Quæ vero hæc sequuntur scitu uti-
 „liora sunt.

5. „Aggrediemur itaque primum commen- *Manetis*
 tum istorum fabulæ exponere, & confutatio- *duo prin-*
 nibus refellere. Malum inquit erat, & in- *cipia.*
 genitum erat. Erat autem & Deus bonus,
 & divisa loca habitationis, & uterque apud
 se ab altero sejunctus; ac separatus quidem
 Deus a malo, separatus item a Deo princeps
 mali, & uterque apud se erat, uterque suis
 imperabat, ut natus & aptus erat, malus
 quidem male, bonus vere bene: malus no-
 cens & suis rebus nocens; bonus semper
 & juvans, & res suas juvans, & numquam
 non juvans. Malus quidem erat Satanæ,
 bonus vero Deus: Satanæ radix malorum.

„Deus radix bonorum , & radix mala m
 „boni proferre potuit , nec radix bona qu
 „quam mali. Quodsi autem hoc , ejus rad
 „erant Apostoli , qui quandoque mali , qu
 „doque boni fuisse videntur , ac fero quid
 „boni , principio autem mali ? Si enim d
 „mus esse Apostolos Satanæ fructus prop
 „vetera delicta , adhibebunt eis reverenti
 „propter Apostolatam , & perfectionem vi
 „tum. Sin vero Dei fructus , quid dicent
 „antiquis eorum peccatis ? Reliqua vero c
 hic Titus contra Manichæos disputat , uti
 asserit „nihil a ludo differunt : ne igitur r
 „moveamus prudentibus commentum eor
 „sibi valde repugnans relinquens ad disci
 „dum serio de Deo progreditur.

LIBER II.

*Nihil ma-
 li crea-
 tum.*

1. Secundus liber docet , non peccare ho
 nem ex quodam malo æterno & l
 contrario ; quod quidem non est , & null
 esse malum secundum substantiam in i
 quæ sunt , & valde imple gubernatione
 universi reprobati. Unde ait : „aggredier
 „igitur jam docere , nequitiam quidem neq
 „quam secundum substantiam existere , ne
 „materiæ principium ullum principio cai
 „Deo contrarium esse , unum vero esse p
 „cipium omnium , & unum Deum , qui or
 „creavit bona , & ipsius sapientia digna. Q
 „runt ergo Manichæi , unde mala existi
 „nos autem fidenter respondemus : cum u
 „sit Deus , qui cuncta fecit , nihil secund

substantiam malum esse, cuncta autem valde bona, & ad varios usus facta, nihilque eorum sine ratione factum esse, sed unum quodque habere in se rationem suæ essentiae, nihilque temere & inaniter factum, nec ad vacuum ambitionem interpositum: sola vero hominum ad nequitiam peccantium injustitia vere nequitia est, non tamen ex nequitia principio carente profecta.

2. „Sed nequitia ex hominis libertate proficiscitur, in cujus potestate virtus & vitium est, nam injuste operans juste de peccato accusatur, si enim peccatum committit, cum possit non facere merito de peccato accusatur, quia peccatum semper præter rationem committitur, qua homo uti potuit. Sed dices: quare tanto periculo obiecti sumus, ut penes nos sit, esse bonos & non esse? Respondeo, quia si fecisset nos Deus, ut non possemus peccare numquam facti essemus boni, bonus enim apud homines est, qui justus & temperans est, abstinens autem ab injustitia fit justus, & fugiens intemperantiam temperans; potestate igitur contrariorum comparatur possessio contrariorum.

Peccatum ex abusu libertatis humana.

3. „Si quis vero contra dicat, oportuisse, nos non esse aptos ad suscipienda contraria virtutibus, sicut Deus; nihil aliud dicit, quam oportere, nos non esse homines, qui non possunt esse boni sine comparatione & contentione contrarii. Nec potest dici, oportuisse natura non vero labore fieri hominem

Homo non potest im-peccabilis esse.

„bonum & temperantem, quod a ratione de-
 „clinat, tum quia ponit, posse hominem,
 „sine temperantia esse dignum auctore suo,
 „qui eum fecit, tum quia non vult considerare,
 „quomodo possessio harum virtutum compa-
 „retur, quia quod vinculo naturæ factum
 „esset, numquam esset temperantia, quæ
 „minime aliter quam resistantibus voluptati-
 „bus cognoscitur. Sic sane hominem constru-
 „xit, natura quidem neque bonum neque ma-
 „lum, committens rationi electionem melio-
 „ris. Si vero neque bonum neque malum
 „quæritur, considerandus est puer parvus,
 „in quo neque bonum neque malum esse cer-
 „nitur, substantia enim hujus bona est, boni-
 „tatem vero secundum virtutem necdum ad-
 „scivit, bonitas enim per solam virtutem ad-
 „sciscitur, labore comparatur, idcirco fecit
 „Deus, ut hoc in potestate ejus situm esset;
 „si autem potestatem dedisset Deus, non au-
 „tem naturæ præfecisset cognitionem virtutis
 „& vitii, visus esset cæcum aurigam cursui
 „velocissimo præponere; sin autem ambo simul
 „miscuit, potestatem ad adiscendum, quod
 „melius est, & cogitationem ad discernendam
 „electionem, aurigam mentem adhibuit, quæ
 „currum naturæ salvum agitabit, nisi som-
 „num in stadio capiens a voluptatibus detur-
 „betur.

*Homo bo-
 nus vel
 malus ex
 proposito.*

4. „Substantia igitur & natura pulcher est
 „homo, bonus vero vel malus proposito.
 „Habet quippe homo potestatem nequitiae,
 „quam potest operari, habet vero non ut eam
 „ope-

operetur, sed ut non operans eam optimus
 appareat, si enim non esset penes eum actio,
 videretur subire invidentiam creatoris, ut
 haberet impedimentum approbationis & pri-
 mationem liberatis, ut qui non haberet in
 potestate sua situm, ut esset bonus: Deus
 enim bonus est, quia solummodo beneficus
 est, quamobrem solus est bonus, in homi-
 nibus vero bonum ex fuga mali primum exi-
 sit, cuius potestatem necesse est ei esse, qui
 vult esse bonus, ut sit penes ipsum non fa-
 cere malum, & propter difficultatem absti-
 nendi apud homines nemo vacuus a peccato
 reperitur. Liquet tamen etiam beneficium
 esse homini potestatem suscipiendi peccatum,
 a quo se abstinens spectatur & probatur, &
 non aliter.

5. „Si autem dicamus, non posse Deum *Deus ne-*
 aliquid injustum facere, hoc ad summam *quid facere*
 ejus perfectionem non volendi quod injustum *injustum.*
 est, & ad immutabilem declinationem de-
 terioris referimus; cum econtra homo ad
 virtutem & vitium mutetur, cui peccare
 non naturale est, & necessarium, sed volun-
 tarium & maleficium. Siquis vero adversum *Conversio*
 hoc producat eum, qui vult quidem quan- *impossibi-*
 doque abstinere a pravis, dicit tamen se *lis unde.*
 non posse, advertat ipse, quod sicut morbus
 diuturnus corporis non facile mutatur, sic
 animæ habitum non bonum tempore fixum
 non est ratio depellendi in longinqua consue-
 tudine, nisi majus aliquem bonum subeat,
 quo antegressum malum expellatur.

6. „Sed quia Manichæi nituntur conv
 „cere, duas naturas contrarias in nobis e
 „quia nos cogitamus aliquando mala, :
 „quando vero bona, advertendum est, q
 „naturalis cognitio utrorumque in nobis in
 „necessario nos ad cogitationem eorum, q
 „cognoscimus excitari, nullam jacturam
 „cientes præposito quod melius est. Proin
 „actio electione propositi decernitur, cogita
 „vero naturalem cognitionem virtutis & v
 „testatur, nisi enim hæc præcognoscerem
 „nec ea cogitarem, neque quod melius e
 „eligeremus.

*Objeccio-
 nes contra
 providen-
 tiam.*

7. „Deinceps de sapientissima Dei gub
 „natione dicendum est, in qua multam p
 „turbationem ordinis Manichæus accusat. I
 „vitias & paupertatem, sanitatem & inv
 „tudinem, tamquam sit in eis inæqualit
 „criminatur. Item sæpe maleficio supplici
 „legum effugere, innocentiam vero pun
 „Dicendum igitur est, productum esse ho
 „nem ab auctore suo, ut solam virtutem
 „pietatem compararet, alimentum autem c
 „poris & tegumentum dedit ipsi Deus :
 „tamquam dona præcipua, sed necessaria
 „vitam, tum ut horum præsidio vivat, t
 „ut impigre laborem suscipiat, & quæ d
 „sunt sibi comparet. Lumen item aere
 „aquam, & ignem omnibus fecit Deus c
 „munia: aurum autem & argentum & lap
 „pretiosos ab eo qui habent, accipiunt, i
 „sectio tamen a Deo hominibus proposita
 „que paupertate impeditur, neque divitiis
 „ci

melior efficitur, paupertas enim per tolerantiam, opulentia vero per modestiam & honorem auctoris virtutem assequi potest.

8. „Inter se autem dives & pauper solum *Pauperis*
differunt externarum rerum accessione, quæ *& divitis*
nihil plus valet, ad id, quod propositum *discrimen*
adipiscendum: atque hoc quidem necessario sapientia divina disposuit, quando enim
pauper exercetur ad tolerantiam, animus
etiam divitis exploratur tenuitate pauperis,
inutiles enim sunt opes, si non adsit paupertas, cui enim benigne faciet opulentia? &
paupertas non est probata, nisi adversante opulentia. Quocirca non beatum prædicamus virum divitem maleficia committentem, neque studebimus contra Dei providentiam, quod talis divitiis affluat: Quid enim amplius habet vir improbus dives, quid vero non minus habet? vigilæ enim & pericula propter pecunias, dolores de consumptis majores, quam voluptates de acquisitis sunt: imo quæ videtur præstantior conditio affluentiam opum possidentis, molestior est, quam conditio egentis: ille enim molliæ cubilis utens quandoque in varios morbos incidit, cum pauper siccitate victus necessarii valetudinem corpori adscivit. Et nunquid voluptas ciborum valde vilis efficitur diuturno usu? Pauperi vero quod vile est propter sanitatem suavissimum est.

9. „Morbus item & bona valetudo æque *Iustus cum*
necessaria sunt, sanitas enim valet interdum ad *agrotet,*
offensionem virtutis, morbus item aliquando *& malas*
pœnas
ad *effugit.*

„ad evertendum peccatum valet ; si autem
 „justus ægrotet , audax vero bene valeat , illi
 „quidem cohibetur , ut vita ejus reprehensionem
 „sione careat , hic vero tamquam desperatus
 „traditus est peccatis : si vero impius morbo
 „conflictetur , justus vero firma valetudine
 „sit , punitur ille quidem non ut juvetur , sed
 „ut alios exemplo juvet , hic vero qui solutus
 „vinculis mansuete versari potest , sine ægritudine
 „tatione perseverat . Quin etiam plures malefici
 „ex nostra vindicta & legibus effugiunt ,
 „ut posse latere tormentum , & cruciatus hæ-
 „manæ cogitationis efficiatur . Utrumque ta-
 „men necessarium est , & incidere maleficium
 „in leges & comprehendere ad exemplum vi-
 „tandi maleficii , & effugere tormentum cogi-
 „tationis . Omnia ergo hæc ad visum com-
 „traria consone in unum tendunt , ut humanam
 „mentem exerceant , & nemo se dedat somno ,
 „sed vigilet ad virtutis studium obeundum .
 „Si vero aliquis forte innocens puniatur , quid
 „nocuerit sustinenti ? arguit quidem hoc
 „eos , qui faciunt , non eum , qui sustinet ,
 „nam qui talis est , anticipatione mortis , quæ
 „pertinent ad vitam futuram , meditatus est .

*Improbos
 regnare
 cur Deus
 permittat.*

10. „Alia etiam ratione apud homines ne-
 „cessarium est permitti a Deo tormenta , ut
 „magis probata sit libera virtutis susceptio , si
 „neque mortem oppetere reformidet ; & si
 „improbos aliquando viderimus , imperium
 „tenere , scire oportet , permitti hoc provi-
 „dentia Dei , cum enim qui sunt sub imperio ,
 „peccatis abundant , justum supplicium est ini-
 „qui-

iniquitas eorum, qui imperio præfunt, qui ul-
 sciscuntur, quæ faciunt, ne peccatum impu-
 nitum sit. Bella autem principium sumunt *Bella*
 per avaritia, geruntur autem permisso Dei, *unde.*
 malum enim horum & ipsa causa, id est,
 cupiditas, quæ avaritiam parit, quod qui-
 dam malum ab hominibus, non a Deo
 proficiscitur.

11. „Mors naturæ est non mala. Ortus *Mors non*
 „& mors natura sunt a Deo sancita, non qui- *mala.*
 „dem ut pereant, qui moriuntur, sed ut appo-
 „nuntur iis, qui sunt, & alio singulos pro di-
 „gnitate transferat: nec mors est mala, quo-
 „cunque modo accadat: unus modus commu-
 „nis omnibus cognoscendus est, qui est dis-
 „cessus animæ a corpore; inest quidem morti
 „metus, sed qui de suspecto supplicio suscipi-
 „tur, non tamen ab omnibus, sed ab iis,
 „quibus mens est prompta ad peccatum, qui
 „enim degit ex virtute, non opinatur, duram
 „esse mortem, nam sicut injustis mors est finis
 „injustitiæ, sic justis tamquam victoribus est
 „initium coronarum. Quod autem mors mala
 „minime sit, illa etiam ratione probari po-
 „test, quia si non omnibus accideret, justus
 „semper laboraret in stadio virtutis nullum
 „fructum percipiens præter sudores, & inju-
 „stus in voluptatibus peccatorum immortalis
 „degeret, essetque utrumque valde absurdum:
 „at mors injustam voluptatem delinquenti
 „reprimat, & justo labori quietem affert.

12. „Rur-

*Terra
motus,
fames etc.
hominibus
utilia.*

12. „Rursus Manichæus accusat
„motum, pestem, famem ex sterilitate,
„locustis & aliis hujusmodi tamquam ex
„cipio contrario proficiscantur. Verum,
„sensui quidem acerba sunt, effectu vero
„utilia: sæpe enim, quos prosperitas ad
„liorem frugem non mutavit, luctus &
„mitas converterunt: indigent enim homines
„quandoque hujusmodi admonitionibus ad
„citandam mentem, & ut a multa mol
„dine liberentur. Statim enim ut vi
„terræ motum & reliqua, omnes fere homines
„videas supplicare ei, qui potest hæc de
„dere: & si non accideret aliquando, ut
„Deus omnibus donat, prohiberentur, li
„tionem eorum ad vim alicujus naturæ in
„tabilis homines retulissent, neque cum
„perent gratias largienti egissent, neque
„bentes unquam petiissent. Quodsi vero e
„nullus ex his utilitatem caperet, quod ta
„satuum est dicere, præstaret reprehensio
„homines, qui nec hoc quidem modo ju
„volunt, quam culpam negligentiae in Deum
„transferre.

*Tenebra-
rum, &
noctis uti-
litas.*

13. „Veniamus nunc ad rationem cre
„nis, & primum de tenebris & nocte in
„quis, quas Manichæus vituperat, & co
„esse, quasi per se sint. Sed dicendum,
„cari quidem has tenebras, non tamen se
„dum substantiam existere, adveniunt t
„& recedunt quotidie suntque conseque
„in modum umbræ, non sunt enim crea
„per se ut substantia, mundo autem cr

est umbra. Cum enim sol diurnum cursum absolvit, & vertitur ad recessus proprios, necesse est ea, quæ sunt intra mundum omnia inumbrari, cum sit extra, quod illuminat: unde nox est privatio luminis. Considerandum vero est, quam sit necessaria nox. Primum enim est communis requies omnibus. Deinde si semper esset dies, & spatio diei non succederet nox, non possemus metiri tempus non divisum in partes; diviso autem diurni temporis facit, ut liceat tempus per has particulas numerare: nisi autem tempus discerneretur in multis rebus non posset hominibus ratio vitæ iniri, nec esset voluptas luminis fruendi, si non essent tenebræ nocturnæ.

14. Vituperat autem etiam Manichæus *Foris sa-*
animantes, quæ naturam sævam sortitæ sunt *ut non*
a creatore. Cum vero omnes bestias, feras, *sunt ma-*
quadrupedes ac serpentes vituperat, non co-
gitat, quod id, quod sævum est natura, *læ.*
horribile est, sed non malum: malitia enim
& nequitia affectio cogitationis sunt; appetitus
autem naturalis factus ab omni crimine
liberatus est. Deus autem misericordia erga
homines motus fecit, ut metu bestiarum ra-
tione carentium probitatem confectaremur.
Præterea quod est in serpentibus nocentissi-
mum, venenum dico, videmus a medicis
ad medicinam adhiberi, & mistum cum iis
quæ possunt auxiliari gravissimos morbos de-
vellere. Incidit etiam necessario in morbos
corporis, ut peccatum gravissimum morbum
essu-

„effugiat, cui enim non dolet, intemperantia
 „est, & qui peccat impune, funditus perit
 „Mollit igitur duriorem mentem morbus, &
 „sæpe naufragium mercatores perjuriis affice
 „tos mutavit, & rursus inopia opibus elatum
 „depressit, orbitas filibrum correxit avaritia
 „propter liberos deditum.

*Satura
 liberorum
 non est
 malum.*

15. „Rursus alii cum parentes probos ha
 „beant, moriuntur, aut quia futuri erant in
 „digni genitoribus suis, aut evasuri pravi, si
 „crescerent, omnia Deo providentia sua guber
 „nante, & sæpe eadem propter varias causas
 „eveniunt: ille ægrotat propter peccata, ut
 „convertatur, alius propter virtutem, ut ma
 „gis exerceatur. Neque facile quisquam per
 „spicere potest, absolutam rationem earum
 „rerum, quas Deus gubernat, ut hominibus
 „consulat: pauca vero, quæ comprehensa
 „sunt, fidem faciunt eorum, quæ non sunt.
 „Deus enim, cum maxime velit, ut simus
 „erga ipsum bene animati, non omnem pro
 „videntiæ suæ vim declarat, vult enim, ut
 „ei credamus, neque omnem nos celat, sed
 „quibusdam exemplis mentem nostram su
 „stentat.

*Animalia
 ad deto
 rem mun
 di creata.*

16. „Præter hæc sunt & alia animalia,
 „quæ nec idonea sunt ad alendum homines,
 „neque possunt eis præbere vestitum, neque
 „sæva sunt, sed solum varietatem mundi
 „complent, quæ Dei creatione permanent,
 „& contra sui interitum variis modis sunt mu
 „nita vel robore, vel velocitate, vel foecun
 „ditate.

17. „Nulla

17. „Nulla item herba ex iis, quæ morti
feræ videntur esse, natura est mortifera, *Herbas non sunt de se mala.*
quod enim alteri generi nocet, alteri pro-
dest: differentia autem his utentium varie-
tatem, quæ in his inest requirit, ut in ani-
mantibus ratione carentibus vestigium quod-
dam appareat rationis, legis scilicet ejus,
qui ea creavit: nihil enim horum ignorat,
quod sibi cognatum est, neque quod pestife-
rum sibi est ad nutriendum adhibet, id quod
Dei sapientiam clare prædicat.

18. „Rursus ferrum & ignem Manichæus *Ferrum & ignis non sunt mala.*
accusat tamquam mala & nocentia, quia
interimunt corpora sibi objecta. Verum
quanto magis apparebunt utilia & salutaria
propter usum suum ad omnia necessaria:
& si quando ferro homicidium fit, non est
in crimine aut culpa ferrum, sed qui non
secundum rationem usus est ferro ad secan-
dum: si autem ligno vel manibus feriat,
rursus hæc Manichæus appellabit mala, &
omnia potius apud eum crimini dabuntur,
quam cogitatio voluntaria. Sane si homini
ferrum a Deo non esset traditum, nec arti-
ficia perageret, nec utilitates ex artificiis
copiosas haberet, & non habendo instru-
menta, quæ ad actionem virtutis vel vitii
accomodari possent, non haberet potestatem
virtutem vitio præponendi: certe si nemo
potest probare, mortem esse malam, an non
supervacuum est, accusare tamquam natura
sint mala ea; ex quibus mors accidit, quæ
ab omni culpa sunt libera, cum oporteret;
Schram Analysis Tom. XI. G „118

„hominem solum accusare, qui ea instrument
„tunc movet, cum non licet nec convenit.

*Nihil in
fabrica
mundi
malum.*

19. „Nihil igitur in mundi fabrica est
„lum, sola ratio humana quæ potestatem
„cepit, aliquando peccat, & peccans ob
„solum reprehenditur, quia quod deter
„erat, præposuit meliori. Multæ autem cau
„sæ sunt, cur Deus hominem ab altero occ
„permittat: semper tamen recte & utiliter
„quod a creatore in universo genere con
„stitutum est. Si quis vero quia rationem m
„torum, quæ a Deo fiunt, non assequitur
„decidat in absurdas de Deo opiniones,
„Manichæus stultissimus & sceleratissimus e

*Elementa
non sunt
mala.*

20. „Ipsa quoque elementa ex bono
„malo commixta non sunt, uti idem Ma
„chæus fingit, alias enim unumquodque
„duo contraria principia divideretur, & in
„nit, cum partem ignis dicit esse boni,
„tem vero mali, quia aliud est in igne
„tare, aliud vero urens. Verum non in
„ligit barbarus; in usu ignis esse divisionem
„non in natura ignis; hujus enim nimia pr
„pinquitas perniciēs est, moderata vero dist
„tia securam participationem caloris affert
„cum alioquin vis urendi sola etiam neces
„saria sit, hæc enim mollit & liquefacit ea
„quæ ad usum necessario adhibentur. Siqu
„autem ponat quatuor elementa ad malum
„pertinere, quomodo hæc, quæ sunt singul
„unius naturæ, contraria esse videantur.

„Sed quia Manichæus solem honorat. *Sol non*
 te qui non habeat missionem mali, sibi *est ex sub-*
 contradicit, cum enim juxta ipsum ele- *stantia*
 stum ignis malum sit, sol qui ignis est, *Dei.*
 te omnes effectus ignis producens, sol
 m a malo erit: & illi, qui definiunt,
 quintum elementum solem, contra ea,
 clara sunt, contentiose disputant, nec
 fides habeatur Manichæo, qui solem
 n Deo confert, & ex substantia ejus esse
 it, omne enim quod sub aspectum cadit,
 n sit corpus, natura oppositum est inas-
 tabili & incorporeo Deo.

22. „Præterea fructus terræ a sole alioqui *Fructus*
 uos, quem valde honorat, ad nequitiam *terra &*
 fert, & imbres dicit esse superfluentias *imbres*
 sidum materiæ, seu sudores eorum: *non sunt*
 cit etiam supervacaneos esse imbres in *mali.*
 are, & in loca, quæ non seminantur ef-
 fentes. Verum hæc ipsa imbrium effluxio
 monstrat mare ex quo aquæ in aerem fe-
 tur, per imbres irrigare; locus vero, qui
 seminatur, necessario pluviam accipit,
 suppeditandum fontibus & iter facientibus.
 neque ne terra pluviae expers sole arderet,
 m a Deo accipit.

3. „Procreationem liberorum contume- *Procrea-*
 vituperant Manichæi, volentes, ut cor- *tio libero-*
 sine ea misceantur. Verum cum natu- *rum non*
 concubitus animalium ad efficiendam *est mala.*
 effionem feratur, extra culpam est volup-
 corporum, siquidem rationem & legem

„auctoris sequatur, quod non fit, si con
„ejciantur, & partus maturus non expe

*Ciborum
usus non
est malus.*

24. „Eodem modo cibus & potionib
„lectamur, non criminosa voluptate fru
„non enim usus eorum, quæ secundu
„turam sunt, peccatum parit, nam mo
„vini potio salutaris esse potest, vitium
„ebrietatis per intemperantiam introdi
„Similiter usus cibi secundum naturam
„derati culpa vacat; gula vero arguitu
„pter nimium, & quia est præter ratio

*Lapides
non sunt
animati.*

25. „Præterea non pudet Manichæu
„cere, animatos esse lapides & ligna, &
„mæ indicium esse sonum in aere, lap
„virgæ, tamquam audierit aliquando
„ipsorum articulatam. Est autem pro
„corpori licet sit inanimatum percussio
„sonum reddere, quod enim caret co
„non reddit vocem, quia non percutit

*Quadrupedes &
alia comedere
licet.*

26. „Graviter etiam accusat eos, qui
„tant quadrupedes, & quæcunque ho
„ad vescendum adhibent tamquam hæ
„virtus boni animet. Sed interrogand
„cujus procreatione tradita sunt hæc a
„pio hominibus ad vescendum? nemo
„alius, nisi qui ea creavit. Unde su
„sunt homini etiam, quæ sunt vasta mo
„quæ in aere, artificio rationis ad no
„huntur, & quæ in aquis, educuntur.
„patet, quod lex creatoris animalia h
„subjecerit. Quod autem Manichæus
„impium esse bovem arationi terræ appl

anima a Deo missa valde servitute pressa
eatur, insanum est; quomodo enim du-
s genus humanum perseveraret? sic Ma-
hæus omnia præter communes notiones
tra creationem varie furens finxit.

7. „Una ergo lex creatoris in omnibus *Omnia in-*
minatur, & nihil in rebus pugnat, quin *ter se con-*
ius omnia pacem inter se habent. *cordant.* Con-
at cum rebus, quæ in terra sunt, cœlum
ens, cum tempus postulat, & pluviam
linet, cum opus est solo calore. Sol suo
cuius lege auctoris constituta efficit tempe-
tes: nox omni sæculo permanfit sine in-
stantia adversus diem. Mare etiam fluc-
tus elatum lege prohibetur, ne inundet
terram, & non obediat auctori suo. In qua-
retiam elementis id quod contrarium est,
icitæ causa est, neque enim calidum fri-
li frigore frigescit, nec humore humidi
inguitur, neque siccum ab igne combu-
m est, nec ab humido humore perfusum.
c autem prædicant admirabilem Dei sa-
ntiam, a quo facta postea mista sunt, non
in corpus ex uno simplici elemento fieri
est, quod mixture conflatur.

8. „Igitur necessaria est varietas ad mi- *Varietas*
nem corporis: necessaria item natura con- *verum ne-*
iorum, & perseverat omnis fabrica in *cessaria.* con-
ordinato motu, conservans in se immu-
lem legem sui auctoris. Quis ergo aliud
cipium fingere & hoc soli Deo opponere
eat? concors enim principium somnare

„supervacuum est , contrarium vero suspi-
 „furiosum est , cum universa inter se con-
 „tiant.

LIBER III. °

*Manichæ-
 us legem
 crimina-
 tur.*

I. Tercius liber pro lege & Prophetis di-
 tat , quia nihil in veteri Testam-
 reperitur , quod probabilem accusationem
 qui fecit , habeat , sintque omnia cum
 Testamento consentientia ; aliud princip-
 Deo contrarium cogitare non licet. „Ita
 „Manichæi decreverunt amplecti Evangelii
 „legem vero & Prophetas reprehendere
 „tuerunt : at totum quidem vetus Testam-
 „tum calumniati sunt , Evangelia vero se-
 „norare simulant , sed oportebat , non cir-
 „cidere Evangelia , non demere de Evange-
 „non alia apponere : unde plus quam gen-
 „Evangelia inhonoraverunt , illi enim
 „recipiunt , & non recipiendo non cor-
 „punt : hi vero cum recepisse videban-
 „adulterant litteras , & quod improbi faci-
 „fecerunt : si enim Evangelia cognovissi-
 „legem non ignorassent : quodsi vero le-
 „ignoraverunt , quomodo Jesum receperi-
 „sine lege enim Christus non recipitur ,
 „*finis legis est Christus Rom. 10. v. 4.* imo n-
 „Dominus Jesus Apostolis apparere vo-
 „transfiguratus , nisi adhibitis lege &
 „phetis.

*Christus
 legem im-
 plevit.*

2. Denique tantam curam legis &
 „phetarum Salvator habuit , ut nihil ex
 „non perfecerit , omnia autem , quæ sc-
 „er

ant, patrauerit, clamaretque non veni sol-
re legem, sed adimplere. Matth. 5. v. 17.
nde etiam Marcus ait: *Principium Evangelii*
Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia Pro-
pheta Marc. 1. Item Salvator ait, *Moyse*
ripfit de me Joan. 5. v. 46. Et Luc. 16.
16. dicitur: *lex & Prophetæ usque ad*
Iannem.

3. „Tripartita autem nequitia contra legem. *Tres hæ-*
uta est, totidem ministris & præfectis res cir-
isphemiæ usa; Valentino quidem ad mi-
ca legem.
endam & extenuandam legem, & sepa-
ndum Evangelium: Marcione vero ad tra-
ndum, esse scripturam legis abortionem
andam: Manichæo autem ad mentiendum,
e legem cuiusdam mali splendore carentis,
ex toto tenebricosi.

4. „Verum si malus & tenebricosus scrip- *Adventus*
legem, quomodo cognovit adventum Filii *Christi in*
i? quomodo eum adesse? quomodo ante *lege præ-*
ntum rerum intellexit, quæ Deus con- *nuntia-*
a cæperat, & prænuntiavit ea, & prædi- *tus.*
? Manifestæ enim sunt scripturæ legis,
e a principio adventum Filii Dei testan-
ti, uti ex Evangeliiis paulo antea citatis
paret. Sane si angelicæ potestates non
sunt intelligere consilium Patris, quomodo
læ potestates illud cognoverunt? Quod
tem lex omnia, quæ ad adventum ejus
tinent, prius narret, *Ecce, inquit virgo*
icipiet &c. Is. 7. v. 14. Alius Propheta
n ignorat locum: Et tu *Bethlehem terra*

„Juda nequaquam minima est in principibus Judæ
 „Matth. 5. v. 2. alius locum definit, ubi po-
 „situs: cognovit bos possessorem suum, & asinus
 „præsepe Domini sui Is. 1. v. 3. alius fugam
 „Egyptum & reditum: Ex Egypto voca-
 „Filius meus Osee 2. v. 1. Alius habitatio-
 „nem in ætate puerili: terra Zabulon, & terra
 „Nephthalim &c. Is. 9. v. 1. Alius præcurso-
 „nem non ignorat: Vox clamantis in deserto para-
 „viam Domini Is. 40. v. 3. Denique si quis vel-
 „prophetias ex lege colligere, totum Evang-
 „lium componere videretur narrans, ejus do-
 „ctrinas, Baptisma, miracula, proditi-
 „ones Judæ, quæ in patibulo facta, fel, acetum
 „in siti porrectum. ipsam sepulturam & mo-
 „mentum, descensum ad inferos, resurrecti-
 „onem & assumptionem. Si igitur lex adeo
 „diligenter adventum Filii descripsit, & lo-
 „cum ante tempore prænuntiavit, non jam al-
 „ter adscribitur; qui genuit prædixit. Deus gen-
 „torum, Deus dicit: Filius meus es tu, ego hodie
 „genui te Pf. 2. v. 7. Deus per Moysen locum
 „designat: Prophetam vobis suscitabit Dominus ex
 „fratribus vestris Deut. 18. v. 15. delib-
 „rationem suam Deus prænuntiavit, per præ-
 „nuntiata fidem faciens: vocatur inquit, nomen
 „Jesus magni consilii Angelus Is. 9.

5. „Ulterius lex bona suadet & præcipit
 „quomodo ergo a malo esse potest? si enim
 „nulla bona voluntas a malo proficiscitur
 „cujus ordinis dicent esse illas suasiones: ne
 „fornicaberis, non adulterabis, non furtum faci-
 „as &c. Exod. 20. v. 14. Item non facies tibi ido-
 „la

Ibid. Si enim hæc honesta dixerint, quomodo bonitatem ejus, qui monuit, ignoraverant: si vero dixerint, prava esse, ergo pravum est, non scortari, & sic pro vitio a lege alieno obeunt legationem.

6. „Nequis autem dicat: simulavit lex, *Lex omnem vitii*
 & quædam pulchra furata tamquam sua *speciem*
 protulit, ut sua flagitia honestaret; sed hoc *absulit.*
 falsissimum est, nam primo nullam partem
 vitii lex habet inseminatam, sed potius pura
 est & sancta, uti Paulus clamat: *lex quidem*
sancta, & mandatum sanctum, & justum, &
bonum. Rom. 7. v. 12. Et: *scimus, quod lex*
spiritualis est. *Ibid.* v. 14. Quod autem sanc-
 tum & spirituale est, ab omni turpitudine
 liberatum est.

7. „Secundo lex omnem speciem vitii su- *Omnem*
 stulit, & omne genus vitii vindicavit. Constat *virtutis*
 hoc ex legibus de vitio constitutis, cujus *speciem*
 sunt quatuor species, imprudentia, intem- *exponit.*
 perantia, timiditas, & injustitia. Et impru-
 dentiam quidem lex abigit, dum ait: nolite
 sicut equus & mulus, quibus non est intel-
 lectus Ps. 31. v. 9. timiditatem vero per scrip-
 turam, quæ dicit: ne timueris, cum dives
 factus fuerit homo. Ps. 48. v. 17. timiditate
 autem ejecta, ac fortitudine immissa lex
 clamat: justus tamquam leo confidit Prov. 28.
 v. 1. Deinde tollit intemperantiam inquiens:
 non fornicaberis. Exod. 20. v. 14. Extinguit
 etiam injustitiam: pondera justa & aequalia sint
 tibi Lev. 19. v. 35. Cuiam etiam oculorum

„habuit , auditioni non pepercit , & linguam
 „non neglexit : *Posui enim oculis meis custodiam* ,
 „*& non intelligam super virginem Job. 31. v. 1.*
 „Progrediens autem ad aures , & ad linguas
 „custodes præfecit , & clamat : *pone Domine*
 „*custodiam ori meo Ps. 140. v. 3.* Deinde in
 „species vitiorum invadit , & quidem in spe-
 „cies injustitiæ , scilicet idololatriam , quæ
 „honorem Deo debitum aufert : avaritiam &
 „amorem divitiarum qui injustitiam parit :
 „*divitiæ si affluant , nolite cor apponere Ps. 61.*
 „*v. 11.* cupiditatem gloriæ : *vidi impium super*
 „*exaltatum ... & ecce non erat.* Denique etiam
 „divina loca ad habitandum assignat iis , qui
 „modestiam servaverunt : *Domine quis habitabit*
 „*in tabernaculo tuo ... Qui ingreditur sine macula*
 „*& operatur justitiam Ec. Ps. 14.*

*Omnes
 virtutes in
 lege oc-
 currunt.*

8. „Omnes igitur virtutes apud legem cer-
 „nuntur : nam qui vult esse temperatus , habet
 „in lege disciplinas : qui studet , ut sit pru-
 „dens , adhibitis subsidiis legis præclare se in
 „rebus geret : qui vult esse fortis , instruat se
 „præceptis legis : qui vult justitiam assequi ,
 „pondus justitiæ teneat. Pudicitæ vero exem-
 „pla infinita reperiet , uti præcipue Josephi in
 „Ægypto : fortitudinis in Judith : justitiæ in
 „Abraham , qui injuria affectos ulciscens ,
 „donum gratis acceptum , oblati sibi mune-
 „ribus vendere noluit.

*Lex cum
 Evange-
 lio concor-
 dat.*

9. „Rursus lex cum Evangelio concordat ,
 „proclamat cognationem filius , similitudo
 „germanitatem significat. Ad unam causam
 „,alio-

„aliorum omnium , Patrem autem Salvatoris
 „lex & Evangelia ducunt mentem. Lex dixit :
 „*Dominus unus est. Deut. 6. v. 4.* Evangelium
 „dixit : *nemo bonus , nisi unus Deus. Marc. 10.*
 „v. 18. lex ait : *Exc utero ante luciferum genui*
 „*te Ps. 109.* Evangelium vero : *Unigenitus*
 „*Deus , qui est in sinu Patris , ille enarravit.*
 „*Joan. 1. v. 18.* & sic de cæteris. Quin &
 „Apostoli non neglexerunt legis interpretatio-
 „nem , uti S. Paulus *Hebr. 1. v. 6. & : 1. Cor.*
 „*15. v. 26.* Et : *Eph. 5. v. 31.*

10. „Accusant autem veterem legem Mani- *Acerbitas*
 „chæi tamquam acerbam & crudelem : accu- *legis vin-*
 „sant præterea veteres ministros tamquam au- *dicatur.*
 „steriores , & magis ad objurgationem pro-
 „pensos , & non ad misericordiam propensos ,
 „non intelligentes , quod scriptum est : *miseri-*
 „*cordiam & judicium cantabotibi Domine. Ps. 100.*
 „neque scientes , perfectionem ratione gube-
 „nationis ex misericordia & vindicatione pen-
 „dere , & si mali vindictas inter vitiosa refe-
 „runt , quid dicturi sunt de Paulo , qui cum
 „videret aliquando Bar-Jesu magum , qui erat
 „cum Sergio Paulo differentem , & orationis
 „mentem depravantem , eum increpavit , pu-
 „nivit , privavit oculis , & clamavit : *O plene*
 „*dolo & omni fallacia , fili diaboli , non desinis*
 „*pervertere vias Domini rectas ? Et ecce manus*
 „*Domini super te. & eris cæcus &c. Act. 13.*
 „Quid de Petro dicent , quando Ananiam men-
 „dacio convictum morte affecit , Sapphiram
 „autem eidem sepulchro tradidit ?

11. „Sed

*Lex etiam
miseri-
cors.*

11. „Sed rursus aiunt; Misericors est
„Filius, misericors, qui Evangelia scripsit;
„Ecce Petrus negavit, & Salvator pepercit,
„& eum qui tam grave peccatum commiserat,
„diffimulavit. Verum si admiramur Evange-
„lia, quia Petrus misericordiam consecutus
„est, admiremur etiam legem, quia & David
„misericordiam adeptus est. Si autem dixe-
„rint, veniam veteris legis usque ad unum
„pertigisse, in Evangelio autem multam esse,
„ubi clamat Salvator: *Venite ad me omnes qui
„laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.*
„Matth. 11. v. 26. Verum postquam viri Ni-
„nivitæ mutati sunt, apparuit donum Dei,
„& pepercit Deus pro Ninive civitate magna,
„in qua habitabant plusquam centum viginti millia
„hominum Jon. 3. v. 10. In alio Propheta
„clamavit iniquiens: *Nolo mortem peccatoris,*
„*sed magis ut convertatur & vivat. Ezech. 33.*
„v. 11.

*Corpus
non est a
diabolo.*

12. „Porrexit se etiam Manichæi impietas
„usque ad fabricam mundi, & quod cernitur
„creatum, a diabolo creatum esse vult, esse,
„que hominem a diabolo formatum, atque
„animam quidem a Deo, esse tamen corpori
„a diabolo aptatam, & factum hominem, qui
„substantiam quidem corporis ex substantia
„diaboli acceperit, substantiam vero animæ
„tamquam spoliū ex Deo sumserit, ut anima
„quidem sumta sit ex Deo, traxerit vero de
„Deo spoliū diabolus, atque ita ex substan-
„tia diaboli & spolio Dei detracto fabricatum
„esse hominem ex corpore & anima constan-
„tem; atque animæ quidem non esse auctorem
„dia-

„diabolum , sed solius ingressus animæ in cor-
 „pus effectorem esse , quam in carnem immi-
 „sit , carnem vero ipsam & formationem , &
 „figuram & formam ac totam substantiam
 „opus esse diaboli. Verum si corpus esset
 „diaboli , & anima Dei , quomodo unus con-
 „centus hominis ex eis conflatus esset ? quo-
 „modo una amicitia & affectio ? Ecce anima
 „copulata est cum corpore , & illud affectione
 „complectitur : si autem alterum alterius cu-
 „ram habet , & dolorem corporis suum ducit
 „anima , & cum corpus dolet , in tristitia est
 „anima , cum vero corpus voluptatem perci-
 „pit , anima etiam motus corporis participat.
 „Si autem ex contrariis esset homo ac corpus
 „quidem diaboli esset , anima vero Dei , primo
 „non facta fuisset conjunctio utriusque , nec
 „ipsa diuturna mistio perficeretur. Secundo
 „nec voluptas nec dolor corporis animæ fieret.

13. „Pauca autem ex Scripturis appona- *Probatur*
 „mus. Sic Salvator dicit : *Qui fecit hominem ex scrip-*
 „*ab initio , masculum & feminam fecit eos* *tura.*
 „*Matth.* 19. Item illis , qui ea , quæ intus sunt
 „in homine , negligebant , agebat : *Stulti ,*
 „*nonne qui fecit , quod foris est , quod intus est ,*
 „*fecit.* *Luc.* 11. v. 40. scilicet animam. Sane
 „Salvator corpus gessit , & in corpus venit , ut
 „crux , fixura clavorum , & lanceæ , ac mo-
 „numentum ac sepultura testantur. Si autem
 „Manichæi hæc confitentur , quid dicent ? si
 „non sint dicturi , ipsum quoque a diabolo
 „formatum esse , & ita blasphemam linguam
 „suam in Salvatorem protendant , qui est libe-
 „rator,

„rator, præses victoriæ, beneficus, qui dispo-
 „sitione pulsat, qui libertatem in ipso aditu
 „conciliat, qui simul ut ingreditur, peccata
 „excludit, qui in ingressu amicitiam cum Patre
 „tribuit, qui mox ingrediens trophæa in
 „anima ponit.

O R A T I O

IN RAMOS PALMARUM.

*Deus ob
 salutem
 nostram
 laudan-
 dus.*

1. „Cum Ecclesia lætificata a pinguetudine
 cordis regnantem in se Dominum glo-
 „rificat, age & nos hodie, quod ipse de se
 „ipso per sanctos Prophetas suos prædixit,
 „eloquamur, & pro virili eam nostram salu-
 „tem scrutemur, quam nobis Rex noster,
 „festa hac luce molitus est. Causa igitur
 „ejusmodi cantici resuscitatio Lazari fuit, oc-
 „culta autem ratio resurrectionis est universæ
 „naturæ. Quantum vero totius universitatis
 „hominum resurrectio resurrectioni unius La-
 „zari præcellit, tantum quoque id temporis
 „laudatio præstabit, nam Divina providentia
 „nedum homines, sed & Angelos ad Jesu
 „admirationem ob naturæ totius futuram re-
 „surrectionem occulte instigabat. Didicerunt
 „enim, certumque argumentum futuræ resur-
 „rectionis Adami acceperunt, videntes filium
 „viduæ a Deo suscitatum *Luc. 7.* Rursus au-
 „tem videntes suscitatum Archi-synagogi Fi-
 „liam *Matth. 9.* sapienter intellexerunt, Evam
 „quoque cum Adamo suscitandam. Tunc vero
 „suscitato puero Centurionis alienigenæ
 „*Matth. 8.* hoc abunde Deus docuit, fore, ut
 „ex-

„externas quoque gentes fuscitaret. At Laza-
 „rum fuscitando quatruiduanum a sepulchro ,
 „elementis quatuor distrahentibus , putrem ,
 „vermibus mancipatum notum factum est cœ-
 „lestibus potestatibus , terrenisque hominibus ,
 „fore , ut tandem Deus universam hominum
 „naturam elementis quatuor constantem fuscit-
 „taret , quanquam in prævaricationis peccato
 „& idololatriæ impietate putruisset. Cum hæc
 „ergo angeli arcana ratione , homines autem
 „conspicua cernerent , coeperunt clamare :
 „*Hosanna in altissimis Matth. 21. v. 9.*

2. „Sed intelligamus quid fausti nuntii *Christi*
 „præco Zacharias ferat : *Gaude* , inquit , *vehe-*
 „*menter filia Sion. Zach. 9. v. 9.* Quamobrem
 „gaude ? & quamobrem vehementer delectare ?
 „quia venit , qui convertat te a captivitate
 „dæmonum & sæculi hujus potestate ad cœle-
 „stem Jerusalem. *Hebr. 12. v. 22.* Gaude igi-
 „tur , quia non ultra doloribus mancipanda
 „sis ; *vehementer* autem , quia Rex tuus æter-
 „nus sit , & cujus regnum æternum sit. *Luc. 1.*
 „*v. 33.* ac sicut ejus regnum æternum est , ita
 „salus tua æterna erit. Propter hoc ergo gaude
 „vehementer : *prædica filia Sion* , scilicet Regi
 „tuo , qui venit de excelsis cœlorum , ut te
 „salvet , gratiarum actionem , glorificationem
 „& laudum cantica. *Prædica Hosanna in*
 „*excelsis* , unde is te salvaturus advenit , *Bene-*
 „*dictus qui venit in nomine Domini.* Tu vero mihi
 „Evangelistam considera , ut duplicem Chri-
 „stum prædicet ; dicendo enim : *Hosanna in*
 „*altissimis* , sublimem naturam divinitatis osten-
 „dit :

„dit : dicendo autem : Benedictus qui
 „&c. substantiam designat humanitatis ; f
 „scilicet benedictum Abrahamæ , in quo b
 „centur omnes gentes terræ. Gen. 18. v. 18.

Quæ sit
 filia Sion.

3. „Quorsum vero dicitur : *filia Sion*
 „vero Sion ? quorsum filia Jerusalem ,
 „autem Jerusalem ? Respondeo : Sion ex
 „tur sitiens : antiqua igitur iustorum co
 „gatio Christum quærentium & sitier
 „appellati sunt Sion , ubi autem adept
 „pótius viderunt ac contuiti sunt faciem
 „facti sunt Jerusalem Deum videntes. I
 „porro Sion filiã vocat fideles in Don
 „qui sitiunt per fidem , quique exequ
 „Evangelica præcepta Dominum in eis o
 „tatum invenire quærent. Ubi autem c
 „cuti sunt , vocantur filia Jerusalem vid
 „Deum ac scientiam spiritalem specula
 „Ergo cum hac matre tua tu gaude vehe
 „ter filia cœlestis Jerusalem : clama cum
 „illa matre : *Hosanna in altissimis* , bene
 „qui venit in nomine Domini.

Vocatio
 gentium.

4. „Quid vero ait Evangelium : *cum a
 „pinquassent Hierosolymis , & venissent Beth
 „Matth. 21. Tunc misit duos ex discipulis*
 „Sunt hi chori duo , Prophetarum scilicet
 „Apostolorum : Apostoli enim cum doce
 „gentes , secum habebant a Deo inspirata
 „cula Prophetarum ; quæ Christo testim
 „perhiberent : Dicens autem Jesus : *ite in
 „stellum , quod contra vos est* , misit eos in
 „versum gentium orbem : Porro oppor

„eos tempore , misit in castellum gentium ,
 „quod contra erat , quippe illud paratum erat ,
 „ut choros Prophetarum & Apostolorum reci-
 „peret ; & ut ei pullum adducerent , nempe
 „gentes , super quas ascenderet & regnaret .
 „Super quem nemo umquam hominum sedit , nam
 „neque Deum sessorem habebant ac regnantem
 „super eas , neque legem , neque Prophetas .
 „Solvite , inquit , illum & adducite mihi . Apostoli
 „enim a tenebris gentes absolverunt , hoc est ,
 „a Dei ignorantia , ab potestate principis sæculi
 „hujus , adduxeruntque ad eorum creatorem .
 „Et ecce super eas sedet regnatque uti super
 „Cherubim clamantes : *Hosanna in altissimis...*
 „*Pax in cælo , & gloria in altissimis.* Luc. 19.
 „v. 38. Ut enim Angeli universum genus
 „humanum congregatum viderunt , gentesque
 „solutas ad auctoris regnum accedentes , cœ-
 „lum quoque pacis fœdera cum hominibus iniiit .
 „Et imposuerunt super pullum vestimenta . Signi-
 „ficant hæc , quam ipse eis dedit gratiam in
 „gentibus , per quam Jesum super eas sedere
 „fecerunt ; sed & per proprias quoque eorum
 „virtutes , quemadmodum significat sacer
 „Evangelista dicens : *Alii autem sternebant vesti-*
 „*menta sua in via.* Per hoc enim proprias eo-
 „rum virtutes , quas gratiæ conjunxerunt ,
 „indicat . Quod autem ait : *sternebant in via* ,
 „ideo dictum est , quod eorum virtutes coram
 „gentibus palam & sensibili ratione spectandæ
 „proponerentur .

5. „Turbæ autem quæ præibant , & quæ *Trium-*
 „sequebantur , clamabant cum laudibus & *phalis*
 „Schram Analysis Tom. XI. H „ra- *Christi in-*

*gressus in
Jerusa-
lem.*

ramis olivarum , atque palmarum. Si
cant olivarum rami actuosam operatio-
exterioris hominis ; rami autem palma-
spiritaalem , activam , contemplativam
puram hominis interioris operationem :
mabant dicentes : *Hosanna in altissimis.*
revera omnes turbæ justorum clamant : a
hoc totum factum est , ut adimpleretur . quod
tum est per Prophetam : dicite filiæ Sion :
Rex tuus venit tibi , hoc est , ut sit tuus &
bitet in te ; justus & salvans ab inimici-
vitute credentes in eum : mansuetus est si-
super pullum filium subjugalis , id est , hur-
suaque humillitate dispergens currus :
Ephraim : id est , seu etiam populi Judæor-
& equum de Jerusalem , id est omnem eo-
principatus superbiam. Porro Jacob
benediceret Judam ait : *alligans ad te*
pullum suum Gen. 49. v. 11. ut , ab ea le-
ac Prophetas , ac in eis latentem Dei sc-
tiam acciperet , hoc est , Christum , qu-
benedictio & purgatio gentium , quippe
Et ad helicem pullum asinæ suæ. Est heli-
quod ex vite germinat , Christus nimiru-
qui germinavit ex vite , Synagoga trans-
de Ægypto , quemadmodum ipsemet-
eum Jacob dixit : *Ex germine filii mei as-*
disi , inque eo gentes insolubili vinculo :
gatæ sunt.

Conclusio.

6. „Et nos itaque Christo insolubil-
alligemur : efficiamur pro immundo pu-
sacrum ei vehiculum , ut in nos ascen-
Currum ei nostrarum cogitationum jungam

„& regnabit super nos in sæcula. Hilarem
 „vitæ rationem ceu ramos olivarum assuma-
 „mus, ut faciem nostram in oleo exhalaremus
 „Pf. 103. v. 15. Divinam rursus ac spiritalem
 „operationem in interiori homine ceu palma-
 „rum ramos tollentes sequamur gratias ei
 „agentes, ac pro candore rectam assumamus
 „fidem, pro agilitate patientem spem, quæ
 „purget cogitationem omnem extollentem se,
 „ut nos a Dei scientia captivet; pro palmæ
 „demum dulcedine dulcem caritatem, quæ
 „ex fide, spe, ac reliquis constat. Sequamur
 „euntem in sanctam civitatem, ingrediamur
 „cum eo in templum, ut in nobis measas nu-
 „mulariorum subvertat ac dæmones vendentes
 „columbas, nempe cogitationes in errore vo-
 „lantes, cum omnibus, qui nobis emunt ven-
 „duntque, a nobis expellat, ac pro ielunca
 „latronum sacrum nos templum, in quo Chri-
 „stus habitet, & deambulet, faciat, quo
 „cecis nostris largiatur visum, ac surdos fa-
 „ciat audire, & ambulare claudos, mortuos-
 „que cum Lazaro resuscitet: ubi enim vita
 „habitat, ibi resurrectio est, ut cum Lazaro
 „et turpis ac discipulis ejus, cumque infanti-
 „bus & Angelis sanctis clamemus dicentes:
 „Hosanna in altissimis, Benedictus, qui venit in
 „nomine Domini, Christus Dominus & Deus
 „noster, Rex sæculorum. Ipsi honor, gloria,
 „potestas & adoratio cum Patre & Spiritu
 „Sancto; nunc & semper; & in sæcula sæ-
 „culorum. Amen.

Nota. Sequitur hic in Bibliotheca D. Galland Apollinarii Episcopi Laodicensi Auctoris hæres Apollinistarum, docentium ipsum Verbum carnem esse factum, non assumta mente humani *Metaphrasis Psalmorum*. Opus non ubique elaboratum, & deproperatum uti S. Basilius a 173. observat. Cumque exiguae utilitatis exista ab ea recensenda abstinemus, & lectorem, si libet, ad Tomum V. novæ Bibliothecæ Patrum prælaudati D. Gallandii remittimus.

SANCTI OPTATI
EPISCOPI MILEVITANI
DE SCHISMATE DONATISTARUM
LIBRI VII.

§. I.

S. Optati Milevitani Scripta.

Optatus Afer Milevitanæ Urbis in Numidia Episcopus sub Valentiniano & Valentini principibus claruit. Ex idolorum cultu Christianæ militiæ nomen dedisse videtur ex S. Augustino *l. 2. de doctr. Christi. c. 40.* Jam a sæculo VI sanctus vocatur a S. Fulgentio Ruspensi Episcopo, qui ejus auctoritatem S. S. Ambrosii & Augustini testimoniis adjungit *l. 2. ad monim. c. 13.* Quo anno extremum diem clauserit, non liquet, eum tamen post annum 384. obiisse colligi videtur ex successionem Romanorum Pontificum usque ad Damasum

sum & Siricium contexta, licet hic Siricius post absoluta sua scripta modo a S. Optato adjectus esse videatur; qui juxta S. Hieronymum *de vir. illust. c. 110* scripsit adversus partem Donatianæ calumniam libros sex, in quibus asserit crimen Donatianorum in nos falso retorqueri. Scribendi autem occasionem Optato præbuit Parmenianus Episcopus Donati successor Catholicam Ecclesiam aggrediens, contra quem agit S. Optatus in VI sequentibus libris, nam septimus nonnisi additamenta ad tres Optati libros ab eodem postea composita & adjecta continet. Scripti autem sunt hi libri intra annum 366 & 376. qui primo editi sunt Moguntiae anno 1549. correcti vero optime a D. Dupin Parisiis anno 1700 & 1702. Antverpiæ, vel potius Amstelodami, & novissime in Bibliotheca Gallandii tom. V. prodierunt.

§. II.

ANALYSIS.

SANCTI OPTATI AFRI MILEVITANI EPISCOPI
DE SCHISMATE DONATISTARUM
ADVERSUS PARMENIANUM.

LIBER I

i. Liber hic ostendit, quinam in persecutione traditores fuerint, causas schismatis asserit, & ubi & a quibus schisma factum fuerit demonstrat, & ita incipit: „Cum nos Christianos clarissimi fratres omnipotenti Deo fides una commendat: cujus
Pax a Schismatibus turbata.

„fidei pars est, quod Filius Dei antequam
 „coelum ascenderet, unde descenderat,
 „Christianis omnibus victtricem pacem per Ap-
 „olos dereliquit, dicens : *pacem meam do*
 „*pacem meam relinquo vobis* Joan. 14. 27.
 „Igitur pax omnibus Christianis data
 „quam rem Dei esse constat, dum dicit m-
 „cum autem dicit : *do vobis*, non solum
 „voluit esse, sed & univerforum in se cre-
 „tium : quæ pax si inviolata permanisset
 „ab auctoribus schismatis turbaretur, inter-
 „& fratres nostros hodie non esset ulla di-
 „finitio, nec minus astutas, sed tantum simp-
 „everterent mentes, hæc male imponendo
 „nibus capitibus manum, velamenta ol-
 „derent, nec maledicerent Deo, nec reb-
 „zarent fideles, nec nos everfas ab iis an-
 „doleremus. Sed nequis dicat, me inc-
 „derate eos fratres appellare, quamvis si-
 „lint dici fratres nostros; tamen nos rece-
 „a Dei timore non possumus, quos hor-
 „Spiritus Sanctus per Esaïam dicens : *h-*
 „*vos odio habent, & nolunt se dici fratres ve-*
 „*vos tamen dicite eis : fratres nostri estis* I/

„v. 5.

Parme-
 niani er-
 rores.

2. „Frater meus igitur Parmenianus, c-
 „quid sentire potuit, in Scripturam dige-
 „& multa quidem ab eo tractata sunt, se-
 „deo non mihi eo respondendum ordine,
 „ab eo dicta sunt singula. Tu enim Pa-
 „niane primo loco dixisti comparationes
 „desque Baptismatis, & præter carnem Cl-
 „a te male tractatam cætera bene dixisti,
 „enim magis pro nobis te dixisse suo loco r

„firabitur. Secundo autem loco exclusis hæ-
 „reticis unam dixisti Ecclesiam, sed eam ubi
 „sit agnoscere noluit. Tertio loco traditores
 „nullis certis personis aut nominibus accusasti.
 „Quarto unitatis a te lacerati sunt operarii.
 „Quinto dixisti de oleo & sacrificio peccatoris.

3. „Sed mihi videtur primo loco tradito- *Diviso*
 „rum & schismaticorum indicandas esse civi- *operis.*
 „tates, personas & nomina, ut quæ a te de
 „his dicta sunt, veros auctores, & certos reos
 „suos agnoscant. Deinde mihi dicendum est,
 „quæ & ubi sit una Ecclesia, quæ est, quia
 „præter unam altera non est. Tertio a nobis
 „militem non esse petatum, & ad nos non per-
 „tineret, quod ab operariis unitatis dicitur esse
 „commissum. Quarto loco, qui sit peccator
 „cujus sacrificium repudiat Deus. Quinto de
 „Baptismate. Sexto de inconsideratis præ-
 „sumptionibus & erroribus vestris.

4. „Sed priusquam de rebus singulis ali- *Caro*
 „quid dicam, quod carnem Christi male trac- *Christi*
 „taveris, breviter ostendam. Dixisti enim, *non pec-*
 „carnem illam peccatricem Jordanis demer- *catrix.*
 „sam diluvio ab universis sordibus esse munda-
 „tam. Verum aliud est caro Christi in Christo,
 „aliud uniuscujusque in se. Quid tibi visum
 „est, carnem Christi dicere peccatricem? uti-
 „nam diceret, caro hominum in carne Christi:
 „nec sic probabiliter dixerat, quia unusquisque
 „credens in nomine Christi baptizatur, non in
 „carne Christi, quæ specialiter illius erat.
 „Adde, quod ejus caro de Spiritu Sancto

„concepta non potuit in remissionem peccatorum tingi, quæ nullum admisisse videtur peccatum. Addidisti, & Jordanis diluvium demersam, sed satis inconsiderate hoc usus verbo, quod soli Pharaoni & populo ejus debebatur, qui pondere delictorum demersus est: cum e contra Christi caro magis aquæ descensu suo mundaverit, quam ipsa mundata sit.

Hæreticorum superflua mentio.

5. „Etiam illud præterire non possum, quod ad decipiendos animos auditorum hæreticos cum erroribus suis mortuos quodammodo resuscitare voluisti, quorum per vincias Africanas vitia & nomina videbam ignota. Marcion, Praxeas, Sabellius: Iulianus usque ad Cataphrygas, a Victorino Petavionensi, Zephirino Urbico (*Romano*) a Tertulliano Carthaginensi & ab aliis auctoribus Ecclesiæ catholicæ superati sunt. quid bellum cum mortuis geris? sed Schismaticus hodie aliquid peccati, probare possis in Catholicos, non habeo. ideo ad prolixitatem scripturæ tuæ addam tot hæreticos cum erroribus suis commemorare voluisti.

Hæreticorum & Schismaticorum discriminem.

6. „Sed nunc alia quæstio est: ut quid te illi commemorati sunt? apud quos non sunt Sacramenta, quæ nobis & vobis videtur esse communia? Interea dixisti, apud hæreticos dotes Ecclesiæ esse non posse, recte dixisti, scimus enim hæreticorum ecclesias prostitutas: sed miror, quid tibi visum sit, etiam vos ipsos eis adjungere, quos e

„Sch

„Schismaticos constat, dum Ecclesiae dotes,
 „& hæreticis ipsis & vobis schismaticis dene-
 „gasti: video enim, te adhuc ignorare Schisma
 „apud Carthaginem a vestris principibus fac-
 „tum: quære harum originem rerum, & in-
 „venies te hanc in vos dixisse sententiam,
 „cum Schismaticis hæreticos sociasti: non enim
 „Cæcilianus exivit a Majorino avo tuo, sed
 „Majorinus a Cæciliano: nec Cæcilianus re-
 „cessit a cathedra Petri vel Cypriani, sed Ma-
 „jorinus, Cujus tu cathedram sedes, quæ ante
 „Majorinum originem non habebat. Et cum
 „hæc ita gesta esse constet, satis te miror fra-
 „ter Parmeniane cum Schismaticus sis, Schis-
 „maticos hæreticis jungere voluisse: dixisti
 „non fieri non posse, ut falsq̃ baptismate in-
 „quinatus abluat, immundus emundet, sup-
 „plantator erigat, perditus liberet, damnatus
 „absolvat. Bene hæc omnia potuerunt ad
 „solos hæreticos pertinere, qui falsaverunt
 „symbolum & a Sacramentis Catholicis alieni
 „esse noscuntur. Quare poeniteat te talibus
 „hominibus etiam Schismaticos adjunxisse, &
 „non attendisti, inter Schismaticos & hære-
 „ticos quam sit magna distantia.

7. „Catholicam quippe ecclesiam facit sim-
 „plex & vetus intellectus in lege, singulare
 „ac verissimum Sacramentum, & unitas ani-
 „marum. Schisma vero sparso coagulo pacis
 „dissipatis sensibus generatur, livore nutritur,
 „inulatione & litibus roboratur, ut deserta
 „matre Catholica impii filii dum foras exeunt,
 „se separant, ut vos fecistis, a radice ma-

*Note Ec-
 clesia
 Cath. &
 Schisma-
 tica.*

„tris Ecclesiæ, invidiæ falcibus ampu-
 „errando rebelles abscedunt, nec possunt
 „vum aliquid, aut aliud agere, nisi quod
 „dudum apud suam fecerunt matrem. Ha-
 „tici vero veritatis exules sani & veritatis
 „symboli desertores de sinu sanctæ Eccl-
 „impiis sensibus depravati, contempto, q-
 „bene fuerant geniti, ut ignorantes & ru-
 „deciperent, de se nasci voluerunt. Vi-
 „ergo frater Parmeniane hæreticos a dō
 „veritatis extorres solos habere varia & f-
 „baptismata (*si nimirum institutam a Ch-*
 „*materiam vel formam non adhibeant*) vobis
 „Schismaticis, quamvis in Catholica
 „sitis, hæc negari non possunt, qui a n-
 „vera & communia Sacramenta traxistis.

*Donati-
 starum
 auctores
 tradito-
 res.*

8. „Sed jam ad propositum singula
 „rerum ordinem redeamus, & primo
 „audi, qui fuerint traditores & auctores sc-
 „matis. Ferme ante sexaginta annos, & q-
 „excurrit per totam Africam persecutionis
 „divagata tempestas, quæ alios fecit m-
 „tyres, alios confessores, nonnullos funestis
 „prostravit in mortem, latentes dimisit ill-
 „fos. Quid commemorem laicos, diacon-
 „in tertio, Presbyteros in secundo sacerdo-
 „constitutos? aliqui etiam Episcopi, ut dam-
 „æternæ vitæ istius incertæ lucis moras b-
 „vissumas compararent, instrumenta divi-
 „legis impie tradiderunt: ex quibus erant I-
 „natus Mascalitanus, Victor Rusiccaden-
 „Marinus ab aquis Tibilitanis, Donatus Ca-
 „mensis. & homicida purpurius Limaten-
 „

lenaliter, qui ne thurificasse a suis civibus
baretur, oculorum dolorem fingens ad
solum suorum procedere trepidavit.

„Hi & cæteri, quos, principes tuos *Concilii*
se paulo post docebimus, post persecutio- *Cirtensis*
n apud Cirtam civitatem, quia Basilicæ *acta.*
dum erant restitutæ in donum Urbani
rifi confederunt die III iduum Majarum,
at scripta Nundinarii tunc diaconi testan-
t. Hi episcopi interrogante Secundo Tigli-
mo tradidisse confessi sunt; & cum ipse
condus a Purpuria increparetur, quod &
se diu apud stationarios fuerit, & tandem
missus, quia tradiderat, jam omnes erecti
eperant murmurare; quorum spiritus Secun-
dus metuens consilium accepit a Filio fratris
Secundo minore, ut talem causam Deo
raret. Consulti sunt itaque, qui reman-
ent, id est, Victor Garbensis, Felix a
tario, & Nabor Centurionensis, ii dixe-
t, talem causam Domino debere refer-
i; & dixit Secundus: Sedete omnes: tunc
um est ab omnibus: Deo gratias, & sede-

„Deinde post non longum tempus *Ex ordi-*
n ipsi ad Carthaginem profecti tradito- *natione*
& therati homicidæ Majorinum, cujus *Majorini*
athedram sedes, post ordinationem Cæ- *Schisma.*
ni ordinauerunt Schisma facientes, apud
haginem per Lucillam factiosam foemi- *Lucilla*
, quæ ante concussam persecutionis tur- *Cæciliani*
us pacem Ecclesiæ cum correptionem *hostis.*
idiaconi Cæciliani ferre non posset, quæ
„ante

„ante spiritalem cibum & potum os nesci
 „cujus Martyris, si tamen Martyris, libi
 „dicebatur, & cum præponeret calici salutem
 „os nescio cujusdam hominis mortui &
 „Martyris, sed necdum vindicati, correxi
 „cum confusione discessit irata: & irascenti
 „disciplinæ succumberet, occurrit subito per
 „secutionis enata tempestas.

*Mensu-
 rius or-
 natum
 Ecclesiæ
 Botro
 commen-
 dat.*

11. „Iisdem temporibus Felix quidam
 „conus ob famosam de Imperatore tyranni
 „epistolam citatus fugiens apud Mensurium
 „Episcopum delituisse dicitur, quem cum
 „sustulatum Mensurius negaret, ad palatium
 „vocatur, & quia Ecclesiæ suæ Carthaginensi
 „ex auro & argento plurima ornamenta ex
 „quæ nec defodere terræ, nec secum portare
 „poterat, hæc senioribus commendavit
 „Botro & Celestio, commemoravit
 „aniculæ dato, ita ut si ipse non re-
 „ret, reddita Christianis pace anicula
 „daret, quem in episcopali cathedra sedente
 „inveniret. Profectus causam dixit, justum
 „est reverti, sed ad Carthaginem pervenire
 „non potuit.

*Ordinatio
 Cæciliani
 origo
 Schisma-
 tis.*

12. „Tempestas persecutionis peracta
 „mittente Maxentio libertas Christianis est
 „constituta. Botrus & Celestius apud Cartha-
 „ginem ordinari cupientes operam dederunt,
 „absentibus Numidis soli vicini Episcopi pe-
 „rentur, qui ordinationem apud Carthaginem
 „celebrarent. Tunc suffragio totius populi
 „Cæcilianus eligitur & manus imponente
 „Iulio Aptungitano Episcopus ordinatur, & I
 „ti

& Celestius de spe sua dejecti sunt. Tunc is auri & argenti sedenti Cæciliano, sicut rogatum a Mensurio fuerat, traditur adhi-
testibus. Convocantur supra memorati
ores, qui faucibus avaritiæ commenda-
ebiberant prædam, & cum reddere co-
entur subdlexerunt communioni pedem,
non & Lucilla quæ jam dudum ferre non
uit disciplinam, cum omnibus suis po-
s & factiosa foemina communioni misceri
uit. Sic tribus convenientibus personis
tum est, ut malignitas haberet effectum.

13. „Nam ab his tribus personis contra *Majorinus*
æcilianum causæ confictæ sunt, ad Secun- *illicita or-*
m Tigisitanum missum est, ut Carthaginem *dinatio.*
retur. Proficiscuntur omnes supradicti
vitores. Tunc ergo a Cæciliano: si est,
od in me probetur, exeat accusator &
bet; sed a tot inimicis suis nihil in eum
uit confingi, sed de ordinatore suo, quod
iis falso traditor diceretur, meruit infa-
i. Iterum ergo a Cæciliano mandatum
ut si Felix in se nihil contulisset, ipsi
quam adhuc diaconum ordinarent Cæci-
um. Tunc Purpurius solita malitia fre-
ait: exeat huc quasi imponatur illi
is in episcopatu, & quassetur illi caput
ænitentia. His rebus compertis tota
sia Cæcilianum retinuit, ne se latroni-
radidisset. Sic exitum est foras & altare
a altare erectum est, & Majorinus lector
aconio Cæciliani, domesticus Lucillæ
uffragante Episcopus ordinatus est a tra-
„dito-

„ditoribus, & manifestum est exiisse de Ec-
 „sia & ordinatores qui tradiderunt; & Maj-
 „num qui ordinatus est.

*Schisma
grave
malum:*

14. „Parum ergo traditionis facinus, q
 „per Donatum Mascalitanum & cæteros sup
 „dictos constabat admissum, etiam ingens
 „gitium Schismatis traditioni junxerunt. S
 „Schisma summum malum est, quod &
 „negare minime poteritis; & tamen Dat
 „& Abiron & Core perditos magistros ves
 „sine trepidatione estis imitati, nec poi
 „ante oculos voluistis, hoc malum & ve
 „Dei esse prohibitum, & admissum grav
 „vindictatum, & quod Deus in sacrilegos
 „nivitas & parricidam Cain non fecerat.
 „Schismaticos Dathan, Abiron & Core fe
 „quibus negatum est poenitentiae tempus, c
 „non talis erat culpa, quæ veniam merere
 „Mandata est terræ fames, statim fauces
 „populi divisores aperuit, & contemtores
 „avidore ore absorbit. Num. 16.

*Concili
Rom. sen-
tentia pro
Cæciliano
contra
Donat-
um.*

15. „Sed quia majores vestri Lucianus,
 „nus, Nafutius, Capito, Fidentius & cæ
 „limperatorem Constantinum harum rerum
 „huc ignarum rogaverunt, ut de Gallia
 „dari iudices præcipiat, Constantinus ple
 „livore respondit: Petitis a me in sæculo
 „dicium, cum ego ipse Christi iudicium
 „pestem. Et tamen dati sunt iudices, Mat
 „nus ex Agrippina civitate, Reticius ex Au
 „stoduna civitate, Marinus Arelatenfis.
 „urbem Romam ventam est ab his tribus G

„

, & ab aliis quindecim Italis. Convenit in domum Faustæ in Laterano Constantino quater & Licinio ter consulibus sexto mensis Octobris die, sexta feria. Cum confissent Miltiades Episcopus Urbis Romæ & alii Episcopi causa Donati & Cæciliani in illud missa est: & a singulis in Donatum hæc sententiæ latæ, quod confessus sit baptizasse, & episcopis lapsis manum imposuisse, quod ab Ecclesia alienum est. Testes iusti a Donato confessi sunt, se non habere, sed in Cæcilianum dicerent. Et Cæcilianus nimium sententiis innocens est pronuntiatus, tam Miltiadis sententia. Et tamen Donatus appellandum esse ab Episcopis credidit. Ad ipsam appellationem Constantinus Imperator respondit: o rabida furoris audacia! sicut gentium fieri solet appellationem impulerunt.

16. „Eodem tempore Donatus petiit, ut *Alia post*
in Africam reverti licuisset, nec ad Car- *Synodum*
thaginensem accederet: sed a Filumino suffra- *Roma-*
gane ejus Imperatori suggestum est, ut bono *nam.*
in Cæcilianus Brixie retineretur, & factum est. Tunc duo Episcopi in Africam missi sunt Eunnomius & Olympius, ut apud Carthaginensem pronuntiarent, Ecclesiam Catholicam ex parte Cæciliani esse, & sententiam ipsam & novem Episcoporum dissolvi non debere. Quo facto Donatus prior ad Carthaginem rediit, Cæcilianus quoque ad suam urbem properavit: & hoc modo partes iter renovellatæ sunt.

17. „Puf-

*Felix a
traditione
purga-
tur.*

17. „Purgandus jam adhuc erat ordi
„Cæciliani. Constantinus igitur ad Æli
„proconsulem scripsit, ut de vita Felici
„tungitani publice quæreretur: & ta
„post Calidii, Gratiani & aliorum rel
„a Proconsule hæc pars sententiæ dicti
„Felicem religiosum Episcopum liberum
„ab exustione instrumentorum manifestum
„cum nemo in eum aliquid probare pot
„quod religiosissimas scripturas tradider
„exusserit. Unde extersa & pulsa infamis
„ingenti laude de illo iudicio recessit.

LIBER II.

*Quid &
ubi sit Ec-
clesia
Cath.*

1. **O**stendit hic liber, quæ sit una &
Catholica Ecclesia: Ubi & apud
maneant. Quinque dotes Ecclesiæ in
esse magis, quam apud Schismaticos
impie novacula poenitentiae raserunt cap
cerdotum, „homicidia fecerunt, & illi
„ad salutem credentium procurata sue
„aut canibus dederint, aut abjecerint
„primo demonstrandum, quæ sit una Ec
„quam columbam & sponsam Christus:
„lat. Ecclesia una est, cujus sanctitas
„cramentis colligitur; hæc autem apud
„hæreticos & schismaticos, unde resta
„uno loco sit. Eam tu frater Parme
„apud vos solos esse dixisti, nisi forte
„vobis specialem sanctitatem de superbi
„dicare contenditis, ut ubi vultis, sit
„sia, & non sit, ubi non vultis. Ergo
„particula Africæ, in angulo parvæ re

apud vos esse possit, apud nos in alia parte Africæ, & per tot innumerabiles insulas & cæteras provincias, quæ numerari vix possunt, ubi vos non estis, non erit? Ubi ergo est proprietas Catholici nominis, cum inde est Catholica, quod sit rationabilis & ubique diffusa? & si sic in angustum coarctatis Ecclesiam, ubi erit illud, quod Filius Dei meruit, & libenter ei largitus est Pater in secundo Psalmo dicens: *dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra.* Tota est donata terra cum gentibus & in Psalmo 71 de ipso Salvatore sic scriptum est: *dominabitur a mari usque ad mare, & a fluminibus usque ad terminos orbis terra.* Quid mendacem videri vultis Spiritum Sanctum, qui in Psalmo 69 omnipotentis Dei benevolentiam narrat dum dicit: *Deus deorum Dominus locutus est, & vocavit terram ab ortu solis usque ad occasum.* Et Psalmo 95, ad Ecclesiam quæ ubique est, dicit: *Cantate Domino omnis terra.* &c. non dixit in particula Africæ ubi vos estis.

1. „Ergo probavimus eam esse Ecclesiam Catholicam, quæ est in toto terrarum orbe diffusa. Ejus jam commemoranda sunt ornamenta, & videndum, ubi sint quinque dotes, quas tu sex esse dixisti, in quibus cathedra est prima, ubi nisi federit Episcopus, conjungi altera dos non potest, qui est Angelus. Videndum est, quis & ubi prior cathedram federit. Igitur negare non potes, sire te, in urbe Roma Petro primo cathedram episcopalem esse collatam, in qua se-

*Cathedra
S. Petri
prima Ec-
clesiæ dos.*

„derit omnium Apostolorum caput Petri
 „unde & Cephas appellatus est, in qua
 „cathedra unitas ab omnibus servaretur,
 „cœteri Apostoli singula sibi quisque de
 „derent, ut iam Schismaticus & peccator
 „set, qui contra singularem cathedram
 „ram collocaret.

*Successio
 Romano-
 rum Pon-
 tificum.*

3. „Ergo cathedram unicam, quæ est pr
 „de dotibus, sedit prior Petrus, cui succ
 „Linus : Lino successit Clemens, Clem
 „Anacletus, Anacleto Evaristus, Eva
 „(*Alexander, Alexandro*) Sixtus, Sixto-
 „lesphorus, Telephoro Iginus; Iginio An
 „tus, Aniceto Pius, Pio Soter. Soteri (*Eleutherius, Eleutherio*) Victor, Victori Ze
 „phorus; Zephirino Calixtus, Calixto Urbanus;
 „Urbano Pontianus, Pontiano Anterus,
 „tero Fabianus, Fabiano Cornelius, Cornelio
 „lio Lucius, Lucio Stephanus, Stephano
 „Sixtus, Sixto Dionysius, Dionysio Felici
 „Felici (*Eutychianus, Eutychiano Cajus, Cælius*)
 „Marcellinus, Marcellino (*Marcellus, Marcellino*)
 „cello) Eusebius, Eusebio Miltiades, Miltiade
 „Silvester, Silvestro Marcus, Marco Juliano
 „Julio Liberius, Liberio Damasus, Damasus
 „Siricius, hodie qui noster est socius, cum
 „quo nobiscum totus orbis commercio for
 „tarum in una communionis societate co
 „cordat. Vestræ cathedræ vos originem re
 „dite, qui vobis vultis sanctam Ecclesi
 „vindicare.

4. „Sed & habere vos in urbe Roma par-
 am aliquam dicitis : ramus est vestri erroris
 protentus de mendacio ; nam si Macrobio
 scitur , ubi illic sedeat , numquid potest
 sedere , in cathedra Petri ? quam nescio si
 vel oculis novit. Ergo restat , ut fateatur
 se ibi sedere , ubi aliquando sedit Encolpius ,
 & ante eum Bonifacius Ballitanus & ante
 eum Victor Garbensis a vestris jam dudum
 in Africa ad paucos erraticos missus , nam
 in quibus Afris urbica seu Romana pla-
 ceret commoratio & hinc a vobis profecti
 debebantur , ipsi petierunt , ut aliquis hinc ,
 qui illos colligeret , seu conventus celebra-
 ret , mitteretur. Missus igitur est Victor ,
 sed sine grege , Episcopus sine populo ,
 non tam grex aut populus appellandi fue-
 runt pauci , qui intra quadraginta , & quod
 excurrit , basilicas , locum , ubi se collige-
 rent , non habebant. Sic speluncam quan-
 dam foris a civitate cratibus sepserunt , ubi
 conventiculum habere potuissent : unde Mon-
 strales appellati sunt. Unde si Victori dice-
 retur , ubi sederit , non aliam cathedram nisi
 mendaciae ostenderet , quæ homines ad in-
 feros mittit , qui inferi portas suas habere
 possunt , contra quas claves salutare acce-
 pisse legimus Petrum , principium nostrum ,
 cui a Christo dictum est : *Tibi dabo claves*
regni celorum , & portæ inferorum non vincent
contra te. Matth. 16.

5. „Unde est ergo , quod claves regni
 celorum vobis usurpare contenditis , qui
 scissuras faciunt.

„contra cathedram Petri vestris præsumptionibus sacrilegio militatis? In consilio impietis itum est a maioribus vestris, ut divertetur ecclesia: fugata recesserat pax a tribus vestris, vos eam quærere debere, sed eam nec oblatam libenter accipere, luistis.

*Episcopus
Catholicus non
est apud
Donatistas.*

6. „Cathedra igitur per Petrum nostra, quæ ducit ad se Angelum, seu Episcopum, legitimam habentem potestatem, nisi in eum vobis vindicantes habetis in locum. Mittite illum si potestis; excludat septem angelos qui sunt apud socios nostros in A, ad quorum ecclesias scribit Joannes Apostolus, Apoc. 1. cum quibus ecclesiis nullum communionis probabimini habere consortium. Et septem Ecclesias quidquid foris est, aliam est, aut si inde habetis aliquem unum, unum communicatis & cæteris Angelis, per angelos memoratis ecclesiis, & per eas ecclesias nobis.

*Spiritus
S. non est
apud Donatistas.*

7. „Rursus Spiritum Dei soli vobis vindicare non potestis, aut includere eum qui non datur, nam Spiritus Deus est. Et ubi vult spirare, Joan. 3. v. 8. Item si fons est Ecclesiæ, de eo hæretici bibere non possunt, neque alii potare, quia sigillum integrum, id est, Sybolum Catholicum non habentes, fontem verum aperire non possunt, & si Paradisus est Ecclesia, concedite Deo, ut hortus ejus sit longe lateque diffusus: quid illi nega orientis, septentrionis, & occidentis provincias & populos Christianos, contra quos

„v

soli pauci rebelles estis , & cum quibus unum communionis consortium possidetis. & cum offerre vos Deo dicitis pro Ecclesie una est , hoc ipsum mendacii pars unam te vocare , de qua feceris duas. offerre Deo vos dicitis pro una Ecclesia , sit in toto terrarum orbe diffusa. Quid unicuique vestrum dicat Deus: Quid offers tota , cum non sis in tota.

„Sed ad invidiam Catholicis faciendam *Donatista* illi: Ecclesia illa dici non potest , quæ *persecutio-* *res-* gentis moribus pascitur , & sanctorum sanguine & carnibus opimatur. Sed dicite cui hominum in Ecclesia nostra hoc possit fieri? quis nostrum quemquam persecutus est? vester potius a principio suo rabidus memorandus est furor. Redeat in memoriam Constantinus Imperator Christianus , & habuerit vota ut remotis Schismatibus suos in uno videret sancta mater Ecclesia , in qua nulla fuerant schismata : pax & placita apud omnes Christianos populos habitabat , diabolus mærebat in templis , vos regionibus alienis. Deinde secutus alius Imperator vobiscum vota sinistra concipiens impostatam se suis edictis testatus est , quematis , ut reverti possentis. Is ire præcepit voto suo , quos intellexerat ad disturbandam pacem cum furore esse venturos. Item pene momentis vester furor in Africam revertitur: venistis rabidi , venistis irati , vestra laniantes Ecclesie. De sedibus suis extorres fecistis , basilicas invastistis ,

„multi ex numero vestro per loca pluri-
 „cruentas operati sunt cædes. Sed interv-
 „judicium Dei, ut ille, qui vos redire iusser-
 „Imperator Julianus Sacrilegus moreretur,
 „qui persecutionem vobis provocantibus
 „miserat, aut mittere disposuerat. Ope-
 „est in Catholicos trucidatio. Nonne de num-
 „vestro fuerunt Felix Zabensis & Janua-
 „Flumenpiscensis, & ceteri qui concurrer-
 „ad castellum Lemellense, ubi cum vider-
 „basilicam clausam, iusserunt comites su-
 „ut ascenderent culmina, nudarent testa,
 „tarent tegulas, & cum altare defender-
 „diaconi Catholici, tegulis plurimi cruen-
 „sunt, duo occisi sunt, Primus filius Janua-
 „& Donatus filius Nini. Ecce a vobis fact-
 „est, quod contra nos invidiose loquimur,
 „Episcopis vestris jubentibus supra altari-
 „coni Catholici occisi sunt, similiter & t-
 „Carpos. In Mauritanie civitatibus vobis-
 „trantibus quassatio populi facta est, mo-
 „sunt in uteris matrum, qui erant nascit-
 „Quid tale a nobis admissum est? nos ex-
 „ctamus vindicem Deum, & invidiam fac-
 „Macario, qui si aspere aliquid fecit pro v-
 „tate, leve esse videri poterit, dum vos
 „diffensione tanta cruenta & hostilia fecerit.
 „Quid commemorem Tipasam Cæsariem
 „Mauritanie civitatem, ad quam de Numidia
 „Urbanus Formensis, & Felix Idicrensis e-
 „currerunt, & quietorum animos pertur-
 „bantes Athenio præsidente catholica fa-
 „quentia exturbata, cruentate de sedib-
 „suis expulsa fuit, lacerati sunt viri, trad-
 „sun

int matronæ, infantes necati sunt, abacti
int partus.

9. „Præterea omnia sancta vestri episcopi *Eucharistia cōi-*
sularunt : Jusserunt Eucharistiam canibus *bus obje-*
radi non sine signo divini iudicii, nam iidem *cta a Do-*
anes accensi rabie ipsos dominos suos sancti *natist.*
corporis reos dente vindice laniaverunt.
Ampullam quoque chrismatis per fenestram,
frangerent, jactaverunt, sed non defuit
manus angelica, quæ ampullam deduceret,
Deo muniente illæsa inter saxa consedit.
Porro Urbanus & Felix revertentes inveni-
unt matres, quas de castimonialibus fece-
runt mulieres. Quin etiam idem Felix puel-
lam cui mitram ipse imposuerat, a qua paulo
ante pater vocabatur, nefarie incestare non
substitit, & quasi de peccato sanctior fieret
Tyfodim properavit, & Donatum annorum
septuaginta Episcopum hominem innocentem
poliare ausus est episcopali officio & honore.

10. „Etiam vos qui sancti videri vultis, *Sanctos se*
dicite, unde est ista sanctitas, quam nec *falso ja-*
annes Apostolus profiteri audet, qui ait : *stant.*
scripsimus, quia peccatum non habemus, ipsi
seducimus 1. Joan. 1. v. 8. Sane ipsi in
oratione Dominica dicitis : *dimitte nobis debita*
peccata nostra. Et Christus in Evangelio
carpit, loquens similitudinem Pharisei
& Publicani propter eos, qui se sanctos pu-
tunt, & contemnunt cæteros Luc. 18. v. 9.
einde cum vobis traditionis & schismatis
avia peccata non desint, insuper & super-
s vos esse gratulamini. Sauciati sunt a
1 4 „vobis

„vobis innocentes , exarmati fideles , hor
„nominis sui spoliati sunt sacerdotes.

*Jura-
menta
Donat. &
ratio sa-
cerdotum
reprob-
tur.*

II. „Deinde solet Deus ad proban-
„fidem in iuratione ab hominibus nomi-
„sed cum per vos juratur , apud vestros
„Deo & Christo silentium est : nam & pr-
„bus sæculis , ut idola fierent , quid a v-
„populo diabolus potuit amplius facere ?
„aliud , ut de Deo taceretur , dum per e-
„rem homines de solo diabolo loquebar
„Docete etiam , ubi vobis mandatum est ,
„dere capita sacerdotum uncta , cum sint
„exempla proposita , fieri non debere ,
„Deus in Saule docuit , non debere cont-
„oleum etiam in peccatore , quia illud in-
„non abstulit. r. *Reg.* 15. vos vero exten-
„manum , & super omne caput mortu-
„velamina prætendistis , & animas homin-
„evertistis. Invenistis pueros , de pœniter-
„(*publica*) fauciaſtis , ne aliqui ordinari pos-
„sent. Invenistis fideles antiquos , feci-
„pœnitentes. Invenistis diaconos , presby-
„ros , episcopos , fecistis laicos : agnoscite
„animas evertisse.

LIBER III.

*Asperitas
in Donat.
quare ne-
cessaria.*

1. Sanctus Optatus quatuor causas affert,
cum Donatistis a Catholicis aspe-
actum fuerit a Leontio , Macrobio , & Taur-
„*Primo* quia Donatistæ Dei populum di-
„runt , & basilicas non necessarias fecer-
„*Secundo* quia Donatus Carthaginensis præ-
„cavit , ut unitas fieret. *Tertio* quia Don-

Bagaiensis insanam collegerat Circumcellionum multitudinem, a qua ne Macarius violentiam pateretur, ad se, & ad ea quæ ferebant, tutanda armati militis postulavit auxilium, quo veniente & nuntiata unitate fugerunt omnes. Nulli dictum est: nega Deum, & recende testamentum, thus pone: istæ enim res solent martyria generare: renuntiata est unitas. Sola fuerunt hortamenta, ut Deus in Christo ejus a populo in unum conveniente rogaretur. Nullus erat primitus terror, sed fugerant omnes Episcopi cum clericis suis: aliqui sunt mortui, qui fortiores fuerunt, capti, & longe relegati sunt. Et tamen horum omnium nihil cum voto, consilio & opere nostro factum est, sed in ultionem aquæ baptismalis, quam rebaptizantes iterum movistis, & singulare baptismum solvistis.

2. „Secundo, a Donato Carthaginensi unitatis negotium est commotum: nam tota Carthago testis est, Imperatorem Constantem Paulum & Macarium primitus non ad faciendam unitatem misisse, sed cum eleemosynis, qui cum ad Donatum venirent, & quare venerant, indicarent ille solito furore succensus in hæc verba prorupit: Quid est Imperatori cum Ecclesia? & multa maledicta effudit, non minus quam ad Gregorium scripsit: Gregori macula senatus, & dedecus præfectorum. Sic jam tunc meditabatur contra præcepta Apostoli 1. Tim. 2. v. 2. „potestatibus & regibus injuriam facere, cum quibus vita tranquilla agenda. Non enim

Donatus imperatori resistit.

„respublica est in Ecclesia , sed Ecclesia
 „republica est , id est , in imperio Romano
 „Præterea cum missi dicerent , se ire per pro-
 „vincias singulas , & volentibus accipere
 „datturos : Donatus dixit : ubique se litte-
 „præmisisse , ne id , quod allatum fuerat
 „peribis alicubi dispensaretur. Sed quid
 „jam Deus dicat Donato : Episcopo quid
 „fuisse Constantem ? si innocentem , quare
 „innocente accipere noluisti ? si peccator
 „quare non permisisti dare , propter quem
 „pauperem ? sub hac interrogatione
 „futurus est ? Quid de furore laboravit ,
 „pauperibus impedire ? Et cum super Im-
 „peratorem nonnisi solus sit Deus , qui fecit
 „peratorem , dum se Donatus super Im-
 „peratorem extollit , prope se Deum non homi-
 „æstimat , non reverendo eum , qui post De-
 „ab hominibus timetur. Unde etiam S. Opta-
 „tus Donatum principi Tyri , quam vult ex-
 „Carthaginem , Deum se facienti comparat
Exech. 28. v. 2. Et quod Donatus Deo
 assimilaverit probat etiam ex eo „quod passim
 „est homines per se jurare tamquam per Deum
 „Item quod cum omnes , qui in Christo cre-
 „diderant , Christiani vocarentur , ausus est
 „populum cum Deo dividere , ut qui illum
 „secuti sunt , non Christiani sed Donatistæ vo-
 „carentur , & si quando ad eum aliqui ex Afri-
 „cana provincia veniebant , illius ad singulos
 „hæc erant verba : quid apud vos agitur de
 „parte mea ? Unde etiam in actis publicis &
 „in ordinationibus semper se dixerunt esse ex
 „parte Donati , de Christo vero tacuerunt.

3. „Tertio a nobis Catholicis petatum esse militem dicitis : Sed quare in provincia proconsulari nullum quis armatum militem videret ? veniebant Paulus & Macarius , qui imperes dispungerent , & ad unitatem singulos hortarentur , & cum ad Bagajensem civitatem proximarent , tunc alter Donatus eiusdem civitatis Episcopus præcones per vicina loca & omnes nundinas misit , & Circumcelliones Agonisticos ad prædictum locum , ut concurrerent , invitavit , quorum demeritis paulo ante ab ipsis Episcopis videbatur successa , nam cum ejusmodi hominum genus ante unitatem per loca singula vagarentur , cum Axido & Fasir ab ipsis Sanctorum duces appellarentur , nulli licuit securum esse in possessionibus suis : debitorum chirographa amiserant vires , nullus creditor exigendi habebat facultatem. Contra hos Circumcelliones ire jussit militem armatum. Occisi sunt multi : sed quid hoc ad nos : quidquid objecistis , vos fecistis , qui pacem nolulistis excipere.

Gesta a Donatistis Es contra illos.

4. „Sed operarios unitatis malos fuisse dicatis : Verum forte cum voluntate Dei , cui nonnunquam placet , quod ab ipso potuit prohiberi : nam quædam mala male fiunt , quædam mala bene fiunt : malum male latro facit , malum bene judex facit , dum vindicat , quod latro peccavit. Sic ut ostenderet Deus aliqua mala bene fieri , dixit : *Phinees placavit iram meam Num. 25. v. 11.* & placuit Deo homicidium , quia vindicatum est adulterium.

Asperitas contra Donatistas excusatur.

„terium. Quid si modo Deo placuit, quod
 „passos vos esse dicitis, qui unitatem
 „toto orbe terrarum, & cum memoriis Apo-
 „stolorum, quæ Deo placita est, habere
 „luistis.

*Contra
 pseudo-
 martyres
 Donat.*

5. „Invitus cogor hoc loco etiam illorum
 „quorum nolo, hominum facere mentionem
 „quos inter Martyres ponitis, per quos vestra
 „communio homines jurant, & accusant
 „dam aut fugiendam æstimant unitatem, quod
 „Marculus & Donatus dicantur occisi & ma-
 „tui, quasi omnino in vindictam Dei nullum
 „mereatur occidi. Nemo erat lædendus
 „operariis unitatis, sed nec ab Episcopis ma-
 „data divina contemni debuerant, quibus præ-
 „ceptum est: *quære pacem & consequeris eam*
 „Pf. 33. hoc qui non libenter volebant audire
 „nec devote facere voluerunt, quidquid potuerunt
 „runt pati, si occidi malum est, mali sui
 „sunt causa.

*Macarius
 a calum-
 niis Do-
 nat. vin-
 dicatur.*

6. „Sed arguendus vobis videtur esse Ma-
 „carius, cum voluntate Dei æstimatis eum
 „hoc facere non potuisse. Verum jam tem-
 „poribus Moyfis populus Israel caput vitæ
 „coluit, ideo tria millia hominum occidi ma-
 „ruerunt *Exod. 32.* quia Dei vox videbatur
 „esse contemta. Phinees adulteros uno igne
 „percussit, & a Deo laudari meruit, quoniam
 „divinorum præceptorum contemtores occidit
 „*Num. 25.* & quadringenti & quinquaginta
 „quos Elias occidisse legitur, ideo occisi sunt,
 „quia contra iussionem Dei, per quod falsi
 „vates erant, Dei præcepta contemserant

„3. Reg.

3. *Reg.* 18. & illi quorum nominibus Macarium criminatis, nec a falsis vatibus longe sunt, & dum pacem noluerunt respicere, ne in uno cum fratribus habitarent, contra praecepta Dei pertinaciter obstiterunt. Sed video vos hoc loco tempora separare, ut alia fuerint ante, alia post Evangelium, in quo scriptum est, ut a Petro jam gladius conderetur, quo auriculam servi sacerdotis absciderat, quem servum potuerat quasi devotum Petrus occidere, sed Christus pati venerat, non defendi, & si cogitatum suum Petrus impleret, in passione Christi videretur servus vindicari, non populus liberari.

7. „Verum Macarius gladium a Petro *Donatista*
prima conditum non eduxit; & attendere de- *non erant*
betis, ne temerarium sit, eos martyres ap- *Marty-*
pellare, qui Christianorum nullum senserint *res.*
bellum, quod bellum persecutio dicitur, in
qua cogebantur alii templa Dei vivi subver-
tere, alii Christum negare, alii thura po-
nere: nihil horum a Macario factum est: sub
persecutore Floro Christiani ad idolorum
templa cogebantur: sub Macario pigri com-
pellebantur ad basilicam. Sub Floro diceba-
tur, ut negaretur Christus, & idola roga-
rentur: sub Macario commonebantur omnes,
ut Deus unus in Ecclesia ab omnibus roga-
retur. Ergo cum videatis Christianorum
nullum fuisse bellum, quomodo dicitis Mar-
tyres, qui non fuerunt confessores Christi,
aut si eos Martyres esse vultis, probate illos
amasse pacem, in qua prima sunt fundamenta

„Mac-

„martyrii , aut dilexisse Deo placitam unitatem , aut habuisse cum fratribus caritatem .
 „Nec dicatur ad excusationem , quia traditis fratribus communicare noluerunt , cum probatur sit , illos filios fuisse traditorum : nulla tamen
 „est excusatio , quia caritatem illos non habuisse manifestissime constat , sine qua
 „nec nominari potest martyrium , sine qua maxima virtus caret effectu , sine
 „nihil valet omnium scientia linguarum , sine qua nihil potest etiam societas angelorum
 „I. Cor. 13.

Nihil mali ob operariis unitatis factum.

8. „Ab operariis iniquitatis querimini scilicet
 „cio quæ esse commissa. Hoc non queritis
 „Italia , non Gallia , non Hispania , quia nihil
 „illic fuerat emendandum : & hic in Africa
 „jam dudum populo in unitate manente veritas
 „Ecclesiæ fuerat sana , æmula manu inimicorum
 „discissa est. Quæ in vos ab operariis unitatis
 „dicitis esse commissa , aut ad parentis vestros
 „pertinent , quorum causa facta sunt , aut ex
 „voluntate Dei descendunt , nos autem inde
 „alieni sumus. Si quæ autem in vos unitatis
 „natis factæ commissa sunt , ex voluntate Dei
 „factæ sunt , qui ea per Ezechielem Prophetam
 „tam falsis prophetis interminatus est Ezechiel
 „c. 13. v. 10. *sqq.*

LIBER IV.

Donatistæ peccatores.

1. „Etiam illud nunc Parmeniane discite
 „quod dixisti de oleo & sacrificio peccatoris
 „ad vos potius pertinere , non enim ille
 „debet esse peccator , quem vos volueritis
 „ti

nam & nos possemus dicere, vos esse peccatores: sed nullus nostrum humano iudicio alterum damnet, Dei est, nosse reum, & ferre sententiam. Jam ergo peccator creandus est, cujus potuit vel oleum tineri, vel sacrificium repudiari, hunc nobis Deus indicat, legimus enim in Psalmo 49. *Peccatori autem dixit Deus: ad quid exponis sacrificia meas... tu autem contempsisti disciplinam, & abiecisti sermones meos retro: sedens detrahebas fratrem tuum, & adversus matrem tuam ponebas scandalum: videbas aurem, & currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas.* Hæc ad vos dicta sunt omnia: a vobis enim contempta est disciplina, non enim potestis dicere, vos eam servare, contra quam militatis. Deus dicit: *non pacem, & consequeris eam Ps 33. v. 15.* & repudiasti pacem: nonne hoc est contemnere disciplinam? Christus dicit in Evangelio: *qui semel lotus est, non habet necessitatem iterum lavandi. Joan. 13. v. 10.* tu rebaptizando iterum lavas; nonne hoc est, contemnere disciplinam? Christus dicit: *ne agnitis Christos meos Ps. 104.* vos tot sacerdotes Dei honoribus expoliastis, odio nos habetis: assumis testamentum per os tuum, & testamento non servis, in quo descripta est disciplina.

2. „Præterea electi estis, ut populum doceratis, & detrahitis nobis utique fratribus vestris, quoniam una nos mater Ecclesia genuit, unus nos Deus Pater excepit, & tamen „scand-

Donatistas calumniatores.

„scandala contra nos ponitis , mandan-
 „gulis , ne nos saluent , ne a nobis di-
 „nem accipiant. Nullus est , qui no-
 „vicia nostra suis tractatibus misceat.
 „nes dominicas incipitis , & tractatus
 „ad nostras injurias explicatis. Quin &
 „vestrum auferunt salutationis officiu
 „docentur multi , ne ave dicant cuius
 „strum , quod Joannes *ep.* 2. solum di-
 „hæreticis , qui subtili seductione ve-
 „corrumpebant fidei sanitatem , uti M.
 „qui inducebat duos deos & duos Ch
 „uti Praxeas , qui argumentabatur .
 „passum esse non Filium : uti Valentin
 „conabatur carnem Christi subducere.
 „sermo est Scorpiani (*seu Scythiani*) hæ-
 „qui negabat debere esse martyria : dic
 „hoc & de Ario , qui conabatur docere
 „Dei ex nullis substantiis factum esse ,
 „Deo natum : Item de Photino præsent
 „poris hæretico , qui Filium Dei ausus
 „cere tantummodo hominem fuisse , non
 „Potuit & hoc de vobis dici ; vester enim
 „est : periistis , attendite post vos ,
 „anima vestra , quamdiu vos tenetis.
 „cistis de fidelibus prænitentes , sic mort
 „in sacerdotibus honores. Noster serm
 „tale facere potuit ? qui simplici doctrin
 „pacis retinemus , non alienos seducim
 „quemquam exterminamus.

Donatista
-fures.

3. „Illud etiam : *videbas furem , &*
 „*rebas cum eo* : dictum est de furtis , qu
 „sunt facta a vobis , scilicet turba fid

ex qua quotidie diabolus cupit aliquid involare, & Christiani mores ex aliqua parte corrumpere. Tamen furem cum videatis contra vim facere, vestris operibus adjuvistis; nemo neminem fugit, quod omnis homo quavis de parentibus Christianis natus sine spiritu immundo esse non possit, quem necesse est ante salutare lavacrum excludi: hoc exorcismus operatur: vos autem rebaptizando terrorizatis hominem fidelem, & dicitis Deo habitanti: maledicte exi foras, ut compleatur dictum a Deo: *Et maledicebant mihi in populo meo. Ezech. 11. v. 19.* Audit ergo Deus injurias sibi non debitas, & hujusmodi habitaculum deserit, & diabolus, qui volebat, velut fur aliquid involare, videt totum suum factum esse.

4. „Etiam discite cujus vox sit: *oleum peccatoris non impinguet caput meum. Ps. 49. v. 18.* *Oleum peccatoris* haec vox Christi est, qui necdum unctus fuerat, cum rogaret, ut oleum peccatoris non impinguaret caput ejus, & metueret oleum peccatoris incurrere, id est, cujusque hominis, quia nemo est sine peccato, nisi solus Deus. Ideo Filius ejus timuit oleum hominis, quia saedum erat, ut Deus ab homineungeretur. Ideo deprecatur Patrem, ut ab ipso ungeretur, cui Pater consensit, nam Spiritus S. Ps. 49. ait: *Unget te Dominus. Deus tuus oleo exultationis aliter a consortibus tuis*, scilicet Judaeorum sacerdotibus & regibus, quos unctos ab hominibus constat. Sed nia Filius a Patre, Deus a Deo erat unctus.

ingendus , complevit hoc Pater in Jordane ,
 „ubi ostensus est ad Joannem his verbis. *Eccē*
 „agnus Dei : hic est , qui tollit peccata mundi
 „Joan. 1. v. 30. Descendit in aquam , non
 „quia erat , quod a Deo mundaretur , sed su-
 „perventurum oleum aqua debuit antecedere
 „ad mysteria implenda baptismatis , post quod
 „aperitum est cœlum Deo Patre ungente , &
 „spiritalē oleum statim in imagine columbæ
 „descendit , & insedit capiti ejus , & perfudit
 „oleo , unde cœpit dici Christus : cui ne ma-
 „nus impositio defuisse videretur , vox audita
 „est Dei : *Hic est filius meus , de quo bene sensi* ,
 „ipsum audite. *Matth. 3.*

*Hæretici
 filii adul-
 teri.*

5. „Denique quod in Salomone lectum esse
 „dixisti : *Filios adulterorum inconsummatis altas*
 „radices dare non posse *Sap. 3. v. 16.* de hære-
 „ticis intelligendum est , apud quos sunt Sa-
 „cramenta falsa connubia , & in quorum cho-
 „ris iniquitas invenitur , ubi in exterminium
 „fidei corrupta sunt. Illud vero *Jer. 2. v. 13*
 „dereliquerunt fontem aquæ vivæ , & foderunt sibi
 „lacus detritos , qui non possunt aquam continere ,
 „de Judæis idola sequentibus , non de aqua
 „baptismatis intelligendum est : aqua enim
 „baptismatis res Dei est , non Deus , & si pu-
 „tatis desertos esse , quando apud vos fuerunt ,
 „qui apud nos baptizati sunt , merito vestri
 „desertores ad nos venire viderentur.

LIBER V.

„Jam de baptismo dicendum est, in qua re Baptis-
 „quæstio tota consistit, quod baptisma *mus unus*
 vestra violavit audacia, dum id voluistis ite- *non itera-*
 are, quod semel mandavit Christus esse fa- *bilis.*
 iendum, quod nec tu negas frater Parmeniane;
 commemorasti enim in comparatione baptis-
 matis semel factum esse diluvium, & unam
 circumcisionem fuisse apud populum judæo-
 um: & hæc cum initio dixeris, in processu
 amen tui immeritor factus es, inducendo
 duas aquas, & de aqua vera & falsa dixisti:
 Ergo & apud Judæos duas circumcisiones
 ostende alteram meliorem, pejorem alteram:
 hoc si quæras, non poteris invenire; nam &
 Deus de tali corporis parte voluit aliquid
 olli, in qua non potest iterum fieri, talis
 lebet veritas sequi, qualis ejus imago præ-
 nissa est: semel factum baptisma Christia-
 norum servat salutem, si iterum fiat, potest
 asferre perniciem; Trinitate confectum con-
 fert gratiam, si repetatur, facit vitæ jactu-
 ram. Post hoc etiam cataclysmi fecisti men-
 tionem, erat enim imago baptismatis, ut
 quid eum, qui semel fuit, commemorare
 voluisti: si ita est, ostende prius duas arcas,
 & duas columbas dispares diversos ramos
 ore suo portantes, si aquam veram & falsam
 probaturus es. Aqua igitur vera & sola illa
 est, quæ de Trinitate condita est. Bene au-
 tem laudasti baptisma, quis enim fidelium
 nesciat, singulare baptisma virtutum esse
 vitam, criminum mortem, nativitatem im-

„mortalem , cœlestis regni comparisonem ,
 „innocentiæ portum , peccatorum naufragium.
 „Has res unicuique credenti non ejusdem rei
 „operarius , sed credentis fides & Trinitas
 „præstat : & falsum est , quod dicitis , Trini-
 „tatem pro nihilo haberi , ubi non interfueris
 „vestra præsentia.

*Baptis-
 mus non
 est iteran-
 dus.*

2. „Quid igitur vobis visum est , non post
 „nos sed post Trinitatem baptismum geminare ,
 „cujus de Sacramento non leve certamen in-
 „natum est , & dubitatur , an post Trinitatem
 „in eadem Trinitate hoc iterum liceat facere.
 „Vos dicitis : licet : nos dicimus : non licet :
 „inter licet vestrum , & non licet nostrum
 „nutant animæ populorum : quærendi sunt
 „judices : Si Christiani ex utraque parte , stu-
 „diis veritas impeditur : si paganus , non po-
 „test Christiana nosse secreta : si Judæus , ini-
 „micus est Christiani baptismatis : ergo de cœlo
 „quærendus est Judex ; sed ut quid pulsamus
 „ad cœlum , cum habeamus hic in Evangelio
 „testamentum ? Ex hoc singuli Christiani quid
 „liceat discite : in hoc Christi vox est ad Pe-
 „trum : *Qui lotus est , non habet necessitatem ,*
 „*iterum lavandi quia est mundus totus Joan. 13.*
 „*v. 10.* quod de eo lavacro pronuntiavit , quod
 „de Trinitate celebrandum mandaverat , *Matth. 3.*
 „*28. v. 29.* Absit , ut iteremus , quod semel
 „est , aut duplicemus , quod unum est , sic
 „enim scriptum est Apostolo dicente : unus
 „Deus , unus Christus , una fides , una tinctio
 „*Eph. 4. v. 5.* Denique vos , qui baptismum
 „quasi libenter duplicare contenditis , si datis
 „alte-

„alterum baptisma , date alteram fidem : si
 „datis alteram fidem , date & alterum Chri-
 „stum : si datis & alterum Christum , date al-
 „terum Deum , sed unum Deum esse negare
 „non potestis : Ergo nec unum baptisma.

3. „Porro in hoc Sacramento baptismatis *Deus la-*
 „celebrando tres esse species constat , quas & *vat in*
 „vos nec augere , nec minuere nec prætermitt- *baptismo*
 „tere poteritis. Prima est in Trinitate ; secunda *non min-*
 „in credente , tertia in operante : duæ priores *ster.*
 „immutabiles & semper necessariæ sunt , per-
 „sona vero operantis sola videtur esse mutabi-
 „lis , neque enim unus homo est , qui semper
 „aut ubique baptizat. Cum ergo videatis
 „omnes qui baptizant , operarios esse non do-
 „minos , & Sacramenta per se esse sancta non
 „per homines , quid est , quod vobis tantum
 „vindictis , & Deum a muneribus suis exclu-
 „dere contenditis ? Deus lavat , non homo.
 „*Lavabis me , Et super nivem dealbabor ait Pro-*
 „pheta Ps. 50. Quamdiu dicitis : qui non
 „habet , quod det , quomodo dat ? videte
 „Dominum esse datorem , videte Deum unum-
 „quemque mundare , sordes enim mentis la-
 „vare non potest nisi Deus , qui fabricator est
 „mentis. Aut si putatis , quia lavacrum ve-
 „strum est , dicite , qualis est ipsa mens : hoc
 „homini scire negatum est : Ergo quomodo
 „putas , quia lavas , qui nescis , quale fit ,
 „quod lavas ? Deus *dealbat* Is. 1. v. 18. Ipse
 „*aquam dat* Joan. 4. v. 13. Ipse dat , Ipsi-
 „us est , quod datur , quid est , quod vobis tota
 „importunitate vindicare contenditis.

*De baptis-
mo S. Jo-
annis.*

4. „Eandem rem confirmat Joannes Bap-
tista, qui cum multos tingeret in remissionem
peccatorum, nuntians Filium Dei esse ven-
turum, ait: *ecce venit, qui vos baptizet.* Joan.
I. v. 33. & tamen non legimus post Joan-
nem Christum aliquem rebaptizasse (*scilicet*
ante resurrectionem suam, bene vero post illam
baptismi lege satis promulgata baptizati sunt
Ad. 19. vid. Comp. Theol. tom. 3. §. 959.)
quod ergo dixit, *qui vos baptizet*, veniens
Christus illo tempore post Joannem tinxit:
promissum erat temporibus nostris, ut ipse
daret, quod hodie datur. Unde etiam illi
qui apud Ephesum post legem Joannis bap-
tismate baptizati fuisse leguntur, post legem
in Sacramento erraverant, quia jam intro-
ductum fuerat baptisma Domini, & exclusum
fuerat servi. Hinc Paulus persuasit eis, ut
Baptisma Christi acciperent. Igitur qui bap-
tizati erant apud Ephesum, crediderant in
remissionem peccatorum, hinc recte illis dic-
tum est, ut baptizarentur in nomine Patris
& Filii & Spiritus Sancti: vos vero quid ma-
tatis in hominibus, qui jam dixerunt, se
credidisse in nomine Patris & Filii & Spiritus
S. ?

*Responde-
tur ad ob-
jectiones.*

5. „Dicitis primo, qui non habet, quod
det, quomodo det? verum hæc verba in
lege scripta non sunt, nam si: ut vultis,
homo dat, Deus vacat, & si Deus vacat,
& apud vos est omne, quod dandum est, ad
vos fit conversio; quos baptizatis, in nomine
vestro tingantur. S. Paulus clamat: *numquid*

„in

in nomine meo baptizati estis? 1. Cor. I. v. 3.
 „Ille gaudet, quod duos solos, & unam do-
 „mum baptizaverit, & vos populos rebapti-
 „zare contenditis, & peccasse vos & peccare
 „gaudetis. Cui creditur, ipse dat, quod cre-
 „ditur, non per quem creditur: Denique sub
 „Joanne infinita multitudo hominum bapti-
 „zata est, probate, Joannem aut accepisse aut
 „habuisse quod daret, illo autem operante
 „dabat Deus, qui dando non deficit.

6. „Dicitis *secundo*, hoc munus baptisma-
 „tis esse dantis, non accipientis: sed utinam
 „hoc de Deo diceretis, qui hujus rei dator est,
 „verum quod stultum est, vos dicitis esse da-
 „tores. Si ita est, & nos & vos teneamus
 „singulos gentiles: vos qui vos sanctos dicitis,
 „interrogate eum, quem tenetis, an renun-
 „tiet diabolo & credat Domino, & ille dicat:
 „nolo. Contra nos peccatores, ut vultis,
 „interrogemus alterum gentilem, an renun-
 „tiet diabolo, & credat, & dicat: renuntio
 „& credo: tunc vos tingatis nolentem, nos
 „volentem: dicatur, quis eorum possit ad
 „Dei gratiam pertinere: sine dubio ille, qui
 „credit, non ille, pro cuius voluntate, ut
 „dicitis, sanctitas vestra succedit. Operarios
 „vos esse vel sero agnoscite. Dicis a te datum
 „esse, quod homo fidelis effectus est. Sed si
 „hoc totum tuum est, dicat & operarius arti-
 „fex purpuræ, quod pretiosum colorem in
 „manibus suis habeat, & non admixto san-
 „guine piscis purpuram solo tactu conficiat,
 „quod cum non possit, nec operarius baptis-

Baptis-
 mus do-
 num Det.

„matis ex se sine Trinitate dare aliquid &
 „test, nam *neque qui plantat neque qui rigat,*
 „*aliquid sed solus Deus, qui ad incrementa per-*
 „*cit* 1. Cor. 3. v. 6.

*De fide
 bapti-
 zandi.*

7. „Restat jam de credentis merito aliqu
 „dicere, cujus est fides, quam Filius Dei
 „sanctitati suæ anteposuit & majestati: n
 „enim, potestis sanctiores esse, quam Chris
 „est, ad quem cum mulier illa veniret, cu
 „filia erat mortua, & rogaret, ut suscita
 „tur, nihil promisit de virtute sua, sed p
 „fidem interrogat alienam, & ut ostendere
 „fidem tantummodo operatam esse, *vade,*
 „quit, *mulier in pace, fides tua te salvum*
 „*Luc. 8. v. 48.* ubi est, quod dicis, dantis e
 „non accipientis? Eodem modo centurio
 „pro puero postulantis, fides laudata est
 „*curatus est puer in illa hora Matth. 8. v.*
 „certe & illa mulier in fide tacita consiliu
 „iuvenit, quando tangens fimbriam vestime
 „Christi sana facta est. *Matth. 9. v. 21.*

*Compara-
 tio Naa-
 man &
 nuptia-
 rum fri-
 vole alle-
 gata.*

8. „Quod autem ad Naaman Syrum ad
 „net jussu Helisæi in Jordane septies lotu
 „4. *Reg. 5.* nullibi legitur aliquis illum lepi
 „sum Syrum vel jussione Helisæi lavisse,
 „melius inde lavaretur, & si hoc legeretu
 „non ad Helisæi laudem, qui non lavit, l
 „consilium dedit, verum ad Jordanis glori
 „pertineret, illi homini in eo flumine pri
 „tivam gratiam provenisse in quo postea l
 „Joanne per confessionem in pœnitentiam p
 „pulorum peccata fuerant moritura. Eode
 „mo

modo parabola nuptiarum *Matth. 22.* perpe-
ram a Parmeniano allegatur, nam in illis qui
baptisma singulare servaverint securi discum-
beant, cum econtra quicumque a vobis se
rebaptizari consenserit, hujusmodi homini
non denegatur resurrectio, quia credidit in
resurrectionem carnis, resurget quidem, sed
nudus; quia nuptiali veste a vobis se expo-
nari permisit. Abstinete ergo ab hoc scelere
manus: sanctitas, ut dicitis, vestra primo
refuscitet sepultos, emendet, si potest,
mortuos, & sic revertatur ad vivos. Si mor-
tuos suscitare non potestis, ut quid viventi-
bus conamini manus inferre? nisi ut com-
pleatur, quod per Ezechielem prophetam
locutus est Deus dicens: *ut occiderent animas,*
quas non oportuit mori. Ezech. 13. v. 19.

LIBER VI.

I. „Jam illa ostendenda sunt, quæ crudeliter *Donatista*
ac stulte vos fecisse negare minime *altaria*
poteritis. Quid enim tam sacrilegum, quam *impie fra-*
altaria Dei, in quibus & vos aliquando ob-
tulistis, frangere, radere, remove? in
quibus & vota populi, & membra Christi
portata sunt, quo Deus omnipotens invoca-
tus est, quo postulatus descendit Spiritus
Sanctus, unde a multis & pignus vitæ æter-
næ, & tutela, fides & spes resurrectionis ac-
cepta est, quibus fraternitatis munera non
jussit Salvator imponi, nisi quæ essent de *Realis*
pace condita. *Matth. 5. v. 24.* Quid est enim *presen-*
altare nisi sedes & corporis & sanguinis *tia in Eu-*
„Chri-
char.

„Christi ? hæc omnia furor vester aut r.
 „aut fregit , aut removit. Hoc modo Juc
 „estis imitati , illi injecerunt manus Chris
 „cruce , a vobis percussus est in altari. R
 „quidem quod tibi visum est , sed adhu
 „est , quod odisti. Sed videmus vos p
 „mutasse consilium , & altaria a vobis jam
 „frangi nec radi , sed tantummodo remo
 „Si hoc sufficebat , illa , quæ prius a
 „facta sunt , & vos indicatis , quia fieri
 „nime debuerunt.

*Non cali-
ces.*

2. „Hoc tamen immane facinus a v
 „gemminatum est , dum fregistis etiam cal
 „Christi sanguinis portatores , quorum sp
 „revocastis in Massas merces nefariis num
 „procurantes , ad quam mercem nec empt
 „eligere voluistis , avari , dum venditis , f
 „legi , dum inconsiderate vendidistis.
 „estis etiam comburi manus vestras , qu
 „ante nos eosdem calices tractabatis.
 „rem cum passim vendi jussistis , eme
 „forsitan in usus suos sordidæ mulieres ,
 „runt pagani , facturi vasa in quibus in
 „derent idolis suis. O scelus nefarium ,
 „ferre Deo , quod idolis præstes.

*Polluta
non sunt a
peccatori-
bus tacta.*

3. „Sed video vos ad Aggæum proph
 „velle confugere , ubi scriptum est : *Quæ*
 „geris pollutus , polluta sunt. Agg. 2. v. 14.
 „unde est , quod Catholicos quasi poll
 „appellas ? an quia voluntatem secuti sur
 „amando pacem . communicando toti
 „terrarum ? Pollutos vocatis , quia sur
 „v

vobiscum non legimus lectiones. Ut quid
audetis epistolas ad Corinthios scriptas le-
gere, cum Corinthiis, Galatis, & aliis
communicare noluitis? intelligite vos ab
Ecclesia sancta esse concisos, & nos non esse
pollutos. Altaria & vasa & in manibus ve-
stris jam dudum fuerant, & in nostris, si
infamatis manus nostras, quare illic damna-
tis & vestras? Deinde fac aliquem pollutum
esse, ut possint ab eo tacta videri polluta:
esto, si solus sit tactus, & non interveniat
invocatio nominis Dei, polluta erunt, si vero
sit invocatio nominis Dei, ipsa invocatio
sanctificat, quod pollutum esse videbatur,
nam ducenta & quinquaginta thuribula sacri-
legorum manibus portata iussit Deus in lami-
nas duci, & poni in angulis arcæ, quia nomen
ejus illic invocatum est. Num. 16. v. 37. 38.
Ergo liquido apparet, ex invocatione nomi-
nis Dei posse aliquid sanctificari, etiamsi pec-
cator invocet Deum, alias enim si de solo
tactu præsumitis, tangite tabulam, lapidem
vestem, videamus, an sancta esse possint, si
de Deo taceatur.

4. „Jam illud quam stultum est, quod vir-
gines jam dudum professæ signa voluntatis *Virgines*
capitibus vobis jubentibus immutarent, ut *sacra velo*
mitellas alias projicerent, & alias projice-
rent. Nam primo ubi vobis de mitellis ali-
quid mandatum est, (*seu de velo*) virginitas
enim voluntatis res est, non necessitatis
I. Cor. 7. v. 25. nec mitella seu panno illo
potest virginitas adjuvari, non inde compe-
scun-

„scuntur æstus animi, res inventa est ad signu
 „capitis, non ad remedium castitatis. Deniq
 „talis pannus rodi & perire potest, & tam
 „virginitas, si illæsa sit, sine mitella tuta e
 „potest. Spirituale nubendi hoc genus est,
 „nuptias sponſi jam venerant voluntate
 „professione sua, & ut sæcularibus nuptiis
 „renuntiaſſe monſtrarent, crinem solveran
 „quid ab ipsis exacta est secunda professi
 „secundæ nuptiæ sponſo nondum mortui
 „consecratos Deo sparſiſtis immundis cinerib
 „crines, juſſiſtis etiam falſa aqua perſund
 „protraxiſtis etiam moras, ut retroactæ in p
 „ſtino habitu retractis ſignis, quibus ſe c
 „tra raptores muniverant, qui cum videret
 „præſcriptionem ſibi oppoſitam a vobis e
 „ſublatam, raptores effecti ſunt.

*Libri ſacri
 & vaſa
 Catholicis
 a Donat.
 ablata.*

5. „Præterea conſtaſtis impie calices, cō
 „fregiſtis & rafiſtis inconſulte altaria, puell
 „miſeras non ſine opprobrio ut ſecundam n
 „tellam acciperent, coegiſtis. Item per judic
 „ſæcularia & leges publicas divinæ legis i
 „ſtrumenta executione officiorum a plurim
 „extorquenda eſſe duxiſtis, volentes ſoli h
 „bere, quod pax in commune poſſedera
 „extorſiſtis cum codicibus pallas, & utraq
 „arbitratiſtis eſſe polluta: hæc purifica
 „properatiſtis: laſiſtis procul dubio pallas, i
 „dicate quid de codicibus feceritis: palla
 „lavas codicem non lavas, & ſi gaudes, qu
 „in una videaris religioſus, debes & planger
 „quia teneris in altera parte ſacrilegus.

6. „Ja

6. „Jam illud quale est , quod in multis *Donatista*
 „locis etiam parietes lavare voluistis , & in- *parietes*
 „clusa spatia aqua falsa spargi præcepistis. Dic *lavant.*
 „frater Parmeniane , quid vobis fecerat locus,
 „quid parietes , ut a vobis ista paterentur ?
 „an quia illic rogatus est Deus ? indicate quid
 „illic lavare potuistis ? si Catholicorum vesti-
 „gia , & in vico , & in platea calcavimus ,
 „quare non omnia emendatis ? si post nos pu-
 „rificanda putatis omnia , lavate & aquam si
 „potestis : quid parietes lavare voluistis , in
 „quibus humana non possunt poni vestigià ,
 „sed tantum videri possunt. Si & quod tangit
 „aspectus , lavandum esse censetis , cur tectum
 „cælum & cetera dimisistis illota ? manifesta
 „est ergo vestra hebetudo : hæc vos stulte fe-
 „cisse , & a vobis seducti cognoscunt , nec vos
 „ipsi negare poteritis.

7. „Quid referam etiam illam impietatem *Corporum*
 „de vestra conjuratione venientem , quia ad *Cath. se-*
 „hoc basilicas invadere voluistis , ut vobis so- *peliri ve-*
 „lis cæmeteria vindicetis , non permittentes *tant.*
 „sepeliri corpora catholica : ut terreatis vivos ,
 „male tractatis & mortuos negantes funeribus
 „locum. Si inter viventes fuerat certamen ,
 „odia vestra , vel mors aliena compescat : jam
 „tacet , cum quo paulo ante litigabas : quid
 „insultas funeri ? quid impedis sepulturam ?
 „si corpora non vis in unum requiescere , ani-
 „mas tamen in uno apud Deum positas non
 „poteris separare.

8. „Non

Alios seducunt.

8. „Non solum autem qui erroris vestra
 „magisterium possident, sed & quos aut fac-
 „tione aut subtilitate seducere potuistis ex
 „ovibus subito facti sunt vulpes, ex fidelibus
 „perfidi, ex patientibus rabidi. Postquam
 „vos delapsi sunt, dolent alios ibi esse, ubi
 „nati sunt, bene stantes in lapsus suos invi-
 „tant, & transitus suos consolari cupientes
 „ceteros ut similiter labantur invitant, & re-
 „sidentes in sinu matris Ecclesiæ quasi pigros
 „& tardos accusant, his enim verbis loquitur
 „non erubescunt: Cai, Seja, vel Caja Seja
 „(id est tu vel ille vel illa) quamdiu te tenes
 „hoc est dicere, imitare lapsus meos, jam
 „fidem desere, jam poenitentiam disce. Si vos
 „estis aucupes, & illi vel illæ sunt aves ar-
 „tificiosa calliditate captæ, quæ liberas casti-
 „suo capiunt, & mortuæ viventes occidunt
 „Tales sunt, quos aut rebaptizatione aut po-
 „nitentia fauciaſtis, ne soli aut solæ perſiſſe
 „videantur alios vel alias secum perire magne
 „studio & labore contendunt.

LIBER VII.

*Peccata in
 Patribus
 non im-
 putantur
 filiis.*

1. **L**iber hic est quædam recapitulatio qua-
 rumdam rerum, quæ in præcedentibus
 pertractatæ fuerant: in primis autem refellit ob-
 jectionem Donatistarum, qui dicebant, non
 posse cum Catholicis communionem iniri,
 quia sunt filii traditorum. Ad quod S. Op-
 tatus respondet: „filios traditorum non posse
 „reos esse cum Patribus suis secundum judi-
 „cium Dei, qui locutus est per Ezechielem:

„*anima, quæ peccat, sola punitur Ezech. 18. v. 4. Sed nequis dicat, alio loco scriptum esse, Deum mala patrum usque in quartam generationem redditurum Exod. 20. v. 5. Sed hæc vox ad Judæos specialiter pertinet. Cæterum illa ad Christianos, qua dignatus est promittere, non vindicare in filios, si quid peccetur a Patribus, & vicissim.*

2. „*Inde est, quod vos jam- dudum in In Ecclesia communionem nostram volumus recipere, boni & quia vos illo tempore non peccastis, sed mali, principes vestri: nec quasi ex toto sanctus debet quis de altero judicare, maxime cum nemo sanctus ex toto poterit inveniri, nam si sunt, qui possint non habere peccata, mentiuntur in oratione dominica, si sine causa indulgentiam postulent, & Joannes dicit: si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, nos ipsos decipimus 1. Joan. 1. v. 8. Sed fac & aliquos esse tota sanctitate perfectos, non licet, ut sint sine fratribus, qui ne repellantur, Evangelica præcepta reclamant, ubi Ecclesia agro comparatur, in quo Christus bona semina diabolus zizania seminat. Ideo vos ad ductos recipere in unitate consensimus, quia nobis non licet separare vel repellere quamvis peccatores in uno agro natos & uno baptismo nutritos, quomodo non licuit Apostolis de tritico zizania separare, ne dum evellitur, quod opus non est, conculcetur, quod opus est. Post crementa communia venturus est judicii dies, ubi sedebit iudex Filius Dei, qui agnoscit, quid est suum, & quid alienum.*

3. „*Hinc*

*S. Petrus
peccans
non re-
jicitur.*

3. „Hinc etiam S. Petrus qui cæteris non
„agnoscentibus solus Christum Filium Dei
„agnovit & confessus est : *Matth. 16. v. 25.*
„solus tacentibus ceteris , se a Christo non
„recessurum promisit : *Matth. 26. v. 32.* Ce-
„teris nec semel negantibus ter solus negavit,
„& tamen bono unitatis de numero Apostolorum
„rum separari non meruit. Unde intelligitur,
„omnia ordinata esse providentia salvatoris,
„ut ipse Petrus acciperet claves. Interclusa
„est malitiæ via , ne Apostoli animo licen-
„tiam judicandi conciperent , & severe con-
„temnerent eum , qui negaverat Christum.
„Stant tot innocentes , & peccator accipit cla-
„ves , ut unitatis negotium formaretur.

*Donatista
musca non
Catholici.*

4. „Sed aliqui ex vobis volentes nos po-
„pulis suis contemnendos ostendere , illud
„tractatibus suis miscent , quod a Salomone
„dictum est : *musca moritura exterminant olei
„suavitatem Eccle. 10. v. 1.* & muscas morituras
„nos appellant , & oleum nominant illum li-
„quorem , qui ex nomine Christi conditur,
„quod chrisma postea nominatur. Verum
„quisquis ex vobis est talis tractator , probet
„quomodo nos muscas morituras appellet :
„numquid nos exterminamus oleum vestrum,
„ut nos muscas morituras appelletis ? quod
„vestrum est , apud vos est , & si a vobis
„ad nos aliquis transitum fecerit , sic a nobis
„servatur , quomodo a vobis dimittitur. Si
„nos exterminaremus a vobis confectum oleum,
„merito nos muscas morituras appellare pos-
„setis , sed dum quod a vobis unctum est ,
„tale

„tale servamus , quale suscipimus , muscæ
 „morituræ esse non possumus. Sed dum vos
 „invidiæ tempestatibus impulsī quasi in oleum
 „caditis , vos exterminatis in rebaptizatione
 „suavitatem olei illius , quod in nomine
 „Christi confectum est ; nos quomodo potui-
 „mus corrumpere suavitatem , quæ ante nos
 „a nullo confecta est ? Seduxistis homines ,
 „rebaptizastis , iterum unxistis non sine morte
 „vestra , exterminastis , quod fuerat de no-
 „mine Christi confectum more muscarum ,
 „quæ pereuntes exterminant , quia mors est
 „peccatum , quod non habet indulgentiam .

5. „Nam & illud quale est quod vobis *Donatistas*
 „personam Moyſi imponere voluistis , contra *Jamni &*
 „quem Jamnem & Mambrem obstitisse com- *Mambri*
 „memorat Paulus Apostolus 2. Tim. 3. v. 2. ? *similes.*
 „si ita est , quæ apud vos veritas inveniri
 „potest , cui Catholica videtur obſistere , aut
 „quod apud nos esse mendacium poteris pro-
 „bare ? in una communione esse cum toto
 „orbe terrarum , symbolum unicum retinere
 „& defendere , cathedram Petri , & claves
 „regni cœlorum a Christo concessas , ubi est
 „nostra societas , numquid poteris approbare
 „mendacium ? sicut Moyſes prior est , ita
 „Catholica prior est ; sicut Jamnes & Mam-
 „bres repugnantes obſtiterunt , sic & vos re-
 „belles contra veram Catholicam militatis.
 „Unde apparet , vos omnes errare in nomi-
 „nibus transferendis , dum & tu Jamnem &
 „Mambrem pacificis Catholicis comparasti , &
 „vos Schismaticos Moyſi , quod a veritate alie-
 „num est.

*Macarius
julte ad
commu-
nionem
admissus,*

6. „Verum dicitis , Macarium post sua
„facta communioni non debuisse misceri, sed
„magis a Catholicis Episcopis abstineri. Ve-
„rum aliud est communicare Episcopum cum
„Episcopo , & aliud communicare laicum
„cum Episcopo. Tunc erat grave , si Maca-
„rius , quod fecisse dicitur , sua voluntate
„fecisset , ille enim est homicida , qui nulla
„necessitate cogente , nulla jussione , nulla
„potestate , sed furore adactus de voluntate
„fecerit , quod prohibent leges. Ceterum
„Macarius quod fecit , vobis provocantibus
„fecit , nec episcopus fuit , unde cum eum
„constet alienum fuisse ab episcoporum acti-
„bus , nullus episcopus ab eo videtur esse
„pollutus. Restat , ut dicatis , eum cum po-
„pulo communicasse. Sed locutum eum esse
„aliquid in populo constat , ad insinuandæ
„alicujus rei causa , non tamen tractandi ,
„quod est episcoporum , ille enim nude locu-
„tus est , contra episcopalis tractatus proba-
„tur sanctitate vestitus , salutatione gemmi-
„nata , & omnis tractatus in Ecclesia a no-
„mine Dei incipitur , & ejusdem Dei nomine
„terminatur. Sed dicitis , eum nec inter
„laicos communicare debuisse. Equidem con-
„stat , eum ministrum fuisse voluntatis Dei ,
„nam & judex fuisse videbatur , qui non sine
„causa gladium portat. *Rom. 13. v. 44.* Quod si
„non erat judex in eo , quod fecit , secun-
„dum leges Romanas debuit vindicari : aut
„si dicitis , eum nec sic communicare de-
„buisse , nos tamen non videmus , quia debuit
„abstineri , qui id fecit , quod a Moyse factum
„est,

„est , quem post viginti tria millia hominum
„occisa Deus non abstinuit ; & a Phinees ,
„qui ab ipso Deo pro homicidio laudari me-
„ruit , & ab Elia , qui tot falsos prophetas
„occidit. Imo dicamus & nos quod dicitis ,
„reum fuisse Macarium , quodsi fuit . accusa-
„tore silente a nobis non licuit abstineri ,
„scriptum est enim , ante cognitam causam
„neminem esse damnandum , quia Deus noluit
„eundem esse accusatorem & judicem. Video
„hoc loco , quid invidia submurmuret vestra ,
„dicitis enim , non nos latuisse , quod factum
„est. Fatemur nos audisse ; sed peccatum
„erat , damnare eum , quem nemo est ausus
„accusare. Sed si dixeritis , quia non nos
„latuit factum , dicite Deo , quare interrogavit
„Cain *Gen. 4. v. 9.* qui viderat parricidium.
„Nec aliud a nobis fieri oportuit , quod Deus
„facere noluit , qui sententiam noluit dicere ,
„nisi reo. Ideo ait : *vox sanguinis fratris tui*
„*clamat ad me de terra.* Quare & vos , cum
„minime probare possitis , ab aliquo apud nos
„accusatum esse Macarium , nostrum non po-
„testis damnare iudicium.

Nota. In fine librorum suorum S. Optatus plurima
apposuerat instrumenta , probandis factis , quæ
adversus Donatistas emanarunt idonea , quæque
non amplius extant. In editione librorum
S. Optati & in Bibliotheca Gallandii tom. V. fe-
quentia adjecta sunt. 1. Edictum Diocletiani &
Maximiani in Christianos ex Lactantio *de mort.*
persecut. & Eusebio l. 4. *Hist.* 2. Acta S. Fel-
icis Episcopi ex Baluzio tom. 2. *Miscell.* & Theo-
dorico Ruinart in *Actis Mart.* 3. Acta Marty-
rum Saturnini , Felicis , Dativi , Ampelii , ex Ba-
luzio tom. 2. *Miscell.* & D. Ruinart. 4. Gesta pur-

purgationis Felicis Episcopi Aptungitani, ex eodem Baluzio. l. c. 5. Gesta apud Zenophilum, quibus Silvanum, a quo Majorinus ordinatus est, traditorem fuisse constat ex eodem Baluzio. 6. Tenor epistolarum Mensurii ad Secundum Tigisitanum & Secundi ad Mensurium de Traditione Mensurii ex S. August. *in brevic. coll.* 7. Acta Concilii Cirtensis, quæ commemorantur ab Optato *lib. 1.* & S. Augustino *l. 3. contra Crescon. cap. 27.* 8. Summa actorum Concilii Carthaginensis Episcoporum 70 Numidarum, qui Cæcilianum damnaverunt, & Majorinum ordinarunt, de quo Optatus *l. 1.* & S. Augustinus *in brevic. collat.* 9. Sententia Marciani unius ex Episcopis, qui huic concilio Carthaginensi aderant. 10. Epistola Constantini Imperatoris ad Anulinum Africæ proconsulem, ut restituantur Ecclesiæ Catholicæ ad eam pertinentia. *ex Euf. l. 10. hist.* 11. Ejusdem epistolæ ad Cæcilianum, Anulinum, Ablavium, Probianum, Celsum, Eumalium, & Episcopos Africanos & Numidas in causa Donatistarum, ex Eusebio & Augustino desumpta. 12. Sermo Donatistæ cujusdam de Vexatione Donatistarum temporibus Leontii & Ursatii ex vetusto auctore. 13. Passio Marculi Donatistæ, qui sub Macario interfec- tus a Donatistis pro martyre habebatur. *Ex Analect. Mabillonii tom. 4.* Item Passio Maximiani & Isaac Donatistarum auctore Macrobio. *Ex eodem.* 14. Valentiniani, Gratiani & Honorii Imperatorum leges contra rebaptizantes *ex Cod. Theod.* 15. Concilium Hipponense, Cabarussitanum, Bagajense, Carthaginense anni 391. Carthaginense an. 401, Milevitanum, Carthaginense anno 403. Carthaginense aliud an. 407. Denique gesta collationis Carthagine habitæ Honorii Cæsaris jussu inter Catholicos & Donatistas coram Marcellino tribuno, & Not. P. C. Varanis V. C. an. 411. de quibus conciliis summa Conciliorum Carranzæ a nobis edita tom. I. videri potest.

LUCI-

LUCIFERI
 . EPISCOPI CARALITANI
 AD
 CONSTANTIUM IMPERATOREM
 OPUSCULA.

§. I.

Gesta & Scripta Luciferi.

Lucifer Episcopus urbis Calaris insulæ Sardinæ metropoleos Constantio Imperatore Catholicos persequente Romam perrexit, bi eum Liberius Papa legatum in Gallias ad constantium Imperatorem una cum Eusebio ercellensi Episcopo direxit anno 354. pro postulanda celebrandæ Synodi facultate: inivit Imperator, & concilium Mediolanense dixit, in quo ob strenuam fidei Nicænæ defensionem primo Germaniciam Syriæ, deinde leutheropolim Palæstinæ, Thebaidem Ægypti legatus fuit. Porro ex Ægypto anno 362 occidentem reversus, mox Antiochiam contendit, quam cum inter Eustathium & Ieletianos divisam reperisset, Paulinum presbyterum Eustathianorum ducem Episcopum rdinavit, quod longo diffidio causam præuit, & ab ipso etiam Eusebio Vercellensi improbatum fuit; cum igitur Lucifer pacem n Ecclesia Antiochena reparare non posset,

suæ tamen sententiæ inhæreret, rediens in Occidentem non solum lapsis, qui alicui Arianorum formulæ subscripsissent, licet ad Catholicam fidem reversis adytum ad Ecclesiæ communionem denegavit, verum etiam ab iis omnibus se separavit, qui eosdem lapsos poenitentes in suam communionem admisissent. Atque hinc Schisma Luciferianum, quod tamen non diu duravit, cum interim Lucifer ipse circa annum 371 diem supremum clausierit. Scripta ejus sunt: 1. duo libri adversus Constantium pro S. Athanasio, magna libertate anno 360 ad ipsum missi. 2. De regibus Apostaticis. 3. de non conveniendo cum hæreticis. 4. De non parcendo delinquentibus in Deum. 5. Quod moriendum sit pro Filio Dei. 6. Nonnullæ Epistolæ. Scripta hæc latina Luciferi Tillius Episcopus Meldensis an. 1568 primo edidit, quam editionem anno 1644 Parisienses sunt secuti, & quam a plurimis mendis emaculatam D. Gallandius Tomo VI. suæ Bibliothecæ Patrum inseruit.

§. II.

ANALYSIS.

LUCIFERI EPISCOPI CARALITANI,
AD CONSTANTIIUM IMPERATOREM
PRO S. ATHANASIO.

LIBER I.

Constantius male damnavit I. „Cogis nos Constanti absentem damnare
„confacerdotum nostrum Religiosum
„Athanasium, sed divina id facere prohibe-
„mur

„mur lege , cum videas Adam & Evam prin- non audi-
 „cipes nostri generis auditos sententia percus- tum
 „sus Dei. *Gen. 3. v. 9-13.* Cum igitur hujus- Athana-
 „modi formam judicandi dedisse Deum ad- sum.
 „veritas , cujus es impudentiæ , judicandi Dei
 „servos eam dare formam , quæ non fuisset
 „de lege veniens Domini ? nonne videre po-
 „tuit , quia possis tali percuti Dei indignantis
 „sententia , qua percussus videtur & serpens :
 „maledictus tu ab omnibus pecudibus ...
 „Et inimicitiam ponam inter te & mulierem ,
 „& inter semen tuum & semen illius , ipse tuum
 „observabit caput , & tu ejus observabis calca-
 „mentum. Et dicas velim , quid intersit inter
 „tuum , & hujus serpentis seu angeli apostatæ
 „factum , si ille mendacio seduxit rudes ho-
 „mines , & tu , & quidem non rudes , cupiens
 „Dei mandati fieri transgressores.

2. „Non metuis Domini ad Noe sanctissi- Innocens
 „mum dicentis vocem. *Qui effuderit sanguinem non dam-*
 „hominis , *pro sanguine hominis effundetur. Gen. nandus.*
 „9. v. 3. *sqq.* non metuis , oro , tantorum te
 „servorum Dei extitisse interfectorem , ut ad-
 „huc & ipse innocentes jugules ? & nos tuo-
 „rum participes cogas fieri funerum ? Si judi-
 „cium Dei Antistitum tam decet esse justum ,
 „quod Dei dicatur esse judicio terminatum ,
 „quomodo tu inauditum jubebas damnari a
 „nobis ? jam tuum sit probare , præcepisse
 „Deum , innocentes esse percutiendos , apo-
 „stolicam deferendam fidem , & tuam susci-
 „piendam perfidiam , cum hoc mandatis Dei
 „adversetur *Lev. 18. v. 2-5.* Cur ad hanc per
 L 4 „coa-

„coarianos tuos deductus es implendam mali-
 „tiam? quæ coegit te causa Imperatorem pe-
 „tere calumniis Dei hominem, contra prohi-
 „bitionem Dei *Lev. 19. v. 11-19.* ad inno-
 „centis necem, & cum te contentum adver-
 „tisses, tetendisti temet ad genera omni-
 „ngerenda poenarum. Dicit Deus: *a facie*
 „divitis ne timeas, & honorabis faciem presb-
 „teri. *Ib. Lev. 19. v. 15. 32.* & tu timeri
 „potuisti es arbitratus & exhonori Athana-
 „sium? Non legeras, dixisse Deum: *non*
 „cietis injuste in iudicio. *Ib. v. 35.* Et *Deut*
 „*v. 16.* non accipies personam in iudicio. Et
 „Constanti, credo quia sis in sublimitate
 „gens regali, accipi tuam personam, & m-
 „tari per nos sacerdotes. Ad gladium pu-
 „tendam carnificem dexteram tuam, t-
 „quam possis gladio vincere, quos vid-
 „propter Dei Filium nec præsentem dub-
 „amittere vitam, nec perhorrescere mor-

*Rex in-
 justus non
 timendus.*

3. „Non timuimus, neque timeamus
 „tuas nos, qui novimus nihil posse Deo-
 „stere. Non timemus gladium tuum
 „stiani, qui præsumimus prostratis vobis
 „gionis inimicis venturos nos ad convivi-
 „Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum
 „ac Martyrum. Non metuimus virtutem
 „duci regni tui, milites divini: Potentem no-
 „vimus Deum ad eripiendos de manibus tuis
 „timere tuam crudelitatem non poterimus
 „maxime qui elegerimus a te, non a Deo pu-
 „niri. Dixisti: damnate Athanasium. Quem
 „eramus Constanti, damnaturi? illumne,
 „quem

„quem videmus Dei Filium confiteri, ut sunt
 „confessi Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli ac
 „Martyres; an te, qui sis negans, uti negavit
 „magister tuus Arius, Iscarioth Judas & cuncti
 „Judæi?

4. „Dicis Deut. 17. v. 8 - 13. dicitur: lo- *Rex non*
est ad Sacerdotes, Levitas aut ad judicem quicum- est judex
 „factus fuerit in diebus illis, & requirentes *Episcopa-*
 „tibi judicium. Ubi Moyses quomodo *rum.*
 „dotum fecit mentionem, sic & judicis.
 „Probate super nos factum judicem,
 „ad hoc te constitutum Imperatorem,
 „armis tuis ad implendam voluntatem
 „tui diaboli perduceres. Quomodo
 „Poteris, judicare te posse de Epis-
 „quibus nisi obedieris, jam quantum
 „Deum mortis pœna fueris multatus.
 „Quicumque fecerit in superbia, ne audiat
 „Sacerdotes adstantes officia exhibere in nomine
 „domini Dei, aut judicem morietur homo ille,
 „oc. cit. Tu quis es profanus ad Dei dome-
 „sticos? Quis es tu, inquam, qui tibi usur-
 „pasti hanc autoritatem, quam tibi Deus non
 „tradidit, & si in te esse permetteret, primo
 „loco Christianum te esse oportuerat, quia
 „scelus esset, alienigenam Dei servos judicare.
 „Deut. 17. v. 14. sqq. inimicum Religionis do-
 „mesticos Dei. Deinde si fuisses Christianus,
 „& te participem censuisset Deus sacerdotibus
 „feri ad regendum populum ejus, accipe
 „qualem te esse præcepit in Deuteronomio
 „cap. 17. v. 15 - 20. Quid tu hujusmodi habes,
 „nisi omnia contraria, nisi cuncta, quæ Dei
 „impugnent domum. Primo es hæreticus,

„deinde persecutor Dei domesticorum, conatus es ac conaris ad Athanasium jugulandum, contra formam iudicii *Deut. 19. v. 15 - 21*, „præscriptam, & es homicida, & convocasti „nos, ad Dei sacerdotem jugulandum, ad eum „interimendum, per quem te præcepta sua au- „dire sanxit Deus *Deut. 31. v. 9 - 13*.

*Georgius
intrusus
in sedem
Alex.*

5. „Persequeris eum, & cohæreticum „tuum Georgium mittis successorem, cum „tamen fuisse liberatus jam Athanasius & „corpore, tibi non licuerit mittere, sed sit „in manu Dei, quem fuisse dignatus populo „suo Antistitem instituere per servos suos Ca- „tholicos Episcopos, cuique manus per eos „fuisse imposita, sicut defuncto Moyse imple- „tum Spiritu S. invenimus successorem ejus „Nave *Deut. 34. v. 9*. cum quo etiam Deus „se permanfurum promisit *Jos. 1. v. 2*. Sed „numquid Deus potest esse cum inimico suo „Georgio? numquid ei, quem non ordinave- „rit nec elegerit, poterit esse propitius? Talis „est Georgius, qualis fuerit Arius, Valens, „Ursatius & Eudoxius, neque enim possunt „nisi de spinis spinæ procedere. Cum igitur „non esse Deum cognoscas cum Georgio, sed „esse cum Arhanasio, cognoscere tandem po- „teris, Dei te ordinationem conatum fuisse „destruere, Deum te fuisse in Athanasio per- „secutum. Et hoc nos tecum facere cogebas, „deponi per nos decreveras Catholicum, fir- „mari vero hæreticum: sed quando istud sanæ „fecissent mentis homines? si enim Heli sa- „cerdos, quod filios in sacerdotii honore con- „stituis-

stituiſſet indignos, illa audit, quæ perpeſſus eſt a Domino 1. Reg. 2. v. 27-34. quid nos audire & perpeti meremur, ſi Catholicum, Episcopum damnantes, & quidem inauditum ſineremus Georgium fieri Arianum Alexandrinis Episcopum? Si enim Heli mala ſunt promiſſa propter delictum filiorum, quid tibi propter ſacrilegium? Rogamus te gerere factorum tuorum poenitentiam, conſiderans ſaltem quæ filiis exhonorantibus Deum acciderint 1. Reg. 4. v. 1-18.

6. „Dicis, quod ex Dei veniat voluntas, ut nos ejus ſervi ſubjiciamur vobis, ut nos ejus ſervi ſubjiciamur vobis *Pœna re-* perſecutoribus noſtris, niſi enim noſtra fides, *gum apo-* quæ a Lucifero dicitur Ariana, fuiſſet ca- *ſtatarum.* tholica, numquam in omnes plebes accepifſem poteſtatem. Si ita eſt, etiam Maxentius, Nero, & cuncti illi perſecutores domus Dei dixerunt, deorum ſuorum potentia fuiſſe factum, ut Chriſtiani ſub illorum ditionem veniremus. Percurre, quæ acciderint illis, qui arcam ſe Dei cepiſſe lætabantur, qui virtute deorum ſuorum vicifſe ſe Iſraelitas dicebant 1. Reg. 5. v. 1-12. & invenies unum te ex illis, qui Dei fuerant domum perſecuti, utpote qui Athanaſium perſequeris ſicut Saul Samuelem 1. Reg. 16. v. 1. 2. & Davidem 1. Reg. 19. ſqq. Eodem modo tu & Athanaſium & nos injuſte perſequeris, quia noluerimus ut tu es, fieri apoſtatæ, quia noluerimus negare unicum Dei Filium. David liber & Trinitatem loquitur perfectam & unam narrat deitatem Patris & Filii & Spi-
ritus

„ritus Sancti , quem sequar , te ne an David
 „illumne cultorem Domini , misericordiæ ama-
 „torem , an te sacrilegum carnificem ? cujus
 „sapientiæ homo persequeris Athanasium ? mi-
 „rarer te hæc agere , si non & Achab rex sic
 „Heliam , & cæteros Domini Prophetas fuis-
 „set persecutus : mirarer te persequi Dei ho-
 „minem , si non in omnibus te Achab esse
 „cernerem 3. Reg. 17. *sqq.* Denique talia tibi
 „dicuntur a nobis , qualia & illi a Dei dicta
 „sunt domesticis : Noli Baal colere , noli ido-
 „lis servire. Adverte similia tibi ab eis , qui-
 „bus docendi dederit auctoritatem , dici : noli
 „Constanti cum Arianis pugnare contra Dei
 „domum , noli idololatriam Aarii introducere
 „in Ecclesiam , noli negare unicum Filium
 „Dei , desine persequi Apostolicam & Evan-
 „gelicam fidem. Hæc quia dicimus , videmur
 „esse tibi inimici. Deprecamur ergo te , ne
 „adhuc in his tuis malis digneris demorari ,
 „sed magis emergas a turbinibus diaboli , ne
 „illa comprehendant te mala , quæ Achab &
 „Jezabel.

*Exempla
 Achab &
 Jezabel
 perse-
 quentium
 Eliam.*

7. „Nec in eo dicas felicem te , quia po-
 „tens sis ad persequendos Dei homines , quando
 „videas potuisse ad petatum Helixæ extingui
 „Achab & Jezabel , & tamen fuerint reservati ,
 „ut plenius & Helixæ Dei hominis tolerantia
 „fuisset beatificata , & impleta eorum impie-
 „tatis mensura. Vides hodie posse , quia per-
 „sequeris Athanasium & nos , te fulmine vel
 „quolibet modo extingui , sed reservari ad hoc ,
 „ut aut te convertas , aut omnis possit impleri
 „iniquitatis tuæ mensura , qui es filius pesti-
 „len-

lentiae, tenebrarum fons, gurgēs omnium
malorum, caput totius nequitiae, sentina
omnium blasphemorum, hæreticorum fomes,
radix amaritudinis, arbor igni destinata ad-
ferens fructus mortiferos, inimicus Dei, hostis
Ecclesiae, veritatis interpolator, pravitatis
concinnator, iniustitiae amator, iustitiae ad-
versarius, totus in tenebras inextricabiles
conversus, factus templum omnium dæmo-
num, quorum instinctu cuncta ut Achab per-
petraſti. Sed non diu, nisi converteris te
ad Deum, esse poteris impunitus, cum cer-
nas, quæ receperint Achab & Jezabel.

8. „Non novum nobis tuum hæretice fac-
tum poterit videri, si nos persequaris Domini *Item Je-
roboami.*
Sacerdotes, cum in lib. 2. Paralip. c. 11.
v. 12-16. inveniamus Jeroboam & ejus filios
hæc egisse. Nam vide, quid Spiritus Sanctus
dicat in nono Psalmo, in quo tu mihi specia-
liter descriptus esse videris: dixit in corde
suo: *non movebor a sæculo in sæculum sine malo*
Ec. Item in Psalmo 10. v. 2. *sqq.* Ps. 30. v. 24.
Ps. 35. v. 2. *sqq.* tamen hortamur te inimi-
cum sospitatis nostræ, ex impio pium fieri,
salvum ex ægro, religiosum ex sacrilego.

9. „Unde, inquis, assequi hæc potero? *Mina re-*
define persequi Dei domum, define procri- *gum non*
bere & interficere ejus servos, fatere te *timenda.*
Christianum, execrare catervam Arianorum,
crede sicut credimus nos, confitere unicum
Dei Filium, & veniam consequeris tantorum
scelerum. Licet enim Salomon dicat: *Regis*
„mina

„minæ similes sunt gemitibus leonis Prov. 20. v. 2.
 „tamen contra nos virtutem habere non
 „runt, quia tu es præcurfor Antichristi
 „nos milites Christi, & homines Dei vi
 „non vales tu persecutor ejus religionis
 „præter Deum neminem timemus, &
 „mus te sub figura hominis constitutam
 „dam feram.

Constan-
 tius meri-
 to objur-
 gatus.

10. „Quid igitur sis intellige per Sa
 „nem : temerarius & superbus pestilenti
 „cabitur Prov. 21. v. 24. Pestilens lic
 „homo, tamen morbo tuo vexare nos
 „poteris, quia tutelam nobis præbet di
 „clementia. Interim quia arguimus te mo
 „iter tenentem, retineo quidem sacris co
 „neri scripturis : noli superbire coram rege
 „25. v. 6. sed si intra terminos potestatis
 „esse voluisses, & superbus extitisses con
 „te, revera ipse me ut prævaricatorem
 „condemnassem : nunc vero quia homic
 „tibi ac sacrilego vera dicimus, non ut
 „tamquam superbi puniri merebimur, sed
 „gis præmiis afficiemur cœlestibus, quod
 „erranti non pepercerimus, scriptum est eni
 „virga genti insipienti Prov. 26. v. 3. Vos ne
 „tores Dei unici Filii recte insipientes voc
 „mus, quos videmus in tanto versari sacri
 „gio. Sed, inquis, Pater meus Athanasius
 „miserat ad exilium, & me oportuit Pat
 „mei parere statutis. Pone, ut vis, hæc
 „cum esse Athanasium : si recte fuerat mi
 „ad exilium, cur eum passus es contra P
 „tui statuta recipere dignitatem, quam

„†

„tulisse tuus arbitratus fuerat Pater? sed in-
 „quis, fratris mei Constantis factum est
 „interventu: sed potuisti occurrere Constanti
 „dicens: Pater noster, quem probavit hære-
 „ticum, nisi se correxerit, recipere in partes
 „regni mei non possum. Sed inquis, timui,
 „ne inter nos bella fuissent orta. Ergo quia
 „Saporinus Persarum Rex nunc contra te gerit
 „prælium, si tibi dixerit: suscipe religiones
 „meas, & ero tecum pacatus, te oportet
 „cum omnibus, quæ sunt in imperio tuo fa-
 „cere transitum ad religiones dæmonum. Con-
 „spicis enim te non egisse ut Dei servum revo-
 „cando eum, quem meminisses in causam
 „fidei deportatum, primo quod impotentem
 „iudicaveris Deum, quod te tueri non potue-
 „rit hæreticis resistantem: deinde quod magis
 „tibi propitium esse volueris Constantem
 „quam Deum: tu ipse testis es conscientia
 „tuæ, quod propter fidem Ecclesiæ Athana-
 „sius in exilium missus fuerit, dicat enim se
 „non esse Christianum, fateatur se Arianum,
 „& erit apud te sapientissimus.

II. „Noli ergo, Constanti, adhuc demo- *Pana per-*
 „rari in his malis, noli abuti Dei patientia; *secuto-*
 „oro te dicas, quis vestrum Deo esse possit *rum.*
 „acceptus? tu negator æternæ maiestatis unici
 „Filii Dei, an Athanasius, fidem ejus maje-
 „stati præbens? Cognoscis te imitorem esse
 „diaboli? cognoscis tu, quod tibimet con-
 „quiras mortem? Contra accipe quantam feli-
 „citatem cupiat consequi Athanasius, quia non
 „vult esse, quod es tu, Arianus, apostata;
 „„acci-

„accipe quantam illi , quos es interficere
 „gnatus , consecuti fuerint , *Iuflorum an*
 „in manu Dei sunt *Ec. Sap. 3. v. 1-8.* Tu c
 „tra si in hac manseris animi obstinatione,
 „inter illos , ad quos loquitur Spiritus S. *I*
 „rende cito apparebit vobis reges & iudices
 „*Sap. 6. v. 2-10.*

*Ariani
 falsi Chri-
 stiani.*

12. „Cum igitur sitis Ariani , inhumana
 „impii , crudeles , homicidæ , quomodo C
 „stiani dici poteritis? sed & cum negetis C
 „stium unicum Dei Filium , quomodo vos
 „teritis , profiteri Christi servos , cum man
 „stetis , vos esse famulos antichristi? Antic
 „stus enim revera fuit , quando non fue
 „contra Salvator noster Dominus ac Deus
 „unicus Filius non est creatura , sed Domi
 „creaturæ , est æternus inæstimabilis , sicut
 „& cujus est Filius. Induit perfectum ho
 „nem novissimis diebus de utero virginis
 „cum eum suscepisset , talis est immutabi
 „qualis est , & cujus est Filius. Nolui
 „ergo vobis conjungi hæreticis , & nihil
 „sicut omnis infestatio tua , cuncti enim q
 „persequeris Dei semper & sunt & erunt se
 „Tu vero nisi tibi prouideris in æternum
 „periturus.

*Adhorta-
 tio ad
 Constan-
 tium.*

13. „Cum hæc ita sint , obsecro te ,
 „jam contra Dei domum gerere pugnam c
 „nas , accipiasque hortamenta coelestia , c
 „te perducere possint ad consequendam salu
 „perpetuam. Quam infelix , spem hæl
 „poteris , nisi pœnitentiam malorum tuor
 „factorum egeris? Tunc utique Dei pron

„“

consequi poteris : aderit tibi Deus , si credas in eum , si te ad Ecclesiam conseras , si coarianos tuos vites , tunc erit Deus tecum semper , tunc in bonis disfigetur iter tuum. Ceterum si in hac pervicacia manseris , si in hac crudelitate , ut servos ejus crucies , non Deus tecum erit , sed diabolus , ista enim , quæ agere dignaris , non sunt Dei , sed diaboli. Si opera sunt illa Dei , ut proscribas certos , quod aut Athanasium Antistitem Dei non damnaverint innocentem , aut quod non cohæretico Georgio communicaverint , aut quod se dicant Christianos , quod nolint effici coapostatæ tui , possunt sane æstimare , si illa opera Deo sint placita. Item si eleemosyna est illa , quam de lacrymis das alienis , de eorum bonis , qui deportari , interfici , proscribique maluerunt a te , quam aut innocentem damnare , aut negare unicum Dei Filium , in quem credentes sciebant glorificatos Abraham , Isaac & Jacob , & omnes Prophetas , Apostolos ac Martyres , quorum te fieri socium atque omnibus participem me cupere ille est testis , qui nobis tribuere hoc potens est.

LIBER II.

PRO S. ATHANASIO AD CONSTANTIUM IMPERATOREM.

1. „Audes ad Deo dicatos Constanti ten- *Constanti*
„dere manus ad eos vexandos , sed *tius homin*
„procedunt nobis in bonum tuæ persecutiones , *cida*
„super te autem venient mala , quæ tibi pro-
Schram Analysis Tom. XI. M „mit-

„mittit Deus , nisi temet correxeris : eris in
 „æternum inter Dei inimicos , nisi audieris
 „ejus sanctam admonitionem. Emendabis au-
 „tem vias tuas , si jam desinas persequi Dei
 „servos , si te Christianum fueris confessus , si
 „Filius Dei verum Dei Filium credideris , si
 „anathema feceris dicentes : Erat , quando non
 „erat , & factus est ex nihilo. Mutabis vias
 „tuas , si poenitueris pro homicidiis proque
 „sacrilegio tuo. Eripe te a fovea Arianae
 „dementiae , ne des æternas poenas cum con-
 „sacrilegis tuis. Noli gloriari tibi de caduca
 „tua dignitate : considera te mortalem , quia
 „aliter non potes consequi immortalitatem ,
 „nisi Deum agnoveris , & feceris ejus volun-
 „tatem *Jer. 9. v. 23. sqq.* Cum vero vis
 „judicium injustum a Dei proferri sacerdotibus ,
 „cum sis futor innocentium sanguinis , mendax
 „es , & homicida : mendax , quia crimina
 „falso objicis Dei servo Athanasio , mendax ,
 „quia hæreticam fidem dicis catholicam , &
 „catholicam dicis hæreticam : homicida , quia
 „& sanguinem persequeris Athanasii , & jam
 „interfecisti certum numerum Dei cultorum ,
 „& pascuam Dei populi exterminare tentasti.
 „Sed fortasse tentabis dicere , non te pascuam
 „dominici gregis exterminare conatum.

*Similis
 Herodi.*

2. „Verum negare non poteris , talem te
 „præbere circa nos , qualem se præbuerit He-
 „rodes ille , cui & in carnificinae rabie , & in
 „sacrilegio , & in regali dignitate esse inve-
 „niris collega circa illos , quos in Evangelio
 „legimus propter Deum Dei filium interfectos
 „par-

„parvulos. *Matth. 2. v. 16.* cur enim nobis
 „dignaris esse infestus? nimirum, quia fate-
 „mur nos Christianos, qui non damnavimus
 „justum falsis a te prægravatum criminibus;
 „& quomodo si hoc fecissemus, potueramus
 „reperiri Christiani: in quo essemus potiores
 „scribis & Pharisæis, si extitissemus tecum
 „negatores unici Dei Filii. Nonne dixisse me-
 „mineras Dominum, si iratus fuero sine causa
 „fratri meo, si dixerò ei, fatue, reum me
 „dicit futurum in gehennam *Matth. 5. v. 21. 22.*
 „& Imperator Constanti dicis, si iudero cruo-
 „rem innocentis, me requiem æternam pos-
 „sessorum. Sane non poteris dicere te velut
 „virum sapientem supra petram ædificasse do-
 „mum tuam, si enim sapiens es, cur ea fe-
 „cisti, quæ soli possunt facere insipientes? dum
 „mandasti inauditum damnari, innocentem
 „interfici.

3. „Dic Constanti, verum crimen detulisti *Constan-*
 „de Athanasio ad Dei Ecclesiam, an falsum? *tius falsus*
 „si verum, proba mihi, qui te jam falsi cri- *accusator.*
 „minis cognovi portitorem: quæ te compulit
 „ratio, fieri testem falsum? cur mendax Im-
 „perator extitisti? cur non timuisti, ne exem-
 „plo Ananiæ & Sapphiræ fuisses extinctus.
 „*Act. 5. v. 3. seq.* Quid tu tibi futurum exi-
 „stimas, qui sis non solum mendax, sed ho-
 „micida & hæreticus? Ecclesiam enim con-
 „venisti dicens: deliquit in Deum Athanasius.
 „Sed videbat Spiritus sanctus, quando hæc
 „fingebatis, quod idcirco talia fuissetis corn-
 „mentati circa Athanasium, quo possitis

„vestram hæresin introducere in Ecclesiam.
 „Deinde si adversariis Susannæ sic est Deus
 „vindictam dare dignatus *Dan. 13. v. 20. sqq.*
 „in te arbitraris non graviolem processuram?
 „Procedet, mihi crede, si non te mature
 „converteris.

Persecutio 4. „Sed credo adhuc tentas negare, non
S. Diony- „te idcirco persequi nos, quia noluerimus Chri-
si Mediol. „stiani fieri Ariani. Sed quomodo negare po-
 „teris, cum Sanctissimum Dionysium Medio-
 „lanensium Episcopum, qui jam tibi falsa as-
 „serenti credens damnaverat Athanasium, quod
 „Arianus esse noluerit, miseris ad exilium?
 „aut si non est Auxentius, quem loco illius
 „tu temerarius ac pestilens ordinasti, Arianus.

S. Atha- 5. „Fortassis dicas, hinc nos non esse Ca-
nasii in- „tholicos, quia Susanna fuit exaudita, nos
nocentia „vero minime. Sed quantum ad conscientiam
vindicata. „nostram est, nos vindicatos novimus, quando
 „vos Deus hæreticos revelavit populo suo, &
 „omnis cognovit jam mundus, falso Athana-
 „sium petutum per vos & hujus te esse iniqui-
 „tatis auctorem. Considera Constanti male-
 „dictas adinventiones vestras Arianorum si non
 „tales sint, quæ egeritis vos circa Athana-
 „sium, qualia presbyteri egerint circa Su'an-
 „nam: Quis enim non credidisset tibi Impera-
 „tori dicenti: Sacrilegium fecit Athanasius?
 „sed in eo, quia tu detestabilior fuisti ab illis
 „perditis pseudopresbyteris, tibi non est fides
 „habita a nobis, dicebatur etenim tibi, quia
 „absens damuari non posset. Unde etiam idem
 „præstitum Athanasio, quod Susannæ ab in-
 „nocen-

innocentium defensore & oppressorum vindice
 „Dan. 13. v. 42-49. nam exclamante Atha-
 „nasio ad Deum omnes famulos suos Deus
 „fecit pro veritate exurgere contra vos adver-
 „sarios suos. Hæc cultoribus suis Deus præ-
 „stitit, ut possemus te falsum esse testem in-
 „telligere, te unum de viperarum progenie.
 „Redeunt ad justum judicandum judicium jam
 „cuncti, in te retorquerent mortis sententiam
 „etiam illi, quos inscios sua calliditate per te
 „dominator animæ tuæ diabolus circumscrip-
 „serat; siquidem omnis anima Christiana sit
 „exorans Deum, ut sicut Susannam dignetur
 „Athanasium falso eripere a crimine, eripere
 „a gladio tuo carnificis, a tua sævitia ho-
 „micidæ.

6. „Præterea dixisti Constanti, dammate *Inauditus*
 „Athanasium. Sed neque vel illos perversos *non dam-*
 „Presbyteros sanctissimum Daniel quin imo per *nandus.*
 „Danielem Spiritus S. inauditos damnavit
 „Dan. 13. v. 51-62. Et idcirco tu cum tuis
 „auditurus es, quæ illi per Danielelem audie-
 „runt, sive quia falsi criminis objecti reus sis,
 „sive quia ad innocentis necem omnem chorum
 „invitaveris Episcoporum; & quia volueris
 „omnem Dei populum hæresin suscipere tuam,
 „audies & quidem gravius, quia tua sunt gra-
 „viora facinora, quippe qui Dei religionis
 „destructor extiteris, qui ingentem Christia-
 „norum multitudinem interemeris, qui Deum
 „Patrem negaveris verum Patrem, qui uni-
 „cum ejus Filium dixeris non verum esse Fi-
 „lium, Spiritum quoque Sanctum paracletum
 „asseveraveris non esse verum Dei Spiritum.

Nec absens.

7. „Iterum urget defensio veritatis, quæri
 „a te, cur absentem damnari præceperis;
 „dic quæso, bene an male id fieri imperaris?
 „si dixeris. bene, credo te ad beati Pauli
 „confugere factum, quod Corinthiis scripse-
 „rit, jam se illum punivisse peccatorem, quem
 „comperisset graviter deliquisse; videamus nunc
 „si tu bellua, membra & corpus tantum ha-
 „bens hominis, animum vero ferinum ita ege-
 „ris, ut egit Apostolus 1. Cor. 5. v. 1 - 5. primo
 „beato Apostolo Catholici nuntiaverant, &
 „testem sciebat esse omnem Corinthiorum Ec-
 „clesiam: tu contra cum sacrilegis tuis accu-
 „santibus hæreticis nos dignabaris urgere ad ab-
 „sentis damnationem. Deinde cur tamquam
 „gladiatores, non episcopi essemus, tantum
 „juxta vota tua, quo possemus interficere
 „eum, operam dabas? Interea sic te infeli-
 „cem pro homicidiis, proque sacrilegio tradi-
 „tum satanæ debes scire, ut ille qui in illo
 „reatu apud Corinthios inventus est,

*Constantius He-
 rodi simili-
 lis.*

8. „Dic obsecro, si sis dissimilis ab Herode
 „illo rege, cujus carnificinam describit sacra
 „Scriptura *Act. 12. v. 1. sqq.* ut enim ille Jaco-
 „bum beatum Apostolum interfecit, ita & tu
 „ingentem multitudinem credentium, sicut
 „credidit Jacobus; ut ille in Jacobo Dei uni-
 „cum persequeretur Filium, ita & tu in illis,
 „quos interemisti. Iterum ergo te hortamur,
 „ut redeas ad Dei ecclesiam, ne istius Hero-
 „dis exemplo disperire incipias *Act. 12. v. 19-
 23.* utpote qui odisti Athanasium, & vel ideo
 „homicida es 1. *Joan. 3.* & opera tua maligna
 „sunt,

„sunt , Athanasii vero iusta ; tu etenim es ho-
 „micida , religionis Dei destructor , unici Filii
 „Dei negator , apostolicæ fidei expugnator ,
 „idololatriæ Arianæ fundator : Contra Atha-
 „nasius est in timore Dei ita permanens , ut
 „nihil commississe inveniatur , quod eum possit
 „a Deo dilectissimo separare. Dilige ergo te
 „in Athanasio , tunc poteris eripi e tenebris ,
 „in quibus te dicit beatus Apostolus mansitare.

9. „Cæterum qui te extra Ecclesiam cogno- *Athana-*
 „scimus positum , scimus mortuum vivis do- *sus in*
 „minari non posse. Sed qui dicis , vivere te *Deum non*
 „in Christo , unde probare es potens , cum *deliquit.*
 „eum sis negans ? vivere etenim non possunt ,
 „nisi qui illum fateantur verum Deum esse ,
 „verum Dei Filium. Sed dicere tentabis , in
 „Deum deliquit Athanasius : & ecce inveniri
 „non poterit , quod in Deum deliquerit , siqui-
 „dem neque tu neque consacrilegi tui filii me-
 „retriciis hæresis Arianæ possitis testes admitti
 „contra Catholicum Episcopum , quomodo
 „ergo fecisti insulssime rex damnari & qui-
 „dem a confacerdotibus suis totius virum in-
 „nocentiæ ? addo illud , qui jam illum accu-
 „saveratis , fuisse homicidam apud Sardicam
 „in Synodo Catholicorum , & probare mini-
 „me valuerit iniquitas vestra. Addo , quod tu
 „ipse ad ecclesiam Alexandrinorum dederis
 „litteras , astringens illum virum justum Epi-
 „scopum Catholicum. Ad ultimum tametsi
 „peccasset Athanasius , fuerat pellendus a po-
 „pulo sibi commisso , ita quidem , ut ille po-
 „pulus alium e corpore suo dignum peteret
 „sibi

„sibi fieri Episcopum, non tamen fuerat glori-
 „per te Imperator petendus; at tu cum lo-
 „innocentis & loco Catholici miseris consec-
 „legum tuum Georgium, & nolentibus e-
 „maculari sacrilegio tantas contumelias
 „poenas intuleris, ut plurimos proscripser-
 „interfeceris, & hodie non desinas ea face-
 „quæ irati hostes immanissimi barbari vix
 „ciant, quomodo te arbitraris posse intelli-
 „Christianum, qui & feris sævissimis videar-
 „esse ferocior?

*Nec in
 Constanti-
 num.*

10. „Sed adhuc dicas fortasse: deliquit
 „me Athanasius. Sed ut omittam, quod
 „in hoc mendax sis, non sciebas scriptum
 „quid *Matth.* 18. v. 21. circa in te delinqu-
 „tes agere te præceperit Dominus, ut sic
 „dio eum fuisses persecutus? an erubescis
 „dire Athanasium fratrem tuum? si Christi-
 „num te profiteris, debes omnes Christiani-
 „fratres dicere, omnes enim in ecclesia
 „mihi constituti unum sumus, & tamen be-
 „feceris, si nolis illum dici fratrem tuum:
 „enim filius pestilentiae cum sis, & ille ve-
 „de filiis lucis: tu cum mancipium sis no-
 „inimici, & ille sit servus Dei, est iniqui-
 „tum, si dicaris frater hominis Dei, præ-
 „sor antichristi. Si deliquisse illum in te
 „aliquo videras, dimittendus ille erat illic
 „te, ut tibi propria crimina dimitteret. D-
 „iuxta illud quod præcepit Dominus *Matth.*
 „v. 21 - 35. Et sane in quo deliquit in De-
 „& in te Athanasius? in nullo, sed ex eo
 „lum, quod teneat Apostolicam fidem, quod

polit fieri, ut tu es, sacrilegus, firmasti interficere veritatis prædicatorem, cupiens in eo te collocari honore, in quo sunt illi, quos in Evangelio & prophetarum interfectores designat Dominus, & impias manus ad ipsum etiam porrecturos *Matth. 21. v. 33-41.* Unde etiam ex illis es ad quos dicit Dominus: *auferetur a vobis regnum Dei. Matth. 21. v. 43.* & non habens vestem nuptialem misceris in tenebras exteriores *Matth. 22. v. 2-13.*

II. „Sed dicis: arbitrabar, illorum catholicam fuisse fidem, quos dicitis Arianos. Verum si in fidei nutasti causa, si quod sint hæretici illi, qui credere se dicunt in creaturam, ignorasti; numquid etiam hoc ignorasti, quia non sit iustum gladio persequi innocentem? numquid compar illis inveniris Judæis, quorum in Actibus Apostolorum *cap. 13.*

10-15. describitur nequitia, quærentium aulum interficere: Cum tamen petentibus Judæis ad Paulum necandum homo gentilis cæses Festus minime coetui Judæorum commodaverit assensum, sed tam ipsos, nec non Paulum se in unum auditurum esse pollicens sit *Act. 15. v. 1. sqq.* & Nicodemus *Joan. 7. v. 51.* ait: *numquid lex nostra judicat hominem, nisi audiat ab ipso & cognoscat, quid fecerit?* cur noluisti audire, quem reum mortis dixisti? nisi quia falsa detulisses. Porro existi quidem manus ad Christi oves Anticristo vindicandas, sed ut es agnitus fur & latro, es vitatus atque reiectus. Cur vel consacrilegum tuum Georgium non

„sunt secutæ oves Dei , cum Athanasio
 „quantur , nisi quia illum quidem insti
 „illis episcopum Deus , te vero & Geo
 „ad mactandas oves ut latrones & fures
 „serit diabolus *Joan.* 10. v. 2 - 10.

*Neque ab
 Episcopis,*

12. „Cum sis talis mirari non poteri
 „quia dixeris puniendum absentem Dei
 „rem , neque enim retinere potueras
 „posse in nobis habitare Spiritum San
 „Paraclitum , si tuam fecissemus volun
 „*Joan.* 14. v. 15. *sqq.* Quomodo enim p
 „mus esse amici unici Filii Dei si contra
 „dictum illius damnaverimus innocen
 „*Joan.* 15. v. 12 - 15. Quomodo fructus
 „augmenta facere poterit ? quomodo qui
 „petierimus , accipiemus a Patre , si ne
 „lum cultorem ejus puniremus , sed & i
 „negaremus ? Quomodo officium irrepre
 „sibile Episcopo ab Apostolo Tito præscri
 „expleremus *Tit.* 1. v. 5 - 11. si homi
 „nos effici cuperes ?

*Episcopi
 a Constan
 tio intrusi.*

13. „Sed inveneras homo sapiens col
 „aptum fallaciæ tuæ , quonam modo
 „dominicum depopulare gregem , dic
 „Peccavit Athanasius , & idcirco qui illum
 „cum interemerit , erit Episcopus , qui in
 „habendum censuerit , non erit ; & qui
 „nabant Athanasium , jungebantur p
 „episcopis dogmatis tui Ariani. Siqui
 „metuentes iram hoc egissent , triplex p
 „homicidam & sacrilegum incurrerant cri
 „sive quod innocentem damarent , sive
 „hæreticis communicarent , sive quod in

in Dei vos lupos intrare sinerent. Væ ergo
 ti, quod ad hæc sis vivens, ut hæc cuncta
 ala per te gerat diabolus. Si fuisses de
 ecclesiæ Dei membris, mihi crede, quod
 umquam mendacium pertulisses ad Eccle-
 siam, sed quia es illius homo, qui deceperit
 dam & Evam per fallaciam, idcirco per-
 disti mendacium, ut nos sic circumscribe-
 as, quomodo circumscripsit diabolus primo-
 lastos homines. *Gen. 2. & 3.* Superest igitur
 ut factorum tuorum geras poenitentiam,
 advertens Deum suæ clementiæ misericor-
 diam omnibus a viis recedentibus malis præ-
 stitisse, habens formam Ninivitarum *Jon. 2.*
 & beatissimi Pauli Apostoli exemplum, quia
 & ille fuerat, quod tu nunc, hoc est perse-
 cutor Ecclesiæ, & negator unici Filii Dei;
 & inveniaris sic ad consequenda regna cœle-
 stia conversus a perfidia ad fidem suscipien-
 tem Catholicam, & sic transitum facies de
 morte ad vitam.

LUCIFERI
 EPISCOPI CARALITANI
 REGIBUS APOSTATICIS AD
 CONSTANTIIUM IMPERATOREM.

LIBER UNUS.

„Usitatum quia habere dignaris verbum *Reges*
 „Constanti, quod nisi & integre cre- *apostatici*
 eres, & hæc quæ geris circa nos Deo ef- *non magis*
 „sent *extincti,*
Gedron,

„sent placita , jam fuisses extinctus , p
 „rum tibi in apostasia & crudelitate æqu
 „Regum facta desideravi referare , qu
 „tua vox sepeliri possit. Non autem il
 „regum facio mentionem , qui a Dei r
 „fuerunt alieni ; sed de his folis tracto ,
 „Judæa noscuntur regnasse. In libro Ju
 „cap. 6. v. 14-16. invenimus Jerobaalt
 „lium Josiæ electum a Deo , & dictum a
 „percuties Madiam. At ubi impleta
 „cuncta , quæ Deus Gedeoni seu Jero
 „promisit , ubi se regem factum ex p
 „conditione vidit , mox ut inimicum
 „vidit deductum ad nihilum , mox ut ur
 „illi adversarii , qui ut arena maris fuissi
 „rantur , sunt mactati in trecentis tantum
 „viris , fecit Ephod & statuit illud in civita
 „Ephrath , & fornicati sunt filii Israel ibi
 „idololatriam , & factum est Gedeoni &
 „ejus in scandalum. Jud. 8. v. 24-27. Et t
 „quadraginta annis etiam post tantum f
 „commissum regnasse hic in Israel inve
 „Non erit igitur mirandum si & tu sacr
 „adhuc degas in corpore , quando vides
 „deonem regem quadraginta annis vixiss
 „idololatriam commissam , regnoque suc
 „tum. Crede tamen mihi , quia nos audi
 „ut tu possis cum omni fragili tua subli
 „jacere sub omnium Dei servorum calce
 „& quod morulæ aliquæ fiant , ut jam
 „sanctæ suæ Ecclesiæ , extinctis vobis A
 „tribuat plenam securitatem pacis , est
 „illa , quia est dignum , te adversario sæ
 „ad omnium veniri probationem.

2. „Ipsū etiam Saul contra Domini mandatum quod fecerit, quod fuerit reprobatus & tamen diu regnaverit post reprobationem: & quæ fecerit contra Domini mandatum, scripta sunt 1. Reg. 15. v. 9-28. ex quibus cognoscere poteris, etiam reprobatum a Domino, etiam ad æternam destinatum mortem diu regnare post delictum grave commissum, tamen postquam David jam in regem unctus fuerat, tamen Saul diu regnaverit, & persequendi etiam eum, quem sibi Deus elegerat, habuerit potestatem.

3. „Accipe etiam Salomonem supervixisse *Salomonem* post idololatriam commissam, & intelligere designare, te quoque talem esse, qualis ille post idololatriam fuerit. 3. Reg. 11. v. 4. Quin etiam Roboam Filium Salomonis idololatriam facientem invenimus vixisse in regno *Roboam* viginti annis 3. Reg. 12. Item Hieroboam *Hieroboam* Domini religionem funditus vertere, ut tuonatus fuit, & tamen supervixit annis quam plurimis. 3. Reg. 12. v. 20-33. Numquid non potuerat Deus eosdem reges idololatrias removere? sed ostensum est, quia sitis invariati vos, qui cum tantum exaltemini, tamen ipsius, qui vos exaltat non solum oblitescimini, sed & adhuc eundem in servis suis persequamini, religionem ejus tollere sapientes e medio. Verum illud hortor, videas, quod tarde licet, si in hac tua maneris nequitia, sis percepturus ea, quæ omnes in sacrilegio perceperunt prædecessores tui. Videmus enim istum Hieroboam commo-

„moni-

„monitionem Dei duxisse pro nihilo 3. *Reg.*
 „v. 29-38. & 3. *Reg.* 14. v. 2-11. & 3. *Reg.*
 „u. 32. *sqq.* Et tandem factum est hoc ve
 „in domum Hieroboam, & in interitum
 „exterminium a facie terræ. *Ibid.* v. 33.
 „ne dicantur etiam de te, temetipsum
 „fando Arianorum cætu eripias.

4. „Nolo dicas; si hæreticus essem
 „tantum imperarem, quando videas
Baafa. „quatuor annis regnasse Baafa filium
 „super Israel, qui fecit malignum coram D
 „3. *Reg.* 15. v. 34. Sicut etiam Jambre
 „maligne fecit super omnes, qui fuerun
 „eum 3. *Reg.* 16. v. 25. non statim ext
 „est, nec per gravem valetudinem ve
Afa. „Considera etiam Afa annis triginta qui
 „cum fuerit ut tu sacrilegus, regnasse
 „Judæos 2. *Paralip.* 20. v. 31. Conve
 „itaque ad Dominum, ne talis inven
Achab. „qualis est inventus Achab 3. *Reg.* 16. v. 3
 „Prophetarum Domini interfector, & on
 „dæmonum cultor, qui post tanta scele
 „fuit in regno reservatus, ut tandem se
 „converteret, qui etiam in angustiis ju
 „3. *Reg.* 20. ut possit conjicere, non
 „Baal, sed per Deum Israel vindicatum.
Hiero- „sus Hieroboam filium Jeas regnasse in
boam. „quadraginta & uno annis narrant sacri
 „teræ, & quidem derelicto Deo servi
Manaf- „idolis: & Manasses filius Ezechix re
ses. „quinquaginta septem annis regnavit, c
 „quæ sunt scripta 4. *Reg.* 20. *sqq.* cum
 „ris, invenies profecto ejusdem te imita

esse, & non incipies mirari, quod malefaciens cum sis tamen adhuc parcatur tibi, patitur enim te Deus, quoadusque familiam probet suam, & dignos coronet, & indignos tecum nisi te correxeris ad æternam puniat pœnam. Tu ut dicas: si non bene agerem, numquam adhuc imperarem, faciunt illi, qui te errantem non solum corrigi nolunt, sed & ut pereas impellunt.

5. „Nunc ergo Constanti muta malignas *Constanti* vias tuas, crede, ut credit sancta ecclesia, *tius ad* & in omnibus tibi Deus propitiabitur. *Joel. pœnitentiam invitatur.* 2. v. 12. Revertere toto corde ad Deum: *aperi* cordis oculos, ingemisce toto corde, *jam* te graviter deliquisse colligens. Tunc *tui* miserebitur Deus *I/a.* 30. v. 15. Noli jam sentire, quod cum mala sint opera tua, ut bene te agere existimes, quia non statim pro factis pœnas receperis tuis, sed aspice scriptum, Dominum patientem esse, ut te pœniteat. *Eccli.* 5. v. 4. & *Rom.* 2. v. 4. 5. Redi Constanti ad Deum, fuge adulatores, qui tibi non fuerint dignati nisi dicere ea, quæ in se habent perniciosam laudem. Crede in unicum Dei Filium, accipe veniam tuorum scelerum: si hanc tibi promissam reputandam duxeris, illic hanc consequi desideraturus eris, ubi nihil eris præter cruciamenta percepturus pœnarum.

LUCIFERI
EPISCOPI CARALITANI
DE NON CONVENIENDO CU
HÆRETICIS.

LIBER AD CONSTANTIIUM
IMPERATOREM.

*Non con-
venien-
dum cum
hæreticis
exemplo
Moysis.*

1. **L**ucifer in hoc libro demonstrat, C
licos prout illos Constantius argu
„non esse inimicos pacis, hostes unitatis
„versarios fraternæ charitatis, nam si
„Dei cultores & religionis inimicos nihil
„debet inter, cur Moyses tempore, quo
„populum illum carnalem Judaicum id
„triæ incurrisse reatum, posteaquam g
„certos percuti fecit, etiam stationem
„segregatam esse voluit? *Exod. 33. v.*
„per quod factum ostenditur, vos in i
„peccantes vitandos secedendumque e
„vobis. Sed inquis: ecce Moyses, licet
„in loco habuerit tabernaculum, tamen
„deseruit populum, sed hortatus est eos
„rigere vias errorum suorum Deo pro
„Verum nec hi, qui sacrilegio tuo misce
„cusaverunt, defunt ab his officiis, dici
„tibi cognoscis, nisi vias correxeris tuas,
„sis in æternum periturus.

Aaron.

2. „Deinde quoties populus murmu
„contra Deum, & insurrexerunt in Mo
„Deus dixit ad Moysen & Aaron: *Seci*

lio populi hujus indisciplinati & contumacis, disperdam eos. Num. 16. v. 45. vult ergo, utumaces fugere ne simul vobiscum, sicut, qui cum Core, Dathan & Abiron fuerit coadunati, pereamus: maxime cum Moyses etiam in Deut. cap. 7. v. 2-4. dicat: *ponetis ad eos testamentum, neque misceamini cum Ec.* & Dominus dixit per Moysen de Coabitis & Ammonitis: *non salutabis eos pacem omnibus diebus vitæ tuæ Deut. 23. v. 6.* Item in Josue 6. v. 20-25. legamus, in civitate Jericho inhabitantes ore punitos gladii, & omnem incensam civitatem, quomodo potuisti nos potuisse tecum convenire cum hæreticis, quandoquidem plus te atque tuos dignos esse anathemate quam illi fuerant adverteamus.

3. „Quomodo potueramus vobiscum convenire, quando in 3. Reg. 13. v. 4. - 28. scriptum est, nec domos vestras esse calcantis, nec cibos vobiscum sumendos, neque juam accipiendam a vobis? Item quomodo cum ac cum tuis coarianis potuit convenire christianis; quando ad Josaphat regem Davidinum hæc dixisse cernas, cur Achab idolatram in amicitias acceperit? cur ad bellum cum Domini processerit inimico? 2. Paralip. v. 2. Quomodo tecum ac cum tuis potuit nobis convenire, cum isti Deo devoti, cum Ochoziæ regi Israel junctus fuisset amicitiiis, fuerit per Prophetam increpatus a Deo: *in eo quod communicasti Ochoziæ, fregit Dominus operam tuam. 2. Paralip. 20. 36.* 37. Quomodo potueramus nos cum hæreticis convenire? Nihil, sedimus

„simus servi Dei, vos vero servi diaboli, in
 „unum convenire, quando sic inter nos & vos
 „separatum esse voluerit Deus, quomodo inter
 „lumen & tenebras, inter vitam & mortem,
 „inter sanctos Angelos Dei, & inter illos
 „apostatas, quos in æternum tecum visurus
 „es torqueri, nisi temet eripueris ab eis?
 „Quomodo inquam nos vobiscum esse potue-
 „ramus Dei servi, cum servis antichristi,
 „quando Amasie regi fuerat dictum a Deo
 „2. Paralip. 25. v. 7. *non ibit tecum exercitus
 „Israel, quia non est Deus cum Israel.*

David.

4. „Quomodo potuerimus in vestra demo-
 „nari parte, cum per David dicat Spiritus S.
 „beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum
 „Eccl. Ps. 1. Et Ps. 6. *discedite a me, qui opera-
 „mini iniquitatem. Et Ps. 25. v. 5. odiui eccle-
 „siam malignantium, & cum impiis non sedabo.*
 „Nobis dicebas Constanti: pacem volo fieri:
 „& in corde tuo manens adversarius religionis
 „nostre cogitabas per te facere nos idololatrias.
 „Vitavimus concilium vestrum, quod contra
 „Deum factum est, & Deus reprobatur. Ps. 32.
 „v. 10. Dixisti: facite pacem cum Episcopis
 „secte mee Arianæ, & dicit Dei Spiritus
 „Prov. 4. *vias impiorum noli exequi Eccl. conve-
 „nire nobis & vobis quomodo poterat, cum
 „dicat adhuc Salomon: ne imitatus fueris malos
 „viros, neque desideres esse cum illis, falsa enim
 „meditatur cor eorum Prov. 24. v. 1. sqq. Post
 „vos ergo non solum non ire volumus, sed
 „& anathema vobis filiis pestilentie ac tene-
 „brarum diximus, ne si recessissemus ab*
 „Evan-

Evangelica fide , & derelinqueremus viam ,
quam tenuerunt Patriarchæ , Prophetæ ,
Apostoli & Martyres , hæc dicta fuissent de
vobis a Deo , quæ de Judæis : omnes vos im-
pugnastis. Jer. 2. v. 29.

5. „Quomodo vobis cum nobis convenire Mali fu-
isset , cum Machabæi non dederint cornu giendi.
Peccatori 1. Mach. 2. v. 42 - 48. Et Dominus
in Evangelio ait : Quodsi oculus tuus dexter
scandalizat te , erue illum & projice abs te.
Matth. 5. v. 29. Sic est de corpore Ecclesiæ
excisus Arius , cujus sermo ut cancer in te
adeo serpsit , ut foetor cancerationis tuæ ad
omnem pervenerit regni tui locum , & cuncti
te vitare statuerimus , ne & ipsi peste tua
Ariana canceraremur. Sic existimaveras nos
potuisse vobiscum convenire tamquam non
retineremus dixisse beatum Paulum : præci-
piamus vobis , fratres in nomine D. N. Jesu
Christi , ut subtrahatis vos ab omni fratre in-
iquitate ambulante , & non secundum traditionem ,
quam acceperunt a nobis. 2. Thess. 3. v. 6.
Circumscribere nos te potuisse arbitratus es
eximiis verbis conscribens edictum , in quo
omnia venena tuæ hæresis continentur , sed
nos contra ea armaverat Apostolus dicens :
nemo vos decipiat in sublimitate verborum &c.
Coloss. 2. v. 4 - 9.

6. „Dixisti quod pacis causa conjungi desi- Non com-
deraveris pseudæpiscopos sectæ tuæ nobis. munican-
Sed quomodo istud facere potueramus , ut dum cum
non Deum , sed te ejus audiremus inimicum? Arianis.

„non sumus ut vos excordes, ut Dei Deum
 „negemus Filium, sicut negant Judæi, quo-
 „rum reprobationis exemplum beatus ostendit
 „Paulus *Hebr. 3. v. 5-19. & Hebr. 4. v. 1-13.*
 „Quomodo ergo quis nostrum transire potuerat
 „ad vos in perfidia manentes Judæorum, cum
 „in Actibus Apostolorum *cap. 2. v. 38-40. in*
 „locutus sit Petrus beatissimus: *Eripite vos a*
 „*generatione ista prava.* Nec poteris dicere
 „non vos esse generationem pravam, quando
 „cernis Scribas, Phariseos & Principes Ju-
 „dæorum idcirco dictos esse prava generatio-
 „quod & Dei negabant Filium, & omnes cre-
 „dentes in ejus divinam majestatem persequen-
 „rentur. Unde etiam vobiscum poterat con-
 „venire, cum dixerit Dominus in Evangelio:
 „*Attendite vobis a fermento Phariseorum, quod*
 „*est hypocrisis.* *Luc. 12. v. 1.* Dein si Aposto-
 „lus jussit fornicarium tolli e medio, ne per il-
 „lius societatem omnis corrumpere Ecclesia
 „*1. Cor. 5. v. 1-7.* quanto magis dignum
 „fuerat, ut vos fugeremus blasphemos? Item
 „si cibum vobiscum non sumere jubemur.
 „*1. Cor. 5. v. 9.* quomodo credideras potuisse
 „Catholicos convenire cum hæreticis, ad so-
 „lennia cuncta celebranda vobiscum erraticis?
 „Sed & cum dicit idem Apostolus: *nolite se-*
 „*ducere, corrumpunt mores bonos colloquia prava*
 „*1. Cor. 15. v. 33.* quid me jubet facere, nisi
 „ut fugiam cætum tuum sacrilegio maculatum
 „ne dum hæreo tibi, & ipse tecum peream?

7. „Quomodo in tuo concilio maligno esse
 „potueramus, cum Apostolum Timotheo in-
 „venia-

eniamus dixisse : *ne communicaveris peccatis
lienis* 1. *Tim.* 5. v. 22. Quomodo nos Chri-
tiani esse potueramus vobiscum hæreticis ,
nam item scripsisse Apostolum Timotheo sci-
emus , ut nosmet abstraheremus a vobis
æreticis ? 1. *Tim.* 6. v. 2 - 5. Recedendum
ensuimus a te atque a conviperinis tuis se-
undum Apostoli præceptum : *discede ab hu-*
usmodi. *Ibid.* cum & in clausula hujus epi-
tolæ hortetur , te fugiendum esse , te qui
occideres a fide. 1. *Tim.* 6. v. 20. 21. Quomodo
n concilio vestro Ariani esse nos potueramus
Christiani , qui 2. *Mach.* 5. v. 27. legerimus ,
prædecesores conservos nostros segregatos
fuisse ab illis , qui juxta edictum contyranni
Antiochi idolis sacrificaverant. Quomodo
vobis jungeremur , cum dicat Dominus ad
Apostolos : *attendite vobis a fermento Phariseo-*
rum & Sadducæorum &c. *Matth.* 16. v. 6 - 12.
Id est , doctrina eorum. Item Apostolus ad
Corinthios scribit : *nolite jugum ducere cum in-*
fidelibus &c. 2. *Cor.* 6. v. 14 - 18. Item beatus
Joannes vos fugiendos esse præcipit , & nec
Ave dicere vobis 2. *Joan.* v. 4 - 11.

8. „Sed fortassis dicere audebis : numquid *Filii Dei*
ego in carne venisse nego Filium Dei , ut unus *confu-*
nuncuper ex antichristis ? Verum tu saltem *stantiali-*
Constanti dicis , illum , quem nos *tas.* confitemur
in carne venisse , esse creaturam , & non esse
verum Dei Filium : nos contra credimus unam
habere deitatem Patrem , & hunc unicum
ejus Filium , juxta illud : *Ego & Pater*
unum sumus. Quomodo item vobiscum Aria-

„nis Christiani esse potueramus , cum dica
 „Apostolus Paulus : *hæreticum hominem po*
 „*unam correptionem devita Ec. Tit. 3. v. 9 - 11*
 „Noluimus ergo vobis conjungi mortuis viv
 „*Eph. 1. v. 1. 3. ne veniret super nos ira , sic*
 „*ventura est super vos filios dissidentiae.* Noluimu
 „effici participes tenebrarum lux facti in Do
 „mino *Exh. 5. v. 6 - 11.*

*Merito
 hæreticos
 fugimus.*

9. „Dicis , nos facere inique , quod nolue
 „rimus hæresim suscipere tuam , quod non te
 „cum atque cum tuis æternæ fuerint fix
 „amicitiæ. Accipe , quod Moyses fecerit
 „alienigenis , tempore , quo ei jubere dig
 „tus est Deus , ut mittens certum numeru
 „Israelitarum in ore gladii perdidisset quinc
 „Madiæ reges & Moab , qui destinati ad p
 „lium interfectis omnibus maribus quod se
 „pepercerint foemineo occurrenti , incre
 „Moyse Israel filios , & jubet coram se
 „dem interfici , ne ad idola populum illic
 „Si ergo vos fugiamus religionis Dei adve
 „rios , ut ille fugit idolorum cultores , ex
 „mas nos non recte facere , abstrahendo nos
 „a vobis , cum exhortetur etiam Judas gl
 „sus Apostolus frater Jacobi Apostoli , ut
 „atque similes tui vitaremus & in suscepta
 „usque ad mortis exitum maneremus. *Jud*
 „ep. v. 1 - 19. Et quia in omnibus malis i
 „hac epistola descriptis esse conspectus es Cor
 „stanti , vitatæ sunt a nobis tuæ interficere
 „laborantes amicitiae , ne tecum ad illa fuise
 „mus præcipitati loca tormentorum , ad qua
 „omnes illos , quorum tenens es iter , narra
 „præcipientes datos.

LUCI

LUCIFERI
CARALITANI EPISCOPI

DE NON PARCENDO IN DEUM
DELINQUENTIBUS

LIBER.

1. „Superatum te Imperator a Dei servis ex *Delin-*
„omni cum conspexisses parte, dixisti, *quentibus*
„passum te ac pati a nobis contra monita sacra- *non par-*
„rum Scriptarum contumeliam : dicis, nos *cendum*
„insolentes extitisse circa te, quem honorari *exemplo*
„deuerit. Verum si quis Dei cultorum peper- *Mosis.*
„cit apostatis, sint vera, quæ dicis de nobis.
„Legimus in Exodo, ascendisse in montem
„Mosem post testamentum sibi traditum, &
„Iurimos eorum interfecisse propter idolola-
„triam *Exod. 32. v. 26-29.* Sumus tibi con-
„tumeliosi, ut fuit Moyse populo infulto illi,
„quia facis idololatriam introducere in Eccle-
„siam.

2. „Deinde filios Israel fornicatos clamat *Phinees.*
„S. Scriptura in filias Moabitarum, & quod
„vocati ab eis manducaverint immolata idolis,
„& eadem adorassent idola : contra quos quia
„exarsit zelo devotionis Phinees sacerdos, &
„gladio idololatrias media in Synagoga intere-
„mit, adeo placuit Deo, ut sit scriptum,
„Domini indignantis quievisse iram, & ipsi
„sacerdotium confirmatum *Num. 25. v. 10-13.*
Et tu nos arbitraris contumaces, quia tibi

„erranti vera dicamus , existimas cum tibi
„displicemus , non nos tunc Deo placere.

Josue.

3. „Sed inquis , ego te arguo , quod infelens sis , quod contumeliosus Imperatori extiteris , & tu fidei causam retexis. Fidei utique , ut probem te esse sacrilegum , ut probem te a via deorbitasse veritatis , hinc contumeliosus tibi videor , cum tamen præceptum sit a Deo , interfici Deum me derelinquere invitantem. *Deut. 13. v. 6 - 10.* Annegabis te ad idololatriam invitasse nos suscipiendam ? si censes negandum , convincent te expositiones sectæ tuæ Episcoporum : convincent te libelli recitati a te ac dati Romæ Episcopis etiam catholicis , ut omni in loco tua roborari posset blasphemia. Non confis , quo possis perire modo , cum videas , quod contra divina fecerit monita Achar , cum furto abstulisset ab Hierico certam partem vestis argentique , & fuerit multatus morte. *Jos. 7. v. 1 - 26.* Si Achar , quia habuerit de anathemate , tanto est punitus exitio , quanto magis tu sine dubio punieris gravius , qui fueris factus anathema , negando Dei Filium.

Samuelis.

4. „Rursus quid novi facimus episcopi , tibi ea dicamus , quæ tu mereris audire , cum inveniamus Sanctissimum Samuel Dei sacerdotem , hæc dixisse ad Saul regem : *dolores & gemitus ad te adducentur Ec. 1. Reg. 15. v. 23 - 28.* Si hæc ille dixit ad Saul , propterea quod Domini præcepta præterierit , cum

nos non putas libera voce dicere potuisse, te esse sacrilegum, qui nisi converteris temet ad Deum, is est te ad nihilum redacturus: si te non fuissetus hortati merito diceres odiri te a nobis, cum vero audias nos dicere: poenitere Imperator, arbitror, considerare te oportuisse, quod diligaris a nobis, & nos non persequi, sicut Saul persequetur Samuelem, qui clamavit ad Dominum pro se tota nocte. Quid a nobis audisti, nempe quod homicida sis: si mentimur, tunc contumeliosi, tunc superbi recte dicimur a te, si vero rem dicamus veram, non sumus contumeliosi, sed qui commissis sibi non adulando, sed eos salubriter præmonendo Dei effici meruerint dilectissimi.

5. „Ad Helisæum Prophetam interficiendum ut rex misit Israel, Helisæus dixit ad eos, qui secum fuissent: *si vidistis, quomodo filius homicidæ illius misit ad auferendum caput meum?* 4. Reg. 6. v. 32. Spiritu S. plenus Prophetæ homicidæ filium vocavit; hoc est, filium diaboli, *ille enim homicida fuit ab initio* Joan. 8. v. 44. & nos arbitraris contumeliam tibi facere, quia dicimus, te esse interfectorem servorum Dei, carnificem corporum nostrorum, destructorem religionis? Quæ te facere cernimus, hæc dicimus. Dicis nos petulantes, quoniam quod est, tibi dicimus. Dicis unde meruerit a Domino audire rex Israel: *filiis tui quarta progenie sedebunt tibi in throno Israel.* 4. Reg. 10. v. 30. nisi quia interfecit filium Achab Idololatram, & quadra-

„ginta ejus filios: Jezabelem quoque reginam
 „projecerit canibus, omnesque servos Baal
 „ore extinxerit gladii? nos quid agere circa
 „te decuerat, quem Achab & Jezabel vias
 „tenentem videmus?

Baneæ.

6. „Dicis Constanti ut quondam rex Juda
 „Amasias ad Prophetam Baneam idololatriam
 „illi exprobantem: *Numquid dedi consiliarium*
 „*regis te? cave tibi, ne flagelleris* 2. Paral. 25
 „v. 14-16. interea quia nos tibi dicis contra
 „meliosos, vide hunc hominem Dei dixisse ad
 „Amasiam. *Dominus Deus disperdet te.* Et hæc
 „est contumelia, hæc omnis injuria, quia tibi
 „dicitur per Dei antistites in æternum te inte-
 „ritum ruiturum, nisi correxeris vias tuas.
 „Non est hoc a nobis primum factum: legisti
 „Oziam regem jurgatum a sacerdotibus Do-
 „mini, dum incensum poneret super altare:
 „*Exi de sanctis, quoniam recessisti a Domino*
 „2. Paralip. 26. v. 16-18. Dicis contumeliosos
 „illi fuisse regi Domini sacerdotes, nec ne?
 „non fuerunt contumeliosi, nec nos tibi videamur,
 „quandoquidem similia audias a nobis
 „non licet tibi Constanti Ariano cum Deo
 „convenire populo: hæc cum audis, irasce-
 „ris nobis, sicut Ozias Sacerdotibus illis; sed
 „adverte illos perpetuum status sui tenuisse
 „honorem, Oziam vero ad opprobrium sempiternum
 „lepræ confestim varietate maculatum.

Josia.

7. „Tu qui nos ingentis supercilii esse flagi-
 „tas invenisti scriptum, quid Josias rex Juda
 „de consacrilegis fecerit tuis, quomodo eorum
 „quam

in plurimos etiam post mortem fuerit per-
itus, ossa eorum ignibus consumens;
leg. 22. v. 2-20. Sed illum decuit regem
to zelo persequi Dei hostes, nos episcopos
lignum fuerat tibi resistere. Videmur tibi
injuriosi, sic & Judæis, quorum imita-
tes estis, videbantur contumeliosi superbi-
ssimi Prophetæ beatissimique Apostoli:
in hoc factum est a nobis primum, omnes
i, qui jam Deo placuerunt, istud fecerunt:
fecit Amos propheta Hieroboam regi Is-
rael. Amos 7. v. 10-17. Sic Tobias præcipuus *Tobias*,
venit factus apud Dominum, dum non
perditi tui regis timet edictum, sed solum
potentem Deum, Tob. 1. v. 21-24.
Tob. 2. v. 1-8. Sic Ezechiel Propheta ju- *Ezechiel*
etur non metuere domum Israel, licet in is-
raelio scorpionum inhabitet Ezech. 2. v. 3-7.
Eccl. 3. v. 4-21. Hinc tibi injuriosi sumus,
quia videas, te a nobis scorpionum vocari. Si
in te esse scorpionum dixisset Deus, merito
e diceres contumeliosum. Tacendumne sa-
crdotibus Dei erit, & mandata celare divina
is? cum sanguinem tuum dicat Deus se
visitatum a me.

„Rursus cum Nabuchodonosor Holofer *Judith*.
misisset, & Hierusalem obsideret, quid
t Judith Deum? nempe ut destrueret ini-
os Israel. Judith 9. v. 2-19. Quid aliud
hodie facimus Dei servi; puto enim dig-
a esse non derelinquere populos nobis
missos in tanta a te illata persecutione,
os hortari, quod Deus ad nihilum redac-
„tura

„turus sit omnia tua contra ejus domum in-
 „tuta conamina. Quæ ingeritur hic Imperato-
 „Romano contumelia, si ut aut vitam æte-
 „nam habeas rogaris, aut dicatur tibi,
 „te correxeris, ingenti exitio fis interiturus.
 „Quid me jubebas facere tempore isto, quo
 „antichristi præcursor ad nos interficiendus
 „arma contra Dei levasti manum? tacerem
 „& te lupum venientem ad Dei vastandam
 „gregem finerem? contra præceptum Domini
 „Joan. 10. v. 11-13. Jam pridem per Hiero-
 „niam promiserat Deus populo suo: *dabo vo-
 „pastores secundum cor meum, & pascent vos pa-
 „centes cum disciplina. Jer. 3. v. 15. & non e-
 „xit: dabo vobis Constantium Imperatorem,
 „qui vos in diaboli possit vertere prædam.*

Matthias.

9. „Vide etiam, quid tempore, quo con-
 „tyrannus tuus Antiochus persecutor nostræ
 „religionis extitit, fecerunt hi, qui memine-
 „rant præter Deum neminem timendum
 „1. Macch. 1. v. 43-67. & 1. Macch. 2. v. 1-36.
 „Et quid tale a nobis factum conspexisti,
 „digneris dicere: contumeliam mihi fecit Lu-
 „cifer. Matthathias gladio occidit regis min-
 „strum, & eum, quem viderat regis edis-
 „potius, quam Deo obtemperasse; Ego quæ-
 „tibi ac tuis verbo resisto, & dico, non derelinquo
 „apostolicam fidem, apud te reus con-
 „tumeliarum sum: si fuisses inter manus Ma-
 „thathie aut Phinees, sine dubio illi te glad-
 „fuerant interfecturi, ego quia verbo animi
 „tuum cruore Christianorum madidatum vi-
 „nero, reus contumeliarum judicor a te. C
 „Li

operator non ulciscere te de me? non quia
 illis, sed quia adhuc non fuerit data pote-
 tas ab eo, cujus me esse confideus tibi li-
 bera dico voce, quæ in actibus tuis prava
 mihi videntur: multum misereri nos scias,
 mod cum ore gladii soleas displicentes tibi
 levorare, nobis parcas. Dicis: superbus est:
 nampe quia audis a me, ea te gerere, quæ
 semper fecerint hostes Dei religionis: Est
 officii mei, ut hæc ingeram tibi hæretico;
 et enim præcepit Deus Hieremiæ. *Jerr.* 1.
 17-19. *Esdras*, 2. *Esdr.* 2. v. 20. & *cap.* 4.
 3-5. & *Matthathias* 1. *Macch.* 2. v. 49-68.
cap. 3. v. 1-9.

10. „Respice etiam quid præceperint com- *Apostoli*
 muniti tui duces Judæorum Apostolis, & *rum*
 contra quid fecerit beatorum chorus Apostolo-
 rum *Act.* 3. v. 1-10. & c. 4. v. 1-31. & invenies
 eos non esse petulantes, quandoquidem vi-
 zas nec Apostolos temperasse ducibus Ju-
 dæorum. Invenimus enim semper præceptum
 tuis ore conblasphemorum tuorum Scribarum
 harisæorum principum sacerdotum, ne do-
 creant vel prædicarent unicum Dei Filium,
 amen illi dixerunt: *utrum oportet obedire Deo,*
et hominibus? *Act.* 5. v. 12-33. Si igitur Deo
 est obediendum, & non hominibus cur nos
 contumaces & injuriosos vocas, quos videas
 ei obedire præceptis. *Audientes hæc, dicit*
scriptura, cogitabant eos occidere. Ita & tu
 retines nos in custodiis, & minitaris interfi-
 cere. Interea oro te, respondeas, quid inter-
 t inter te & Photinum, qui hominem tan-
 tum

*Symbo-
lum fidei.*

„tum profitetur Dei Filium, & non fuisse ante
„beatam Mariam. Tua quoque & hæc profes-
„sio, qui eum quidem ante omnia, sed crea-
„turam, sicut Photinus & Paulus Samosatenus
„post omnia dicit. Contra videte, quomodo
„sit credens sancta Ecclesia. Credimus in unum
„Deum Patrem omnipotentem visibillum &
„invisibillum factorem: Et in unum Dominum
„Jesum Christum Filium Dei natum de Patre
„hoc est, de substantia Patris, Deum de Deo,
„lumen de lumine, Deum verum de Deo vero,
„natum non factum, unius substantiæ cum
„Patre, quod Græci dicunt *ὁμοούσιον*, per quem
„omnia facta sunt sive quæ in cœlo, sive quæ
„in terra sunt. Qui propter nos homines &
„propter nostram salutem descendit, & incar-
„natus est, passus est, resurrexit tertia die,
„ascendit in cœlum, venturus est judicare
„vivos & mortuos. Credimus & in Spiritum
„Sanctum.

*S. Joan-
nis Bapt.*

11. „Præterea quid fecit Herodi beatus
„Joannes Baptista? *Luc. 3. v. 19.* Qua de re
„inclusit Joannem Herodes? certe quia argue-
„bantur opera ejus. Ita & tu cum servis Dei
„agis, quia dicimus tibi, noli apostolicam
„reprobare fidem: nos arbitramur hæc prop-
„ter tuam dicere salutem, qui si nolueris ob-
„temperare, sine dubio æternam tibi sis quæ-
„siturus mortem. Tu qui me dicis superbum,
„quem me vis inveniri? illumne servum, qui
„acceperit unum talentum & absconderit, &
„ipsum solum domino repræsentaverit sine
„foenore, & propterea meruit ipsum talentum
„amittere & audire: *Serve nequam & piger.*
„*Matth.*

Matth. 25. v. 126. An illum qui acceptam quantitatem decies multiplicatam repræsentavit, cuique dictum fuit : *Euge serve bone & fidelis, quia in modico fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium Domini tui.* Quod idem nobis præcipit Dominus **Luc. 19. v. 12-27.** Et item **1. Tim. 5. v. 20.** *Peccantem coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant.*

12. „Confidera etiam quomodo comblas- **S. Ste-**
phemi tui Stephanum beatissimum judicave- **phani.**
runt, quia eis diceret : *dura cervice & non circumcisi corde vos semper Spiritui Sancto resistitis &c. Act. 7. v. 51-53.* hæc cum audissent Judæi an digne commoti sunt contra sanctissimum Martyrem Stephanum an indigne ? si indigne, utique & tu te indigne inspicere moveri contra eos, qui te salvum velint.

13. „Rursus non facimus rem Deo odibili- **S. Pauli,**
lem, si tibi, quod te esse intelligimus, dicamus : Invenimus enim sic egisse pseudopropheta **Barjesuban**, seu **Elymam** magum **Act. 13. v. 2-12.** sicut enim ille adverso actus spiritu Paulo & Barnabæ contradicebat, ita & tu. Igitur quia te alterum **Barjesuban** Judæum pseudopropheta esse intelligis, quoties fuerit dictum ore tuo sacrilego : Deus non habet verum Filium ne moleste feras, si dicantur tibi a nobis illa, quæ sunt dicta ab Apostolo prædecessori tuo Judæo pseudoprophetae : *o plene omni dolo & fallacia, filius diaboli, inimicus omnis justitiæ, qui non desinis pervertere vias Domini rectas.* Si fueris motus, „quod

„quod hæc tibi dicantur , multum te insulta-
 „ostendis , qui velis hoc esse , quod fuit il-
 „Judæus pseudopropheta , & nolis te illis
 „minari vocabulis nominum , quibus fuerit
 „ille vocatus. Iterum & hortor & deprecor
 „ut tibi velis consulere ; si enim ille ita mer-
 „excæcari , quia tentarit resistere , conspici
 „quæ tibi homicidæ , quæ sacrilego , quæ de-
 „structori Dei religionis possint mala repræse-
 „tari & in hac vita & in perpetuum.

*Fratrum
 Maccha-
 bæorum.*

14. „Accipe adhuc ea , quæ te informa-
 „possunt , non esse contumeliosos nos , &
 „veraces. Antiocho septem gloriosissimi fr-
 „tres resisterunt , ut nunc tibi nos restituer-
 „quartus respondit compestilenti tuo , tibi
 „surrecto ad vitam non erit. 2. Macch. 7. v. 14
 „Quintus dixit regi : vide magna potestas De-
 „qualiter te & semen tuum torquebit. Ib. v. 16
 „Sextus dixit : Tu ne existimes tibi impune fu-
 „turum , cum contra Deum pugnare tentaveris
 „Ib. v. 18. Et quid Constanti a nobis per-
 „audisti , quam ea , quæ a septimo dicta sunt
 „scilicet : non obedio regis imperio , sed præ-
 „legis : tu vero , qui inventor omnis malitiæ fu-
 „es in Hebræos , non effugies manum Dei , tu
 „o scelerate , & omnium flagitiosissime nonne
 „omnipotentis Dei judicium effugisti. 2. Macch.
 „v. 24 - 38.

S. Petri.

15. „Contumeliosum me clamitas , qu-
 „videas digna tuis factis tibi nomina imposui-
 „quæ jam contyrannis tuis imposuerunt nos
 „prædecessores cultores Dei vivi , Beatus P-
 „tr

1. Iubet nos resistere diabolo fortes in fide
 2. I. Petri 5. v. 8. in quo autem resistemus dia-
 3. bolo, si tibi, per quem ad nos devorandos
 4. temet armarit, non itum fuerit obviam: si
 5. non tibi fuerit dictum a piis impio, a benignis
 6. crudeli carnifici, a Christianis hæretico Chri-
 7. stiano; si non dictum tibi a nobis fuerit: dis-
 8. cede minister adversarii nostri, & voluntatis
 9. ejus sagena. Item B. Joannes dicit: *omnis*
 10. *Spiritus*, qui destruit Jesum, ex Deo non est;
 11. & hic est antichristus. I. Joan. 4. v. 1 - 6.
 12. Clarum est Constanti te esse antichristi por-
 13. tantem Spiritum, cum unicum Dei Filium
 14. Patri & consubstantialem neges. Judicas nos esse con-
 15. temptuosos, quia te, qualem esse videmus,
 16. pronuntiamus.

17. 16. „Ecce etiam in Evangelio apud Mat- *Christi.*
 18. theum dixisse Dominum invenio: *Ecce ego*
 19. *mitto vos sicut oves inter lupos* Matth. 10. v. 16.
 20. 21. Tu mihi unus ex illis lupis videris, & quidem
 22. omnium luporum contra Dei gregem rugien-
 23. tium rabiem in quem videam congestam.
 24. Ex illis unum quoque te accipio incredulis
 25. & perfidis, ad quos dicitur: *Progenies vipera-*
 26. *rum, quomodo potestis quæ bona sunt loqui,*
 27. *non fitis mali?* Matth. 12. v. 34. Audis etiam
 28. dictum beato Petro ab unico Dei Filio, om-
 29. nis qui gladio utitur, gladio sit periturus
 30. Matth. 26. v. 47 - 52. cum tu igitur gladio
 31. digneris Christi persequi servos non te utique
 32. Christianum poterimus nuncupare, sed
 33. plane latronem vel gladiatorem, imo unum
 34. cum Juda Iscariothe, qui tradidisti Christum
 35. Schram Analysis Tom. XI. O „toti

„toti orbi, ut cuncti ejus possint negare divi-
nitatem.

17. „Dicis me contumeliosum, qui & me,
„& mihi commissos cupio non tua pestifera
„doctrina vulnerari, quia dico, morbo te ple-
„num, & idcirco esse vitandum, ne jam ipsi
„morbidi effecti una hac tua pereamus peste.
„Dicis me contumacem, quia te dico opera-
„rium dolosum pseudochristianum: non sunt
„primum hæc per me adversum te prolata,
„audis enim beatum Apostolum operarium te
„designasse pseudo-Apostolum 1. Cor. 11. v. 3-
„15. fingis te Christianum, cum Arianus sis:
„fingis te pium, cum omnem exerceas in nos
„Christianos impietatem: transfiguras te in
„Angelum lucis & Apostolum Christi, & sol-
„licitus es, nequis alicubi Catholicus præsit
„Ecclesiæ episcopus: tollis episcopos Catholi-
„cos, ordinas hæreticos, scribis horrendas
„comminationes, ne forte oriatur seditio: &
„quamvis jam probaverim immundis spiritibus
„instigantibus corda vestra vos venire contra
„Dei familiam, adhuc in Actibus Apostolo-
„rum lege quid acciderit Act. 16. v. 16-34.
„Sicut enim ille Spiritus pythonis audiens
„nomen Domini Jesu Christi mox effugatus est
„de domo sua, & concitavit populum civitatis
„adversus unici Filii Dei prædicatores, ita &
„te cum tuis contra nos ejus servos illi impuri
„spiritus concitaverunt: nec dubites, te iis-
„dem agi spiritibus, quibus fuerint acti contra
„Paulum & Silam surgentes, quando te sic
„religionis Dei factum videas persecutorem,
„ut illud vulgus fuerit, quod necdum credi-
„disset

disset in Dei unicum Filium, quod non aliunde tales, nisi quia sine spiritu fuerunt Dei, ut tu quoque esse probaris.

18. „Contumeliam inquis, faciunt mihi *S. Pauli*.
Episcopi: cur tibi videmur contumeliosi? nempe quia dicimus: Quid te Christianum fingis? Sed conspice, quæ ut ageremus Episcopi contra vos lupos fuerit locutus beatissimus Apostolus: *Ego scio quia intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos Eccl. Act. 20. c. 18-31.* cum hæc mandata videas esse Apostoli, quid me jubes facere, ne contumeliosus esse videar tibi? nempe tacere me, & finire jubes, ut tu unus ex illis lupis gravibus quovis modo grasseris in gregem Dei? lebemus ne tibi lupo parcere, vereri regniui diadema, in aurem & dextrocheria, insimul vestes tuas honorare, & despiciere rerum reatorem? si putas nos injuriosos, accipe, quid responderit principi sacerdotum prohibenti prædicare unicum Dei Filium beatus Paulus: *percutere te incipiet Deus paries dealbate: & tu sedes judicare de me secundum legem, & contra legem jubes me percuti? Act. 23. c. 1-3.* Igitur si non potest sacra lex Paulum contumeliosum judicare, quia hoc dixit injusto judici; nec tu me vera tibi dicentem iuste poteris dicere superbum.

19. „Confidera etiam cum ingenti sollicitudine Sanctissimi Prophetæ Danielis librum, & invenies te unum ex illis præostensis persecutoribus Dei religionis. *Dan. 7. v. 1-28.*

„Cæterum quartæ illius bestia
 „litudinem manifestum est :
 „aut esse Antichristum aut ce
 „forem. Non minor es Consta
 „ab antichristo , nam dentibus
 „vos devorando non desinis.
 „antichristus acturus est , nisi
 „cus Dei Filius : hoc agit st
 „immundissimus animus tuus
 „tempora , in quibus visuruses
 „fluvio constitutum. Nolo au
 „Daniel te bestiam esse designa
 „lus de collegis tuis dixerit C
 „tenses semper mendaces , malo
 „pigri... Quamobrem inerepa illi
 „sint in fide non intendentes Juc
 „Tit. I. v. 12 - 14.

*Regibus
 pravis re-
 sisten-
 dum.*

20. „Videns autem te ve
 „dicere es solitus: sacræ Scri
 „regibus & omnibus degenti
 „debere esse subditum , & a
 „ingerere mihi Lucifer ? S
 „& quæ te jubent honor
 „vero te jubent facere , ill
 „illa , quæ te monet Don
 „dotibus obedire , unum
 „servis tuis , nec cuiquam
 „Hæc inquit Tito beatus
 „omni imperio , nemo te c
 „Igitur audire me debe
 „Quid enim te hortor ,
 „cida , ut Dei non pr
 „definas torquere & tr

re apostolicam suscipias fidem, quam apud Ni-
 cam episcopi descripserunt. Nam quia dicis,
 debere nos tibi obsequia, scito, quia non
 soli, sed & omnibus nos in sublimitate
 agentibus in obsequiis repræsentandis esse
 debitores, & subditos nos esse debere in
 bonis operibus, non in malis. *Tit. 3. v. 1-7.*
 Addo illud, quod illorum principum & ma-
 gistratum Apostolus fecerit mentionem, qui
 necdum credidissent in unicum Dei Filium,
 ut humilitate nostra & mansuetudine, & longa
 in adversis patientia, & in congruis obedi-
 tia fuissent provocati ad credendum: Cæte-
 rum si tu Imperator fingens te unum ex
 nobis cogas nos Deum derelinquere, numquid
 acquiescendum tibi erit, ne Apostoli præter-
 missa fuisse videantur præcepta?

21. „Quia hæc audis, dicis: injuriam pa-
 tior a Lucifero homine misero, & utique Im-
 perator. Sed cum audis a me, quod juxta
 Apostolum *Gal. 1. v. 6-9.* anathema habeam
 te evangelizantem aliter, quam evangeliza-
 verunt Apostoli, si dicas me injuriosum,
 mentiri te aliquid hominis gerens cognoscere
 poteris: & quando te stultum dico, constat
 me verum dicere, cum etiam Galatæ ab
 Apostolo audiant: *o stulti Galatæ. Gal. 3. v. 1.*
 Quia dico tibi: eripe te a canibus rabidis
 Arianis, contumacem me dicis: sed fortassis
 ignoras, unici Filii Dei negatores dictos can-
 es, tauros pingues, filios iniquitatis, semen
 adulterum & meretricis, filios perditionis,
 & semen iniquum *If. 57. v. 3. 4. & cap. 56.*

*Lucifer
 non inju-
 riosus Im-
 peratori.*

„v. 10-11. & Pf. 21. v. 13-14. Quia dico ti
 „eripe te a malignantium concilio, videor
 „tibi contumeliosus; neinpe quia profiteor
 „Christianum, sic dicti sunt etiam illi, qui
 „stiterunt funestis edictis Antiochi re
 „2. *Macch.* 6. v. 1-11. Quid censes oportu
 „tunc facere cultores Dei? an Deo, an
 „tiocho placere? si non Antiocho, nec
 „utique tibi, quia & tu nos cupis tollere a D
 „Supereſt igitur, doleas te erraſſe, agnoſce
 „que te eſſe homicidam, atque blaſphemu
 „temet deſertor Dei repræſentantes domui, al
 „quin tu tibi imputaturus es, cum te vid
 „cæperis illic eſſe, ubi nunc ſunt cuncti
 „contyranni tui,

L U C I F E R I
 CARALITANI EPISCOPI
 LIBELLUS INSCRIPTUS: MORIENDU
 ESSE PRO DEI FILIO.

*Merces
 perſecu-
 tionis ac
 patientiæ.*

I. ¶ In hoc libello Lucifer multis rationib
 „probat mortem pro Filio Dei ferend
 „eſſe. Conſtantium Imperatorem impietatis
 „crudelitatis inſimulat & laudat conſtantis
 „Catholicorum, qui pro deſenſione orthodo
 „fidei martyrium hilariter perferebant. Et *pri*
 „quidem Catholici „te Conſtanti cum tempor
 „& fragili regno tuo tranſiturum & ad æt
 „nam pœnam, niſi tibi provideris, perveni
 „rum, Chriſtianos vero ad æternam ventur
 „requiem, manuſtatum habere te volumus,
 „ha

„hanc enim eos Filius Dei invitare dignatus
est dicens : *beati estis cum vos odio habuerint*
homines . . . quoniam merces vestra multa est in
caelo. *Matth. 5. v. 11. 12.*

2. „*Secundo.* Quanto magis caduca tua do- *Fides in*
minatio contra nos sævit , tanto plus judica- *persecu-*
tur esse infirma & abjecta , furore enim & *tione cres-*
scelere concitata manus tua ad perimendos *cit.*
nos quoties prævaluit , toties nos crevisse &
magis ac magis victores extitisse meminimus :
mactasti quam plurimos in Alexandria , la-
niasti certos toto in orbe , dispersisti resisten-
tes tibi variis in locis , sed hi omnes , quod
tu audire minime vis , martyres sunt , illos
beatissimos in paradiso esse credimus. Crede
mihi , quod a te statuerimus interfici , quia
melius esse videmus in omnia æva Deum
habere amatorem , quam te cum Juda Isca-
rioth Judæorum imitatore puniri.

3. „*Tertio.* Hoc fidei proprium esse nego- *Adversa*
tium novimus Christiani , nec prosperis nec *non timenda*
adversis a proposito semel vigore deduci : *marty-*
cernimus una hac voce : Christianus sum , *res.*
tribui præsidium salutis , vinculum libertatis
& honoris , ut enim contra adversans discri-
men duremus stabiles , nec sævitiam torquen-
tis horreamus , ista efficit conscientia , quæ
reminiscitur , unicū Dei Filium ad prote-
gendos victoresque efficiendos suos suæ divi-
nitatis præbere præsentiam ; est enim nobis-
cum ille , qui adolescentes Hebræos in camino
ignis tutatus est , ipse divino incendit amore
O 4 „suo

„suo corda nostra , & ad tolerantiam passionis
 „animat ; unde & nemo nostrum mortem ,
 „quam minitaris , cogitat sed immortalitatem
 „Martyribus promissam *Sap. 3. v. 4 - 8.* hanc
 „cogitantes præsentia tua mala calcamus :
 „spolias , proscribis , mactas gladio , corpora
 „sepeliri non permittis , eleemosynam fieri pro-
 „hibes , relegas infantes , fame , siti , nuditate
 „vexare non desistis , & tamen Imperator cru-
 „delissime quidquid sævitia tua nobis intulit ,
 „adverte quod mendacium sit , siquidem nec
 „mors sanctis Martyribus per te illata mori
 „sit , nec jactura , sed fidei fœneratio , & sem-
 „per nos Christiani a vobis tyrannis perversa
 „quæstione torquemur , quo enim genere ne-
 „centes coguntur ad confitendum , eo nos
 „compellimur ad Christum Filium Dei negan-
 „dum , sed ut illi pro meritis confessi damnan-
 „tur , sic nos non negantes coronamur , qui-
 „bus victoria est a te illata damnatio.

*Tyranni
 non ti-
 meudi.*

4. „*Quarto.* Castigari te sentis ejus servo-
 „rum constantia , qui dicit : *nolite metuer eum ,*
 „*qui potest occidere corpus Matth. 10. v. 28.*
 „Pauli etiam beatissimi Apostoli ad te calcan-
 „dum tyrannorum omnium tyrannum horta-
 „mentis animamur : *non sunt condignæ passio-
 „nes hujus temporis ad futuram gloriam. Rom. 8.*
 „quam cogitantes pressuras omnes non solum
 „per te illatas a diabolo , sed & per omnes
 „homines nos tolerare convenit , quia ab illis
 „omnibus liberamur per Filium Dei , qui cum
 „omnibus tuis præstigiis , fraudibus & crude-
 „litate jacere te facit subter pedes Dei servo-
 „rum ,

rum , qui omnem gloriam tuæ vanæ dominationis habent pro nihilo.

5. „Quinto Novella tua prædicatio , & re- *Persecutio*
cens religio non solum adhuc limitem Roma- *Martyres*
num peragrarare non valuit , sed & ubi radi- *facit.*
ces figere tentavit , aruit , paucis tecum
manentibus. Prospice ergo , & invenies ,
quod mors fragili illata potestate nos perdu-
cat ad gloriam : tutante Deo non modo ex-
tinguimur , sed magis vivificamur. Recor-
damur Dominum dixisse : *Siquis vult post me*
venire , abneget se sibi &c. Matth. 16. v. 24-26.
Martyrii cogit dignitas , ut vitam morte
amamus , siquidem novum salutis genus per
Dei Filium fuit tributum , interire ne peream.
Crescit Constanti crudelitatis tuæ pugna ,
sed crescere adverte & in militibus Christi
gloriam , nec retardamur ab acie tormento-
rum metu , sed ipsis magis ad aciem provo-
camur.

6. „Sed te quanta caligo obsederit , dici *Constan-*
non potest , qui cum te Christianum fingas , *tius filius*
Christianum tamen nomen e medio auferre *Christia-*
nitatis. Inter hæc daturos legentes veniam *mus.*
conspicere debes , quod pro merito impieta-
tis tuæ facundia mediocris ingenii mei ad
execrandum te describere non valuerit ; de-
disse enim me videbant formam universis
Deum timentibus , quo te ordine possent sine
vitæ æternæ radicibus positum secare. Nec
te maledicis vocibus dicas a nobis objurgari ,
si quæ dignus es audire , a rusticis quidem
tamen Christianis audis. Novimus non male-

„dicendum, sed magis propter inimicos rogas-
 „dum, Filius enim Dei cum malediceretur,
 „non remaledicebat: cœterum si malediceret
 „tantæ majestatis impetu universa concide-
 „rent. Dicis utique ad hæc, Dominus te mi-
 „tem esse voluit, utpote antistitem suum,
 „tu te pervicacem circa me præbes. Verum
 „Prophetæ & Apostoli non occidendum docent
 „tu contra Deo dignaris interficere dicato-
 „Tu a Prophetis & Apostolis bestia, canis
 „lupus nominaris, & te esse hominem censet
 „cum nihil hominis nisi lineamenta ac su-
 „mam figuram geras. Dic quæso, an po-
 „tinnocentium interemtor merito dici Christi-
 „nus, & non potius hostis Dei religionis
 „qua non occidere, sed occidi propter Dei
 „lium docemur, cuique majestate firmati
 „mus, illa induti arma, quæ nos ut indu-
 „mus, est deprecatus Apostolus. Eph. 6. v.
 „18. cum quo Apostolo in regnīs cœlesti-
 „uberes laudes referre non poterimus
 „nisi prius morte expugnata ad immor-
 „tumenda præmia venerimus.

*Mors sola
 martyres
 non facit.*

7. „Nobis quando sævis Constanti, tanto
 „& dementior videris, cum interficere Chri-
 „stianum se confitentem dignaris: in hoc vero
 „sceleratissimus judicaris, quod sub specie di-
 „lectionis nos dejicias, tamquam utile sit no-
 „bis, a te gradu pulsos reservari, a Deo vero
 „damnari: Novimus quod metuas, ne in his
 „poenis & perseverantia fidei moriamur, &
 „tamen admoves duros cruciatus: sic nos va-
 „rie excarnificari cupis, interficiendos vero

non esse statuisti, tamquam mors tantummodo beatos milites Christi faciat, ac non etiam tormenta virtutis gloriam pariant. Recordare quæcunque in civitate Alexandrinorum fecisti, & tamen omnibus tuis crudelitatibus in sanctos martyres, quos tuus interfecit gladiatorius animus, cum sævieris in nos, crudelius sævis, dum retines gladium, dum das operam, ne in remedium velocius exitus succurrat mortis. Dilacerari toto corpore nos patimur, probantes, nihil magis congruere sapientium constantiæ, quam nullis tormentis a proposito depelli: si enim ostea quam a te interficimur, nihil nos esse tutos sciremus, profecto stultissimi essemus non huic vitæ consulentes: at nunc, cum per te si præsens vita auferatur, immortalis sumatur, præsentem vitam propter Dei Filium contemnere necesse est. Laboris quidem & difficultatis plena martyrum adeo via est, ut non quis humanis implere valeat viribus, sed nos, qui auxilio divinæ suffragationis iuvamur calcemus te semper, uti nunc calcamus necesse est.

8: „Indigne fers, quod dicaris hæreticus, *Constantius hæreticus*, & audes tamen dicere, non exæquari Patri Filium, cum Apostolus dicat, eum esse æqualem Deo. Phil. 2. v. 6. & Dominus: Ego & Pater unum sumus. Joan. 14. Quod vos hostes negatis, unde vos recte omni vecordia saginatos filios pestilentiæ appellamus, contra quos clamat Apostolus Rom. 1. v. 28. 2. Tim. 3. v. 1 - 8. Noster sermo est communis, contra vester

„vester politus, & tamen suadere per artem
 „quæsitus sermo vester nulli potest Christiano-
 „rum, nisi ei, qui non sit, sed tantum dica-
 „tur, ut tu. Defendendum est, inquis & a me
 „semel susceptum dogma Arianum. Dicis talis
 „honestâ voluntate errans, sentis enim nihil
 „esse religione præstantius, eamque summam
 „oportere defendi: defendis gladio: at ne
 „defendendam novimus religionem non occi-
 „dendo, sed moriendo pro Deo. Tali gene-
 „defendentes religionem nulla crudelitas per-
 „terit vincere. Dicis: negate Dei filium, &
 „interficiet vos virtus regni mei. Sed quan-
 „melius est ab hoste Christi interfici, quam
 „Christo. Doctrina cunctarum est Scripturarum
 „in Dei Filium credere, primam & consummam
 „tam esse iustitiam, & verus est Dei cultus
 „in quo mentes colentium seipsas Deo immo-
 „culatas victimas sistunt, & arbitraris, quod
 „esse cultorum quemquam tam stolidum,
 „non cupiat, inter manus tuas crudeles in-
 „fici, quem ad martyrii gloriam pervenire
 „per tua tormenta animus urgeat.

*Persequi-
 tur Filium
 Dei.*

9. „Quousque tandem abuteris Dei patientia
 „Constanti? quia nisi te mature convertere-
 „ris, nisi credideris ut nos unicum Filium Dei
 „semper cum Patre regnasse, unamque dei-
 „tatem possidere Patrem & Filium, in æter-
 „num te perituum scias. Nos te rogamus
 „Deo fieri amandissimum, & tu te injuriam
 „pati a nobis quereris: sic inanem dignitatis
 „tuæ tueris censuram, tamquam hæc sit te a
 „perpetuis ereptura cruciatibus, erigis super
 „Do-

moriendum esse pro Dei Filio. 221

mini sacerdotes superbum caput, & in
s Filium Dei persequeris, sed miserum non
t, quod malim quovis crudeli supplicio pro
ei interfici Filio, ut obtineam æternam
atorum Martyrum gloriam, pro qua quo-
unque genere moriendum scio; dabo enim
bi multos, qui in lectulis crudelius pereant,
uas interior aliqua cerebri suppuratio infla-
it, & nervorum secum luctantium dolore
ntraxit: interest, ex qua causa, non ex
no pendeam stipite.

10. „Quid dicis rex stultissime, inique in *Injusta*
a supplicia & huiusmodi pœnam mittor a *persecutio*
t, an iuste? Si inique, tua figentis erit *patienti*
ux, non mea, quem fixeris: si iuste, culpa *non nocet.*
ea me criminis mei, non pœna tua tor-
pere incipiet. Cæterum quantum ad exitum
hil interest, clavo per te an lancea moriar;
entum millia licet formas pœnarum crude-
itas tua faciat, ex his omnibus ad me sola
er istam mortem illatam a te perveniet im-
ortalitas; non possum nisi gaudere, cum
ilia ingesseris, quandoquidem per hæc sup-
plicia scio, quod possit omne finiri suppli-
um. Nam & illa, quæ extrinsecus sunt,
hil iudico ad me pertinere; cum enim cor-
s meum immanitate consumferis, repara-
rerum conditor ex corrupto in incorrup-
nem, & non sunt *condignæ passiones ad su-*
venturam gloriam Rom. 8.

11. „Si itaque tibi consulere nolueris, te *Confessio*
inter illos dubitari non potest, qui in *fidei Ca-*
em mittentur, unde visurus es eos, quos *tholica.*

„tunc

„nunc persequeris in sinu Abrahæ : non eris
 „evasurus illa supplicia , nisi primo unicū
 „Dei Filium , verum esse Dei Filium credide-
 „ris ; deinde quod semper cum Patre regnave-
 „rit & regnet , atque te ad Catholicam Eccle-
 „siam transtuleris , & confessus fueris Patrem
 „& Filium & Spiritum Sanctum perfectam esse
 „Trinitatem , & unam habere deitatem. Propter
 „hanc fidem nos sustinemus temporalia mala
 „quia novimus hanc vitam esse brevissimam
 „novimus & bona istius vitæ & mala esse bre-
 „via , illius vero vitæ æternæ bona esse sem-
 „piterna : novimus , quod pro bonis his bre-
 „vibus , quibus tu delectaris ac frueris , mala
 „æterna tibi , nobis vero Christianis , quos
 „despicias malis brevibus bona æterna sint suc-
 „cessura , sicut legitur *Pf. 125. v. 3-6. & Pf.*
 „*128. v. 1.* Erit profecto in æternum bene eis ,
 „qui non negaverunt Dei Filium , qui labore
 „sanctæ confessionis suæ potentur : contra tibi
 „si in hac amentia , qua vivis nunc , semper
 „censueris manendum , erit male perpetuo ,
 „illa percipiens , quæ nunc percipit Iſcariotes
 „Judas. Tunc te visuri sumus nos supplicem
 „& tamen omnis lamentatio poenitentiae tuæ
 „futura est inefficax , quoniam quidem hic
 „acquiritur vita perpetua aut mors. Hæc sem-
 „per volvere corde nostro , hæc diebus aut
 „noctibus cogitare scire te volumus , tua sup-
 „plicia perpetua , & præmia ac merita Dei ser-
 „vorum æterna ; quid neganti tibi persecutori
 „nominis sui comminetur ad poenam , quid
 „autem e contrario consentientibus polliceatur
 „ad gloriam sempiternam.

Nota.

Nota. Sequuntur hic in Bibliotheca Gallandii nonnullæ Epistolæ 1. Luciferi ad Eusebium Vercellensem de suppressendis Arianis. 2. Florentii magistri officiorum ad Luciferum, & Luciferi ad Florentium, de libris suis Constantio Imperatori tradendis. 3. Epistola S. Athanasij, in qua Luciferi fidei zelum commendat. 4. Ejusdem S. Athanasij Epistola lectis Luciferi libris ad eundem cum insigni ejus encomio missa.

SANCTI EPHRÆM SYRI

OPERA.

§. I.

S. Ephræm Gesta & Scripta.

Sanctus Ephræm ex Nisiba Syriæ urbe vel circumjacente regione sub Constantino Imperatore natus a teneris annis vitam monasticam amplexus est, brevique multorum monachorum Præfectus factus fuit. Cumque sepe Edeffam ad visitandum hujus urbis ecclesiam veniret, in ea diaconus ordinatus fuit. Venit quoque ad Cæsaream Cappadociæ Urbem, ubi a S. Basilio agnitus & optime exceptus est, qui eum maximi faciebat, & a quo græcam linguam edoctus & Presbyter ordinatus fuisse dicitur quæ tamen narratio non admodum certa est, cum veteres eum semper Diaconum appellant. Sozomenus etiam narrat, illum cujusdam urbis Episcopum electum,

tum, simulasse se mente captum esse ne Episcopatum cogeretur. Tandem confecto Testamento circa annum Christi 380 in cœ evolavit. Vitam & virtutes illius S. Grægorius Nyssenus descripsit. Scripta ejus a S. Hieronimo adeo illustra sunt, ut cœ publice post sacrorum librorum lectionem gerentur: Ea Syriace composuit, quæ tamen ipsius adhuc ætate Græce translata sunt. Scripsit autem Commentarios in tota Biblia Tractatus controversiæ adversus plures hæreticos, Librum unum de Spiritu Sancto plurimos sermones, & institutiones ad populum & Religiosos suos, nonnullas panegyricas orationes, multos morales tractatus, & inter ceterum numerum Hymnorum qui in Ecclesia celebrantur. Plura horum operum non amplius extant, & quæ hodie extant ab immoderate nonnullorum crisi velut genui sunt. S. Ephraemi partus a D. Dupinio defenduntur in *Bibl. Eccl. Aud.* Horum operum aliquis primus latine versa publicavit Ambrosius Maldulensis, quæ Brixiae impressa sunt an. 1477. Argentorati an. 1509. Coloniae an. 1547. Tertius Franciscus Zinus aliam latinam editionem Venetiis an. 1574. publicavit. Exinde Gerardus Vossius seu Volkens ex Borchlona in Germania Præpositus Tungrensis omnia Ephraemi opera conquisivit, in latinum transtulit & curavi curavit tribus Tomis Romæ. Primus Tomus Sixto V. P. dedicatus impressus an. 1589. Secundus nuncupatus Clementi V. an. 1593. Tertius an. 1597. Tres hi Tomi uno volumine typis excusi sunt Coloniae

1603. Antverpiæ an. 1619. Iterum Coloniae an. 1675. Echellensis etiam imprimi curavit Romæ Canticum virginis & magorum e Syriaco versum, & S. Ephræmo a nonnullis scriptum an. 1645. & Cotelerius Græce Panegyricum Basilii ab Ephræmo compositum edit in ultimo suo volumine monumentorum Ecclesiæ Græcæ Parisiis impresso an. 1686. Habemus etiam editionem pure Græcam Oxfordiæ an. 1709. ab Eduardo Twaites adornatam sub titulo: S. Ephraim Syrus Græce & missis Bodlejanis. Denique editionem cum accuratissima versione operum S. Ephræmi ex Syriaco curarunt ab anno 1732. Petrus Benedicti Soc. Jesu & tunc D. Joseph Assemani.

§. II.

ANALYSIS.

S. EPHRÆM SYRI DIACONI
SERMONES.

TOMUS I.

SERMO I.

De Sacerdotio.

1. ¶ In primo Tomo operum S. Ephræm 89 *Sacerdotii sublimis.* sermones continentur, quorum primus dignitatem sacerdotii explicat, quam considerans exclamat: „O miraculum stupendum! o potestas ineffabilis! o tremendum Sacerdotii mysterium! quod Christus in hunc mundum
Schram Analysis Tom. XI. P „ve-

„veniens etiam indignis impertitus est. Gem
 „posito cum lachrymis oro , ut hunc sacerdo
 „tli thesaurum inspiciamus : scutum siquidem
 „est refulgens & incomparabile , turris firma
 „muris indivisibilis , fundamentum solidum
 „a terra ad axem usque cœli pertingens , im
 „mò ipso cœlo cœlorum sine impedimento
 „ascendit , & in medio Angelorum versatur
 „quin & cum ipso Angelorum Domino fami
 „liariter agit , & quantum vult , confestim
 „quæ postulat , facile impetrat. Non desistit
 „glorificare illius dignitatis profunditatem
 „quam nobis Adæ filiis elargita est Sancta
 „Trinitas :

*Ejus ef-
 fectus.*

2. „Per hanc enim mundus salvatus est
 „& creatura illuminata , montes & colles ve
 „neranda politia sanctorum monachorum im
 „pleta sunt , impietas e terra sublata est , con
 „tinentia in terris commoratur , diabolus e
 „cœlo decidens subactus est , lascivi facti sunt
 „vasa sanctificata , & fornicatores casti & im
 „polluti , insipientes veritatis duces facti sunt
 „& improbi boni ; per hanc mortis sententia
 „destructa , Adæ maledictio soluta , & cœlestis
 „thalamus apertus est. Excedit intellectum
 „donum altitudinis Sacerdotalis , & sicut ar
 „bitror , hoc est , quod Paulus innuit exclamans : *o altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei , quam incomprehensibilia sunt iudicia ejus &c. Rom. 11.* quoniam absque divino sacerdotio remissio peccatorum non conceditur.
 „Sacerdotium audacter e terra ascendit ad
 „Deum , instanter pro servis orat Dominum ,
 „gemitus conservorum deportans misericordiam
 „diam

postulat, ut Spiritus S. descendat, sanctæque dona in terris proposita, cumque facta fuerint tremenda mysteria, tunc animæ dentes macularum purificationem accipit. Populus qui ante nos erat, cornu oleiis ad Sacerdotium promovebatur, nobis per impositionem manuum suam donatum. O quam magnam in se continet puritatem admirabile sacerdotium: Feli-illum, qui in hac ipsa dignitate admittat irreprehensibiliter: Petrus qui a magno nonium accepit Pastore, quia *super hanc* *in ædificabo Ecclesiam meam Matth. 16.* Sacerdotium & claves regni cœlorum cepit, similiter autem & Paulus hoc quod charismate dignus habitus est. Quin etiam in prima creatione & sequentibus temporibus sacrificia Abel, Noe, Abraham, Isaac, Aaron Deus benigne respexit.

„Cuncti ergo honoremus venerandi Sa-Sacerdotii sublimitate decoratos, & beatos ^{tes aman-} licemus, certo scientes, quod si quis ^{di & ho-} ^{norandi.} regis amet, hunc ipsum multo amara rege amari. Quocirca amemus Sacerdos Dei, siquidem pro nobis ac mundo recantur. Honora Sacerdotes, Christi datum exple, quod dicit: *Qui Prophetam gaudio recipit in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet Matth. 10.* Quod si de illo sacerdos est, ignoras, dignusne an indigne sit, cave, ne despexeris, nam sicut in luto contaminatum non percipit dentum, ita nec sacerdotium ab indigno

„sordidum redditur. Porro si quis ad hanc
 „tatem dignus repertus fuerit, in eaque
 „ambularit, coronam immarcescibilem
 „conçiliat; si autem indigne, iudicium a
 „misericordia sibi consciscit.

*Officia bo-
 ni sacer-
 dotis.*

4. „Quare ne indigne audeas & arrog
 „obrepere ad sublimitatem Sacerdotii,
 „non complaceat sibi Deus in arroganter
 „natis: nosce quid miseri illi sint passi
 „resisterunt Moyfi & Aaron, nonne ign
 „coelo devoravit omnes *Lev. 9.* Rursus
 „prophetissa Moyfi de Sacerdotio improp
 „tota leprosa ejecta est septem diebus
 „castra. Idcirco hæc nunc o fratres
 „administrate, imitantes Moysen, Aar
 „Eleazar. In hoc quippe Sacerdotio M
 „manus ad Deum sustulit, & vulneravit
 „Ilec *Exod. 17.* hoc circumamictus Abra
 „reges in fugam vertit *Gen. 14.* hoc ori
 „Melchisedech Abrahæ benedixit. Dig
 „es sublimitate sacerdotii, stude compl
 „illi, qui te elegit, ut sis ipsi miles pu
 „& iustitia, sapientia & illustri virgini
 „esto temperans ut Joseph, castus ut
 „Nave, hospitalis ut Abraham, paupe
 „amator ut Job, indulgens ut David, &
 „ut Moyses: errantem reducito, clau
 „confirma, erige cadentem, succurre
 „mis, & alia his similia.

*Tamere
 ad sacer-
 dotium
 non aspi-
 randum.*

5. „Ego vero obstupesco ad ea, quæ
 „sunt quidam insipientium audere, qui te
 „sefe conantur ingerere ad munus sacer
 „assumendum, ignorantes miseri, quod ig

et mortem sibi accumulent, cum nequidem
 ceterorum quidquam ex vasis venerandi cul-
 tus divini contingendum, siquidem legisti,
 quid passus sit Oza, eo quod arcam Dei teti-
 gisset 2. Reg. 6. Hujus ergo semper memine-
 ris vocis: *super quem requiescam ego, nisi super*
mansuetum, humilem, tranquillum, & trementem
sermones meos Is. 66. quo possis spiritaliter in
 metropolim Jerusalem supernam ascendere,
 spiritualiaque sacrificia offerre Deo, ibique
 cum supernis choris hymnum victoriæ decan-
 are Sanctissimæ Trinitati in sæcula sæculo-
 rum. Amen.

S E R M O II.

Ad Fratrem quemdam sciscitantem, ad
quem hoc dictum pertineat: melius est
nubere, quam uri? 1. Cor. 7.

R E S P O N S I O.

„Apostolum audi dicentem: *volo omnes Sæcula-*
homines esse sicut & meipsum, sed unus- res soluti
quisque proprium donum habet ex Deo, alius nubere
videm sic, alius vero sic. 1. Cor. 7. Perpicuum *possunt:*
 gitur inter sæculares, illosque qui sæculo *non voto*
 renuntiarunt, fecit discrimen, solutis siqui- *astrixi.*
 dem concedit: *propter fornicationem unusquis-*
que suam uxorem habeat. Coeterum iis, qui
 sæculo renuntiarunt, præcepit continentiam,
 si enim quosvis verba illa concernerent,
 melius est nubere, quam uri, nemo hanc
 virtutem unquam excoluisset, non Helias,

„non Elifæus , non Joannes , non quicumque
 „castam servarunt carnem suam Deo ,
 „neque ipse continens fuisset Apostolus ,
 „respexisset in retributionem mercedis. Ne
 „tur dixerimus : at illi iusti fuerunt , ego v
 „peccator sum ; iusti siquidem evaserunt , qu
 „sancte præsentem transegerint vitam , clar
 „enim est , quod & ipsi oppugnati sint t
 „quam carnem circumferentes , verum re
 „terunt strenue , uti Apostolus dicens : *car
 „corpus meum* 1. Cor. 9. Quid ergo audis ;
 „lius nubere , quam uri , & non audis , qu
 „adjungit dicens : *qui habent uxores , sint
 „quam non habentes.* 1. Cor. 7. Quapropter c
 „spreveris illum , qui hanc tibi impertitus
 „gratiam *cum impositione manuum Presbyt
 „1. Tim. 4.* Sed redde Domino vota tua , qu
 „niam *melius est , non vovere , quam cum
 „veris non reddere* Deut. 23. & Prov. 5. C
 „tende , ut cursum tuum perficias , & cu
 „nam justitiæ accipias a Domino , cui est ho
 „& gloria in sæcula sæculorum. Amen,

A P O L O G I A.

Ad fratrem quemdam de Heli Sacerdo

Heli nimis 1. „
indulgens
filii, „Cum Scriptura de Heli Sacerdote :
 „stetur , quod Filii ejus maledice
 „Deo , ipseque non corripuerit eos , quon
 „ergo reperitur , eosdem ab eo admon
 „fuisse & correptos. Respondeo : Heli
 „dem non probavit ipsos hoc facientes , s
 „men potuisset facile reprimere malum ,

insequenti sermone clarum existit, imo non arbitratus es admonitionem, non est oratio, sed socordia & negligentia ejus deum amoris, eo quod nimis conniventis terminis contineretur ipsius Heli modus: patet 1. Reg. 2. dicebat enim: *ne feceritis* forte populi impetum veritus, si enim Divinus cultus cordi fuisset, nullo modo unum filiorum scelus sustinisset, quin potius illud e vestigio propria e domo arcere censendisset & juxta legis traditionem penitus medio sustulisset, cum & Sacerdos esset rex.

„Quod autem legitima admonitio ex cor- *Filii cor-*
pore constet, patet *Job. 5. beatus homo corripit*
corripitur a Domino, admonitionem autem
potentis cave rejeceris. Et Apostolus patri-
præcipit: *Filios vestros educate in disciplina*
correctione Domini Eph. 6. Quali autem
fuit affectio, qui per Evangelium
genuit Apostolus, norunt cuncti, habuit
idem in se viscera misericordiae; at ubi
vidit, quemquam externum peccasse, *talē*
in eum tradidit in interitum carnis, ut spiritus
non fieret in die D. N. Jesu Christi 1. Cor. 5.
et B. Petrus eos judicabat, qui Spi-
ritum S. tentare conabantur *Act. 5.* At vero
et sacerdos cum posset coercere filiorum
unum iniquitatem, nullam eis disciplinam
tulit, non alapam, non verba duriora, &
quia a Deo didicisset per Samuelem prola-
re adversus ipsum sententiam 1. Reg. 3.
tamen ab illa in filios absurditate re-
tinetur.

*Item mali
sacerdotes
& subditi
puniendi.*

3. „O iniquam erga iniquos filios inder
gentiam ! non ita peccavit Achan filius
„Charmi , dum aliquid de anathemate tra
„lisset , quantum isti , nam filii Heli cre
„essent fœdifragi & inimici , in ipsam quoque
„impii erant Creatorem , qui Moyse dixit
„Aaron : *sanctificabor in iis , qui appropinqua*
„*mihi Lev. 22.* Verum non ita his atten
„Heli , unde quoque mortis fructum decerpe
„abiit. Vide autem responsionis intentionem
„ait enim : *Dominus est , & quod bonum erit*
„*oculis ejus , faciat :* pro eo , quod est ; ego
„filiis meis molestiam afferre non possum. S
„neque factis Moyse peritior factus idolo
„triam populi severissime castigantis *Exod.*
„recessit ab illa in filios affectione. Quin & j
„solicitam suorum curam gerens filiorum v
„timas quotidie pro iis Deo obtulit non
„manifestis solum , sed & occultis , quæ
„corde commisisse poterant peccatis , par
„eos servare studens : Heli autem cum segna
„in corrigendis filiis esset , non eum ab i
„Dei liberavit veneranda senectus , non vetust
„loquendi libertas arguendique fiducia , no
„sacerdotalis honor ; nam fidelis Deus i
„omnibus verbis suis , Ipsi gloria in sæcul
„sæculorum. Amen.

S E R M O IV.

*De festis diebus , & de dignitate divi
norum mysteriorum.*

*Euchari
stia digne
sumenda.*

1. „In ecclesia estote assidui nocturno , matu
„tino , & meridiano tempore viri pa
„riter ac mulieres , ad divina frequentand
„my

mysteria studiose concurrite, Domino ex manuum vestrarum laboribus offerentes in benedictionem domus, omniumque qui in domo sunt, & state in multo timore cum nemine congregientes, sed sicut angeli, qui in coelis sunt, servite Domino in timore, lachrymantes, & supplicantes, nequis divinarum mysteriorum susceptione reperiatur indignus. Sed probet unusquisque seipsum, ne sibi ipsi in iudicium fiat, *qui enim comederit & biberit indigne, iudicium sibi manducat & bibit* 1. Cor. 11. Coelum & terra tremunt, & se inclinant, tu autem impudenter accedis: Angeli cum tremore ministrant faciem obsecrantes, at tu immundus impoenitens ac impudens non contremiscis. Hominibus quidem te rite Eucharistiam sumere fidem facis, sed cordium scrutatori quid dices? declinatur a malo, desle & ablue vas tuum, quod peccatis contaminasti, firmumque non amplius peccandi propositum habe, & sanaberis, Deus enim poenitentium Deus est.

2. „Et dum sanctorum memorias celebra-
tis, reminiscamini quoque egentium vidua-
rum, pauperum &c. sicut a Domino nobis
praeceptum est, *beatus eris quoniam non habent,
quod retribuunt tibi &c.* Luc. 13. Festivitas pul-
chra est, & divina poenitentia cum lachrymis.
Festivitas hæc est, quam Christus ipse con-
celebrat, factus pauper cum esset Deus. Fe-
stivitates hæc dominicas celebrate non pane-
gyrice, sed divine, non mundane, sed spi-
ritualiter, non instar gentilium, sed Christia-
norum.

„norum. Quare non portarum frontes cor
 „nemus, non choreas ducamus, non fort
 „exornemus, non tibiis ac citharis auditi
 „effoeminemus, non mollibus vestibus ind
 „mur, nec cingulis auro undique radiantib
 „cingamur, non comestationibus & ebrieta
 „bus dediti simus: neque ob cibum & esc
 „opus Dei dissolvamus, aut insatiabilis vi
 „tris gratia circa coquinam occupati injuri
 „Divino mysterio inferamus.

S E R M O V.

De charitate sive dilectione.

*Inimicis
 ignoscen-
 dum.*

I. „**B**ene ait Dominus, quoniam *onus me*
 „*leve est*, *Matth. II.* quale enim p
 „dus est remittere fratri suo offensiones. N
 „dixit, adducite mihi opes, aut vitulos,
 „jejunium, aut vigiliam, ut dicere que
 „non habeo, non possum, sed quod leve
 „compendiosum est, hoc praecepit, dice
 „& tu ignosce fratri tuo errata sua, &
 „tibi ignosco tua. *Matth. 6.* tu exigua det
 „remittis forte obulos pauculos, ego aut
 „sexcenta talenta tibi remitto, ac tunc dem
 „tuum munus accipio, quando reconcilia
 „fueris inimico; si autem fratri tuo non fue
 „reconciliatus, quo pacto a me indulgenti
 „deposces? quemadmodum enim tu faci
 „tuam a fratre tuo avertis, ita & ego ab o
 „tione tua & donis avertam oculos meos, n
 „quomodo suscipiat Deus orationem aut ob
 „tione ab homicida, qualis est, qui o
 „fratrem suum 1. *Joan. 3.*

2. „I

2. „Reliquum igitur est fratres ut nihil *Charitatis*
 „prius charitatis possessione habeamus, sed *excellen-*
 „remittamus debitoribus omnia, ac charita- *tia.*
 „tem nobis comparemus, quæ operit multi-
 „tudinem peccatorum: quid enim profuerit
 „cuncta possidere, vivifica autem & salvante
 „charitate destitui? quemadmodum enim
 „siquis prandium magnificum instruxerit, desit
 „autem sal, poteritne aliquem recreare pran-
 „dium ejusmodi? sic quoque hic quid com-
 „modi in se habet labor vanus absque cha-
 „ritate, sine qua quodcunque opus polluitur?
 „licet etiam quis sibi virginitatem vendicet,
 „licet jejundet, licet vigilet, sive hospitio pau-
 „peres suscipiat, dona offerat, ecclesias fa-
 „bricet, omnia hæc pro nihilo reputantur
 „apud Deum, cum in iis sine charitate sibi
 „non complaceat 1. Cor. 13. Cave igitur,
 „nequid absque charitate umquam feceris:
 „hanc Judas spernens ex medio Apostolorum
 „choro discessit, & præceptorem suum dese-
 „rens ac proprios fratres odio habens in te-
 „nebris ambulavit.

3. „Sed dicis: tametsi ego fratrem meum *Dilectio*
 „non diligam, Deum tamen diligo. Verum *Dei non*
 „redarguit te Joannes, cum ait: *est sine di-*
 „rit, quoniam diligo Deum & fratrem suum ode- *lectione*
 „rit, mendax est &c. 1. Joan. 4. Quippe idem *proximi.*
 „Joannes ait: hoc mandatum habemus a Patre,
 „ut qui diligit Deum, diligit & proximum suum.
 „Et ipse Dominus: diliges Dominum Deum
 „tuum, & proximum tuum sicut teipsum Matth. 22.
 „volensque vim charitatis demonstrare intulit
 „dicens:

„dicens : in duobus hisce mandatis uniuersa lex
pendet & Prophetæ.

4. „In hoc igitur consistit charitas , caput
„& sal omnium virtutum ; charitas plenitudo
„legis : hæc ab initio in corde Abel habitavit ;
„hæc ipsius Noe gubernatrix fuit , hæc Patriar-
„chis est cooperata , hæc Moysen præservavit ;
„hæc Davidem Spiritus S. domicilium effecit ,
„hæc in Prophetis tabernaculum collocavit ,
„hæc Job confirmavit , hæc ipsum Filium Dei
„ex coelis ad nos descendere coegit , qui præ-
„nimia charitate carnis expers carnem assump-
„sit : per charitatem mors subacta est , infer-
„nus destructus , Adam ad vitam revocatus ,
„Eva libertate donata est . Per charitatem unum
„angelorum & hominum factum est ovile ; per
„charitatem maledictio sublata est , & paradisi
„apertus : hæc piscatores ex piscium cap-
„tura piscatores hominum effecit , hæc marty-
„ribus in eorum certamine robur præbuit , hæc
„politias in solitudinibus constituit , homines
„angelos effecit , viros ac mulieres angustam
„inire viam docuit . O beata charitas , quæ
„bona cuncta subministras ! Cum autem de
„charitate audis , cave mundanam & carna-
„lem suspiceris , quæ in cauponis & symposiis
„locum habet , quorum Deus venter est , quo-
„rum charitas mensæ terminis circumscribi-
„tur : huc amici vocantur & non hostes , hic
„pauperes non adsunt , hic risus & plausus
„manuum atque tumultus , hic temulentiae &
„infamiae . Sed de illa charitate loquor ,
„quam possidens Apostolus dixit : *Charitas pa-*
„*tiens est , benigna est , non æmulatur &c.*

„I. Cor. 3.

„I. Cor. 3. rursus dico, & dicere non cessabo :
 „Beatus homo , qui cunctas res terrenas con-
 „temnit , & charitatem possidet , hujus mer-
 „ces diebus singulis augetur , corona parata
 „est , paradifus apertus , & regnum cœlorum
 „dono retribuitur : hunc omnes angeli beatum
 „prædicant , hunc cœli & universæ potestates
 „collaudant , hunc cum gaudio Archangelo-
 „rum chori fuscipient , huic ultro cœlestes
 „portæ aperientur , quos etiam audacter in-
 „gredietur præsentandus coram throno Dei.
 „& ad dextram Dei coronandus , cum quo
 „regnabit in sæcula sempiterna. Amen.

S E R M O VI.

Encomium in Psalmos.

1. „Cum Deo multis , cum hominibus pau-
 „cis loquere , & si manum operi ad-
 „moveris , os psallat & mens oret : Psalmus
 „in ore tuo sit assidue , quoniam Deus cum
 „nominatur , dæmones fugat , & psaltem
 „sanctificat. Psalmus tranquillitas est animæ ,
 „designator pacis. Psalmus amicitie conci-
 „liator , dissidentium unio , inimicantium pa-
 „cificatio. Psalmus angelorum ad subvenien-
 „dum inductio , præsidium timoris nocturni ,
 „requies a laboribus diurnis , infantium tutela ,
 „ornamentum senibus , majorum natu conso-
 „latio , mulieribus aptissimum ornamentum.
 „Hic solitudines inhabitat , conciones tempe-
 „rat , rudibus est instructio , proficientibus
 „incrementum , perfectorum firmamentum ,
 „&

*Psalmo-
 dia virtus
 & effica-
 cia.*

„& vox Ecclesiæ. Hic festa collustrat , hic
 „dolorem secundum Deum operatur , qui ex
 „lapideo etiam corde lachrymas excutit. Psal-
 „mus angelorum opus est , cœleste munus at-
 „que administratio , incensum spiritale , men-
 „tium illuminatio , ac corporum sanctificatio.
 „In hoc fratres numquam exerceri desistamus
 „& domi , & extra in viis , & dormientes &
 „excitati loquentes nobismetipsis in psalmis
 „& hymnis & canticis spiritualibus. Col. 3.
 „Psalmus piorum gaudium , hic otiosiloquium
 „exterminat , risum reprimat , iudicium fug-
 „gerit , animam in Dei laudem excitat , cum
 „Angelis chorus agit. Ubi psalmus adest cum
 „compunctione , ibi & Deus una cum angelis.

*Cantica
 lasciva vi-
 tanda.*

2. „At ubi diabolicæ cantiones sunt , ibi
 „ira Dei , & væ , remuneratio risus : ubi sacri
 „libri adsunt & lectiones , ibi iustorum est
 „lætitia , & auscultantium salus ; ubi autem
 „citharæ & tibiæ cantus atque tripudia
 „perstrepunt , ibi virorum pariter & mulierum
 „sunt tenebræ , diabolique festum celebratur :
 „hodierno die psallunt Domino , crastino au-
 „tem studiose choreas ducent diabolo : hodie
 „Christiani , & cras ethnici ac pagani. Nolite
 „seduci , non potestis Deo servire , & cum dia-
 „bolo choreas ducere. Noli hodie psallere , &
 „cras in tripudiis esse : noli hodie pœnitentiam
 „de peccatis tuis agere , & cras in perditionem
 „animæ tuæ in choreis saltare : cave hodie
 „legas , & cras cithara ludas : hodie jejuniis
 „te maceres , cras huc illucque oberres , ac
 „cunctis ludibrio reddaris. Ne quæso fratres
 „ita

ita tempus salutis nostræ deperdamus ludentes ac ludificati. Ne frater præsidia æternæ vitæ abjicias , ne ciborum siccitatem repellas : cave a vigiliis cesses , cave tædio humi cubandi afficiaris : cave psalmodiam prætermittas , quoniam hæc & his similia , te in vitam æternam promovebunt. Dilige silentium ab omni sermone inordinato , mentem siquidem a Deo mundana colloquia alienant , & separant.

S E R M O VII.

De orando Deum, sive de oratione.

1. „Bonum fuerit semper orare & numquam deficere , quemadmodum ait Dominus *Semper orandum.* Luc. 18. Et rursus Apostolus : *sine intermissione orate.* 1. Theff. 5. hoc est noctu & diu , & quacunque hora , sive enim opereris , sive dormias , sive iter facias , sive comedas , sive bibas , cave orationem tuam intermiseris , nescis enim , quando veniet , qui animam tuam est repetiturus. Ne expectes diem Dominicum aut festum. Sive igitur in Ecclesia fueris , sive domi , sive in agro , ab oratione cave desistas , & quodcumque poteris , genua flecte , quando non potueris , mente Deum invoca & vespere , & mane , & meridie. Quodsi orationem operi præmiseris , & surgens e lecto primorum motuum initia ab oratione duxeris , aditus peccato in animam non patebit.

2. „Ora-

*Orationis
encomia
& effec-
tus.*

2. „Oratio temperantiæ est custodia,
„cunditiæ frænum, animi elati repressio,
„ad modestiam revocatio, odii medic
„invidiæ destructio, impietatis corru
„Oratio corporum robur, rei familiaris a
„nistratio, recta juris, legumque constiti
„regni potentia. trophæum & vexillum l
„tutela pacis. Oratio virginitatis figi
„est, fides nuptiarum, viatorum præsid
„dormientium custos, evigilantium conf
„tia, agricolarum fertilitas, navigantium
„lus, reorum patrona, victorum relax
„moerentium consolatio, lætantium juci
„tas, lugentium solamen, celebritas fest
„taliti, conjugum corona, morientium
„pultura. Oratio cum Deo est colloquium
„cum angelis honor, bonorum promotio
„impiis aversio, & peccantium emend
„Oratio Jonæ Prophetæ balenam pro d
„concessit; & Ezechiam ex portis mort
„vitam reduxit, ipsisque tribus pueris ir
„bylone flammam ignis in flatum roris
„vertit. Oratione Elias cœlum clausit, ne
„ret annis tribus & mensibus sex.

*Orans
proximo
ignoscit.*

3. „Videtis fratres, quantum valeat
„tio. Quando autem steteritis orantes, re
„tite, siquid adversus aliquem habueritis
„& Pater vester cœlestis remittat delicta
„stra. *Matth. 5.* Videte dilecti, quoniam
„vanum laboramus orantes, si habuer
„inimicitiam adversus aliquem; si autem
„reconciliati fuerimus fratri nostro, tunc
„daster Dominum deprecemur: Remitte

mine debita mea, sicut & ego remissi
tri meo: cui respondebit humani generis
ator, si dimiseris, & ego dimitto, etenim
testatem habeo in terris remittendi peccata
i. Videtis Dei benignitatem incompara-
em. Audistis breviter salutem animarum
trarum.

S E R M O VIII.

De amore Pauperum.

Faciamus nobis amicos de mammona *Pauperi-*
„iniquitatis, pro testibus multos pau- *bus suc-*
res acquiramus, a quibus oleum emanat, *curren-*
præmittamus, illi namque oleum pro *dum.*
mpadibus vendunt, quales sunt viduæ,
phani, & quotquot præ foribus ecclesiarum
nsident pauperes, hos foveamus, juvemus-
e, nam judicem ipsi nobis conciliant; ca-
amusque nostrum ab illis vultum aver-
e, qui nos adeunt, quin & hilariter po-
s obviā illis occurramus, ad infirmos
tem emittamus, quod priori majus erit,
usquisque in ecclesiis de pauperibus atque
egris inquirat, offendensque suis exci-
te studeat ædibus & requie: etenim cum
apere in domo una ingreditur Christus,
i propter nos factus est pauper, quid autem
rcedis accepturus est Christum ipsum sus-
ciens? Qui misercetur pauperis Deo ipsi
e totum ad usuram tradit, qui dixit, *quod*
istis uni ex minimis hisce, mihi fecistis
mtih. 8. Qui peregrinum suo sub tecto
hram Analysis Tom. XI. Q „exci-

„excipit, Christum ipsum suscipit dicen
 „*Filius hominis non habet, ubi caput tu*
 „*Luc. 9.*

Gloria
 Christiana

2. „Hæc & his similia pœnitentiæ
 „fructus, corona, exultatio, ac Christi
 „rum gloria. Non gloriatur sapiens in sa-
 „tia sua, potens in potentia sua, dives i
 „vitiis suis, sed qui gloriatur, in Domino
 „rietur. Gloria vero Christianorum Dei
 „ceptum est, Apostolorum & Prophet
 „doctrina, humilitas animi, spiritalis
 „pertas & obedientia, psalmodia cum
 „punctione, pœnitentia cum lacrymis,
 „suetudo & quies, omnibus se submitte
 „reverentiam tribuere. Gloria Christian
 „est, pedes fratrum lavare, dicere so
 „peccavi tibi, ignosce mihi, mensæ suæ
 „peres adhibere, tribulationes sufferre &
 „indignari, eos qui in carcere sunt visi
 „eiusmodi sunt, qui in speluncis ac m
 „bus sunt. Gloria Christianorum est, se
 „meminisse Dei, magnique diei iudicii: G
 „Christianorum lausque salusque est rectæ
 „confessio, & non suffragari contraria sen
 „tibus, nullaue hæresis fece pollutum
 „usque ad apparitionem D. N. Jesu Ch
 „hunc siquidem videns Dominus dicet:
 „*vere Israelita, Christianus scilicet, in quo*
 „*non est. Joan. 1.* In his oportet nos gl
 „fratres, & non in curribus & equis, p
 „tiis atque divitiis.

S E R M O IX.

De Jejunio.

„Appete optimum jejunium rem pretio- *Jejunii*
 „sam, atque spectabilem. Jejunium *præstan-*
 hiculum est ad cœlum, jejunium Prophe- *ta.*
 : suscitatur, legislatores sapientiam docet :
 unum bonæ animæ custodia, & corporis
 curus cohabitator. Jejunium strenuis mili-
 us telum, athletisque exercitium : Jeju-
 um tentationes retundit, & ad pietatem
 ingit, sobrietatis comes, temperantiæque
 fex, fortitudo viri in bellis. Jejunium
 us virtutem extinxit, ora leonum obtura-
 t : Jejunium orationes in cœlum dirigit,
 ater sanitatis, juventutis disciplina, orna-
 mentum senibus, optimus itineris comes via-
 ribus : jejunantis corpus venustum est, &
 ima pretiosa : jejunium Lazarum in sinu
 abrahæ refecit. Hoc igitur & nos amplec-
 mur, ut nos quoque Abrahæ sinu exci-
 mur.

2. „Fugiamus delitias, & multo risu re- *Ebrietas*
 ndantem ebrietatem fornicationis matrem. *vitanda.*
 rietas Dominum respuit, Ebrietas Spiri-
 n Sanctum repellit. Jejunium bonæ civita-
 lex, forique moderatio atque tranquill-
 : domestica pax, virginitatis præsidium,
 n sectatur mundum, neque ea, quæ in
 ndo sunt. Caveamus igitur male agere,
 m jejunamus, siquidem Angeli per singulas
 clesias describunt jejunantium nomina.
 unum injuriarum recordationem non ad-

„mittit, quoniam qui injurias illatas memo-
 „ria retinent, quamvis videantur orare & je-
 „junare, similes sunt iis, qui aquam exhau-
 „riunt, & in dolium pertusum infundunt,
 „non enim oratio malum in corde adversus
 „proximum cogitantis grata est Domino cui
 „sit honor & imperium in sæcula sæculorum.
 „Amen.

S E R M O X.

Quomodo intelligendum sit illud scriptura:
 duo erunt in agro &c. Matth. 24.

*Quomodo
 unus as-
 sumat-
 tur.*

I. „Audisti, quod duo erunt in agro, quo-
 rum alter assumetur, & alter relin-
 „quetur; duæ molentes in mola, una assu-
 „metur, & una relinquetur, & duo in domo
 „&c. Matth. 24. & hi quidem in domo, qui
 „in sublimitate sunt constituti; uti iudices,
 „Imperatores, reges ac magistratus. Est nam-
 „que iudex justus, & est injustus, ac justus
 „quidem assumitur, injustus vero relinquitur.
 „Qui vero in agro, in hoc scilicet mundo,
 „sunt agrestes, rudes & idiotæ, ex quibus
 „justi assumendi, injusti in igne relinquendi.
 „Molentes autem sunt multitudo mulierum
 „& animæ, quæ servile sortitæ sunt jugum,
 „& in morbo vitam terminant: sunt quippe
 „mulieres justæ & injustæ, servi justi & injusti,
 „ægroti justi & injusti, unde ait: duo erunt
 „in lecto, illorum infirmitatem denotans;
 „justi assumuntur, & injusti relinquentur.

2. „Sed

2. „Sed quonam modo iusti sint assumendi *Ignis indicat Paulus : obviam Domino rapientur in ferri quarra*, & semper cum Domino erunt 1. *Theff. 4. lis.*
 „injusti vero quo pacto relinquiendi? *Congregabunt angeli electos a quatuor ventis, impios autem comburent igne inextinguibili Matth. 24.*
 „Ne igitur suspiceris ex lignis inextinguibilem
 „illum supplicii ignem fore, succensoresque
 „illius lictores aliquos: ad Sodomam respice
 „& caminum absque lignis cerne *Gen. 19.*
 „cogita, quomodo uxor Lot versa sit in sta-
 „tuam salis, & comminationes ignis admira-
 „re, quandoquidem neque Lot cum suis filia-
 „bus ignis conflagrationem sensit, neque ignis
 „minas uxor effugit, sed unicuique propriam
 „sortem iustitia Divina attribuit. Sic & in
 „iudicio assumuntur iusti ut Lot, iniusti vero
 „relinquentur ut uxor ejus.

S E R M O XI.

*De his, quæ præsens hæc vita nostra
 in se continet.*

1. „Cogitemus fratres, quod nihil nobis in *Animæ*
 „die defensionis nostræ proderunt *salus om- nibus*
 „fines mundi, & ne ob res nihili detrimentum *præse-*
 „patiamur æternorum bonorum. Quid enim *renda.*
 „profuerit, si homo universum mundum lu-
 „cretur, animæ vero suæ detrimentum patia-
 „tur? Atque ideo sapiens dicit: *Vanitas vani-*
 „tatum, & omnia vanitas *Eccl. 1.* Quid porro
 „vana hæc vita in se continet, quandoqui-
 „dem studium omne horum causa adhibetur,
 Q 3 „de

„de futuris autem bonis studium nullum est.
 „Excedit e vita nudus & miserabilis, neque
 „ea quæ hic sunt sibi lucrificiens, neque
 „æterna illa bona assequens.

*Vita hu-
mana mi-
seria.*

2. „O lethiferam hanc vitam nostram! Co-
 „gita homo, quid præsens vita in se habeat.
 „habet fæctorem, tribulationem, laborem,
 „dolorem, injustitiam, bella, homicidium,
 „morbos, peccatum & mortem &c. quo circa
 „ipsam non amplius appetas, quæ hominem
 „in errores impellit, illudit, & decipit, sub-
 „fannat, & cæcat: o astutum consilium ma-
 „ligni spiritus & principis mundi hujus! quo
 „modo cunctos ad momentanea hæc pertrahit
 „in oblivionem æternorum bonorum homines
 „inducens, & non est qui intelligat. Christo sit
 „gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O XII.

De Mansionibus beatis.

*Mansio-
nes beatæ
quid.*

I. „**S**alvator noster mansiones multas Patri-
 „vocat mensuras intelligentiæ eorum.
 „qui in regione cœli commorantur, & charis-
 „matum ordinem mansiones multas appellavit.
 „quemadmodum enim unusquisque pro puri-
 „tate & capacitate vivæ potentiæ sensibilibus
 „radiis solaribus fruitur, ita in futuro sæculo
 „justi omnes indivisibiliter habitabunt unus-
 „gaudii participes, cæterum pro sua ipsius
 „mensura ac capacitate ab uno sole intelligibili
 „splendorem suum quilibet accipit, & pro
 „dignitate gaudio perfruitur: neque contem-
 „pla-

platur quis alterius præcellentioris inferiorisve mensuras, & videns sui defectum, hoc est ei doloris & træoris causa, sed quisque secundum datam sibi gratiam pro sua capacitate ac mensura interius lætatur, licet una sit foris omnium contemplatio & gaudium unum, & extra duos hosce ordines alius non est ordo medius (*scilicet locus æternus, unde purgatorium seu temporariam mansionem non excludit*) loquor autem de altero quidem superno, altero vero inferno, inter quos medians est varietas differentiarum retributionum.

2. „Quod si verum sit, ut constat esse verissimum quid insipientius iis, qui dicunt, *Duo loca ultimata.* quoniam suffecerit mihi gehennam effugisse, ingredi autem regnum cœlorum non est curæ mihi; cum effugere gehennam, hoc ipsum sit regnum cœlorum ingredi, quemadmodum & eo excidere, in gehennam est introire, neque enim tres nos regiones (*ultima*) scriptura edocuit, neque tres ordines recensuit, sed unum a dextris alterum a sinistris *Matth. 25.* separavitque regiones horum, dicens: quoniam hi abibunt in supplicium, æternum peccatores videlicet; iusti autem in vitam æternam.

S E R M O XIII.

De Locis beatis.

1. „Omne opus bonum five magnum five *Cæli beatitudo.* parvum in promptuaria coelestia *titudo.* abit, reponiturque, ubi neque tinea neque
Q 4 ærugo

„ærugo demolitur *Matth. 6.* Ibi sinus Abra
 „excipit eos , qui hic tribulationes passi su
 „Ibi æternorum bonorum thesauri aperiun
 „Ibi cuncta sunt pacifica & tranquilla ,
 „nullus injuriæ illator , nullum peccatum
 „denigratio, ubi lux inaccessibilis , & gaud
 „ineffabile, in quo nec labor nec lachryn
 „nec cura , nec sollicitudo nec planctus :
 „non est mors , jejunium , dolor , conten
 „sed gaudium , pax , lætitia, vita immort
 „& bonum inexplicabile. Ubi pulchritudo
 „ineffabilis , lumen verum, & omnis bonit
 „fons , & potestas, quæ omnibus rebus præ
 „lux quæ nescit occasum , ubi civitas r
 „est, in qua festos dies agentium voces i
 „nant, in qua sapientiæ thesauri , & int
 „gentiæ arcana : ibi Angelorum myrias
 „Apostolorum throni , Prophetarum præsi
 „tiæ, Patriarcharum sceptræ, coronæ ma
 „rum , laudes justorum , chorosque cum
 „gelis jungunt , qui in solitudinibus mont
 „& speluncis , jejunando , orando , lac
 „mando , & vigilando seipsos confeceru
 „& Pater orphanorum , judexque vidua
 „in æterna tabernacula recipit pupillos , &
 „quæ vere viduæ sunt , ibi omnibus rep
 „sunt præmia , fructus & actiones , & q
 „quisque istuc præmiserit , *Et quod semina*
 „homo , hoc *Et metet.* 1. Cor. 3.

*Bonorum
 operum
 remuneratio.*

2. „Quamobrem ista scientes femine
 „opera justitiæ in pauperum , pupillorum
 „viduarum manibus , ut illis liceat me
 „vitam æternam ; dum tempus habemus ,
 „re

remur bonum , præmittamusque istuc eleemosynam , compassionem , hospitalitatem , penitentiam , jejunium , vigiliis , orationem , psalmodiam , tribulationum tolerantiam , humicationem , virginitatem : majora autem cunctis tria ista ; ne hæresi ulla polluantur fides , ut in pauperes amor vigeat , & fratribus offensiones condonentur , quibus accedit , ut nullæ simultates & inimicitie cum aliquo suscipiantur. Deus autem miserationum omnia retribuet singulis pro ratione laboris atque certaminis.

S E R M O   X I V .

De non suscipiendis rebus hisce momentaneis , & in Psalmum LXXII.

I. „Cum mens nostra ad lubricitatem fit *Expositio*
 „prona , fit ut ad vitæ oblectamenta *Psalm. 72.*
 „facilius rapiatur , oblivionem capiens futurorum bonorum ; accumulantes se in nobis
 „vanis cogitationibus ad spiritalem recurramus
 „doctrinam cum Propheta Psalmum LXXII.
 „decantantes , plurimum enim nobis contenta
 „in eo doctrina contulerit , quandoquidem exponit in ipso Propheta vitæ hujus varietatem ,
 „tentationes , quibus alii capiuntur , & quas
 „alii superant , singulorumque remunerationes
 „describit , superbiam demolitur , & ad veram
 „gloriam iter parat. Ait ergo : *Quam bonus*
 „Israel Deus , his qui recto sunt corde &c. *iniquitatem in excelsis locuti sunt , & posuerunt in caelum os suum* , id est , ipsis mala facientibus ,

„& flagellum malitiæ suæ non protinus re-
 „pientibus , putantes non esse Deum stu-
 „facti sunt. Sed ausculta , quænam sint futu-
 „eorum novissima , qui obliviscuntur Deum
 „ait enim : *propter dolos posuisti eis mala.* Qu-
 „porro vult : *Et in voluntate tua deduxisti* i
 „Arbitror ejusmodi esse : Exuta carnis volu-
 „tate ad observationem mandatorum tuori
 „meipsum innixum in voluntate tua dedux-
 „me. Cum ergo nobis auxilia ex sacris lit-
 „ris præsto sint , & via trita ac recta , q-
 „nos ad portas cœlestes perducatur , non ne-
 „gamus propositam nobis spem in cœl-
 „cum Dominus venerit , ipsi gloria in sæc-
 „Amen.

S E R M O XV.

*Ode optime fluens in eos, qui quoti-
 peccant, & quotidie pœnitentiam agunt.*

*Relapsus
 in pecca-
 tum vitan-
 dus.*

I. „**Q**uousque o amice inimicum sustine
 „& quæ illi placent , quotidie effice
 „cape meum consilium , quod te salvare po-
 „rit , & expiato animo & corpore accede
 „Salvatorem , qui cunctos procidentes ei
 „pœnitentia ferventi & fide perfecta sanat :
 „ubi semel emerferis , noli denuo mergi quoti-
 „die peccando , ædificando & diruendo. Fug-
 „scorpionem , cujus nosti stimulum , serpenter
 „cujus exploratam habes pernitiem , nam q-
 „secundo in eundem lapidem impegerit , a-
 „cæcus est , aut mente captus. Hac cura ad-
 „bita cum pœnitentia creatorem placare stud-
 „præterita dolens , futura prospiciens. S
 „Z

„Zachæus , Matthæus , fornicatrix mulier
 „salvati sunt , sic & tu teipsum ad vitam re-
 „vocabis , siquidem Deus demissos erigit , &
 „humiles exaltat , se autem exaltantes divel-
 „lit. Vidit civitatem Sodomorum & Gommor-
 „eorum , eamque combussit : vidit civitatem
 „Ninivitarum poenitentem & poenam pro pec-
 „catis debitam dissolvit.

2. „Festinate igitur & orate , & salvemini ;
 „Dominus paratus est ad gratiam , concedit
 „petentibus , aperit pulsantibus ; errasti , re-
 „spice ; cecidisti , convertere , precare dare
 „volentem & salvare potentem ; salvatus cave
 „excidas , si excidisti resurge , sanatus per-
 „siste , & conservatus averfare morbum , quem
 „deposuisti , cave in lutum incidas , quod recte
 „abstersisti : noli imitari porcos , qui cœno de-
 „lectantur , neque canes , vomitum lambentes :
 „nullus semel manum mittens ad aratrum &
 „respiciens retro aptus est regno Dei. Nullus
 „semel ablutus ad sordes recurrit. Unus Chri-
 „stus , una fides , una crux , una mors , una
 „gratia , una passio : una resurrectio : non est
 „necessè mactari iterum , qui semel est oblatu-
 „s. Redemptus es , noli fieri servus animo du-
 „plici : a peccatorum inquinamento ablutus
 „es , cave iterum sordibus inficiaris , neque
 „enim aliud habes lavâcrum , quod necesse tibi
 „sit ad abluendum propositum.

S E R M O XVI.

De virtutibus & vitiis.

*Præstan-
tia vitæ
mona-
stica.*

I. „Postquam pro vestra humilitate a me ho-
„mine vili atque abjecto sermonem
„utilem audire deposcitis, vitamque meam
„coarguere volentes id mihi iusseritis, ut obe-
„dientiae fructum percipiam, loquar quidem
„at cum pudore, nam si vobis consilia dar-
„incepero, meipsum condemnabo: licet autem
„immundus sim, recte tamen aliis suaderi
„novi. Unde cum angelicam istam vitæ ratio-
„nem considero, singula ipsius salutaria iusti-
„tuta beata existimo, quis enim pie viven-
„tem, & castimoniam colentem ob immensi-
„bona reposita beatum non prædicet, & non
„lugeat eum, qui pravis suis operibus a regno
„coelorum pellitur. Quocirca demus operam,
„ut cum Dei timore in angelico isto monastico
„vivendi instituto versemur, totisque viribus
„sancta Christi præcepta complectamur.

S E R M O XVII.

*De timore Dei, & illo, qui non habet
timorem Dei.*

*Timoris
Dei effec-
tus.*

I. „Beatus vir, in quo est timor Dei, verus
„enim ab omni fraude inimici se-
„curus est: nam carnis voluptatem non admittit,
„huc illucque non vagatur animo, sed
„dominum suum expectat, ne repente veniat,
„& imparatum offendat: unde semper vigilet
„&

„& sobrius est, inertiae non se tradit sed semper sua diligenter custodit, semper quæ domino suo placent amplectitur.

2. „Econtra in quo non est timor Dei omnibus diaboli insidiis patet, animo vagatur, expers omnis curæ somno indulget, in actionibus suis ignavus est, voluptatum receptaculum, non pertimescit adventum Domini: afflictiones fugit, humilitatem detestatur, & superbiam amplectitur: deinde venit Dominus, offenditque eum bonis vacantem, & projicit in tenebras sempiternas. *Non timoris deffectus.*

S E R M O XVIII.

De charitate sive dilectione. De non habentibus charitatem.

1. „Beatus vir, in quo divina charitas est, *Charitatis effectus.*
 „quoniam Deum in se gerit. 1. Joan. 4.
 Qui charitatem habet, neminem torve aspicit, neminem detestatur, omnium se infimum reputat, non detrahit famæ cujusquam, fratrem non supplantat, non æmulatur, non invidet, non indignatur, non lætatur de lapsu proximi, nec errantem calumniatur, sed potius condolet & adjuvat: in necessitate fratrem non despicit, sed eum ab injuria defendit, & mortem pro ejus salute oppetit: voluntatem Dei perficit, quæcunque habet, communia proponit, omnia sustinet. Per charitatem paradysus nobis apertus est, & merito dicimus, quod Deus charitas est, & „qui

„qui manet in charitate, in Deo manet, &
„Deus in eo. 1. *Joan.* 4.

*Carentis
charitate
defectus.*

2. „Miser autem, qui longe a charitate
„abest: nam cito excandescit, & ad odium
„accenditur: gaudet super iniquitate aliorum,
„non compatitur cadenti, non porrigit manum
„jacenti, non admonet errantem, non conficit
„mat fluctuantem: pugnarum & contentionum
„est auctor, maledicorum amicus, detractor
„ruin socius, contumeliosorum consiliarius,
„invidorum præceptor, superbæ operator,
„adversarii instrumentum, tota errat vita, &
„ignorat se in tenebris versari.

S E R M O XIX.

*De Longanimitate, & iis qui carent
Longanimitate.*

*Longa-
nimitatis
effectus.*

1. „Vere beatus homo, qui longanimitatem
„possidet. *Prov.* 14. Longanimus enim
„semper in gaudio versatur, spem in Domino
„defixam habet, & ab omni iracundia alie-
„nus est. neque ad contumelias convertitur,
„nec facile verbis movetur inanibus. Si affi-
„ciatur injuria non moleste fert, sibi adver-
„santibus non resistit. in re quacunque con-
„stans permanet, nullis imposturis fallitur,
„in adversis gaudet, delectatur omni opere
„bono. Invidos æquo animo perfert, iustus
„non repugnat, objurgatus non dolet, in longi-
„ganimitate seipsum semper exercet.

2. „Qui

2. „Qui vero longanimitatis est expers, *Non long.*
 „etiam patientia destituitur, facile irritatur, *ganimi*
 „cito ad rixas & pugnas exardescit. contume- *vitia.*
 „lia affectus vicissim maledicit; injuria laressi-
 „tus se vindicat, inanibus altercationibus
 „gaudet: actiones ejus & sermones tamquam
 „a vento folia jactantur; in verbis non est
 „constans, judicio caret, cum improbis vitam
 „agat, cum maledicis commercium habet,
 „secretum nullum tegit, sed ad arcana pro-
 „denda est promptissimus.

S E R M O XX.

De Patientia, & Impatientia.

1. „Beatus est, qui patientiam possidet, quo- *Patientia*
 „niam patientia spe fulcitur, spes au- *effectus.*
 „tem non confundit *Rom. 5.* Patiens cunctis
 „virtutibus exornatur; gaudet in rebus adver-
 „sis, & in necessitatibus probatur: in tenta-
 „tionibus exultat, & ad obedientiam promp-
 „tus est, in longanimitate compositus, in cha-
 „ritate perfectus: maledicentibus benedicit,
 „in bello pacem servat, in psalmodiis impiger,
 „in jejuniis alacer, in orationibus strenuus,
 „in operibus irreprehensibilis: in responsioni-
 „bus rectus & consentiens, in exequendis
 „mandatis obediens, in vita recte instituenda
 „diligens, in administrationibus graciosus, in
 „conversazione jucundus, in conventu fratrum
 „dulcis, in consiliis suavis, in vigiliis hilaris,
 „in peregrinorum cura studiosus, in obsequio
 „infirmorum sedulus, ad succurrendum op-
 „pressis

„pressis paratissimus, in cogitando sobrius, &
„in quacunque re expeditissimus.

*Impa-
tientiae
mala.*

2. Miser vero, qui patientiae est expertus,
„cui vae comminatur divina Scriptura. *Ecccl.*
„nam velut folium a vento rapitur, injurias
„perferre nequit, in adversis est pusillanimus,
„in bello facile capitur, dum obediendum est,
„obmurmurat, & praecipientibus resistit: in
„orationibus piger, in vigiliis dissolutus, in
„jeuniis tristis, in servanda continentia ne-
„gligens, in responsis cunctabundus, in actio-
„nibus improbus, in mandatis imperiosus,
„in altercationibus vehemens, in silentio im-
„potens, probis adversatur, & proficientibus
„invidet, & ad virtutem pervenire nequit.

S E R M O XXI.

*De Lenitate animi sive benignitate,
& de Iracundia.*

*Lenitatis
bona.*

1. „Beatus, qui non facile ad iram concita-
tur, in pace enim semper vivit, pro-
„cul est a bello, & semper tranquillo animo
„ac fronte hilari, vanis sermonibus non com-
„movetur; justitiae operator est, garrulos sus-
„fert & cohibet: alienus est a contentionibus,
„amabilis erga omnes, nemini injuriam infert,
„pacis amator est, Spiritus Sancti domicilium.

*Iracun-
dia mala.*

2. „Qui vero etiam ob res nullius momenti
„irascitur, justitiam Dei non operatur. *Jac. 1.*
„animam suam occidit, in perturbationibus
„vivit, animi pace, commodaque corporis
„vale-

valetudine caret, a charitate alienus est,
 nob verba inania facile turbatur, & levissima
 de causa rixas excitat, convitiis oblectatur,
 ad mansuetudinem infirmus, & ad improbi-
 tatem strenuus est.

S E R M O XXII.

*De mansuetudine & malitia seu
 improbitate.*

1. „Beatus qui mansuetus est, quoniam pos- *Mansue-*
 „sudebit terram *Matth. 5.* super eum *tudinis ef-*
 „requiescit Spiritus Domini *If. 66.* vir man- *festus.*
 „suetus omnibus operibus bonis decoratur,
 „quamvis afficiatur injuria, lætatur, quamvis
 „rebus adversis prematur, Deo gratias agit,
 „in charitate irascentes placat, increpationes
 „aliorum fortiter tolerat, sub imperio alterius
 „lætus vivit, non pungitur stimulis superbix,
 „in depressionibus lætatur, recte factis non
 „extollitur, nec de iis se jactat, cum omni-
 „bus pacificum se exhibet, superiorum jussis
 „obtemperat, a simulatione distat, ab invi-
 „dia alienissimus est, averfatur maledicentiam
 „& detractores fugit.

2. „Econtra grave malitiæ dæmonium est: *Malitia*
 „numquam enim in pace est malignus, semper *mala.*
 „perturbationibus agitur, semper dolo & ira
 „plenus est, semper proximum despicit, sub-
 „murmurat, susurrat, invidet, æmulatur,
 „exasperatur, superiorum mandatis refragatur,
 „eorum jussa pervertit, sana consilia asper-
 „nit.

„natur, & bona instituta dissolvit: Eos a quibus diligitur, illudit, admonitiones parvifacit, fratres dirimit, simplices vexat, longanimes repellit, patientes irridet, peregrinos averfatur, alios calumniis premit, ad vindictam impellit, ad convitia promptus, ad detractiones facilis, ad injuriandum proclivis, ad jurgia pronus, ad excitandos tumultus paratissimus, in psalmodia imbecillis, in jejuniis debilis, in omni opere bono inutilis, in sermonibus spiritalibus tardus.

S E R M O XXIII.

De veritate & mendacio.

Veritatis bona. 1. „Beatus, qui non est deprehensus in aliquo mendacio, nam Deum talis imitatur, semper & Deo placet, & cunctis hominibus utilis est: in cœtu aliorum fratrum, jucundus, & in re quacunque rectus, non respicit personas hominum, & injuste non judicat, in responsionibus simplex est, & in judiciis rectus, in operibus & in conversatione gratus, doli & simulationis expertus, cunctis virtutibus accumulatus.

Mendacii mala. 2. „Miser vero qui mendaciis addictus est, omnem in verbis suis perdit auctoritatem, odibilis Deo & hominibus: in quacunque responsione suspectus est, rixas in monasterio suscitatur, libenter arcana audit, sed eadem facile revelat: aggreditur facinora, sequitur eorum auctorem dissimulat, absque juramento nihil

„nihil affirmat, & loquacitate sibi persuadere
videtur: versutus ac versipellis ab omnibus
rejecitur.

S E R M O XXIV.

*De obedientia, & inobedientia, &
murmuratione.*

1. „**B**eatus qui vera præditus est obedientia *Obedien-*
„Domini imitator & illius cohæres, *tia effec-*
„vinculo charitatis cum omnibus conjungitur, *tus.*
„omnibus gratus est, ab omnibus laudatur,
„cito exaltatur, præcipientibus non resistit,
„reprehensus non irascitur, in calamitatibus
„gaudet, de loco in locum non transmigrat,
„sed ad quem destinatus est locum, in eo ma-
„net: patrem non despicit, fratrem non sper-
„nit, monasticæ vitæ rationem non carpit;
„recreationes & otia fugit, & locorum aeris-
„que amœnitates non sectatur, sed in qua
„vocatus est, vocatione in ea manet. 1. Cor. 7.

2. „**E**xecrandus autem inobediens, & mur- *Inobe-*
„murator: magna in omni fratrum conventu *dientia &*
„plaga est murmuratio, scandalosa cunctis *murmura-*
„charitatem evertit. Murmurator præcipientibus *rationis*
„contradicit, idem etiam piger est, pi- *mala.*
„gritia enim murmurationi conjunctissima est.
„Murmuratori excusationes semper in promptu
„sunt; si quod ei opus injungitur obmurmurat,
„& alios etiam pervertit dicens: quorsum hoc?
„cur istud vel illud? non expedit istud fieri:
„si alio mittatur, damnum inquit ex illo iti-
„nere proveniet: si ad psallendum excitetur,

„irascitur , si ad vigilias , stomachi vel
 „dolorem prætexet : si ipsum admoneas
 „sum inquit admone , de me erit , sicu
 „placuerit : Siquid ipsum docere cupias
 „nam dicit , tu istud scires , sicut ego ;
 „quam opus solus aggreditur , nisi ali
 „iunctos habeat. Murmurator otio & i
 „gaudet , tribulationes fugit , epulas d
 „jejunia spernit , susurrionem agere i
 „versutus est , in perpetuis calumniis ,
 „hunc , nunc istum infectatur , in ar
 „simulatorem , & in odio vehementer
 „exhibet.

S E R M O XXV.

*De eo , qui ab invidia & æmulatione
 nus , & eo , qui ei obnoxius est.*

*Alieni ab
 invidia
 bona.*

I. „**B**eatus qui invidiæ & æmulationi r
 „obnoxius , nam qui injuste fra
 „invidet , laborat odio & inimicitia . bon
 „rum angitur progressu ; qui autem al
 „morbo alienus est , aliorum profectu no
 „ciatur , de honore alterius & dignitat
 „dolet , cunctos se meliores ducit , gl
 „propriam non quærit , non sectatur hor
 „gaudet cum gaudentibus , adjuvat pro
 „tes , & bene viventes laudat , & ad m
 „cohortatur , peccantem admonet , i
 „mitigat , mæstum solatur ac sublevat ,
 „rantem instruit , dormitantem tempore
 „modiæ ad orandum excitat , cunctis ali
 „virtutibus lætatur.

2. „Qui autem invidiæ & æmulationis la- *Invidia*
 „borat morbo, omnibus se adversarium præbet, *& æmu-*
 „neminem sibi in honore præferri patitur, pro- *lationis*
 „borum æstimationem diminuit, recte ince- *mala.*
 „dentibus scandalum constituit, recte viventes
 „vituperat & aspernatur, jejunantes appellat
 „gloriæ avidos, & sedulos in decantandis
 „psalmis ostentatores, promptos in ministerio
 „gulæ deditos, & alacres in operibus bonis
 „gloriæ cupidos: vacantes sacrarum littera-
 „rum studiis inertes; aliorum progressibus non
 „gaudet, torpentes ad malum impellit, mæ-
 „lore contabescit, corpusque ejus livido pal-
 „lore obductum languescit, & corrumpitur,
 „cunctis se acerbum & inimicum exhibet,
 „cunctis insidiatur: omnibus se obsequi fingit,
 „& mox omnes damnat, & hunc apud il-
 „lum, illum apud alium rodit, unde detrac-
 „tiones, odia & cædes pullulant.

S E R M O XXVI.

De eo, qui a maledictis & contumeliis
alienus, & de maledicentia & maledicis.

1. „Beatus qui maledictis & contumeliis *Alieni a*
 „linguam suam non maculat: hic *maledi-*
 „seipsum inculpatum servat, neminem offen- *ensione*
 „dit, ab improborum se consuetudine servat, *bona.*
 „exercitus dæmonum fugat, fratricidio non
 „redditur obnoxius, & apud alios non male
 „audiet, inter Angelos versabitur, cibo cha-
 „ritatis plenus est, & os illius fructum Spiri-
 „tus Sancti redolet.

R 3

2. „Econ-

*Maledici
mala.*

2. „Econtra maledicus maledictis, quæ in
„alios confert se obnoxium declarat, & seip-
„sum condemnat, utroque & odii, & fufurra-
„tionis morbo laborat, fratricida & crudelis
„cenfetur.

S E R M O XXVII.

*De Temperantia & continentia, & de
intemperantia, & incontinentia.*

*Tempe-
rans in
lingua
quis.*

1. „**B**eatus qui temperantiæ & continentie
„virtute est conspicuus. Est autem
„temperans & continens in lingua, qui nec
„pluribus verbis utitur, quam oportet, nec
„inutilibus, qui modestiæ fræno linguam tem-
„perat, qui a convitiis & execrationibus ab-
„stinet, unum in alterum calumniando & ob-
„trectando non commovet, secreta celat, si-
„lentia aliena tegit. Temperans & continens
„in auditu dicitur, qui aures suas inanibus
„& maledicis verbis non accommodat, in ocu-
„lis temperantia consistit, quando quis non
„passim, quæ oblectare possunt, aut quæ ne-
„fas est intueri, respiciat: animo temperans
„est, qui sic eum regit, ut non efferatur ira-
„cundia: in gloria hominis temperantia versa-
„tur, quando nec honoribus nec laudibus au-
„cupandis vincatur: in cogitationibus cernitur
„temperantia, cum quis timore Dei blandas
„cogitationes reprimat: in cibis servatur tem-
„perantia, quando nec superfluis vel delica-
„tioribus quis delectatur, nec extra præfina-
„tum edendi tempus cibum accipit, neque
„da-

ium varietatem avide nimis requirit. In
 1 temperans est, qui nec vinorum dulce-
 : gaudet, nec immodice vino nec aqua
 a necessitatem fruitur. In pravis volup-
 bus temperantes sunt, qui sensibus suis
 erant, cogitationibus libidinosi assensum
 præbent, carnis desideria non perficiunt,
 lines quascunque despiciunt, nullo fœ-
 arum aspectu aut corporis forma delectan-
 , cum mulieribus etiam honestis non in-
 gum sermones protrahunt. Qui vere con-
 ns est toto corde concupiscentiam omnem
 ialem propellit ac superat.

., Qui vero intemperans & incontinens *Intempe-*
 a quocunque vitio superatur: multilo- *rantia*
 : gaudet, & sermonibus otiosis & scurri- *mala.*
 s, ad edendum & bibendum fortis est:
 itationibus impuris assensum præbet, libi-
 : marcescit, inanis gloriæ & honoris stu-
 vexatur, de foeminarum sibi consuetu-
 e placet. Quæ vigilans vel per somnium
 t, memoria recolit: in mente sua effin-
 foemineos vultus, contrectationes manuum
 plexus corporum, membrorum compli-
 ones, sermonum dulcedinem, blandi-
 ata risus, nutus oculorum, ornatum ve-
 m, tempora ac loca congressionum, &
 cta, quæ ad voluptatem pertinent. Homo
 ntinens, si videat scripturam de conti-
 tia recitari, mæreere incipit, si seniorum
 rebus bonis differentium conventum vide-
 , ab illo se subtrahit, si patrum austerita-
 a considerat, nausea afficitur; si verba de

„jejunio audiat, turbatur : at si mulieres con-
 „spexerit, illico exhilaratur, sursum atque
 „deorsum ad ministrandum cursitans, tunc
 „psallendo sonorus est tunc in facetiis & ri-
 „bus strenuus, ut se gratum foeminis præbeat
 „tempore vero silentii tristis & infirmus
 „Quapropter cum continentiae fructus & com-
 „moda, intemperantiae vero mala ac damna
 „intelligamus, hanc fugiamus, illam modice
 „omnibus amplectamur oportet, & non solum
 „a gravioribus peccatis temperemus, sed etiam
 „ab illis, quæ parva apparent ac levia, &
 „fere ab hominibus negligi solent, quasi nulla
 „de illis reddenda foret ratio. Omni igitur
 „studio etiam in minimis illis insidias diaboli
 „caveamus, ut cum Christo sempiterna gloria
 „fruemur : cui sit gloria in sæcula sæculorum.
 „Amen.

S E R M O XXVIII.

De recta vivendi ratione Capita XCI.

*Humilitas
 festanda.*

1. „Si rectam vivendi rationem expetis, tu
 „in humilitate exerce.
2. Qui ab humilium declinat semita, in
 „castris justorum suum non figet tabernaculum.
3. „Superbia arbori excelsissimæ sed putridæ
 „similis est, in quam ascendens celeriter cor-
 „ruet.
4. „Initium desertionis hominis est rece-
 „sus ab humilitate.
5. „Gravem puta suffocationem peccatorum
 „premi consuetudine, nec ab ea ad mortem
 „usque emergere.
6. „Ubi-

6. „Ubique inimici laqueos mellis dulcedine circumlitos voluptatis illecebris extensos deprehendes.

7. „Cave mel ejusmodi appetas ne illius laqueo constringaris , nam felle ad extremum sub amatores replet.

8. „Humilitatem diligit , & numquam diaboli laqueis capieris.

9. „Si quem videris superbia elatum magna comitantium caterva stipatum , noli invidere , paulo post enim extinctum eum videbis.

10. „Domino grati , iis quæ sunt in hac vita jucunda , non attendunt.

11. „Perfectam vitæ rationem amplectamur semper , ne piorum privati gaudio æternis suppliciis deputemur.

12. „Beatus , qui spe bona plenus est , & bonis cogitationibus illuminatur , gloria ejus erit æterna.

13. „Quiete ac silentio delectemur , ut ex inspectione peccatorum nostrorum humilitemur , & malitiæ cogitationes non foveamus.

14. „Silentium & quietem diligamus , ut cor mundum possideamus.

15. „Bona est oratio cum lachrymis tacite *Oratio beneperacta* , quæ enim cum clamore fit , humanæ *na quæ* laudis studium designat.

16. „Si cor obduratum habeas , plora coram Deo ut cognitionis tibi lumen infundat.

17. Qui honestis occupatos laboribus irridet , diaboli ministrum se facit.

18. „Qui in pietatis studio se exercet , actiones suas semper cum judicio exequitur.

19. „Væ homini immifericordi, vae dolo
 „& vae delitiis dedito, quoniam acerba
 „manent inferni tormenta.

20. „Cum sensui jucunda conspicias, vide
 „ne illis capiaris, nam in illis esca mor-
 „latitat.

21. „Concupiscentiæ retia tendit adver-
 „sus, ut animas omnes sibi obnoxias rede-

22. „Quæ primum capta fuerit anima,
 „alias decipiendas fit quasi laqueus, potissime
 „illis, qui nondum draconis acerbiteriam
 „expertæ, sicuti perdix comprehensa,
 „dum captis pro esca proponitur.

23. „Ab excolenda virtute non te labor
 „terreat.

24. „Inter labores animi sursum aspe-
 „ctatolle, & nullos labores recusabis.

25. „Honestos labores studiose suscipe,
 „ut labores inanum laborum effugas.

26. „Tribulationes & angustias vitæ pa-
 „sentis patienter sustineto, & spe Sanctorum
 „non frustraberis.

27. Qui mundi vanitatem sequuntur, tu
 „operantes supplantare student, ne illorum
 „præsentia coarguantur.

28. „Humilitatem cole, ne fructu bono-
 „rum operum tuorum destituaris.

*Morose
 delectatio-
 nes vi-
 tandæ.*

29. „Teipsum prudenter contra voluptatu-
 „cogitationes undique munias, ne ab eis a-
 „sorbearis.

30. „Vis portum securum tenere, firmo
 „tibi præsidia contra voluptates compara.

31. „Malorum cogitationes & sermones
 „quasi aculeis & uncis animam figunt & d-
 „trahunt.

32. „Pr-

32. „Pravorum colloquia & commercia
super fugito, & in tranquillitate animum
considebis.

33. „Risui & ludibrio fit monachus, qui
in prudentia spiritali actiones suas non di-

34. „Ab aliorum cogitationibus audiendis
cave, ne lascivire, & rebellionem in te ex-
cipere incipias.

35. „Multa indiget prudentia, qui cogita-
rum maculas purgare cupit.

36. „Si lectioni incumbas, cave ex ea,
ut ad elegantiam tantum pertinent sermo-
nes, persequaris, sed instar apiculæ mel ex
herbibus colligentis fructum pro animi medela
desume.

37. „Monachus occulte comedens, & ad
seculam abstinentiam simulans, se aranæ
telam texere ostendit.

38. „Nihil est gravius, quam a propria
operari voluntate, & non ex divinæ volun-
tatis præscripto vitæ suæ rationes dirigere.

39. „Duo tantum ex Israelitis Ægyptum
egressis salvati sunt, qui Dei voluntatem pie
secuti sunt.

40. „Qui mundo renuntiarunt, nihil cum
mundo commune habent, & in primo æque
ac postremo constituti loco semper sunt sui
similes.

41. „Beatus qui virtutem operibus prædi-
cat, factis enim contraria agere non prodest
ad salutem.

42. „Li-

42. „Licet voluptatibus dediti man
„declarare nolint , secum tamen tacite
„tum cultores beatos prædicant.

43. „Quando videris hominum corpori
„diose ornata ad turpem amorem excitam
„cavene pellis paulo post in cinerem dissolv
„te decipiat.

44. „Deum invoca , ut in nocturnis
„phantasmatibus hostiles incurfus effi
„possis.

45. „Monachus citra diligentiam ac pi
„tiam ad perfectionem religionis pervenire
„poterit.

46. „Rebus tibi anteponenda est om
„fides sanctæ & consubstantialis Trinit
„quod sine ea veram vitam vivere nemo q

47. „Spem tuam omnem in Domino
„xam habe , & facile astutorum insidias
„tabis.

48. „Joseph mentem suam rore record
„nis Dei perfundens , sensus autem suos
„niens tentatione superata , corona dor
„rex Ægypti factus est.

49. „Susanna habens Deum adjut
„impios prostravit , devicit.

50. „Incedamus per angustam & stri
„viam , ut cum honore Deum custodem ha
„mus.

51. „Margaritæ in intimis conservantu
„cis , quisquiliæ in plateas projiciuntur.

52. „Siquis tibi scelera abs te com
„exprobraverit maledicendo , teipsum po
„quam alterum argues , & te emenda.

„Teipsum per pœnitentiam a sceleribus , & nulla te maledicî vituperatio periciet.

„Tentationis impetum ne timeas , nulla tentatio strenuum pietatis athletam of-

„Quod igne efficitur , igni solet resistere.

„In tentationibus ergo & tribulationi-
oluptatum ardoribus resiste , ne solidi-
deperdas.

„Non quæ tibi videris bona agere ,
ista puta , sed ea , quæ ab hominibus
probantur.

„Ausculta vocem Domini , ut te adju-
x humiliet inimicos tuos.

„Donec propriæ voluntati obsecutus
 , a perfectione te longissime abesse
& quantum abes ab ea , tantum dis-
indiges.

„Tribulationes in Domino sustine , ut
& pro laboribus mercede perfruaris.

„Lapicida incidendis lapidibus merce-
ercipit.

„Qui recusat disciplinam , inter pruden-
non connumerabitur.

„Quæ sursum sunt , contemplare , &
despicias , si ab alto descenderis ,
unque domunculam dealbatam admi-

„Tu , qui pietatem colis , prudentiam
in rebus exerce , quæ te quasi vehi-
gestabit , & ex multis periculis eripiet.

„Odor prudentiæ in viro est , seipsum
accusare , & alterum non judicare.

66. „Ex

66. „Ex duobus servis incarceratis in
 „tutudinis damnatur ille, qui in conspectu
 „suum se crudelem exhibuit.

67. „Illum, qui in tentationem incidit
 „contemnas, irridendo, sed Deum ora, ne
 „in tentationem inducat.

68. „Cave voluptatum studiosus sis,
 „aliorum contemptor.

69. „In cellula tua o monache in carcerem
 „humilitate Deum assidue ora, ne illicita
 „mittas.

70. „Qui nunc pietatis studium & laborem
 „negligit, tempore retributionis iustorum
 „solatione destituetur.

71. „Tempus veniet tremore plenum,
 „quæ in occulto gessimus, cum tunc manifesta
 „fient.

72. „Stultus est, qui in rebus vanis vitam
 „suam transigit; beati, qui in vita virtutis
 „opera obeunt.

73. „Dum in hac vita delitiis indulgemus,
 „repente nos ignavos mors invadit, & in infernum
 „num detrudit.

74. „Cogitemus, in quanto erit metus
 „cator in tormentorum loco conjectus.

75. „Oculi mei ad lachrymandum positi
 „sunt, sed peccatum meum me detinet,
 „Dominum deprecor.

76. „Domine ab iniquitatibus nostris
 „libera, ut gratiam inveniamus.

77. „Donec vires nobis suppetunt, Domine
 „non serviamus, ut in tribulationibus nos
 „juvet.

78. „Cu

78. „Cunctos sibi in cordis puritate servientes Deus immensa decorat gloria.

79. „Oratio Jonæ profundum divisit, aerem scindit & in cœlum ascendit.

80. „Mandavit Dominus cete, & prophetam vomuit.

81. „Coronantur pii & sancti, impii autem confunduntur.

82. „Heliam pascebat Dominus, peccatores vero gravissima fames invasit 3. Reg. 17.

83. „Helias in curru sublatuſ est igneo, Izabel e fastigio domus deturbata.

84. „Jeremias in lacum projectus ab Abimelech liberatus est. Jer. 37.

85. „Virtus semper secum gloriæ splendorem fert.

86. „Virtus cœlestis ora leonum obturavit, ne Daniele in ullo læderent Dan. 14.

87. 88. „Accusatores vero ejus a leonibus percipi sunt.

89. „Tres pueri in fornace illæsi manserunt. Dan. 3.

90. Hæc considerantes solliciti simus, ne tentationum tempore inveniamur reprobi.

91. Sed donec vires nobis suppetunt, Domino recto corde serviamus, ut nos coronatos in cœleste suum regnum introducat. Amen.

S E R M O XXIX.

*Consilium de vita spiritali ad Monachos
Novitium Capita XCVI.*

1. „**Q**ui ad vitam sæcularem proclives sunt
„quæ spiritalis sunt vitæ audire n
„lunt.
2. „Tu vero iis , quæ ad vitam spiritali
„pertinent , invigila , ut tecum permaneat n
„cordatio Dei , & inutiles sermones detesta
3. „Humiliter ubique & semper te gere ,
„cum prudentia sermones tui instituantur.
4. „Utere victu simplici & necessario ,
„tibi mens in crapula & ebrietate curisq
„sæcularibus torpescat , & cave , ne car
„esu vinique potu delecteris , ne mens inept
„reddatur ad dona spiritalia.
5. „In lascivis cogitationibus orationem
„silentium adhibe , ut redeat super te Spirit
„S. gratia.
6. „Si tuæ curæ committatur monach
„in integrum restitutus , cave ne nimis
„vicem ejus dolens creatorem offendas ,
„cum eo pereas.
7. „Ad cognitionem & voluntatem D
„mini componantur actiones tuæ.
8. „Si superiorem pro fratre ex mansio
„depulso interpelles , ut qui cæteros perve
„teret fratres , sic eum commonefacito ,
„ad vomitum redeat.
9. „Quantum deposcit æquitas , unusqui
„que fratrem suum ferat.
10. „Q

10. „Qui in solitudine versatur, a triplici liberatur bello, visus, auditus & loquelæ, qui vero in conventu fratrum quieti se tradidit, liber est ab emptione, venditione & incursu latronum.

11. „Si contingat colloqui cum adolescentibus venustis, custodi oculos tuos, & breviter sermonem præscinde, ne concupiscentia mentem tuam conturbet.

12. „Quanto quis propriam voluntatem præscindit, tanto amplius proficit.

13. „Si monachus ab instituto ex negligentia deflexerit, impudentiam ei subjicit inimicus, ne se a patribus corrigi sinat.

14. „Christo subjici cave recuses.

15. „Si religiosus instigante dæmone passus sit se decipi, & perseverantes odio non habeat, in errore eum non relinquet Dominus, eo quod non repulerit charitatem, qui autem videtur stare, si superbus alios oderit, securus non erit.

16. „Non oportet nos remisse negligenterve supplicationibus hymnisque vacare.

17. „Quando malos inferni turbatio præoccupaverit, experientia fidem iis faciet, nil esse præstantius timore Domini.

18. „Bonorum congressum amplectere, malorum autem fugito.

19. „Balneis ac potulentis, consilioque usus carnum delectari caveto ob peccandi pericula.

20. Vitam bonam cum recta fide tibi vindica.

21. „Quando cella tua egrederis, munitos
„serva oculos, mentemque piis cogitationibus
„imbue.

22. „A curiosa pervestigatione alienorum
„defectuum abstine.

23. 24. „Impone tibi silentium; & pecca-
„torum cruciatus semper meditare.

25. „Si tibi cogitatio locum mutandi fab-
„reperit, & unus propositum tuum approbet,
„ne temere consilium ejus amplectaris, sed si
„quis te reprehendere cœperit, hic tibi potius
„audiendus erit.

26. 27. 28. „Quia autem pusillanimitatis
„cogitationes eos exagitant, qui in solitudine
„conquiescunt, harum aliquas hic S. Ephraem
„refert & respondet.

29. „Dic animæ tuæ: spera in Deo, & ipse
„pravas a te cogitationes repellet; si enim ter-
„renis non adhæsisse, his te laqueis non im-
„plicuisses. Quin & hoc tibi persuade, neminem
„si ex voluntate Dei vixeris, esse rejiciendum.

30. „Si ergo justorum consolatione perfru-
„desideras, adytum pravis cogitationibus ne
„patefacias.

31. 32. „Quid præclara funeris pompa pro-
„derit, quid vanæ laudationes impium, quando
„nullam relaxationem consequetur, juvare
„poterunt?

33. „Ne animum despondeas videns te ab-
„jectum, morbo, senectute, & paupertate
„gravatum, qui enim pascit volucres cœli,
„non te sua destituet providentia.

34. „Si justorum cupis esse consors, cave
„humilitatem despexeris, cave patientiam ab-
„jete-

feceris : crede nihil te agere , quod Deum lateat.

35. „Curam animarum ne appetieris , nisi *Pastorum*
 „enim cunctis animi passionibus imperare didi- *officium.*
 „eris , & tibi , & illis , qui te sequerentur ,
 „noceres , quodsi invitus ad hanc curam tra-
 „heris , non quæ tibi sunt placita facias , sed
 „Deo morem geras , qui tibi hanc curam con-
 „credidit. *Ezech. 34.*

36. Eum qui præest convenit peritissimum
 esse ad consulendum salutis subditorum vigi-
 lantissimum singulorum observando actiones ,
 corrigendo , quæ minus conveniunt etiam
 minima , non prætermittendo supplicia negli-
 gentibus parata.

37. „Nihil sic ad laborandum juniores in-
 „ducit quam si doctorem reipsa & exemplo ad
 „virtutem cohortatorem invenerint.

38. „Nos qui aliis subiecti sumus , ab omni
 „inobedientia alienos esse oportet , & præfecti
 „bona monita , non mala facta sequamur.

39. „Teipsum omni tempore custodi , ne
 „fratri tuo scandalum præbeas.

40. „Incedamus per viam arctam cordis
 „contritionem amplectentes , ut semper nobis-
 „cum mortis memoria permaneat , & libere-
 „mur a damnatione æterna.

41. Mercenarius quidam vitam solitariam
 „eligens , eam postea deferens & a Domino
 „suo denuo recipi data sibi in uxorem filia
 „cupiens , ab eo repulsus est , dicente : si Deo
 „conscientiam non servasti , mihi quomodo
 „servare poteris ? quo audito ad cellam suam
 „rediit.

43. „Ad mandata Dei observanda innocentiam adhibe, & solertiam ad inimici insidias depellendas.

44. „Cave tibi a familiaritate pernicioſa.

44. „Cave ex proposito fraudulentum te exhibeas & acerbum.

45. „Manſuetudinem ſectare, ne absque vino ebrius fias, malitia & iracundia gravatus.

46. „Ne voluptatibus addiſtus ſis.

47. „Cave cum ſcurris & hiſtrionibus commercium habeas.

48. „Improborum hominum conſortia fuge, qui ſe ventris ſervos conſtituerunt.

49. „Nequit impudicus amare eum, qui carnis vitium abominatur.

50. „Cave tibi dulcis ſit voluptas, ne tormentum illius tibi amarum reddatur.

51. „Quotidie diem exitus tui expecta, & ad illum te præpara.

52. „Qui luctum & compunctionem cordis ſectatur non facile peccabit.

53. „Supervacanearum rerum ne ſatagas.

54. „Voluptatum illecebras diſſolves, ſi aſſiduæ orationi & ſobrietati ſtudueris, ſi mentem a pravis cogitationibus cohibeas, nullum inordinatum & inutile verbum protuleris, templum Dei diligenter viſitaveris, mortem & iudicium ante oculos aſſidue habueris.

55. „In loco habitationis, quem a Deo aſſignatum accepisti, lubens permane, otium a te repellens, cum in loci mutatione ſitum non ſit, ut paſſiones noſtras reprimamus, ſed in attentione & cura mentis.

56. „Quo-

56. „Quocunque in loco morari te contigerit, te irreprehensibilem præbe, ut in Domino proficias.

57. „Gaudere de progressu proximi, signum est perfectionis: tristari de bona alterius fama, improbissimæ naturæ argumentum est.

58. „Quid cruciaris de profectu proximi? an quia multi a cœlorum regno excluduntur, tu ideo regnabis?

59. „Si continens sis, ne extollaris, sed cum humilitate Deum ora, ut ad finem custos tuus permaneat.

60. „Si divitiæ tibi fuerint, cave superbas, incertus enim earum usus est.

61. „Si membris integris valeas, ne corporis robore extollaris, sed animo tecum expende, quanta pericula corpori immineant.

62. „Super peccatore ne extollaris, & innocentem ad peccandum cave incitaveris, sed utrique te bonorum operum exemplum præbe.

63. „Noli hominum religiosorum Deo psallentium cætum perturbare, ne plaga in te divinitus emissa descendat. Et adolescens cum sis silentio & diligentia delectare.

64. „Nudus & absque calceis potius incedere elige, quam humilitate spoliari.

65. „In hac vita perpetuo manere non possumus, ergo nos ad migrationem præparemus.

66. „Quando te videris ad apicem virtutum evectum, maxima humilitate tibi opus est, ut securus sis.

67. „Qui proximo suo foveam fodit,
„det in eam. & qui præceptorī suo laqueum
„tendit, impius, & eodem supplicio dignus.

68. „Hominem mundanum non com-
„vestimentum facit, sed pravi mores, & desideria.

69. „Monachum non tonsura seu ha-
„commendat, sed bona vita & cœlestia desidia.

70. „Ante tentationem te ne magnur-
„tes, nam sæpe tentatio eos arguit, qui
„videntur.

71. Ante tentationem animus contra
„tationem præmuniendus.

72. „Sicut in fornace aurum, ita ten-
„nis tempore animæ explorantur.

73. „Tentationibus ne succumbamus
„bravium cœlestis strenue contendamus.

74. „Aspectum tuum ab alterius nu-
„tra ne necessitatem averte, ne indecora
„facies menti tuæ imprimas.

75. 76. „Si ex charitate oleo ægrota-
„inungis, oculos, manus & linguam custo-
„di, ne modestiæ fines transgrediaris.

77. „Membris alterius reverenter cu-
„stodire manus admoveto, quasi rem sacra-
„tam attingeres.

78. „Cave tibi a frequenti adolesce-
„re consuetudine, multi enim ex hac sunt
„rupti.

79. „Somno tantum temporis tran-
„sire quantum cogit necessitas, nimia enim
„solutio libidinis flammam excitat.

80. „Qui in lectulis cubant auro disti-
„nguunt eos qui in laboribus sunt laudant, lice-
„at illis audeant imitari.

81. „Omnia facito & cogitato , ut placeas Deo , sine hoc enim perit omnis laboris merces.

82. „In hoc brevi vitæ curriculo labores amplectere , ut quiete sempiterna perfruaris.

83. „Si bene operatus fueris , noli tristari de bona & honesta tua emigratione.

84. „Cave proximum tuum avaritiæ causa tentaveris.

85. „Ne sit manus tua exporrecta ad accipiendum , sed potius ad dandum.

86. Esto patiens , ut multa prudentia redaris conspicuus.

87. „Si ex militia gloriam referens ad solitudinem confugeris , honestis laboribus , neque ad finem insiste , ne Dei nomen per te vituperetur.

88. „Si in cænobio vel eremo vitam duxeris , cor mundum & spiritum contribulatum possidere non negligas.

89. „Cave teipsum de elegantia sermonis fastites.

90. „Noli splendido ornatu vestium gloriari , sed per bona opera lux tua luceat.

91. „De fide differens an opera fidei correspondentia habeas vide.

92. „Sive in bonis proficis operibus , superbia ne extollaris , sive in multis te condemnas , salutem tuam cave desperes.

93. „Si discipulum nactus sis , qui culpa sua religionis jugum excusserit , cave turberis , ne & tibi ipsi obfis , & illi non profis.

94. „Quando te a lectione scripturarum , divinarum abhorre videris , admonitiones-

„que spiritales fastidire, tum animam tuam
 „gravem incidisse morbum noveris.

95. „Ne nos ad virtutem invicem ad
 „tando defatigemur, ut cœlesti gloria d
 „reddamur.

96. „Animam tuam divinis laticibus
 „riga, ut fructum proferat in iustitia, & d
 „ad vitam immortalem perveniat, qua per
 „nobis liceat precibus & intercessione omni
 „eorum qui D. N. Jesu Christo complacueri
 „Amen.

S E R M O XXX.

*De non scandalizando proximo, &
 recta vitæ ratione.*

*Scandali
 mata.*

1. „Non decet eos, qui ad pietatis stud
 „accedunt, retro converti, eor
 „que studium Deo placendi impedire, sed
 „perfectionem potius sunt dirigendi, nec
 „scandalum præbendum est, qui mundi laque
 „effugit, ut ne divinam iram adversum se
 „provocet, nam Dominus in Evangelio
 „Expedi homini magis, ut mola asinaria sus
 „datur in collo ejus, & demergatur in profundum
 „maris, quam ut scandalizet unum de pu
 „eris, qui in me credunt. Matth. 18. damn
 „enim, quod hinc oritur, explicari non pot
 „uti probatur ab exemplo cujusdam juve
 „qui sæculo renuntians parentum lachry
 „deceptus ad sæculum rediit, & se & i
 „perdidit.

SI

S E R M O XXXI.

*vera & perfecta renuntiatione. Et quo
modo anima Deum inueniat; cujus causa ad
nos venire dignatus est Dominus.*

„Qui vita solitaria gaudet, optimum *Vera res*
„principium amplectitur. Verum seip- *nuntiatio*
n intueatur oportet, an sicut a perturba- *qua.*
nibus exterioribus se abstraxit, ita ab in-
terioribus commotionibus & dæmonum pro-
lis liber sit. Itaque universum nostrum
tamen in eo est positum, ut ab interioribus
turbationibus liberemur, cum alias frustra
ret renuntiatio; quæ vera hæc est, interna
ce perfrui, eamque tueri. Quando igitur
ram Deo in oratione persistis, cogitationes *Disfra-*
tota vis animæ tuæ cum mente tota in *ctiones in*
um absque ulla distractione ferantur; *oratione*
emadmodum enim virgo viro desponsata, *vitanda.*
corrumpatur ab aliis, execrabilis efficitur
irito, ita anima sordidis cogitationibus
tracta abominabilis redditur cœlesti
onso suo Christo. Quantum autem in se est
veat consentire illarum dulcedini, ut sic
ristus misereatur ipsius, veniensque dis-
rdat inimicos corrumpentes eam. Ipsi glo-
i in sæculorum sæcula. Amen.

S E R M O XXXII.

*Quomodo anima cum lachrymis de
orare Deum, quando tentatur a diabolo.*

*Oratio
pro vin-
cendis
tentatio-
nibus.*

I. „**A**nima angustiis tentationum pressa
„te recurrit Sancte Domine , &
„lachrymis tuum implorat auxilium , cele
„exaudi eam , visita & protege , alias e
„perit & deficit. Æmulare pro illa , quon
„tibi desponsata est. Ne tradas me obsec
„manus peccatoris : largissima est curatio
„tuarum gratia , sanantur sæpius a te
„vulnera , quæ eadem negligentiae meæ
„putrescunt. Ecce Domine mater irritata
„infantulo suo non potest illum despicere
„volucrum viscera super pullos suos fundunt
„ut nutriant illos , quanto magis gratia
„omnium te requirentium miserebitur , ut
„fons aquas gratiæ omnibus ubertim præb
„Charitas tua salutis nostræ cupidissima seip
„ad nos inclinat , & suscipit omnem ad se
„cedentem , cuius cor intueris , & priusq
„ad januam pertingat , tu ei aperis , & a
„quam tibi sua debita confitetur , remi
„Non improperas illi quantitatem peccator
„contemptum beneficiorum , sed affectum
„dis aspiciens clamas : cito proferte sto
„primam &c. In me igitur Domine pie
„tuæ viscera ostende , ut ab impii corrupt
„liberer nexibus : per vocem oris tui tempo
„maris facta est tranquilla *Matth* 8. mi
„simbriam vestimenti tui tangens sanata
„*Matth*. 9. libera & me obsecro ab improp

„tribulantis me inimici. O Agne immaculate,
 „qui pro salute totius mundi occisus es, ne
 „me quæso abjeceris, ne exprobres in illa die
 „tremenda; quid mea causa passus sis, sed
 „memineris Domine, ista te omnia sustinuisse
 „nostra causa propter infinitam pietatem tuam,
 „bonitatem, & justitiam, non propter ulla
 „nostra opera bona. Munus ergo, quod nobis
 „donasti, a nobis ne abstuleris; sed illud usque
 „in finem firmetur in nobis, & quoniam la-
 „chrymis remedia gratiæ tuæ largiris, da
 „mihi per lachrymas meas curationem animæ
 „meæ, ut in extrema illa hora formidinis cum
 „Angelis æterno vitæ cœlestis gaudio perfrui
 „possim.

2. „Conemur ergo fratres, superna solum *Cœlestia*
 „contemplari, caveamusque ad inferiora ob- *cogitan-*
 „tutus convertere: habemus angelos, quos *da.*
 „jugiter cogitemus, habemus nos ipsos; ha-
 „bemus Deum ac Dominum universorum, &
 „sanctum nomen ejus: habemus Prophetas,
 „Apostolos, sancta Christi Evangelia, divinos-
 „que sermones ejus, Martyres, Confessores,
 „Patres nostros, & Patriarchas, pastores,
 „sacerdotes, cœlos, & omnia, quæ in eis
 „sunt. Hæc meditare semper, erisque Filius
 „Domini Dei altissimi gratia Domini Salva-
 „toris nostri Jesu Christi, cui sit gloria & im-
 „perium, nunc & semper, & in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

S E R M O XXXIIX.

De Timore animi.

*Timor
Domini
pœnitentiam
generat.*

I. „Ego Ephræm peccator vobis fratre
gentem animi mei timorem, qui
dam die me miserum invasit, recensere
„Solus sedebam in loco quieto, & inanes
„hujus curas revolvebam: quas dum me
„expendi oculis cordis, Dominum meum
„animam meam compellantem audivi: qu
„obrem o anima cœlestem tuum thalamum
„mine gloriæ plenum contemnitis? ego i
„tibi præparavi, quem tu spreveristi, quis
„vitam dat, ut ego, quem tu reliquisti?
„ego demisso capite confusus alta voce me
„flere cœpi dicens: cur ex utero matris præ
„ut Dominum meum tam bonum exacer
„rem? cur dona gratiæ tuæ contemsi; ex
„Domine fletum meum, & ne feceris
„secundum iniquitates meas, quibus grati
„tuam irritavi, tantum mihi temporis conc
„ut pœnitentiæ spatium habeam: juras
„mortem peccatoris nolle, miserere igitur
„peccatoris, respice fontes lachrymarum m
„rum, & contritiones indignæ meæ anim
„ut gratiæ tuæ præsentia animi tranquillita
„afferat, quæ facit, ut anima cupidita
„carnalium obliviscatur. Quæso denique
„hæredes Dei, & Christi fratres, ut aff
„pro me Deum exoretis, ut per Christum
„hoste maligno, qui me singulis horis or
„gnat, liberer. Sanctissimæ Trinitati sit
„ria in sæcula sæculorum. Amen.

S]

S E R M O XXXIV.

Reprehensio suiipsius & Confessio.

„Fratres compatimini mihi, qui promisit *Confessio*
 „quidem placere Deo, & mentitus est S. E-
 factori suo, ut supplicationibus vestris liberer *phram.*
 peccatis. Quoniam ab infantia factus sum
 as abjectum. Hei mihi! quod me dedecus
 & rubor occupabit, quando me condemna-
 tum viderint, qui nunc me irreprehensibilem
 stituant: spiritali relicto opere passionibus
 obedivi; operari nolo, & exactorem operis
 gere volo: honorare alios nolo, & hono-
 ri gaudeo: impropria ab aliis ferre non
 possum, & tamen impropere ac maledicere
 ratio; contemni nolo, & alios spernere volo:
 aliorum superbiam ferre non placet, & ta-
 men superbire in alios delectat: redargui de-
 lecto, & reprehendere amo: misereri alio-
 rum nolo, & tamen commiserationes re-
 quiro: condemnari recuso, & damnare alios
 nolo, injuriam mihi fieri nolo, & injuria
 alios afficere volo: audire alios non lubet,
 & tamen audiri opto: celebrare alios nolo,
 & celebrari volo: antecellere mihi alios non
 fero, & superare contendo: in admonendo
 sapiens, sed non in agendo: quæ facere
 oporteret dico, & quæ nec dicere fas esset,
 facio. Quis super me non ploret? Tu bona
 præbes Salvator, ego mala retribuo, tuam
 in me perversum longanimitatem exhibe:
 libera me ab omni opere malo Domine,
 priusquam me finis præoccupet, ut coram te
 „gra-

„gratiam in hora mortis inveniam , nam
 „inferno quis confitebitur tibi ? Salva anim
 „meam de futuro timore Domine , comm
 „latamque meam vestem propter bonita
 „tuam dealba , ut & ego licet indignus pr
 „cens dignus efficiar regno cœlesti & dic
 „Gloria ei , qui afflictam animam ex ore l
 „ravavit leonis , eamque in paradiso delitia
 „reposuit , quoniam tibi purissimo ac san
 „simo Deo convenit gloria in cuncta sæculo
 „sæcula. Amen.

S E R M O XXXV.

Adhortatio ad pietatem.

*Perfectio
 religiosa
 in quo
 consistat.*

I. „**C**harissime , divina gratia Christianus
 „serva mandata D. N. Jesu Christi
 „salvaberis : Si autem volueris etiam ad
 „sectam vitæ rationem contendere , scito , q
 „nisi statueris , jam te ex hac vita migra
 „mundumque cum omni gloria sua evanesc
 „non poteris affectiones terrenas supera
 „verax est enim qui ait : *Siquis vult post*
 „venire , abneget semetipsum &c. *Matth.*
 „Quicumque igitur cupit esse monachus ,
 „fortiter sustinendum se promptum exhibe
 „ne ingressus dicat , ignorasse se quod
 „sibi eventura essent : hæc enim ad Deum
 „cedenti contingunt , primo quidem tenta
 „deinde tribulatio , postea labor , angor an
 „ac tædium , nuditas , passionibus , angust
 „contemptus : atque in his apparet patien
 „& probatio fidelium , & in his omnibus
 „pa

lor est, qui seipsum ex toto corde gubernationi divinæ offert: bonum enim tantum nobis propositum requirit Deus, & ipse is fortitudinem subministrabit, concedet victoriam. Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O . XXXVI.

*mo ad pietatem bonaque opera Christi
athletam exercens.*

Qui se vere Domine consecrare cupiunt, *Remedia*
in primis fidem firmam, & spem certam, *contra*
secum afferant. Tametsi enim millies *tentatio-*
nostram adversarius remissio- *nes & tri-*
dere conetur, & a spe & amore in Do- *bulatio-*
num divellere, animam diversimode op- *nes.*
ugnans si e per immisiones tribulationum,
e per suggestiones vanarum, aut impurarum
gitationum, in memoriam etiam reducendo
ora peccata, ut in desperationem animam
trahat, sua tamen in Deum fiducia homo
quaquam excidat, imo eo magis Christo,
animæ infirmitates curare potest, affli-
e adhæreat, semper eum amans, & sic
id se cogitans: quod si a Deo recessero,
quem abire potero? idcirco licet infinitis
dis quotidie nos malignus impugnet, tanto
gis ad Deum confugere oportebit, nam sic
mas vult probare, ut sic constet, eas so-
n Deum dilexisse. Tales igitur animæ,
e cunctas angustias ob spem in Dominum
ceptam, pessumdant, non confundentur,
,,sed

„sed æternam vitam consequent
 „regnum totius mundi non est co
 „*Matth.* 16. Oportet ergo eum, q
 „æternam appetit, cunctis rebus
 „riorem fieri, qui enim vëro an
 „fertur, quemcunque amorem
 „interrumpit, & soli Deo adhæ
 „que voluntatem per omnia expl
 „si in transitorio regno maximi
 „piuntur, ut illius cupidi ali
 „queant, quanto magis nos or
 „decertare oportet pro incorruptib
 „ronis obtinendis. Sane ille ver
 „Philosophus, qui omni tempo
 „concupiscentiis resistit, nam qui
 „subjicit, insipiens reputabitur,
 „modicis passionibus torqueri vel
 „in multiloquio Dei hominem d
 „pare, sed operibus veritatis
 „exercitia a divinis Scripturis
 „plectatur. Quamobrem in div
 „semper nos occupare studeam
 „& corpore sanctificati, cunct
 „dominici a nobis impletis
 „Christo & fruitione ætern
 „bonorum in sempiterna sæ
 „Amen.

S E R M O XX

De Divina C

*Divina
 gratia
 pretium
 & effe-
 sus.*

- I. „Enitere, ut divinam
 „mente tua habeas
 „illam, ut custodem tuam

relinquat te ; venerare illam ut magistram tuam , ne verſeris in tenebris : ſine illa noli certamen intrare , ne intereas ; ſine comitatu illius virtutis ſemitam ne ingrediaris , nam draco infidias tibi ſtruet : abſque conſilio ipſius non tractes , quæ ad animam pertinent. Cum promptitudine igitur animi motum ipſi gerito , & cuncta tibi perſpicua reddet , & ſi in ea perſiſteris , ad perfectiorem pervenies , quod ex hiſtoria Joſeph intelligere poteris *Gen. 37 ſqq.* Novi permultos optare , ſe gratiæ filios eſſe , ſed quid illis prodeſt velle , niſi accedant & facta ? multi etiam per fidem gratiæ filii ſunt appellati , ſed non multi propter negligentiam illa poſtulantur , & pauci etiam ſunt inter nos , qui bene ad gratiæ ſint munus affecti. Si noſſe cupitis , quid operetur gratia , nobis id optime declarabit Joſeph Impios averſatur , nec tamen ſua ipſis recludit viſcera . erga contumelioſos benignam ſe exhibet : ſi aliquando ſe occultet , torpori ne ſuccumbamus , ſi nos tentari permittat , animum ne abjiciamus , quid expediat optime novit , beneficium quandoque differre videtur , quod nobis ita expediat.

S E R M O XXXVIII.

De Fide.

„ Dominus noſter in Evangelio ad per-*Vera ſe-*
 ſectionem fidei ſuos adducere vo-*des.*
 lens diſcipulos , dicit , *qui in modico fidelis*
Schram Analyſis Tom. XI. T *eſt,*

„est, & in multo fidelis est Luc. 16. Per mo-
 „cum sæculi hujus intellige promissiones, qu-
 „pollicitus est, se credentibus præstiturum
 „scilicet victum, amictum, sanitatem, & i-
 „liqua corpori necessaria, præcipiens, ne
 „istis simus solliciti, sed in ipsum spem n-
 „stram reponamus: per *multum* intelligen-
 „sunt immortalis sæculi dona, quæ creden-
 „bus in se, & illa flagitantibus a se repromis-
 „debet ergo unusquisque seipsum probari,
 „quomodo credat, si terrenæ adhuc curæ ei
 „detineant, de nutriendo ac vestiendo corpore
 „a Domino tamquam modicæ fidei reprehe-
 „ditur Matth. 6. & Luc. 12. & si de istis lab-
 „ras & non credis sermoni ipsius, nosce, t-
 „quoque non credere, quod bona æterna si-
 „accepturus. Dices: prorsus credo, idcirco
 „enim adsum, & istud ab illo expecto. Se-
 „nosce teipsum, ne forte carnales morbi t-
 „ad medicos terrenos abripiant, quasi Chri-
 „stus, cui credidisti, te curare non possi-
 „Vide quomodo teipsum decipias, dum t-
 „putas credere, & nondum credis ut opor-
 „tet in veritate, si enim æterna immortalis
 „animæ vulnera ac morbos malitiæ a Christi-
 „curari credis, numquid impossibile putabi-
 „ab ipso temporalia corporis mala & morbo-
 „curari posse, si ad ipsum solum postposit
 „medicinali curandi officio confugeris, na-
 „qui animam sanat, corpus etiam curare po-
 „terit.

An medi-
 cinæ a
 monachis
 usurpan-
 da.

2. „Sed scio, mihi respondebis, quo-
 „Deus herbas & terræ pharmaca, & medica-
 „rum studia ad morbos corporis curande
 „cor

icefferit; sed noveris velim, quibus ea
a sint & dispensata: nimirum Deus pro-
pter multam bonitatem suam dedit in curam
medelam corporum ista hominibus hujus
mundi, qui nondum se totos concedere Deo
terant: at tu, qui vita solitaria gaudes,
ad Christum accessisti, cupiens primo &
passibili homine superior fieri, debes vitam
quam novam & vitæ institutum præter
omnes homines mundi tibi vindicare, &
teus esse a cura in curandis mundi malis,
edictorumque industria adhibenda, ut qui
Christum profugeris, qui cuncta se largi-
rum suis servis, promissit: si autem quæ
mundi sunt, sapias, similis hominibus mun-
dani adhuc es incredulus, nova enim vitæ
ratione mundum hunc curare & obtinere
debes, qui Christi vestigia persequi cupis,
contraria hominibus mundi hujus sapere,
in speras cordis purgationem perfectam te
specturum. Nam qui vere cupit esse homo
ricti, paupertatem, divitias, afflictionem,
reationem, asperitatem victus, delitias,
tumelias gloriam existimat, ut æternon-
n bonorum hæres evadat in Christo Jesu
mino nostro, cui est gloria & potentia in
ula sæculorum. Amen.

S E R M O . XXXIX.

*Adversus eos, qui dicunt, terræ motu
a terræ inflatione fieri.*

1. Sanctus Ephræm hic reprehendit eos qui terræ motuum rationem ad secundas magis causas, quam ad primam & providentiam Dei referunt, & ait: „dicite nobis, qui vestro e pectore verba depromitis, & credatis, quod Psalmista ait: *qui respicit terram, & facit eam tremere Ps. 103.* Atqui illi audientes non creditis, nam delirantes, Græcanica ebrietate turgidi dicitis, ex terræ inflatione, & non ex divina providentia terræ motus fieri. Sed dicite nobis, quo pacto durante terræ motu uno arvo concussio, altero non concussio, non abscindatur concussus, non non concussio. Item quomodo per terræ motum montes Armeniæ a se diffiti, in mutuum conflictum impellantur. Quamobrem gentium stoliditate, & vana eorum sapientia dementari cavete, quæque admiramini, potestati præpotentis Dei adscribite cum Prophetæ exclamantes: *magnus Dominus noster & magnus virtus ejus. Ps. 146.* Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O . XL.

Ne decipiamur gentilium erroribus.

Pesilentia 1. „Quibus mens divinis doctrinis non est illustrata, remotam mentem a veritate possident, nostrum ergo erit, divini
Et alia ad nostram „inspi

inspirante scriptura duce mentem nostram *correctio-*
 ecte nosse dirigere. Quare siue bellum siue *nem im-*
 mes, siue pestilentia, siue quid aliud triste *mittun-*
 ugruat, cuncta hæc ad emendationem, & *tur.*
 orreptionem nostram, ut mens hominum ad
 ietatem impellatur, mortalibus inferri cre-
 endum est; uti patet in David populum nu-
 merante 2. Reg. 24. Indigent namque sin-
 ulæ ætates disciplina visitationis Domini,
 am si timoris etiam tempore nonnulli ad
 ietatem sunt insensibiles, quomodo magis,
 nulla Dei visitatio fiat, penitus ad impie-
 atem & perditionem suam ipsi mentem con-
 ertent.

S E R M O XLI.

Ad everfionem superbæ.

„Vana est omnis exercitatio, omnis tem- *Humilitas*
 „perantia, obedientia humilitate desti- *sestenda.*
 uta; nam quemadmodum principium & finis
 onorum est humilitas, ita malorum initium
 z finis existit superbia. Versutus autem est
 nmundus spiritus, & in cunctos dominari
 ititur, iisque suos laqueos constituit, fa-
 ienti per sapientiam, diviti per divitias.
 imiliter & spirituales tentare non cessat,
 mperantem per temperantiam, religiosum
 er religionem, & sic de cæteris, quæ non
 int humilitati conjuncta, quam proinde pro
 ophæo & vexilio nobis, Christus suppedit-
 avit dicens: *quando omnia feceritis, quæ præ-*
pta sunt vobis, dicite: servi inutiles sumus.
 c. 17. Cur igitur nos ipsos decipimus, cur

„ut continentes adversus infirmos extollimur?
 „cum Ap. stolus dicat, *ille probatus est, quem*
 „*Deus commendat* 2. Cor. 10. cur ut plus labo-
 „rantes superbimus adversus vitam quietam
 „ducentes? cum Maria optimam partem ele-
 „gisse dicatur? cur quod in deserto sedemus,
 „magnifice de nobis sentimus, quod nobis non
 „proderit sine humilitate 2. Cor. 4? Quod ergo
 „tibi delegisti ad rectius excolendam virtutem
 „ne tibi sit in lapsum superbiæ. Opulentus es
 „& justus? Sed ad Abraham mensuram non
 „pervenisti. qui seipsum terram dicebat & co-
 „nerem. Populi tibi procuratio commissa est
 „& Moyse populi curam suscepit, nec cor
 „elatus est. Formosus es, & viribus vales
 „& diademate cingeris? sed non pervenisti ad
 „mensuram Regis David, qui summa humili-
 „tate dicebat: *ego sum vermis*. Ps. 21. Scientia
 „præditus es? non tamen ad mensuras trium-
 „puerorum & Prophetæ Danielis pervenisti.
 „quorum hic dicebat: *nobis confusio facie*
 „*Dan. 9.* illi autem: *in spiritu humilitatis susci-*
 „*piamur Dan. 3.* Etsi tantam homines iusti hu-
 „militatem ostenderint, quales nos esse pecca-
 „tores oportebit? cum etiam S. Paulus pol-
 „lot recte facta cum summa humilitate dice-
 „bat: *ego meipsum nondum existimo comprehen-*
 „*disse*: & ipse Christus Dominus dicat: *discit*
 „*a me, quia mitis sum & humilis corde* Matth. 11
 „Noli igitur superbiæ morbum admirari, n-
 „mentem uam deprædetur inimicus, respi-
 „ce ab elata cogitatione propriæ compla-
 „centiæ: in humili anima habitat simul Pater
 „& Filius & Spiritus Sanctus. Fugiamus ergo
 „super

superbiam, quam detestatur Deus: diligamus
vero humilitatem, qua cuncti iusti compla-
cuerunt Deo: magnum quippe donum est
humilitas, magna felicitas, & honor possi-
dentibus eam, in ipsa enim cursus sine de-
fectu est, sapientia integra atque perfecta:
nam per superbiam Phariseus ille humiliatus
est, & per humilitatem Publicanus exalta-
tus, cum quo nos immortalitatis hæreditate
dignetur Dominus cum omnibus iustis, quo-
niam ipsi convenit gloria in sæculorum sæcula.
Amen.

S E R M O XLII.

*Ad correctionem eorum, qui vitiose vi-
vunt, & honores appetunt.*

I. „A spicio præsentis disciplinæ negligen- *Ambitio*
tiam, & cum Propheta doleo, qui *invidia*
ait: *vidi prævaricantes & tabescebam. Ps. 118. monachis*
cum enim angelicum feramus habitum, una *vitanda.*
cum diabolo militiam gerimus: numquid in-
ter Angelos in cœlis contentiones vigent &
æmulationes, sicut nunc inter monachos vi-
demus? radices quippe inter eos egit æmu-
latio, invidia, & obtestatio. Hic quidem
jejunium recte observat, verum zelo & invi-
dia vincitur: alius a fœda se concupiscentia
continet, sed vana constrictus est gloria:
alius diligenter vigilias colit, sed detractionis
malo irretitus est: alius ab hoc vitio alienus
est, verum inobedientia & contradictione
plenus. Alius a cibis temperat, verum
inani jactantia demersus est. Alius in ora-
tione

*Idea pra-
vi Mona-
chi.*

„tione patiens & potens , sed iracundia su
„ratur , alios alio modo malitia ligatos ten
„ut & non est , qui intelligat , propterea ri
„& dissensiones sunt inter monachos ,
„seipsoe condemnant , nisi humilitas adfuer
„& obedientia , charitas , patientia , & l
„ganimitas , & nisi in cunctis Dominum i
„teantur , qui ait : non veni ministrari , sed
„ministrare Matth. 20. Non audistis , diabol
„propter suam superbiam & invidiam e co
„excidisse ? quomodo propter unicum cor
„tium Maria soror Moysis correpta sit lepr
„cur ergo ad tot exempla cordis aures ob
„ramus ? obsecro vigilemus , & resipiscamus
„dum tempus habemus : a vanis cogitatio
„bus desinamus , & vos inprimis iuvenes
„militatem amplectamini , neque putetis
„perfectionem vos pervenisse : non putetis
„cingulo ac veste oblonga consistere perfect
„nem monachi , aut quod bene disertus l
„& scripturas interpretetur , vel capite in
„dat abraeo , si congruentes virtutes desin
„habitus enim sine operibus nihil est. Ne
„contentionibus fortes sitis , & in psalmo
„imbecilles , in jocos & lusuibus hilares : c
„vero admonemini , truces : in ventre curam
„per diem sani , at in nocturna oratione a
„ac segnes : in conversationibus & colloq
„arrogantes , & in operibus dissoluti : ad
„bendum prompti , & ad parendum neglig
„tes : in praecipiendo laeti , & in obedien
„moesti , in mandando severi , in obtem
„perando queruli & murmuratores , ad edac
„tem valentes , & ad jejunium impotent

coram mulieribus hilares, cum fratribus as-
 peri. Cogitemus igitur, quomodo inimicos
 nostros vincere valeamus: si ad gulæ infa-
 miam nos provocaverint, jejunio contra illos
 pugnemus; si ad iracundiam, pace & man-
 sedatione armemur: si ad ambitionem, nostri
 despicientiam & vilitatem objiciamus: si ad
 superbiam, humilitatem contemplemur: si
 ad emulationem, lapsum Cain animo revol-
 ramus: si ad invidiam, Esau perditionem
 cogitemus: si ad detractionem, silentio os
 obstruamus. Si ita illi resisterimus, a nobis
 profugiet, & Christus nos lætos excipiet in
 regno suo in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O XLIII.

De morbo linguae, aliisque vitiis.

I. „Quemadmodum latro vel unico confes- *Obtreffa-*
 sionis verbo factus est civis paradisi, *tio grave*
 ita uno verbo blasphemiae redditur quis reus *vitiis.*
 gehennae ignis. Propter unum maledicentiae
 verbum Maria soror Moyfi lepra multata est,
 quo ergo supplicii genere digni sunt contume-
 liosi? vel hominem jure coargue, vel ne
 clanculum maledicas: vel increpa libere, vel
 ne occultis infectare contumeliis. Sufurratio-
 nes & detractiones Deus abominatur: Moyfes
 ubi modice lingua lapsus est, e terra promif-
 sionis excidit, quanto magis nos maledicen-
 tia linguae nostrae, quam in Deum & homines
 quotidie exacuimus. a regno Dei arcebit?
 Quapropter convitiis & maledictis fratres
 nostros

„nostros infectari desinamus. Terra deve
 „maledicos, contumeliosos, & fursi
 „Imo si quis iusto aliquo præsente alterur
 „stum maledictis infectetur, alter vero a
 „conticescat, silentium hoc ipsi verteti
 „crimen, audiendo enim talem & non r
 „hendendo maledicta ejus approbare vid
 „Narrat aliquid obrectator, & tu illi pr
 „aurem, & quam ille suo ore inferre f
 „necem, tu eam aurium tuarum sinu exc
 „& sic te, quem diabolus proprio nequi
 „lædere, per auditum interficit; & quem
 „infonem videt, cogitatione perimit.
 „igitur & vectibus obstruendæ tibi sunt au
 „fores, ne maledicentia & obrectatio si
 „trare possit, lingua enim non minus
 „quam gladius, & cogitatio ac sermo in
 „dicus inquinat ut adulterium, & cogitata
 „aliter ac facta censentur. Bonis ergo
 „tationibus incumbamus, quibus operum
 „posita est merces a Christo Jesu Do
 „nostro, cui gloria & potentia nunc & sen
 „& in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O XLIV.

*Non esse ridendum, sed lugendum p
 & plorandum.*

*Non risus
 sed luctus
 mona-
 chum de-
 cet.*

I. „Initium everfionis & interitus animæ
 „nachi est risus & impunitas atque l
 „tia : Risus & licentia perdit fructus mon
 „& eum in turpes animi passiones conj
 „Risus beatitudinem luctus exterminat, &

l. contristat, animæ obeat, corpus cor-
 rit, virtutes expellit, non meminit mor-
 tisque supplicia cogitat. Aufer a me ri-
 Domine, luctumque mihi concede,
 a me requiris. Initium luctus est nosse
 m. Hilari itaque & amœno simus af-
 gloriantes in Spiritu Sancto super donis
 ni, cogitatione autem & animo plo-
 s & gementes Deum exoremus, ne cœ-
 regno privemur. Luctus ædificat & cu-
 , animam lachrymis tergit, mundam-
 eddit, temperantiam gignit, voluptates
 ndit, virtutes perficit, & ab ipso Deo
 icatur beatus *Matth. 5.* Humiliamini igitur
 ab potenti manu Dei, & exaltabit vos.
 es horrenda non multo post pertransituri
 s loca; nullus eorum, quos hic habeo-
 nos comitari istuc poterit; caveamus igitur
 onorum operum esse negligentes, ut ea
 mpore necessitatis nostræ invenire possi-
 : Sobrii simus & vigilemus in præsentis
 lo, ne post corporis separationem nos
 endicent principes tenebrarum, & quis
 hora nos redimet ex manibus eorum?
 illi nec regem timent, nec tyrannos cu-
 , nec magnum nec parvum, nisi solum
 , qui in pietate vitam suam transfegerit,
 ius conspectu sibi timebunt, & recedent,
 non tanget illum tormentum. *Sap. 3.* Ne
 r torpescamus fratres, neque res alienas
 oxias ad nos rapiamus, nam hora separa-
 s animæ a corpore voluptates marces-
 , delitiæ ac vana gloria pereunt, divitiæ
 avaritia & cupiditate dominandi desi-
 „ciunt.

„ciunt. Domine horam illam animo re
 „vens rogo bonitatem tuam, ne me tradi
 „tariis in manus nocentium mihi, ut re
 „victoria adversus diabolum citra rubo
 „procidens adorem te coram throno regn
 „cum omnibus iustis, quoniam tibi conv
 „honor & gloria in sæcula. Amen.

S E R M O XLV.

*Quod ludicris rebus abstinendum sit
 Christianis.*

A ludicris 1. „In rebus ludicris non esse tempus a
Christiani „stianis consumendum, omnes n
absti- „mus, cum Dominus comminando in E
neant. „gelio dicat: *væ vobis, qui ridetis nunc,*
 „*ibi lugebitis.* Luc. 6. Idem dicit Isaias
 „aliaque multa in sacris Scripturis huc spe
 „I. Cor. 10. Eph. 4. & 5. & non est, qu
 „telligat: Quis enim hodie sacras Script
 „sustinet; & quis ex illis demonstrare pot
 „convenire Christianis citharizare, aut ti
 „diare, aut cymbala pulsare, aut tibiis lud
 „aut haruspicem agere, aut phylacteria
 „stare, aut dæmonia consulere, aut inebri
 „Ne quæso fratres sic dies nostræ consuma
 „poenitentiae, sed David Prophetam nos
 „hortantem audiamus: *Venite exultemus*
 „mino, *præoccupemus faciem ejus in conse*
 „Pf. 94. *præoccupemus, antequam ap*
 „veniat, & nos otio torpentes inveniat, a
 „quam clamor fiat: *Ecce sponsus venit.* 7
 „qui parati erunt, gaudebunt, misericordi
 „e

ultabunt, viles & abjecti conflictabuntur,
 digni lætitia ineffabili gloriabuntur. Præ-
 cupemus faciem ejus in confessione; &
Psalms jubilemus ei; in *Psalms*, inquit,
 non in rebus ridiculis, non in canticis dæmo-
 niacis, non cymbalis ludamus aut citharis;
 almus enim dæmones propellit, telum in *Psalmo-*
 noribus nocturnis, diurnorum requies la-
 rum, infantibus tutela, senibus consola-
 rum enim, mulieribus ornamentum; hic festa col-
 strat, dolorem secundum Deum procreat,
 angelorum opus, cœlestis vitæ institutum,
 spiritualis suffitus: hic mentem illuminat, in-
 elum reducit, homines Deo familiares col-
 quio reddit, animam lætificat, otiosas col-
 lutiones removet, risum exterminat, de-
 dicio nos admonet, dissidentes reconciliat,
 ubi psalmus cum compunctione, ibi cum suis
 angelis Deus adest, ubi autem adversarii
 antica, ibi ira Dei: ubi libri sacri, ibi
 titia justorum, ubi autem citharæ & chori
 plausus manuum, ibi virorum tenebræ,
 mulierum perditio, angelorum tristitia, &
 aboli festa. O improbum diaboli consilium:
 hodie aliqui psallunt ex ordinatione Dei, cras
 oreis incumbunt juxta doctrinam Satanæ.
 Illus servus potest duobus Dominis servire,
 Deo servire, & cum diabolo choreas ducere.
 Ubi hodie psallere cum angelis, cras in
 pudis esse cum dæmonibus, hodie sacræ
 rationi cras citharis intentus esse: hodie
 penitere de peccatis, cras saltare in cho-
 ris: hodie jejuniis operam dare, cras ebrius
 nire. Ne decipiamini, non sunt ista
 „Chri-

„Christianorum , sed gentium Deum non
 „bentium. Consideremus quod uno temp
 „momento cuncta ista cessabunt ; unico
 „bris impetu tuæ saltationes & lasciviæ fir
 „accipient , caro tua marcescet , pedes d
 „cient , manus dissolventur , oculi tabesce
 „lingua quiescet , vox deficiet , cogitatio
 „peribunt , & nemo erit , qui juvare po
 „Quocirca simus parati ac digni , ut c
 „venerit Dominus noster , inveniat nos c
 „pœnitentia paratos , nullumque ex no
 „condemnet , sed hæredes sui nos regni c
 „stituat , quoniam ipsi gloria in sæcula sa
 „lorum. Amen.

S E R M O XLVI.

*De iis, qui animas ad impudicitiam pe
 ciunt, cum dicant, nihil mali esse.*

*Pellices ad 1.
 libidinem
 fugian-
 tur.*

„Mihi cor dolet , & interiora mea in
 „vertuntur super iis, quæ ad n
 „delata sunt aures , unde fraterno te juv
 „consilio incipio , ne decipiaris ab hom
 „bus voluptati deditis , qui impie opera
 „mentem suam desperatam retinent ,
 „enim illi Sodomorum soboles , quorum c
 „râtionem & imitationem fuge. Horum
 „aperte decipere conantur , alii specie pi
 „tis & summisionis id agunt , & non
 „tum ista faciunt , sed etiam aliis eadem
 „cientibus consentiunt , & per extenuation
 „& impiam assentationem turpiaque lucra
 „vitant sibi morigeros ad perniciem ani
 „si

æ. Quamobrem necesse fuerit, breviter : divinis Scripturis quædam protulisse ad improborum reprehensionem, & illorum, si pœnitentiam agere voluerint, correctionem & securitatem. *Est in Proverbiis : ne vincat pulchritudinis mulieris desiderium &c. Prov. 6. & 7.* Quodsi in mulieribus tanta hæc est ignominia, multo sane magis in iis, qui turpitudinem exercent in invicem, gravius dicitur iræ futurum est, uti constat ex pœna sodomorum & Gomorrhæorum *Gen. 15.* sed voluptatibus addicti impudenti ore ad invicem dicere solent : non ista, judicabit Deus, ut enim corporalia, hæc autem opponunt, ut divinæ justitiæ timorem a proximorum cordibus auferant, quo sic sine ullius reprehensione propria desideria perficiant. Verum hac turpitudine districtos non judicabit Deus, nulla jam erit Dei in judicando justitia. Quo pacto autem illud Apostoli audiens non suffunduntur pudore : *tradidit eos Deus in desideriis cordis ipsorum, nam fœminarum immutaverunt naturalem usum, & masculi masculos turpitudinem operantes &c. Rom. 1.* Quamobrem caveamus aurem fallacibus eorum verbis præbere, caveamus locum trahere voluptariis cogitationibus, ne in diem dicitur reservemur cruciandi, uti S. Judas in epistola sua demonstrat. Quocirca fili cave accipiaris ab iis, qui luxuriose vivunt, & in ypocrisi pelliciunt animas instabiles, sed eorum vestigia sectare, qui cum timore & conscientia pura Domino serviunt. Ipsi gloriam in sæcula sæculorum. Amen.

SER-

S E R M O XLVII.

*De abstinendo a cupiditatibus carnalibus,
& de certamine, & mul a securitate, ad
fratrem, qui excidit.*

*Malis cupiditati-
bus resis-
tendum.*

I. „Primum veniam ac remissionem peccato-
rum meorum deponco, deinde vero
„te amice admonere aggredior. Miror equi-
dem, quomodo post tantas admonitiones
„teipsum sic neglexeris, & quæ cum Deo pe-
„pigisti fœdera, ita conculcaveris pedibus,
„momentaneoque percussus timore teipsum in
„gladium impuleris. Quis ita compunctus
„est corde, ut hunc interitum digne deple-
„rare possit? Quis sic in fide & scientia suffi-
„ciens, ut enarret supplicia ignominiosi huius
„operis. Sed inquis, præfectus est molestus,
„& metuo, ne forte male me tractet. Sed
„Dominus admonet: *nolite timere eos, qui occi-
„dunt corpus Matth. 10.* Oblitusne es, cujus
„causa mundum reliqueris, & a parentibus
„tuis carnalibus te abstraxeris? mundanusne
„timor animum tuum occupavit. Verum quo-
„niam inquis mentem meam illorum verba
„depravant, memineris, quod ait Apostolus,
„quod *per dulces sermones seducuntur corda inani-
„centium Rom. 16.* Sed videamus, ne ex nobis
„causa errati nascatur: cavendum enim, ne
„indecentes apud nos motus regnent, ne ve-
„stis molles, ne odoramenta in vestibus mor-
„foeminarum, ne pedes ad speciem exculsi &
„absterfi: hæc siquidem cura vehementer casti-
„tati obest; ne vestimentum supra crura sub-
„latum,

latum, quod animæ imprudentiam arguit, ne aspectus sit inordinatus, ad risum non sumus prout, neque ridicula proferamus, dominandi ne simus cupidi, neque avari, non ventri & ebrietati dediti, non duri & irreverentes, non laboris inimici; nec sint nobis sermones obscœni, & gestus, qui passionem exprimant, non vox ad amorem & deceptionem composita: hæc enim & his similia sunt a Christianis aliena. At metuis quia dynasta est, & cum imperio (*qui te sollicitat*) sed nosce potentiori illum principi subiectum, qui singulorum exquiret opera, & consilia pervestigabit cordium, quique ait: *Sancti estote, quoniam ego Sanctus sum. Lev. II.* adhuc enim modicum quid restat, & mandatum emittetur horribile separationis animæ a corpore.

S E R M O XLVIII.

De abstinendo ab omni consuetudine pernitiosa, & de continentia.

Notat hic & ad interrogationem, An bonum sit de rebus alienis curiosum esse, respondet S. Ephræm „bonum esse unumquemque sibi ipsi attendere; quodsi vero de alia re quapiam laboramus, nostram conscientiam perscrutandam, an secundum Deum agamus. Deinde ad scopum hujus sermonis pergit, dicens. Si teipsum trahi videris a cogitatione aliqua ad perfruendum formoso aspectu vel pueri vel mulieris, te laqueis

Noxia conversaciones vitandæ.

Sermon Analyfis Tom. XI. U „ini

„inimici proximum esse noveris : si admor
 „quoque non destiteris , jam te laqueis
 „titum agnosce . Quodsi dixeris : conve
 „quidem , sed detrimentum inde non pat
 „& hoc male affecti animi indicium est ,
 „enim pacto fieri potest , ut quis in pr
 „deambulet , & plantas pedum non combu
 „si volueris caste vivere , noxias a te con
 „sationes amputa , siquidem aspectus &
 „mones passionem motumque in animo e
 „tant , uti spongia humorem haurit . Idc
 „necessarium est novitiis religiosi , ut r
 „sime de cogitationibus secretis inter se
 „fabulentur , quoniam ipsa recordatio rei
 „tum , qui non erat , generat , & sordes m
 „concilians ad passionem eam resuscitat . O
 „tet igitur de turpibus rebus cogitatio
 „assidua Dei recordatione amoliri , quæ cu
 „inimicis adytum præcludit , & ab omni
 „versatione noxia nos custodire , ne &
 „piæ cogitationis prætextu laqueum nobis
 „jiciamus : novit enim adversarius noster
 „gare ejusmodi ; ne puerulus , orphanus
 „pupilla pereat , adjuva , versare cum vi
 „ærumna confecta ; ut nos amatores scel
 „tarum rerum efficiat . Quapropter pro
 „nos in timore Dei exerceamus , & ne
 „siquis adhuc juvenis sit , hoc parvi pen
 „neque senex negligat , utriusque enim in
 „tus est finis . Concedat autem nobis De
 „nus fructus gratos præstare Deo , ut mil
 „cordiam coram ipso inveniamus , cui glo
 „& magnificentia , & laudatio in sæcula
 „culorum . Amen .

S E R M O XLIX.

Adversus improbas mulieres.

Nulla par fera improbæ ac maledicæ fe-
 „minæ, malitia leonem & draconem
 perat. *Escli. 25.* etenim leones Danielē in
 lacu veriti sunt. *Dan. 6.* at Naboth Je-
 bel occidit. 3. *Reg. 17.* Cete ventre suo
 nam servavit: Dalila Sampsonem tradidit
 enigenis: Dracones in eremo Joannem ti-
 nerunt; Herodias in convivio illum decol-
 nit: Corvi Eliam sustentarunt. Jezabel
 m ad internecionem persecuta est. O malum
 abolicum! quoniam diabolus per mulierem
 tam in paradiso pervertit: David ad Uriam
 cidendum concitavit; Salomonem ad præ-
 ricandum induxit; per mulierem cunctos
 pugnat, cunctos dedecorat, cunctos occi-
 dit, siquidem mulier impudens nemini parcit,
 n sacerdotem veretur, non Prophetam ve-
 ratur, non honorat canitiem: si improba
 , sua improbitate ditatur, sin divitias quo-
 e habuerit, suæ improbitati faventes,
 plex malum, & animal intolerabile est,
 od cicurari non potest: Si virum habuerit
 ncipem, ad cædes eum impellit, sicut
 rodem Herodias; si vir ipsi pauper fuerit,
 iracundiam eum provocat, si vidua f. erit,
 a per se cunctos injuria afficit: perversa
 ilier pro nihilo reputat, proprium virum
 mortem tradere, etenim justum Job pro-
 a uxor in mortem tradidit, dicens: *bene-*
Deo & morere Joh 2. Eodem modo
 U 2 „Da-

*Descrip-
tio im-
probæ
mulieris.*

„Dalila virum proprium ligatum tradidit i
 „manus Philistinorum. *Jud.* 16. Quid ergo
 „est mulier? laqueus comptus, & homine
 „in voluptate illiciens, naufragium super ter
 „ram, fons nequitiae, thesaurus immunditiae
 „& malitiae, oculorum perniciēs, animarum
 „exitium, cordis spiculum, juvenum perdi
 „tio, sceptrum inferni, concupiscentia pro
 „ceps, causa diaboli, requies serpentis, dia
 „boli consolatio, dolor inconsolabilis, cam
 „nus succensus, salvandorum offensio, mali
 „incurabilis, hospitium lascivorum, officium
 „dæmonum, amor flagitiosus, bestia im
 „dens, incontinentissimus impetus, effra
 „tum os rerum arcanarum, triumphus ter
 „rarum, dux delictorum, oblectamentorum
 „magistra, insatiabilis concupiscentia nequitiae
 „aeterni supplicii conciliatrix, prudentia in
 „re, viri socordia, concumbens incont
 „nentia, excitata cura, vipera vestita, pugna
 „voluntaria, quotidiana calamitas, procel
 „lus domus, viri naufragium, adulterorum divi
 „sorium, arma diaboli, expetita rabies, et
 „ornata mors, ut non immerito dictum sit
 „sapiente: *brevis omnis malitia super malitia*
 „mulieris *Eccli.* 25. Quando ergo videris mu
 „lierem formosam, & exardescit libido, cog
 „nita terram esse, quod miraris, cineremque
 „quod incendit, & comprimetur insana ter
 „ra, cupiditas, explica faciei pellem cogitatione
 „& nil nisi ossa, nervos, fætoresque reperies.
 „cogita jam eandem senescentem, commu
 „tatam, morientem, totumque evanescentem
 „pulchritudinis florem: cogita quid admireris

erubefce, erubescens resipisce, & pœnitiam age.

S E R M O L.

stirrhethicon sive controversia de Virginitate & Continentia.

atrem sive sororem aggrediens dæmon sic Quomodo
 „eos affatur: Ecce quotidie fornicationis *resisten-*
 nulis concitaris, quousque hanc molestiam *dum dia-*
 ieres? ad quem frater: donec Dominus *bolo pec-*
 mittat universa peccata mea. Cui dæmon: *caturum*
 ab hac pugna libereris præstat semel cupi- *suadenti.*
 ati satisfecisse, & mox resipuisse, cum
 a magni momenti sit hoc peccatum. Ad
 e frater: novi pœnitentiæ locum a Deo
 ultimum usque Spiritum concedi: quo
 to vero si in ista re levi, uti dicis, repro-
 apparuero in conspectu Dei mei, non
 gis inveniari reprobis, si me tentatio ma-
 invaserit: & quis me securum de pœni-
 tiæ loco inveniando reddet, si carnem
 am corruero, quandoquidem umbra est
 nostra super terram. Leve inquis est
 concupiscentiæ peccatum ad horam dū-
 at durans. Cui frater: audi vitæ hostis,
 e apud Deum iis proposita sunt præmia,
 pie breve hoc tempus transigunt, & quæ
 neant supplicia, qui tam brevi temporis
 io vinci se sinunt: nonne Joseph momen-
 eum hoc vitium superans ab omnibus
 datur in cœlo & in terra, & Ægyptiæ
 is dedecus perpetuo deridetur: nescis
 sole fera animantia, quæ carnibus vesci

„conſueverunt , difficilius ab hoc vitio
 „removeri , tu vero perſuadere mihi con
 „me ſi ſemel carnis deſiderium perfecero
 „amplius a carne tentatum iri. Subjici
 „probus dæmon : Res nullius moment
 „iſta. Quid ? perſuadere mihi vis , ut abj
 „gratiam Domini , & contriſtem Spi
 „ſanctum in quo ſignatus ſum *Eph. 4.*
 „carere nihil dicis eſſe mali. Strenue erg
 „verſum diabolum chariſſime decerta geh
 „tibi timorem propone , ne te ſua aſtutia
 „piat. Vigilemus & fobrii caſtique coram
 „mino ſimus in orationibus & eleeme
 „cum omni humilitate , donec tempus a
 „poenitentiae nobis reliquum fuerit , ut a
 „lis liberari poſſimus , vult enim Don
 „omnes nos ſalvos fieri pro magna pietate
 „quoniam ipſi gloria in ſaecula ſaecul
 „Amen.

S E R M O LI.

De Caſtitate.

*Caſtitatis
 enco-
 mium.*

„Caſtitem palmæ ſimilem exiſtima ,
 „dem palma corde ſit albicante ,
 „cum circa vero ſcatet ſurculis & acu
 „quibus ejus candor muniatur. Oportet
 „erga quoscuque exhibere charitatis oſſ
 „in eos vero qui religioni adverſantur
 „voluptatibus indulgent , ita ſeveritas
 „peranda eſt , ut in ea ſcientiam cum pr
 „tia conſervemus. O caſtitas cui abo
 „tioni ſunt delitiae , venuſtas corporis
 „natus veſtium ; dapibus epulis & ebi

inimica, oculorum frænum, carnis casti-
gatio, mater dilectionis, angelicæ vitæ ra-
tio, portus tranquillus, cor lætificans, ani-
mum a perturbationibus liberans, pigri-
tiam depellens, currus spiritualis possessorem
suum in sublime evehens, præcurfor & coha-
bitator Spiritus Sancti, hanc Sancti cuncti
amarunt, hanc S. Joannes Evangelista am-
plexando super pectus Domini recumbere
meruit. Hanc ergo nos quoque toto pectore
complectamur, ut inhabitantem Spiritum
Dei in nobis gaudio perfundamus, quem
deceat omnis gloria in sæcula sæculorum.
Amen.

S E R M O LII.

De Virginitate.

Virginitatis gradum & præstantiorem &
superiorem mundo Paulus arbitratur,
quia virgo cogitat, quæ Domini sunt. 1. Cor. 7.
Templum Dei factus es, attende, ne per
negligentiam piratas maligni intromittas,
scilicet cogitationes sordidas atque morosas,
concupiscentias pravas, ac malas affectio-
nes: hi sunt piratæ, qui quamvis vincan-
tur semper se intrudunt. Inverecunda est
radix concupiscentiæ, quæ licet quotidie
vellatur, horis singulis repullulat, nisi radi-
cus evellatur. Cupis ergo castum templum
esse Dei, imaginem ejus semper in eo ha-
beto per bona opera: deinde virtutibus ceu
vestimentis semper induere, quibus indutus
eas cave exuas, sed iis munitus assidue in
U 4 „cer-

*Media
servandi
virgini-
tatem.*

„certamen prodi. Item timeto vinum, et
 „ebrietate vincaris, & virtutibus nuderis,
 „sicut Noë nudatus, & Loth continentiae vir-
 „tute spoliatus est *Gen. 19.* vide etiam ne
 „corpus tuum nimia mollietate laxatum illius
 „pateat incendiis, neve occupatus cogitationi-
 „bus pravis, licet per conjunctionem cor-
 „porum opus in actum non prodeat, rem-
 „tamen nefarii illius operis immorando ne-
 „quissimae cogitationi reddaris. Denique an-
 „exercitium rerum divinarum, desidera or-
 „tionem, familiare cum Deo colloquium, or-
 „tio perfecte Deum desiderantium cum laetitia
 „& fiducia multa caelum penetrat, & ip-
 „s angelis magnum affulget gaudium, si quando
 „coram Domino preces justorum offerant
 „Continentiae ergo virtutem, excole mente
 „spiritu, corpore, habitu, cibo, lingua, asper-
 „tu, cogitatione & risu. Attende etiam til-
 „ipsi, nequando in oratione huc illucque men-
 „tua evagetur, sed cum timore & tremore
 „coram Deo te compone, cogitationes ac sol-
 „licitudines quascunque rerum terrenarum ex
 „corde tuo abjice, esto autem totus orationi
 „tempore velut caelestis Angelus, & Deo con-
 „iunctus uti Cherubim ac Seraphim, in ver-
 „bis ejus meditare, eaque cum timore & gau-
 „dio dulciter decanta, cibos spirituales praë-
 „bebunt animae & dulcescere eam facient al-
 „amaritudine vani hujus saeculi. Deum sem-
 „per in anima tua quiescere facito, ut ibi in-
 „veniaris fiducia plenus, quando venerit Chri-
 „stus Dominus reddere unicuique secundum
 „opus suum, cui sit gloria & potentia in sa-
 „ecula saeculorum. Amen. SER

S E R M O LIII.

*De Passiombus sive perturbationibus
animi.*

Animi sui passiones & vulnera S. Ephraem *Oratio*
omnemque acerbitatem, malitiam & *pro vicia*
insipientiam ac negligentiam coram maiestate *cendis*
Divina exponit. Sed, ait: erigitur mihi ca- *passioni-*
put mediante gratia tua Domine, verum *bis.*
quotidie propter peccata demittitur, gravis
est animi passio consuetudo perstringens
indissolubilibus mentem vinculis, quæ mihi
imposita sunt, quod sic ligari velim, & licet
me reprehendat mea conscientia, non tamen
vinculis liberari volo; obstupeſco de mea
penitentia, quod firmum fundamentum non
habeat, quod singulis diebus colloco, &
propriis rursus manibus dissolvo. Quare
magnitudinem misericordiæ tuæ Domine im-
ploro & invoco dicens: salva me Domine, &
argire supplici famulo tuo postulata animæ
sanctæ, & assidue fontis instar scaturiat gratia
tua in corde & ore mei tui famuli, sitque
cor meum ac os divinæ gratiæ templum pu-
rum & immaculatum, quod coelestem regem
excipiat, & non sit latibulum improbarum
cogitationum & spelunca latronum pravis
desideriis, sed digitus gratiæ semper moveat
linguam meam, ut sine ulla intermissione
glorificem te ac benedicam cum amore &
desiderio, corde, & ore per universum tem-
pus vitæ meæ. Peccator ego sum, gratia
salvatus: gloria illum decet, qui peccatorem

„in miserationibus salvat : ipsi gloria in sæ
 „lorum sæcula. Amen.

S E R M O LIV.

De Compunctione Sermo I.

S. E-
 phraem
 sua pec-
 cata de-
 bet.

Gratia
 necessitas.

„Sanctus Ephræm de seipso narrat, quod q
 „dam die diluculo Edeffa egressus coel
 „astris ornatum aspiciens tacitus dicebat:
 „hæc tanto cum decore resplendent, just
 „sancti quanto magis in glorioso adventu
 „vatoris ineffabili luce fulgebunt. Subito
 „tem ait, in memoriam mihi venit terril
 „ille Christi adventus, unde contremuei
 „omnia ossa mea, & flens dixi : quomodo
 „peccator quomodo coram tribunali treme
 „judicis astabo, quid ostendam nisi socord
 „meam. O anima superba, peccatrix im
 „dens, quid differs negligens? non tard
 „sponsus, sicut fulgur adveniet. Et cum
 „duo fratres, qui mecum erant interpe
 „rent, dixi: socordiam meam defleo, null
 „enim ibi excusationem habituri sumus, si
 „per enim gratia corda nostra visitat, &
 „locum paratum invenerit, ingreditur, se
 „cor immundum repererit, statim rece
 „Parce igitur parce Domine clementissime
 „vator Christe mihi servo tuo inutili, ne
 „ram tremendo tribunali cum tremore &
 „nominia deprehendar, sed hic tamquam
 „mentissimus Pater erudi & corripe me,
 „autem ut Deus solus absque peccato fusi
 „me. Antequam essem in terra in utero

s formasti me , & in lucem editus factus ,
m dignus , ut vas fierem gratiæ tuæ , sed
ntæ tuæ gratiæ per desidiā ingratum me
æbui . Hujus ego rei gratia ad te supplex
curro o fili Dei unigenite , ac Salvator ani-
arum nostrarum deprecans , ut sicut hic
atia tua mihi quantumvis indigno fuit cun-
is horis lux , protectio , susceptio , perfu-
um , & gaudium , ita & illic sub umbra
arum tuarum in horrenda illa judicii die
otegar , ut ad dexteram tuam collocatus ,
in regnum tuum sola misericordia ac gratia
a admissus immensam bonitatem tuam
nni tempore collaudem , celebremque mun-
issime opifex . qui inutilis servi tui peccatoris
chrymas nequaquam spreveristi .

De Compunctione Sermo II.

n hoc sermone S. Ephræm sermonem cum *Com-*
„sua anima instituit , eamque magno affectu *punctæ*
l compunctionem excitat , dicens : Compun- *animæ*
re o anima mea super universis bonis , quæ *oratio.*
Deo accepisti , & non custodisti . Com-
ingere de omnibus quæ fecisti malis , & in
ibus te diu Deus patienter expectavit : pœ-
tentiam age , ne tenebris tradaris exterior-
bus . Heu mihi peccatori , qui puritatem
ordis mei contaminavi , & cum similis essem
angelis , meipsum abjeci . Quo pacto suppli-
abo tibi Salvator meus , quem convitiis ac
aledictis replevi ? quomodo collaudabo te ,
ui conscientiam pollutam habeo ? quomodo
diligam , qui odio plenus sum ? Verum ne
„quæis

Quam
de-
speran-
tium.

„quæso Domine me pene desperatum dese-
 „ris, valde enim lætatur inimicus meus,
 „me desperantem de salute cernit. Verum
 „per viscera misericordiæ tuæ me ex di-
 „bus ejus eripe. Ideo cunctos hortor;
 „conscientia scelerum angimini, ne de v-
 „desperetis, sed audacter ad Deum acced-
 „& coram ipso plorate, vehementer enin-
 „per poenitentiam agentibus gaudet Dom-
 „noster, & libenter confessionem ac conve-
 „nem nostram expectat & recipit. *Ezech.*
 „ut autem recipiat, primum mutua erga
 „tres servanda est charitas, quia Deus cl-
 „tas est, quam qui possidet, Deum poss-
 „Siquis humilitatem possederit, Christo
 „lis est: siquis præfecto paret, angelos
 „tatur, qui vero resistit, diabolo familia
 „se reddit: siquis veritatem diligit, Ch-
 „servus, mendacio gaudens illi odibilis
 „citur: siquis proximum calumniatur,
 „diabolo condemnabitur. Proinde qui De-
 „per veram poenitentiam requirit, prox-
 „lapso condolere, non vero erratum publi-
 „debet; nec superbia inflari, sed recte f-
 „per humilitatem celare; non ad iracundiam
 „mansuetudinem celer esse; fratrem pere-
 „num non fastidire, sed eum in charitate
 „cipere, splendida ædificia & vestimenta
 „affectare, psalmodiam attenta mente perag-
 „S. Scripturas avidè evolvere, nocturnas
 „ces vigilanter persolvere; silentio stude-
 „indigenti vel infirmo fratri succurrere, un-
 „apud alterum non traducere, jejunium am-
 „foeminis non delectari, carnali consangu-

tate non gaudere, ad præceptum superioris non obmurmurare. Ideoque ipsis ipsi attendamus, ne per carnales affectiones & passionnes æternis bonis destituamur. Adeste ergo fratres mei, & nos ipsos per charitatem in timore confirmemus Domini, ut æternis bonis potiamur. Venite procidamus ei, in compunctione, contritione & simplicitate cordis; bonus quippe est & misericors, salvatque poenitentiam agentes. Rogemus ergo eum, ut & nos in regnum suum introducat, quia ipsi debetur gloria & adoratio Patri, Filio, & Spiritui Sancto in sæcula sæculorum. Amen.

De Compunctione Sermo III.

Postquam S. Ephræm multum se cum anima sua occupaverat; ut eam compunctam & Deo gratam redderet, totum se nunc ad misericordiam Dei convertit preces cum lachrymis intercedendo, ut eum placare possit, & ita orat: Largitor omnium bonorum Deus, qui semper bona præstas petentibus, confidenter te supplico exoro, ut gratia tua in me jugiter veniat, mentem meam distractam colligat, & occulta mea vulnera sanet; tua enim remedia omne pretium excedunt, sed tamen lachrymis illa indulges omnibus. O Lachrymarum vis, quæ coelum penetras, & postulat obtines. Largire ergo mihi indigno famulo tuo lachrymas, quibus magnum illud delictorum meorum chiographum deleatur, ignisque ibi ardens exiguo fletu extingatur. Quandoquidem ergo ab impuro hoste angustor,

„stor, implorabo cum lachrymis tuam miseri-
 „cordiam, ut à telis ejus me liberet, quis enim
 „poterit conatus ejus perferre gratiæ tuæ de-
 „stitutus auxilio? Quare gratiam tuam emitte
 „ut a servo tuo hunc draconem depellat; &
 „quia vitæ meæ tempus in vanitate defecit,
 „conforta me, ut saltem ad unam horam
 „prompte laborem in vinea tua: hora mortis
 „me terret miserum, dum me opera gaudii
 „digna non fecisse cerno. Heu o anima, quare
 „nunc vitam, salutemque tuam negligis? affe-
 „due decerta, semper time, Deum concen-
 „pisce, illique per opera bona obsequere, ne
 „enim liberum a terrenis animum contritus
 „migrationis hora: sed peccatorem, negli-
 „gentem, multa possidentem, liberos inor-
 „dinate amantem, quia hi omnes sæculi re-
 „bus nimium districti fuerunt: at tu quid tra-
 „stis anima, si Deo toto corde adhæreas,
 „cum tibi mors potius gaudio futura sit. Salva
 „ergo me Domine, & concede mihi Salvatorem
 „æternæ vitæ meditationem, ut præter eam
 „nihil aliud in corde habeam, tuamque volun-
 „tatem cooperante mihi gratia tua semper per-
 „ficiam, ut dicam cum fiducia & gaudio con-
 „dis dum veneris Domine: Beatus sum qui
 „venisti Domine, ut induas me veste dig-
 „nuptiis sponsi immortalis, & accendam lam-
 „padem, quam mihi tua largita est gratia,
 „egrediarque cum gaudio obviam tibi, glori-
 „ficans sponsum immortalem, ut Sanctorum
 „fieri merear particeps in sæcula sæculorum.
 „Amen.

De Compunctione & salute animæ

Sermo IV.

Venite ad me cuncti fratres, bonum a me
 „peccatore consilium accipite. Dies nostri
 velut umbra fugiunt, & non advertimus
 iustus iudex quantum appropinquet. Hoc
 penitentiae tempus existit, illud defensionis;
 hoc seminandi, illud metendi *Gal. 6.* Unum
 est necessarium *Luc. 10.* ne in corpore curando
 universum vitae tempus consumas; sed cogita
 animam tuam suo cibo refocillari velle,
 ne quo mortua est, hanc proinde nutri in
 verbis divinis, hymnis, & canticis spiritua-
 libus, in lectione Sacrarum Scripturarum,
 in jejuniis, in vigiliis, potissimum vero la-
 chrymæ propter Deum distillantes panis fa-
 ctusque animæ existunt, uti S. David testatur
Psal. 41. 38. 19. utpote per quas & mulier pec-
 catrix *Luc. 7.* & Petrus *Matth. 26.* veniam
 impetrarunt. O virtutem lachrymarum quæ
 medicinalis officina es peccatorum, per te
 peccatores efficiuntur beati dicente Domino:
Beati qui nunc fletis, quoniam ridebitis, Matth. 5.
 tunc enim ad modicum tempus plorant de
 peccatis suis, illic autem in sempiterna con-
 solabuntur sæcula. O quantum gaudium est
 in coelis simul ac peccator in terra lachrymas
 profuderit, malamque peccandi consuetudi-
 nem abjecerit, ac peccatum oderit. O quan-
 tus rursus dolor erit in coelo, quando homo,
 qui abrenuntiaverit Sathanæ & operibus ejus,
 conjunctusque est Christo, iterum conversus
 „fue-

„fuerit retrorsum, id est, gentiliū & infidelium assumat formas ac dicta, quæ usurpabas, priusquam renuntiaret.

S E R M O LV.

De Pœnitentia Sermo I.

*Invitatio
ad pœni-
tentiam.*

„Dominus noster ipse nos de pœnitentia in-
„struit dicens : *non veni vocare justos sed*
„*peccatores ad pœnitentiam Matth. 9.* Quare ergo
„contemnis & vitam tuam negligis ? Quare
„occulta vulnera non vis medico, ut cureris
„ostendere ? non utitur ferro nec medicamen-
„ta austero vel cauterio, solo verbo sanat : prop-
„ter te incarnatus, ut ad eum sine timore &
„vacillatione accedas. Accede ergo & facile
„sanaberis : abs te pondus peccatorum pro-
„jice, preces offer & lachrymas putredini vul-
„nerum tuorum impone, hic enim medicus
„lachrymis vulnera curat. Ecce ostium pœni-
„tentiae apertum est, festina peccator, prius
„quam illud occludatur. Sol jam ad vespere-
„tinam inclinatur, & propter te expectat, ut ad
„mansionem occurras. Quousque adversari
„tuo consentis, qui te quærit in ignem æter-
„num projicere, fuge eum, ne te interficiat.
„Audi beatam vocem Domini dicentis : *Veni*
„*ad me omnes &c.* cur differs de die in diem
„Accede, ne timeas, ob magnam bonitatem
„suam protinus ab inquirentibus se invenitur
„neque accedenti ad ipsum negligentiam im-
„properat, sed lachrymas procidentis intue-
„tur, & cuncta peccata remittit : hic oratio

ibi ultio; plangamus hic modicum, ne plangamus ibi in sæcula sæculorum. Beati iusti, deferentes mundum, qui quotidie in Deo exultant, at infelices, qui terrena appetunt, & uti animalia rationis expertia vitam ducunt. Ad nuptias cœlestis sponſi vocatus es, quo pacto ad illas ire poteris non habens vestem nuptialem, nonne jubebit rex projicere te in caminum ignis, ut comburaris ibi in sæcula sæculorum. Beatitudo verò erit dignis. Salva igitur me impium gratia & milerationibus tuis, & indue me in paradysum deliciarum cum omnibus iustis. Suscipe deprecationem meam Domine precibus & intercessione Sanctorum omnium, qui complacuerunt tibi. Gloria Christo. Amen.

De Pœnitentia Sermo II.

Quid inani cruciaris dolore o fili? malignus *Peccator* ille menti tuæ perpetuas offundit tenebras, ut sis ei pars hæreditatis, & te in gehennam detrudat. Furto tibi sublatuſ est theſaurus, sed adhuc bonæ negotiationis tibi remanet via: si telo vulneratus sis, ex conflictu victoriam referre contende. Cu nocet impius peccatis peccata accumulans nisi sibi? & ægrotus deplorans desperando? potius sanitatem sibi ægrotus deſcat, & peccator agere pœnitentiam ſtudeat. Quis nummo ex maſurpio extracto maſupium abjicit? aut quis mercator relictis nundinis collectas reliquias ac merces in mare projicit? cave teipſum ſpolies armis, quæ habes, & hoſti terga.

Schram Analyſis Tôm. XI. X „ver-

„veritas , tempore tui certaminis , quam
 „te ei non dederis , belli occasio remanet ,
 „si navis alicujus eversa fuerit , ipse arre
 „trabe seipsum salvabit , at tu in ligno cru
 „Redemptoris teipsum confirma coram cat
 „dra misericordissimi Regis : qui hodie vir
 „paulo post vincitur , & alias vera cum lau
 „superat. In peccatis vixisti ? tempus po
 „tentiae ex animo adhibe , & nequaquam
 „repellet Paterfamilias , quin & merced
 „legitimam constituet. Imitare illos , quos
 „errore dæmonum curavit Deus. Abrah
 „primum gentilis erat & Chaldæus : Latrox
 „de seipso operibus suis perhibet testimoniu
 „quin & magnus Moyses cædem patravit
 „Paulus homo antea persecutor & hostis fi
 „Item & Rahab in memoriam revoca , ut si
 „salvata sit : sic etiam peccatrix mulier
 „Christum confugiendo salutem consecuta e
 „Quare & tu poenitentiam ad ipsum adduce
 „festina , ut vitam tibi largiatur æternam. I
 „gloria in sæcula. Amen.

S E R M O LVI.

De Poenitentia & Conversione.

*Remed-
 dium poe-
 nitentiae
 ad omnia
 peccata
 valet.*

„Procidamus coram Deo , & ploremus cora
 „bonitate ipsius confidentes : Tu nos
 „Deus es ; Tibi peccavimus , si vis , potes n
 „salvare. Bonus es Domine & misericor
 „qui dixisti : poenitentiam agite. Neque ve
 „super aliquibus peccatis limitavit poenite
 „tiam , sed ad omnem plagam peccati dec
 „m

gnum hoc remedium. Perversos igitur
mæ nostræ mores excidamus, & loco
teriorum timore utamur divino, in quo
erimus peccati impetus reprimere. Con-
fiscientias igitur aculeatas omittamus, casta-
gitatione insultus libidinosarum cogitatio-
m repellentes, ut gratia Salvatoris nostri
i partem fortiamur immortalem. Ipse gloria
sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LVII.

De Pœnitentia & Patientia.

Quisnam Dei iram in miserationem conver- *Quomodo*
„tet, nisi qui supplex ipsum deprecatur *pœniten-*
licem, quique ligat onus peccatorum suo- *dum.*
n, portatque ac solvit, & quando volue-
sublevat: ligamus enim onera peccando,
levamus, si pœnitentiam egerimus: in
bis igitur est, solvere & ligare, ad Deum
o pertinet condonare. Pace igitur facta
i ipsi reconciliare, animamque, quam li-
ri vinculis solve ac libera: stat enim Deus
huc te expectans, ut tu reconcilieris Do-
no. Concilia ergo & consocia externum
minem cum interno, ac deinceps ex acer-
lima servitute dæmonis te in libertatem
fere, sicque quam tibi occluseras januam
nper supplicationis tuæ præsidio apertam
series. In quo Patri gloria & Filio & Spi-
ui Sancto in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LVIII

De Patientia.

*Adversa
fortiter
perse-
veranda.*

„Qui Deo placere cupit, apprehendens
 „omnia patientiam debet fortiter ol
 „quascunque sufferre tribulationes, imp
 „ria, & injurias, ac anxietates a spiri
 „malignis illatas animæ, ad impediend
 „eam, ne ingrediatur viam vitæ, & indi
 „eam conantibus in molliem, negligent
 „& animi dejectionem pro ratione divinæ
 „pensationis permittentis animas probar
 „riis tribulationibus, ut appareant, qui
 „corde Deum diligunt, strenuos in perfer
 „se præbent, nec spem in Deum abjic
 „Debet igitur anima crucem Domini ferre
 „tidie *Matth.* 10. Considera quo pacto ab
 „tio Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli ac
 „tyres per tribulationum vias pertranser
 „etiam gavisi sunt propter spem retribut
 „mercedis *Matth.* 5. diversæ porro æru
 „demonstrant, quæ animæ dignæ sint,
 „que indignæ, & quæ fidem, spem & pa
 „tiam habeant, quæque non. Patientiam
 „tur & spem anima habens omnem ma
 „impetum perrumpere poterit, neque
 „Deus in ipsum sperantem usque adeo te
 „permittit, ut sufferre nequeat. *1. Cor.*
 „Sicuti etiam mulo majus non imponitur c
 „quam quod ferre possit: nec figulus vasi
 „diutius in fornace relinquit, quam ne
 „est, ne dissolvantur. Quemadmodum
 „cannabi ac lini species non est idonea

abtilissima ex eo fiant , nisi diutius elatur & torqueatur , sic anima multas afines fortiter tolerans purior ad possidendum regnum Dei redditur , maxime cum c quasi infans sit lacte solum nutrita. e tribulationes homini conducunt , & am probatam efficiunt ; sicuti Sancti yres tormentis probati coronas justitiæ ere promeruerunt. Quæ vero animæ iones subterfugerint , ac se in desperam conjecerint , vitam consequi æternam poterunt. Talem quippe Dominus con: viam angustam & arctam , & pauci liuntur per eam *Matth. 7.* Quantas ie enim ærumnas propter Dominum perius , quid æquivalens sustinemus , sive uturam nobis repromissam vitam æterrespiciamus , sive ad internam Spiritus i consolationem , sive ad peccatorum rum remissionem. Præbeamus ergo nos i milites strenuos pro rege nostro strenuam oppetentes : simus tamquam incudes , amvis cædamur , tamen non cedamus : incamus in lucta adversarium per patientiam , ut sicut Christus in cruce moriens vicit em , peccatum , & contrarias potestates , nos per fidem , spem & patientiam illas mus , & vitam sempiternam hæreditate eamus. Proinde Dominum obsecremus , obis intellectum præbeat ad cognoscendum voluntatem ipsius , eamque alacriter diendam in omni patientia cum gaudio , obati , eoque digni reperti æternam conmur salutem in Christo Jesu Domino

„nostro, cui gloria & potentia in sæcula
„lorum. Amen.

S E R M O LIX.

Adhortatorius de Patientia & Con-
punctione.

Patientia
bona.

„In thesauris sacrae Scripturae multa ac
„recondita sunt salutis adminicula,
„salutē animae sermones, ut si quis contri-
„bolum in acie constitutus vulneretur, in
„medicamentorum recurrens pharmaca sa-
„luterum in praelium descendat, cumque
„dia sit telum inimici, quo multos vulne-
„dejicit, patientiam contra negligentiam
„mamus oportet. illud Scripturae recollige
„viriliter age, & confortetur cor tuum, &
„Dominum Ps. 26. plurimum enim nobis
„ducat hoc dictum sive jejunemus, sive
„lemus, sive aliud quid faciamus. Donec
„tur suppetit tempus, decerta: non dele-
„odio; detestare invidiam, rixas, vanan-
„riam, & detractiones. Ama compunctio-
„tolerantiam, continentiam, humilitatem
„Nihil habet inquinamentum carnis pro
„ignem inextinguibilem. Sed forte dicit
„quispiam: Ego me vellem ab omni in-
„mento purum conservare, sed quid a-
„neque enim vinco. Similis ejusmodi est
„qui hostes vult vincere absque pugna,
„doquidem & contra nos tela iis porrigat
„Quando enim oculis nostris libere in con-
„plandis, quæ non oportet, utimur,

quidem proprium corpus fas est secure con-
 eri, hinc nobis damna conciliamus. Quando
 ditum flagitiosis rumoribus, & canticis me-
 triciis accomodamus, annon malum nobis
 his accersimus? similiter os nostrum detrac-
 tionibus ac turpiloquiis contaminantes, nares
 inguentis odoriferis opplentes, manus inor-
 nate admoventes iis, quæ non oportet,
 pedes in viam non rectam dirigentes. Sed
 si fieri potest, ut fumum arceamus a fori-
 sis igne assidue succenso? si fumum propel-
 le velis, fores obserato, ne tua per res
 visibiles nigrescat domus. Domum ex luto,
 cinis & lapidibus fabricatam curamus sedulo,
 ea præstantiorem negligimus. Imitemur
 tam sanctorum Rebeccæ *Gen. 24.* & Moysis
Exod. 2. oves adaquantium, & omni studio
 nemus divinarum Scripturarum audire dog-
 mata, & bibamus aquam ex spiritali scatu-
 rentem petra, ut mens nostra corroboretur
 illuminationem intellectus. Supplico ergo *Oratio*
 nitati tuæ Domine, ex mente & cogita-*pro libe-*
 tione mea, corruptorem fraudi lentum ex-*ratione ab*
 ille. Recordare mei in misericordia, ne *inferno.*
 in superbis condemner. Misericordiam de-
 sco, præbes enim abundanter, ut ab inex-
 guibili igne liberer. Tua nos Domine gra-
 refoveat, & sine timore traducat per
 nos illud ingens atque horrendum, quod
 natum est in medio justorum & injusto-
 rum, ut liberati dicere possimus: Gloria
 tri, qui nos liberavit ex tenebris inferni,
 posuit nos in paradiso voluptatis. Gloria
 io, qui nos liberavit ab inextinguibili
 „igne,

„igne, ao verme æterno, nosque dignatus est
 „hæreditate cœlestis Hierusalem. Gloria
 „Spiritu Sancto, qui nos liberavit ex corrup-
 „tela peccatorum & confusione sempiterna,
 „nosque coronavit in exultatione, in lumine
 „vero, & exsuperanti gloria in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

S E R M O LX.

*De Patientia & consummatione hujus
 sæculi.*

*Vita iustorum pul-
 crum pul-
 crum il-
 lustratur.* I. „Illustris est vita iustorum, sed quomodo
 „illustratur, nisi per patientiam? hanc
 „dilige o Christiane tamquam fortitudinem
 „matrem; hanc exercens spem fontem omnis
 „boni invenies. Præpara in exitum opera tua
 „& ad agrum colendum accingere: ager enim
 „præsens vita, pro bono ligone vetus tibi ter-
 „ramentum cum novo sumito; agrum sepe
 „spinis, jejuniis, oratione & doctrina, & non
 „te fera, diabolus, invadet: vineæ instar ani-
 „mam tuam excole, & sicut vinearum custo-
 „des clamantes insidiatores arcent, ita & tu
 „clama oratione, jubila cantu psalmodiæ, &
 „diabolum fugabis. Observa semper inimicum
 „cum, si morosa cor tuum confixerit concu-
 „piscencia, oppone ei *scutum fidei Eph. 6*
 „Gaude in Domino semper. *Philip. 4.* ne timi-
 „dus sis miles, & uno jactu lapidis prosterne
 „adversarium i. *Reg. 17.* semper mente timore
 „rem Dei sumito, memor tremendi illius diei
 „quando Filius Dei ad iudicium adveniet
 „*Matth*

Matth. 24. Heu mihi ! ubi tunc fortitudo , voluptas , ornatus vestium , divitiæ , honores , sapientia &c. ? Quale tunc gaudium erit quando Rex iis , qui a dextris erunt , dicet : *venite benedicti &c.* quanta confusio , cum a sinistris positi audient : *discedite a me maledicti &c.* Ad quem igitur confugiam , nisi ad te benignissime : miserere mei Deus &c.

2. „Obsecro ego vos fratres , ut ista expectantes studeamus immaculati inveniri : quando prava tibi supervenerit cogitatio , timorem Dei recogita , & loco tubæ divinas Scripturas adhibe , & in iis frequenter versare , ut cogitationes tuas ad Deum congregent , quas inimicus dispergit , vel tribulationes inferens , vel res lætas exhibens , ut hominem Deo alienum reddat : cum enim aliquem cogitationibus lædere nequit , tribulationibus eum afficit , incipitque ei suggerere : Ex quo bonum operari cæpi , malos dies experior : faciamus igitur mala , ut rursus eveniant bona : & sic eum devorat. Quodsi neque sic ei nocere potuerit , tunc prospera affert ei , & in superbiam eum elevat , quæ sine timore reddit eum , & in profundum detrahit. Quapropter mi frater sobrium te præbe , operamque da semper ut lectioni divinarum Scripturarum adhæreas , quæ te doceant , quomodo effugere oporteat laqueos inimici. Gloriantur alii de Regum familiaritate & colloquio , at tu gloriare colloquens cum Spiritu Sancto per sacras litteras , & persistas in oratione , & licet labores manibus , mente ora adinstar

*Leſſio 3.
Scripturæ com-
mendatur.*

*Et oratio
assidua.*

*Quomodo
legen-
dum.*

„Annæ Samuelis matris. 1. Reg. 1. quod
 „gere forte nescias , adhibe eum , a quo
 „dire queas & proficere. Vide autem n
 „interrumpat inimicus , cum volueris leg
 „tædium tibi afferens ac dicens : fac pri
 „rem istam , postmodum securior leges ,
 „enim suggerit , ut te a lectione impediat
 „ergo ne parueris ei , sed quasi cervus si
 „adi fontes Sacrarum Scripturarum , ut
 „geres sitim tuam , & quando tibi Deus c
 „verit earum intelligentiam , verbum tibi
 „ne te prætereat , sed mente tua medita
 „illud , inscribesque cordi tuo , & c
 „viam tuam. Porro cum leges , studio
 „accurate legas magna cum industria ve
 „percurrens , & non studeas duntaxat
 „folia evolvere , sed si opus fuerit , non pi
 „bis , terve ac sæpius eundem repetere
 „sum , ut vim orationis intelligas. Cum
 „tem ad legendum vel legentem audier
 „te paras , Deum cumprimis ora dicens :
 „mine Jesu Christe aperi aures meas ad
 „diendum & intelligendum sermonem ti
 „faciendamque voluntatem tuam : revela
 „los meos , & considerabo mirabilia de
 „tua. Sic semper ora , multi enim de
 „sunt iudicio suo confisi non intelligentes S
 „turas , incideruntque in blasphemias & p
 „runt. Si ergo occurrat tibi verbum intel
 „difficile , vide ne tibi malignus dicat :
 „non sic se habeat , ut dicit verbum i
 „quomodo enim sic esse potest : & ejus
 „Sed si credis Deo , crede & sermonibu
 „sius , & dic ad malignum : Vade post m

12. Domine credo sermonibus tuis, non radico: Tu Domine salva me, ut inveniam gratiam coram te, ego enim non quaero nisi salvari, & misericordiam tuam equi.

Posside autem & mentis tranquillitatem *Silentii & quietis enim*
 uletem frater, quæ superare te faciet *comium.*
 ones tuas. O quies Monachorum pro-
 is, scala cœlestis, via regni cœlorum,
 punctionis mater, poenitentiae concilia-
 , peccatorum speculum homini sua sce-
 ostendens, & lachrymas non impediens,
 suetudinis procreatrix, humilitatis socia,
 ri Dei conjuncta, cogitationum inspec-
 , & discretionis adjutrix, omnis boni
 trix, jejunii firmamentum, & gulæ im-
 mentum, orationis sacræque lectionis
 tio, cogitationum serenitas, tranquilli-
 portus, animæ securitas, jugum suave
 nus leve portans portantem te, animæ
 tia, oculorum, aurium & linguae fræ-
 , procacitatis interemptrix, impudentiae
 ica, religionis mater, passionum carcer,
 is virtutis cooperatrix, voluntaria pau-
 atis hospita, Christi ager optimos fruc-
 proferens, propugnaculum decertare
 entium propter regnum cœlorum, optima
 quam Maria elegit *Luc. 10.* Hanc quæso
 em mi frater tibi vendica. Reficere te
 t Dominus a tribulationibus hujus sæculi,
 te in solitudinem adducere, ut vias tuas
 inet columna nubis, ut cibet te manna,
 æreditate percipias terram bonam super-
 nempe Hierusalem.

4. „Obsecro igitur vos fratres mei ut studeatis singulis diebus fidei, spei, charitati, humilitati, sigilloque assidue muniamur orationis & meditationis divinarum Scripturarum atque quietis: amplectamur horum armaturam in cordibus nostris, eorumque quotidie absque ulla intermissione meminermus, ut bonum certamen certare possimus, omnemque virtutem inimici conculcare, a superventura in filios dissidentiae ira liberemur, inveniamusque misericordiam ac gratiam in die illa tremenda coram iustissimo Iudice, qui reddet secundum uniuscujusque opus, cui soli convenit gloria & potentia in saecula saeculorum. Amen.

S E R M O LXI.

Beatitudines.

„Beatus, qui a cunctis rebus terrenis hujus vitae totus liber Deum solum amplectitur. 1. Cor. 9.

„Beatus, qui virtutes excolit, & ubere vitae profert in Domino fructus, & spiritali gaudio illis suos conservos reficit. Matth. 13. 18.

„Beatus, qui sacrae communioni & orationi vacat, & puras quotidie cogitationes retinet. Phil. 1.

„Beatus, qui prudenter planctum quaerit, & lachrymas coram Domino fundit. Matth. 13.

„Beatus, qui vitae sanctimoniam sectatur, & corpus suum non coinquinat malis operibus.

bus. *Pf.* 118. & odio habet omnem turpitudinem peccati & seipsum hostiam Deo placentem obtulerit. *Rom.* 12.

„Beatus, in cuius pectore semper memoria Dei infederit, erit enim velut angelus. *Phil.* 1.

„Beatus, qui poenitentiam amplectitur, nec iterum ad peccatum animum appulit. *2. Cor.* 7.

„Beatus, qui sedens in cella sua corpus suum cum anima sine reprehensione conservat, & castas retinet cogitationes. *Tit.* 2.

„Beatus, qui sicut Cherubim & Seraphim in divino officio numquam segnis est. *Is.* 6. „nec in portando iugo Domini pigrescit. *Matth.* 11.

Beatus, qui ad immaculata mysteria Salvatoreis cum reverentia & tremore accedit.

„Beatus, cui ob oculos semper versatur memoria mortis & gehennæ, & per poenitentiam Deum sibi propitium reddere studet. *Eccli.* 7.

„Beatus, qui se assidue humiliat, & cum Maria juxta pedes Domini in cella sua sedet, & in suscipiendo Christo cum Martha est sollicitus.

„Beatus, qui divino timore incensus, operibus malis se non polluit, bonas cogitationes excolit, & desides in via Domini excitat, & ipse fructibus bonis abundat. *Pf.* 118.

„Beatus, qui cum prudentia mansuetudinem amat, supplantari se ab improbo serpente non finit, spem suam in Deo defixam habet, Sanctos colit, proximum diligit, invidiam propellit.

„Bea-

„Beatus , qui bona & honesta amat collo-
 „quia , & turpia detestatur , proximum adma-
 „net , illi ex mandato Dei morem gerit , &
 „tribulationes æquo animo perfert.

„Beatus , qui temperans ac continens est
 „nec ventris causa damnatur , nec vino in-
 „briatur , facultates suas dispensat , nec a-
 „rus nec immisericors est in proximum.

„Beatus , qui precibus & orationibus in-
 „tentus est semper , proximo suo bonum pra-
 „bet exemplum , longanimus est , nec in-
 „mancipium , sed in charitate sublimis.

„Beatus , qui fide clarescit , & infidelium
 „ac impiorum animas illuminat , nec eorum
 „sectis implicatur . nec os suum accomoda-
 „mendaciis vel otiosis , & non iudicat prox-
 „mum suum.

„Beatus , qui palpebras oculorum suorum
 „cohibet , nec cogitatione seipsum decipit
 „superbiam abominatur , non confidit in ho-
 „mine , sed in Domino , qui venturus est iud-
 „care totum universum.

„Beatus , qui quotidie est vigil & sobrius
 „siquidem a Deo protegetur in die iudicii. Sed
 „ego meique similes inertiae dediti gementes
 „videbimus fratres nostros in gloria , nos vero
 „in tormentis : illi siquidem in sacco & ferro
 „se humiliarunt , in jejuniis , columnis alli-
 „gati : & quis citra stuporem enumeret passio-
 „nes Martyrum ? Ne simus igitur negligentes
 „in divinis officiis , non enim obliviscetur
 „Deus operis servorum suorum , qui propter
 „sanctum nomen ejus huic sæculo renuntiarunt
 „clausuras tolerant , manibus operantur , genus
 „in

oratione flectunt, frontem in pavementum
concutiunt Divinam bonitatem deprecantes.
sorum exemplo non diligamus mundum,
eque ea quæ in mundo sunt; similis enim
est loco spinis referto præsens vita nostra,
qua spinarum instar nascuntur peccata;
scus autem purus est coelestis Hierusalem,
bi exulat tristitia, dolor & gemitus, qua
tinam perfrui nobis liceat gratia & benigni-
te Domini nostri Jesu Christi Amen.

S E R M O LXII.

Beatitudines aliæ.

Beatus, qui præsentem vitam odit, & in *Beatitudi-*
„solo Deo meditatio ejus est; qui pecca-
um odit, solum Deum diligit, & purus est
per terram.

„Beatus, qui castus est, totus in Domino
liber a rebus terrenis, & in cujus mente ver-
tatur formidabilis judicii dies.

„Beatus, qui lachrymis flammam impro-
arum passionum restinguit, in via mandato-
um Dei ambulat, mentem in divinis rebus
exercet, & coeleste regnum a Deo sperat.

„Beatus, qui a verbis otiosis abstinet,
sui suo custodiam ponit, vitas sanctorum imi-
tatur, & in die obitus sui studet intrepidus
inveniri, magnus enim nos tunc timor in-
vadet, quando præsentabuntur animæ sua
quæ gesserit opera diurna & nocturna, bona
& mala, & abibit ad tribunal immortalis
judicis. Nemo hanc diem & horam separa-
„tio-

„tionis animæ a corpore exploratam habet
 „migratque peccator die achora non expectat
 „peccatis suis excusationem non reperiens
 „non ergo fugacis vitæ servitute detineamur
 „& attendamus nobis , ne in laqueos maligni
 „mortis incidamus. Timeamus : hora jam
 „est duodecima diei , & prolixum adhuc
 „nobis superest , ad hoc incumbamus , ut
 „via nos Dominus offendat. Cave tecum
 „gitando sic dixeris : ego imbecillus sum
 „exercitiorum laborem ferre non possum. Ve-
 „rum audi : si ad longinquam regionem
 „foret peregrinandum , non poteris totius
 „neris intervallum unico temporis momen-
 „absolvere , sed pedetentim post magnos
 „neris labores pervenies , quo tendebas ,
 „quoque de cœlesti regno agitur , quo
 „jejunia , vigiliis & cætera quisque pervenire
 „potest : si promptus in te fuerit animus , per
 „iter illud virtutum mansiones facies . & nu-
 „lam invenies difficultatem. Tu mihi Christus
 „Salvator factus es via vitæ ad Patrem tuum
 „ducens , Tibi Domine honor adoratio & im-
 „perium. Amen.

S E R M O LXIII.

De beatitudinibus & miseriis.

*Beati-
tudo.*

„Beati qui Deum amant , & propter eum
 „terrena contemnunt , diu noctuque la-
 „chrymantur , se sponte humiliant , tempe-
 „rantes sunt , vigiliis , & piis exercitationibus
 „bus sua corpora conficiunt , a sordidis cogi-
 „tationibus.

tationibus se pueros custodiunt, voluntarie crucem suam ferunt, cœlestem sponsum expectant cum lampadibus, in contemplatione futurorum defixi sunt, diem iudicii quotidie ob oculos habent, carnis voluptates superant, in terris lugent, propter Deum adversis affliguntur, panem suum gratis non comedunt, magis autem laborant manibus suis, ut habeant, unde tribuant necessitatem patienti.

„Væ autem illis qui peccatis implici jacent, & tempus poenitentiae non agnoscunt, ad senectutem & crastinum illam differunt, & cum bonum agnoscant, manum dant improbis: pravis suis actionibus proximos scandalizant, & dum mundo renuntiaverunt, iterum quæ mundi sunt sapiunt: qui postposita cura animæ sequuntur appetitum carnis, & non student se præparare, ut gratiam ibi caram iudice defensionem habeant. Date ergo operam charissimi, ut exiguo hoc vitæ curriculo per poenitentiam misericordem Deum vobis concilietis, curam salutis abjicere caveamus, mundique voluptatibus nequaquam indulgeamus, cum enim ad horam durant, post se dolorem relinquunt & mox ad alios fugiunt: nemo nobis illa die poterit auxiliari, nisi sola perfecta poenitentia, charitas, humilitas, & omne opus bonum, quod gesserimus; ista nos ex hac vita comitabuntur, & ante Christum Salvatorem nostrum stant, ut eum adoremus & glorificemus cum Patre & Spiritu Sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

TRACTATUS LXIV.

Christiana ac perutiles aliquot Interrogationes & Responsiones.

SERMO LXV.

Interrogatio.

Quomodo Deus blasphematur. „Quomodo blasphematur Deus, & quomodo
„repetit is, cui omnis honor, quique op
„nis sanctificationis dator est?

Responsio.

„Dominus per Prophetam ait : *væ his*,
„quos nomen meum blasphematur in gentibus *Is.*
„Hæ minæ in dedecorantes imaginem I
„conveniunt, ad quam ipse fecit nos. De
„ergo omnis Christianus, in se imaginem I
„honorare & sanctificare per bona op
„*Luc. 11.* sicut enim Deus his glorificatur,
„malis blasphematur : nam cum gentiles
„tuentur Christianos, quod instar infidel
„in ebrietate vitam degant, ludentes atq
„saltantes cum cytharis & tympanis, non a
„plius dicunt, quod insensati sint Christi
„dum legem Christi transgrediuntur ; ver
„blasphemantes asserunt ; sicut a Christo m
„datum acceperunt, ita & facere ; nos, igi
„per bona opera sanctificemus nomen D
„cui honor & gloria in sæcula sæculor
„Amen.

S E R M O LXVI.

Interrogatio.

quid sibi vult dictum istud Apostoli : *per*
prævaricationem legis Deum inhonorat
 n. 2.?

Responsio.

Quemadmodum qui Regis litteras acci- *Peccator*
 , & reverenter suscipit, & præscripta in *Deum in-*
 regis mandata expedite implet, regem *honorat.*
 orat; si vero rejiciat, & tabellarium con-
 telius afficiat, in ipsum Regem contume-
 us est: ita violantes scripta magni Regis,
 oculatum scilicet ipsius Evangelium,
 cipientem ipsum Christum contemnunt.
 & de Judæis oportet intelligere; qui
 1 Scripturas Divinas accepissent, tabel-
 es occiderunt, sicque prævaricatores di-
 e legis se ostenderunt, dicentis: *in son-*
non occides Exod. 23. ipsumque Auctorem
 e occiderunt. Intellexistis quomodo per
 s prævaricationem inhonoretur Deus; ita
 que Christiani prævaricatione Evangelii
 ecorant ipsum Deum, Christi præcepta
 as æstimantes: id quod & hodie adhuc
 tingere cernimus; Quis enim poterit osten- *Contra*
 , Christiano licere citharædorum more *choreas.*
 re, tripudiare, choreas ducere, haruf-
 m agere, & phylacteria (*superstitiosa*
 a) facere & his similia. Ecce habetis
 pacto ignominia afficiatur Deus. Quare
 ne prævaricari, Deumque inhonorare.
 scire, quomodo velit Dominus Christia-

„num choreas ducere ? Audi : *beati qui lu*
Et Matth. 5. Vis nosse B. Pauli deli
 „& saltationes ; audi , quid dicat : *Imitat*
mei esote. 1. Cor. 4. Sed qui Pauli vult
 „imitator , non tripudiat ; numquid cho
 „delectatus est Paulus : numquid diabo
 „cantica cecinit ? absit : nam hæc draco a
 „quus Christianos docuit , non Paulus ,
 „*Eph. 4.* dicit : *non deinceps ambuletis ,*
Et cæteræ gentes ambulant Et. Sed dic Pa
 „majora : ait : *imitatores Dei esote , ut filii*
lecti Eph. 5. Audite & contremiscite C
 „siani , & a gentium operibus recedite. Et
 „imitatores Dei , sicuti beatus Paulus , qu
 „suis Epistolis hanc imitationem nos docu
 „ne gratia Christi excidamus , cui sit glori
 „sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LXVII.

Interrogatio.

*Hæretici
 canibus
 compa-
 rantur.*

„Quomodo de hæreticis scriptum legim
 „eos qui oderunt te Domine , odel
 „*Pf. 138.* alibique dictum est : ut inimicos
 „oderitis eos *Pf. 118.* alio autem in loco :
 „oderis omnem hominem *Lev. 19. ?*

Responsio.

„Hæreticos tamquam blasphemos &
 „inimicos Scriptura non homines , sed can
 „& lupos , & porcos , & Antichristos appel
 „quemadmodum ait Dominus : *nolite san*
 „*dare canibus Matth. 7.* Et Joannes dicit :

Antichristi facti sunt multi. 1. Joan. 2. Hos itaque non oportet amare, neque cum eis versari, aut cum ipsis orare, cibumve sumere, neque in domum eos recipere, neque Ave illis dicere, ne pravis illorum operibus communicemus.

S E R M O LXVIII.

Interrogatio.

„Quod genus peccati est irremissibile?

*Peccatum
in Spiritum
S. ir-
remissibile.*

Responsio.

„Illud quod est in Spiritum Sanctum, ac omnium hæreticorum, quoniam in Spiritum Sanctum blasphemis non remittetur peccatum, neque in hoc, neque in futuro sæculo *Matth. 12.* siquidem Deo ipsi resistunt, apud quem est redemptio, & quis adjutor eorum erit?

§. LXIX.

Interrogatio.

Quod peccatum præter hæresin cæteris „existit gravius?

*Odium
gravissimum
peccatum.*

Responsio.

„Quemadmodum omnium virtutum excellentissima est charitas, ita universorum vitiorum gravissimum est, odisse proximum, nam qui fratrem suum odit, homicida est. 1. *Joan. 3.* Qui odit fratrem suum, Deum ipsum odio habet: in tenebris est, & in tenebris ambulat.

„lat. 1. *Joan.* 2. Ecce quantorum malorum
 „odium sit causa : charitas autem multitudi-
 „nem peccatorum operit. Invidia vix curari
 „potest. Est peccatum ad mortem omnis im-
 „pœnitentia 1. *Joan.* 5. Cæterum masculorum
 „concupitores , ac præstigiatores ac venefici,
 „divini , & qui mercedem retinent , quique
 „fratrem suum oderunt , non secus atque ho-
 „micidæ severissime damnantur.

§. LXX.

Interrogarunt Christo dilecti auditores
commemora nobis & reliqua , ut audiamus.

Doctor.

*Deiis quæ
 fient in ju-
 dicio.*

„**O**mnis homo inter vitam & mortem in ju-
 „dicio constitutus districte examinabitur,
 „& ante conspectum suum propria contuebitur
 „opera sive bona sive mala ; & qui bonis ope-
 „ribus conspicui fuerint . cum gaudio appro-
 „pinquabunt tribunali , coronam recepturi ,
 „econtra peccator impœnitens dolore afflictus
 „dicet : Quare pœnitentiam non egi ? & quid
 „nunc agam , quia tempus pœnitentiæ præte-
 „teriit ? interim autem vocem audient judicis
 „dicentis : ostendite mihi opera vestra. Tunc
 „discutietur sigillum Christianismi , quod quis-
 „que nostrum accepit in Ecclesia , confessio-
 „nis , fidei & Baptismi ; requiraturque ab uno-
 „quoque tunc fides incontaminata , nullique
 „hæreseos notæ obnoxia , ac signaculum in-
 „tegrum , ac tunica impolluta , & cui multum
 „est

est datum , multum exigetur ab eo , & quæ
quisque mensura emensus fuerit , eadem illi
remetietur illinc. *Luc. 6.*

S E R M O LXXI.

*De abrenuntiatione in sacro Baptismate
facta, & quomodo ea requiretur a nobis
in extremo iudicii die.*

Ahrenuntiatio quam in Baptismo facimus, *De abrenuntia-*
apparet quidem parva , cæterum intel-
lecta admodum magna , quam qui servaverit, *nuntia-*
beatissimus erit ; paucis namque verbis cuncta
quæ nominantur , & quæ odit Deus , abre-
nuntiamus : scilicet Satanæ & cunctis operi-
bus ejus , fornicationi , mendacio , furto &
alearum otio , quibus vacantes excommuni-
catos esse ordinarunt Apostoli in suis canoni-
bus , si laici fuerint , ac si clerici , ut depo-
nantur. Hæc & alia omnia mala abnegavi-
mus , & veterem hominem cum actibus suis *Canones*
exuimus , & novum Adam induimus. Sed *Apostolo-*
hæc ipsa abrenuntiatio & pulchra confessio
exigetur a quocunque Christiano in illa die.
Tunc interrogabuntur Pastores Episcopi sci-
licet & principes de proprio statu , & de
grege ipsorum , requirenturque ab unoquo-
que oves rationales , quas a summo Pastore
Christo pascendas susceperint : quodsi ex ne-
gligentia Episcopi ovem deperdi contigerit ,
de manu ipsorum requiretur sanguis ejus
Ezech. 33. Similiter quoque Presbyteri ratio-
nem reddent pro Ecclesiæ sibi creditæ populo :

„Præterea Diaconi & cuncti fideles pro ani-
 „bus, quæ in eorum sunt familiis, pro axi-
 „filiis, servis & ancillis daturi sunt rationem
 „an in disciplina & correptione Domini
 „ehutrierint. *Eph.* 6. Tunc quoque intro-
 „gabuntur Reges & Principes, & divites
 „pauperes, & magni & parvi de operibus
 „quæ gesserint 2. *Cor.* 5. Tunc cum disci-
 „fuerint universi, segregabit eos ab invicem
 „& qui mandata Dei custodierint, a de-
 „suis statuet, hædos vero a sinistris: & c
 „dextris suis stabunt, audient beatam i-
 „vocem: Venite benedicti Patris mei, possi-
 „præparatum vobis regnum a constitutis
 „mundi. Qui autem a sinistris erunt, lugul-
 „illam audituri sunt sententiam: disced
 „me maledicti in ignem æternum, &
 „abibunt hi in supplicium æternum, justi
 „tem in vitam æternam.

S E R M O LXXII.

*De variis cruciatuum generibus, &
 locis in Inferno.*

*Inferni
 cruciatus.*

„Varia tormentorum esse genera ex E-
 „gelio novimus, sunt enim tenebræ
 „teriores & consequenter & interiores. Geh-
 „ignis, locus alius: stridor dentium, l-
 „proprius: vermis non dormiens in alio
 „est: stagnum ignis, locus alius: tar-
 „locus proprius: ignis inextinguibilis in
 „pria regione est, Inferi, Infernus, in
 „terræ. Hisce suppliciorum locis distribu-

ri, quisque pro peccatorum suorum
o vehementius mitiusve, juxta illud:
labit multis & paucis. *Luc. 12.* Omnis
in peccator meminerit, se vitam hic se-
m non posse degere, uti nec desperare,
iam advocatum habemus apud Patrem
in Christum 1. *Joan. 2.* non in delictis vi-
um, sed poenitentiam agentium: at
ator qui suorum delictorum immemor,
corpore migraverit, super hunc decedet
lei, & tunc vae fornicatori, & iis qui
us poenitentiae perdunt in risibus, quæ-
enim illud, & non invenient; hora siqui-
illa tremenda judicii Episcopi separa-
ur a coepiscopis, Presbyteri a Presby-
, diaconi a diaconis, hypodiaconi &
res a suis sociis, a parentibus filii, &
nicis amici, & propellentur a conspectu
ac appropinquantes ad proposita sup-
cernentes se omni spe, auxillo & in-
ssione aliorum destitutos ejulantes di-
: O quo pacto in tepore tempus nostrum
egimus! Quid faciemus? non enim est
ius poenitentiae locus, non amplius aspi-
us Sanctorum ordines, non amplius lu-
illam veram contuebimur, sequestrati
is ab omnibus. Valete justi universi,
toli, Prophetæ, Martyres & cæteri.
a vero abiturus est unusquisque in præ-
um sibi ob prava sua opera tormentorum
n, ubi vermis eorum non moritur,
e ignis extinguitur. Nullus igitur in er-
n impellatur charissimi, nullus se patia-
lecepi, caveatque dicere, verba hæc

„tantum esse simplicia , quæ de iudicio dic
 „tur , quin potius firmiter Christo credam
 „prædicanti resurrectionem mortuorum , ju
 „cium , & retributionem bonorum atque m
 „lorum juxta divinas Scripturas , & spre
 „hisce temporalibus cogitemus de reddend
 „istric ratione. De hac die clamat & admon
 „nos divina Scriptura *Matth. 4. 25. Vigila*
 „Et multoties alibi. Contendamus intr
 „per angustam portam per jejunium , perfec
 „tiones , & reliqua hujusmodi. Hanc quoq
 „diem mente volventes Martyres omne t
 „menti genus subierunt. Agite ergo & v
 „fratres Christo dilecti , antequam veniat d
 „illa , præoccupemus faciem Domini in c
 „fessione , pœnitentia , lachrymis , jejunii
 „orationibus , & cœteris. Videte autem i
 „quis dicat : in multis peccavi , idcirco ven
 „non est mihi locus : hoc qui dixerit , ignor
 „Deum pœnitentium Deum esse , qui prop
 „male habentes advenit. *Luc. 5. 15.* hæc a
 „tem vera est pœnitentia , a peccato desister
 „& illud odisse. Cavete quoque dicere , qu
 „non peccavi ; nam istud qui dixerit , cœc
 „est , & seipsum seducit , nescitque , quomo
 „eum fallat Sathanas in verbis atque operib
 „Nullus absque peccato est , nisi solus is , q
 „propter nos carnem tulit ex sancta Mari
 „proprie & vere Deipara , qui solus tol
 „peccata mundi. Ad hunc nos confugiamu
 „& non desperemus salutem nostram : pecc
 „vimus , agamus pœnitentiam ; millies qu
 „que pœnitentiam faciamus ; super anir
 „pœnitentiam agente gaudet Deus *Luc. 1*
 „eal

ique invitat, dicens: *venite ad me omnes laboratis, & ego reficiam vos in superna* *Vita bea-*
rusalem, ubi sonus diem festum cele-
ntium, ubi sapientiæ & scientiæ thesauri *ta de-*
elantur, ubi gaudium incomparabile *scriptio.*
 nies immutabilis, lætitia absque fine,
 ificatio perpetua, indefessa gratiarum
 o, assidua de divinis rebus pertractatio,
 tiæ infinitæ, regnum absque fine, mise-
 onum abyssi, Angelorum myriades, Apo-
 orum throni, Prophetarum præfidentia,
 riarcharum sceptræ, coronæ Martyrum,
 les iustorum, hæc enim præparavi dili-
 tibus me, pœnitentibus, lugentibus,
 secutiones patientibus. Nemo ad me con-
 iens permanet oneratus, sed malam vitæ
 suetudinem abjicit: magi arte magica ab-
 a notitiam de Deo adepti sunt: Publicani
 ctis teloniis Ecclesias construxerunt:
th. 9. Persecutores persecutiones ab aliis
illatas susceperunt. Act. 7. 8. & 29. Me-
rices pudicitiaæ amatrices evaserunt. Luc. 7.
tro paradisi inhabitator factus est. Matth. 27.
 pigrescamus ergo peccatores. Nec cesse-
 s cum lachrymis clamare ad Dominum
 tes atque dies quoniam misericors est, ipse
 m est pœnitentium Deus Pater & Filius
 Spiritus Sanctus, ipsi gloria & potentia
 sæcula sæculorum Amen.

S E R M O LXXIII.

*De recordatione mortis & de virtute,
ac de divitiis.*

*Negligen-
tiæ mala.*

„Negligentia multorum malorum fit caus
„non vigilantibus, paulatim fidei arde
„rem deprædans, efficiensque, ut voluptat
„bus tamquam Dominis serviamus, non eni
„sinit cogitatione complecti, quæ post hanc

*Vigilan-
tiæ bona.*

„vitam erunt retributiones. Quemadmodum
„autem negligentia est noxia, sic vigilant
„bonorum omnium conciliatrix est: nam vig
„lanti semper præsens est memoria Dei,
„ubi recordatio Dei firmata est, quæcunq
„mali operatio cessat, insatiabile vero deside
„rium futurorum bonorum brevem cursum
„facit; licet enim corpus debilitatum sit, ni
„hil tamen nocet animæ vigilantī, uti in Beati

*Recordatio
qualis
esse de-
beat.*

„Job apparet. Nihil fortius pietate, nihil mi
„serabilius vita immoderatis affectionibus re
„ferta. Sic divitibus conjunctus est dolor, se
„parationem divitiarum in memoriam rede
„cens, & licet sibi videatur vario musicorum
„apparatu memoriam mortis a se depellere
„per hæc magis eam auget, quia hac lætitia
„penitus privabitur: quodsi mortis meminif
„set, expectationis ejus metus eum ad bene
„vivendum impelleret. Omnis homo conjunc
„tam habet mortis memoriam: & infideles
„quidem hac male utuntur, voluptatum tan
„tum abscessum deplorantes: fideles autem
„tamquam auxilio adversus turpissimas passio
„nes illa fruuntur. Eorum proinde qui ter
„rena

divitias amant, quanto major est eacopia, tanto amplius mortis metumt, recordatio quippe mortis doloremt secundum proportionem uniuscujusquem, unde plorantes dicunt: quis igiturnortem nostram tantam possidebit opum, aurum, argentum, & coetera. Sicultas partes mente distracta cum exiquæstionis invenire non possit, ingemisc, ad familiæ administrationem revertitur,udet in coelis thesaurizare: quando aucuncta sibi placentia finem sumpseriat, mortis recordatio subintrans conturbat si autem membra ob senectutem nonius servire possint ad absurdas suas votes, tunc & vitam sibi inimicam ducit, gitor vitæ hujus fallaciam mundo meniculo perspexerit, intelliget omnino, siue edat, siue bibat & reliqua omniad finem temporalis vitæ a natura imtur, unde tamquam stercora quæcunquecit, ad vitam honestam se convertit, adtem sibi thesaurizat, quam nullus terminusanus circumscribit, & qua nihil in hacest præstantius, siquidem homines facit *Virtutis* os Dei. Morbus hanc non tabefacit, & *præstantia* tudo hanc non obscurat, & quæ omniformidabilis est mors, ab his, qui virtuticonsectantur, despicitur: nam confidenterillo clamabunt: *Cupio dissolvi, & esse Christo Phil. 1.* cui gloriæ & honor in la sæculorum. Amen.

Nota. Sermo LXXIV. de morte, in editioe Vt ut ipse clare probat, non est S. Ephræm, S. Basilii Magni, qui proinde suo Authori re-
vatur.

S E R M O LXXV.

De Resurrectione Mortuorum.

„**A**udientes de mortuorum resurrectione
 „diffidamus Fratres, omnia enim po-
 „bilia sunt Deo, impossibile autem apud e-
 „nihil, & quemadmodum projectos in ca-
 „num ignis, & instar sepulchri sub flam-
 „tectos conservavit illæsos *Dan. 3.* ita eti-
 „mortui surgentes incorruptibiles non mo-
 „capillus ipsorum non relinquitur. Id qu-
 „etiam vidit Ezechiel Propheta in ossibus a-
 „dis rursus vivificatis, ubi subjunxit Deu-
 „*Ecce ego aperiam tumulos vestros, & educ-*
 „*vos de sepulchris vestris Ezech. 37.* Unde qu-
 „que Dominus noster & Deus Jesus Chris-
 „divino suo ore dixit: Amen Amen dico, q-
 „venit hora & nunc est, quando mortui audi-
 „vocem filii Dei... & qui bona fecerunt proced-
 „in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerun-
 „in resurrectionem judicii. *Joan. 4.* Et P-
 „pheta clamat dicens: *resurgent mortui*
 „*Is. 26.* Et Apostolus ait: *canet enim tul-*
 „*& mortui resurgent incorrupti Ec. 1. Cor.*
 „itaque nequaquam fleat pauper, nec infle-
 „dives, etenim labores momentaneæ hu-
 „vitæ multam vobis præbebunt fiduciam
 „futurum. Ego vero clamo ad te: Deus p-
 „pitius esto mihi peccatori. Vigilemus igi-

nos attendamus nobis ipsi, ut cum iustis
nitionem habeamus, & gaudeat cor no-
m, & gaudium nostrum nemo tollat a
is laudantes ac benedicentes, adoran-
que sanctam & immaculatam ac consub-
stialem Trinitatem in sæcula sæculorum.
men.

S E R M O LXXVI.

*versus illos, qui dicunt, resurrectio-
nem mortuorum non esse.*

um ethnicis sentis, & dicis mortuorum *Resurre-*
„resurrectionem non esse: o os mendax, *Elia contra*
omodo non tremuisti, contumeliis Chri- *infideles*
n afficere primogenitum mortuorum *Col: 1. probatur.*
omodo non percussit te Angelus; dicens
lieribus, quia surrexit Christus ex mor-
t. *Matth. 28.* Quem te appellem, Saddu-
imne, an Judæum & Samaritanum, nam
um hi negant resurrectionem? Quomodo
redi audebis Ecclesiam, ubi Esaias pro-
ta exclamat: *resurgent mortui. Is. 26.* ubi
phetæ prædicant, Apostoli tradunt, Evan-
gistæ resurrectionem nuntiant, ubi cuncti
les in fide participantes clamant: Expecto
irreccionem mortuorum, & vitam venturi
uli. Et S. Paulus confundens negantes
resurrectionem mortuorum dicit: *si resur-*
io mortuorum non est, neque Christus resur-
it Ec. 1. Cor. 15. Quodsi mortui non
urgunt, cur Baptizaris? cur immaculata
ticipas mysteria? jejuniis, vigiliis & ora-
ibus te maceras? Verbo Domini ex non
„sub-

„subsistentibus producta sunt omnia cœ
 „& terrestria , & omnia verbo ejus obed
 „& tu non credis ? Crede in Dominum nol
 „Jesum Christum dicentem : *mortui audien*
 „*cem Filii Dei Joan. 5.* quod idem præ
 „*Marth. 25: & Marc. 12.* Clamat Dominu
 „Prophetas , Apostolos & Evangelia ;
 „multis pauci attendunt ; vocat diabolus
 „citharas & tripudia , & omnes accuri
 „per totos dies laborantes propter vent
 „totamque noctem infomnem ducunt lud
 „& illusi in perditionem animarum suar
 „Nemo vos seducat fratres , nobis Chris
 „dictum est : *nolite diligere mundum Ec. 1. Jo*
 „Peccati natura delectat parum , & cr
 „multum ; delectat ad tempus , cruciat in
 „petuum. Videte quoniam secundum E
 „gelia judicandi sumus in illa die , nec si qu
 „de judicio & supplicio audimus deride
 „dicamus : numquid ego melior sum
 „mundo ? ubi totus mundus , & ego :
 „toto mundo quid mihi accidere debet ?
 „interea hujus sæculi bonis , & sicut
 „mundus , & ego. Tandem completo
 „sue termino , venit angelus severus i
 „animam repetens , & trahens in locum
 „plicii , quem aspiciens contremiscet lo
 „aufugiendi non reperiens ; cui angeli dic
 „quid contremiscis ? tu tibi ipse hunc lo
 „præparasti dicens : ubi mundus totus &
 „Et tunc suspirans ex toto corde dicit :
 „mihi profuit totus mundus ? vœ mihi !
 „deceptus sum : quis mihi dabit tempus p
 „tentiae , quod non est amplius , Timea

igitur minas illorum suppliciorum, & designatus inhonorare Deum, quem decet omnis gloria in sempiterna sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LXXVII.

De Consummatione sæculi & Antichristo.

1. „Verba in doloribus facturus sum de consummatione mundi, & sævissimo dracone Antichristo, qui turbaturus est omnem sub cælo regionem, omnesque decepturus in mendacibus signis, eoquod multiplicata sit hominum iniquitas nimis. Magnum tunc Sanctis certamen erit, nulla tempore illo formidabili erit in terris requies, verum maxima tribulatio, siquidem ipse Dominus divino suo ore prædixit, talia non contigisse ab initio creaturæ *Matth. 24.*

2. „Multis sane orationibus ac lachrymis charissimi nobis opus erit, ut tunc constanter in tentationibus permaneamus: sicut enim olim decepit per Balaam Israelitas ad fornicandum & idololatrandum cum mulieribus Madianitis; Ad eundem modum se armabit Antichristus, ut cuncti bestię sigillo muniantur in dextera manu *Apoc. 13.* ac fronte, ne facultas sit homini dextera se signandi signo Christi Salvatoris, nec in fronte gloriosam ejus crucem queat insculpere, novit enim per impressionem crucis Domini potestatem sibi omnem adeptam iri.

Persecutio ejus.

3. „Moneo ergo ne ulla ratione nos la-
 „irretiri patiamur Antichristi, quin potius
 „virtutem crucis Christi nos invincibiles
 „beamus, & clypeo fidei assumpto omne
 „divino fonte consubstantialis increatæ Tri-
 „nitatis spem salutis hauriamus. Inter om-
 „nes vero ista nos orare convenit, ne incida-
 „mus in tentationem. Nascetur autem hic
 „filius ex salacissima muliere, & se humi-
 „li simulet & quietum, injustitiæ osorem, &
 „furem idolorum, pietatis æstimatorem,
 „perperum amatorem, hilarem in cunctos.
 „Iste dæorum gentem honorabit, portenta ei-
 „us in Regem eligetur, a Judæis potissimum
 „honore afficietur, quibus locum suum & tem-
 „plum instaurandum designabit. Cito au-
 „tem ejus regnum erigetur, tres reges pote-
 „rit percutiet, & tunc evomet omnem suam a-
 „ritudinem, orbem terrarum conturba-
 „bit, affliget universa, perdet animas multas,
 „magna sua rabie universum genus mortal-
 „ium in barathrum impietatis & perditionis præ-
 „cipitare studebit. Signa varia faciet, & nu-
 „merum magicis suis portentis & phantasmata
 „decipiet. Quibus sic actis, populisque
 „eum adorandum indes adductis, indig-
 „nabitur Deus, & erunt pestilentiae, fames
 „terræ motus, maris sonitus horribilis,
 „ut præ timore etiam homines in terris
 „interituri. *Matth. 24. Luc. 21.*

*Eliæ præ-
 dicatio &
 interitus
 Antichri-
 sti.*

4. „Cæterum priusquam ista fient, mi-
 „serericors Deus Eliam Thesbiten & Enoc
 „qui palam populo prædicent, ne Antichri-

”

redant. *Apoc. 11. Mal. 4.* Postquam autem
ia tempora cum semi impleta fuerint sce-
sti Antichristi *Dan. 7.* tunc veniet: sicut
algor de cœlo coruscans gloriosus Deus no-
er in nubibus cum gloria incomparabili
ræcurrentibus Angelorum & Archangelorum
gionibus, & signum Crucis præferentibus:
ox item tubæ audietur: Surgite. qui ob-
ormistis, ecce jam venit sponsus: Et in iſtu
cni excitabitur universum genus humanum,
oduceturque impius Antichristus vinctus ab
ngelis cum omnibus dæmonibus coram tri-
nali Judicis, & ducentur simul cum eo,
notquot ejus signum acceperint, omnesque
eccatores & impii ligati, feretque adversus
us Rex sententiam damnationis perpetuæ in
pe inextinguibili. *Apoc. 14. seqq.* Quotquot
item signaculum Antichristi non réceperint,
in speluncis & cavernis occultati fuerint,
im sponso exultabunt in cœlesti thalamo
etitia ineffabili cum sanctis omnibus in sem-
terna sæcula. Amen.

S E R M O LXXVIII.

*de apparitione Crucis in cœlo tempore
judicii universalis.*

Crux boni gubernatoris instar præsentem *Crux ap-*
„vitam nostram custodit, sed & futuram *parens in*
ternam nobis conciliat. Hæc in secundo *judicio.*
ventu Domini apparitura est in cœlo, uni-
rsam terram illuminans *Matth. 24.* adven-
mque Domini annuntians. Tunc cuncti

„prospicientes in sublime formidabile m
 „Regis apparere sceptrum , certi erunt ,
 „illud continuo regem revelandum , & u
 „quisque pavidus tractabit , quo pacto ob
 „tremendo occurret Regi , revolveturque m
 „cunctas actiones suas. Deinde propria u
 „quisque ante faciem suam cernet opera.
 „gnus in illa hora tremenda pavor e
 „quando iudicium illud , ubi nulla erit p
 „narum acceptio , sedebit , & libri illi fo
 „dabiles aperientur , in quibus scripta r
 „rientur opera nostra , quæ fecimus , ve
 „quæ locuti sumus , cogitationes , quas ha
 „mus , ubi descripta erit humana quæ
 „actio sive bona sive mala , de qua ratio
 „reddituri sumus. O quantopere plorabin
 „quando præclara illa contuebimur bona ,
 „a Rege gloriæ accepturi sunt , qui bonum
 „certamen decertarunt : rursusque ex
 „parte conspiciemus horrenda supplicia ap
 „tere , medium vero horum assistere o
 „hominum genus a primo formato. Ad
 „usque ad ultimum omnium hominum , c
 „tosque in faciem procidentes & adorari
 „secundum illud. *Phil. 2. In nomine Jesu o*
 „*genua flectatur cælestium terrestrium & inferno*
 „*& omnis lingua confiteatur quia Dominus J*
 „*Christus in gloria est Dei Patris. Amen.*

S E R M O LXXIX.

De Iudicio & retributione.

Ecce pervenit ad nos o fratres dies terribilis, in qua lumen solis obscuratur, tra decidunt &c. & tunc a Christo iudice avis nostrorum operum fiet inquisitio. namobrem contendamus confusionem horribilem, quæ tunc cunctos consequetur peccatores, effugere, nitamurque bonorum illorum participes fieri, quæ præparavit Christus omnibus iustis. Dum igitur tempus nos suppetit, perniciosas corporis & animæ infirmitates vincere studeamus: vincamus voluptatem sicut continens Joseph, non solum corpore sed etiam mente. Vitemus concupiscentiam pravam, nam hæc Evam gloriā adavit, ut amarulenti cibi gustum appetit *Gen. 3.* Hæc diluvium in mundum induxit: *Gen. 6.* Hæc Sampsonem captivum duxit oculisque privavit. *Jud. 14. sqq.* similiter autem & David concupiscentia victus Uriam teremit: *2. Reg. 11.* Hæc etiam Naboth teriit: *3. Reg. 21.* Quin & hæc miserrimum Judam ad Christum Dominum tradendum impulit. Quocirca felix ille, qui omnis concupiscentiæ auditus & visus, tactus & loratus victor evaserit, & corona pudicitie cornatus eam ad formidabile Christi tribunal portabit. Venite in idipsum adoremus in paribus vocibus dicentes. Alleluja. Venite omnes, Christum glorificemus, quoniam ipsum decet gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LXXX.

*De Judicio extremo, & de Com-
punctione.**Judicii
extremi
discussio.*

„Ecce fratres dies nostri instar somnii præ-
 „tereunt, & subito tremendus Dominus
 „adventus accelerat. Vere formidabilis erit
 „dies illa peccatoribus. Projiciamus a nobis
 „curam rerum terrenarum, quæ prætereunt,
 „nihil enim nobis proderit in illa hora, præter
 „bona nostra opera: & quæcunque etiam in
 „occulto gesserimus sive bona sive mala palam
 „ibi ad judicium proferentur. Horrendum
 „erit hoc judicium in quo etiam absque testi-
 „bus cuncta erunt manifesta coram angelis
 „sanctis, & iustis. Quid vero in die judi-
 „cii dicemus, si exiguo hoc vitæ nostræ
 „tempore negligentes fuerimus? quando ipse
 „ad nos dicet: propter vos incarnatus, flagellatus,
 „crucifixus sum, ut vos sanctos
 „redderem, quid amplius mihi fuit agendum,
 „quod non egerim, ut salvemini? liberam
 „vestram voluntatem volo, nolo cogere, ne
 „saluti vestræ vis aut necessitas imponatur.
 „Jam vos peccatores dicite mihi, quid vos
 „propter me Dominum vestrum perpeffi estis?
 „O Domine! quid peccatorum genus tibi mihi
 „sericordissimo Deo retribuet? Jesu unigenite
 „splendor Patris illumina in me obscuratum
 „oculum mentis meæ, ut te diligam, & cum
 „desiderio tuas jugiter voluntates perficiam,
 „& licet procul a nobis sit Siloe, quo cæcus
 „missus fuerat, calix tamen tremendi tui san-
 „guinis

is lumine ac vita plenus nobis præsto
 hoc nobis calice intelligentiam largire, *S. Eucha-*
 iam fide & sanctificatione ad ipsum acce- *ristia di-*
 us in remissionem peccatorum, & non *gne su-*
 iudicium, qui enim indigne accesserit, *scipienda.*
 um condemnat, non purificans se, ut
 em ac Dominum in pectoris sui thalamum
 piat: est enim anima nostra sponsa sancta
 immortalis sponfi, nuptiarum autem
 læ divina sunt Sacramenta, per quæ
 o jungitur, si digne sumentur. Dilige
 Deum ex tota anima tua, sicut & ipse
 lexit: si quis autem sincere Deum dili-
 dequaquam in terris sed sursum cogi-
 ejus est, inde & dulcedinem ejus sen-
 quam gustavit Paulus Apostolus, eaque
 iatus proclamabit: neque altitudo neque
 indum, neque vita, neque mors pote-
 animam separare a charitate Dei. *Rom. 8.*
 immortalis charitas Dei est, quæ ani-
 illuminat, in cælum sustollit, ut om-
 terrena odio habeat, uti docent sancti
 yres: molle vinculum est, quod tamen
 gladius anceps scindere potest; dissecue-
 tyranni membra Martyrum, charitatem
 m dissecare non potuerunt. Abundet ergo
 itas Dei in nobis, nec constringamus
 ullis rebus terrenis, verum exornemus
 orationibus, jejuniis, vigiliis, lachry-
 , ut quandam fiduciam coram tribunali
 endi Judicis Christi inveniatur. Siquis au-
 terte sibi conscius sit, quod Deo pecca-
 , quamdiu tempus suppetit, possideat
 unctionem cordis, lavetque corpus

*Lachry-
marum
vis.*

„suum lachrymis. Certi estote fratres ,
„fore in terra quid dulcius gratia lachrymarum
„& compunctione cordis in hora illa. Si
„expertus lachrymarum dulcedinem medi
„oratione desideraverit, elevari e terris, et
„extra corpus, imo extra universum sæcu
„in cœlum fertur, & ibi conversatur, et
„niam cum ipso Deo colloquitur, in Ch
„illuminatur, & in Spiritu Sancto jug
„sanctificatur. Quid ergo hac dulcedine
„test esse sublimius, qua anima ipsum D
„ad eum accedens contemplatur? Q
„semper plantas tuas, id est, bona ope
„virtutes lachrymis & orationibus irriga
„sic irrigatæ crescant, fructumque profe
„de die in diem in Christo Jesu Domino
„stro, cui gloria & potentia in sæcula fi
„lorum, Amen.

S E R M O LXXXI.

*In secundum Adventum Domini no
Jesu Christi.*

*Adventus
Domini
ad Judi-
cium.*

I. „**A**ccedite filii lucis, auribus perc
„beatam illam vocem Salvatoris
„stri: *Venite benedicti Patris mei, possidete*
„tum vobis regnum cœlorum *Matth. 25.* Vi
„ut nullus vestrum beata illa hæreditate
„stretur. Immortalis ad mortales descen
„quos, ubi immortales fecit, iterum ad
„trem ascendit: jam veniet cum gloria l
„dicti Patris, ut judicet vivos & mor
„Via vitæ factus est nobis, incedamus

quàm ostendit nobis : sumamus com-
m & oleum in vasis nostris. Ea adest :
cum gaudio in occursum illi : ostendite
tutes vestras , religiosam vitam vestram ,
nnolenti sitis dormitantes , considerate ,
m subito clamor insonuerit , inveniatur
ampadem sine oleo habens , quoniam
aus , quando Dominus noster veniet.

autem scitote , quod nisi brevi hoc
ris curriculo bene certaverimus , per-
n ibi pœnitentiam absque fine acturi

Cæterum in studiis & laboribus ve-
gaudent Angeli , sicut in negligentia
gaudet inimicus , & si brevi hoc vitæ
re negligentes fuerimus , nullam in die
nda excusationem habebimus , nam
Dominus & Salvator noster ad nos sal-
s descenderit , omnis nobis excusatio
a est. Intelligite insidias adversarii
 , nostro enim objicit aspectui volupta-
arnis , longiorem vitæ præsentis expec-
em , ignaviam in operibus bonis : quanto

ille magis in nostram perniciem incum-
tanto nos amplius negligimus , cum
sciamus , quod dies nostri abbreviat
& Dominus gloriæ veniat , ut reddat
que juxta opus suum. Vereor , ne in
impleatur sermo ille : *venient ab oriente
dente , & recumbent cum Abraham Isaac
ob in regno cælorum , vos autem ejiciemini*
Matth. 8. oro te lux veritatis Christe ,
a me fac per gratiam tuam , & prop-
agnam misericordiam tuam miserere
quia benedictus es tu in sæcula sæcu-
Amen.

Nota. Sermo LXXXII. de futuro iudicio. est Sancti Basilii Magni, ut Vossius demonstrat, adeoque suo Authori reservatur.

S E R M O LXXXIII.

*Threm sive Lamentationes de divina
retributione.*

*Anima
pœnitentis
affectus.*

„Immensam Dei benignitatem cernis anima
„mea, tuamque conversionem patienter
„expectantem, & tu nihilo secius contemnis
„nec ob commissa mala plangendo converteris
„At quamdiu scdissimis passionibus parebis
„quousque torpescis? quam veniam in iudicio
„assequeris? quidnam in illa hora tui exitus
„facies: quando amici tui lectum tuum circum
„cumstabunt tibi suppetias ferre nequeuntes
„tu vero nihil tecum feres præter vitia negli
„gentiam tuam coarguentia. Heu anima mea
„quonam tunc profugies, quando horribile
„illud decretum audieris: discedite a me mali
„ledicti? tunc amaro cum fletu dices: Heu
„quid mihi miseræ contigit, & vae mihi, quia
„deprehenderunt me mala, nullumque est
„intolerandæ necessitatis laxamentum, & non
„est, qui misereatur calamitatis meæ: quis
„mihi indulgebit unius diei pœnitentiam? me
„rito peccatores affligimur, sacris enim litte
„ris hanc nobis mercedem attestantibus aures
„non accomodavimus: at ecce nunc fructus
„percepimus incredulitatis. Heu mihi o anima
„mea, quod tu hæc omnia & intelligens, &
„vitare adhuc valens non converteris. Age
„pœni-

nitentiam , priusquam pœnitentiæ fores
erentur. Apud te compella ipsum Crea-
em , placide tibi respondebit : ego remitto
cata tua , neque iniquitatum tuarum re-
dabor amplius. Quare anima in tempore
repto veniam peccatorum tuorum efflagita ,
n quisquis fideliter oraverit , is exorabit ,
pulsanti pœnitentiæ fores aperientur , sic
m repromisit Dominus noster Jesus Chri-
s , cui gloria & potentia cum Patre &
cto Spiritu nunc & semper , & in sæcula
culorum. Amen.

S E R M O LXXXIV.

Pia ad Deum Oratio.

„Peccavi in cœlum coram te Domine , *Pœnitent-*
„nec jam sum dignus vocari filius *tis oratio.*
as , aut oculos in cœlum attollere præ mul-
titudine iniquitatum mearum , labiisve im-
ris gloriosum nomen tuum invocare , quæso
projicias me a facie tua , ne miser peream ,
i enim me gratia tua protexisset , jam pe-
stem , hac autem fretus spero te mihi vires
ebiturum , ut saluti meæ consulere possim.
nunc ad te supplex confugio , rogans ,
in viam rectam me reducas. Effunde in
multitudinem miserationum tuarum , sicut
m in filium prodigum effudisti : miserere
i sicut olim peccatricis , & latronis , &
blicani misertus es ; venisti enim , ut non
hos sed peccatores ad pœnitentiam vocares ,
ia te decet gloria in sæcula sæculorum.
nen.

SER.

S E R M O LXXXV.

*De die Judicii Threnos seu Lamentatio.**Judicii
timor.*

1. „Exquisitum Judicium æquissimi Judicii
 „anima mea nos manet: in jus vocat
 „sistemur, nudi & aperti, ubi non opes in
 „perant, non Rex præpollet. Adsunt accu
 „satores opera arguentes, & obstrusissima di
 „quirentes. Qualis tunc terror! Quare re
 „pisce o anima mea, & modo peccata tua de
 „plange, ne repente mors te corripiat, quæ
 „nullus est apud inferos poenitentiae locus
 „convertere, Christus te patientissime expec
 „tat, & humanissime excipiet. Domine De
 „benignissime, in me id obsecro demonstra
 „Animæ meæ, quam formasti, ac cujus car
 „in cruce pependisti, pro bonitate tua mis
 „rere, & pro misericordia tuere.

S E R M O LXXXVI.

*Lamentatio ad animam negligentem.**Non de-
speran-
dam.*

„Anima obsecro ne nimium angaris, si pec
 „catorum multitudine obruaris, noli ad
 „teipsam æternum ignem desperando attra
 „here. Propter te Christus crucifixus est, &
 „te a se repellit? absit. Novit hominem in
 „ærumnis esse positum, non ergo simus pusil
 „lanimes, non lucrum sibi computat, suppli
 „ciis nos tradere. Peccatorum pondere præ
 „gravatus es, non ideo confundaris clamar
 „ad Dominum: accede, ne verearis: imitar
 „filius

illum prodigum, qui postquam abligurisset omnia sua, confidenter ad Patrem rediit, quem Pater pluris fecit, quam consumptas ab eo pecunias, & qui confidenter accesserat, in Domini ordinem restitutus est. Sic & tu o anima omni rubore deposito constanter pulsa & plane accipies, quantum opus habebis. *Luc. 11.* Veni igitur cum precibus, consolare, & comede manna indeficiens, Angelorum nimirum escam; veni, ut contempleris gloriam Dei; veni & in paradiso deliciarum commorare: relinque paucissimos annos, ut æternitatem consequaris: non te conturbet transeuntis hujus sæculi vita longior, nam prorsus brevis est. Paratum igitur te præbe & ad iter expeditum: noli seipsum superfluis hic gravare curis; hiems prope est, tectum illud occupare festina, quod nos quoque prosequimur per gratiam Christi. Amen.

S E R M O LXXXVII.

*Pia animæ pœnitentis & ad Deum
recurrentis Precatio.*

Heu, heu mihi maximis peccatis prægrato, vato: peccavi super numerum arenæ maris. Ad quem confugiam, nisi ad Te misericordissime Deus, miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam &c. Ad te propter infinitam bonitatem tuam confugio, & obsecrans exclamo: Averte faciem tuam a peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele propter sanctum nomen tuum:

„tuum : nihil enim quod tibi offeram habeo
 „non opus aliquod bonum , non cordis mun-
 „ditiem. Cæterum in tuis confido miseratio-
 „nibus , meque ipsum in eas projicio , rogans
 „ut cor mundum in me crees , & spiritus
 „principali confirmes me , ne rursus facile
 „peccatum dilabar , sed deinceps tibi serviam
 „in sanctitate & iustitia omnibus diebus vite
 „meæ , quoniam tuum est regnum & impe-
 „rium in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O LXXXVIII.

Confessio seu Precatio ad Deum.

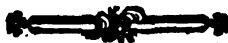
*Oratio
 pro obti-
 nenda
 gratia
 divina.*

„Sana me Domine & sanabor , qui solus sum
 „piens & misericors es medicus , sanans
 „vulnera animæ meæ ; & oculos mentis meæ
 „illumina , ut tuam erga me redemptionem
 „jugiter agnoscam. Gratia tua mentem meam
 „fale veritatis condiat. Incendatur cor meum
 „flamma charitatis tuæ , quæ tamquam spinas
 „& tribulos comburat cogitationes pravas.
 „Tua mihi gratia Domine præstitit fiduciam ,
 „loquendi ad te , desideriumque tui , quo fla-
 „grat animus , me ad te accedere cogit. Qui
 „suscepisti duo minuta viduæ pauperculæ
 „Marc. 12. suscipe deprecationem servi tui ,
 „& da , ut templum efficiar divinæ tuæ
 „gratiæ , quæ quomodo tibi placeam , me
 „doceat , ne aberrans peccem tibi. Qui deli-
 „tiis paradisi fruuntur , ipsi pro me orant , ac
 „te solum benignum interpellant : exaudi ergo
 „deprecationem eorum , & salva me per inter-
 „cessio-

*Intercessio
 Sancto-
 rum.*

cessionem illorum ; ego vero per eosdem gloriam tibi offeram , quod oratione eorum exaudita sis misertus mei. Perfunde cor meum unctor hominum rore Divinæ tuæ gratiæ , ut floribus compunctionis , humilitatis , dilectionis , ac patientiæ exornetur. Os meum d laudem & gloriam gratiæ tuæ aperi , & one terminum cordi meo per gratiam tuam , ut non declinet in dexteram vel sinistram aulchritudine tua , & largire mihi ex sancto uo semine , ut manipulos tibi offeram pleios confessione & compunctione operum , & um gratiarum actione exclamem : gloria ei , ui dedit , unde ipsi offerre liceat. Exaudi Domine preces servi tui per intercessionem unium Sanctorum tuorum , qui in omnibus benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

Nota. Concluditur hic Tomus primus operum S. Ephræm Syri per varias ad Deum preces , tum ex doctrina illius , tum ex tractatibus & sermonibus illius compilatas & excerptas , quas quia suis locis in compendio jam continentur , hic repetere superfluum foret.

S. EPHRÆM SYRI
OPERUM
TOMUS SECUNDUS.

S. Ephræm Syri narratio ad monachos
de sua conversione.

*Conver-
sionis hi-
storia S.
Ephræm.*

Sanctus Abbas Ephræm accedentibus ad
sum fratribus de seipso narravit, dicens
„Quando adhuc puer eram, quodam die
„rentes mei in suburbana extra civitatem
„serunt me, ubi reperi in medio sylvæ ju-
„cam pauperis cujusdam portantem uter-
„pascentem, quam lapidibus tamdiu perseq-
„cæpi, quousque in terram cadens & post
„num pedum creptum ederet ac moreretur
„noctuque a feris devoraretur. Cum obvia
„in sylva haberem pauperem, cujus erat ju-
„venca quærentem illam, qui me interrogavit
„fili nonne sæpe occuristi juvencæ prægna-
„in sylva ista, contumeliis illum per summa
„injuriam oneravi. Accidit autem post me-
„sem, ut iterum a parentibus ad suburbs
„missus, advesperascente die apud pasto-
„rium diverterem, cum vero nocte illa fe-
„in caulam irrumperent, & gregem per
„vam dispergerent, apprehenderunt me
„mini gregis objicientes, quod fures indu-
„sem, & cubito ligatum tradiderunt me Pi-
„tori, qui me detrudendum misit in carcere

eregi dies quadraginta , post quos dormi mihi astitit adolescentulus , cui cum in meae incarcerationis narraſſem , ille subridens inquit : te culpa vacantem , quod ad hoc attinet , ſcio tamen quid ſ ante diebus egeris , quomodo lapidiſecutus ſis juvenem pauperis viri , ue occideris : intellige ergo injuſticiam eſſe apud Deum , ſed iudicia Domini ſ multa. Deinde poſt alios quadraginta miniſtri detractis mihi veſtibus laceris annis induerunt , & ſic me nudum ad eum adduxerunt , ego autem amare fle- , & Deum invocabam dicens : Domine potens ſalva me ex iſta neceſſitate , ut fieri queam monachus , & tibi infer- Prætor autem mandavit miniſtris , ut quatuor ex partibus diſtentum loris nervis cæderent. Unde aſſeſſor præ- ad ipſum : reſervetur iſte , ſi placet , ud iudiciũ , quia tempus eſt prandii : or autem me ferreis conſtrictum vincu- lucendum curavit in carceres. ubi ſolus ſos viginti quinque dies Exhibuit autem rum in ſomnis viſus adoleſcens , dicens : ſ ne es Ephraim , quod juſto iudicio mundum gubernet ? at ego ad ipſum : Domine tertior ſum factus : ſed miſerere amuli tui , & educ me de carcere iſto , rear fieri monachus : ipſeque ſubridens adhuc ſemel examini ſubjiciſis , & di- cis. At ego : plagas reformido : ipſe au- id me : quoniam ob immodestiam tuam intraſti , quid poſſum tibi præſtare ?

m Analyſis Tom. XI.   A a   „ve-

„verumtamen ne timeas , non multis sub
„ris : Veniet alter iudex , qui te liber
„Post quinque itaque dies advenit alius Ju
„qui erat familiariter versatus in domo meo
„parentum , & post dies septem interroga
„num vincti detinerentur in carcere , qu
„spondente , quemdam adolescentem ibi
„neri , octavo die iussit procurari proces
„eoque pro tribunali sedente mandavi
„quæstionem me produci. Apparitores au
„imposuerunt collo meo catenas ferreas
„laceris pannis contexerunt , & sic me J
„præsentarunt. Videns autem me iudex a
„vit. Verumtamen ex legum rigore ult
„inquisivit , & jam cognoscens , quod
„accusatus detinerer , iussit me dimitti ;
„ministri solutis vinculis redditis vestime
„meis dimiserunt me ; ego autem e ves
„in montem ascendi ad magnum venerand
„que senem , ad cujus pedes procidens , e
„ratisque ei cunctis , quæ acciderant , assu
„sit me in monachum. Porro ista vobis
„litatis ergo recensui Fratres , ut & vos e
„modi audientes unanimiter mecum glo
„cetis Deum , qui omnes homines vult sa
„fieri , & ad agnitionem veritatis perven
„ipsi honor & gloria in sæcula sæculor
„Amen.

*Canticum spiritale in laudem & amorem
doctrinæ & sapientiæ ad juventutem
christianam.*

„**L**argire o Deus doctrinam amanti doctrinam
„Et præceptorem bene docentem in regno
tuo exalta.

„Amanti doctrinam multa concedetur doctrina,
„Et qui amat otium, numquam prospera-
bitur.

„Diligentiam tibi vindica magnum sapientiæ
thesaurum,

„Et relinque negligentiam perditionis æra-
rium.

„Libros diligenter perlegas, ut ex illis sapien-
tiam discas,

„Et ne ventri tuo indulgeas, ut non quæ
acquisisti perdas.

„Amicum te semper præbe hominibus amicis
Dei,

„Et homines ebriosos ne sequaris.

„Timorem Dei initium omnis sapientiæ eligo,

„Et tuos honora parentes, ut eorum præ-
catione conserveris.

„Posside aurum cum mensura & doctrinam sine
mensura,

„Ut quando in magnis fueris angustiis sit
tibi delectatio.

„Si aurum possideas & argentum, ne extollaris
& superbias,

„Verum in omnibus viis tuis sapienter con-
versari studeas.

„In tua pueritia esto humilis , ut senectute
tempore exalteris ,

„Et te moribus assuesce bonis , ut lætam vi-
tam ducere possis.

„Si quando eris inter senes , non sis ad loquen-
dum velox ,

„Tace donec interrogeris , & tunc responde
placide.

„Verba tua sapienter profer , ut qui auscultant
te laudent ,

„Et bene tuis præcentur parentibus & præ-
magistris orent.

„Tempus ita partire , ut verferis ordinate ,

„In cibo , potu , sermone , oratione , & la-
tione.

„Da animæ tuæ bonorum operum viaticum
quamdiu potes ,

„Ut dum hinc proficiscaris , indigens ibi
non reperiaris.

„Coerce linguam a juramentis , blasphemiis
& convitiis ,

„Et tua lingua psallat dulces voces laudis.

„Miserere puer pueritiæ tuæ , ne sis esca igni

„Et temporis senectutis & infirmitatis fu-
turæ recordare.

„Præstantior est sapientia armis , & doctrina
divitiis ,

„Et mellor est puer sapiens , Rege sene in-
sapiente.

„Posside doctrinam , & ordinatus sis in viis tuis.

„Ut hic magnificeris , & ibi regni hæres
efficiaris.

„Senio-

„Seniores te honora & eorum conversationem
ama :

„Quotidie ad eorum pedes sede & colloquia
eorum audi.

„Libri sint mensa tua & delitiæ, quibus refi-
ciaris,

„Illique tuum sint stratum, ut somnum
tranquillum dormias.

„Socium malis ne te præbeas, nec mendacibus
adhæreas,

„Cum adversariis ne contendas, nec cum
temerariis ambules.

„Ne nimium turberis, ne in manus inimico-
rum incidas,

„Nec nimis audacem te præbeas, ne te
spernant, qui te noverunt.

„Amplectere consilia sapientum, & præcepta
custodi parentum,

„Nec jures, nec ulli a quo læsus es, men-
dadium dicas.

„Cum alicui socius fueris, ne te pecuniæ cu-
pidum præbueris,

„Et sicut ipse tecum, ita cum proximis be-
ne age.

„Ipsa tibi veritas in omni actione lux sit,

„Et tua sint verba: est, est, non non, ut
verum dicere credaris.

„Veridici sermones tui sint, ut ab omnibus
diligaris,

„Et pro te pariter orent absentes & præ-
sentes.

„Benefac quantum potes domesticis & ex-
traneis,

„Et bona verba profer cum bonis atque malis.

- „Spera in Domino & custodi vias ejus,
„Et in vana spe hominis non confidas.
„In Deo solo vere confidito,
„Quia qui confidunt in eo, beati in utroque
erunt mundo.
„Mundus transit, sicut scriptum est,
„Et judicium stat firmum, sicut signatum est.
„Memineris o puer non peccare,
„Et si peccaveris, mox poenitentiam agas.
„Deum laudatione & confessione celebra, vi-
gila, jejuna, ora,
„Et tua cantet lingua dulcia cantica laudis.
„Ore tuo affuesce laudare Deum,
„Et lingua tua clare glorificare eum.
„Jejunium quadraginta dierum jejuna, & panem
tuum esurienti suppedita,
„Et septies in die ora, sicut a filio didicisti
Isai.
„Stude potius bonam habere voluntatem
quam opes,
„Quia majus illa in rerum natura nihil est.
„Hæc lege & in bonis operibus te exerce,
„Ut satietur anima tua suavibus oblecta-
mentis.
„Confidera diligenter verba, quæ tuis labiis
depromis,
„Et conversare ut sapiens in cunctis mundi
actionibus.
„Cogita in hoc tuo hunc in mundum ingressu
& egressu,
„Quia ex nihilo factus es, & in nihilum
reverteris.
„Revolve animo multos, qui ante vixerunt,
„Reges sublimes, nobiles atque potentes.
„Et

„Et cerne , quod ex mundo emigrarunt ,
 „Et tu sicut illi emigrabis.
 „Verba divinæ prædicationis , si peccator es ,
     lubens audi ,
 „Et si justus sis ab omni iniquitate te custodi.
 „Auditio iudicii horribilis est , quivis ab ini-
     quitate recedat ,
 „Nec implicetur creaturis , ut non hæredi-
     tet tormentum ignis.
 „Majestatem Domini tui quotidie admirare ,
 „Et confitere ac collauda sine intermissione.
 „Quia totum licet mundum possideas ,
 „Non te liberabit a morte.
 „Trinitas S. S. nos corroboret , ut ejus semper
     faciamus voluntatem ,
 „Et nos ab igne liberet præparato operan-
     tibus iniquitatem.
 Laus Deo , honor & gloria
 In sempiterna sæcula. Amen.

Epistola ad Joannem Monachum.

De Patientia , humilitate , & modestia animi.

„Recte agis , exemplum bonorum operum *Bono ex-*
 „teipsum præbens , & potissimum fra- *emplo*
 tribus qui tecum habitant , ut quibus sermo *præluce-*
 plenam fidem non facit , opus ipsum persua- *dum.*
 deat : spiritualia vero ministeria non contem-
 seritis , neque corporalium necessitatum præ-
 textu Synaxin vestram neglexeritis. Eloquia
 enim Dei meditata & suaviter decantata ani-
 mam nutriunt , corpus custodiunt , dæmones
 repellunt , & animæ tranquillitatem generant.

*Propria
prudentia
non inni-
tendum.*

2. „Porro de tentantibus ea, quæ mo-
„excedunt, & in gravissima pericula in-
„rentibus commonefacere vos volo, non
„sapiendum esse, quam oportet sapere.
„sapiendum ad sobrietatem *Rom. 12.* ac
„enim, quosdam fratres relictis suis celli-
„terram desertam se contulisse, qui sæ-
„patribus moniti non paruerunt dicentes:
„ut pastores discedimus, & ut se videru-
„terram desertam conclusos, cæperunt
„menter cruciari, & nequiverunt se ex v-
„sima eremo expedire: unde fame, si-
„frigore ac æstu pereuntes ab aliquibus
„loca habitationum reportati, alii mortui
„adhuc salvati longo tempore infirmi facti
„& ipsa experientia cognoverunt, nihil
„que consilio faciendum esse: multi siqui-
„in terram infructuosam progressi sibi
„mortem intulerunt sub obedientia vivere
„lentes, vel manibus laborare nolentes.
„igitur oportet sine prudentia propriis at-
„consiliis, sed proprio se metiri modulo
„in charitate Dei proximo humiliari: (s-
„autem existimet, se perfectam adeptum
„virtutem, nec sic sibi fidat. ne in i-
„dicatur: *rex temerarius incidet in mala Pro-*
„Unde etiam sancti Patres, nihil teme-
„inconsiderate egerunt. Sic de S. Ma-
„narratur, quod sibi molestiam cogitat
„exhiberent dicentes: abi in interi-
„eremum in qua pugna perstitit per a-
„quinque dicens. Ne forte a dæmonibus
„sugg ratur: cum vero persuaderet cogi-
„egressus in eremum reperit ibi duos l-

nudos , quos Macarius interrogavit ; modo possum fieri monachus ? & illi ad idem nisi quis renuntiaverit omnibus , & in mundo sunt , non poterit fieri monachus : ad quos ipse : ego infirmus sum , non ita valeo , ut vos : cui illi : si neas , ut nos , sede in cella tua , & peccata defleas.

Sic & S. Antonius nonne in monasterio vivebat ? neque ipse solum hoc instituto usus est , sed & reliqui Patres , eorum vitam & mores etiam nos regia via edentes æmulemur , & demus operam etiam , jejuniis , vigiliis , orationibus , labori numero , obedientiæ & auscultationi divinarum Scripturarum , ne mens nostra sylvat : potissimum autem participatione nostrorum mysteriorum dignos exhibeamus , inhabitans in nobis Dominus liberet nos a maligno. In cunctis autem sinceram charitatem ad invicem & in omnes sectemur , non ex proximo comparat sibi quis malum bonum. Sit ergo inter nos & vos Dominus fons vitæ , qui gaudium pacem sanctificationem & spem bonam pluit super quætes eum in veritate,

*apomnasticum sive admonitoria oratio
in formam velut Epistolæ.*

tuam Frater novi promptitudinem , & in
„Deum amorem , & idcirco tibi suadeo,
Sanctorum perfectorumque Patrum vesti-
persequaris , & ab iis discas , quomodo
vum Dei versari oporteat : considerans

*Sancto-
rum vir-
tutes imi-
tanda.*

„aliorum perfectam fidem , alterius spem in
 „Deum , hujus vero duplicem charitatem , in
 „Deum & in proximum. Eos ergo imitare
 „& quomodo nonnulli variis passionibus ab
 „hoste impugnati per orationes ad Deum
 „confugiunt , & gratiæ auxilio immundas co-
 „gitationes vincunt , & ut uno verbo dicam
 „cunctorum divinam vitæ rationem , & insti-
 „tutum. Cum igitur in medio tanti thesauri
 „habites , ditari stude. Nolim autem mihi
 „respondeas : Monasterium ingressus sum , &
 „habitum angelicum gesto : non modo enim
 „homines , verum etiam Deus ipse non exter-
 „no delectantur habitu , sed bonorum operum
 „fructus exquirunt. Consiste igitur instar ar-
 „boris floridæ fructusque tuarum custodi virtu-
 „tum , ne superbix vermis subrepat , aut quid
 „aliud vetitorum te non sentiente in corde
 „subeat , ac te a cœlorum regno sequestret.
 „Cæterum sobrietatem & vigilantiam cole in-
 „lege Domini meditans die ac nocte , mundum
 „que deferens ac Christum sequens sic curre ,
 „ut apprehendas. Ne alienarum actionum
 „censorem te præbeas , sed tuam ipsius vitam
 „quotidie instituere contende ; singuli enim
 „de propriis actionibus rationem reddituri
 „sunt Deo. Ipse igitur quotidie tuas cogi-
 „tationes discerne , & tecum sic loquere : Pie-
 „tatemne ac religionem colo ? rursumque
 „decerne , & intra te dicito : nonne parum
 „laboro , benene an male vivam ? numquid
 „otiosa loquor ? irascor ? sicque sigillatim sin-
 „gula vitia discernens malum detestans bono
 „adhæreo , nemo enim bonus nisi solus Deus ,
 „qui

ii cunctos salvat charitate sua in Christo
 su D. N. cum quo Patri una cum S. Spi-
 tu gloria & honor in sæcula sæculorum.
 men.

DE VIRTUTE
 AD NOVITIUM MONACHUM

Adhortationes quatuor.

Prologus.

Dominus mandatum de diligendo invicem *Sermonis*
 „dedit nobis; charitatis autem opus est, *artificium*
 iam adhortari invicem in timore Dei. Quo- *non spe-*
 am igitur a parvitate mea sermonem audire *andum.*
 petivit tua pietas, meipsum propter obe-
 dientiam Christi charitate cooperante hæc in
 unc retuli commentarium. A nobis autem,
 ii inter fratres versamur, non requires, ver-
 rum artificium, quod non didicimus, sed
 simplicitate, quæ in charitate tibi sunt
 inscripta cum charitate accipito, & quæ
 niter a nobis denuntiata sunt, efficaciter
 hibe his, qui tecum sunt, illosque ad
 servandas nostræ profundæ inscitæ admo-
 tionibus hortare, ne fratres in fraudem im-
 allantur & seducantur.

Adhortatio Prima.

„Si vitam solitariam in eremo colueris, *Exempla*
 „sanctorum Anachoretarum spiritalis *piorum*
 exercitationes ob oculos tibi constitue, sin *imitan-*
 item in cænobio fratrum degeris, regulas *da.*
 „con-

„conventuales ne despexeris ; præclarum
 „enim non magnifice de seipso sentire , n
 „aliquid agere , quod ex cæco sui amore
 „catur , eoque damnationis sententiam su
 „Decet igitur in Synaxi & conventu cum
 „fratribus convenire , in vigiliis , labori
 „& exercitationibus manuum , quod hu
 „tatis signum est , nec non communem
 „aliis mensam extra infirmitatem frequen
 „ingenio autem instabilem esse , & menti
 „gari de loco in locum , diaboli impug
 „est : & quidem in cænobio degentem ere
 „imaginari facit , cum tamen satis mult
 „cænobio sit solitudo : in eremo autem
 „santibus tamquam nimis squallida & o
 „consolationis expertia illa loca fugienda
 „det , ut instabilem ubique fratrem red
 „nullamque virtutem ad perfectionem pe
 „cat. In monasterio igitur residens Regi
 „cum timore Dei sequere , licetque his in
 „ad comedendum tradatur , semper ci
 „cum gratiarum actione sumito , & siquid
 „tres pietate inter alios magis conspicu
 „ciunt , fac & ipse , & in Domino profi
 „Quodsi in disceptationem mens veni
 „quasi multa in mensa apposita sint ferc
 „cogitemus , non nostra cibos ordinal
 „præparatos esse : quodsi vicissim parata
 „& perpauca videantur , & id animus
 „molestius , cogitemus & Dominum p
 „hordeaceos non respuisse : ultra tamen i
 „suram temperantem esse velle , ut puto c
 „mendabile non est , sicut neque utile
 „debitam temperantiam spernere. Quer
 „mo

„modum enim per diuturnam abstinenciam sibi
 „quis corporis enervationem, remissionemque
 „ad sua obeunda munia parit, ita & nimia
 „ciborum repletio homines damnabiles reddit,
 „& per intemperantiam voluptatibus, quæ
 „infra ventrem sunt, subjicietur incontinens.

2. „In eremo autem versans dignas semper *Eremita-*
 „tecum virtutes habe: rectam de fide senten- *rum vita*
 „tiam, animi submissionem, vigilantiam & *et mores.*
 „fortitudinem, distractiones autem animi, &
 „avaritiam fuge: sinceram sanctitatem cole,
 „& patiens laborum esto. Omnium te con-
 „solatorem præbe, ad indulgentiam erga alios
 „promptus sis, in contemplatione evagatio-
 „nem fuge, corporalem imbecillitatem, &
 „mortis præsentiam ne timeas, verum sic
 „cum lætitia exitum expecta, quasi ab exilio
 „in regnum cælorum sis revocandus secundum
 „eum, qui ait: *cupio dissolvi & esse cum Christo.*
Phil. 1.

3. In cœnobio degentem hæc amplecti *Cœnobita-*
 „oportet. Obedientem in Domino se præbere *rum vita*
 „absque ulla contradictione, compatiemtem in *et mores.*
 „proximum, ab inani gloria alienum, ava-
 „ritiæ ac dominandi non cupidum, & reve-
 „rentiam exhibere erga alios, vigiliis & ora-
 „tionibus intentum, & in piis exercitiis ope-
 „raque manuum tolerantem. Fugere etiam
 „oportet hæreticos & homines perniciosos,
 „tacere autem vetita, Deoque non placentia:
 „abstinere item a turbis, rebusque mundanis;
 „non oberrare a cella in cellam, non scanda-
 „lum proponere proximo, non sine iudicio ac
 „ratio-

„ratione verba proloqui, neque iracundi
 „obsequi, non delectari ornatu vestium,
 „carnem ad pulchritudinem exterere,
 „oculum effrænatum habere. Nec calli-
 „atque astutus videri quis optet, ne in va-
 „incidat gloriam, quæ voluptatis, ira-
 „moeroris procreatrix est, magis autem
 „sum curet exhibere simplicem & facil-
 „corpus ab omni cogitatione peccati custo-
 „nec Creatori suo mentiatur: donum
 „nos ipsos obtulimus Domino, & ad arbit-
 „nostri munus auferre non licet, &
 „Deo animas suas consecrarunt, corporis
 „potestatem non habent. Beati, qui hæc
 „vant, gaudentes enim & collaudantes De-
 „in regnum cælorum introibunt, quod uti-
 „nos consequamur gratia & benignitate
 „Jesu Christi, cui gloria in sæcula sæculor-
 „Amen.

Adhortatio Secunda.

*Deceptor-
 res bono-
 rum vi-
 tandi.*

1. „Qui virtute exciderunt, nituntur
 „plantare cœteros, ne soli in d-
 „core versentur; loquuntur humilia, dul-
 „que respondent, ut a modestia avellentes
 „obsequentes in peccata deturbent. Dic-
 „cur nos abominaris? ille & ille, de qu-
 „accepimus eadem agunt. Quapropter al-
 „tibi cave, ne mollibus suis verbis combu-
 „te: hi enim corruptores alios stantes deji-
 „nituntur, alios autem lapsos per desper-
 „nem interficiunt; & cum dicendum fo-
 „peccasti, non adjicias ultra, sed peccato-
 „tuorum veniam deprecare: vel quando

„9

quem rursus ab opere execrando abstinere conspexerint, mox absurdis causis illum onerant, cum dicunt: ille frigidi est temperamenti. Convincuntur etiam in hoc, quod hoc non bona mente proferant, quia non solum homines calidi sed & frigidi temperamenti dono continentiae indigent, cum atrosque inimicus impugnet & tribulet. Cave igitur ne ab hominibus volupratum amatoribus abripiaris, qui diversimode lascivientes propria coinquant corpora.

2. „Esto igitur prudens sicut serpens, & Humilitatis effectus.
 simplex sicut columba, quia in medio luporum versaris: ne mori verearis pro Christo. Cave propter humanum timorem perdas continentiam: cave mandata divina spreveris, & quamvis non adsint, qui reprehendant, nihil tamen latet Dominum. Sive ergo in cenobio sive in eremo degis, puritatem & humilitatem ne despexeris. Humilis inani non ducitur gloria, nec elatum se gerit circa obsequium proximi ob timorem Domini. Humilis propriam voluntatem non ponderat veritati contradicens, sed veritati paret; ob proximi profectum non invidet, nec gaudet super alterius ruina, gaudet vero potius cum gaudentibus, & flet cum flentibus. Humilis paupertate pressus non abjicit animum, & in prosperitate & gloria non insolenscit. Humilis alium fratrem apud alium non traducit, sed pacificatorem agit malum pro malo non reddens. Humilis non maiores solum diligit & honorat, sed inferiores „quo-

„quoque : totis viribus pietatem sectatur,
 „non corripitur ira , non agit contumeliose,
 „neque vociferatur ; non malitiose nec callide
 „rem gerit , nec pigrum se præbet , etsi medi
 „nocte ad opus vocetur : obedientem etiam
 „mandatis Dei exhibet : si verba increpatori
 „audierit , non obmurmurat , neque accept
 „etiam alapa impatienter fert , amorem
 „ipsius detestatur , neque primas tenere cupit
 „delectatur audire sermones spirituales , suar
 „que mentem a præceptis Altissimi non
 „mouet. Vere beati tales , quoniam ad
 „eos dicit Dominus : non amplius vos voca
 „servos , sed amicos & fratres. Ipsi gloria
 „sæculorum sæcula. Amen.

Adhortatio Tertia.

*Contra
 turpes co-
 gitationes
 remedia.*

I. „**D**e quibus cogitationibus mihi locutus
 „es , non me latet , nam & ego ipse
 „ab iisdem passionibus molestor. Quocirca
 „oportet nos assidue orare , ut nos liberet
 „Dominus ab insidiis diaboli , neque enim nos
 „in quiete & solitudine tantum exagitant , sed
 „& in domo Domini convenientibus insultant
 „masculorumque corpora impudice nos con-
 „spicari efficiunt , & ad impuram actionem
 „nos falsa imaginatione illudunt ad contur-
 „bandum fratrem , ne pura mente immaculati
 „Salvatoris nostri Dei attendat mysteriis , at-
 „tamen per oculorum custodiam , mentisque
 „attentionem ista superabit continens divini
 „cooperante gratia. Porro si quis ab acerbis
 „hac velit liberari servitute , bellum cum dia-
 „bolis

holo committat oportet. Sed forte quis dixerit : quomodo ergo libidinosos vehementer ab inutilibus passionibus impugnari ceruimus , cum tamen non permittatur iis respiscere. Verum hoc bellum ab illis non secundum virtutem fit , & ad resistendum tyranno , sed ad passionem servitutis voluptatum , unde neque voluntate ab inimico separantur , & oppugnantur , non quasi contraria tyranno sapiant , sed ut pravarum voluptatum vilissimas functiones non recusent. At Sanctorum certamina non sic se habent , nam dum oppugnantur , resistunt , & dum incontinentiæ flamma incenduntur , continentiae remedium adhibent , ac dum vexantur , sustinent , ipsamque materiam praesentem auersantur propter timorem Domini. Oportet autem in certamine supplices ad Deum voces destinare ; & licet vehementer insanians tyrannus septuplo fornacem voluptatum succenderit , tamen confidant , qui spem posuerunt in Domino , quod paulo post fornax in ventum roris flantem mutabitur , & quem antea timuerunt tyrannum , ipse eorum umbram contremiscet.

2. „Beati igitur , qui sanctificationem cu-
 „rodunt in humilitate & misericordia , quodum pra-
 „niam profunda pace perfruentur membra ip-
 „sorum , dum eorum animus in Spiritu Sancto
 „laetabitur. Nemo autem se quietem consecu-
 „rum confidat , si obsequentem se hostis vo-
 „luntati praeberit , quia ipse tyrannus iis
 „tamquam mancipiis abutitur , ad quodcu-
 „que

„que opus impium eos pertrahens. Beati ,
 „non inciderint in retia ejus , vel si inci
 „runt , diruperunt ejus laqueos , & exil
 „runt ab eo profugientes , ut piscis e sag
 „salvatus. Demus ergo operam , ut laque
 „inimici bonis evitemus operibus . antequ
 „illucescat dies illa magna , in qua rev
 „buntur , quæcunque in occulto egerin
 „Magnum naufragium peccati opus , & c
 „tantam jacturam pro nihilo putet? Enitan
 „ne tanto periculo succumbamus , nos e
 „propria negligentia a passionibus opprimii
 „sine molestia vivere volentes , & importu
 „causas in nobis ipsis effingentes , dum
 „quidem ait : ab infantia in monasterio co
 „moratus sum , & ideo acrius mihi passio
 „inhærent. Sed audiat talis , quod m
 „Sanctorum a juvenili ætate bonum certan
 „decertantes voluptates proculcarunt. Al
 „autem rursus : in mundo inquit educa
 „sum , multorumque malorum periculum fe
 „unde & consuetudo compellit me ad ap
 „titus. Audiat quoque iste , multos San
 „rum , qui antea improbis improbiorem
 „tam duxerunt , demum vivendi mutan
 „modum optimos extitisse , paruerunt enim
 „animo dicenti : *Noli æmulari in malignanti*
 „*&c. Ps. 36.* Malignus ille nos suis præstigi
 „ad noxia quæque impellens fascinat , ad
 „vini nos timoris adducere studens conter
 „tum : cæterum nos acrioribus cogitationib
 „& consiliis venenum ipsius repellamus grã
 „D. N. Jesu Christi nobis cooperante , cui g
 „ria in sæcula sæculorum. Amen.

Adh

Adbortatio Quarta.

emus mentem nostram meditationi divi- *Rebus di-*
 ,, norum eloquiorum, orationibus & cogi- *vinis in-*
 onibus bonis, nam meditatio vana opera *cumben-*
 itatis fuscitat, at meditatio bona bonum *dum.*
 tum reddit. Revolvamus etiam mente,
 id multi tyranni regiones occupaverint,
 perierunt, quasi non fuerint: Multi item
 es imagines, columnas & præclara sibi
 alchra extruxerunt, quæ cuncta vanitatis
 ra in nihilum defierunt. Qui vero in
 o ditari, & in ipso celebrari malunt, vi-
 i sibi æternam gloriamque indissolubilem
 ant. Studeamus ergo fructus facere poe-
 entiae, ne a gaudio illo exclusi emitta-
 r in terram æternarum tenebrarum. Fuge-
 ra tenebrarum, vitium tenebræ sunt,
 us vero lumen: vitium dum investigatur,
 s denigrat operarios, virtus dum exerce-
 , suos cultores illustrat. Ne autem existi-
 s te solum præ cunctis hominibus affligi,
 n impossibile est homini in hoc sæculotri-
 ationibus & molestiis non tentari, & qui
 enis rebus distrahuntur, per huiusmodi
 que affligentur, qui vero spiritualia con-
 antes in spiritualibus laborant, beati
 nt, fructus enim eorum multus est in Do-
 io. Patientia perfecta tibi sit. Mundus
 milatur pelago, portus vero est vita reli-
 ta. Si porro in cœnobio constituti non
 eramus, & dum soli sumus, non quiesci-
 s, ubi igitur nostrum diversorium erit?
 vincti Salvatoris nostri Dei sumus, ne vin-

„cula tribulationum erubescamus , sed cum
 „gaudio illa sustineamus. Siquis porro opu
 „laboris molestius ferat , quot sunt secundum
 „mundum manibus ac pedibus laborantes
 „homines divites , qui nec noctu diuqu
 „quiescunt necessitate laborum oppressi. Po
 „sitemus igitur laborem voluntarium & p
 „tinentiam spontaneam propter timorem De
 „Præterea a refectione surgens noli vagari p
 „cellas , sed in tua cella quiesce , multu
 „enim diabolus per vinum decepit , quare p
 „refectionem in alia cella versari signum
 „audaciæ & perversitatis : nam ex confesse
 „nibus ejusmodi animarum ruinæ proveniunt
 „& potissimum cessante Præfecti baculo , n
 „qui Divino nolunt timore suam refræ
 „mentem , humano terrore indigent , ut
 „tem per hunc ab inutilibus abstineant.

*Superbiæ
 vanitas.*

2. „Attende igitur tibi ipsi , nam si in vi
 „sapientiam quæris , nec tibi nec aliis prod
 „ris : & si universam sacram edidicisti scriptu
 „ram , vide ne animo efferaris , omnis quip
 „Scriptura humilitatem edocet , qui aute
 „contrarium agit , prævaricatorem eo ipso se
 „constituit. Si Spiritus superbiæ , ambitioni
 „divitiarumque te conturbet , maligni spiritu
 „impugnationi resiste , considera vetera æd
 „ificia & imagines consumptas , & quia on
 „nis gloria tamquam flos fœni transit ; Q
 „autem cœlesti regno reperiuntur digni , nul
 „istorum tentabuntur , in pace & exultatio
 „in cœlis cum Angelis choros agentes ,
 „citra dolorem ibi degentes cum gaudi
 „magna

ificabunt regem cœlorum , & Domi-
universæ terræ , cui convenit laus ,
& magnificentia in sæcula sæculo-
Amen.

VIRTUTE CAPITA DECEM.

Prologus.

essarium duxi alia quædam in hoc com-
mentario addere , ut faciam fructum
gratum , antequam edictum veniat tre-
um de anima e corpore tollenda. Væ
lli , qui Deum offenderit : si enim tunc
t unicuique secundum opera ejus , nul-
opera nostra latere possunt Deum , quare
operamur bonum , ut bonum nobis re-
atur , abstinemusque a malo , ne mala
vadant ? si namque milites hujus sæculi
a a rege dona accipientes prompte ad
em usque pro ipso periculis se subji-
 , quanto magis nos , quibus tales factæ
promissiones , debemus non cessare ab
bus justitiæ , ut a ventura salvemur
cogitemus quomodo ardorem solis , &
nentiam febris tolerare nequeamus , &
pacto inextinguibilem illum ignem pro-
ducimus ? Dominus autem suo nos
io dirigat , manuque sua forti protegat
cula. Amen.

C A P U T I.

a civitas , quæ a piis regitur , & navis , *Bonus*
quæ a peritis gubernatur , monasterium- *monasterii*
quod a temperantibus administratur. Væ *præfatus.*

„autem civitati, quæ ab implis dirigitur
 „navi quæ ab imperitis gubernatur, &
 „nasterio, quod ab intemperantibus ad-
 „stratur: nam & civitas replebitur barba-
 „navis confringetur, & monasterium de-
 „bitur.

CAPUT II.

*Obedi-
 tia com-
 menda-
 tio.*

„Si sub obedientia spiritualium Patrum c-
 „deris, non cum demulceris ap-
 „fidei tuæ firmitas, sed quando conten-
 „& percussus sustinueris. Ne itaque c-
 „corripientem te amarulentior fias, si
 „vas electionis evadere. In hoc Sancti
 „vita illustris est. Moyses Jethro se su-
 „& servivit, quamvis in Ægypto satis
 „eruditus. *Exod. 3. 18.* Jesus quoque
 „filius perfecta sua obedientia promeruit
 „Moyse successor fieret *Deut. 34. & J.*
 „Samuel per obedientiam Heli sacerdoti
 „stitam, dignus habitus est, qui vocem
 „audiret, *1. Reg. 3.* Elisæus hujus admini-
 „pallium & gratiam sui accepit *Ma-*
 „*4. Reg. 2.* Ipse quoque Deus Verbum i-
 „natum vitam in humilitate & obedientia
 „duxit. *Luc. 2. Phil. 2.* Quin etiam quo-
 „nolunt bonam parentum tolerare discip-
 „plerumque propter inobedientiam in civi-
 „bus a magistratibus plectuntur, & puella
 „lentes bonis morem gerere admonitione
 „pudicitia abjecta in plateis turpem vitam
 „dedecore traducunt. Bonum incepisti
 „in eo persiste, ut magnificeris a Deo
 „cum mansuetis & humilibus in regno
 „rum. Amen.

CA.

CAPUT III.

ad dimidium perduxerit opus aliquod fra- *Ægri*
 ,ter tuus , contigeritque ipsum in mor- *opus sup-*
 i incidere , tuaque opera indigere in *plendum.*
 re , curam ejus fuscipe patienti compa-
 s. Postquam vero recuperarit sanitatem ,
 tratis tui appetieris opus , nisi recusave-
 & tunc cum permisso Præfecti accipe.

CAPUT IV.

mo ac stabili corde simus , nam virtuti *Virtuti*
 „adversatur segnities , ne igitur exigua *inimica*
 is ingruente acedia evadamus pusillani- *segnities.*
 , sed vim nobis inferamus instar viatoris
 liverforium properantis , & Dominus viæ
 is mitigabit asperitatem.

CAPUT V.

ante cunctos in Synaxin prodéas , & ad *Superbia*
 finem perfistas , ne in hoc te efferat cogi- *vitanda.*
 o , quoniam & artifices multum studii in
 opere adhibent : neque corpore tantum
 ræsentes Domino , sed & cogitationes a
 ris rebus abducito. Superbia enim lati-
 o similis est , in quo draco libenter mora-
 , & accedentem interficit. Porro de non
 oriendo se vino & mulierum consuetudine
 nda superfluum est te monere , quia ma-
 stum est , hoc esse a virtute alienum :
 neque cum maribus & adolescentibus
 ferre licet sermones lascivos , qui in per-
 em animæ trahunt , Deus enim non irri-
 ur , & horrendum est , incidere in manus

„Dei viventis, cui gloria in sæcula sæculorum.
„Amen.

CAPUT VI.

*Sub obe-
dientia vi-
vendum.*

„Frater quidam alium adiens dixit : cupio
„relinquere Patres meos spirituales, &
„per me tranquille degere; ad quem ille :
„homo quidam tradidit filium suum artifice,
„ut eum artem doceret. At ille : Pater tolle
„me ab hoc magistro, per me enim magis
„artem apprehendere potero. Cui pater :
„cum docearis nihil didicisti, quid per te solus
„præstare poteris? Quapropter caveamus
„nobis abjicere jugum obedientiæ, ne cum in
„tentationem inciderimus non sit, qui auxi-
„lietur nobis. Ideo dum sub obedientia ver-
„samur, ne inobedientiæ opera agamus, ne
„& nos patiamur, quemadmodum passus est
„Giezi minister Prophetæ Elifæi 4. Reg. 5.
„quin potius per religiosam obedientiam
„fructum reddamus perfectum D. N. Jesu
„Christo, cui gloria in sæculorum sæcula.
„Amen.

CAPUT VII.

*Swra-
mentum
male
agendi
non obli-
gat.*

„Si quis ad te accesserit secreto dicens : con-
„veniamus inter nos, ac simul fœdus
„ineamus, ut siquid dixerò tibi, me sine
„contradictione audias : deinde etiam post
„jusjurandum, si te in peccatum inclinare vo-
„luerit, ne morem geras illi, non enim ob-
„noxius es iurijurando, si te ipsum a malo
„elongaveris. Videndum igitur, ne dum
„voluptates nostras explere desideramus, ju-
„risjurandi prætextum adducamus, quasi
„am-

amplius nos ex inimici retibus subducere nequeamus, Deus non irridetur, cupientibusque salvari manum porrigit. Vis autem perfectam tibi fidem faciam, quod verbis non sis obnoxius, si mala vitaveris & bona egeris audi parabolam vel potius exemplum. Homo quidam habebat filium, qui patrem suum valde honorabat; alius autem dixit ei: jura mihi, quod quæ tibi sum dicturus, facies, & ille non recte agens juravit illi. Deinde dixit ad illum: vade, & dedecore affice patrem tuum, ipsumque plagis cæde, & quia jurasti mihi, non poteris non obedire iis, quæ tibi a me dicta sunt. Sed numquid tantam sustinebit impietatem filius, & non despiciet iniquissimum consilium ejus propter reverentiam erga patrem? Ne igitur abduci te a scelestis hominibus patiaris, ut non exacerbes Patrem tuum, qui in cælis est contraria præceptis ejus agendo, sed charitatem & unionem posside non quidem per juramenta & blanditias, aliave prohibita coactam, sed quæ secundum Deum sit, eritque gratia D. N. Jesu Christi tecum, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

C A P U T VIII.

Devita consuetudinem hominum hæreticorum ac libidinosorum nihil fidele loquentium, nam instar sagittarum sermones ipsorum corda vulnerant. At is qui circa fidem laborat, quid noceat, inquit, cum quovis homine versari, sive recte sive male credat, modo sanam nos fidem teneamus?

*Hæretici
& lascivi
vitandi.*

„& quid obeſſe poteſt edere & bibere , ge
 „indulgere , & carnalis concupiſcentia ? mal
 „ſolum eſt , concupiſcere rem alienam ,
 „furari , & quando de hoc etiam coarguunt
 „dicent : furatus ſum , ut eſurientem exple
 „animam. Verum ſunt iſti ſermones ho
 „num , qui a veritate aberrant , atque hæ
 „ticorum ſenſus , qui ſuum volentes cor
 „mare errorem ex divinis Scripturis teſtime
 „depromere conantur , ut corda obedienti
 „ſibi pervertant & ſeducant ex dominicis
 „quibz male compoſito commento. Fugiar
 „igitur perverſos hæreticorum ſermones , i
 „tationemque eorum , qui in luxu & laſc
 „vivunt , & ex ſcripturis teſtimonia proſe
 „videntur , ut fide & operibus ſani fruſ
 „referamus perfectum D. N. Jeſu Chriſto ,
 „gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

CAPUT IX.

*Caſtitas
 ruſtodien-
 da.*

„**C**onſidera habitum , quo indutus es o
 „nache , & cerne , quantum ſit i
 „hunc & ſæcularem diſcrimen , & quid
 „designet ; conſtat quippe , quod ſæcular
 „rerum ſignificet abjectionem , & ſpiritual
 „operationum recordationem afferat. Noli
 „virtutem negligere , ſed totis viribus ſan
 „ficationem procura , quia ideo egreſſus e
 „mundo ; acquire ergo tibi caſtitem , ut
 „habeat in te Spiritus Sanctus , & ſi
 „cœpit in te peccati flamma incendium e
 „tare , eam lachrymis reſtingue. Ne ergo ſ
 „te n noſtram negligamus , nec imitat
 „ſi nus eorum , qui in laſcivia ac ſine tin
 „vivi

runt, nam confusio operiet eos, qui odio buerunt Dominum. Dies nostri currunt,

finis appropinquat; quomodo dies istos terimus quærerere, si in malis eos transege- nus? Ecce nunc tempus acceptabile: beati bii & vigilantes, quoniam ipsi in exulta- me coronabuntur: beati, qui laboribus se- tignant in Domino, quoniam delitiæ eos- radii manent; quibus concedatur nobis- rui intercessione omnium, qui compla- erunt D. N. Jesu Christo, cui gloria in- cula sæculorum. Amen.

CAPUT X.

vitam spiritalem consecremur, ut opere fidei *Pietas & temperan-*
 „cooperante ex utrisque homo reperiatur *temperan-*
 perfectus. Ad Theologiam vero (*id est con-* *tia com-*
templationem) tum demum vix erimus ido- *menda-*
 ei, quando superando passiones a nobis ip- *tur.*
 s omnem affectionem carnalem extermina-
 erimus, tunc enim Spiritus S. gratia illumi-
 bit corda nostra, si vero passionibus adhuc
 ogimur, non vulgariter periclitamur. Sin-
 alis diebus a Domino compunctionis la-
 crymas efflagitemus, ut anima nostra a
 eccatorum corruptione revirescat. Non
 egligamus propriam animam, sed visite-
 us illam stercora circa illam projicientes,
 : emollita & exusta fructum referat: pro
 gone novum ac vetus Testamentum habea-
 us, & stercorationis loco ardorem Sancti
 piritus, rigantes eam lachrymis. Attende
 ego tibi, pietatem & temperantiam ama,
 t valde proficias. Si vero negligenter vivere
 „ince-

„inceperis , crapulæ & ebrietati te dando
 „primo quidem divinam gratiam perdes : deinde
 „ab iis , qui te in illis profusum cernent , dam-
 „naberis : tertio manuum nostrarum industri-
 „ad tantos sumptus non sufficiet. Inde porro
 „nascuntur distractiones , curiositates , men-
 „dacia , injuriæ , evagationes , & erga subli-
 „mes personas assentationes. Unde maximum
 „bonum est pietas & temperantia ; pietas enim
 „seorsim habitare docet , & non diu extra cele-
 „lam versari : temperanter autem vivens
 „splendido vestitu & multis expensis non erit
 „sollicitus , præsentibus contentus , tribus enim
 „aut quatuor sive quinque paxamaciis (*id est*
 „*parvo pane sex unciarum*) paucisque lentibus
 „cæterisque leguminibus sive oleribus neces-
 „sarium explens , Dominumque in cunctis
 „adjutorem habes vires animæ tuæ bona
 „impinguantem. Qui vero lascivis effusi sunt
 „concupiscentiis , curis plena est omnis vita
 „eorum , quin & recordationis Dei oblivione
 „capiunt , quo pejus est nihil , nam ubi me-
 „moria Dei abest , omnis res improba exor-
 „cetur. Quapropter necessarium est , totam
 „nostram mentem ad superna extendere , &
 „vero in aliquo nos supplantaverit inimicus
 „cito resurgamus , ne etiam ad reliqua nos
 „mala pertrahat , & ad fundum desperationis
 „subvertat , cum liceat nobis omnia per pœni-
 „tentiam transilire : Cæterum tunc viden-
 „sinceram nostram pœnitentiam Dominus nos
 „amplius ut servis loquetur nobis , sed tam-
 „quam amicos veros ad sublimiores virtutes
 „nos invitabit. Ipsi gloria in sæcula sæculorum
 „Amen.

SER.

SERMO ASCETICUS.
IN ILLUD: ATTENDE TIBI IPSI

CAPITA XII.

CAPUT I.

Ausculata charissime, qui ad monachatum *Renuntia-*
venisti, si legitime quod instituisti perfe- *tio per-*
ceris, non modo super te gaudebunt homi- *secta.*
nes, sed etiam Angeli Dei *Luc. 15.* Quare si
legitime cæpisti, legitime perface, & ante-
quam te spolies, intellige te in certamen
venire adversus principes & rectores tenebra-
rum harum. *1. Cor. 9.* Ne ergo cursu defatige-
ris, donec bravium assequaris. Mundum
odisti, superbiam quoque oderis: parentibus
tuis carnalibus valesfecisti, divitiasque abje-
cisti, abjice etiam divitiarum fastum, ac in
renuntiationis proposito persevera, nam re-
nuntiatio extendit se usque ad mortem. Si
vere victor evadere velis, disce fortiter tole-
rare virtutum molestias, & per humilitatis
viam incede, & donabit tibi Dominus coro-
nam vitæ, quoniam ipsius est gloria in sæcula.
Amen.

CAPUT II.

Duo viri proficiscebantur ad quamdam civi- *Mundi*
tatem: obtulit autem se in via locus *delitiae vi-*
& sylva amænissima, quam alter ad civi- *tanda.*
tatem contendens instar cursoris præteriens
ad civitatem salvus pervenit: alter vero amœ-
nitate loci captus diutius remanens a fera
bestia in suum antrum pertractus interiit. Duo
hi

„hi homines sunt, qui ad pietatis iter contem-
 „dere cæperunt : inimicus autem eos a cui
 „impedire cupiens, desideria ipsi ingerit d
 „moniacæ, quorum ille, qui ad supernæ v
 „cationis bravium properabat, ab iis non
 „detentus, alter vero visibilibus & terrenis
 „desideriis inhærens a peccato ceu sævienti
 „fera captus & occisus est. Quare fugiamus
 „desideria sæcularia, ne in servitutem redigamur
 „mur peccati, & ne corruptionis passionibus
 „detineamur, neque attendamus venustati v
 „stitus, aut cucullæ cincturæ, quin potius
 „humilia consectemur, nam turpe est, eos
 „qui maxima sibi subjecerunt, a vilioribus
 „vinci, quis enim cœlestia expetens non spernit
 „nit terrena? concedat autem nobis Dominus
 „ut quæ accepta ipsi sunt, faciamus & cogitemus,
 „quoniam ipsum decet gloria in sæculis
 „sæculorum. Amen.

CAPUT III.

Pugnandum contra carnem.

„Si carnis pugna in te insurrexerit, ne vertaris,
 „neque succumbas turpibus cogitationibus,
 „ne tuum inimicum insolentior reddas, sed expecta Dominum,
 „precesque tuas cum lachrymis coram eo effunde,
 „& ipse te exaudiet. Cæterum aspicere tuum certamen
 „expectat, an revera ad mortem usque adversus
 „peccatum sis decertaturus. Ne eridejeris animum,
 „non enim te relinquit. Attendende tibi ipsi,
 „ne amicos tuos sanctos a gelos contristes,
 „impuros autem dæmonilætitia afficias. Sustine igitur in certamine
 „ut cum probatus fueris coronam vitæ accipias.

, nam impugnari a passionibus & repugnare iisdem probatos nos reddit ad bellum : nisi enim impugnaremur , eos qui ugnantur , fortasse condemnaremus ac in irbiam incideremus : nam non est grave ugnari & repugnare passionibus , sed grave adversariis succumbere. Attende igitur ipsi , ne gloria divini aspectus priveris , scriptum est : pacem sequimini cum iudiciis & sanctificationem , sine qua nemo uidebit Deum , cui convenit gloria in sæcula seculorum. Amen.

C A P U T IV.

e admiseris consilium prave sentientium , *Contra*
 „qui dicunt ; a quo die mortuus fuero , *negantes*
 et exspecto ? Væ homini sic sentienti ! nam *mortali-*
 sumus post mortem iudicium & retribu- *tatem ani-*
 em. Tu vero charissime fidem habe cunctis *ma.*
 quæ habentur in divinis Scripturis , Fuge
 rem sermones incredulorum. Cerne Hero-
 dum regi vestem amictum , sed quia non
 est gloria Deo , consumptus a vermibus
 fuit. *Mat. 12.* Si propter virtutem aliquos
 persequeris te suscitaverit honestatis inimicus ,
 timorem humanum pietatem ne deseras ;
 et Salvatore dicentem : *Si me persecuti*
sint , & vos persequentur. Joan. 15. Quare
 oportet corruptos prave sentientium
 homines , ne forte fallacibus eorum verbis
 decipiantur , & ab angusta via recedens , igni
 inextinguibili traditus audias : *fili recordare ,*
recipisti bona in vita tua , & Lazarus smi-
mala , nunc autem hic consolatur , tu vero
„cruc-

„*cruciaris. Lucæ 16.* Sed ad Deum inte-
 „nem tantummodo dirige , ut de bona
 „giofaque tua vita anteafta gaudeat in fi-
 „judicio anima tua cum iuftis , & gau-
 „tuum nemo abs te auferat : quoniam
 „gloria convenit in fæcula. Amen.

CAPUT V.

*De dupli-
 ci tribula-
 tione.*

„Nunc duæ sunt tribulationes, quibus o-
 „homo implicatur, una fecundum D-
 „altera fecundum mundum, & absque :
 „utra præsentem vitam tranfigere impos-
 „est : ac illa quæ mundi est, diffi-
 „& sine mercede existit ; quæ autem ex-
 „Dei, spem vitæ æternæ repositam habet
 „autem ut sapiens, quam delegisti, in-
 „incumbe, neque tua consilia fequaris,
 „primum Dominum invoca, deinde confi-
 „ab homine timente Dominum accipe,
 „quo anima tua erit instar civitatis muro
 „cinctæ, quam cum voluerit barbarus, ci-
 „Fugiamus porro ebrietatem, & comm-
 „mulierum. *Prov. 12.* Si corporalis te inv-
 „infirmetas, noli dejicere animum, sed
 „gratiarum actione tolera : ait enim Apost-
 „quando infirmor, tunc potens *sum. 2. Cor.*
 „Projiciamus ergo omnem sollicitudinem
 „stram in Dominum, quoniam ipsi cura e-
 „nobis : pro victu autem nostro operemur
 „dum valemus, si vero superveniente a-
 „infirmetas Præfecti, quod absit, curan-
 „stri abjecerint, Deus subsidium nobis em-
 „& si pura ipsi conscientia serviamus, e-
 „corda præpositorum nostrorum in nos dir-

fua beatitudine nos dignos reddet. Ne go moleſtus tibi ſit labor, nam multi etiam hil operantes a negligentia turbati ſunt. æterum perfer, ut juſtorum promerearis quietem, quippe in qua non regnat labor, ira, triſtitia, infirmitas, neque aliquid ijuſcemodi, ſed gaudium, pax, & exultatio in Spiritu Sancto. Dominus autem dignos ſe reddat gaudio illo ineffabili, cui gloria ſæcula. Amen.

C A P U T VI.

audi chariſſime, incurabiles morbi nonniſi *Pia moni-*
 „cauteriatis & acerbis medicamentis era- *tio liben-*
 cantur. Et tu veritatem audiens cave iras- *ter exci-*
 tris medicinam tibi afferenti, ſic enim de- *pienda.*
 aras te ſanari nolle. Quid ergo noſtram ne-
 igimus ſalutem? cur circumferimur concu-
 ſcentiis veteris hominis, & externum qui-
 em habitu ornamus, internum autem ope-
 bus corrumpimus? non duro ſimus corde
 ſar Pharaonis; converſationem impruden-
 um hominum oderimus: diligamus pieta-
 tem, & ſi contumeliis afficiamur, contem-
 mur, aut flagris excipiamur, propterea
 non relinquamus eam, nam theſaurus eſt
 virtutibus plenus. Attende igitur tibi ipſi,
 propriam ſalutem negligas: noli attendere
 navis ſed vigilantibus: noli effici libidinum
 rivus: donec tempus ſuppetit, decerta, ſi
 im hoc deperdiderimus, aliud non reperie-
 us; ex momentaneis æterna revolvamus
 imo. Attendamus ergo nobis ipſis, ut in
 ſtorum lætitia collætetur, qui enim decep-
 tiam *Analysis Tom. XI.* C c „tid-

„tionibus seipsum tradiderit, multis afflig
 „dum in hac versatur vita: hodie com
 „bibit, & voluntatem suam quantum po
 „sed non quantum vult, explet, exulta
 „damno animæ suæ: postero autem di
 „non habeat, quibus saturetur, plur
 „tristabitur: qui vero sibi ipsi attendit,
 „mum habitum assumit, eumque lætitiæ
 „deficiet, neque marcescet, quæ est sp
 „tutorum bonorum, sicut scriptum est: *„fui Dei & delectatus sum. Ps. 76.* quoniam
 „convenit gloria in sæcula. Amen.

CAPUT VII.

*Scanda-
lum vitan-
dum.*

„Noli pravæ esse conversationis & famæ
 „bonæ, neque morem geras pec
 „ne te abominabilem reddat. Noli anim
 „scandalum esse, sed attende tibi ipsi,
 „aliis prois, & illos ædifices. Noli r
 „esse, ne in novissimis tuis mærore affici
 „fortiter virtutum labores perfer propter
 „minum, ut coronam reportes. Ad nu
 „invitavit te Dominus, ne ingratum te
 „beas, sed veste nuptiali bonorum op
 „induere, ut in ipsius collæteris thalam
 „qui in ordinem monachorum referri mer
 „enitere, ut virtutem promissi demonstre
 „repellaris. Noli esse durus, libidinosus
 „cundus, rixosus, sed potius mansue
 „pius, religiosus, humilis, quemadmodum
 „Christo pactus es, ut si in illa hora
 „dixerit: cur non visitastis viduas, & pup
 „in tribulationibus eorum? respondere qu
 „mus ei dicentes: Domine, ut in quiet
 „f

silentio citra ullam distractionem ferviramus tibi. Sin vero dixerit nobis : cur immaculatos non servastis vos a sæculo ? quid respondimus ei , siquidem in eo contaminati fuimus ? Fuge inutiles sermones. Cave dicaris inobediens , susurro , murmurator , obtrektor , sed potius obediens , taciturnus , pius & religiosus. Non autem esferamur , sed magis humiliemus nos ipsos : Quæ enim est potentia nostra , ut esferamur ? nonne levis labor nos humi prostrernit ? diligamus ergo humilitatem , ut nos exaltet Dominus. Attende tibi , ut non in perturbationibus vitam degas. Inter volucres cœli maxima est aquila , & inter bestias terræ leo : inter illos vero hominum , qui timet Dominum. Magnus Deus noster , & laudabilis valde , qui creavit omnia , & exaltat timentes eum : ipsi gloria in sæcula. Amen.

C A P U T VIII.

¶ I dum tu opus Domini in humilitate & pietate operaris aliquos ex negligentioribus conversariis in te armet , ne verearis , neque via recta declinaveris , sed cum Apostolo *Malorum conversatio fugienda.* *Cor.* 4. sustine , ut qui modo te affligunt , obstupescant in admirabili salutis tuæ refrigerio , sicut scriptum est. *Sap.* 4. Ne vero nemquam oderis , nec malum reddideris pro malo , sed charitatem tibi ipsi compara , quam supra omnem aliam virtutem extollit divina Scriptura. Quando proventus in habitu monastico conspexeris negligentes , magno præsidio indiges , ne illos imiteris , sed

„attende tibi ipsi , non enim ex operibus
„nis justificabimur , nec alii ex nostris co
„nabuntur , sed unusquisque proprium
„portabit. Siquis suas tibi revelet cogita
„ne curiosius rem investiges , præsertim
„lus mentis tuæ debilis sit , ne forte
„passionibus perturberis. Tu vero ne
„homini cogitationes tuas aperias , se
„quos spirituales esse probaveris : a viri
„spiritualibus ne te occultaveris , ne for
„micus angulum comperiens in te li
„cum carnalibus vero noli conferre co
„nihil enim de religione , virtute , & ho
„morum tractant : sermones quippe eorū
„quei sunt mortis , & consilia eorum
„infernī. Attende igitur tibi ipsi , & fug
„versorum hominum consuetudinem ,
„tamquam homines odio persequens ,
„tium respuens. Si cum segnioribus
„cogeris , attende tibi ipsi , ut & illos
„facias recta vitæ ratione , & teipsum ne
„das. Subtrahe te a juveniliter agen
„& qui ridiculis circumferuntur ; & ne ac
„personam adversus animam tuam , no
„vam , non magnam , non in imperio
„tutam , nemo enim te ex igne inexting
„liberare poterit ; cave igitur libertatem
„Deum deperdas propter honorem au
„riam humanam , seu propter cibum & p
„sive indumentum , cum ista cuncta c
„tioni sint obnoxia , actiones autem un
„jusque sive bonæ sive malæ descriptæ
„tineantur. Quæ sursum sunt , sapito
„quæ super terram , ut promissionibus

ris Patris , qui in cœlis est , & connumeris inter electos Filii , & cum omnibus tuis benedicas Spiritui Sancto , quoniam gloria in sæcula. Amen.

C A P U T IX.

tende tibi ipsi , ne forte serpens te eos *Prava exempla*, imitari doceat , qui suam contemnunt *empla non* tem , ac dicunt : non es melior iis , qui *sequenda*.
onibus succumbunt. Ne ergo contempto-
læ salutis imiteris , qui solum sibi habi-
arrogant , foliis enim similis est habitus ,
tus vero est ipsum opus. Qui terreni
is milites sunt , sanguinem effundunt ,
egi suo placeant , at tibi solum opus est ,
peccato vincaris. Sed & pro obscuritate
m in cella toleras , illucescet tibi lumen
tatis. Decerta bonum certamen fidei ,
enim eos duntaxat , qui martyrio a ty-
iis affecti sunt , coronat Dominus , sed
etiam , qui religiosa exercitatione pro-
sunt. Unde enim nos vincit adversa-
 , nisi per nostram inobedientiam ; nam
si non attendimus , reprehensi recusamus ,
ines celamus , & Deum despiciamus , sic
peccatum in nobis multiplicatur. Audi
ntem : *fugite fornicationem.* 1. Cor. 6. quos
n occidere nequiverunt in eremo serpen-
 , hos Madianitarum fornicatio prostravit
n. 25. quodsi præventus es , ne lapsui
ereas , sed poenitentiam age , & adytum
quem ingredi consuevit inimicus præclude
niendo sensus , visum , auditum , odora-
C c 3 „tum.

„tum , tactum , gustum , & cogitationes
 „extra id , quod decet , evagentur. Dic
 „gerenti tibi concupiscentias sordidas :
 „ad tui similes impudicos o veritatis inimicos
 „porcorum gregem depoposcisti tibi , de
 „gere in mare eum ipsis , non me amplius
 „servum habebis , sufficit mihi præteri
 „tempus , deinceps veritatis fatagam. I
 „sanctorum quidam , cani similem esse fe
 „cationem , si blandiaris , manet apud
 „si pellas , fugit. Attende ergo tibi , ne an
 „voluptatis modicæ fructus deperdas labo
 „tuorum ; silentii , temperantiæ & reliqua
 „virtutum , sed teipsum confirma in tin
 „Dei. In sæculari vita disertus & loqu
 „ornans corpus , & robustus magnus
 „solet : at in solitaria vita silentium secta
 „contentus necessariis , quibus tegatur , hu
 „lis magnus est apud Dominum. Medite
 „eloquia Spiritus Sancti , & quando etiam
 „brum manibus non tenemus , in mente
 „quia Dei habeamus. Siquis sua tibi det
 „rit errata , ne mentem eum contemseris ,
 „potius de fratris mutatione admirare ,
 „quod quis sponte sua peccata spiritalibus
 „ris prodit , correctionis vitæ signum est ,
 „cultare vero animi male affecti signum ex
 „Quare oportet cum omni humilitate eum ,
 „familiariter sua exponit arcana , consol
 „considerando teipsum , *ne & tu tenteris. Quia*
 „Largiatur autem nobis Dominus , ut v
 „erroris expertem possideamus in finem us
 „angustam scilicet & arctam , ut adver
 „nostri diaboli os obstruatur , ne habeat , q

nobis malum dicere queat , quia Deum
t gloria in sæcula. Amen.

C A P U T X.

endamus nobis ipsis , quoniam acerbi *S. Antonii exemplum sec-*
nobis sunt inimici. Hinc sancti Patres *plum sec-*
attendentes & Deo placuerunt , & homi-
edificarunt : cujusmodi S. Antonius ex-
quemadmodum & S. Athanasius Archie-
opus in ejus vita meminit ; jejunabat
semper , indumentum gerebat interius
num , exterius pelliceum , ita ut neque
us sordium causa aquis ablueret , nec
s tingeret nisi necessitate cogente , &
e senectute fractus delicatioribus uteba-
cibis , nec immutabat sui indumenti
tum. At nos , quæ corpus molliter fo-
t excogitantes distrahimur , non confide-
es , quam acres adversarios habeamus ,
inimicos in nos insurgunt. Quodsi cum
e amicitiam habeas , teque conscientia
arguat , quasi ex hac conjunctione detri-
um capias , te ab eo separa. Diligamus
tem ac silentium , ut a tentationibus li-
nur. Cum ad orandum te composueris ,
distracta mente esse , ne quasi contem-
inveniaris. Attende tibi ipsi , & divi-
ujus sæculi ne beatifies. Largiatur
nobis Dominus charitatem atque unio-
secundum voluntatem suam , quoniam
est omnis gloria nunc & in sæcula sæ-
rum. Amen.

CAPUT XI.

*Tepor vi-
tandus.* „Non torpeamus fratres servientes invicem
 „propter Dominum ; nec negligentes fi-
 „mus in cella , memores , quod Sancti Dei
 „Martyres ferreis vinculis conclusi fuerint
 „cum multis tormentis. Ne ergo cellæ angus-
 „tiam effugiamus , nec deficiamus operantes
 „memores , quomodo multi ex Sanctis in me-
 „talla missi sunt propter Dominum. Memine-
 „rimus fratres beneficiorum Domini Dei no-
 „stri , qui nos creavit , crescere fecit , nutrit
 „& protegit , & salvavit nos per mysterium
 „pretiosæ crucis suæ : serviamus ei in timore
 „& tremore & spe bona. Servate in omnibus
 „vos ipsos irreprehensibiles , ut sitis absque
 „confusione : si quis autem seipsum in aliqua
 „re condemnet , deinceps se irreprehensibilem
 „servet , ne quid habeat adversarius , quod de-
 „nobis malum dicat , qui spernitur ab iis
 „qui Dominum in veritate diligunt , & faciunt
 „sanctam voluntatem ejus puro corde. Sta-
 „deamus ergo in vana hac & brevi vita perfi-
 „cere mandata benignissimi Dei & Salvatoris
 „nostri Jesu Christi , ut stationem mereamur
 „a dextris ipsius in secundo ejus & horribili
 „adventu , quando reddet unicuique secun-
 „dum opera ejus : quoniam ipsi gloria in sæculi
 „sæculorum. Amen.

CAPUT XII.

*Modus
conver-
sandi cum
aliis.* „Persiste igitur charissime in vocatione
 „quia vocatus es : da gloriam Deo , quo
 „dignatus sit te in gregem ovium suarum re-
 „ferre

ferre , ut in pascuis ovium ejus enutriaris.
Ergo ad finem usque tolera , ut salvetur ani-
ma tua. Esto instructus in omni conversa-
tione tua : noli esse asper in lingua tua , ne-
que durius respondeas fratri tuo , sed cum
omni humilitate & timore Dei sit loquela tua.
Sic ergo nostræ sint responsiones ad invicem ,
quemadmodum fidelis quispiam servus cum
suo colloquitur Domino. Sint porro sermones
nostri mutui de utilitate animæ , de mutua
inter nos ædificatione , de recte factis , de
opere bono , ut det gratiam audientibus. Et
nolite contristari Spiritum Sanctum Dei in
quo signati estis in die redemptionis , quoniam
ipsum decet gloria in sæcula. Amen.

SERMO PARÆNETICUS.

IN ILLUD : ATTENDE TIBI IPSI.

Attende tibi ipsi o juvenus pietatis stu- *Præcepta*
diofa , ne forte dies tui in distractioni- *pro juve-*
bus prætereant , ne pravas cogitationes ad- *nibus.*
mittas , ne in bello virtus tua deficiat. Ha-
beas assidue Dominum in mente tua , ut exer-
citationis tuæ cursus coronam victoriæ refe-
rat. Para virtutes : pudor sit in oculis tuis ,
veritas in auribus , verba vitæ in lingua tua ,
visitatio infirmorum in gressibus tuis , imago
Domini tui in corde tuo , in membris tuis
officia temperantiæ & continentiae , ut coram
Angelis & hominibus præ aliis honoreris.
Attende tibi ipsi , ne flamma concupiscentiæ
uraris , revoca tibi in mentem ignem inex-
tinguibilem , vermem numquam cessaturum.

„& e vestigio membrorum extinguetur incens-
 „dium. Vide ne propter ignaviam vincaris,
 „& asuecas peccare etiam dum es poenitens:
 „consuetudo enim altera est natura, & relaxa-
 „tionis consuetudo numquam austeritatem ad-
 „mittit, semper enim ædificat, & destruit,
 „semper peccat & resipiscit. Si relaxari sis so-
 „litus, dum oppuguaris, inscriptio libelli tui
 „erit: ignavia in sæculum sæculi. Qui in ali-
 „quibus concupiscentiæ rebus vinci consuevit,
 „semper eum propria coarguit conscientia, &
 „intrinsecus contristatur. Cave igitur: Chri-
 „stum verum sponsum deferueris, ne & tu
 „relinquaris ab ipso, & adhæreas alieno.
 „qui ad breve tempus diligit, & mox deserit.
 „Deo autem & Patri gloria in sæcula sæculo-
 „rum. Amen.

 SANCTI EPHRÆM SYRI

P R O L O G U S

 IN PARÆNESES SEU ADHORTATIONES
 AD MONACHOS.

„**O**mni tempore charissimi gratias agere de-
 „bemus Deo, qui dignatus est nos sua-
 „vissimo iugo suo, & liberare a caducis mundi
 „rebus. Statutum igitur est mihi, vobis sub-
 „ministrare sermones, quales lumine gratiæ
 „occurrunt menti meæ. Loqui autem volo
 „non in doctis sapientiæ verbis, sed claram
 „oportebit proferre orationem, potens est enim
 „sermo

,sermo spiritualis persuadere obtemperantibus
,fidei etiam absque Grammatica & Rhetorica.
,Vobis autem concedat Dominus suscipere
,verbum instar terræ bonæ & perfectæ, ut
,sitis multiplicem fructum referentes in justitia
, & veritate Christo Salvatori nostro, cui
,sit gloria in sæcula sæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S I.

*Ad eos, qui in Religionis se rudimentis
exercent.*

Initium renuntiationis Monachi est timere *Rudi-*
,Dominum. Initium bonæ vitæ Monachi *menta*
,est cognitio Dei. Optima monachi hæreditas *spiritua-*
,est temperantia & sanctimonia vitæ. Exer-
citatio Monachi sit meditatio Scripturarum &
divinorum mandatorum observatio. Cibus
monachi est, ut faciat voluntatem Dei &
non sensus. Gravi incessu Monachus atterat
gradus ecclesiæ, indecoro autem incessu e-
domo in domum non divagetur. Vita Mo-
nachi pura sit, & non ludibrio mulierculis
gravata. Monachus psalmis & hymnis in-
vigilans nocturnas phantasias depellit, at de
bene gestis se venditans telam aranæ textit.
Monachus cruce Christi laqueos fugat diabo-
licos. Monachus terrena sapiens omnibus
est Sathanicus. Mens monachi semper in
bonis operibus sit occupata. Immortalis vir-
tus monachi est paupertas crucem Domini
ferens; mala res avaritia, eos regno Dei
privans. Donum optimum Domini est virgi-
nitas.

„nitas , ipsum ad coelos cum Elia evehe
 „vis autem virginitatis in ciborum con
 „abstinentia , nam monachus crapulae ded
 „contaminabit carnem suam. Monachus
 „bescens recte facta sua publicare merce
 „ab occultorum scrutatore Christo recipiet
 „monacho superbo non requiescet Domin
 „sed in humili. Vita & mores S. Joa
 „forma sunt monachorum. Monachus i
 „coerceat , nam vita ejus in lenitate & pat
 „tia dignoscitur. Monachus quietus non
 „turbat fratres , at vociferabundus perve
 „conventum. Silentium Monachi cum puri
 „cordis conjunctum Spiritum Sanctum fle
 „Placidi mores monachi fraternum amo
 „conciliant , & rixas depellunt. Scutum
 „nachi inexpugnabile est hymnus angelicu
 „ore ejus , somnus vero si plusquam hyn
 „diligatur , monachi mors est. Thesaur
 „monachi paupertas voluntaria. Monach
 „Deum pietas in hospitalitate cognosca
 „Joannes tibi exemplo sit monache cap
 „cameli amictus. Monachus temerarius
 „trum conventum dissipat. Aequalitas i
 „monachos extirpat superbiam , & humil
 „tem ipsis familiarem reddit. Thesaurus
 „nachi est obedientia , quam qui possec
 „exaudietur a Domino. Sermonem ve
 „monachus loquatur , & mendacium non
 „diatur in ore illius. Si duriora verba au
 „rit monachus , non insolescat , sed submi
 „sefe , suaviter verba sua cum humili
 „depromens monachus , etiam ex lapi
 „corde lachrymas excitabit. Sicut turbo
 „ve

„verem in campis excitat , ita monachus su-
„perbus rixas & contentiones in monasterio.
„Ut portus sine tempestate navigiis , ita in
„monasterio suo sit monachus. Cave cum su-
„perbia quid enitaris monache , ne præceptis
„ex alto corruas : imitare Publicanum , ne cum
„Pharisæo condemneris. Elige tibi mansue-
„tudinem Moysis , ut cor tuum lapideum in
„stagnum aquarum mutet Deus. Cave durum
„te præstes , memor quod nemo durus sit pa-
„tiens. Jejunium frænum est monachi , quod
„qui rejicit , equus insanus comperietur. Ju-
„venis monachus effrænatus impune peccat.
„Noctu diuque operatur monachus vigil ora-
„tionibus incumbens. Lignum vitæ super ter-
ram monachus passionum expers. Ensis acu-
tissimus adversus diabolum est psalmus in ore
monachi. Convivium monachi ex solis ole-
ribus constans , melius est victimarum adipem.
Terminus jejunii monachi mors est. Pietatis
athleta convitiis agens cum monachis repro-
bus & apud homines abominabilis habebitur.
Piger monachus excogitabit verba vana , &
colloquium ejus erit fucatum. Monachus
cum aliis colluctans abominationi erit. Ver-
bis dulcissimis monachus compellabit proxi-
mum suum. Carnem edere & vinum bibere
melius est monacho , quam in detractiōe
carnes proximi sui devorare. Magnum præ-
mium crucifixus consequetur monachus , qui
& quotidie moriatur. Monachus susurro
conventum monachorum dispergit , & amicos
dissipat. O quantus in Angelis dolor , mo-
nacho per negligentiam e regno cœlorum
„ejecto!

„ejecto ! o quantum contra inter sanctos ga-
 „dium erit , peccatore prævia poenitentia re-
 „gnum cœlorum ingrediente ! quorum imitan-
 „tes fidem cum gaudio implete lætitiâ o bea-
 „Dei filii monachi , qui a carnis concupiscen-
 „tia non estis devicti : vos terra non teget
 „sed cum angelis cœlum suscipiet. Ipsi De-
 „gloria in sæcula. Amen.

P A R Œ N E S I S II.

„Audite hæc : sit verbum vestrum : est , est
 „non , non ex præscriptione Evangelici
 „Mors vobis non dominetur , translati enim
 „estis de morte ad vitam. Jesus sit vita ve-
 „stra , cui adhærentes non moriemini , nan-
 „Dominus est vitæ & mortis , & cunctos a
 „ipsum accedentes salvos facit , peccata sol-
 „vit , delet scelera eorum , poenitentes curat
 „convertentes sanctificat. Intelligite ergo
 „virtutem poenitentiae , & ad eum qui pecca-
 „tis adducimini ; res terrenas despiciite , cru-
 „cem fronti impressam tenentes , spectaculum
 „diabolo tremendum habebitis , honorante
 „justitiam , castimoniamque servantes jam in
 „colæ paradisi evasistis.

P A R Œ N E S I S III.

*De quibusdam interrogationibus &
 humilitate.*

*De pa-
 tientia &
 humili-
 tate.*

„Absque timore Dei perfectaue patientia
 „præclare aliquid geri , & ad optatum
 „finem deduci impossibile est , qui enim perse-
 „vera-

ravit usque in finem hic salus erit Matth. 10. neque enim in principio cognoscitur finis, sed ipso fine fructus invenitur. Sanctificatio iam nobis sit curæ, siquidem hæc potissimum requiretur a vitæ monasticæ sectatoribus. Simus humiles in verbo, in opere, in conversatione, ut gratiam inveniamus apud hominum: nam & ipsi quoque dæmones tantumvis inviti consentunt, se nihil cum similitate posse, sed eam timere atque horrere. Et quare nos tantam illius dignitatem in parvi facimus? Etenim signum ex ea desplendet, quod superbi dæmones tolerare nequeunt, Domino dicente: *discite a me, quia mitis sum, & humilis corde* Matth. 11. Dominus autem nostri misereatur, singulorumque peccatorum nomina inscribenda curet in regno coelesti, quoniam ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS IV.

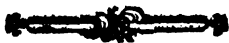
Ad Monachos Novitios.

Charissime si sæculo renuntians ad fratres *Pravum*
 „ingressus sis in cœnobium, incideris- *exemplum*
 re in quosdam immodeste & incompote *seniorum*
 cedentes, aut quæ non placent Deo, lo- *non se-*
 quentes, cave ipsis aut eorum sermonibus *quen-*
 tendas, sine eos loqui sibiipsis, tu autem *dum.*
 eum præ oculis habe: & ne te diabolus
 illudus dicere doceat: quod si senes isti im-
 probæ sint conversationis, ego, qui sum
 minor quid agam? sed Dominum audi dicen-
 tem: *Multi vocati pauci, electi* Matth. 13. Sal-
 „vari

*Studium
temera-
rium vi-
tandum.*

„vari igitur exopta, ut sis unus inter el
 „qui enim malum committunt sive in coer
 „sive in qualicunque loco, ipsi sunt filii
 „nequam. Verum neque judicemus quem
 „non enim ejus novimus poenitentiam,
 „si ridentem aut quidquam loquentem al
 „rimus, cum nobis exploratum non sit,
 „modo in sua cella vitam degat, aut cujus
 „erga Deum laborem subeat. Ideo unum
 „que nostrum oportet sibi ipsi attendere,
 „singuli nostrum Deo rationem reddituri
 „Manfuetum te præbe & morigerum &
 „dentem: mansuetum quidem, ut si te vel
 „compulerit, sequaris ipsum, & opere
 „fecto tacens revertere in cellam tuam,
 „bris silens corde ora: obedientem ver
 „castitatem tui corporis conserves. Ve
 „ornatu non delesteris, & parentum di
 „non efferaris. Oculos in terram defixos
 „animam vero in coelos. Cum adolesce
 „nimiam consuetudinem & amicitiam ca
 „cum foemina vero etiam loqui super
 „ducito. Cum puero verba ne multi
 „veris. Cum ebriis & pugnacibus, perti
 „bus, & inobedientibus, risuique dediti
 „commiscearis, at in timore Dei omni
 „pore persiste. Quoniam Deo convenit
 „in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS V.

*Quæ est ad divinam Doctrinam
Adhortatio.*

Si vana hujus sæculi vita abdicata ingressus *In cano-*
 „fueris coenobium plurium fratrum . cu- *bio funda-*
 piens fieri monachus, vide, ne te decipiat *menta*
 inimicus ad exeundum coenobio tentans *spiritalis*
 antequam sanctum monachi indumentum as- *vita po-*
 sumas, ne ad extremum te vehementer pœ- *nenda.*
 nitescat, sed perfer bona jaciens fundamenta
 cum omni humilitate : supervenientes vero
 ab inimico tentationes ne pertimueris, ve-
 rum suffer, ut beatitudinem consequaris.
 Cupis autem non succumbere tentationibus?
 Omnem voluntatem tuam abscinde, & re-
 quietem obtinebis. Sin vero & bona tibi res
 videatur, quæ a tuo Præfecto in Domino non
 bona judicetur, crede illi in Domino, nam
 contentiosum esse, pertinacem, proprioque
 consilio duci, subversionis signum existit,
 novitius enim cum quis sit, & inobediens,
 contumeliosum sibi nomen conciliat, & qui
 disciplinam averfatur, sibi ipsi damnum in-
 fert. Ama igitur modestiam & temperan-
 tiam summopere, ut divini Spiritus habita-
 culum efficiaris, & quandoquidem vitæ mo-
 nasticæ habitum ferre meruisti, ne quæso
 cogitationibus consentias, si te a fraternitate
 separare voluerint, ne a juventute tua discas
 esse instabilis : vide autem, ne reverentiam
 & pietatem, quam dum ingrederis habebas,
 deperdas, sed eam ad finem usque retinere

„contende; maledicentia autem vel iurjurandum nec nominetur in labris tuis. Cæterum „humilis esto, & in omni tua responsione hoc „verbum: *ignosce*: adhibeto, ut inutiles sæculi mores abs te evellas. Veniens porro ad „monasterium, ne aurum, argentum vestesque desideres, verum cuncta in cælum præmittens secundum Salvatoris nostri Jesu Christi præceptum hæc tibi acquire, fidem „temperantiam, patientiam, humilitatem & „reliqua, & Deus ex sua benignitate præbebit tibi, cui gloria in sæculorum sæcula. Amen

P A R Œ N E S I S VI.

Ad Monachos Novitios.

*Novitius
sit humilis
& obediens.*

„Siquis a magna sæculi vani existimatione „ad Monachatum accesserit, seipsum a „arrogantiæ dæmone custodiat oportet, ne in „spiritum superbiæ & inobedientiæ incidat, „sibi que detrimentum adferat. Non tibi hic „sit pudor, quod sub obedientia vivas in Domino, neque propriis opereris manibus bonum, nam exigua ista angustia, quam Domino causa toleras, vitam tibi æternam conciliabit: exigua præbes, & magna tibi bona „redduntur. Advigila igitur tamquam bonus miles, & gratiam, quæ in te est, non neglexeris, ne forte & homines contristes, id est „tuos secundum carnem parentes, & Deo non „placeas, verum decerta, ut & videntes te „glorificent Deum super bona conversatione „tua: custodi te a superbia, & Dominus par „tibi erit & munitio, cui gloria in sæculis sæculorum. Amen.

P A.

P A R Æ N E S I S VII.

Ad Novitios Monachos.

harissime si bonâ ac pulchra jeceris prin-
cipia , sic & senectutem tuam Deo gra-
tias traduces , erisque instar luminaris , quod
multos in via illuminat Domini : sin autem
utero malus & non rectus exieris , cum
omnia erit & senium tuum. A juventutē
mansuetudinem & sapientiam acquirito ,
neque ad extremum usque spiritum non
inquito , hæc enim in semitam rectam ju-
vare deducet te , eritque honorabilis senec-
tua. Si igitur a Præfecto in manus fra-
tris traditus , non tibi tacita mentis cogi-
tatione dicere videaris : Ego quidem illu-
minatus parentum sum filius , hic autem nul-
lus existimationis ac mendicorum filius , &
ne etiam ex servorum turba originem ducit ,
quomodo ego huic subesse & obedire potero ?
omnia enim mihi erit , si istud fecero.
Talia tecum cogitaveris , nam qui ejus-
di cogitat , nondum veterem hominem
est , qui corrumpitur secundum desideria
carnis : nos autem tamquam a Deo commen-
dati in obsequium concordibus fratribus sus-
cepimus , ut digni efficiamur libertatē justiti-
æ , mente recolentes Dominum . qui prop-
ter nos cum esset dives , pauper est factus ,
nos illius inopia divites essemus 2. Cor. 8.
gloria in sæcula. Amen.

*Pauperi
etiam su-
periori
subjici
oportet.*

P A R Æ N E S I S VIII.

Ad Monachos Novitios de opere manuum

*Opus ma-
nuum af-
fumen-
dum.*

Opus manuum non negligas : nam sæpe
 „cogitatio suggerit , dicens : numqu
 „manuale istud opus addiscere poteris , deb
 „enim es , & negligens , & operis hujus
 „bores sufferre in finem usque nequibis : n
 „ecce tua membra præ labore frangi cæperu
 „non enim laboribus es assuetus , cæter
 „transiens abi , unde venisti , nam & ibi
 „Deum timere volueris , salvari poteris.
 „tu tamquam fidelis non frangaris hujusm
 „cogitationibus , sed Dominum expecta ,
 „dicit : *si habueritis fidem , nihil impossibile*
 „*vobis. Matth. 17.* nonne si litteras discere
 „vexationem sustineres ? quodsi opificium :
 „quod sæculi , nonne laborem subires ?
 „nonne multo magis cuncta propter Domini
 „sufferre debemus ? unde etiam Apostolus n
 „net : operantes propriis manibus , ut r
 „solum vobis , quod edatis , laborando cure
 „sed etiam habeatis , unde necessitati patie
 „tribuatis. *Eph. 4.* Studium ergo omne nostru
 „in eo sit , ut a Deo a peccatis nostris libe
 „mur. Ipsi gloria in sæcula. Amen.

P A R Æ N E S I S IX.

De scandalis occurrentibus novimus eu
 „qui ait : *nolite judicare , & non judica*
 „*mini Matth. 7.* ut vero cogitationum admi
 „culum habeas , animo revolve , quomoc
 „justus Loth in Sodomis commoratus sit ,
 „neq

„nequaquam illorum est abductus lascivia &
 „superbia, quare & salvatus est. Ne ergo
 „hodie continentia & clementia, & cras incon-
 „tinentia & superbia: ne hodie vigiliæ, quies &
 „silentium: cras autem somnus, distractiones,
 „& inobedientia. Ne hodie renuntiatio sæculi
 „patriæ, amicorum, & parentum, cras autem
 „nostram patriam & hæreditatem requiramus,
 „nam *nemo manum mittens ad aratrum, & respi-*
 „*ciens retro, aptus est regno calorum.* Quare
 „semper in mente diem illum habeto, quo
 „propter Dominum reliquisti sæculum, &
 „quanto divino incensus eras amore & timore,
 „fervensque spiritu in Dominum, ac idem in-
 „stitutum retine usque in finem ut Christum
 „Deum lucrificas, cui gloria in sæculorum
 „sæcula. Amen.

P A R Æ N E S I S X.

Quod propter tempus non sit indulgen-
dum torpori.

„Ne in tempus negligentiae causam rejeceris, *Perseve-*
 „sed patientem te præbe & longanimum: *rantia*
 „generationes antiquas respice, & vide, quo *commen-*
 „pacto sancti cuncti per patientiam adepti sint *datur.*
 „repromissionem. Primum quidem Patriarcha
 „Jacob nonne quatuordecim annis inservivit
 „propter Rachel. Similiter & Joseph numquid
 „multis annis deservivit in terra aliena. *Gen. 37.*
 „Similiter & Moyses quadraginta annis incola
 „fuit, & peregrinus in terra Madian *Exod. 2.*
 „& filii Israel per annos quadraginta in terram
 „in-

„ingressi sunt promissionis ; Item & Daniel
 „cum tribus quoque pueris tribulationes in
 „terra aliena pertulerunt, nos autem ne mini-
 „mam quidem molestiam sufferre volumus,
 „nam quia non credimus, patientia longe re-
 „cedit a nobis. Perpende igitur animo eo
 „qui in exilio & metallis & acerbissima servi-
 „tute torquentur, & subditus esto praefecti
 „tuo in Domino. Verum dicis, quod re-
 „molestiam in se contineat : heu mihi pecca-
 „tori & servo inutili . si laborem propter De-
 „minum sufferre nolumus, quorsum e saecula
 „exivimus, quis dignus est, ut pati mereatur
 „pro eo, qui pro ipso passus est ? exigua pra-
 „estitas, & magna reportas a Deo, cui conveni-
 „gloria in saecula saeculorum. Amen,

PARÆNESIS XI.

Quod frangi & deficere non oporteat.

*Tribula-
tioni non
ceden-
dum.*

„Non frangaris aut dissolvaris : perdisce
 „quod quando aqua pluvia in lacu co-
 „lecta fuerit, ab initio quidem turbata est
 „quanto autem diutius persistit, tanto cla-
 „rior redditur. Quando ergo menti tuae
 „repserit prava cogitatio, exclama : De-
 „propitius esto mihi peccatori, & quanto plu-
 „certaveris & sustinueris in serviendo Domi-
 „tanto purior tibi mens redditur ; velis mori
 „salvari, quia Deus adjuvat eos, qui ut salvi
 „ventur sunt solliciti. Neque timeas a calu-
 „ditate daemonum, non enim tibi nocere po-
 „terunt Christum adiutorem habenti. Si porro
 „etiam nobis parentum secundum carnem mori-
 „mur,

„moriā adducunt , dicamus ad eos : melius
 „esse parentes contristare , quam Dominum :
 „quodsi divitias quoque nobis in medium attu-
 „lerint , dicamus ad eos : *thesaurizas , & ne-*
 „*scis , cui congregabis ea Matth. 6.* Benedictus
 „autem Deus , qui fortitudinem nobis adver-
 „sus hostes invisibiles elargitur , cui gloria in
 „sæcula sæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XII.

*De animi promptitudine ad omne
 opus bonum.*

„Decerta tamquam bonus miles Christi ; *Lites tri-*
 „vindica tibi in cunctis operibus tuis *tandas.*
 „humilitatem matrem obedientiæ : projice
 „abs te animi duplicitatem , & in omnibus
 „fidem induere. Vehementer ignaviam &
 „contentionem detestare , cum omni astuto
 „consilio & invidentia , quippe qui propter
 „Dominum reliquisti parentes , amicos , & fa-
 „cultates. Si ergo acciderit nobis vel modi-
 „cum amore Christi laborare , vel supra vi-
 „res , ne obmurmuraverimus , nam qui mur-
 „murat , seipsum declarat , non ex proprio la-
 „borare instituto ac voluntate. Noli litigare
 „cum fratre , non enim nosti , an morbus ali-
 „quis eum divexet , quem tu ignoras , & hu-
 „jus causa imbecillior sit , cum eidem nos po-
 „tius oporteat compati , solatiumque præbere
 „atque adhortari , & nequaquam exagitare.
 „Qua propter si a stercorebus intimas ædes vin-
 „dicas , intrinsecus etiam mundanas concupi-

„ſcientias comprime, ut remiſſionem tibi pec-
 „catorum largiatur Dominus, quem decet
 „omnis gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

PARÆNESIS XIII.

Quæ communitoria eſt ad Humilitatem.

*Humiliter
 ſe alii
 ſubjicien-
 dum.*

„Frater ſi poſt abdicationem vanæ vitæ in-
 „greſſus ſiſ coenobium, & a Præfecto tra-
 „ditus fueris alteri, qui te virtutum præmia
 „doceat, ne dicas: ego quidem divitias, do-
 „mos, agros, ſervos, & ancillas reliqui, ut
 „Chriſtum lucrifacerem, hic vero cum nullius
 „rei dominus eſſet, ſæpeque neceſſitate ad hoc
 „venerit, huicne ego ſubjiciar. Noſti talis
 „tecum mente volvere, cum iſti ſuperbia pleni
 „ſermones ſint, ſed perpende, quo pacto
 „D. N. Jeſus Chriſtus propter nos humiliaverit
 „ſeipſum, factus obediens uſque ad mortem
 „crucis. Et quomodo audebimus remiſſionem
 „priorum peccatorum a Deo efflagitare, &
 „ipſi non oblivſcamur converſationis pri-
 „ſtinæ. Quocirca humilitatem amplectere,
 „ut omnia ex virtute agens, coronam vitæ
 „a Deo accipias, cui gloria in ſæcula ſæculor-
 „um. Amen.

PARÆNESIS XIV.

Quod non oporteat, alte ſapere.

*Non alte
 ſapien-
 dum.*

„Oportet eos, qui ex miſera vita ad ſolita-
 „riam vitam accedunt, non ſublime ſa-
 „pere, neque gloria extolli, quin potius om-
 „nem

„nem modestiam animi exhibere perpendentes
 „beneficia Domini, qui eos exemit ex turba-
 „tione hujus sæculi, ne forte mente elati
 „tamquam ingrati audiant a benefactore: *Et*
 „*homo cum in honore esset, non intellexit &c. Pf. 48.*
 „Serviamus ergo Domino magna cum humi-
 „litate, qui *suscitat a terra inopem &c. Pf. 112.*
 „ut post finem vitæ gloria nos dignetur hu-
 „milium, cui gloria in sæcula sæculorum.
 „Amen.

P A R Æ N E S I S XV.

*De statu Præpositorum, ac de cura
 pastoralis.*

„Frater, creditæ tibi sunt animæ, cingere *Virtutes*
 „contende lumbos tuos, certamen quippe *superio-*
 „imminet non exiguum, siquidem perfectorum *rum.*
 „est virorum, animas suscipere. Quare sobrium
 „te præbe ac vigilantem, ne forte ex segnitie
 „aliquid de proprio occulte subfeminet inimi-
 „cus per ipsius, qui morem gerit obedientiam.
 „Oportet præterea majores minoribus formam
 „præbere & exemplum ad omnem virtutem,
 „ut non demus occasionem quærentibus occa-
 „sionem, nam si nos inobedientes simus, quo-
 „modo cæteris obedientiam demonstrabimus?
 „si gulosi, ebriosi, avari, multiloqui, quo-
 „modo inferiores temperantiam, patientiam,
 „& reliqua docebimus. Sed dices mihi: ta-
 „met si ego non faciam, dico tamen, quod
 „expedit fratri meo: & quid prodest nobis
 „alios admonere, si ipsi contraria agamus?
 „non fecimus? at nunc faciamus, & deinceps

„ad Dominum convertamur. Nec tamen con-
 „venit nobis superiores nostros judicare,
 „Matth. 7. nec enim cor Samuelis exaltatum
 „est adversus Heli Sacerdotem 1. Reg. 2. Et
 „S. Petrus monet : non solum bonis & mode-
 „stis obedite , sed etiam discolis. 1. Petri 2.
 „In cunctis igitur obedientiam cole in Domino,
 „ut cor tuum ab omni superbia alienum ac hu-
 „mile cernens Dominus te exaltet, & sermones
 „ejus usque ad finem custodi, eritque nobis
 „cum , qui ait : ubicunque duo vel tres sunt
 „congregati in nomine meo , ibi sum ego in
 „medio ipsorum. Ipsi gloria in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XVI.

*De eo, qualem oporteat esse Præfectum,
 & de obedientia.*

*Superior
 fit discre-
 tus.*

„Paulatim ac per partes ædificatur civitas,
 „& cum gubernatione oritur bellum.
 „Nequit inexpertus sicut exercitatus arcum
 „tenere , nequitque puerulus sicut vir currere.
 „Si puero onus supra vires imposueris , noc-
 „bis ipsi , & si instruere eum omiseris , nequam
 „& inutilis evadet. Sic quoque novitium mo-
 „nachum cum judicio & discretione gubernare
 „oportet , & non per inanem gloriam impo-
 „nere illi onus , neque despiciere animam ip-
 „sius. Perpende tecum , quomodo ipse supe-
 „riori subiectus fueris , atque ita per partes
 „præbe ei exercitium. Si igitur post adimple-
 „tas vigilias & consuetam regulam vigilare
 „ipse privatim volueris , subditus autem
 „pau-

„paululum dormire cupierit , requiem ipsi
 „concede : & si infirmo sit corpore , compater
 „& auxiliare ipsi patienter & longanimiter :
 „omne porro studium adhibeas , ut corpus ejus
 „exhibeas hostiam viventem & bene placen-
 „tem Deo ; omnem autem bonam edoce actio-
 „nem eum , qui sub obedientia vivit : si enim
 „præceptores hujus sæculi non respuunt mole-
 „stias infantium , propter mercedem , quam ab
 „hominibus expectant , quanto magis oportet
 „perfectos propter Dominum tolerare imbe-
 „cilles ? Ipse autem charissime ne rejicias Pa-
 „trum adhortationes ; si enim qui secundum
 „carnem ægrotant , suæ vim inferunt naturæ ,
 „ut servant , quæcunque ipsis præscripserunt
 „medici , nonne multo nos magis decet mo-
 „rem iis gerere , quibus cura animarum no-
 „strarum est credita ? Cupiamus porro Spiritus
 „Sancti ediscere mandata , nam qui mundi
 „hujus præceptores agunt , studiose in lectio-
 „nem sapientiæ quæ non est , incumbunt ,
 „quanto magis meditari & ediscere nos decet
 „ad salutem animarum nostrarum eloquia Dei ,
 „nam *beati , qui exquirunt testimonia ejus. Ps. 118.*
 „quoniam ipsi convenit gloria in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XVII.

Didactica sive doctrinalis.

„Frater dignus es habitus sancto indumento *Religio-*
 „monastico , ne extollaris adversus expec *sus profes-*
 „tantes in futurum annum , non enim videri *sus profes-*
 „aliquem primum esse virtus est , sed ad finem *cere debet*
 „usque

„usque tolerare. Nec videatur tibi, quod
 „assumpto habitu jam a laboribus sis liberatus;
 „imo nunc multo amplius in virtutum labore
 „occupari debes, ne damnum tibi inferas:
 „adhuc enim etiam superiore cogente tuam
 „salutem non neglexisti, nam adhuc in exte-
 „riore versatus es tholo (*scu camera Novitio-
 „rum*) nunc vero in interiorem tholum (*scu
 „domum Professam*) introisti. Ne igitur teipsum
 „neglexeris, ut non perdas labores tuos: Ex
 „hoc enim tempore apparet tuum quietis
 „silentii studium, tua patientia, humilitas,
 „mansuetudo, morum gravitas, exercitatio
 „monastica, castitas; & an latam ad perditio-
 „nem, vel angustam ad vitam æternam inire
 „viam desideres. Et quidem in lata via sunt
 „ingluvies, luxuria & reliqua vitia, ac malorum
 „ultimum desperatio. In angusta vero via sunt
 „silentium, temperantia, & his similia, & si
 „a juventute tua per semitas justitiæ incesseris,
 „etiam exitus tuus in pace erit. Quodsi con-
 „spexeris eos, qui sine timore Dei vitam agunt,
 „crassos ac corpore sanos, ne opera eorum
 „prava imitatus fueris, quid enim melius est,
 „paucis diebus in delitiis versari, vitæque
 „æterna privari, an vero modicum angustia
 „premi, & effugere supplicium sempiternum?
 „valde te custodi a vitæ licentia, quæ cor-
 „rumpit labores monachorum. Confidens
 „autem te in silentio cellæ tuæ, dic tecum
 „corde: nonne o homo mundum reliquisti,
 „parentes, amicos, patriam ac divitias, quæ
 „vero erit utilitas si hic agas, quæ aliena sunt
 „a salute, nudum nomen circumferens, dum
 „ab

„ab amicis prædicaris beatus ? cum econtra
 „illi te præcedent in regno cœlorum ; aut
 „quantus timor erit , si qui felices nos censent,
 „genuque flexo dicunt : orate pro nobis pecca-
 „toribus servi Dei , ipsi fuerint in refrigerio ,
 „nos autem propter delicta nostra in ærumnis.
 „Cunctas ergo res sæculares mentem a Deo
 „avellentes despiciamus , nam vires & pulchri-
 „tudinem senectus excipit & infirmitas , glo-
 „riam & divitias mors dissolvit & corruptio ,
 „justitia autem manet in sæcula. Deus vero
 „& Pater D. N. Jesu Christi donet nobis spi-
 „ritum fortitudinis & sapientiæ atque patien-
 „tiæ ad serviendum ipsi omnibus diebus vitæ
 „nostræ , cui gloria in sæcula sæculorum.
 „Amen.

P A R Æ N E S I S XVIII.

De iis , qui de seipsis magnifice sentiunt.

„Frater cur deciperis tibi ipsi honorem acqui- *Magnifice*
 „rens ? Apostolum audi : *non qui seipsum de se non*
 „commendat , ille probatus est , sed quem Deus *sentiendum.*
 „commendat 2. Cor. 10. In teipsum ergo des-
 „cende , & mente causam revolve , quare va-
 „nissimæ huic vitæ , diabolo , & superbix ejus
 „renuntiaveris , & desine res mundanas sapere.
 „An ignoras , quodsi proximum tuum depres-
 „seris , peccatum committas amoris proprii ?
 „Finge porro te promotum esse , & primum
 „ante fratrem constitutum : sed vide ne forte
 „dum vis primus supra fratrem tuum esse ,
 „minimus inveniaris in futuro sæculo. *Matth. 20.*
 „Cogita , quod mortuus sis mundo & vita tua
 „est

„est abscondita cum Christo in Deo. *Col. 3.*
 „Ne ergo gloriam humanam dilexeris , nam
 „omnis gloria hominis ut flos fœni. Projice
 „ergo omnem fastum abste , & subde cervicem
 „tuas jugo suavissimo D. N. Jesu Christi ; qui
 „seipsum humiliaverit , exaltabitur *Luc. 14.*
 „& timeamus eum , ne dicat de nobis : di-
 „lexerunt gloriam hominum magis , quam
 „gloriam Dei , cui soli gloria in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XIX.

*De excitatione animæ & bono servando
 ordine.*

*De som-
 nolentia
 in Synaxi
 vitanda.*

„Frater, quando fores tuas noctu frater pul-
 „saverit, ut ad collaudandum Deum con-
 „surgas, prompte te erige, ut negligentiores
 „tuam promptitudinem cernentes animam
 „suam ad vigilantiam excitent secundum eum,
 „qui dicit : *prævenere oculi mei ad te diluculo.*
 „*Pf. 118.* Quodli contigerit, te profundiori
 „obdormiscere somno, & dæmoniacis distric-
 „tum teneri visionibus, postea autem evigila-
 „veris, ne per negligentiam pigeat surgere &
 „abire ad synaxin fratrum, quia præmiū re-
 „feret, quisquis ad id, quod bonum est, con-
 „currit. Unde ne dixeris : Synaxis absolutū
 „est, & ego quo me conferam? Ignavorum
 „enim ista sunt verba, sed potius mox te
 „erige, projiciens abs te stragulum, moxque
 „ad Deum tuas extendens manus cellam tuam
 „aperi, & ad Synaxin orationis propera, &
 „licet

set ad posteriores adventares orationes, item ne pigriteris & adire detrectes, potes enim post absolutas in communi preces, almos tuos fundere in cella tua, quos phantasia subtraxit dæmonum, & postero die promptior ad opus Domini inveniaris. Illud porro scitote charissimi, quod quanto quis desperam suam fovet carnem tanto amplius seipso passiones auget, ipsaque anima a vava consuetudine corporis gravata infructuosa redditur. Siquis autem seipsum ad opus omni compulerit, tanto magis etiam corpus us sanum validumque reddetur, & anima lustrabitur. Dominus porro nostras excitet animas ad timorem ipsius, cui gloria in sæculorum sæcula. Amen.

P A R Æ N E S I S XX.

Quomodo debeat Christianus in synaxi consistere, maxime tempore oblationis.

Consideremus Charissimi eos qui coram rege *De rebus* „constituti sunt terreno, quomodo omni *rentia* in scientia & timore regi suo assistant: *orationis* done & nos multo magis ut fideles oportet *ram* rege cœlesti consistere cum timore ac *emore*, & cum omni gravitate ac decore. *opterea* non existimo, bonum esse, impu- *enti* oculo contemplari proposita mysteria *S. Eucha-* corporis & Sanguinis Domini nostri & Sal- *ristia*. *toris* Jesu Christi. Quomodo porro etiam *ident* quidam relinquere Synaxin, & exire *ite* finem absque magna necessitate. Num- *„quid*

„quid si vocatus esses ad prandium divi
 „viri, auderes ex medio accumbentium
 „gere & abire domum? nonne ibi remaner
 „donec omnes surgerent? Timeamus igitur
 „fratres, quia scriptum est, *maledictus omnis*
 „*qui facit opus Domini negligenter Jer. 48.* I
 „mus ergo operam, ut in perverio hoc sæc
 „accepti simus Domino, regnique coelestis
 „evadamus hæredes. Cui gloria in sæc
 „sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XXI.

De Dormitationum diversitate.

*Remedia
 contra
 somnolen-
 tiam.*

„Tres sunt dormitationes, quæ conturba
 „hominem. Et prima quidem acci
 „fratri ex maligni hostis operatione, quam
 „psallere inceperit, sed sine fratris ignav
 „nihil potest: vehementius autem divexabit
 „si stomachus fratris cibo potuque gravat
 „fuerit. Secunda fere suboritur fratri ad m
 „dium divini officii ex propria negligentia
 „quando non adlaborat, ut cum fratribus
 „persistat usque ad expletum canonem, sed
 „medio Synaxis alios canentes relinquit, &
 „ad lectum suum pergit. Tertia vero conti
 „gere solet fratri secundum naturam, hoc est
 „post expletum canonem soliti officii. Propt
 „rea patientem erga imbecilliores fratres el
 „oportet, ut non perficiatur consilium inimic
 „Cum ergo inter alios fratres in officio consi
 „steris, sive etiam solus ad laudem Salvator
 „nostri Jesu Christi, & prima te dormitat
 „infectarit, statim resiste, ne forte pigritas

te vacuum ad lectum fratris tui avertat; verum patienter sustine, & si te invaserit, oculisque connivere cogat, ne te tuo dimovearis loco, & invenies requiem: similis est passio somni ingluviei, nam si quis multa comederit, multa natura requiret, at si temperantiae se assuefecerit, non multum vorare appetet. Perpende piscatores, qui nisi totam noctem in vigiliis transigant, nihil se prendisse vident & dolent. Revolve figulos, & fabrillem artem pertractantes, invenies ibi laborem immensum, vigiliam magnam & patientiam. At nos quorum corpora neque sumo, cinere, vel pulvere vexantur, sed consistentes in loco mundo & sanctificato peram Deo nostro in pace, psalmis, hymnis & canticis spiritualibus, cur torpescimus? Ne ergo pro lucro duxeris somnum, corporisque quietem, sed lucrum est, ad opus Domini se semper compellere. Quocirca cogamus nos ipsos, ut adveniens Dominus comperiat nos vigilantes, suaeque nos beatitudine dignetur, & nos resuscitet cum omnibus, qui dilexerunt adventum ipsius, nosque a dextris suis constituat in regno suo, cui gloria in saecula saeculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XXII.

De iis, qui ab initio negligentes, & sine cura sunt.

Si acciderit fratrem ad monasticam ac solitariam vitam venire, & non se vigilantiam & continentiam præbuerit, diabolus incipiet suggerere

Schram Analysis Tom. XI.

E e

„ipfi. statu reli-

*giſo ca-
venda.*

„ipſi. Quid jam vis in virtutibus labor
„ſubire atſque remuneratione aliqua? neque
„quam enim tua voluntate, ſed ex neceſſitate
„quadam ad monachatum acceſſiſti, niſi enim
„illa tibi res eveniſſet, & neceſſitate conſtr
„tus fuiſſes, numquam monachus factus eſſi
„Ne igitur fruſtra affligaris, cum neque De
„gratias tibi habeat. Tunc igitur frater ſei
„ſum deſperationi tradit, & incipit in neg
„gentia vitam traducere, dolet, obmurmur
„ſeiſum deplorat, & in perditionem ruit,
„pro eo, quod ſe virtutum laboribus trade
„debebat, contraria admittit, & quod dice
„deberet, o anima, quam multi per multa
„junia & eleemoſynas promeruerunt ad vi
„reliſioſæ inſtitutum pervenire, ego in neg
„gentia vitæ meæ tempus tranſigo: cur er
„& nos o anima non damus operam, ut dig
„pœnitentiæ opera agamus, ne duplicatum
„his ſupplicium inveniamus tamquam divina
„gratiam aſpernantes, & beneficiorum ipſoru
„non recordantes. Ipſi gloria in ſæcula ſæc
„lorum. Amen.

PARÆNESIS XXIII.

De Novitiis laborem fugientibus.

*Novitii
opus ma-
num non
refugiant.*

„Novitios in cœnobiis monachos varie op
„pugnare ſolet inimicus, nam aliquib
„alienationem ſuggerit in labore manuum:
„quo pacto? mane ſurgit frater orationem ſi
„facturus in cella ſua: deinde arrepto ope
„inſert illi dæmon cogitationem acediæ, c
„ſi reſiſteret frater operando, eam divinæ gr
„ti

æ auxilio repelleret: sed non resistit, dicens: odie quasi dissolutum & læsum me esse sentio, & minus valeo: potius hodie otia labor, & paululum meipsum reficiam, & cras duorum dierum opus faciam, sed postero die æmon vehementiorem fratri circumfundit cecidit, in memoriam revocans præteritum iem & præsentem: tunc frater opus suum imittit, incipitque sæpe opera, quæ sua non sunt facere, aut etiam extra cellam iam evagari. Alteri porro fratri præbet magnus promptitudinem ad opus ultra quam portet, unde avaritiæ morbus generatur, & ut monachus summo mane surgat, & ad esperam producat opus plus quam par est, & ut si fieri queat, & precationem & Synaxim negligat: signo vero ad Synaxim & officium dato omnium ultimus tunc frater occurrit, & ante omnes e congregatione exire conatur. Hæc igitur sciens serva te, & tua firmitate excidas. Ulterius enim servus per avaritiam dissolutis rursus incipit æmon suggerere fratri, illumque perturbare, ut inculando opus dicat: tot annos operor in hoc manuum opere, & neque mercedem refert, sicut oportet: melius ergo est cessare, quam malagere, unde aliam artem addiscam, qua mihi necessaria possim acquirere. Cæterum frater sciens omnia cum prudentia agit, ut precibus & synaxi suæ vacet, oratioque fidei promptitudinem ipsi præbet & gratiam in opere bono, quod ille grave non censet, & illi sufficit. Dominus autem dirigat corda

„nostra in timore Ipsius , cui gloria in sæ-
„sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XXIV.

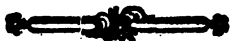
*Quod diversimode impugnantur, qui
obedientia vivunt.*

*Tentatio
deferendi
monaste-
rium quo-
modo vin-
cenda.*

„Diversimode impugnantur qui sub obed-
„tia patris spiritualis constituti su-
„nam si eos viderit inimicus carnalia sapien-
„suggerit ipsis: recede a monasterio, & ne-
„tiare in aliqua re ad lucrum. Spirituali po-
„viro opponit se adversarius dicendo: in-
„dere in eremum interiorum & salvaber-
„& fume tecum ferramentum parvum ,
„hérbas evellas & comedas more antiquor-
„monachorum: & quid hic desides, ubi se-
„dala regnant & obtrectiones, quando aut-
„exieris, nihil horum habebis, aliam ad-
„ces artem, unde & sufficientem emereri p-
„sis mercedem, ut etiam inopi ex tuis labo-
„bus elargiaris. Tunc frater respondet: c-
„cedam; sed ad quas partes divertam, nesc-
„& vereor, ne si locum non invenero, h-
„reverti cogar. Cui adversarius: locus t-
„non deerit, nec te Deus derelinquet, qu-
„& iurejurando affirma, te huc non rever-
„rum. Quibus respondet frater: Expectem
„ad certum tempus idoneum, ad quæ adv-
„sarius: Et quomodo sustinebis ingruen-
„tentationes in isto loco? existimansque f-
„ter ad majorem se profectum trahi, assensu
„cogitationibus præbet, quod omnibus de-
„rius est. Frater ergo accedit ad præfectu-
„suum

um, dicens: Pater Abba fac charitatem, dimitte me, non enim queo amplius in onasterio desidere. Quæ audiens senex incipit contristari, & illud fratrem consolari hortari dicens: Ego non dimittam te: cur i dæmones audis? num quis te fratrum contristavit, aut ego ipse? dic & ego te cubo in Domino. Similiter & fratres eum terpellant: quodsi acquiescat, liberatur a ultis tentationibus: si vero adduci non possit, ut maneat, dicit præfecto: 'solitarie vivere desidero, & recedit, & si in sæculum vertitur, obcæcatus mente dicit intra se, peratus sum a solitudine vitæ monasticæ, umque exitium arbitratur esse sapientiam. quodsi in interiorem ingreditur eremum, expertus hospitio a quibusdam senibus Patrias monetur: potius ad tuum te confer cœnobium, & ibi conquiesce, ecce enim vides, ante nos premamur angustiis in istis locis. si morem gerens frater revertatur ad locum suum, jam multas tribulationes effugit: vero interiorem petit eremum, fame afflic- tus tædere ac pœnitere incipit, quin & dæmones illi exprobrant: bene cum fratribus is confidebas, quis te in eremum induxit. tunc frater intra seipsum dicit: bene mihi at inter fratres, & quomodo ego solus inter rricula ferarum, latronum, & dæmonum bitare potero. Postea ad solitarios fratres cedit, susceptusque confidens in cella suam opificium addiscere coactus moleste vitam solitariam, & tandem ait: Ecce cœnobium probasti, & eremum expertus

„es, & si ad cœnobium redieris, pudor tibi
„erit, in eremo vero terrores sunt varii, ergo
„potius in mundum abi, nam & ibi salvari
„poteris. Verum si sapuerit frater responde-
„bit: si in eremo, ubi magna est quies quies-
„cere me non sinit inimicus, quæ non adver-
„sum me excitabit, si in mundum abiero,
„quibus compunctus frater ad cœnobium re-
„vertitur, & suscipit eum Præfectus cœnobii
„cum fratribus prompte & libenter. Sed ali-
„quot post dies malignus fratrem rursus exa-
„gitat dicens: iterum ad antiqua venisti
„nonne tibi solitudo sufficiebat; ubi nullo
„scandalo afficiebaris, nec aliquid cum aliquo
„loquebaris? Cæterum si prudens sit frater
„resistet dæmonibus dicens: Ego quidem au-
„cultans vos prima vice egressus sum monaste-
„rio, existimans me ad maiorem profectum
„abire, sed utilitatem non inveni, sed nunc
„me hujus monasterii præfecto commendavi,
„in quo habito, ideoque non sum mei juris.
„Et quod modicum opus manuum concernit,
„non sum melior hominibus sæcularibus, qui
„non solum de die, sed etiam nocte operan-
„tur, satagunt eorum, quæ sunt uxoris, liber-
„orum, & pretii conductæ domus: me vero
„ab his omnibus liberavit Christus, cui gloria
„in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XXV.

Quo pacto dæmon infestet senes in monasterio.

Suggestit fratri cogitatio: Tot jam annos de- *Senes in*
 „gis in hoc sancto loco, at nunc conse- *monaste-*
 „nuisti, nec sufferre poteris amplius regulas *rio ma-*
 „loci istius; nam vires tibi ultra non suppe- *neant.*
 „tunt, quidquam agendi, unde sperneris ab
 „omnibus, & propter senium requie indiges.
 „Egredere ergo inde, & in uno aliquo reside
 „loco & quiesce, & Deus tibi victum mittet:
 „quæ enim tibi impendet necessitas, ut instar
 „servi affligaris, sustineasque minoribus te
 „subjici. Si vero senex perfectus sit, his resi-
 „sit dicens: ne senectutem meam irriseritis
 „improbi dæmones, nam si in juventute mea
 „patienter labores pertuli, multo magis nunc
 „sustinebo, quando tempus resolutionis meæ
 „instat: si enim senex Eleazarus dum incendii
 „suppliciis torqueretur, non est mutatus mente,
 „quid igitur ego? atque ita divina adjuvante
 „gratia moritur in loco, ubi consenuit, refe-
 „rens coronam gloriæ a Domino, cui gloria
 „in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XXVI.

De transmutatione loci in locum.

Si ad eremum exierimus, in eremo non *Loca non*
 „quiescunt pedes nostri, & si ad loca, *leviter a*
 „quæ habitantur, eos, qui in eremo degunt, *monacho*
mutan-
 E e 4 *„feli-*
das.

„felices prædicamus. Sub obedientia sen-
 „rum esse in Domino non sustinemus, sed
 „ex loco in locum alium transimus. Primum
 „vero debet quis ex propriis perdiscere cogi-
 „tationibus, cur velit proprium deserere
 „locum, in quo habitat, ne forte laborem
 „effugere cupiens petat eremum: vel ne invi-
 „dia vulneratus angatur, quod alius proficiat,
 „ipse vero aliquem dignitatis gradum non sit
 „adeptus: vel ne sub obedientia vivere de-
 „tractans, solitudinem petat: vel ne terrenam
 „hæreditatem persequens, suum deserere velit
 „locum. Examina igitur teipsum, an secun-
 „dum Deum res accadat, & non consilio de-
 „pravato. Si vero homines vos acerba æmu-
 „latione persequantur, aut malis operibus
 „communicare cogant, & ad alium confugi-
 „mus locum, fiduciam habemus ad Deum,
 „eum Dominus dixerit discipulis suis: *si vos*
 „*persecuti fuerint, ex hac civitate fugite in aliam;*
 „*Matth. 10.* At de non oberrando idem Sal-
 „vator ait: *nolite transire e domo in domum.* Si
 „porro nostram explere voluntatem volueri-
 „mus, quæ ista erit virtus? sin autem præ-
 „fecti nos separarint, locum præbeamus,
 „resistamus autem diabolo magis. Si ergo
 „recte in eremo quiescas, & divexarit te co-
 „gitatio, ut ad loca habitata te transferas,
 „opponere illi bellum mundi. Si vero bene in
 „cœnobio quiescis, teque conturbavit cogita-
 „tio, ut eremum ingrediaris, objice ipsi bel-
 „lum & molestiam ejus. Quodsi solitariam
 „vitam probe degas, ac te molestarit cogi-
 „tatio, ut in plurium fratrum conventum in-
 „tro-

troceas, oppone illi certamen cœnobiorum,
ac retributionem: & ne imprudenter nostris
abripiamur cogitationibus, non enim novi-
mus, quid expediat nobis, *salus autem est*
in multo consilio Eccl. 6. At sæpe vis dicere,
te propter scandala & detractiones inde fu-
gere velle. Sed consilium tibi dabo: obstrue
os tuum in Domino, & averte oculos tuos
ne videant vanitatem, atque ita utrumque
vinces, & detractionem per silentium, &
scandala per custodiam oculorum, alias in
nobis portabimus, a quibus oppugnemur.
Sed dicis: cognita cunctis est fratribus mea
ad conversionem difficultas & negligentia, &
ideo non amplius habitare queo in isto loco.
Sed audi: tu bonum fac, & videbis, quod
Dominus conscientiam tuam curabit, fra-
trumque tuorum in iis, quæ ad te pertinent:
nam si discedere vis, quia fratribus nota est
tua ignavia, illud est fugere dedecus, &
eos quærere, quibus non sint noti pravi
mores tui, ut apud eos bene audias, cum
tamen conducat, despectionem ab hominibus
ferre, propter Dominum ad purgationem
peccatorum. Cui gloria in sæcula sæculorum,
Amen.

P A R Æ N E S I S XXVII.

*Oportere revertentem fratrem cum gau-
dio suscipere.*

„Si contigerit fratrem a cœnobio quocunque *Reverten-*
prætextu recedere, eumque in morbum *tes mona-*
labi, aut sponte resipiscentem reverti, non *chi susci-*
E e 5 „opor- *piendi.*

„oportet eum despiceré , sed velut proprium
 „membrum amplecti , etiam si peccarit , nam
 „sui ipsius tantum curam gerere non licet , sed
 „etiam aliorum *Phil. 2.* Et *1. Cor. 12.* Apostolus
 „charitatem super omnia commendat. Et per
 „Prophetam Dominus inquit : *miserericordiam*
 „*volo , & non sacrificium Osee 6.* Ab errore igitur
 „revertentem ac poenitentem suscipe , &
 „Apostolum audi dicentem : *confirmate in illum*
 „*charitatem , ne forte abundantiori tristitia absor-*
 „*beatur.* Etenim Dominus gloriæ non rejecit
 „filium prodigum , sed amplexus est eum
 „tamquam a mortuis resurgentem *Luc. 15.*
 „Sic ergo convenit , misericordes esse frater-
 „nitatis præfectos. Tu vero frater misericor-
 „diam affecutus ne parvi pendas , sed filium
 „prodigum resipiscentem imitare , & servi dein-
 „ceps Domino in timore & humilitate , nec
 „tantum ad modicum tempus tibi serviat hu-
 „milis ac silentium , & post modicum obmur-
 „muratio , & ad ministerium ac vigiliam ne-
 „gligentia , neque occasione minus necessari
 „operis tuam despexeris Synaxim. Ne hodie
 „gratiarum actio pro iis , quæ apposita sunt
 „in mensa , & cras adversus eum , qui cibos
 „coquit & panes parat obmurmuremus. Mar-
 „cidi sunt panes ? sed Prophetæ memineri-
 „mus dicentis : *cinerem tamquam panem manda-*
 „*cabam Ps. 101.* acerbum & marcidum est
 „vinum ? at recordemur , quomodo Salvator
 „noster acetum cum felle propter nos gustavit.
 „Ne ergo hodie vacemus abstinentiæ , & cras
 „præfectos ob voluptatem ventris laceffamus :
 „ne hodie quietem sectemur & meditationem ,
 „&

cras e cella in cellam, e vico in vicum
 verremus, & in civitate detineamur, ne-
 re prætextu ministrandi senibus acediam
 æferamus. Et si opificium tibi committi-
 tur, quod utile sit cœnobio, ne ob id extol-
 ris. Ipse porro Dominus concedat nobis
 pacem, digna poenitentiae opera faciendi,
 ut gloria in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XXVIII.

*De privatione timoris Dei, & de
 negligentia.*

Narrat hic S. Ephræm historiam de quo- *Timor*
 „dam fratre Palladio monacho seni suo *Dei com-*
 non obediente, & negligente, qui ad extre- *men-*
 um a malo superatus dæmone mentem per- *da-*
 dit, & subdit: Ecce quid efficiat nimia *tur.*
 audacia? ecce quid inobedientia & negligen-
 tia concilient, en quorsum evadat finis ino-
 bedientiae. Quare non contemnamus timo-
 rem Dei, *sed humiliemur sub potenti manu il-*
lus, servientes invicem in timore Dei 1. Pet. 5.
 : ipse nobis erit murus, & protector a facie
 inimici, sicut scriptum est: Immittet angelus
 Domini in circuitu timentium eum, & eri-
 liet eos. Ipsi sit gloria in sæcula sæculorum.
 Amen.

PARÆ-

P A R Æ N E S I S XXIX.

In illud dictum: habenti dabitur, & abundabit. Matth. 25.

Bene operantis merces.

Dictum hoc S. Ephræm explicat per parabolam per patremfamilias habentem duos servos, & tria juga boum, qui concredidit uni duo juga, alteri unum; quorum qui duo acceperat, ditatus est in illis; qui autem unum, nihil cum illis egit, unde Dominus suas ab illo oves abstulit, eique qui bene operatus erat attribuit „*omni enim habenti dabitur, & abundabit, ei autem, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Matth. 25.*” Ego quidem cum sim bonus, vocavi ipsum, & potestatem dedi ei, ut bonum operanda vitam æternam possideat, ipse autem me sprexit, & propterea ignominia afficietur. Ideo fratres demus operam, ut placeamus Deo, accipiamusque repromissiones ipsius, cum omnibus Sanctis ejus, quoniam ipsum „*deceat gloria in sæcula sæculorum. Amen.*”

P A R Æ N E S I S XXX.

De temerario judicio non ferendo.

In infirmitatibus quomodo agendum.

„Siquis ex magis piis fratribus in Synaxa „constitutus aut inter deambulandum „vertigine ipsi obviente repente humi concidat, non in eo obstupescendum est, sed potius toto corde orare oportet Deum, ut in „omnibus nos protegat; nam vertigo ex effervescen-

Scientia acutæ cholæræ accidit, aut etiam abundantiore humore; aliquibus autem iam ex corporis debilitate: interdum vero quid hujusmodi molitur diabolus, ut frangam repellat a stadio: Cæterum Dominus non finet ultra vires ipsum tentari. Alius iam in manus traditur inimici ex Dei permissione, idque ob elationem quamdam, ut irreptus infirmitatem cognoscat suam, fieri non potest, ut qui in veritate Dominum diligunt, diaboli potestati subjiciantur, siquidem diabolus conatur convellere, sed evellere radicitus non valet, uti in Jobo. *Job. 1. 7. & S. Paulo 2. Cor. 12.* apparet: neque enim ægrotare secundum carnem est delictum, que in damna & tribulationes incidere, lapsus & ruina, sed in tentationibus proptum non inveniri, videmus quippe, ne in incertos quidem inimicum potestatem habere: nulla permissionem divinam: unde novimus, nullam esse potentiam ejus per virtutem etiosæ passionis & crucis Salvatoris nostri Iesu Christi. Ne ergo pertimescas servum Christi, neque recesseris a loco, ubi proficis Domino, & in tribulationibus non te pulanimum præbueris. Timor Domini turris fortitudinis a facie inimici: ne ergo turris diruas, atque ita non capieris. Gratias ergo benignitati ejus agens procide coram eo cens: *fortitudo mea & laus mea Dominus, & Deus est mihi in salutem Ps. 117.* Ipsi gloria in sæculorum sæcula. Amen.

PARÆNESIS XXXI.

De Humilitate.

*De humi-
litate.* „Si promotus fueris , ut in supremo consilii
„gradu , cave obliviscaris humilitat
„ut si quando tibi e gradu descendere conti-
„rit , non inopinato casu corruas , quod
„quibus accidit ex propria ingratitude
„in scitia , dum eum non agnoscunt , qui
„donavit gratiam , nam si benefactorem ag-
„visissent , non ejus mandatis inobedientes
„præbuisissent , & si non inobedientes fuisset
„non sane dilapsi essent , nam *qui seip-
„s exaltaverit , humiliabitur. Matth. 23.* Propte-
„fratres studeamus humiliare animas nost-
„coram Domino , ut nos exaltet in temp-
„visitationis : qui enim seipsum ob pietat-
„humiliare noluerit sponte , humiliabitur
„vitus *Job. 12.* diligamus igitur humilitate
„quoniam ipse Dominus dixit : *discite a
„quoniam mitis sum & humilis corde. Matth.*
„quem decet gloria in sæcula sæculori
„Amen.

PARÆNESIS XXXII.

*Quod Christianum oportet esse longanimem
& immemorem injuriarum.*

*Injuria
patienter
ferenda.*

„Frater si in tua absentia contigerit tibi
„aliquo maledici & obtrectari , venerit
„alius , qui renuntiet tibi , ne adversus
„trem exacerberis , quin renuntianti tibi
„sponde ; quamvis contumeliis me consect-

„

rit, frater tamen meus est, ego vero con-
 iis sum dignus, verumtamen non ex se-
 o contumeliis me affecit, sed hoc inimicus
 machinatus est, ut inimicitias inter nos spar-
 t; at Dominus malignum destruet, fratris
 tem miserebitur. Sin autem & in faciem
 fus dictæ tibi fuerint contumeliæ, ne suc-
 seas: sin porro de malo aliquo contigerit
 nos convitia spargi, ne simus duri corde,
 potius erratum corrigamus; at si improbi
 tis suggestionem hoc acciderit, ne indigne-
 , nam si contumeliam rependas, duplici
 ipsum contumelia afficis, primum quod
 ntumeliam non patienter tuleris, deinde
 od impudenter maledixisti & convitiatus
 . Quando ergo convitiis oneraris, mox
 iis placide subridens iracundiam in pacem
 erte. Cæterum est etiam risus, qui
 citat animum ad iram contra proximum,
 ad irritandum alterum rideas. Hoc modo
 endum non est, sed ut charitate iram
 rimas. Si porro & frater tuus, dum
 iter arrides non ædificatur, ne vincatur
 ira, adnitamur modis omnibus conciliare
 trem *Matth.* 5. Et ne dicas: non tristor
 contumelia, qua affectus sum, sed quod
 præsentia fratrum contumeliis me exce-
 it. Sed ubi arma tua reliquisti? dico au-
 de cruce Christi quæ crux est humilitas.
il. 2. sane cum gratiarum actione omnia
 linere debemus, si ejus vestigiis insistere
 imus. Memento etiam David quando
 it a facie Absolon filii sui, nonne cgressus
 mei contumeliis excepit eum in conspectu
 „om-

„omnium , & tamen Rex hoc patienter tul
 „2. Reg. 16. Si autem Rex tantam humi
 „tatem exhibuit , quales obsecro oportet e
 „mendicos & peccatores ? Revolve sim
 „mente ipsius sancti David oblivionem inj
 „riarum erga Saul. Quare & nos frat
 „longanimitatem colamus , alter alteri
 „onera portantes , & animas nostras p
 „invicem ponentes, sicut Christus dixit *Joan. 1*
 „cui gloria in sæculorum sæcula. Amen.

P A R Æ N E S I S XXXIII.

De Patientia & Compunctione.

*Patienter
 tolerandæ
 tentatio-
 nes.*

„Charissimi præbeamus nos tamquam fr
 „nuos milites pro Rege nostro Chri
 „alacriter mortem appetentes : quando eni
 „adhuc in sæculo eramus , talia non patieb
 „mur , nunc autem cum accesserimus ad De
 „minum , ut ei placeamus , tentationes &
 „vexationes in nos improbi hostis excitant
 „Domini causa , cum nobis inimicus invidet
 „nos a vitæ via conabitur abducere ne sal
 „vemur. Quantum igitur adversus nos mali
 „gnus exurgit , tantum nos in patientia in
 „veniamur viriles ad sustinendum usque a
 „mortem , & cunctæ ejus insidiæ dissolventu
 „Habemus siquidem defensorem nostrum
 „Christum , qui sperantibus in ipsum patien
 „tiam præbet. Præbeamus ergo nos vel
 „incudes percussi , & cæsi per patientiam vir
 „camus adversarium : etenim noster Dominu
 „omnia sustinuit propter nostram salutem ; i
 „qua via tribulationum ac mortis ipse amb
 „lavit

vit, eadem in ipsum credentes & cohædes regni ejus fieri volentes iter suum intuant. Patiendo ergo & moriendo propter omnium superabimus omnem inimicorum testatem. Quocirca obsecremus Dominum, intellectum nobis concedat, ad cognoscendam divinam ejus voluntatem promptissime præstandam eam in omni patientia cum iudio & exultatione in Christo Jesu Domino nostro, cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XXXIV.

Passionibus & perturbationibus animi.

Vir in torpore dies suos transigens seipsum *Tepidus*
 „decipit, plane non cogitans de bonis, *passioni-*
 æ Dominus Deus justis præparavit, nec *bus agita-*
 pplicia peccatoribus parata considerans, *tur.*
 id seipsum sinè ullo timore pascens. In
 li autem concupiscentiam operatur carna-
 m hostis improbus, quæ in mentem ejus
 gressa oculos ipsius obvelat. Et ante qui-
 m consummationem iniquitatis vehemen-
 t eam in oculis ipsorum imminuit: con-
 mmato autem scelere usque adeo illud
 aggerat, ut nihil supra sit; quin etiam de-
 erationis adversum eas undas excitat. Quare
 s inimici machinationes prænosces, fuge
 ccatum, & si forte in delicto aliquo præ-
 cupatus fueris, resurge, & convertere ad
 minum Deum tuum, ut salvetur anima
 a: ait enim per prophetam: *si fuerint pec-*
ccata

*„cata vestra ut phœniceum , quasi nivem dealb
 „If. 1. Ipsi gloria in sæcula sæculori
 Amen.*

P A R Æ N E S I S XXXV.

Quomodo oporteat consolari pusillanin

*Consola-
tio pusilla-
nimum.*

„Spiritualis , quando ad fratris concessu
 „est adhortationem , inprimis in orati
 „confistit , ut Dominus viam suam prosper
 „& dum frater cogitationes suas profert ,
 „fratrem quemdam esse , qui sibi molesti
 „exhibuerat ; alter frater ait : Charissime ,
 „non est tribulatio ? ubi non est labor ? m
 „dani nonne laborant ? Nautæ nonne in m
 „periclitantur ? milites in bello nonne peric
 „subeunt ? & quo pacto nos sic pusillanin
 „sumus tamquam soli tribulationibus press
 „mundi tristitia mortem operatur , qui aut
 „secundum Deus est dolor poenitentiam in
 „tam æternam. Et nos ergo tribulati ne
 „sillanimes simus , scriptum est enim ; *trist*
 „*vestra convertetur in gaudium Joan. 16. I*
 „cordare , quod mundo renuntiasti ac prop
 „voluntati , & verbum non sustines ? prop
 „quod etiam a mansione vis discedere : isti
 „nostra laus est ? itane inimicus cogitation
 „humilitatis deprædatus est , & passiones
 „te insurgunt , & ob cibum , vel potum ,
 „quod verbum tolerare nolueris , tantis affec
 „es damnis : reputasti omnia velut sterco
 „ut Christum lucrifaceres , & iterum antiq
 „mentem pateris demergi passionibus ? P
 „pende mente , qualis eras , dum primum
 „janu

„januam monasterii advenisti spiritu fervens
 „in timore Domini. At forte dicis : hominēs
 „isti cogitationem meam perverterunt. Sed
 „vis , ostendam tibi ex nostra ignavia id ortum
 „esse ? Lot in Sodomis habitans cum Sodomitis
 „non periit : Glezi Elifæo serviens peccavit :
 „Samuel cum filiis Heli versatus est , & illi
 „ceciderunt , hic vero salvatus est ; Judas etiam
 „cum discipulis sequebatur Dominum , & tamen
 „tradidit magistrum suum. Inter bonos ergo
 „dum commoramur , sancte vivamus : at si
 „peccatoribus cohabitemus , demus operam ,
 „ut a nobis ad viam pertrahantur salutis divina
 „adjuvante gratia. Quod si vis dicere , debilem
 „te esse & pusillanimum . audiamus Sacras
 „Scripturas , & SS. Patrum normam vivendi
 „imitemur , & admonitiones virorum timen-
 „tium Deum auscultemus , nec illis similes
 „efficiamur . qui , quæ voluntatis sunt pro-
 „priæ , audire solum volunt : dixit enim qui-
 „dam sanctorum senum : si conspexeris ado-
 „lescentem propria voluntate in cœlum ascen-
 „dentem , tene ipsum , expedit enim ipsi. Id
 „vero de illo quoque intelligendum , qui cum
 „ætate sit senex , mente tamen est junior , *su-
 „perius enim amplectetur consilia Prov. 12.* Nec
 „dicas : junior adhuc es , circa senectutem
 „pœnitentiam ages ; & si ad senium pervene-
 „ris , dicis : nunc consenuisti , & requie indi-
 „ges : Sed quis nos certiores fecit , quod con-
 „senescamus , & si consenuerimus , quod bonam
 „cogitationem inveniemus , siquidem jam nunc
 „salutem nostram neglexerimus : audiamus
 „dicentem Dominum : *vigilate & orate , quia*
 „nesci-

„nescitis diem neque horam. Matth. 24. Quo
 „putas in mundo diversimode vexari, eorum
 „que filios pro pignore poni? alii vero men
 „dici in plateas civitatis projecti jacent nud
 „frigore æstuque afflicti, nobis vero non sati
 „est, habere tectum istud, & mundanarum
 „rerum cura vacuos esse. Hæc recolamus
 „& non aspernemur gratiam & beneficia Dei
 „De Præfectis vero nostris relinquamus Do
 „mino. Exurge igitur, & præcinge teipsum
 „tot ac tanta Dominus gloriæ pro nobis per
 „tulit, quid poterimus ei retribuere? Proci
 „damus ergo coram ipso patientiam a bonitate
 „ipsius deposcentes, *per multas enim tribula*
„tiones oportet nos intrare in regnum calorum.
„Matth. 14. dixit quippe Salvator suis discipulis:
„vos tribulationem habebitis in mundo. Joan. 16.
„iterum autem gaudebo vos. Ipsi gloria in sæcula
„sæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XXXVI.

*Oportere fratrem cum legit advertere &
 studiose legere velut in præsentia Dei.*

„Frater, si onus legendi mandatum tibi fue
 „rit coram fratribus, adverte diligenter,
 „ubi qui auspicatus est, finivit, & resumptis
 „verbis lectionem incipe, ut sit lectio tua
 „instar catenæ ex auro contextæ, nam qui
 „verbum unum contemnit, & versus transilit,
 „hic neque discere vult, sicut oportet, neque
 „eos edocere, qui attendunt, solum enim
 „finem libri expetit. Tu autem esto vigilans,
 „ut

ut & tibi proſis per lectionem tuam ac iis,
qui te auſcultant. Quodſi repente imperetur
tibi, ut legas, ex ſiniſtra parte lectionem
aggredere: ſi autem initium ſermonis ſit,
dic titulum & inſcriptionem, ſic enim quod
legitur intelligetur. Sin vero librum bene
compunctum & deſcriptum habeas, poſſide
ac tene eum, ne in ipſo offendiculum legenti
aut exſcribenti reperiatur.

P A R Æ N E S I S XXXVII.

*Non debere nos huc illucque retorquere
oculos.*

In oculo vago & diſtracto etiam adulterium
conſiſtit *Matth. 5.* hanc fornicationem
eradicat, qui oculos deorſum deprimit, ſur-
ſum autem mentem ad Dominum attollit,
& qui ventrem domat, aſpectum quoque co-
hibet. Bellum oculorum & præſens & ab-
ſens dolore affligit animam prava concupiſ-
centia inflammans mentem, quin etiam in
ſomnis corda ſimplicium imaginationibus
illudit. Quando ergo efformare tentationem
dæmon inceperit, & in mente tua depin-
gere pulchritudinem mulieris, vel quid ſimi-
lium, in medium tibi adducito timorem Dei,
& memineris illorum, qui in ſepulchris dor-
miunt, cogita diem tui exitus, conſidera
tremendam vocem: diſcedite a me maledicti,
conſidera vermem non quieſcentem, & tor-
mentum non ceſſaturum, & exterminabitur
e mente tua concupiſcentia voluptatis carna-

„lis. Porro istum dæmonem qui oculorum
 „evagationem suggerit alius dæmon subsequi-
 „tur, qui carnaliter peccatum operatur,
 „enim secundus priorem viderit potuisse an-
 „mam ad distractiones elevare, continuo sug-
 „gerit: ecce corde jam moechatus es, nu-
 „ergo tuam perfice concupiscentiam, cum ide-
 „sit agere & in animo habere. At tu ne a-
 „quiescas consiliis ejus, sed sollicitanti dæmo-
 „ad actionem iniquam peccati dic: tamen
 „oculis impegerim & corde moechatus sum
 „ipsum tamen cor meum adulterio obnoxium
 „gemitibus inenarrabilibus conteram, & oc-
 „lum collapsum lachrymis abluam, quonia
 „cor contritum & humiliatum Deus non d-
 „spiciet. Ipsi gloria in sæcula sæculorum
 „Amen.

P A R Æ N E S I S XXXVIII.

De Mansuetudine.

De man- „Itane o Monache, professus es, te Chri-
suetudine. „placere velle, ut tribulationes non fi-
 „titer sufferes? neque correctiones & admo-
 „tiones a tuo Præfecto susciperes? Cæsus e-
 „gaude, & erratum corrige: injuste verbe-
 „tus es? gaude, quoniam merces tua mag-
 „sicut & Apostoli gaudebant, quod digni l-
 „berentur pro nomine Jesu contumeliam pa-
 „At forte quis dicet: doleo hoc mihi accid-
 „post tantos labores. Sed hinc teipsum
 „gnosce, num revera post tot annos passio-
 „tuas viceris, experimentum enim guber-
 „toris in tempore tempestatis apparet. C
 „sen

„ſenuiſti in habitu monachico ? forma eſto juvenibus & inexpertis : ſi vero adhuc es novitiuſ , ſenioribus morem gerito. Laudem quidem & gloriam perfectorum Anachoretarum expetimus ; verum labores eorum ſubterfugimus : cur tantam quietem & laborem ob horam unicam perire pateris ? iſtane probatione tua ut ob medicam tribulationem & habitum & vitam abneges ? ne quæſo adverſariis deſterga , & oppugna eos , & a te fugient : Exiſtimo enim Præfectum tuum non in tuo gaudere vituperio , quippe cui incumbat rationem pro te Deo reddere , ſed gaudio afficitur , ſi te perfectum Chriſto Domino ſiſtat. Eſto igitur exemplum manſuetudinis fratribus , admirentur etiam ſuperiores patientiam tuam : Gaudeat & Spiritus Sanctus de fortitudine tua. Si exiguum non feras tentationem , quomodo magnam , verbera & crucem ſeres , & quo pacto gloriæ in cœlis conſorſeris ? Ita obliſi ſumus eorum . quæ propter nos ſuſtinuit Dominus ? Reſipſcamus , & ad Dominum convertamur , cui gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XXXIX.

De inobedientibus , ac de ſtatu ac timore Dei , & de futuro iudicio.

„Si frater aliquis cohortetur te : veni , velut *Factione* „ſanguine juncti communicemus conſilia *in mona-* „noſtra in fratria & factione conjuncti ſimus , *ſerio vi-* „contradicentes reprimamus , ſenioribus reſi- *tanda.*

„stamus, percutiamus oconomos, substa-
 „mus silentii cultores, religiosos lud-
 „excipiamus, cunctos nobis subijciamus.
 „musque celebres: reprehensi una pe-
 „vociferemur, ne nostrum appareat me-
 „cium, admoniti factum retineamus, si-
 „stra vis lex iustitiæ. Tu ergo ne cum ii-
 „bulaveris, & responde: nihil mihi tecum
 „negotii, ista omnia effugi, & quæ ex-
 „erit utilitas detonsi capitis? mente ret-
 „mus, quod mundum deseruerimus, ut
 „nachi essemus, & quo pacto tu vis an-
 „fratrum turbare? Et cur non agnoscin-
 „quæ psallimus: *Beatus vir, qui non ab-*
 „*consilio impiorum &c. Ps. 1.* Quiesce ergo
 „novissima tua in dolore peragas. An p-
 „insidias struere conaris adversus locum
 „sanctum? consideremus, quoniam etsi
 „nunc sumus, in die tamen mortis singuli
 „soli abibimus, & sola opera quemque sec-
 „tur. Et manus Creatoris effugere non
 „rimus, sed coram tribunali Christi o-
 „nos oportet præsentari, ubi cuncta
 „nuda oculis ipsius. Sed forte dixerit
 „novit Dominus, quæ meæ sunt imbecilli-
 „& compatitur infirmitati meæ. Hei n-
 „quis hos non deploret? quoniam in
 „Domini infirmitatem præteximus, ad pe-
 „autem fratrias, & contradictiones, a-
 „cienda mala potentes sumus; cur tei-
 „decipis; nam pro eo, quod unumquem-
 „cogitare oporteret; non reperio, qu-
 „vertam, & quorsum ego aliorum anim-
 „meam damnationem conturbo? Quid i-

judicii coram horribili tribunali non solum
pro anima mea, sed etiam pro illis, quos
a via veritatis averti, respondebo? nam cum
illi universa propter spem in Christum reli-
quissent, quietamque vitam elegerint, tu
monachorum cellas obis pervertens fratrum
animas, ac pugnas conflans, cur in te aliena
attrahis mala? nisi deinceps vitæ tranquillæ
te dederis, etiam ab iis damnaberis, & tu
quoque veritatis inimicos accusabis. Noli
suscipere humanam gloriam, sed in consequens
periculum respice, nam potentes potenter
tormenta patientur. Oremus igitur pro ani-
ma nobis a Deo concredita, ut de ea ratio-
nem Domino reddere possimus. Non simus
superbi, iracundi, invicem invidentes, invi-
cem mordentes. An oblitus es lapidis mo-
laris in supplicium definiti adversus eos, qui
scandala committunt? Ne decipiaris, impos-
sibile enim est sine timore Dei magnaque
humilitate proficere. Ne opinionibus hujus
seculi abstrahamur, nihil enim ab umbra
differunt, & qui hodie princeps est, cras
magistratu privatur: ut patet in divite epu-
lone & Lazaro mendico *Luc. 16.* Resipisca-
mus igitur & evigilemus tamquam ex somno
ex memoria vanæ vitæ hujus, sursum cor
habeamus, ubi permanentia bona sunt: di-
ligamus & nos invicem propter Dominum,
servemus charitatem, castitatem, pietatem,
religionem, tranquillitatem, humilitatem,
& quæcunque decent sanctos, detestemur
autem impudentiam & multiloquium, nam
vir linguosus non dirigetur super terram. Ipse

„porro Deus illuminet oculos mentis vestra
 „ad recte serviendum ipsi. Recordamini &
 „mei peccatoris Ephræm qui ista conscripsit
 „precibus vestris, ut misericordia in me mo-
 „veatur Dominus, cui gloria in sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XL.

*De pietate & abstinentia ab illicitis, ac
 de timore Dei.*

*Concupi-
 scentia
 vincenda.*

„Charissime frater attende, ne deperda-
 „viam rectam, nec declines ad dexteram
 „neque ad sinistram, vias enim quæ a dex-
 „tris sunt, novit Dominus, perversæ autem
 „sinistris sunt. Deum time, & timor ejus
 „custodiet te; serva mandata ipsius, & man-
 „data ejus in veritate deducunt te, contuma-
 „cia autem & invidia aut superbia, ingluvie
 „turpitudine, stultiloquium, & scurrilitas non
 „commoventur in sinu tuo. Pietas porro est,
 „abstinere ab omni specie mala; si vero acci-
 „derit, nos de opere bono contumeliam pati,
 „ne erubescamus opprobrium nobis injuste ab
 „hominibus illatum *If. 51. & 50.* Ne ergo a
 „via recta divertas, nec a tua concupiscentia
 „ab ea abstraharis; Concupiscentia enim mala
 „est peccati: hæc Evam ex paradiso ejecit,
 „hæc Cain fratricidam effecit, *Gen. 3. 4. &c*
 „Hæc bella & tumultus in terra excitat
 „propterea omnem concupiscentiam malam
 „fugiamus: hæc nos a conversatione Sancto-
 „rum separat, a coelestibus divellit, & terre-
 „nis

nis conjungit : arbor est folia habens , sed
 „nullum fructum : folia habet densa , & in
 „densitate ejus genimina viperarum demoran-
 „tur. Arborem malitiæ excinde , & pro ea
 „arborem vitæ in anima tua planta , pretio-
 „sam inquam crucem , spem & expectationem
 „Salvatoris , passionesque mortis ipsius. Di-
 „lectio ejus sit in corde tuo , certa tamquam
 „bonus miles , ut coronas assequaris ; quando
 „legitime certaveris , perspicue regis dona co-
 „gnosces : tunc intelliges , bonum & utile
 „esse , sustinere Dominum , ejusque mandata
 „servare : tunc senties labores velut somnium
 „præterisse cum remuneratione hic facta. Con-
 „cedat ergo nobis Dominus ut misericordiam
 „inveniamus coram bonitate ipsius , cui gloria
 „in infinita sæcula sæculorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XLI.

*De his , qui propria cadunt negligentia ,
 excusationesque in peccatis prætexunt.*

„Frater solitariam desiderasti vitam : bonum *Negligen-*
 „appetiisti opus , si ad finem usque ser- *tes mona-*
 „vaveris. Advigila igitur , ut velut monachus *chi fru-*
 „non quasi a monastico ritu vitam alienam de- *stra se ex-*
 „gas , nec propria superatus negligentia dicas ; *cusant.*
 „ad monachatum accessi , & nec ibi viam salu-
 „tis inveni. Cur gratiam aspernaris Domini ?
 „cur vitam solitariam calumniaris ? cum nolis
 „ipse pro anima tua laborare ; si enim præ-
 „cepta Domini custodisses , animam tuam con-
 „servasses. Solitariae vitæ canonem non ser-
 „vast :

„vastī : Synaxim tuam neglexisti : superbiam
 „delegisti : Superiores tuos non honorasti : in-
 „feriores contempsisti : voracitatem amasti, vi-
 „gilias non es complexus ; sed magis somnus
 „insatiabilem : Castitatem non probasti, sed
 „pollutionem amasti : mansuetudinem & humi-
 „lilitatem non coluisti, sed insolentiam ac su-
 „stium : subjectionem & obedientiam non ef-
 „fectatus, sed inobedientiam : iracundiam non
 „odisti, sed contentionem amasti : orationem
 „respuisti, & juramenta & maledictiones co-
 „luisti : verecundiam non servasti, scurrili-
 „tem vero cum cachinnis comprobasti : tur-
 „turnitatem sprevisi, & multiloquium ma-
 „luisti : Paupertatem non coluisti, sed avari-
 „tiam : in precibus mente distractus fuisti,
 „exercitatione monastica non es gavisus, sed
 „oblectamenti : propriis operari manibus tu-
 „displicuit, fraternitatem non amasti, compa-
 „tribulatis noluiisti, impropria perferre detre-
 „tasti, laudes vanas affectasti, timorem Do-
 „& dilectionem non servasti. Verbo : cœlesti-
 „odisti, & terrena dilexisti, & adhuc vitam
 „solitariam calumniaris, vides enim causam
 „ex nobis esse, & non ex aliis. In te ipsum
 „ergo descende, & ad Dominum convertere,
 „vulneratus es, sed curari poteris, resurgere
 „duntaxat, & ne te ipsum perditioni tradas,
 „in silentio & quiete reside, & præ oculis
 „timorem Domini gerito, & institutum vitam
 „temporis præteriti perdisce, ex quo solitariam
 „egressus es vitam, tuasque cogitationes re-
 „collige, ut damni tui causam cognoscas, ne
 „forte vana libertas mores tuos corruperit, ne
 „forte

forte ex multiloquio, gula, crapula, inobedientia, appetitione diversorum locorum, distractione maximum tibi malum pararis; & ubi agnoveris, abscinde libertatem & impudentiam pietate. Ne verearis appellari hypocrita, nec hominum impropria, nam si *exprobramini in nomine Christi, beati eritis.*

1. Pet. 4. Mea autem sententia arbitror initium tibi extitisse malorum impunitatem, quæ te impudentem effecit. Quid porro lucrū habet mundus? accepit quis uxorem, initium curarum: genuit filium; sollicitudo altera: nascitur alius; cura abundantior: moritur filius, luctum parentibus relinquit. *Et* vero vivens improbus evaserit, magis de eo, quam de mortuo dolent: & quando vir moritur, graviores propria ducit morte afflictionem suæ conjugis, eoquod uxorem relinquat viduam, & filios suos orphanos. Ab his omnibus liberum te reddidit suaverbum Domini o monache, & quomodo revertis ad antiqua vis reverti? Ne ergo tuam salutem desperes, neque amplius dixeris, te salvari non posse, sed Dei timorem tota anima tua cole, & ipse tua sanabit vulnera. Exiguum certamen est, & mercedis retributio ineffabilis. Vigilemus igitur in opere Domini donec tempus habemus, quemadmodum enim dona Dei & promissa bonis non revocantur præmia, ita nec malis intentata supplicia. Idcirco beatus vir, qui timet Dominum, quoniam ab ipso coronam gloriæ accipiet, quam præparavit diligentibus ipsum, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆ-

PARÆNESIS XLII.

*Ad fratrem, qui excidit, & de
Pœnitentia.*

*Tentatio-
nes mona-
chorum.*

„Sub obedientia constitutis suggerit inimicus;
„discede hinc & privatim habita, ut quie-
„scas magis: & si frater consenserit, recedat
„Deinde confidente eo per aliquod tempus in
„eremo affert ei dæmon cogitationem tædii
„rerum penuriam, senectutis imbecillitatem
„& solitudinis molestiam, & si possit, eum
„extrahit prope castellum vel civitatem, ubi
„fornicationem ei molitur, unde se frater
„civitate continet. Tunc dæmon mulierem
„subornat opem monachi expetentem, cui illi
„cellam aperit, & cum ea scelus committit
„& eo patrato seipsum deflere incipit. Quam
„fuge voluptatem carnalem, cujus fructus pe-
„doris & infamiæ existunt. Si autem quis
„dicat: rem bonam esse hospitalitatem; com-
„sentio & ego. At hospitalis vir purum aurum
„ab improbo discernere debet. Propterea
„nobis in vicis & castellis conversari non ex-
„pedit: sin autem illuc properandi urserit ne-
„cessitas, ne colloquiis distraharis mulierum
„quia non procul abest prolapsio. Imo etiam
„si verecundus sis, non confidas tibi, ne foris
„pietatis prætextu mentem tuam verbis blandi-
„loquis corrumpant. Certo igitur scias, quod
„fueris ut aurum purum in mundo, & ad in-
„stitutum profectus monasticum neglexeris
„teipsum, fies sicut plumbum, si autem Do-
„minum in veritate dilexeris, fies margarita

„Et

Et istud te nosse volo , quod qui committit
eccatum gravius bellum habet eo , qui se
continet. Teipsum igitur ad continentiam
compelle , nec templum corrumpas Dei , &
non contristes inhabitantem in nobis Dei Spi-
ritum , nec sanctos angelos nostræ deputatos
custodiæ , & cogitemus , nihil eorum , quæ
ad nos pertinent , latere Deum. Quodsi tibi
aggerat inimicus : restat poenitentia , ideo
in voluntate tua perfrui : dic ad eum :
quæ utilitas domum bene extructam diruere ,
& rursus ædificare. At pinguis factus es ?
Illud igitur tibi ipse nihil præter escam ver-
nium collegisti. Quid tibi profuerit , reli-
quisse mundum ? Ecce fratres mei virtutibus
ornati sunt , Deumque timent , ego vero in
tenebris ambulo : mane resipisco , cras dete-
riora perficio , & creatorem meum exacerbo.
Suggeris mihi diabole : semel exple concu-
piscenciam tuam , & non amplius indulgebis
mihi. Sed ecce parvum illud magnus mihi fac-
tus est hiatus , nec possum variis tuis con-
cupiscentiis resistere , vere enim peccatorum
consuetudo lapsum in deterius agit. Quid
vero ad fraudulentum deceptorem ? qui con-
tinentiam meam ob stomachi infirmitatem
evertit , & me a vigilia in orationibus alie-
num fecit , avaritiam in me prætextu lon-
gioris senectutis plantavit , lachrymas meas
exsiccavit , ab obedientia me segregavit , otio-
rium me reddidit , & sic de cœteris vitiis.
Satis sit tibi tantus interitus diabole : tu vero
anima mea revertere , fuge diabolum &
opera ejus , & Deo benignissimo adhære : ne
„despe-

„desperes : cecidisti ? resurge , viriliter age
 „& dic : nunc incepti : procide Regi gloriæ
 „confitens peccata tua , & admittet te : solum
 „verbo curabit te indulgens medicus , sicut
 „paralyticum *Luc. 5.* sicut leprosum *Matth. 8.*
 „sicut Lazarum *Joan. 11.* sicut mulierem peccatricem *Matth. 9.* Accede igitur ad Patrem
 „misericordiarum cum lachrymis dicens : Pater
 „peccavi in cœlum & coram te , ne me a
 „facie tua abjicias , ne miser peream , nomen
 „quo vitam tuam dereliqui , nullus mihi bonum
 „occurrit dies , verum deinceps spero fore
 „ut gratia tua consulat saluti meæ. Misere
 „mei , sicut olim publicani & peccatricis
 „misertus : miserere mei , sicut misertus es
 „latronis , advenisti enim non ut justos , sed
 „peccatores vocares ad poenitentiam. In
 „deprecare charissime & confitere : verum ad
 „orationi cooperetur & confessioni , audiasque
 „o homo ! magna est fides tua , fiat tibi , sicut
 „vis. Ipse autem Deus aberrantium dux &
 „lapsorum erectior donet nobis vitam irrepre
 „hensibilem , statuaturque nos a dextris suis in
 „illa die justus Judex , cui convenit gloria in
 „omnes sæculorum generationes. Amen.

P A R Æ N E S I S XLIII.

Quod non oporteat jurare nec blasphemare

*Jura-
menta &
blasphemia
vitanda.*

„Cum dicat Dominus Salvator noster Jesus
 „Christus : ego autem dico vobis , non jura
 „re omnino &c. *Matth. 5.* quomodo nos præ
 „cepta Creatoris nostri transgredi audemus ,
 „& aperire os adversus Deum omnipotentem ,
 „in

in quem non audent angeli oculos conjicere, sed cum tremore assistunt collaudantes gloriosum nomen ejus. Et cum dicat Apostolus, ut cantemus in cordibus nostris Domino Col. 3. tu pro his contraria doces blasphemias & juramenta, teque ipsum cum imitatoribus insipientiæ tuæ filios gehennæ efficitis. Desine igitur o homo, ne fortè sermo, quem contemnis, flamma fiat in ore tuo, & tuam linguam comburat igne de cælo descendente, aut terrâ te absorbeat. Quousque tandem exacerbamus eum, qui tanta nobis bona donavit? Accede ergo ad benignissimum Deum, petens ab eo custodiam oris tuo: cernis enim prophetam, quem modo tremore percussus exclamabat: *Domine audivi auditionem illam, & timui Ec. Habac. 3.* Si peccans homo peccaverit in hominem, etiam orabunt pro eo ad Dominum; si autem in Dominum peccaverit, quis orabit pro eo 1. Reg. 2. Et qualem tremorem habebit anima, quando ex hoc sæculo ad futurum emigrarit, dum cernit tunc, quæ nunquam aspexit? satagamus ergo eorum, quæ ibi contingent tota mente & corde. Serviamus Deo totis viribus nostris, diligamus omni honore dignissimum sanctum nomen ejus, ut audire promereamur benedictam illam vocem: *venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi Matth. 25.* Benedictus Deus, qui nos sua implet benedictione, quoniam in omnia sæcula misericordia ejus. Amen.

PARÆNESIS XLIV.

De Timore Dei.

*Mundi
commer-
cia fu-
gienda.*

„Attende tibi, ne forte in negligentia perdas
 „tempus tuum : vineam plantasti , cir-
 „cumda illi maceriam , & non dimittas por-
 „cos in labores tuos , ne devastent eos. Quid
 „enim prodest , si hodie vitam in cella dega-
 „mus , cras vero in civitate agamus , quæ non
 „placent Deo ? quid nobis & sæculo , cui mor-
 „tui sumus ? At de alimentis fit sermo ? ma-
 „nus ad carnis ministerium sufficiunt adjuvante
 „Domino. Quid nobis in vicorum viis ? si
 „enim in cella nostra vitiorum cogitationibus
 „obstare nequimus , quomodo non facilius
 „capiemur , si in alienigenarum manubias nos
 „conjecerimus ? At dicis : ex Præfectorum
 „commissione te necessario vicos adire : si prop-
 „ter obedientiam id agas , extra culpam es ,
 „dummodo quod tibi mandatum est , cum ti-
 „more Dei egeris. At sunt nonnulli , qui
 „prætextu obedientiæ propriam perficere con-
 „cupiscentiam quærent , vide ergo , ne pro
 „obedientia inobedientiam opereris. Scire au-
 „tem te volo , quod quemadmodum hi , qui te
 „in monasterio quiete viventem & Christo ser-
 „vientem vident , in te Deum glorificant , ita
 „qui te in civitate facientem , quæ Deo displi-
 „cent , scandalizabuntur. Cœterum suggerit
 „tibi inimicus , dum juvenis es , tuis frui
 „concupiscentiis , quando autem ad senium
 „perveneris , poenitentiam agas. Dic ergo tu
 „illi : si vero ad senectutem non pervenero ,
 „quid

„quid ante tribunal Christi respondebo? dice-
 „rene mihi licebit, junior excedo, dimitte
 „me, ut pœnitentiam agam: nonne mihi re-
 „spondebit: annon tempus tibi ad pœniten-
 „tiam concessum in peccatis consumsisti?
 „Certo igitur noveris, quod si timorem Dei
 „spreveris, & peccatis te dederis, æterno
 „supplicio condemnaberis: timor autem Dei
 „loco muri tibi erit, invenesque gratiam
 „coram Deo & hominibus. Sed dices: non
 „sum idoneus ad resistendum obrepentibus vi-
 „tiis, sed statim in assensum trahor; verum hæc
 „est ignavia & dementia: numquid si furem
 „senferis effringentem domus tuæ parietem
 „jacere te sustinebis, & non surgens latronem
 „persequeris? & quomodo non est tibi curæ
 „castitas corporis tui? Cernimus quippe,
 „quanto eos honore dignetur Deus, qui a ju-
 „ventute usque ad senectutem ei serviunt.
 „Resipiscamus igitur, ne forte summa Dei lon-
 „ganimitas nobis in judicium sit. Quid agemus,
 „si æterno ignis supplicio post mortem dam-
 „nemur? Quodsi quis ob adversam valetudi-
 „nem nocturno somno privatus fuerit, crebro
 „lucem videre desiderat: nos autem quid fa-
 „ciemus in tenebris, ubi nulla spes est aspi-
 „ciendæ umquam lucis in sæcula sempiterna?
 „Evigilemus ergo a distractionibus vanæ hujus
 „vitæ: lugeamus modo, ut tunc consolemur:
 „vitam quietam cum humilitate in cellis no-
 „stris degamus, ut respiciat humilitatem no-
 „stram & laborem Dominus, remittatque no-
 „bis cuncta peccata nostra, quoniam ipsum
 „decet gloria in sæcula sæculorum. Amen.

PARÆNESIS XLV.

De charitate sive dilectione.

De Chari- „Si tibi donum scientiæ sive discretionis, sive
tate. „gratia curationum concessa sit, vide ne
 „maneas infructuosus: ut non dicas: Domine
 „miserere, & responsum audias: *non novi vos*
 „*Matth.* 25. non enim omnis, qui dicit mihi:
 „*Domine Domine intrabit in regnum cælorum &c.*
 „*Matth.* 7. Cur ita? quia charitatem non
 „servarunt, nam secundum Apostolum: *si lin-*
 „*guis hominum loquar & Angelorum, charitatem*
 „*autem non habeam, factus sum velut æs sonans &c.*
 „*I. Cor.* 12. Ecce audivisti vim charitatis,
 „hanc tibi in cunctis operibus vindica, ut quan-
 „tum duce gratia fieri potest, laudem a Deo
 „referas. Cæterum Deus per suam misericor-
 „diam mihi quoque quamvis indigno introitum
 „vobiscum in suum regnum concedat; Diffun-
 „datque Dominus Jesus charitatem suam in
 „cordibus nostris, quia ipsi gloria in sæculorum
 „sæcula. Amen.

PARÆNESIS XLVI.

Ad Eulogium.

Documen- „Principium optimum est timere Dominum.
ta vita „Qui sibi ipsi attendit, in omni loco salu-
spiritalis. „tem assequi poterit. Qui conversationibus
 „gaudet mundanis, sæculum nondum se odisse
 „ostendit, nam mundana colloquia affectiones
 „pravas in corde monachi commovent. Qui
 „*mau-*

„mulierum familiaritatem amat , adversus
„seipsum fornicationis dæmonem excitat. Qui
„delectatur ebrietate , deprædatur proprias
„divitias. Modestum ac gravem te gere , mo-
„destia enim vitam perturbationibus liberam
„efficit , sit autem modestia cum humilitate
„conjuncta , ut verus monachus efficiaris , &
„charitatem ac temperantiam possideas. Multi-
„loquium mentem obtenebrat , & eam ad for-
„nicationem trahit. Qui silentio gaudet , sine
„perturbationibus vivit , & proximum non ir-
„ritat. Risus & impunitas instar veneni novi-
„tio obest. In mensa maxime tacendum. Qui
„immorigerus est suo Præfecto , non tardabit
„prolabi in mala. Qui in propriis gloriatur
„viribus , a se divinum auxilium repellit. Qui
„distractiones amat , & quietem odit , multum
„tribulabitur. Qui tempore Synaxis intentus
„est otiosis verbis , sibi damnum conciliat , &
„iis , qui proxime adsunt. Cui operari mo-
„lestum est , in curiositatem incidet. Honora
„parvos & magnos , ut te exaltet Dominus.
„Humilia caput superiori tuo , humilitas autem
„non solum in submissione erga majores , sed &
„in attributione honoris erga inferiores exhi-
„betur. Si tecum constitueris , quasvis con-
„tumelias propter Dominum sufferre , eris
„generosus bellator , & inimici concident a
„facie tua. Sancti senes quibusdam permitte-
„bant , ut intus finerent cogitationes fordidas
„ingredi considerando turpitudines earum &
„rejiciendo illas : imbecillioribus autem ne
„ullo quidem modo cum illis agerent , inter-
„dicebant , ne forte dum memoria iis immo-
G g 3 : ratur,

„ratur, morbus incurabilior reddatur. Hæc
 „ergo præcavescentes pœnitentiam agamus, ut
 „eruat nos Deus ab ira ventura, cui gloria in
 „sæcula sæculorum, Amen.

P A R Œ N E S I S XLVII.

*Ad monachum acediae deditum, qui tenta-
 tabatur, ut rediret ad sæculum.*

*Remedia
 contra
 acediam.*

„Dixit Dominus; intrate per angustam por-
 „tam *Matth. 7.* quam nobis ostendit Paulus
 „2. *Cor. 6.* dicens; *in omnibus exhibentes nos-*
 „metipfos sicut Dei ministros in multa patientia,
 „in tribulationibus &c. Quare & nos eandem
 „teneamus viam usque in finem, in qua stipen-
 „dia fecimus. Vitam in solitudine agis? re-
 „cordare eorum, qui in carceribus conclusi
 „ferro etiam sunt circumdati. Eremiticam
 „vitam degis? cogita pastores ovium, qualia
 „in solitudinibus & montibus pericula & in-
 „commoda subeant. In cœnobio vivis? cogita,
 „quod scriptum est *Matth. 4.* *Erant illis omnia*
 „communis. Funiculos efficis? in mente habeto
 „illos, qui per mare navigant, & eandem
 „artem tractant. Sportulas exiguas operaris,
 „quæ dicuntur malacia? cogita brencarios
 „(seu opifices sportularios). Pulchre & eleganter
 „scribis? ædium fabricatores, & operis thes-
 „selati & exquisiti effectores cogita, & divi-
 „nos sermones ne depravaveris. Væ facienti
 „ista, nam animarum scandala ponit. Punctis
 „distinctum opus efficis? coriarios cogita,
 „Storeas operaris? cogita eos, qui marmora
 „secant;

„secant: Chartam coccineam operaris? coria-
 „rios cogita. Thecas ac peras operaris? ca-
 „nabarios cogita. Canifra operaris? cogita
 „mundanos eandem artem tractantes. Ver-
 „miculata opera antennisque facis? scrinifices
 „& vasculares cogita. Linum operaris? lini-
 „fices cogita. Lintea facis? sericarios cogita.
 „In pisitrino te constituerunt? lictores & tor-
 „tores cogita. In hortum te redegerunt? ful-
 „lones cogita hieme & æstate in aquis labo-
 „rantes. In culina te posuerunt? fabros æra-
 „rios cogita semper cum igne pugnantes. Jani-
 „torem te statuerunt? servos terrenorum prin-
 „cipum cogita. Oeconomum vel præfectum
 „aliorum te constituerunt? dicentem cogita :
 „*pascite qui in vobis est, gregem Dei* 1. Petri 5.
 „& verbo : omne, quod operatus fueris, &
 „tædii tibi spiritum inimicus intulerit, ad si-
 „mile opificium referas, ut adversario contra-
 „dicas : Quodcunque vero feceris, propriam
 „tibi adhibe conscientiam, illud secundum
 „Deum esse, quod feceris, & salvaberis. Dic
 „autem quid si rejecta gratia ad sæculum re-
 „dieris, facturus eris? putas te regnaturum?
 „nonne mors te excipiet? si divitias congre-
 „gaveris, nonne nudus hinc abibis? Item apud
 „amicos & familiares tuos tamquam trans-
 „gressor habebis. Nunc ergo id, quod au-
 „spicatus es, perficito, & cogitationibus te-
 „merariis ne consenseris. Melius est tribula-
 „tiones occurrentes ferre, quam deceptiones:
 „meminerimus inevitabilis iudicii æterni, ver-
 „mis non quiescentis, tenebrarum æternarum,
 „ignis inextinguibilis. Hæc mente revolve, &
 „ad

„ad Dominum convertere. Non record
 „quali prius fueris compunctione præd
 „quando vitam solitariam exorsus es? ut
 „tur illa compunctio, cæleste desider
 „modestia, humilitas, charitas? & his f
 „quidnam tibi comparasti? Iracundiam
 „temperantiam, impudentiam: hæccine
 „verba, quibus pactus es servire Deo. Ca
 „ne qui te studet a fraternitate abrum
 „ipse mortem tibi turpem conciliet: nov
 „unum & alterum fratrem a vita mon
 „defecisse, qui indecenti & amara morte
 „vitam finierunt: quare iis resistas, c
 „captivare volunt; nam sæpe tibi sugg
 „infirmiorem carnis, inappetentiam ston
 „suspicionem superioris, timorem Præ
 „prolixitatem temporis, carnalium pare
 „memoriam, ut animam tuam circumve
 „Sed dicet fortasse aliquis: infirmus su
 „negligens; nam si me salvare vellet I
 „patientiam mihi præberet. Sed videte si
 „animam captam: Deum cupientem or
 „hominem salvari accusas & culpas
 „propter nos crucem sustinuit? Ipse in
 „Venite ad me omnes &c. Cur sic te
 „inimicus? quorsum tibi hoc probrum
 „audias dici te apostatam? sustineamus
 „cro, ne forte in te veniat, quod scriptus
 „melius erat illis, non cognoscere viam ju
 „quam post cognitionem retrorsum converti. 2.
 „contigit enim eis illud veri proverbii:
 „reversus ad suum vomitum. Prov. 26. A
 „modicum frater sustine, nam qui per
 „verit usque in finem hic salvus erit Matth

autem in priori tua perseveres inobediens, scias non multo post fore, ut excindaris, cum jam *securis ad radicem arborum posita est. Matth. 3.* ut cum ficu infructuosa succidaris *Matth. 21.* Manus ergo ad Deum attolle, lachrymans clama: *Salva me de luto foecis, non infigar Ps. 68.* Et propitius esto Deus peccatis nostris, quia tua est gloria in sæculum sæcula. Amen.

P A R Æ N E S I S XLVIII.

*de morum perversitate ac dissolutione
& negligentia.*

Quemadmodum gladius nervos incidit equi, *Perseus*, & equitem dejicit, ita perversa mens *randum* rigorem animæ succidit, & tristitiam affert, *in bono.* Tristitia vero sibi obvios perimit. Quis enim rapidus adeundi civitatem triginta stadiis distantem, ubi viginti novem confecerit, dicet se eo pervenisse. Et tu ergo sustine & persevera, nam *mundus iste transit, & concupiscentia ejus, qui autem facit voluntatem Dei, manet æternum* 1. Joan. 2. Peregrini enim sumus: advenæ in hoc sæculo, si autem dum tempus habuerimus grata Domino operati fuerimus, mercedem referemus. Patientiam igitur posside, & dic: *Christo confixus sum cruci etc. Gal. 2.* Quid enim proderit homini, si mundum universum lucretur, animæ vero læ detrimentum patiatur *Matth. 16.* Optimo ergo Deo labores meos offeram præbenti mihi post mortem vitam æternam. Ita viri-

„liter age & sustine Dominum , eritque in
 „exitus tuus : ibi in sinu Abrahæ cum La:
 „demoraberis , paupertatem enim elegisti
 „tribulationem sustinuisti , contumellas pa
 „es & contemptus , propterea cum lætiti
 „æterna tabernacula suscipient te , ubi ex
 „luctus tristitia & gemitus : ibi vitam cet
 „& lucem veram Christum regem glori
 „cujus est potentia & gloria in sæcula sæ
 „clorum. Amen.

P A R Æ N E S I S XLIX.

*De differentia & præstantia vitæ mo
 nasticæ supra vitam sæcularem.*

*Differen
 tia vitæ
 monasti
 cæ & sæ
 cularis.*

„De differentia vitæ monasticæ & sæcul
 „audi. Qui cupit fieri monachus ren
 „tiat sæculo , & propriæ voluntati , acc
 „crucem suam & Christum sequitur. I
 „contentiose agit , non maledicit , non peje
 „non diffamat , non meditatur verba in
 „dacia per nugacem Philosophiam. Ten
 „rans est , cunctos Dei angelos sibi amicos
 „bet , inimicum autem diabolum. Non affl
 „agricolam , non violat viduam , non raj
 „quæ inopis sunt , non sævit in orphanos ,
 „furit in divitiis , contentus vivit præsent
 „non sollicitus de familia , aut quom
 „uxori placeat , aut filias nuptui tradat. I
 „est elatus , sed humiliter sentit & agit , b
 „gnus est & mansuetus. Pfallit , & non
 „gædias excitat : precatur & non mente vi
 „tur , sed pro universo orat mundo. Pro :

tudinem confectatur, manus extendit ad
utiles, ad opificia, ad lectionem divinarum
scripturarum. Non est sollicitus de parenti-
bus, neque rebus terrenis. Promissiones Sal-
vatoris perpendit, & in eo recreatur Spiritus
sanctus, doloremque fugat. Corporalis occur-
rit infirmitas, gaudet, quia prope est co-
elestis. Tædium ingruit, expectat a Domino
consolationem. Damnum aliquod terrenum
ergit, diem obitus recolit, quia omnia
remanent. A voluptate vexatur carnali,
in arbitratu tormentorum animo versat. Ac-
cidit in illum calumnia; patienter fert, quia
scit se prope esse, qui justificet illum. Infertur ei
tribulatio & cruciatus; passiones Salvatoris co-
miseratur. Ista gratiarum sunt dona recte Domino
viventibus concessa, cui gloria in sæcula
seculorum, Amen.

P A R Æ N E S I S L.

Monitoria & Catechetica ad Monachos.

venite dilecti mei, operemur bonum, donec *Adhorta-*
„hæc duret celebritas: oculos vestros *tio ad mo-*
implete lachrymis, & confestim oculi cor- *nachos.*
vestri aperientur; verba vitæ loquimini
invicem, & e vestigio cordis compunctio-
nem sentietis; bene sentite de paradiso, &
ex res terrenas contemnetis. Nullus for-
dicia, pusillanimitate, pavore aut sopore
ruatur. Simul conspiremus in bono, &
noscamus nobis mutuo ex toto corde. At-
tendite, ne quis honeste vivens nimium de se
assumat, & remunerationem deperdat:
„simi-

„similis est enim monachus agro semini
 „qui cum jam ad fructum pervenerit, et
 „rem sollicitudinem agricolæ ingerit, ne
 „dine sua fata destruantur. Vigilemus igi-
 „quamdium in prælio adversus hostem con-
 „erimus, nam Dominus noster fortis virtus
 „nobis largitur, & coronam immarcescibilis
 „& diabolus fugatur; quando divinas la-
 „personamus, ac preces lachrymasque
 „exhibemus. Quocirca nemo hic sit se-
 „sed qui fortem se sentit, infirmiores
 „piat; alacer pusillanimum consoletur;
 „somno gravatum excitet; modestus im-
 „stum admoneat; continens inordinatum
 „crepet; hoc namque modo simul conspira-
 „victoriam de adversario nostro reportabi-
 „Paradisus fructibus & floribus refertus
 „multitudo monachorum charitate Dei
 „nata: Fons pulcher lachrymis suam irri-
 „psalmodiam: Civitas munita conspirat
 „charitate Christi: Diadema pretiosis ma-
 „ritis contextum, ad omne opus pulch-
 „adornatum: Navis plena regalibus divi-
 „oliva frugifera: Imago regalis varietate
 „tutum decorata: Castra sanctorum Angel-
 „bene ordinata. Sicut mel & favus in ore
 „responsio fratris ad proximum cum dilec-
 „& humilitate. Quemadmodum aqua si-
 „æstu sitienti, ita consolationis verbum
 „in tribulatione. Quemadmodum ca-
 „manum dans erigit illum, ita animam
 „lanimum excitat verbum vitæ. Quema-
 „dum semen bonum in terra optima, ita
 „cogitationes in mente monachi. Quema-

Congre-
 gatio mo-
 nacho-
 rum quid.

lum lucida lampas in obscuro, ita monachus ebrietati mentis vacans tempore psalmodiæ. Quemadmodum connexio firma in ædificio, ita longanimitas in corde monachi. Quemadmodum onus intolerabile debita, ita monachi somnus tempore suæ psalmodiæ. Quod quiliæ nexus & catena, id monacho est sæculi cura. Quemadmodum spinæ inter sata ptima, ita sordidæ cogitationes in anima monachi. Quemadmodum cancer nullam curationem admittens, ita injuriarum memoria in anima monachi. Quemadmodum a verme corrumpitur lignum, ita ab inimicitia labetatur animus monachi. Quemadmodum tineæ corrumpitur vestimentum, ita a detractione mens monachi: Quemadmodum lignum altum sed infructuosum, ita superbus insolens monachus. Quemadmodum fructus pulcher exterius, putridus autem interior, ita monachus invidus & æmulus. Quemadmodum jactans lapidem in fontem perturbat eum, ita iracundi monachi responso commovet mentem proximi sui. Quemadmodum quis coram rege astans & cum eo colloquens, sed eo relicto cum conservo suo sermones miscens, ita monachus, qui sub psalmodia mente sua alio evagatur. Intelligimus igitur, coram quo constituti simus, & sicuti Angeli cum puro corde, reverentia & timore coram Deo consistamus, ut in die iudicii misericordiam consequamur per D. N. Jesum Christum, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S. EPHRÆM

S. EPHRÆM SYRI
CAPITA CENTUM.

*Quæ & narrationes & Apophthegmata
scite dicta, doctrinamque variam cum admoni-
tionibus continent: Et de ratione ac modo
acquirendæ humilitatis.*

*Apoph-
thegmata.*

Cap. I. „[I]nitium fructificationis est flos,
„principium humilitatis est o-
„dientia in Domino : fructus vero obedien-
„tiæ est longanimitas : longanimitas autem chari-
„tatis fructus est : at charitas perfectionis
„culum existit : perfectio autem est observan-
„tiam mandatorum Dei.

II. „Si bini eandem cellam inhabitave-
„tis, diligenter vobis ipsis attendite, scientes
„Dominum esse in medio vestrum. *Matth. 23.*

III. „Homini fornicario omnis panis dulcis
„dicit : quis me videt? nec cogitat, quia Deus
„omnia sunt agnita *Eccli. 23.*

IV. „Conjunge pietati disciplinam caritatis
„scientia, & verus religiosus eris.

V. „Oportet humilitati fidem conjungere
„ut humilitatis fulcos rectos efficere possis.

VI. „Frater traditus alicui seniori in eadem
„cella dixit : nequeo cum hoc fratre manere
„sed alius admonebat eum dicens : si incidis
„in barbaros an dicere posses : nolo cum illis
„versari. Et hæc audiens alter poenitentiam
„egit.

VII. „Qui cupit fieri monachus, nec potest contumelias, contemptus & poenas sufferre, nequit esse monachus.

VIII. „Si te turbet cogitatio propriæ estimationis, dic: Sanctorum alii lapidati sunt, festi, in occisione gladii mortui sunt: Ego autem, qui ætatem omnem in peccatis traxi, quid in die iudicii respondebo? & a te superbiam fugabis, si autem & bene egeris, hoc non propriis viribus ascribendum puta. Si autem & impudentia te vexet, opera & peccata tua tecum expendens dicito: tantis ego malis sum obnoxius, & quo pacto audebo perire os meum? multiplicatæ sunt iniquitates meæ, & non sum dignus, fixis oculis inmeri altitudinem cœlorum &c.

IX. „Frater quidam vanis superbiæ cogitationibus impugnatus sublebetem succensam subiciebat manum sic secum loquens: Ecce iam ardes, noli amplius superbire.

X. „Si inventus fuerit frater diligentius virtutes excolens, nemo illum contemnat, sed tales complecti oportet, quia & Deo accepti sunt, & colloquio utiles.

XI. „Frater dum de exeundo cænobio impugnaretur, adducebant ei cogitationes exemplum olerum, quæ nisi transplantentur, non crescunt. Sed ille respondebit: numquid penitus evellit hortulanus, quæ in area sata sunt. Esto igitur & tu unus ex illis, qui non velluntur.

XII. „Charissime, si in cænobio vitam quietam elegeris, ne dicas: multa quidem mercede hic dego, at cibus meus nullus
„est.

„est. Ne igitur propter escam relinquo opus
„Dei.

XIII. „Frater quidam dixit : precabar Deum,
„ut gratiam largiretur operi manuum mearum
„totumque ex eo cœnobium nutriebatur
„Nonne gaudium mihi in hoc erat.

XIV. „Oeconome , Apostolum audi : non
„dominantes in clero 1. *Petri* 5. superbia enim
„fidelibus est inimica.

XV. „Si spiritus acediæ molestus tibi fit
„in loco , in quo te constituit Deus , persiste
„memor desiderii , quod ad Deum habebas
„quando ab initio ad januam monasterii adve-
„nisti , idemque desiderium usque ad finem
„retineamus.

XVI. „Frater quidam novitius in cœnobio
„semper tacebat ; dicebantque de eo com-
„novitii : forte tacet , quia loqui nescit , ve-
„quia dæmonem habet. Quæ cum audiret
„non respondebat iis , sed gloriam in corde su-
„dabat Deo.

XVII. „Frater quidam dixit : hanc cogitavi
„rationem petii a Domino , ut cum alius res
„quamdam egerit , dicam : hic est Dominus
„tuus vel frater vel filius Domini tui , illum
„ausculta. Et sic quiete cum gratia faciebat
„opus suum.

XVIII. „Frater ob infirmitatem ab opere
„recedens , ab aliis accersitus , repertus est
„graviter laborans , sed solatium ex eo cepit
„quod alii pro se laborarent.

XIX. „Frater laboris tædio captus , dixit :
„serve nequam venditus es , & quid poteris
„efficere amplius?

XX. „Frater aliquis porrecto vase vinario manum fenis adussit, seipsum verberans dixit, ne teipsum neglexeris usque in finem.

XXI. „Beatus ille monachus, qui servat mandata Dei, & trium istorum satagit, scilicet, ut vacet orationi, operi, & meditationi.

XXII. „Studeamus ne offendiculum fratri ponamus, ac scandalum, vere enim qui in nulla re fratrem scandalizaverit, magnus vocabitur in regno coelorum.

XXIII. „Monache renuntiasti vitæ mundanæ, emissus es liber: noli amplius diligere servitutem vanissimi sæculi, ut non fiant novissima tua pejora primis.

XXIV. „Si in loco celebri resederis, ne mente spernas fratres tamquam ex miserando cœtu constarent, ne tu in foliis arboris elatus videaris, illi autem fructus tenentes.

XXV. „Si sub obedientia Patris spiritualis sederis, cave dicas: impossibile est, hoc vel illud agere, sed divinæ te gubernationi relinquas. Sin autem quid imperetur ultra vires, non iracunde præfecti resistamus imperatis, sed submissa voce id deprecemur:

XXVI. „Oportet præfectos diligenter considerare singulorum subditorum mensuras, memores Domini dicentis, in fructificando alios dare fructum centesimum, alios sexagesimum &c. *Matth. 13.*

XXVII. „Si solitariam mansionem elegeris, & post multum temporis revertaris in coenobium, cogita, quasi nunc primum vitam
Schram Analysis Tom. XI. H h „mo-

„monasticam ducere incipias, & obtine
„requiem.

XXVIII. „Si pietate frater profecerit,
„alius negligens illum molestat, nisi se
„adversariis opposuerit, non eum in virt
„tramite sinent, sed continuo iracundu
„pugnacem, & animas pervertentem redd

XXIX. Duo fratres linum abscindeb
„sectile, & post unum fratris sui chord
„abscissam, ipse propriam quoque abscidit,
„alter ad iram commoveretur.

XXX. „Fratre quodam lectionem per
„hente aliquantulum alter obmurmurabat,
„prior dixit: nonne si parato prandio m
„dasset præfectus, largius adhibendum es
„voluptatem inde caperemus?

XXXI. „Fratre fratri dicebat: cur t
„cito lancem aufers, & non finis nos co
„dere? cui ille: quod mihi majores mandi
„facio.

XXXII. „Expedit fratribus, præfesi
„omnem in se curam subditorum suscipere
„soli orationi vacare queant.

XXXIII. „Si accesserit ad te quispi
„appone, quod tibi Dominus largitur, me
„est enim apponere olera cum charitate, q
„victimas cum tristitia.

XXXIV. „Contentio virtuti non est cor
„niens, quin potius ad iram excitat.

XXXV. „Si ægrotum visitas, fuge ot
„loquium & detractiones; sed ex Sacris Sc
„turis consolari potius oportet laborantem
„passione Salvatoris nostri Jesu Christi.

XXX

XXXVI. „Si hospes accesserit ad fratrem tuum , quantum vires ferunt , hospitalitatem adjuva.

XXXVII. „Si egressus fueris cum fratribus ad opus , auxiliare infirmiori : si ipse debilis extiteris , noli insolenter agere , sed tace , & Dominus certiores reddet fratres tuos ; ne amplius te gravent.

XXXVIII. „Solitarii cœnobitas & hi illos beatos prædicant , sub quo non raro acedjæ laqueus latitat.

XXXIX. „Avaritiæ vitium in firma spe figenda in Domino ex toto corde & anima eradicator.

XL. „Si in opere manuum velox extiteris , imbecilliores ne spernas , quin potius Dominum honora.

XLI. „Super felici successu proximi non decet nos invidia tangi , membra enim corporis Christi sumus.

XLII. „Si præfectus tuus reprehenderit te , ne ægre feras reprehensionem.

XLIII. „Quibus œconomia concredita est , infirmitates imbecilliorum ferant.

XLIV. „Si etiam præfecti iniquiores in nos fuerint , nos tamen iis tamquam Domino , & non quasi hominibus placere studeamus.

XLV. „Prudentem oportet esse monachum , ut quæ ab adversario ei struuntur mala , alia tamquam ridicula prætereant , alia per humilitatem , alia sale conditis verbis evertat.

XLVI. „Siquis convitiis & maledictis te incesat , patienter illatam feras contumeliam.

XLVII. „Fratri fuggerebant cogitationes
 „quiesce hodie , cras operaberis : at ille
 „hodie operare , & de crastino Domino cura
 „erit.

XLVIII. „Si tibi amicus verus cum Deo
 „fuerit, ne de illo male suspiceris : si quis vero
 „tecum fraudulentam amicitiam inire voluerit,
 „ab eo te custodi : si autem occultum suum vi-
 „tium risu prodat , torvo aspectu eum intueri,
 „ut vel mentem mutet, vel a te recedat.

XLIX. Vide, ne forte dum virum te præ-
 „bere vis , aliquis te supplantet.

L. „Castitatem & temperantiam serva
 „oportet, odit enim Deus libidinosorum con-
 „gressum.

LI. „Superfluous vestium ornatus , oculi
 „sublimis & vagus , collum extensum , mu-
 „neri nudati , & pedes lascive induti mortem
 „conciliant.

LII. „Beatus, cui aliorum ædificatio & salus
 „curæ est.

LIII. Admone parentes & consanguineos
 „tuos , ne te frequentent, distrahunt enim te
 „& suo exemplo incontinentem reddunt. Satis
 „ergo est, semel vel bis in anno ab iis visitari
 „& si inutilem eorum conversationem omnino
 „præscideris , melius ages.

LIV. „Immodica potatio & edacitas
 „præfenti tempore voluptatem continent ,
 „die sequenti injucunditatem & distractionem
 „mentis afferunt.

LV. „Si in morbum incidas , non contem-
 „ad parentes & auxilium mortale confugas
 „sed patienter feras expectans misericordiam
 „a Deo

a Domino, est enim tempus, quando corpus opus habet disciplina.

LVI. Quando homo infirmatur, tunc & anima ejus supra modum quærit Dominum.

LVII. „Enitere, ut quotidie aliquid agas, dieique opus ad diem adjungas, & mens tua non illaqueata curis liberius vacet orationi.

LVIII. „Fratri in primordiis religionis, constituto suggerit diabolus desiderium intempestive accipiendi sanctum habitum, ut eo frustratus stadium deferat. Sin autem habitum susceperit, urget eum sub pio prætextu exire in solitudinem, cujus difficultates sentiens poenitet, quod locum proprium reliquerit.

LIX. „Nemo se tradat fraudulentis cogitationibus ad severissimam vivendi rationem impellentibus, sed admonitionibus & consiliis virorum exercitatorum & timentium Deum obediat, aut mox a se similibus cogitationum repellat insultus.

LX. „Qui suam salutem & opus in coenobio negligit, se inertiae exemplum præbet plurimis fratribus: qui autem salutem curat, magnam gloriam promerebitur in cœlis.

LXI. „Non decipiaris monache dum peccas, & gloriando dicis, quod nihilominus melior sit monachus sæculari.

LXII. „Si monachus in vino sobrietatem non coluerit, oportebit in novissimis eum amare deplangere.

LXIII. Non oportet modum stricte nimis ponere adversus recenter instructos, ne a

„seniore ad alium deficiant, quod non fit sine
„periculo animæ.

LXIV. „Non decet indulgere pueris, ut li-
„berius agant cum fratribus, sed modestos &
„obedientes se præsentent.

LXV. „Nefas est majores scandalo esse in-
„ferioribus, & exemplo improbæ conversa-
„tionis.

LXVI. „Non oportet eum, qui salvari
„desiderat, attendere erroribus aliorum, sed
„suis.

LXVII. „Siquis sicut oportet, non obedi-
„superiori, fufferat infirmitatem novitii, &
„hac molestia vitam restituat laboribus præ-
„riti temporis.

LXVIII. „Non poterit diu in uno loco esse
„monachus, nisi silentium & continentiam
„diligat, silentium enim quietem & assiduita-
„tem orationis generat, continentia vero a
„distractione liberat.

LXIX. „Tentationis & tribulationis temporis
„non oportet deficere, sed potius orationibus
„recteque factis intendere.

LXX. „Si Spiritus acedie conturbet te,
„deprecare Dominum, & dabit tibi Dominus
„patientiam.

LXXI. „Duo senes inter se dissidentes ob-
„latis a tertio quodam ambobus duabus ficibus
„& pauculis moris reconciliati sunt.

LXXII. „Frater ad munus dispensatoris
„a præfecto constitutus suppellectilem suam al-
„teri custodiendam reliquit, qui eam prioris
„officium suum resignanti restituere noluit,
„cœnobio excessit. Unde œconomus vult
„dicere

liſti fratris diverſis diſtribuit, a quibus frater poenitens rediens illa collegit, & commodanti reſtituit.

LXXIII. „Frater ad piſtrinum miſſus interrogavit alium, quid faceret, ſi indecentes ſermones a ſæcularibus audiret: qui reſpondit, fac quod pueri, qui in ſcholis ſoli ſuæ lectioni non aliorum intendunt.

LXXIV. „Qui ſermones multiplicat inter fratres, multiplicat pugnas & odia ſibi: at qui linguæ temperat, diligitur.

LXXV. „Fratres prævia oratione opus noſtrum amplectamur, quoniam mercès propoſita eſt iis, qui ſine fūco opus ſuum pertractant.

LXXVI. „Si ſæculo renuntiaſti, vide ne in loco ubi vivis, nomen tuum extollas, quamvis etiam princeps & magnus ſis.

LXXVII. „Quamdiu anima rebus inhæret terrenis, variz cupiditates ejus conſtantiam labefactant, & diſſolvunt, unde fit, ut frater in cella negligentior fiat.

LXXVIII. „Ad opus a Præſecto præceptum negligentem cum contentione accurrens, primo mercede ſeipſum privat, ſecundo occaſionem mſmurationi & detractiōi præbet.

LXXIX. „Senes decet honore cœteris antea; & infirmis compati bonum eſt.

LXXX. „Principium ſuperbiæ eſt, non adjuvare fratres pro viribus: convenientibus vero ad opus non multum eſt loquendum, ſed opus urgendum.

LXXXI. „Inanis animi securitas generat
„superbiam : superbia autem mater est inobe-
„dientiae.

LXXXII. „Non decet monachum ullam
„cum foemina habere societatem : ad eam vero,
„quæ virginitatem profitetur prorsus ne acced-
„feris , si ullus in te carnalis sensus viget , nam
„monachum inter epulas cum foeminis versari ,
„idem est , ac se in ignem projicere.

LXXXIII. „Sobrium te præbe ac vigilan-
„tem a juventute tua , ne te poeniteat in no-
„vissimis tuis.

LXXXIV. „Si malæ conversationis sit fra-
„ter tuus . admone eum , lapsorum errorem
„& electorum Dei memoriam ei propone : si
„te audierit , lucratus es fratrem tuum : si non
„paruerit , subtrahe te illi , fufis pro eo ad
„Deum precibus.

LXXXV. „Quis conspiciatus alterum in
„aliqua semita periisse , non fugit illam , ne in
„eamdem incidat calamitatem ?

LXXXVI. „Ne decipiaris satureitate ventris
„& noli inebriari vino , in quo est luxuria.

LXXXVII. „Serva castitatem , & omnem
„facile virtutem exercere poteris. Hæc autem
„sunt instrumenta puritati & excolendis virtu-
„tibus accomoda : temperantia ventris , mo-
„deratio linguæ , & oculorum frænum.

LXXXVIII. „Non decet monachum inor-
„dinate corpus lavare : nam per corporis ele-
„gantiam . vestiumque ornatum sibi volupta-
„tes conciliant : cum solo vero colobio ince-
„dere turpe est.

LXXXIX.

LXXXIX. „Non oportet ad ostentationem
hominum quidquam agere , nec peregrina
proferre colloquia tempore Synaxis.

XC. „Deum time , & mandata ejus ob-
serva , & serva charitatem ut pupillam ocu-
lorum , quæ columna est omnium virtutum.

XCI. Diligamus invicem , & confundetur
inimicus , qui non cessat adversus servos Dei
æmulationem excitare & invidiam.

XCII. Si fratrem sobrietati deditum vide-
rit inimicus , alium ex segnioribus adversus
eum excitat : deinde conciliata amicitia tur-
bationis eorum mentibus voluptates inter eos
admiscet , qua expleta odium inter eos augeat.

XCIII. „Si inter fratres commoreris , ne
assuescas præcipere , sed sis obediens in iis ,
quæ ab alio dicuntur : & si alius dicta tua
refellat , ne movearis mente , sed volunta-
tem tuam reprime , nam contendere iram
excitat , & perturbationes incurabiles.

XCIV. „Certamen non exiguum est inter
sanctificationem & immunditiam , dum im-
munditiæ cooperatores dicunt : nullus te vi-
det : quibus sanctimoniz cultores respon-
dent : Deus videt , & angeli ejus adfunt.
Hæc tecum reputa , & peccatum nequaquam
dominabitur tibi.

XCV. „Si quietus vixerit monachus in
cella sua , a multis turbis liberabitur , si au-
tem ad turbas accesserit , non referet emolu-
mentum , at qui cogitatione perfectus est ,
utilitatem percipiet.

XCVI. „Si impuræ mentem nostram per-
turbent cogitationes , non despondeamus

„animum , sed meminerimus miserationum
„Dei.

XCVII. „Si in præfenti vita gaudium nobis
„acciderit ex aliqua felicitate , vereamur , non
„longe abesse triftitiam : fin autem triftitia
„fupervenerit nobis , fperemus gaudium pro-
„pinquum.

XCVIII. „Priusquam fratrem adhorteris
„fic tecum cogita : fi te non audierit , non
„irafci : fi te aufcultaverit , gratia Deo.

XCIX. „Si monachum inimicus tentat
„ut qui large fuas opes in pauperes difperfo-
„rit , viliffima deinde quæque egeftatis præ-
„textu avidius iniufte perfequatur ; & qui nun-
„tias legitimas recufavit , fornicationis & la-
„civiz amatozem efficiat.

C. Si in congregationem fratrum fe in pie-
„tate exercentium incideris , vulnerisque ver-
„fari inter eos , in omnibus modeflum & hu-
„mitem te præbeas , & in omnibus præfecto-
„tuo obedias. Quodfi fubrepens inimicus con-
„cupifcentiam rerum præteritarum in mente
„fua feminaverit , ne patiaris cum hujusmodi
„cogitationibus verfari , nam præteritorum
„memoria superbiam parit , quando vero fue-
„perbia exercendi fe locum opportunum non
„invenerit , tunc carnali affectioni & volupta-
„tum concupifcentiz mentem ipfius tradere
„nititur , mala autem affectio quid fit nofti :
„paffio ea eft improba Deum irritans & homi-
„nes exacerbans , quam destruet Dominus.
„Ipsi gloria in fæcula fæculorum. Amen.

S. EPHRÆM SYRI
DE MONACHIS AC DE TURTURE.

1. „Turturi viduato comparavit, te sæculo *Monachus*
„abdicatum Propheta o Monache *turturi*
Pf. 54. quoniam turtur avis est casta, num- *similis.*
quam secundis nuptiis gaudens, neque in
ramis humidis confidens, inhabitabiles sec-
tatur solitudines, ne & tu in civitatibus, ca-
stellis, & vicis cum mundanis demoreris, nec
vias eorum addiscas, recedatque anima tua
a Deo vero animarum sponso, nec ad sæculi
divitias & voluptates revertaris. Neque præ-
texas obsequia, curam fenum & hospitalita-
tem, non enim ab angelis talia requirit Deus,
sed tantum, ut semper laudetur ab ipsis,
sicut & constitutum est nobis.

2. „Monachus avarus & dives mundanus *Monachus*
est possessor, at pauper monachus civis est *avaritiam*
coelestis. Si igitur videris monachum divi- *vitæ.*
tem, & voluptatibus deditum, compassionis
expertem, lucra mundana sectantem, deplange
illum, quoniam in tenebris ambulat; non
enim vult Deus monachum relictis spiritali-
bus curare sæcularia, quamvis justam causam
habere videatur; illusio hæc est diaboli, qui
tentat eum perdere. Tu ergo o monache di-
vitias non appetas, nec possideas, nec con-
greges, nam monachi magnum mandatum
est paupertas. Potius igitur Christo citra
ullam distractionem adhæreas, residens in
loco, in quo mundo renuntiasti, & te Deo
conjunxisti viventi in sæcula. Amen.

De

*De Perfectione, qua prædicitum esse
debet monachum.*

*Monacho-
rum cer-
tamen.*

1. „Vita monachi angelis similis, eorumque
„institutum divino ministerio plenum
„est, continet enim vitam, quæ in præsent
„Deo inservit, quam sænori dat, ut pro usum
„vitam æternam accipiat. Soli monachi supe
„terram divini certaminis conditionem norunt
„Monachis cum hostibus certamen est, quod
„non vident: in duabus rebus negotium tra
„tant, aut cum expectatōne magni lucri, i
„rem bene gefferint, aut metu habitam sub
„stantiam amittendi, aut ditantur repente
„aut vita spoliantur. Multis difficultatibus
„exposita monachorum vita, nam si remissio
„sit, decipitur, si minus sincera, cito perve
„nitur.

2. „Instar vini debet vita monachi confec
„vari, non quæcunque fors tulerit, admitt
„tenda, non ridiculis vacandum, non verbo
„rum multiplicitate gaudendum, non tropi
„verborum frequentibus, non diversis aspecti
„bus. Qui professus est vitam solitariam
„labores detrectet, castigatur. Non erit iustu
„monacho negligenti excusatio, sicut ne
„agricolæ terram non colenti. Agricola d
„negligentiam seminis flagellatur, miles d
„infordeſcentia arma, œconomus propter ma
„lam administrationem, & quomodo no
„multo magis monachi, si negligentiores ex
„titerint? Vinum deterius evasit, inquiri
„causam Dominus, eaque cognita non finit ulte
„rius.

rius corrumpi: res nullius momenti sæpe magnorum malorum causa efficitur, & ex parva negligentia incurabilia fiunt vulnera. Si inertes ac pigri fueritis fratres, jam causam vastationis præbetis. Nisi cito passionibus quæ in te cernuntur sustuleris, hulus efficiunt, & parva putredo in infinitum excreset.

3. „Porro inter sacerdotes sapientes & religiosos viros humiliter sentire oportet, eos, qui ventrem solum curant, aspernemur, de hospitum ac peregrinorum saturitate studeamus, indulgere & compati infirmis non reculemus: fratres instituamus, delinquentes dirigamus, cum hilaritate alios adhortemur, & decentibus moribus cum ipsis vitam agamus: non agamus tamquam simplices, sed loquamur velut simpliciores: non studeamus apparere arguti, sed quasi prudentes discendimus cupidi: non præbeamus nos curiosos in conversationibus, sed neque stultos in responsionibus. Non simus industrii nimis in propriis, omittendo ministerium Dei. Si bono aliquo impediatur melius, non colamus id, quod minus est. Loquamur quando oportet, ut cognoscamus loquentes quando non oportet. Silentium observemus, cum oportet, ut quietis intelligamus utilitatem. Si desideremus accipere, non recusemus dare: si ad munera libenter respicimus, ad iustitiam non libenter respiciemus. Siquid ab aliquo acceperis, palam accipito, avaritiamque effugeris; siquid dederis, occulte dato, & inanem gloriam evitabis, si non passus fue-

„f. s.,

„ris , capi te adulationibus , nec convitiis
 „baberis : Quos honore afficis , ab iis
 „rem ne repetas : Quos observas , non pr
 „divitias reverearis , & assentatorem non
 „Quos amas non utilitatis causa ama , &
 „fucatum erit. Si reprehensionem luben
 „ceperis , amanter etiam alios reprehe
 „Si malitiam aliorum pertuleris , benigni
 „libertatem agnosces. Si imprudentem
 „portaveris , prudentem eum reddere pot
 „Si proximum non amaveris , nec quon
 „te ipsum diligas nosti : si iustum non h
 „raveris , nec divinum cultum intelliges
 „non dederis indigenti , nec hominem te
 „agnosces. Quando mortuum luxeris , tua
 „turæ recordare : quando de peccatoribus
 „des , perfectionem meditare. Quando v
 „tem addiscere niteris , a sanctis discito
 „divinam gratiam ad executionem efflag
 „Per ignorantiam in aliquo errasti ? noli
 „flīctari mœrore , quippe homo. Recte ali
 „egisti ? ne te jactes , & propter divinam
 „tiam ne efferaris , & ad impietatem non
 „turbaberis.

*Exhorta-
 toria præ-
 cepta.*

4. „Mendacium fugito & in paradisu
 „troibis. Noli cito iis quæ dicuntur fi
 „habere , neque cuivis dicenti assentiri.
 „dius promitte , & cito promissa perage : T
 „crede , & celeriter vera loquere. Cont
 „ut aperte rem percipias , & tardus ad
 „cium esto. Si iudicis personam gesseris
 „lut consiliarium te præbe , & in consilio
 „sententiam ne tuleris , ignorans arcana

”

um quidquam enarras, noli multum adferre sed potius dubitationem significa, nec vile in verbis reprehendi poteris. Doce ut licisti, & auditoribus eris utilis. Quæ moras eadem pro dubiis enarra. Mori potius ge, quam invidere, damnumque iurijundo præponendum puta, & si necessitate actus juraveris, certa tibi erit excusatio. æstat ut insipientem judicari, quam ut scientem condemnari, & ut inexpertum rediari, quam ut expertem sæpe poenas stare. Si passione commotus fueris, ne ceveris eos, qui te audiunt. Opta potius vadi gladio, quam iracundia corripì, maselege, eam comprimere, quam illam tendere. Præstat supplantari, quam supplantare. Prospice futura, & præsentia obvia ut mortalis. Amicos proba, & inimicis concilia: nec malos prorsus rejicias, que bonos semper collaudes: non sis curiosus indagator, & nemo te suspicabitur inimicum: non studeas cunctorum res nosse, sic teipsum nemini venditabis. Non incumis plus æquo in cognitionem mysteriorum, proditor non existimaberis. Si causa tui pugna, noli sollicitè inquirere rationes. quis inter repugnandum tibi quid affinixerit, noli illum irritare. Siquis amicus roget te de vindicta, ne illi præsto sis. In turbæ divisione ab initio te mediatorem ne constituas, in pugna potentiorum ne sis inter eos. minorum immodestiam severe coerceas. Ex su delectationem non capias. Fuge convivia, ne fornicator etiam sine foeminis fias, „super-

„superfluas conversationes rejice, & mulier
 „colloquia devota, ne etiam polluantur somn
 „Ventre continenter non cures, ne mente
 „obtenebres. Non multa edendo sumas, i
 „carnem tuam cito in limum convertas: a
 „cordatione ciborum exquisitorum cum hos
 „tibus abstine, ne impuris affectibus pertu
 „beris. Non quibusvis fidas, sed cum omni
 „bus, qui velint, conversare, conversatione
 „tamen non protrahas, ne quietis obliviscari
 „collocutiones & congressus ne extendas, i
 „divini colloquii detrimentum patiaris. Dum
 „non oras Deum, in quietis silentio aliqui
 „lege, dum autem Divinam Scripturam a
 „gredieris, tamquam qui relaturus sis quæ au
 „dieris, meditare. Quando Deo te sistis, co
 „gita eos, qui principibus terrenis ministras
 „Ex necessitate corporali etiam animæ indi
 „gentiam quoad nutrimentum & infirmitate
 „spiritalis æstima: & illam diligenter consi
 „dera, ne ex insidiis prodicionem sustineas.

*De Panoplia sive armatura spiritali
 ad Religiosos ac Monachos.*

*Armatura
 spiritalis.*

„Quæ sit armatura contra diabolum auscult
 „monache. Pro thorace fidem assum
 „credens in consubstantialem & individuan
 „Trinitatem, qui enim fidem perfectam &
 „consummatam charitatem habet, gratiar
 „aliquam promeretur. Datur ei Spiritus intel
 „ligentiæ; datur ei, ut non judicet proximum
 „Deinde sermo sapientiæ, postea gratia cur
 „ti

tionum , curat enim infirmos fide. Cæterum sunt plerique fidem habentes operibus destituti , sed ista non est fides , mortua est enim . *Jac. 2.* Qui ergo fidem habet , & operatur opera ipsius , ipse fidem habet. Assume quoque pro galea spem futurorum bonorum , quæ oculus non vidit &c. hæc enim spes potentissima consolatio est animæ inter afflictionum suarum aculeos , ejusque memoria te lætitia implebit : cui intenti beatissimi martyres Christi horrenda tormenta libentissime tolerabant. Balthei vice accingere perfecta in Deum charitate atque in proximum , hæc enim te absque impedimento currere faciet , hæc omnia tolerat , & plenitudo legis est. Jam pro calceamento sume tibi humilitatem , quæ ab omnibus conculcari amat , & ad lapidem Christum non offendit. Cæterum vice scuti crucis signo te ipsum muni , signans ea membra tua omnia & cor tuum , ingressum tuum , & exitum tuum , sessionem & resurrectionem tuam , lectulum tuum , & quæcunque pertransis ; validissima quippe armatura est , qua munitus si fueris , nullus tibi nocere poterit. Pro arcu ad orationem manus tuas extende , nec inter orandum animum vagari permittas , sed in oratione constanter persevera , & voluntatem ejus in te fieri postula , cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

De Agone seu luctamine spirituali.

„In luctaminibus hujus sæculi nullus sine *Ebrietas*
 „agone coronatur , & in spirituali con- *fugienda.*
 „versatione nemo sine luctamine potest immar-
Schram Analysis Tom. XI.   *li*   „celici-

„cescibilem coronam accipere, nam scam
 „& palæstræ similis est mundus iste. Se
 „ergo perfecti athletæ cum summa alaci
 „in scammate inveniuntur, timidi vero
 „giunt. Scamma autem medius est locu
 „quo athletæ luctantur. Si autem cup
 „agone decertare & victor evadere, ind
 „armatura Dei, indue te virtutibus ani
 „& iis munitus in certamen prodi: fuge v
 „quasi venenum, ne ebrietate vincaris,
 „Noe & Lot ab ea victi sunt: semper juve
 „sibi timeat a vino, quoniam ab eo spirit
 „oculus excæcatur, iniquitas multiplic
 „ignis pravæ concupiscentiæ accenditur,
 „tatio vitæ æternæ aboletur, vincitur a
 „& facillime delinquit, fugatur ab ea c
 „stis gratia & virginitas. Quapropter h
 „vos fratres, ut semper imitari satagatis
 „tos illos Patres nostros, qui pura sei
 „templa immaculatissimi Domini fuerunt:
 „rum exempla sectamini, desiderate jejun
 „castitatem, orationes, quæ sunt famil
 „cum Deo colloquia, & cum magna fid
 „ad cœlum ascendunt, & ab Angelis ad t
 „num Dei adducuntur: esto autem & tu
 „cœlestis angelus in oratione, & in eo
 „conjunctus.

Mund?
fuga

2. „Porro-quid poterit nobis prodesse r
 „dus, quod ejus curis adeo ligamur?
 „quid lucri consequemur ex nimio cultu v
 „mentorū, nisi ignem inextinguibilem?
 „quid acquiremus ex nimio studio ventris,
 „supplicia æterna? Agnoscite, nisi hic

gratiam totis viribus certantes victoriæ triumphum promeruerimus, poenitentiam ibi in sæcula sæculorum agemus. Cur ergo desidia occupamur? cur nos in occursum Domini non præparamus? cur peccatorum sarcinas a nobis non rejicimus, cum via ad cælum arcta sit. Ecce jam ostium paradisi nos vocat, mater nostra Hierusalem nos invitat: Ecce jam sponsus vester paratus est, festinate, ut ego de vobis, vosque de me gaudeatis in sæcula sæculorum.

3. „Irrisionem malam & exprobrationem ne Charitor tuum suscipiat, neque eum qui pro pec-
catis poenitentiam agit despicias. Ne irrideas ^{tis fratrem} fratrem tuum jejunantem, & eum, qui jeju-
nare non potest, non confundas: aliis impor-
tunum te ne præbeas, & omnibus opportu-
nus & utilis esse poteris. Increpa, sed in
mansuetudine persevera. Timenti Deum re-
vela mysteria ejus, ab eo autem, qui super-
biæ se subjecerit, prorsus caveto. Adversus
abstinentem ne dixeris aliquid mali, nec
audieris, neque adversus eum, qui tuus
putatur esse inimicus: præ omnibus autem
stude, ut nullum habeas inimicum, nisi dia-
bolum, ejusque ministros. Cum homine
dolofo ne habitaveris, & cum maledico ne
colloquaris, ne det inhonationem animæ
tuæ. A detractioe & supplantatione fra-
tris te abstine, & ab eo, qui supplantare al-
terum conatur, attende. Tu vero o Christe
Salvator converte animam meam in requiem
delictiarum paradisi: Tu ovem errantem requi-

„ces

„&

„f

„

„fructu, & brachium tuum humeris sustulisti,
 „hanc indignissimam animam meam ad te mi-
 „hanc tuam pertrahe, eamque offer ben-
 „nibus & immortalis Patri tuo, ut delitiis par-
 „ticipes cum omnibus Sanctis dicam
 „Patri immortalis: gloria Filio immo-
 „tali: gloria Spiritui Sancto immortalis in fi-
 „cula seculorum. Amen.

*Sermo Asceticus & Exhortatorius
 ad Fratres.*

*Passiones
 cito re-
 linq.*

1. „Fratres non subito morbi redduntur in-
 „curabiles, sed ex negligentia ad in-
 „finitam miseriam proserpunt: & passiones in
 „anima ex minima causa generantur, & non
 „exterminatæ infinitam pariunt propriæ salu-
 „tis desipientiam. Quemadmodum æri co-
 „gnata est rubigo, ita passiones roborantur ad-
 „versus naturam. Æris instar est natura hu-
 „mana, multa cura indigens, eam si illustran-
 „nolueris, hoc age, ne saltem despicias tem-
 „peramentum, quodsi ferrum humidum reli-
 „queris, detrimentum patietur, naturamque si
 „humidam reddideris, jam locum corruptioni
 „parasti, econtra quemadmodum in fornaci
 „ignis æs figuram ignis capit, ita & corpus
 „spiritui efficitur simile, si cum pudicitia &
 „incorruptione jungatur. Idemque æs cum
 „funditur, fimo simile redditur, & terræ cum
 „cinere aspergitur; ita quoque caro, si pertur-
 „bationibus demergatur.

2. „Vol

2. „Volo autem vobis de violentia Sancto-^{Passione}
rum commemorare, quomodo per eam re-^{quomodo}
gnum cœlorum percipiant. Carnis natura ^{mortifi-}
quietem postulat: ipsi vero afflicti lætantur, ^{canda,}
& cum minus valent corpore, se non curant.
Natura delectatur gloria: at ipsi gaudent ma-
ledictis laceffiti, & pietatem exercentes latere
student. Natura carnis comedere optat, ipsi
autem jejuniis eam consumunt: natura pla-
cide ad nuptias fertur, at ipsi continentiae
freno eam cohibent. Opes consecratur na-
tura; at Sancti etiam injuria affecti patientes
sunt. Omnem igitur prope carnis vitam re-
spiciunt. Ob id etiam scribit Apostolus: *mor-*
ificate membra vestra, quæ sunt super terram
Col. 3. quæ membra sunt fornicatio, invidia
&c. in quibus agnoscitur homo carnalis:
cumque ad peccatum natura sit proclivis, ra-
pitur a rerum sufficientia ad insatiabilitatem,
ad potationem, ad ebrietatem, & sic de cæ-
teris. Huic igitur naturæ vis afferenda, ut
recte instituta plusquam par est sibi usurpare
non possit. Non adversatur necessariorum
sui voluntaria paupertas; nec contrariatur
grux cibo: non adversatur nuptiis violentia
& mortificatio naturæ. Mortuum igitur pec-
catum efficere, exquisitæ violentiæ est, unde
portatur Evangelium vim inferre naturæ,
mortis partem contemnere, ex sententia viro-
rum sapientum agere, voluntariis pœnis car-
nem edomare.

3. „Corruptio quippe peccati in perditio-^{Corrup-}
nem vergit, & vim multiplicem continet: in ^{tionis pec-}
„elcisc ^{cati vis.}

„escis corrumpit, dum corpus implugnat
„legem naturæ violat. Corruptio est quæ
„gracilitas, quæ ex delitiis nascitur: corrumpit quoque in ambitione, quia invidiam
„odium in proximum spargit: Corrumpit eum
„in virtute, quia per eam vane gloriari docet
„corrumpit & in occultantibus virtutem, in
„niam ad contemptum incitat. Attendamus
„tur ad astutiam inimici, ne nobis illudat
„enim tamquam leonem eum arceamus, tamquam
„quam canis efficitur, ut eum tamquam vulpem
„non devitemus: si ut canem excludamus
„volucris instar per fenestram ingreditur:
„tuimus eum, dum aquilam se exhibet, & corvum
„passerculus apparet: Ejicimus ut corvum
„velut apis infilit; & denique in culicem
„transformans non exigua nos injuria afficit
„Intelligite quæ dico fratres, quoniam si
„securus reddi velit, laborare debet, &
„ista fructum laborum percipiet: Estote
„obedientiæ laborando, ut patres evadatis
„reque: laboribus intenti, ab improba
„consuetudine non decipiimini, quoniam
„perversam consuetudinem fugat. Dixi
„vobis: nolite malis assuescere moribus,
„profundum malitiæ decidatis: dixi etiam
„quo pacto illud obtinere queatis, ne nescitis
„medicum de morbis differentem, & de
„rum cura experientiam non habentem re-
„hendatis. Facite ergo quæ decent promissiones
„vestras, ut Dei quoque promissiones
„potiamini, in Christo Jesu Domino nostro
„sæcula sæculorum. Amen.

*Sermo Paræneticus de secundo Adventu
Domini, ac de pœnitentia ac resipiscencia
ad Fratres quoscunque.*

1. „Resipiscamus & pœnitentiam agamus *Pœnitentia*
„fratres, ut Deum peccatis nostris *ta agen-*
propitium reddamus. Imploremus ipsum, *da.*
quia exacerbavimus eum; humiliemur coram
ipso, ut nos exaltet; ploremus, ut lætitia
nos afficiat; lugeamus, ut consoletur nos,
projiciamus a nobis malam vivendi consuetu-
dinem, & virtute induamur., maxime nos,
qui Angelico vitæ instituto digni habiti sumus.
Sumamus pro mensura bonum certamen Pa-
trum, qui ante nos vita defuncti sunt. Noli
frater hodie a temperantia commendari, &
cras in conviviis versari: noli hodie aquam
bibere, cras vini potationi te dare; ne hodie
nudis pedibus incedas, & cras calceamento-
rum varietate gaudeas: Ne hodie asperam
ducas vitam, & cras mollem & delicatam:
hodie vilibus utaris vestibus, & cras orna-
tus incedas: cave hodie mansuetus sis &
humilis, & cras arrogans atque superbus:
cave hodie obedientem te præbeas, cras dis-
solutum & inobedientem, sed canonem unum
retine, sicuti etiam sancti fecerunt Patres,
qui ad quinquaginta & ultra annos suum non
mutarunt canonem & regulam.

2. „Cur mundo renuntiasti, si mundana *Terrenis*
adhuc oblectamenta quæris? ad tribulationem *renun-*
vocatus es, & tu requiem inquiris? ad bel- *tandum.*

„lum, & tu sine armis in cœleste regnar
 „gredi cupis? videte fratres, ne post re
 „tiationem sæculi quæ sunt mundi sapiam
 „nolite iterum converti retrorsum, &
 „mundanas sapere, agere aut loqui, sed
 „Propheta David ait, in lege Domini med
 „die ac nocte, & dic: *Ego vero legem*
 „*meditatus sum Ps. 118.* Et ne sæcularia lo
 „ris, sed spiritualia & cœlestia, sursum
 „ad Salvatorem habens & dicens: *ad te l*
 „*oculos meos, qui habitas in cœlis Ps.*
 „Produc lachrymas, quoniam qui femi
 „in lachrymis, in exultatione metent. N
 „dieque ad novissimam horam respice;
 „mus sit assidue in ore tuo, nam Deus
 „nominatur: dæmones fugat; cum Deo
 „tis, & cum hominibus loquere paucis:
 „per Dei memineris. & cœlum mens tua
 „det: ne quæras delitias, sed voluptatum
 „illecebras.

*Ad judi-
 cium so
 propo-
 randum.*

3. „Omnes stabimus ante tribunal Chi
 „ut referat unusquisque propria corporis p
 „gessit sive bonum sive malum 2. Cor. 5.
 „circa frater non nimium momentanea
 „menta, corporalem requiem appetas.
 „Deum præ oculis semper habe, non c
 „divinas perscrutari Scripturas, non c
 „sanctam matrem tuam interrogare eccle
 „quando veniet desideratus sponfus? & sig
 „adventus ejus perquire ac disce, quia J
 „non tardabit. Modo ergo, quæ tuæ
 „salutis para. Et quid, inquires, agam
 „salver? Ego tibi dicam, solum serva: q
 „D

ninum audieris , ipse te exaudiet : ita
em dixit : si dimiseritis hominibus errata
am , & Pater vester coelestis dimittet pec-
ca vestra. Hoc serva praeceptum , ne ini-
tias adversus aliquem habeas ; ne ludicris
is vaces , ne verba otiosa proferas ; ne
detrahas aut obloquaris ; ne ullos ma-
ctis incessas : ne mundanis hominibus ni-
m adhæferis : ne fabulis aut nugis te
as : ut semper cor tuum & lingua tua de
emo judicio meditentur , & corde sic te-
cogites : quomodo respondere potero
ci ? numquid reperietur peccator alius ,
go ? Quo pacto peccata mea delebo ?
ilia sunt horrenda illa tormenta , fluvius
eus , vermis numquam moriens ? Hæc
per tecum meditare , semperque in cella
silentio versare , nec relaxeris ; & si ali-
tibi detrahan , aut te derideant , vel sper-
t aut deprimant , tu noli attendere iis ,
dicito : dignus sum , qui illudar , nam &
ninus meus illusus , crucifixus , odioque
laboli discipulis habitus est. Quod idem
et nos Dominus , ut & nos injuriis affecti
eramus. *Matth. 5. Luc. 6.* Quin & cuncti
ti per angustam hanc viam ambularunt.
r. II. Et tu si sustinueris , & modicum
onem tuum diligenter curaveris , una
i ipsis reperieris , veniet enim Dominus ,
reddet unicuique secundum opera sua , &
s sustinebit diem introitus ejus *Mal. 3.*
s non reformidet diem illum ? si crebro
itruum resonet , in terram præ horrore
rimimur : Quis igitur tunc perferet ,

„quando virtutes cœlorum commoveri aspiciet.
„Luc. 21. quando tubam ex cœlo horribilem
„resonantem, & eos, qui a sæculo obdormie-
„runt, excitantem audierit, quando thronum
„horribilem paratum iustumque Iudicem se-
„dentem contuitus erit? Tunc abibit quisque
„ad locum proprium, quem sibi ipsi præpa-
„ravit, & felices erunt monachi, qui hic affli-
„guntur & omnia reliquerunt, quoniam vitam
„æternam possidebunt. sicut ait Dominus
„Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S. E P H R Æ M S Y R I

OP E R U M

TOMUS TERTIUS.

*Sermo Asceticus ad imitationem Pro-
verbiorum.*

Prologus. I. „**Q**ui credit in Filium Dei, habet vitam
 „æternam *I. Joan. 5.* non concluden-
 „tur gressus ejus, & si per ignem transierit,
 „non ei flamma nocebit *Is. 43.* flumina de
 „ventre ejus fluent, aquæ vivæ *Joan. 7.*
 „Magna lignorum strues auget flammam, &
 „timor Dei in corde hominis scientiam multi-
 „plicat, operis autem executio scientiam con-
 „firmat. Adverte, ne dum seminas verbum
 „Domini tui, inimicus de suo commisceat
 „zizania. A Domino gratiam postulemus, ut
 „nobis scientiam præbeat, & intellectum vigi-
 „landi ac temperate agendi in omnibus. For-
 „na

„nax aurum probat, timor autem Dei cogita-
 „tiones hominum. Ut faber apud incudem
 „vasa utilia perficit, ita timor Domini cor ex-
 „piat, impuris cogitationibus ejectis, & cum
 „prudencia & scientia eloqui verba docet.
 „Demus ergo gloriam ei, qui timorem suum
 „cordibus nostris infundit. Initium sapientiae
 „timor Domini, pietas autem in Deum prin-
 „cipium sensus. Sapiens Christi praecepta cu-
 „stodiet, & qui ambulat in iis, non confun-
 „detur, qui vero relinquit ea, vana spes illius
 „est. Multi habitu monachi, at pauci certa-
 „tores, tempore autem tentationis monachi
 „probatio apparet. Ante obitum neminem
 „praedicaveris beatum, & ante mortem ne
 „desperaveris quemquam, neque justum teip-
 „sum coram Domino dixeris, quæ enim te la-
 „tent, Deo aperta sunt. Non locus viro per-
 „fecto, sed discretio & iudicium appetendum,
 „at infirmioribus locus optimis legibus direc-
 „tus convenit. Et quis perfectus est vir? qui
 „Dominum in veritate diligit, & proximum
 „suum sicut seipsum.

2. „Deum time, & invenies gratiam, nam *Timoris*
 „timor Domini mores gignit, quibus constant *Dei effe-*
 „virtutes, at timoris expers securitas conten- *ctas.*
 „tionem & æmulationem parit, & his simi-
 „lia, Timor Domini fons vitæ, munitio ani-
 „mæ, mentem spiritalem dirigit, gratiam in
 „omni præbet conversatione, gubernator est
 „animæ, eam illuminat, malitiam tabefacit,
 „passiones imminuit, dilectionem auget, con-
 „cupiscentiam malam exsiccatur, voluptatem
 „malam

„malam præscindit, animæ schola est, &
 „spem illi bonam annuntiat, & pacem mini-
 „strat, sceptrum regni coelestis tradet ei
 „Non est inter homines illo major, qui timet
 „Dominum: similis est viro multos ad salu-
 „tem deducenti: civitati supra montem posita,
 „murisque munitæ, a cujus conspectu con-
 „tremiscunt dæmones. Anima timens Domi-
 „num felicissima est, quia ante se justum sem-
 „per prospicit Judicem.

*Vana
 gloria
 fugienda.*

3. „Est, qui locum relinquit propter vi-
 „tutem, & est, qui deserit propter otium &
 „inobedientiam, & est, qui persequitur prop-
 „ter hæreditatem. Est, qui multa indagat cu-
 „piens addiscere sapientiam, & est, qui multa
 „investigat, propter inanem gloriam. Est, qui
 „obedit propter præceptum, & est, qui obe-
 „dientiam præstat ambitionis & turpis luci
 „gratia. Est, qui certat ob charitatem Christi,
 „& est, qui certat vanæ gloriæ gratia. Est,
 „qui proximum collaudat ob studium compla-
 „cendi hominibus, & est, qui eum commendat
 „ob præceptum Christi, estque, qui proximum
 „deturbat propter ingluviem ventris. Est, qui
 „seipsum humiliat ob præceptum Christi, &
 „est, qui se abjicit ex insipientia. Est, qui ve-
 „hementer intentus est operi causa avaritiæ,
 „& est, qui plurimum operatur propter bene-
 „ficientiam. Est, qui operatur, dum non opor-
 „tet, & tempore laboris non operatur. Est, qui
 „psallit & clamat dum non oportet, & tem-
 „pore psalmodiæ silet, aut de rebus inutilibus
 „loquitur. Est, qui vigiliis intentus est, quando
 „non

non oportet, & vigiliarum tempore obmurmurat. Initium rectæ vitæ instituendæ est. Lachrymas adhibere in oratione: & divinas audire Scripturas veræ prudentiæ principium est, infiniti autem libri in auribus imprudentum pro nihilo putantur. Da sapienti occasionem, & sapientior erit. Filius eruditus sapiens erit, stulto autem ministri loco utentur. Segnes indigebunt pecunia, strenui vero divitiis fulcientur.

4. Honora sacerdotes atque presbyterum, *De sacer-*
ut in te benedictio oris ipsorum veniat. Ho- *dotibus &*
nora senes tamquam qui diu Christo servie- *regibus.*
runt. Honora fratres tuos velut Christi ser-
vos, ut ab ipsis diligaris. Magnus gradus
est sacerdotium, si immaculatum peragatur.
Rex Christi amans beatus est, & laudatio
ejus erit in cœlo & in terra. Rex infidelis
non novit sapientiam in vita sua, & moriens
in maledictionibus memoriam suam relin-
quet. Ora justorum benedicent justum regem,
at injustus justitiam in terra non faciet. Non
facias violentiam pauperi, inops enim est:
neque inhonores imbecillum in portis, Domi-
nus enim judicabit ejus judicium. Fidelis
viri omnes mundi divitiæ, at infidelis ne
obulus quidem. Deo dat mutuum, qui pau-
peris miseretur, & secundum ipsius munus
retribuet ei. Pondus magnum & pusillum
immunda sunt apud Dominum, & qui facit
ea *Prov. 26.* Qui proximo fodit foveam, inci-
det in eam. Rex fidelis semper in memoria
„habet

„habet iudicium æternum , & non oblivisce-
 „tur liberationis animarum , in carceribus &
 „exiliis detentorum. Multæ delitiæ varias in-
 „firmitates generant , at laboriosa operatio
 „sanitatem & valetudinem prosperam. Ne
 „carnis esum monache appetas , & ad ebie-
 „tatem ne vinum bibas. Qui maledicta pa-
 „tienter sustinet , similis est illi , qui in cavea
 „leonem concludit , at qui resistit , similis est
 „perdenti seipsum.

*Synaxis.
 devote ce-
 lebranda.*

5. „Ante omnes ad Synaxin contendere lau-
 „dabile est , Synaxin autem ante finem relin-
 „quere nequaquam laudabile est. Accipe fra-
 „ter & divinas scripturas ausculta , nam Divini
 „sermones quasi haustus aquæ frigidæ in siti
 „irrorant animæ. Ingredientibus porro nobis
 „in domum Dei ne mente evagemur , & oran-
 „tes dicamus. Pater noster qui es in cœlis ,
 „ne alienæ cogitationes mentem nostram con-
 „turbent : cum vero in oratione confiteris
 „coram quo assistas cognosce , sitque anima
 „tua & cor totum ad eum. Quodsi etiam qui
 „proximus tibi assistit infirmus inceperit tui-
 „sire , aut multum expuere , ne turberis prop-
 „ter illum , sed memineris multos se ægrotan-
 „tum obsequiis tradere. Si corpore sanus sis ,
 „ne extollaris , sed time. Omni tempore oculi
 „pravorum excipiunt mala , at boni in quiete
 „erunt semper *Prov. 15.* Non amabit indisca-
 „plinatus corripientes eum , & cum sapienti-
 „bus non conversabitur. *Prov. 15.* Si ceci-
 „derit inimicus tuus , ne læteris malis illius.
 „Qui obstruit aures suas , ne infirmum ac pau-
 „perem

m audiat, ipse quoque clamabit, nec
qui exaudiat. Ne glories de craftino,
ras enim, quid pariet sequens dies:
committas, ut non te comprehendant

„Noli gaudere obrectationibus, ut non *Fidei &*
aris. Qui verbo respondet, priusquam *modestia*
at, temeritas ipsi est & improprium. *præstantia*
. 19. Nolle legem Domini mentis est *tia*.

e, fides autem mentem bonam parit, &
fide nullus possidet lucernam veram.
que scientia non recte attingitur virtus.

est mensura patientiæ, si humilitati
ixta reperiatur. Prudens monachus mit-
ad ministerium, & qui vident eum,
ino dabunt gloriam; insipiens & temu-
as in pagis & vicis indecore se gerit,
æfectum simul & fratres dedecore afficit.
or Domini etiam juvenes senes reddit.
inum honora, & sæcularem ne scanda-

. Juveni temerario ne confidas, ut neque
agenti quæ non decent. Pietas & religio
umilitate & charitate exaltat caput mo-
ni. Abominatio & invidia sub pietatis
mine occultata aqua est amara in aureis
, cui si crucem Christi immiseris, dul-
et. Quemadmodum vermis in ligno, ita
a gloria in monacho. Qui proximi com-
ratione ducitur, ejus etiam miserebitur
nius. Si cuncti imperare voluerimus,
obediet? si cuncti honorari desideramus,
honorem exhibebit? Vir sapiens impe-
recusat, non autem obtemperare. Vir
„lon-

„longanimis valet prudentia , at pusillani
 „imprudencia laborat. Qui fratris sui cur
 „gerit in disciplina Domini , accepta Deo :
 „ma ejus erit , qui autem despicit vitam ej
 „in Deum peccat. Super ignorantia fra
 „tui ne extollaris , non enim est tibi gloria
 „confusionem. Promotioni fratrum ne in
 „deas , nec si frater scientia polleat , contri
 „eum , si pie ambularit.

*Monita
 pro Novi-
 tiis.*

7. „Signum bene institutæ vitæ in novi
 „monacho est , abstinere a vinolentia & loqu
 „citate in humilitate. Ne fratrem ad ebi
 „tatem vinum bibere cogas. Adolescent
 „mansuetum tua diligit anima , & supra vi
 „ne gravaveris eum. Totis viribus honora
 „trem tuum , & ne irritas facias leges ej
 „qui te genuit in Domino , & non prævalebu
 „adversum te improbi dæmones. Hominem
 „peccato se abstrahentem convitiis ne excipias
 „neque virum in senectute sua dedecore ad
 „cias , nam ex nostra quoque ætate senescit
 „Non audiens infirmum , nec ipse exaudietur
 „Odibilis est , qui sermones e domo in domum
 „transfert. Ne cellam ingrediaris fratris , a
 „tequam ad ostium pulses , non enim qui
 „congruit perturbatio. Ne senes ad opus co
 „pellas , nam carnes juventutis suæ in ex
 „tatione attriverunt , & sufficit recta consc
 „tia timenti Dominum. Magnum in coen
 „periculum est puerulus , nisi recte institu
 „Non exiguum sibi damnum conciliat pa
 „qui extra ovile dormit ovium , somnol
 „enim pastorum , luporum est gaudium. M I

monachus pauper, quam elatione animi
nens. Ne juramento te cum fratre ob-
axeris, sed charitatem ac pacem habeto
timore Dei.

., Vide monache, ne dum iis, quæ mun- *Monita*
a sapiunt, placere cupis, rectum mona- *pro monachis*
æ vitæ institutum deperdas. Monachus *chis*.
rmurator in multis detrimentum patietur,
vero viriliter suffert, hæreditabit gau-
n. Ne simus pusillanimes, non enim
per in hac vita esse nos oportet. Quod-
que quis propter Deum egerit, hoc totum
lucro erit. Ne fratri suam instabilitatem
robraveris, ne forte & tu in idem vitium
das. Si apud magnum aliquem senem re-
ris, non solum ejus virtutes enarra, sed
itam imitare. Erga novitium patiens &
zahimis esto. Qui carnalem requiem ap-
t, multos sibi dolores acquirit. Prudens
fectus non contemnet audire sermonem
ium novitii una cum seniore ipsius, &
retus certitudinem rei indagabit, ipsos-
in timore Dei conjunget. Qui in cœnobio
iones multiplicat, contentiones & odia
accumulat. Bona obedientia, quæ prop-
Deum præstatur. Si in ægritudinem vel
ulationem incideris, memineris illius :
n diligit Dominus, corripit. *Prov. 3.* Si
tus tædii & ignaviæ te invaserit, per-
entiam ei resiste, nec tibi cogitatio per-
eat : transfer te ex uno loco ad alium,
: numquam tolerabis. Nam salvatur,
una cum fratribus versatur. Habeat au-
am Analysis Tom. XI. K k „tem

„tem ob oculos semper eum, qui ait : nol
 „judicare, ut non judicemini *Matth.* 7.
 „tuos permittas evagari oculos, ne per
 „te subvertat inimicus. Noli imitari neglig
 „tiores, sed qui omni virtutum genere ori
 „sunt. Exigua negligentia magnum peccat
 „parit, & modica vigilantia magnum damn
 „avertit.

*In mensa
 quomodo
 se geren-
 dum.*

9, „Satiusest comedere in Domino & g
 „tias agere Deo, quam non comedere, & c
 „demnare edentes & gratias agentes. Afflic
 „mensæ? comede panem, & ne detrah
 „famæ proximi. Sanus esto in fide, & come
 „omne, quod appositum est tibi in Domino:
 „vero appositus vobis fuerit cibus, quem
 „edere non appetis, ne illum averferis, &
 „plures velint comedere. Accumbis mensæ
 „ut homo comede, & ne huc illucque c
 „cumspicias velut immodestus. Insolentia
 „monacho, vesce velle animalibus. Ubi
 „posita sunt fragmenta, ne ea contemseris.
 „tentatione victus frater recedat e loco suo,
 „pœnitens cupiat reverti, vide ne impedi
 „sed potius ad id cohorteris; nec oportet
 „tales spernere ut illusos, sed suscipere quos
 „ab infirmitate liberatos. Si habitaveris in
 „fratres, cave ne occasionem alicui præbe
 „discedendi a fraternitate: evita quoque,
 „cuiquam sis scandalo. Si debilitate alicui
 „laboret frater tuus, adjuva eum, ut in
 „die merearis audire: Quod uni fecistis ex
 „fratribus meis minimis, mihi fecistis *Matth.*
 „Permane in loco quo vocatus es, & resiste
 „diabolo, & fugiet a te. Qui confidit
 „au

„auro , cadet , at qui in Domino confidit , sal-
 „vabitur. Cui non placet ministrare Domino
 „uni , serviet multis , & qui non vult subesse
 „præfecto uni , subicietur multis per diversa
 „loca. Immodestus & insipiens in risu extol-
 „lit vocem suam , insipientissimus vero , qui
 „inambulans ventilat inordinate humeros
 „simul & brachia. Insolentiæ signum est in
 „monacho , sinistram partem camisii sui inde-
 „center assumere , at qui bene moratus est , in
 „cunctis verecunde aget.

10. „Si passionem memoriæ injuriarum in *Monita*
 „corde tuo occultaveris , domicilium eris ira- *circa inju-*
 „cundiæ , ignorantiae , tristitiæ & doloris , viæ *rias.*
 „enim eorum , qui injurias memoria tenent ,
 „in mortem sunt. Superbia honorem omni
 „tempore requirit , at humilitas neque in glo-
 „ria effertur , nec in ignominia angitur , nam
 „mercedem a Domino expectat. Noli circum-
 „spicere monache per vicos civitatis , ne labi-
 „tur anima tua in perditionem. Gloria viro
 „saeculari in prodeundo , monacho autem in
 „non transgrediendo limen domus suæ mente
 „ac cogitatione. Athleta decertans os suum
 „obstruit , & tu a superfluis os tuum occlude,
 „& habebis requiem. Quam magnus , dicet
 „quispiam , qui nactus est sapientiam , at non
 „major eo , qui timet Dominum. Quam ma-
 „gnus , qui incepit , at major qui persevera-
 „verit & perfecit. Noli curiose sectari ea ,
 „quæ non sunt tua , ne quæ tua sunt , deper-
 „das. Ad opus immoderatum ne teipsum
 „impellas , nam cuncta debita mensura agere
 K k 2 „salu-

„salutare est. Cellam fratris tui cave fre-
 „tes, ne te & illum conturbes. Si li-
 „utilem habeas, & fratrem illo uti- vell
 „dias, sine invidia illi præbeto; tu autem
 „diose-re tibi commodata utere, eamqu
 „Domino in pace redde. Quodsi coenol
 „brum in tua cella teneas, ne projicias
 „per negligentiam, sed studiose complic
 „serva, & custodi eum tamquam Dei

*Vitia mo-
 nacho vi-
 tanda.*

II. „Monachus temerarius præfectus
 „fratres dedecorat, at sapiens revere
 „eos. Temperantia carnem macerat, at
 „racitas eam crassam reddit. Timor D
 „mortis ac tormentorum recordatio facit
 „monachus opus suum non gravate fa
 „Noli fratrem tuum, qui ridiculis circ
 „fertur rebus, provocare, ne & tu d
 „cum eo agere cogaris. Juniores laborio
 „ne nimis oneres, & cum sene stulto ne i
 „das, sapientes vero senes post Deum frat
 „firmamentum. Sicut qui sibi thesaurum
 „condit, ita qui laudat proximum in abs
 „sua. Si silentium amaveris, a pluribus
 „geris. Si continentiam amaveris, for
 „tionis dæmonem refrænabis. Si ama
 „paupertatem, avaritiæ dæmonem fug
 „Qui aurum in cella recondit, thesaurizat
 „passiones superbiæ & inobedientiæ, at
 „thesaurizat sibi orationes & eleemosyn
 „a Deo ditabitur. Alii in tibiis lætantu
 „musicis, at tu monache in psalmorum de
 „tatione. Bonum est corrigere errantem
 „non risum movere. Subita ira mentem c
 „m

movet viri, at longanimitas expellit iracundiam; & si ira non adsit, cessat quoque iracundia. Si ædificare frater nolis, ædificata ne destruas, & alios non pervertas.

12. „Monachus negligens & piger in oratione audire cupit: Amen; at qui sedulo orationi intentus est, non conturbatur. Nisi prius ob oculos homo constituerit sua peccata, in quocunque loco quiescere non poterit. In factis & verbis honora patrem tuum, ut superveniat tibi benedictio a Deo. Ne glories in contumelia patris tui. Sap. 3. Pro parentibus carnalibus monache eos habes, qui secundum spiritum te generant in Domino, deducuntque ad vitam æternam. Tria sunt genera, quæ augent vanitatem, & quartum non bonum: inobedientia juniorum, senes invidia super juniorum profectu laborantes, & religiosus si ad iniqua declinet, & præfectus si imprudenter fratrum animas premat. Quatuor genera gloriam & exaltationem augent, & quartum coram Deo & hominibus bonum: concordia fratrum in mansuetudine & iustitia, & frater fratrem in timore Domini commonefaciens, & juniores more senioribus ut Dominis propriis gerentes, & Præfectus suos fratres ut seipsum diligens salutemque animarum ipsorum in veritate curans.

13. „Absque cognitione non excolitur virtus. Vidi juvenem prudenter consolantem & hortantem senem, & in hoc demus gloriam.

„riam Deo. Post concupiscentias tuas
 „ambules. Qui corporis sui carnes deli-
 „nutrit; concupiscentias malas pascit.
 „fratrum conversatione quietam agere vi-
 „tam, communi fratrum contentus sis me-
 „& erit sanitas carni tuæ, & anima tua d-
 „mentum non patietur. Si pium virum in-
 „tenentem cibaria conspexeris, ne eum d-
 „nes ac iudices, non enim nosti, cui ista
 „ponere velit. Venustas & elegantia c-
 „monacho patientiam non præbet; quæ
 „cessitatis sunt quæramus, nam superflu-
 „distractionem præbentia non profunt. Qu-
 „pii religiosi lapsu lætatur, dupliciter cac-
 „at qui converterit hominem ab errore
 „salvabitur. Si peccaverit frater, libe-
 „accusamus eum; at si nos peccaverimus,
 „prehensionem non libenter recipimus. A
 „ventute tua excipe doctrinam, & usque
 „canos invenies sapientiam. Monachus o-
 „nientia mala fortiter sustinere valens ex p-
 „dolorem percipiet, at qui tentationem
 „expectat, abundantiore dolore affici-
 „Monachus piger ne januam quidem suæ c-
 „occludet, donec a vento confracta fue-
 „vigilans vero irreprehensibilis erit. I
 „caro tua uritur, cave contingas partes
 „doris, ne vehementius inflammationem
 „cendas.

Quatuor
 mala cu-
 ratu diffi-
 cilia.

14. „Quatuor sunt mala, quæ diffici-
 „curationem admittunt: amor suipius,
 „ritia, vana gloria, & ambitio, sed nul-
 „eorum curatu impossibile est Deo. Anteq-
 „ma

malum radices in te agere incipiat, evelle illud, alias dominium sibi in te usurpabit. Qui attente orat, adurit dæmones, at qui mente vagatur, illudetur ab ipsis. Incredulitas duplicitatem animi generat, duplicitas negligentiam, negligentia oblivionem, oblivio desperationem, desperatio mortem. Non subjiçiaris membris tuis, ut non dominantur in te membra tua, quod bonum est in iis operare, non quod malum. Exercitatio vitæ monasticæ studio placendi hominibus admixta, non permanebit. Magnum in oratione donum est lachryma. Cor a cœlestibus degenerans cogitationibus dæmones rebus terrenis constringent. Sursum habeas mentem, ad-
 uoc enim modicum restat temporis, & hinc abibimus, & quæ congregasti, cujus erunt? Tempore tentationis investigat Satanæ monachum, cujus probatio in tentationibus apparet.

15. „Contende ut discretionem possideas, *Discretio* in qua virtutes solitariæ vitæ sunt reconditæ. *commen-*
 Discretionis autem interpretatio quid aliud *datur.*
 est, quam absque scandalo custodire sodalem, & meliora ad salutem pertinentia deligere? Cupis bonum possidere nomen, in lenitate & mansuetudine opera tua peragito. Noli monache obsequi invidiæ, neque insidiari fratri tuo, & probrosum ei nomen imponere, volens cum ignominia eum e loco suo expellere, ut non quæ in alterum moliebaris, ipse sustineas. Tametsi accidat præfectos nostros nobis non præsentibus assidue adesse, magnus

„tamen inter nos pastor semper praesens
 „Qui patientiae & longanimitatis & clen-
 „tiae viam invenit, vitae viam invenit. De
 „eos monache, qui otium amant, & co-
 „viis gaudent, sed imitare eos, qui sp-
 „fervent, & arctam viam ambulant. Nei-
 „virtus contumelia accepta stupere, sed pe-
 „animadvertere & aspernari eam propter
 „tatem. Satius est subridendo iracundiam
 „cidere, quam aspere efferari, viro ta-
 „prudenti planctus risu suavior est. Ne si
 „fallacibus attribuas infomniis, nam mi-
 „deceperunt somnia.

*Cura im-
 modica
 pro futuro
 vitanda.*

16. „Monachus haereditatem carna-
 „parentum requirens, in varias distracti-
 „incidet. Cave dixeris: si consenuero, i-
 „sustentabor? regnum Dei & iustitiam
 „quaeramus, & omnia haec adjicientur n-
 „Matth. 6. Si Dominus aliquid in manibus
 „prosperaverit, quasi ipse rationes tecum
 „ducturus sit, satage. -Qui pauperum i-
 „retur, bonis replebitur, at qui misero-
 „viscera claudit, a coelesti sponso exclud-
 „Qui confidit in homine, non aspiciet be-
 „at qui in Domino sperat, salvabitur. Ne-
 „asper in lingua tua, quoniam os iusti d-
 „lat gratias. Attende tibi monache a cor-
 „satione mulierum. Vide ne forte praet-
 „cuculli aut analabi (*scapularis*) aliove an-
 „capiatur anima tua: satius est veteres
 „vestes, quam splendide aut inhoneste i-
 „dere. Ad interitum ruit monachus Nov-
 „propriam sequens cogitationem, & exp-

rum admonitionem non recipiens. Error prae-
vius Novitio monacho est inobedientia, sub-
missio autem, & obedientia in Domino pro-
tegit fortia. Non contradicas veritati, & te-
tuæ inurbanitatis & immodestiae pudeat.
Non confundaris confiteri peccata tua *Sap. 5.*
Non sit exporrecta manus tua ad accipien-
dum, & ad dandum collecta.

17. „Monachus prudens in charitate seip- *De vera*
sum communiet, at insipiens odium sibi ac- *sapientia*
cumulabit. Qui extollitur adversus fratrem *Et pru-*
suum, a dæmonibus illudetur. Noli perpetuo *dentia.*
contemnere fratrem tuum. Sis hilaris in ju-
stitia, ad peccatum vero tristis. Ægritudo
animæ est tristitia, vana autem gloria mor-
bus malus. Egressus es cella tua monache
ad ministerium, custodi sensus tuos, ut non
concilies tibi bella per improbas cogitationes.
Ubi non est patientia, ingemiscet errans.
Multas excusationes sibi coacervabit piger
monachus, & somnolentus in mala decidet.
Monachus avarus instar palmæ est infruc-
tuosæ, pauper vero velut palma detonsa in
altum ascendens. Monachus rerum terrena-
rum amore captus similis est accipitri, qui
vinculis pedes implicat. Multi apud se vi-
dentur esse prudentes, sed intelligere ne-
queunt, suam prudentiam detrimento animæ
sibi futuram. Non est prudentia, non est
sapientia, non est consilium in anima timo-
rem Domini respuente; sapientia autem vera
est, cuncta secundum Deum agere. Honora
fratrem coram notis & familiaribus ipsis;
& coram Domino in honore eris.

*Monita
pro oeco-
nomo mo-
nacho.*

18. „Oeconomus fidelis lucrabitur animas
„fratrum suorum , mens autem ejus qui inju-
„rias memoria conservat, disperget illos. Pru-
„dens oekonomus juste partietur , imprudens
„autem pugnas præparabit. Monacho infir-
„miabili non sufficiet , quod æquum ac justum
„est , & loquax turbas concitat. Oeconomus
„ebrietati deditus dejicietur a gloria , at tem-
„perans , modestus & humilis proficiet in glo-
„ria. Ne tibi ægritudinem prætexas mona-
„che cum sanus sis : nec aspernemur gratiam
„Domini præbentis nobis fortitudinem ad
„operandum bonum , sed gratias agamus Do-
„mino. Qui proximum deridet , velut detrac-
„tor habetur. Qui exacerbat proximum , sus-
„citatur iracundiam , at qui pacificatur , perbeatus
„est. Senes honora propter Dominum , & ju-
„veni egenti compatere , & mercedem a Do-
„mino accipies. Manus tuæ , quod bonum
„est , operentur , ut & necessitati distribuas ,
„& cor tuum semper sit directum ad Domi-
„num , & cibum permanentem operaberis.
„Operare frater , magnam enim improbitatem
„docet segnities. Monachus murmurator
„multa patietur damna. Minister prudens
„non negliget opus suum , & qui timet Do-
„minum , non erit scandalo fratribus suis.

*Fuga mu-
lierum.*

19. „Fuge mulierem quæ instar serpentis
„animam mordet. Qui pulchritudinem explo-
„rat mulieris , concupiscentiam ipsius suæ in-
„gerit animæ , & qui assidue præ foribus do-
„mus ejus versatur , similis est ei , qui in
„glacie ambulat , quia non longe ab eo abest
„lap-

apfus. Sicut duo pugiles, ita monachus, qui cum muliere versatur; qui sobrius est poliiabit, & non despoliabitur. Laus est sibi non tempus duntaxat in vita solitaria transactum, sed profectus in virtute. Honorem generat monacho novitio fides, poenitentia & charitas. Fides generat castitatem, humilitatem, obedientiam, longanimitatem, & temperantiam, poenitentia lachrymas, charitas patientiam & spem. Animam torpentem cohortare, & Dominus cor tuum confirmabit. Si poculum vini post orationem acceperis, studiose ad cellam tuam vade, & clauso ostio gratias age Deo: sermones a prandio multiplicare spectra & peccata generat. Vir ebrius agit & loquitur *Contra ebriosos.* vesperi, quorum diluculo poenitet. Noli vinum bibere ad ebrietatem, etiamsi vehementer te orent, qui adsunt amici, nam si te vinum superaverit, hortatores prae cunctis in te scandalizabuntur. Laborat & angitur ventri deditus, & ubi comedit, circa digestionem torquetur, temperantiam vero sanitas sequitur. Monachus vagus non erit invulneratus. Noli recusare sanctorum virorum admonitiones quantumvis intelligens sis & prudens, nam in eo scientiae fructus cernitur.

20. „Indignum est monacho in conventibus *Monita pro directione aliorum.* versari, & merces ejus dolor & poenitentia. Satius est pasci diligenter, quam pascere negligenter, & melius est studiose addiscere, quam docere & agere, quae non oportet.

„tet. Qui seipsum instituit, etiam alios
 „stituit, & qui seipsum docet, etiam proximi
 „docet. Noli nimium onerare fratrem tuum,
 „nam si onus iumento tuo imposueris, &
 „vires superet, in medio viæ deficiet. In
 „cunctis quæcunque acciderint tibi, prudenter
 „te gere, & auxilii memineris tibi a
 „Domino. Ne turpibus locutionibus a
 „præbeas, ut mens tua non inquinetur.
 „fornicationis te spiritus turbet, increpa
 „dicens: Dominus te perdat dæmon im
 „munda. Si cum fratribus comedis, secun
 „dum regulam non demitte te in patinam, n
 „juveniliter age propter minores & juniore
 „Caveamus excedere humilitatis mensuram
 „ne dum videmur consentanea facere, nos
 „observantiam corrumpamus, quapropter
 „etiam damna poenasque illatas pro nobis
 „ducamus. Quæres sapientiam apud reges
 „& non invenes, gratus autem sensus
 „prudentes. Qui confidit in divitiis cor
 „rumpitur, at qui succurrit iustis non deficiet. Qui
 „perdit substantiam suam insipienter, eg
 „redietur, qui vero in fide Domini eam
 „pergit, non deferetur in æternum. Qui
 „multiplicat divitias suas cum usuris, ei qui
 „deferetur inopum congregat eas. Monachus
 „volens a mansione sua segregari, præfetur
 „& fratres accusat & culpat. Nos inter
 „adhortemur & consolemur, invicem se
 „curremus, invicem admoneamus & reprehe
 „ndimus in timore Domini, donec ad portam
 „vitæ nobis mutuo occurramus. Sicut per
 „fluvium aqua, ita monacho vita quæta in h
 „li

ate & charitate. Commeatus monacho in pietas & religio in timore Dei. Conantur in cogitationem tuam detinere monache, in peregrinatione vel hospitio audire de rentibus & propinquis tuis contingit, furabundabit autem tibi gaudium in regno cœcum, si in finem perseveraveris in ministerio Domini.

1. „Non ante peccabit quispiam, quam Dei *Peccati* morem contemserit: cupis non peccare, timore *mala.* Dei serva: solertia quippe inimici inivit peccatum in oculis tuis, donec invidu incidere. Pastorem te constituerunt, ut in ovile tuum lupos introduxeris, ne delatum tuum ovile reddant, cumque princeps pastorum venerit, non placebit ei. Relle ab ovibus tuis quamcumque rem ipsis oxiam, & non voceris operarius fraudulens. In medio fratrum præfectus honorabitur, & qui timent Dominum in oculis eius. nusquam rem aliquam aggrediaris, exitum is cognoscas, & tamquam antesignanus pugna Satanam. Non quidem difficile est videre, sed periculosum est in eodem peccato perseverare. Si contentio inter duos vires acciderit, qui prior resipuerit, coronam victoriæ accipiet; coronabitur autem & secundus, si prompte quæ pacis sunt curaverit. Signum immodestiae in monacho consistit in medio fratrum est, nudare suas titas. Infinitorum sermonum tandem finis est siturnitas, occupato igitur lucro fugemina.

22. „Si

*Scanda-
lum vitan-
dum.*

22. Si quemquam in tuam introdux-
„cellam contende absque scandalo eum ex-
„tere. Honora omnes monache non pro
„remunerationem, sed propter Dominum. I-
„te comperiat inimicus aliquid agentem, qui
„professioni tuæ repugnet, nec umquam
„terreat te vir, qui studio placendi homini
„deditus multis placere conatur, sed
„propter Dominum. Qui in officio conti-
„populum suum, pacem cum externis habet
„at qui sibi ipsi multum confidit, inimici
„sibi multiplicat. Monachus piger & sui am-
„viso opere abscondit seipsum, & in prae-
„se se inter primos refert. Ne vexes locum
„operam suam, & mercedem operarii cave
„tardaveris detinuerisve. Qui reprehendit
„& tacet in nequitia sua, injuriarum me-
„riam abscondit in corde suo; at qui cum ir-
„suetudine respondet, immemor erit inju-
„mmorigeratus subsannat senes, at morig-
„diligetur.

*Ira vitan-
da.*

23. „Vir iracundus & vociferabundus
„iuramenta proclivis est, qui vero quie-
„scitatur, intelligens est ac prudens. (C)
„porro est iracundia? perturbatio est in-
„dens & inverecunda, cui dolor succedit
„poenitentia. Tristitia cor devorat incidenti-
„eam. Non afficias mœrore cor tuum,
„consolare teipsum in Domino. Perfidia du-
„citatem cordis generat, duplicitas au-
„cordis hæresin introducit: hæresin vero e-
„sequitur. Ne sis curiosus dicens: quom-
„istud vel illud? sed crede Domino, &
„II

nentem tuam illuminabit, secundum enim proportionem fidei gratia habitat in anima. Palmes Christi, qui agit ea, quæ fides docet. Qui turbationes sectatur, subito adveniet ejus perditio; at qui pacem amat, possidebit eam. Si calumniam in te torqueri contigerit, & postea puritas conscientiae tuæ apparuerit, ne superbias, sed Domino in humilitate servias, qui te a calumnia liberavit. Quanam re injuriarum memoria delebitur? commemoratione timoris Domini ac diei mortis. Si virum magna politum dignitate conspexeris, illum magis suspicias, qui terrenam gloriam detestatur.

24. „Si in oculis tuorum fratrum instar *Judicium* auri purus apparueris, tu teipsum ut vas *de alio vi-* inutile existima. Cum fratre malam famam *tetur.* habente noli vinum simul bibere, neque insolenti homini applaudas, nec cum quodquam improperiis agas. Si infirmus sis moribus, ne te alteri conjungas mentis infirmitate detento, ne accipias tu detrimentum propter illum, ille propter te: si autem vales exhortari & consolari alterum in Domino, accede, & mercedem invenies. Si fratrem peccantem aspexeris, & postero die eundem videris, ne ipsum ut peccatorem tecum reputes, ignoras enim, an te absente cum lachrymis Dominum placaverit: quare oportet ab aliis judicandis abstinere, & seipsum humiliare. Si artis medendi peritus sis, & morbis remedia adhibes, prudentem te præbe, ne dum alios curas, teipsum male
„affect-

„affectum demonstras. Bona jecisti princip
 „bene perficere contende, ut mercedem
 „nam recipias. Ne commoveas fratrem
 „versus fratrem per calumniam, non ei
 „charitatis est, concitare proximum ad
 „ditionem animæ.

Dilectio Dei vera. 25. „Cupis diligere dilectione Salvatoris
 „stri Jesu Christi? omnem amorem detest
 „carnalem, scilicet gulam, vinolentiam, ebri
 „tatem, luxuriam, invidiam, & his simil
 „quorum finis mors est. At quæ in Chr
 „est dilectio ista complectitur: benignitate
 „doctrinam, disciplinam, finis vero istorum
 „vita æterna. Adhæreas viro timenti Do
 „num, ut te timere Dominum doceat. Suf
 „Dominum, ut ipse te exaltet. Qui fide
 „dutus est, invisibilibus inimicis tremen
 „est. Materia iræ & furoris superbia est.
 „exacerbationes inter fratres acciderint,
 „pacificator beatus; at qui eos ad conten
 „nes accendit, haud impunis evadet.

Pastorum munus. 26. „Vide ne dum ampliores consequi
 „nones appetis, ignominie tibi notam cont
 „has. Honor vere est homini, cuncta sec
 „dum Deum agere, at magna infamia, p
 „cepta ejus transgredi. Pastor temulentus
 „salvabit oves sue fidei commissas, & se
 „nolentus facile & ipse a bestiis capiet
 „Error viro, nescire scripturas, duplici
 „vero errat, qui novit eas, & contem
 „Vitam virtutibus ornatam possidet monach
 „qui patris admonitionem auscultat, ei
 „

„morem gerit. Tamquam a specula prospicit
 „& superat pravas affectiones monachus mitis
 „& mansuetus. Gladius contra dæmonem
 „acediæ est mortis & æternorum tormento-
 „rum memoria. Non condemnat proximum
 „suum prudens monachus. Multa experiri
 „vult loca monachus otiosus & pigritiæ deditus.
 „Frustrum mundum est vir hospitalis. Accu-
 „satio sui ipsius in omni tempore purgatio est
 „peccatorum. Patientiæ nervus est temperan-
 „tia & abstinencia. Principium & finis fide-
 „lium est fides, spes & charitas.

27. „Qui sancte & caste conservat membra *Castitas*
 „Christi, sanctificabitur: at qui corrumpit *seclanda*
 „templum Dei, destruet illum Deus. Tam-
 „quam cani spiritui fornicationis resiste, &
 „excute memoriam pravæ concupiscentiæ ma-
 „gis quam gravem odorem cloacæ. In castitate
 „lætatur Spiritus sanctus, & dæmones in for-
 „nicatione gaudent. Lux, gaudium, pax,
 „patientia in castitate commorantur, at dolor,
 „tædium, tenebræ in fornicatione habitant. Di-
 „lige monache castitatem in charitate Christi,
 „nam tuo instituto congruit sicut securis fabro.
 „Magnus honor est castitas in charitate Christi,
 „magnum dedecus fornicatio & invidia. Itane
 „te ipsum comptum & ornatum reddere studes?
 „An nescis periculosum esse alterius animæ
 „laqueos necere. Qui ornatu vestimentorum
 „suorum delectatur, & repletioni ventris sui
 „studet, varie oppugnabitur, at qui sobrium
 „se præbet, tremendus erit suis adversariis.
 „Anima improba assentatibus effertur, & con-
 „*Schram Analysis Tom. XI.* L 1 „tu-

„tumeliis affecta furiose movetur & inf
 „at bona etiamfi blanditiis demulcetur
 „lætatur, & contumeliose excepta non
 „citur.

*Monita
 pro jani-
 tore & œ-
 conomo.*

28. „Qui non amat Deum. exagitat
 „nomum, & exacerbat præfectum suum
 „nitor sapiens novit respondere pauper
 „pusillanimiti, insipiens vero superbus
 „Tametsi nihil præbemus, at saltem
 „verba des, considerans teipsum, ne tu
 „que in eadem incidas. Janitor piger in
 „damna patietur, qui autem spiritu fer
 „sibi ipsi coronam comparabit. Qui v
 „otiosis intentus operatur subtrahetur
 „ri, at qui sanctos meditatur sermones, am
 „proficiet Si inter operandum conturbi
 „spiritus fornicationis, ne cuncteris ad or
 „nem manus tuas extendere, si autem v
 „mentius irruat, etiam genibus flexis ora
 „oratio fidei pro te decertabit. Ne odor
 „habens aliquid adversus aliquem, ut no
 „tra te phantasmata ac somnia noctu exagi
 „Qui Dei causa in cœnobio elaborat, n
 „secessum purgare aspernabitur, non est
 „quod ægre ferri a piis oporteat. Immiti
 „qui malum reddit pro malo. Ne gau
 „aliena audire errata, ut non & tuum pe
 „tum apud cunctos audiatur. Qui silen
 „in mensa servat, similis est ei, qui
 „melle panem suum comedit.

*Monita
 pro magi-
 stro Novi-
 tiorum.*

29. „Si duo monachi Novitii cum ser
 „habitaverint, major erit, qui seipsum f
 „suo humiliarit in timore Dei. Qui
 „h

„habet novitios, magna vigilantia indiget, ne
 „fortè adversarius aliquid de proprio in eis
 „operetur. Cæterum novitius risum, licen-
 „tiam & impunitatem amans perniciem sibi
 „ipsi conciliat. Ne delecteris scurrilibus, quæ
 „non decet, nec sis inobediens, durus, &
 „contemptor: audi eum, qui te corripit in
 „Domino; nec sæcularem hominem spernas,
 „sed omnes honora propter Dominum. Cellam
 „reliquisti & ad sæculum iterum vadis? refor-
 „mida contradictionem, quæ adversum te in
 „civitate fiet. Si acciderit, angustiis premi
 „monasterium, ubi habitas, in iis, quæ ad
 „corporis necessitatem pertinent, ne ideo lo-
 „cum deferas, quia tunc multum operis in
 „loco invenies. Non placet impiis præfectus
 „sanctus. Anteverte in cella fratrem, a quo
 „tristitia aut molestia affectus es, & condole
 „ei puro corde, & suscipe pœnitentiam fra-
 „tris tamquam a Deo missi; & si ad iram pro-
 „vocaveris ipsum, pacem ama, nec irruas in
 „fratrem tempore tribulationis ipsius, & non
 „adjicias dolorem super dolorem animæ ejus.
 „Laboriosus Præfectus est fratrum ordinata
 „dispositio, & senes prudentes juvenum sunt
 „consolatio & cohortatio. Maledicentibus &
 „obtrectantibus non est habenda fides, nam
 „frequenter ex invidia calumniâ struitur.

30. „Temerarios & rebelles refrænare *Contraria*
 „convenit, & reprimere eos, qui seditiones *belles &*
 „moliuntur, ut fraternitas pacata permaneat. *ambitio-*
 „Si fratres aliquos videris in malo concordēs, *fos agi-*
 „ne eorum communices dissolutæ vitæ. Non *tur.*

„vales ferre injuriam & contumeliam? filo
 „& quiesce. Non potes ferre quempiam te
 „respicientem? neque tu quempiam respexeris.
 „Portus serenus est locus bonis regulis direc-
 „tus, quibus autem deest gubernatio, ut folia
 „decidunt. Comedisti panem & repletus es?
 „da gloriam ei, qui te saturavit Deo. Ne
 „rideas super afflicto, & ne gaudeas de per-
 „verso, ne non invenias auxilium in die tri-
 „bulationis. Ne fratres persequaris causa am-
 „bitionis, nam nisi ex Deo sit consilium, non
 „subsistet, at si ex Deo est, etiam in vasis
 „occultatum te assumet Dominus & Præfectum
 „constituet. Quis non ingemiscat super hisce?
 „qui cum ne unam quidem vitæ solitaria
 „virtutem demonstrare possimus, præfecturas
 „sectamur. Si fratri tuo aliquid utendum de-
 „deris, & ille differat restitutionem, poteris
 „ei semel in memoriam reducere, nam sæpe
 „oblivio accidit: sin autem tu quidquam a
 „fratre tuo commodato acceperis, & ille ve-
 „recundia ductus non te commonefacit, tu
 „tamen Deum timens ne suis eum privave-
 „ris. Si quæ tibi procuratio commissa sit, cave
 „salutem tuam neglexeris, excusationes præ-
 „texens in peccatis.

*Cura sa-
 luti ge-
 rendæ.*

31. „Si anima tua sana fuerit ad Domi-
 „num, in omnibus utilitatem capies. Si ne-
 „gotiatorem videris, dic intra teipsum: o
 „anima iste temporalium rerum cupidus tanta
 „pro momentaneo lucro suffert, tu vero æterna
 „negligis; & sic siquid ejusmodi perspexeri-
 „mus in vita, sæcularia consilia in spiritualia
 „com-

„commutemus , & plane utilitatem aliquam
 „consequemur divina nos adjuvante gratia.
 „Apprehende vitam æternam monache ad
 „quam vocatus es , & bonam quam professus
 „es confessionem coram multis testibus serva ,
 „adhuc enim modicum restat temporis , &
 „veniens veniet , & non tardabit. Quis dabit
 „capiti meo aquam , & oculis meis fontem
 „lachrymarum , & plorabo die ac nocte pec-
 „cata mea. Nostis autem tres esse lachryma-
 „rum differentias : sunt enim lachrymæ quæ-
 „dam rerum apparentium , quæ amaræ valde
 „sunt & vanæ : & sunt lachrymæ doloris &
 „pœnitentiæ , & illæ sunt dulces & utiles
 „vehementer : & sunt lachrymæ quædam im-
 „pœnitentiæ , ubi fletus est & stridor den-
 „tium , & hæ acerbæ valde sunt & inutiles ,
 „quia non est amplius tempus pœnitentiæ. Ne
 „ergo confidas improbo hosti , suggerenti tibi :
 „adhuc juvenis es , quare nunc lætare , senec-
 „tutis autem tuæ tempore pœnitentiam agere
 „licebit. Si enim dum adhuc juvenis es ,
 „quando omnem laborem sufferre potes , pœ-
 „nitentiam non agis , nonne si consenueris ,
 „imbecillitatem senectutis prætexes ? sin vero
 „& in ipso juventutis tuæ flore anticipatus sis ,
 „quid facies ? audi ergo vocem Domini : vigi-
 „late & orate , quia nescitis diem neque
 „horam.

32. „Domine Jesu. Christe , qui incerta & *Oratio.*
 „occulta cognoscis , ab occultis meis munda
 „me , quoniam malum coram te feci. Ecce
 „enim dies mei deficiunt , & peccata mea mul-

„multiplicantur. Tu Domine præbe robur imbecillitati meæ. Da mihi cor gratum, quo semper memoria recolam cuncta beneficia tua, & ne memineris multorum peccatorum meorum, nec despexeris preces mei peccatoris, & gratiam tuam usque in finem a me ne abstuleris, ipsa enim me ista intelligere docuit, & beati, qui custodiunt vias ejus, quoniam erit ipsis in coronam gloriæ, & ineffabilem bonorum delitiis perfruentur cum omnibus Sanctis qui a sæculo complacuerunt Patri principii experti & Filio & Spiritui Sancto. Amen.

SERMO ASCETICUS.

De Vita Religiosa atque Monastica.

Corruptio disciplinae monasticae.

I. „**Q**uis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem aquarum. ut depleam diu noctuque vulnera animæ meæ, magnamque relaxationem instituti nostri monastici hac nostra ætate prohi dolor! nimis invalescentem. Sola enim institutio quæ Patrum nostrorum temporibus vigeat, recte servabatur, quippe qui fulserunt ut luminaria per totum orbem, religiosam in eo vitam ducentes inter hæreticos & homines impios, quorum & ipsi inimici imitatores facti sunt: quis enim illorum cernens humilitatem, mansuetudinem, paupertatem, castitatem, illorum exempla non est imitatus, & non est ædificatus. Nostra vero institutio relicta viis rectis per præcipitia fertur: non enim reperitur hoc tempore, qui propter Deum facultates

„dele-

„deserat, nec est, qui ob vitam æternam sæ-
 „culo renuntiet, injuriis affectus patienter fe-
 „rat, maledictis vices referre non velit; at
 „cuncti contentiosi sunt, iracundi, indigna-
 „bundi, segnes, vestium ornatum sectantes,
 „vani, inanis gloriæ cupidi, suis ipsius amantes.
 „Nam is, qui ut instituatur accedit, alios in-
 „struere & docere cupit, leges dictare ambit,
 „& antequam syllabas connectere noverit, phi-
 „losophatur, & antequam subdatur, subjicere
 „alios sibi appetit; & siquidem senior sit, cum
 „audacia & superbia imperat, at si junior,
 „contradicat & repugnat senioribus. Quod si
 „forte dives est, honorem sibi confestim de-
 „ferri postulat; si vero pauper, de requie pro-
 „tinus est sollicitus; si autem operarius,
 „digitos mox delicatos & elegantes habere
 „studet.

2. „Quis igitur non deplangat maximam *Religio-*
 „nostri religiosi instituti cladem: nos enim qui *rum de-*
 „sæculo abrenuntiavimus, terrena adhuc sapi- *pravatio.*
 „mus. Agricolæ despiciunt terram, & nos,
 „qui videmur spirituales terrenis curis distrin-
 „gimur: ignoramus, ad quid vocati simus:
 „ad temperantiam & abstinentiam vocati su-
 „mus, & ciborum exquisitas delicias expeti-
 „mus: ad nuditatem persequendam venimus,
 „& de vestium cultu contendimus: ad obe-
 „dientiam & mansuetudinem vocati sumus,
 „& cum asperitate resistimus: humilitati,
 „quieti & silentio dare operam professi sumus,
 „& contrariam viam incedimus: legentes non
 „cognoscimus, audientes non attendimus:

„Verbum carnem factum in ligno suspensum
 „& occisum propter peccata nostra audientes
 „& legentes mente vaga distrahimur, & adri-
 „sum convertimur. Persarum bella nostram
 „provinciam devastarunt, & ne sic quidem
 „converti adhuc volumus. Resipiscamus igitur
 „ad poenitentiam, ut Deum propitium peccatis
 „nostris habere valeamus.

*Una certa
 regula eli-
 genda.*

3. „Ita charissimi modum ac normam
 „quam perfecti illi nostri olim Patres tradiderunt,
 „omni conatu amplectamur, ne hodie
 „poenitentiam agamus, cras otio & negligetia
 „diffluamus. Cæterum unam nobis regulam
 „deligamus, per quam Deo grati esse
 „possimus, nobisque ac proximis nostris pro-
 „desse valeamus: propterea enim Sancti olim
 „Patres jactis firmiter unius vivendi regulæ
 „fundamentis perfecti evaserunt, siquidem illam
 „regulam, quam semel arripuerant, ad
 „finem usque vitæ sine impedimento aliquo
 „retinuerunt: nam alii quinquaginta annis
 „alii pluribus uno abstinentiæ suæ gradu inde-
 „fessi cucurrerunt, numquam vitæ ordinem
 „immutantes, continenterque summam cibo-
 „rum & linguæ temperantiam, humi cubatio-
 „nem, humilitatem, mansuetudinem, fidem,
 „charitatem, paupertatem stricte servantes,
 „& ab omnibus rebus terrenis se abstrahentes,
 „Risum illi supra vultus serenitatem erum-
 „pere numquam sinebant, superbiam priorius
 „conculcabant, iræ locum non tribuebant,
 „aurum & argentum pro nihilo reputabant,
 „seque ab omni sorde peccati mundos redde-
 „bant,

pant, & ideo Deus in illis habitavit. Emundemus igitur nos ab omni fece peccati, ut Deus in nobis inhabitet, ne nomini ejus Sancto injuriam inferamus. Parcamus nobis ipsis, & intelligamus nomen nostrum, quo Christiani vocamur. Deus noster Spiritus est, quare & nos efficiamur spirituales.

4. „Timeamus ergo, non enim aliquid *Antichristi* restat, nisi ut inimici nostri Antichristi *flus Romano* adventus reveletur, quod & brevi futurum expectatur, nam ubi Romanorum imperium fuerit impletum, omnia consummari *perio de-* oportebit. Qui ergo salvari cupit, studiose *strueto ven-* contendat, ne adinstar viatoris in via obdormientis tonitrua & fulgura eum obruant. Advenæ & peregrini hic sumus, quare studeamus in civitatem & patriam nostram cumulari bonorum operum divitiis introire: negotiatores spirituales sumus, pretiosam margaritam Christum possidere & comparare studeamus. Palmites Christi sumus, attendamus, ne infructuosi inveniamur, & excisi æterno igni tradamur. Semen bonum sumus, videte nequis vestrum inveniat esse zizania, & in fasciculos colligatus comburatur igne sempiterno. Ad nuptias æterni sponsi vocati sumus, ad quas si quis sine veste nuptiali introierit, in tenebras exteriores projicietur.

5. „Vereor autem ne nos a sponsi thalamo *Externas* passiones nostræ expellant, cum solo exteriori habitu ornati simus, exteriorque habitus sæpe cordis nostri indicium est: siqui-

„dem ornatus vestium nos terrena saper
 „dicat . amor gloriæ nos vanitati de
 „esse designat . ciborum delitiæ gulæ co
 „pifcentiam arguunt ; negligentia pigros
 „esse declarat ; nimius amor plura acquir
 „quod Christum non amemus . nos accu
 „invidiæ lues charitatem in nobis non
 „denuntiat. Per linguam quid cor nos
 „appetat . declaratur. Ne igitur quis ei
 „ut exteriore religionis habitu . se aliquid
 „existimet . talis enim seipsum fallit & de
 „& illa simulata religio ex ejus conversat
 „facile cuivis constare poterit : si enim
 „tationes cordis ejus addiscere velis .
 „tuas ori ejus admove . statimque cogno
 „utrum de terrenis an de cœlestibus cog

*Passiones
 quomodo
 recte diri
 genda.*

6. „Cæterum dixerit fortasse quispi
 „passiones ejusmodi naturales esse . eo
 „qui illis indulgent . culpa & crimine vac
 „sed attende tibi ipsi . & cave . ne pulch
 „Dei opificium in crimen & culpam addu
 „fecit enim ille cuncta valde bona . & n
 „ram nostram omnibus exornavit bo
 „exempli gratia : Esurit aliquis per natur
 „non culpatur . si moderate comedat .
 „immoderate cibum capiat . reprehenditur
 „sic de siti . somno & reliquis. Voluntas e
 „cum libera sit tamquam agricola quidam
 „naturæ nostræ consuetudines pravas inse
 „& bonas . sicut ipsa voluerit : malas quic
 „consuetudines hac ratione inserit : per fan
 „gulam . per sitim immodicam potationem
 „Similiter virtutes bonas hoc inserit mo

„

ibo inferit temperantiam, siti tolerantiam, omno vigilias. Sic velut terra quædam actionis nostræ natura est, cujus agricola voluntas est, consiliarii vero & magistri divinæ sunt scripturæ, quæ docent, quas consuetudines pravæ evellere, & quas virtutes bonas inferere debeat; Scripturarum enim doctrina idem bonam illi præstat, quam infidelitati innectat, spem, quam desperationi, charitatem, quam odio. Si autem contumacia aut arrogantia ductus agricola noster, magistrum suum divinas Scripturas relinquere voluerit, errabit vagus, & in affectiones noxias incidet, puta infidelitatem, ignorantiam, odium, invidiam, aliaque plurimis similia.

7. „Gloria igitur benignitati Domini & *Beneficia Dei quanta.*
adoratio miserationibus ejus; Quis enim Pater ita misericordem se præbuit, sicut Deus noster? omnia quippe nobis liberalissime donat, animarum nostrarum vulnera sanat, spretusque a nobis longanimiter suffert, omnes enim nos salvari cupit. Unde pigri vulnera curat, ut os suum ad glorificandam Dei bonitatem aperiat: peccatori peccata sua dimittit, ut eum ad alacritatem bonæ voluntatis excitet: infirmum cito exaudit, ne in pusillanimitatem incidat: magnanimis & constanter jamnuam ejus pulsantibus mercedis præmia largitur. Poterat quidem etiam nos invitos ad bonitatem adducere, sed id facere non vult; ne voluntas nostra arbitriique libertas divinis ipsius laudibus privetur. Ipse certe dilexit
„nos,

„nos, misertus est nostri, nos liberavit,
 „mit, & suscepit: Ipse mentis nostræ o
 „illuminavit, dulcedinem suæ charitatis
 „standam indulgit, ut ea degustata jugite
 „sum requiramus.

Deus

amandus.

8. „Quis ergo talem non diligat Domini
 „quis ejus bonitatem non adoret? &
 „excusationem in die judicii habituri su
 „si salutem nostram neglexerimus. Et
 „quidem noster cum esset immortalis, b
 „& æternus ignominiosam propter nos
 „tem in tempore pertulit, ut nos ad
 „revocaret, quam adipiscemur, si perfe
 „culo abrenuntiemus, si in cælum præ
 „mus preces cum lachrymis, mundas vi
 „& his similia: at si nihil horum præmi
 „quid in judicio Deo responsurus es? ol
 „charitatem vestram fratres mei omni
 „contendite placere Deo, dum tempus
 „suppetit, coram illo plorate dies nocte
 „ut nos a sempiterno planctu liberare digi

*Examen
 quotidiana
 num con
 scientia.*

9. „Aversetur igitur mundum, & c
 „quæ in eo sunt, sollicitudinem quoque
 „larem, nullaue alia nobis sit cura, nisi
 „taxat nostræ salutis. Negotiatores spir
 „sumus, & sicut negotiator sæcularis d
 „& lucra quotidie computat; sic & tu char
 „diebus singulis vesperi & mane dilig
 „considera, quo pacto sese habeat nego
 „tua. Et vespere quidem ingressus cubic
 „cordis tui examina temetipsum, & d
 „putasne hodie in aliquo Deum exacerl

numquid verba otiosa protuli? num per contemptum negligentiamve peccavi? num in aliqua re fratrem irritavi? num alicujus famam detractationibus laceravi? num quando ore scissilebam, res sæculares mente versabam? num quando carnalis in me concupiscentia irruit, blandum virus lubens suscepi? numquid a curis terrenis superatus sum? Quodsi in istis compereris te detrimenta perpeßum, futuris lucris præterita damna refarcire cura, ingemisce ex intimo corde, ne eadem rursus detrimenta sustineas. Facto autem diluculo rursus eadem tecum meditäre, & dicito: quomodo putas ista mihi nox præterit? lustratusne sum in ea mercimonium meum? numquid mens mea una cum corpore vigiavit? numquid oculi mei lachrymas fuderunt? numquid cum genua noctu ad orationem flecterem, somno depressus sum? Numquid sordidæ cogitationes invaserunt me, & illis libenter immoratus sum? & si te in ejusmodi victum senseris, sollicite curare mude, ne eadem rursus patiaris. Quodsi pro salute animæ tuæ sollicitus fueris, gratus eris Domino. Attende porro tibi solenter, nequando te torpori tradas, qui initium perditionis est, & quidem per modicas occasiones irrepit, sed postea omne studium religionis relaxat, jugumque ejus excutere cogitat!

10. „Imitare quæso apem charissime, quo *Torpor* pacto ex variis terræ floribus suum colligat *vitandus*, mel & opificium. Ita & tu ex divinis Scrip-
„turis

„tuis divitiis tibi congrega, quæ nunquam
 „eripi tibi poterunt, illasque in cœlum pro
 „mittere satagito, ut in Sanctorum tabernaculo
 „recipi merearis. Noli breve hoc vitæ
 „tempus in desidia transigere, ne postea
 „sæcula infinita poenitere cogaris. Cur jugiter
 „Christi leve & suave propter tuam ignavia
 „quasi durum & grave maledictis insectaris?
 „Væ tibi miser quid agis? te ipsum in per
 „ditionem præcipitas, & quis tui miserebitur
 „si tu teipsum occidas? Evigila obsecro, ut
 „ne hic in negligentia vitam conteras, ne per
 „modum frustra illic te poeniteat, ubi nulla
 „poenitentiae erit utilitas. Si in hac duntaxat
 „vita miser gloriaris, vana est oratio & spes
 „tua. Quid est, quod os tuum orat Deum
 „num sæculi hujus vitam & requiem? an
 „tam immortalem? quodsi transitoria tantum
 „requiris, meliores te sunt fur & fornicator
 „illi enim ut salventur orant, & te, qui fa
 „laciter in hoc angelico vitæ instituto vivis
 „beatum prædicant: lucem enim odisti, &
 „postposito cœlesti regno terrena appetitis.
 „Veritusne es miser, ne forte Deus tuos lab
 „res rejiceret? At ipse certe sua gratia
 „ad eos perferendos virtutem præstitit,
 „mercedem tibi attribuet. Redi igitur ad
 „ipsum, & cerne illos, qui tecum versantur
 „quorum os glorificat immortalem sponsum
 „& eo adveniente procedent ei obviam habeb
 „tes secum lampades suas, audientque vocem
 „sponsi: venite benedicti Patris mei. Tu autem
 „clauso ostio audies pulsans: nescio te, &
 „tunc flens mæstus dices. Hei mihi: quæ
 „modum

modo tanta fratrum meorum gloria privatus sum: Iuste sane hæc jam patior. illi namque temperanter vixerunt, ego negligenter: illi compuncto corde psallebant, ego mente distractus silebam: illi genuflexionibus sedulo vacabant, ego vero dormiebam: illi seipso humiliabant, ego superbia intumescebam: illi nec in minimo Patribus contradicebant, ego vero in majoribus me inobedientem præbebam: illi omnem sæculi affectum inimicum sibi ducebant, ego in his versari volebam. Propterea illi nunc lætantur, Ego autem in luctu & plactu verfor. Noli ergo torpore deprimi. sed ad Deum accede. plora & ora, miserere mei, & confestim tamquam benignus Pater suam in auxilium tuum gratiam emittere implebitque cunctas voluntates tuas in bonum.

II. ..Cæterum imitator esto perfectorum *Sancto- rum vesti-*
 ac spiritualium Patrum, & regulam eorum *giis infi-*
 sequere, & eorum decretis insiste, neque su- *gendum.*
 pra modum tentes grandia, quæ perficere
 nequeas, neque rursus secteris nimis vilia &
 abjecta, ut multiplicetur merces tua, neque
 delicate nimis corpus tuum enutrias, ne
 forte oppugnare te incipiat; neque carnis
 voluptatibus assuescas, ne anima tua ad vitia
 deducatur. Quodsi vero rursus ultra modum
 laboribus corpus maceras, etiam sic gravi-
 tate oneris opprimitur anima tua, dum trædio
 vincta detinetur, iraue concitatur, & ad
 laudes Deo referendas, precesque funden-
 das, & ad bonum obedientiæ & humilitatis
 „pigra

„pigra efficitur. Bono igitur teipsum mod
 „sub discreta Patrum regula custodi & ge
 „berna, & nequid nimis, ut perfectus in om
 „nibus reddaris, nam bonum est, ita unum
 „quemque incipere, ut perficiat, & sibi
 „utilis sit & proximo.

*Gratias
 divina
 præstian-
 tia.*

12. „Vos estis benedictus grex Christi, m
 „inaria mundi, sal terræ, vos qui perfe
 „monachi estis, corpus quidem humanum
 „stantes, sed ministerium angelicum perficite
 „tes. Certamen vestrum temporaneum est,
 „retributio æterna: quanto vos alacrius re
 „gionis regulam observatis, tanto adversari
 „vester diabolus magis furore accenditur,
 „versosque in perniciem vestram laqueos
 „culte tendit. Attendite ergo vobis ab insid
 „ejus, nemo enim absque certamine coron
 „tur, & gratia Dei numquam ullum deseret
 „qui alacriter pugnaverit; si quis vero ei
 „gratiam in auxilium vocare neglexerit, se
 „sum incuset, si ab ea deferatur, qui enim
 „eam assidue in suum præsidium quæsierit,
 „succuretur ei ab illa jugiter, & edocebitur
 „quomodo placere debeat Deo, absque ei
 „autem adminiculo non prævalet cor plac
 „ei viribus suis. Hominis igitur est gratiam
 „invocare, ut ei mentem, & cor illuminet
 „& per eam quascunque virtutes exerceat.

*Charitatis
 excellen-
 tia.*

13. „Date proinde operam, ut perfectam
 „virtutem consequamini, quæ omnibus ador
 „nata sit, quibus diligitur Deus, hanc enim
 „si possederitis, neque Deum unquam exacer
 „babit

habitis, neque proximo vestro mali quid facietis. Hæc porro virtus unica ac singularis dicitur, continens in se pulchritudinem, & varietatem omnium aliarum virtutum, sine quibus perfecta appellari non poterit. Quare tibi ipsi attende, ne ulla ratione singularem hanc virtutem noxiis aliquibus rebus colligando humilies, sed libera eam a cunctis, quibus lædi potest, & omnibus rebus terrenis liberari festina, & diu noctuque vigilanter excuba, ne ipsa spolieris, nam quæ illam possederit anima, a nullo malo everti poterit, neque a fame, persecutione, morbo, neque etiam ipsa mors eam opprimere valebit; si enim vigilem se præbuerit per ejusmodi magis coronabitur, eamque Angeli in cœlis Patri luminum offerent. Exultabit in illa Pater, quia ipsa eum dilexit, & præter illum diligere alium noluit: exultabit in illa Unigenitus Filius, quoniam ipsa semper concupivit illum, & præter illum nihil videre vel possidere optavit; exultabit & Spiritus Sanctus super ipsam, quia templum illius sanctum fuit, & inhabitavit in eo. Exultabit etiam in ea Paradisus, quoniam hæreditatem in ipso acquisivit.

14. „Supplico ergo bonitati tuæ Domine, *Preces*
oculos mentis meæ illumina, & sale gratiæ
tuæ condias eam, ut famem meam expleat,
& sitim meam restinguat, nam te Domine,
qui absque satietate delectas, concupisco,
& Te datorem salutis sitio. Instilla in cor
meum vel unam guttam dilectionis tuæ, quæ
Schram Analysis Tom. XI. M m „pessi-

„pessimas in me cogitationes consumma
 „quod peto , ut templum divinæ gratia
 „efficiar , quæ me doceat ; quomodo p
 „tibi debeam , & mentem meam quasi
 „dam fræno constringat , ne aberrans pe
 „tibi. Exaudi me Domine & præsta , u
 „res regni tui in regno tuo vocari me
 „manipulosque compunctione plenos ,
 „bus & intercessionibus omnium Sanct
 „tuorum tibi gratos offeram , qui es
 „omnia benedictus in sempiterna sæcul
 „culorum.

*Monachi
 gloria.*

15. „Sobrii igitur simus & vigilemus
 „in hoc brevi vitæ nostræ tempore in hac
 „cima hora viriliter decertemus ; appr
 „quat enim jam vespéra , & mercedis re
 „tor Christus cum gloria venit. Attendit
 „que vobis , nequis negligenter vivens im
 „sa Salvatoris præmia deperdat. Nemo
 „hic sit fegnis , metuve tentationum fr
 „tur , & qui fortis est , infirmiores suste
 „sic namque simul conspirantes pariterque
 „toriam de inimico referentes illum cor
 „demus , Deum glorificabimus , Angelo
 „hilarabimus , & proximos nostros ædifi
 „mus : sicut enim sanctorum Angelorum a
 „ita multitudo monachorum unanimiter vi
 „tium , & sicut mel in ore , ita responsio
 „tris ad proximum cum charitate & humili
 „Gloria monacho patientia in tribulationi
 „longanimitas charitati conjuncta ; gloria
 „nacho , cum nullas res præsentis sæculi
 „sidere cupit : gloria monacho est humi

& simplicitas cordis, vigiliis insistere, corde compungi, & flere in orationibus suis, diligere Deum ex toto corde, & proximum sicut seipsum, temperare se ab escis & a multiloquio linguæ. Gloria monacho, quando verba ejus operibus consonant, & dum se in loco suo & cella continet, neque huc illucque transportatur & vagatur.

16. „Fratres mei si quis vestrum turpibus *In tenta-*
cogitationibus præoccupatus fuerit, non seip- *tionibus*
sum in desperationem tradat, sed cor suum *ad Deum*
coram Deo effundat, orans: Exurge Do- *recurren-*
mine, & intende judicio meo &c. Pf. 134.
& si in oratione persistiteris, confestim benignus
Dominus mittet gratiam suam in cor tuum &
consolabitur te. Non negligamus ergo salu-
tem nostram, quamdiu enim adhuc hic su-
mus miseretur, illic autem non item, sed
ultum ibi judicium & ultio deserviet. Quam
illic obsecro tunc excusationem habebimus;
i nunc hic neglexerimus? sæcularis quidem
aliquem fortasse prætextum invenire poterit,
quo suam negligentiam excuset, utpote va-
riis sæculi rebus distractus; nos vero quæ
impedimenta prætexemus? vereor sane, ne
forte hi, qui hic nos laudant, illinc tunc
nos irrideant. Attendamus ergo nobis, &
totis viribus adlaboremus, ne inveniamur
sicut servus ille, quem adveniens Dominus
ejus invenit delitiis vacantem, & negligen-
tia torpentem, partemque ejus cum infideli-
bus ponens divisit eum: sed assidue potius
D. N. Jesum Christum glorificemus ac de-

„precemur , ut a tenebris illis & a fili-
 „dentium nos liberet , suoque regno d-
 „efficiat.

*Precatia
 pro re-
 missione
 peccato-
 rum.*

17. „Obsecro te Salvator mundi C-
 „Jesu , eripe me a multitudine inquit-
 „nearum ; sprevi enim omnia bona , qu-
 „cisti mecum a juventute mea , me e-
 „fecisti vas plenum sapientia , & multip-
 „est super me gratia tua , quam mihi c-
 „in thesaurum tuum asserva , ut rursus
 „mihi tribuas in die illa tremenda , d-
 „mecum mansionem una cum benedictio-
 „tuo in die adventus tui , quia tu solus S-
 „tor meus es. Recordare lachrymarum
 „rum , quas coram sanctis Martyribus tu-
 „fudi , ut in hora illa misericordiam conse-
 „nam si mecum secundum iniquitatum
 „rum merita facere volueris , sustinere n-
 „bo. Ostende igitur in me indignum di-
 „clementiæ tuæ divitias , meque latron-
 „lius fac consortem , qui per unum ve-
 „paradisum consecutus est. Confundatur
 „inimicus , qui in loco me iudicii videri
 „pectaverat , confususque diffugiat. Ita
 „precor benignissime Domine , ineffabilem
 „per me tuam bonitatem effunde , & p-
 „ut ego , & omnes diligentes te hæredes
 „tui effecti tuamque gloriam contem-
 „bonitatem tuam semper adoremus , dica-
 „que cum jucunditate uno pariter ore ci-
 „Gloria Patri , qui creavit nos , gloria
 „qui salvavit nos : gloria Spiritui Sancto
 „renovavit nos in sempiterna sæcula sæ-
 „rum. Amen.

TRACTATUS

De Pœnitentia.

1. „Pœnitentia fertilis est fructus, quia Pœnitentia
 „præclarum Deo opus affert: frugifer *tia emen-*
 „est ager, qui tempore quocunque excolitur, *mium.*
 „salutis est arbor mortuos in peccatis resusci-
 „tans: Gaudet ea Deus, quia peccatores re-
 „parat ad gloriam: indemne est Dei marfu-
 „spium, quod homines tuetur: Dei redditus
 „est, peccatores congregans: spiritualis usura
 „est, metens quod non seminavit. Pœniten-
 „tia conscientiam pungit, ut dormitantem
 „animam excitet, & quando sæpe impudenter
 „peccatum se obtulerit, tunc conscientia su-
 „perat, sive enim in tenebris timore correp-
 „tum reprehendit, sive in maris fluctibus,
 „turbatum suæ admonet impietatis, sive in
 „terræ motu, in memoriam revocat violatas
 „leges: sive in via, dum solus est, reducit
 „illi in mentem passiones & vitia: demum
 „nisi convertatur, ubi in morbum inciderit,
 „eum convincit & redarguit, ita ut ipse ob
 „amorem vitæ Deo emendationem polliceatur,
 „& ad Dei hominumque mediatricem pœniten-
 „tiam confugit, sine qua jam dudum humanum
 „perierat genus: hæc candidam reddit con-
 „scientiam, quæ animam servat, festinatque
 „purgare eam, in cognitionem cupit mentem
 „adducere, novitque illam imposterum sibi
 „fore obedientem.

*Non de-
speran-
dum.*

2. „Non ergo fas est salutem desperare
 „quibus mater adest poenitentia nos exhortans
 „& consolans, illorum, qui extra Ecclesiam
 „erant, misericordia ductus est, & nostri non
 „miserebitur? illos etsi nondum credentes
 „invitat, & nos jam credentes repellet? Quo
 „pacto Deus & Pater; quos sanguine acquisivit
 „filii sui, facile rejiciet? nemo quod cum
 „labore congregat, facile dissipat, & quo-
 „modo Deus eos, qui ex gentibus in ipsum
 „labore Apostolorum crediderunt, facile re-
 „pellat? nisi igitur nos vellet salvari, frustra
 „tot tantaque praestitisset: aut enim ignoras-
 „set, quæ ad nos pertinent, aut gentibus il-
 „lulisset, quod utrumque cogitatu nefarium
 „est. Quare si peccatis abundamus, in poeni-
 „tentia tamquam aqua purificativa abluamur,
 „Dei altare est poenitentia, nam per ipsam
 „peccantes eum placant, quin & sumpta
 „pro victimis liberum reddit accedentem, ut
 „quantum sit inter legem & Evangelium dif-
 „crimen intelligamus; omnium quippe prætex-
 „tum compescit conscientiae sacrificium asse-
 „rens; non quærit arietem, sed confessionem:
 „non habes turturem peccator? ingemisce,
 „& Deus supra turturem hoc tibi computa-
 „bit: non habes ovem? lachrymas funde,
 „& pro sacrificio æstimabitur tibi: non habes
 „columbam? annuntia Deo peccata tua, &
 „fient tibi holocaustomata: si oraveris, sus-
 „cipiet Deus tamquam vitulum precationem
 „tuam: si vere procideris ei, super tauri
 „victimam computabit studium tuum.

3. „O maximam Evangelii gratiam! quod *Pœnitentiam* totam legem correxit. Ipse sibi populus *tes sacre* in Ecclesia sacerdos quodammodo efficitur, *dotes.* quia conscientiam habet, pro sese sacrificium offerentem; ex corde orat, & ipse pro seipso Dominum placat, & peccatores pœnitentiam agentes sacerdotes fiunt, quia seipsos Deo tamquam victimam offerunt. O efficacem pœnitentiæ gratiam, quoniam peccatores sacerdotes creat. Agamus pœnitentiam assidue, ut quæ placita sunt Deo, præstemus. Multiformis est pœnitentia, & varia ferculorum genera Deo apponit præcipue per eleemosynas & misericordiam, quia ait; *quamdiu ecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi ecistis. Matth. 25.*

4. „Sed quomodo qui præsens non est, *Deus ubi* beneficium accipit? ait Propheta, quod cœ- *que adest.* lum & terram impleat Dominus. Ergo ubique adest, & gloriam recipit, dum glorificatur. Quid ergo, anne & apud improbos præsens est? imo vero adest, sed ut reprendat, quæ ab iis fiunt. Sed quo pacto, ices, ait Propheta: longe abest Deus a peccatoribus: scilicet, prope adest iis Deus & longe; prope ad reprehensionem, sed longe ad beneplacitum. Quid ergo, iustineum vident, quando bona agunt? Christus dicit: *Qui vos recipit, me recipit. Joan. 13.* Quando ergo peregrinos propter Christum recipis, Christum cernis, quando quidvis propter ipsum agis, Deum aspicias, Deus nimis charitas est, & si charitatem habeas, vides quem in te habes.

*Deus in
bonis ope-
ribus vi-
detur.*

5. „Quo autem pacto vides ? rursus
„cultā : quando de bono gaudes opere , e
„tibi placet charitatis exercitium. Cha
„ergo est gaudium , eaque tibi cooper
„erit in operibus bonis : vides Deum co
„rantem tibi , nullus enim ignorat eum ,
„secum operatur. Charitas non manifest
„oculis carnis , sed manifestatur oculis ani
„gaudens in bonis operibus , quæ facis.
„quo pacto , ais , dicit Evangelium :
„Deum nemo vidit unquam : non , inq
„vidit ejus magnitudinem aut naturam ,
„per operationes vident sancti , dum quas
„quædam media manuducuntur. Cernunt
„Deum sancti multifariam per differentiam
„tionis & gratiæ , sicut & pascunt eum ,
„plus cunctis pœnitentia festum Deo
„quoniam in Evangelio dicitur , quod n
„gaudeat Deus super uno peccatore pœni
„tiam agente , quam super nonaginta no
„justis. *Luc. 15.*

*Pœnitentia
perfecta
qua.*

6. „Sed nunc dicam tibi , quomodo
„in pœnitentia reddatur perfectus. De ve
„cio & incantatione te pœnitet ? ne del
„clara , ut in occultis verferis. Desisti
„dere homines ; etiam linguam tuam coh
„ne calumniatur quemquam. De idolol
„pœnitentiam agis ? Fuge divinationes
„vanas observationes. De fornicatione
„les ? abstine a risu , scurrilitate , turpiloq
„gula , crapula , nam ista viam ad fornic
„nem sternunt. De injustitia pœniten
„agis ? omnem avaritiæ & superfluitatis
„ce

cessum repelle. De perjurio te poenitet? a mendacio & fraude penitus recede. Et sic de reliquis, nisi enim integre & perfecte resipiscas, ex dimidietate tantum es iustus. Plene igitur & perfecte omnem abs te repelle malitiam.

7. „Ad te porro sermonem dirigo, qui *Poenitentia sit solida & constant.*
poenitentiam agis, ne locum vacuum retineas, ut propter petram firmus sis ac solidus, debes enim & tu firmiter poenitentiam agere ut Petrus, quoniam firmiter peccasti. Dic mihi, quando fornicationem committebas, nonne anima simul cum corpore ad actionem concurrebat, & quomodo nunc corpore tantum vis resipiscere, & caste te gerere. Poenitentes nisi firmiter & constanter poenitentiam egerint, tamquam simulatores aestimabuntur. Non solum unum peccatum perpetrant, qui fiste ac simulate resipiscunt, sed multa, nam & aliis auctores sunt, ut pro forma tantum poenitentiam faciant, atqui hi sunt illusores, multoque deteriores iis, qui in homines peccant, quod ipsum quoque Deum irridere nitantur, non solum enim non remittitur talibus peccatum, sed etiam adjicitur. Strenue igitur resipisce, qui peccasti, ut remissionem consequaris. Vere dixit Paulus, quod qui superædificet super fundamentum ligna, fœnum, stipulam, detrimentum patietur, 1. Cor. 3. Siquis igitur non firmiter poenitentiam egerit, stipula est vacua & inanis, lignumque existit, quod non solum abjicitur.

„sed etiam in igne comburetur, qui
 „multos impedivit, & Deum illudere co-
 „vit. Seipsum autem & ex ferro aurur-
 „cit, qui vere poenitentiam agit, rursu
 „ex ligno petram, & quando legitime
 „puerit, seipsum ex mortuis excitat,
 „tenebris lux efficitur.

*Poeniten-
 tia effi-
 citur.*

8. „Novit insuper poenitentia Apost-
 „constituere, hæc enim Petrum propria
 „gnitati restituit sua negatione collapsi
 „hæc Apostolos Apostolico exornavit g-
 „aliquando scandalizatos, & retrorsum
 „versos: hæc Paulum Apostolum crea-
 „quoniam ipsum persecutorem, ut Christi
 „vus fieret, compunxit. Non solum a-
 „Apostolos facit, sed etiam Reges consti-
 „Davidi enim poenitentiam agenti etiam
 „regnum penes eum remaneret, effecit. (
 „& Prophetiæ est conciliatrix, propheta
 „enim Gedeon, & Madian evicit. *Jud*
 „Transit ulterius poenitentiae gratia etiam
 „ter gentes beneficia conferens, unico
 „impetu Niniven civitatem permagnam
 „stauravit. *Jon. 3.* Tribus diebus Jonas
 „dicavit, quoniam gratia Trinitatis rem-
 „nem ex nimia sua benignitate præbet.
 „viam ivit Poenitentia angelis iræ, & v-
 „superare eos, ne exitium inferrent, t-
 „enses, tenuit falces ne humanum genus
 „metant. Ego, ait ad illos poenitentia
 „cepi iniquos, ego fideiussi pro humano
 „nere. Nuntios igitur ad Deum adducit
 „jura sua defendens dicit: Nosti Do-

eum quem formasti hominem ex luto factum esse, & naturam habere debilem, & cupis Domine ut tanta infirmitas peccatum facile vincat? Quid poterit infirma hæc natura contra diabolum? Quid carnis contentio contra talem valebit draconem? miserere igitur Domine, parce plasmati tuo, & mortis sententiam propter me pœnitentiam differ.

9. „Cernens igitur Deus pœnitentiam amittit postulatis ejus; censet fragili naturæ pœnitentiam præfici debere, & potestatem ei tribuit infirmitatis humanæ: terminum statuit judicii, præcipitque pœnitentiæ, ne terminos transfiliat in die judicii, neque amplius tueatur, sed accuset potius, quod tantam tolerantiam homo contemserit: ne postulet amplius prorogari tempus, sed indigne-
tur ad vindictam. Recipit illa quoque se imperata facturam, & angelorum impetum in remissionem convertit.

Pœnitentia non differenda.

10. „Constringamus porro nos ipsos pœnitentes, ut veniæ gratiam non respuamus; constrictio autem est accurata contrariorum rejectio. Lachrymis teipsum diligenter abluere: teipsum humilitati, moerori, & angori trade, sic enim Deo teipsum adstringens paratus accedes ad susceptionem gratiæ. Idcirco aliqui ex pœnitentibus revertuntur ad peccatum, quoniam serpentem in seipsis delitescentem ignorant, aut non penitus expellunt, formæ ipsius vestigium relinquentes. Tu ergo virtutum contrarietates arce, nam
„qui

Pœnitentia contraria virtutis agit.

„qui ægrius fert poenitentiam, eum stult
 „comitatur: Siquis jejunat, & tamen in
 „ridet, celeriter supplantatur: siquis in pr
 „bus lachrymas fundit, in convictu vero
 „facetus haberi, cito deturbatur: si is,
 „continentiam profitetur, velit sine delectu
 „vere, non procul a ruina abest: toto co
 „debet resipiscens poenitentiam agere, semper
 „que eundem se exhibere, ut inceperat, n
 „si defecerit, indicium imperfectæ conversio
 „præbet, seque ita resipiscere, ut puer d
 „discit, & sicut qui stimulis pungitur, coal
 „lachrymatur non sponte. Mundanæ le
 „metu sæpe aliquem convertunt, & non
 „luntate; sic plane & tu resipiscis, tamqu
 „diceres: si tempus dederit, iterum maliti
 „complectar. Ne existimes tempora esse d
 „quibus te oporteat bene agere, & temp
 „diaboli, quibus te deceat, turpiter lascivi
 „talia enim faciunt, qui in scenis versantur
 „qui sunt in incessu graves, in spectacu
 „vero nequissimi. Cæterum tu talis in fi
 „esto, qualis & in ecclesiis, talis in rebus,
 „gitationibus, operibus, & verbis, qualis
 „in confessionibus accuratus & perfectus.

Pœnitentia sit discreta.

II. „Non ergo in Ecclesiis solum lachrymas fundam, gloriam inde captans, ut just
 „existimer, verum in strato meo lavabo
 „singulas noctes lectum meum, nam multi
 „sunt, qui confessionem mercantur: alii gloriam
 „riam mediante illa sibi comparant; alii
 „superbiam poenitentiam vertunt, & pro
 „nia aliud debitum contrahunt: non indig
 „pœ

pœnitentia sermonis jactantia , sed sola confessione opus habet , tu vero quod fatis sit , in utroque persequere , nec nimis prolixus sis , nec contra nimis brevis , utrumque enim facientem damnat. Ne sis in ecclesia dejectus & tristis , neque in foro vultu tetrico incedas , sed moderatam rationem serva : ne sis domi morosus , & in plateis abjectus. Non injuriam Danieli intulit Babylon , neque tibi civitatis vivendi ratio obesse poterit , si vere pium te gesseris , non lapsus est Tobias cum Ninivitis , nec Loth cum Sodomitis , & tu si frugi fueris , non tibi oberit ad forum accessisse propter Deum. Ne quietem prætexueris ad inhumanitatem , neque exercitationem pro damno hospitatis vel paupertatem voluntariam adhibeas , neque ob præceptum te inutilem præbeas. Ait Salvator : sic luceant opera vestra bona coram hominibus , ut glorificent Patrem vestrum , qui in coelis est , scilicet ut te participem regni sui efficiat.

12. „Perfidum præsens est sæculum , laboratur in eo , & ex ipso lucratur nihil , qui vero aspernatur illud , ad futurum non fide procedit. Cur ergo non solemus vanitati resistis , & cum pœnitentia consentis ? vanitas rerum humanarum est hæres : fume ea , quæ vanitatis sunt , & tribue Deo , ut tu tuorum evadas hæres in futuro sæculo. Si per pœnitentiam misertus fueris pauperis , ne timeas , habebis enim benignum mediatorem pœnitentiam , quæ tui memoriam apud Deum „reno-

Pœnitentia præmium.

*Contra
Millena-
rios.*

„renovabit ; erit hæc tibi loco chirogra-
„per quod cum fœnore exigas , quæ d
„in locis Sanctorum , quæ nec oculus aspi-
„nec auris audit , neque cor conjecturari
„sequi potest. Paradisus locus quietis
„Sanctorum : quomodo ergo iusti relicto
„diso in terra convivii indulgebunt ? S
„tor dixit , consummationem fore , & de
„resurrectionem *Luc. 21.* Quo ergo pacto
„quomodo mille adhuc annis super te
„erunt ? Apostolus ait , quod cuncta igne
„summabuntur 2. *Petri 3.* quo pacto i
„terrenæ fruitionis erit usus ? Non dixit
„minus duas consummationes , quasi post
„annos alia rursus futura sit : Non dixit
„Apocalypsi sua Joannes , usum divini
„fructuum temporaneum , ut ostendat fru-
„nem æternam , & propter infinitatem a-
„rum mille annos constituit in resurrecti-
„Sanctorum requie.

*Anima &
corpus
pœnitere
debent.*

13. „Confidera porro pœnitentiam in
„libus fieri debere delictis : sermone perfici
„diffamatio , sic ergo pœnitentiam age
„creditorem inducere queas ad remittend
„tibi debitum. Adhibet anima linguam
„negatione , & corpus mentis operatione
„tur ad perficiendam fornicationem , quar
„simul pœnitentiam facere debet. Ad im-
„tatem homicidii anima cor adhibet , ad
„crum avaritiæ astutia utitur , simul ar-
„malum faciunt , quare & simul pœnitent
„agere debent. Unde tu si amaritudinem
„anima habeas , primum eam radicitus e-
„l

, & postea sic ad Deum accedas. Non
vit medicus morbum ægrotantis, verum
n sic Deus: ideo pœnitentem nosse opor-
, ubi vulneratus sit, dicique illi Deus
ut medicus: dic tu primum peccata tua,
justificeris, & ne alia pro aliis dixeris,
n tibi ipsi injuriam facis: luges instar
tu, & interius excandescis, non te ad-
tit Deus sic pœnitentem, si ipsum de ve-
obsecras, & iram adversus aliquem foves.
sti an peccaveris, & num spirituale sit
catum, an carnale? quemadmodum nosti,
& pœnitentiam facito. Peccatum spiri-
e ad mortem respicit ait Joannes *Joan. 5.*
ergo pœnitentiam age, quasi de vita de-
reres, ut per mortem corporis animæ
rtem extermines, dixit enim ad discipu-
suos Salvator: *qui perdit animam suam,*
perdet eam: Joan. 12. Quo pacto? quoniam
mori per pœnitentiam eligit, per gratiam
ipso vivet.

4. „Objicis: Incurabilia medici non sa- *Contra*
ut, neque cuncta peccata sacerdotes pla- *hæreticos*
atque conciliant; & quomodo quidam *pœniten-*
ant, se in Ecclesia quodvis peccatum *tiam ne-*
e ligare ac solvere? nam & impius sacer- *gantes.*
ille, qui solvere conabitur, quæ ligavit
as. Respondeo: solius quidem Dei est,
mortuis suscitare, at pœnitentiam etiam
cessit hominibus in malis incurabilibus.
vid insanabile habebat vulnus, at ita il-
sanavit pœnitentia, ut neque cicatricem
maculam commissi adulterii & homicidii
„reti-

„tentia viguit , ubi supplicii metus
„gressores acuebatur , & in Eccles
„pœnitentia , ubi gratia dignis & i
„cut sol exoritur ? pœnitentia Eccl
„est , novitque eos , qui non per
„impietate Deo reconciliare invitari
„ipse dixit : septuagies septies re
„esse in nos peccantibus , & non
„mines benigne cum illis agens ?
„sua annuntiabat peccata , & pœni
„fitentem justificavit. Latro confe
„salvatur , non enim supererat ei t
„etiam opere pœnitentiam ageret ,
„tione animi propositum & volunta
„cem ostendit , quia si spatium te
„buiisset , strenue resipuiisset. Quen
„igitur verbo potest impius conden
„verbo pius effici potest. Moyses
„mabat ad Dominum , ergo etiam
„consequi licet remissionem.

scatorum gratiam præbebit? Non assenti-
 ur tibi hæretice volenti divinam damnare
 dignitatem: habeo fontem, & tua non in-
 geo siccitate: habeo Christum, & tuam
 larguo iniquitatem: pro nobis mortuus
 , & non intercedet pro nobis? nos cum
 pii essemus non repudiavit, & resipiscen-
 tes suscipiet? Peccantes ad se invitat, &
 inversos avertet? maledicorum misertus est,
 obsecrantibus misericordiæ viscera non
 ebebit? Verum semel, inquires, misere-
 re, & posterius punit. Quid? hodiene pater
 , & cras inimicus efficitur? Apage non
 id, quod dicis: invariabilis Deus est, &
 ulus ait: sine poenitentia esse Dei dona, &
 omodo qui orare iussit: dimitte nobis de-
 a nostra, dimittere poenitet? Quo pacto
 o dicis post baptismum non esse poenitentiam?
 o dicis, nam Paulus inquit: impossibile
 e eos, qui semel illuminati sunt, rursus
 iuari ad poenitentiam *Hebr. 6.* Verum
 n de poenitentia id dixit Paulus, sed de
 undo baptismate, quod iterum baptizari
 n sit impossibile, qui semel in Christo
 ptizatus est, quoniam idem ait Apostolus,
 icunque in Christo baptizati sunt, in morte
 ius baptizati sunt. Una est crux, unum
 am baptismum. Ad Hebræos quippe scri-
 ns volebat ostendere, Christi baptismum non
 e commune nec legali simile, ut ergo per-
 deret iis, divinum illud esse, dicit, apud
 s impossibile esse, eos, qui prolapsi sunt,
 rum baptizari, nam diversa ipsi faciunt
 ptismata. Unde & Paulus Galatis a fide
kram Analysis Tom. XI. N n „diffi-

„diffidentibus dicit : Filioli mei, quos iterum
 „parturio *Gal. 4.* quod utique de poenitentia
 „intelligitur, cum jam in Christo baptizati
 „essent. Quodsi Apostolus credentibus & bap-
 „tizatis non praecidit poenitentiam, tu dicere
 „audebis, post baptismum poenitentiam, non
 „esse? David dicit : Spiritum Sanctum tuum
 „ne auferas a me *Pf. 50.* & quomodo qui post
 „gratiam Spiritus Sancti peccant, non habent
 „poenitentiam? Propheta erat, at post pecca-
 „tum poenitentiam egit, & Deus ipsi veniam
 „concessit, mihi autem legitime poenitenti non
 „indulgebit? Petrus Apostolus post acceptum
 „Apostolatam cum virtutes & signa fecisset
 „per gratiam Spiritus Sancti, & baptizasset in
 „Hierusalem, negavit Christum, & facta po-
 „nitentia non est repudiatus, flevit enim amare,
 „& Christus ipsi condonavit, non enim remit-
 „tere poterat (*tamquam causa principalis*) scan-
 „dalizatus autem erat praesenti comprehen-
 „sione, & non Deum negavit, sed scandalum
 „crucis, quare & Deus ipsi praeter voluntatem
 „neganti citius ignovit. Ne pro contemtionis
 „praetextu adducas Petri negationem, ille
 „quippe imprudens abreptus est, at tu fidem
 „imperturbato animo habere debes : diuturna
 „confirmatus doctrina veniam consecutus est:
 „ignoras autem tu, an dimiserit, an non : ne-
 „que enim licet hominibus ista concedere,
 „quamvis fuerint ut Noe & Job ac Daniel (*re-*
 „*quisita ad veram poenitentiam desint*) Necessi-
 „tas respondet pro Petro, & comminationes
 „mortis, iis qui sine necessitate tale quid com-
 „mittunt.

16. „illis porro non est poenitentia, qui ad peccandum poenitentia abutuntur tamquam ad lucrum & quæstum. Qui perseverat in peccato spe poenitentiae, non obtinet poenitentiam, quia Deum illusoribus delectari arbitratur. Qui Deum despicit, ut Deo placeat, quo pacto poenitentiam possidet? qui novit peccatum perniciosum esse, & ab eo non abstinet, indignus venia post mortem erit, quoniam nequitiae servum se reddidit. In iudicio non est poenitentia, quia iudex non ad ignoscendum consistit, verum ad iudicandum ex actionum confessionibus. Nemo vidit latronem coram tribunali vinculis liberum: sic & in iudicio pro vinculis habemus reprehensionem, pro custodia increpatoriam exhibitionem, pro servitute conscientiam, & voluntatis impetum cessantem ob iudicis inquisitionem. Non doceo in vita peccare, & in iudicio resipiscere: licet quidem peccantibus nobis post baptismum poenitentiam agere, non licet autem in poenitentia spem ponentes contemnere: si scienti bonum & non facienti peccatum est illi, multo magis malum scienti, & illud facienti. Si porro res bona sit poenitentia, qui eam differt, malum facit, & hæc adversus eum indignabitur. Poenitentia remissionem prædicat, non libens autem admittit spernentes eam, permanet vero cum iis, qui convertuntur, & in malitia perdurantes detestatur. Dicis post baptismum non esse poenitentiam, & quomodo ait Joannes, quod Christum advocatum habeamus apud Patrem &c. ut osten-

„dat , transire etiam poenitentiam ad eos
 „post baptismi gratiam peccarunt. Di
 „,igitur impium & nefarium esse , non p
 „,poenitentiae , illa velut talento accepto
 „,salutem nostram multiplicantes , ut in r
 „,rectione universali nos recipiat miseric
 „& benignitate Domini nostri Jesu Christi
 „,gloria & potentia in sempiterna saecula
 „,culorum. Amen.

S E R M O

De Compunctione animi.

*Pœnitentia
 dum est.*

1. „Venite dilectissimi, implete oculos ve
 „,lachrymis , & confestim oculi
 „,tis vestrae aperientur. Venite qui cupitis
 „,aeterno liberari supplicio, & regni coel
 „,haeredes fieri. Resipiscamus , & poeni
 „,tiam agamus , dum tempus habemus ,
 „,negligentia obtorpesce peccator, cur an
 „,despondes , si in coelo gaudium erit te po
 „,tentiam agente , quid times ? ne dulce
 „,nobis hic cura hujus saeculi , ut non am
 „,scat illic nobis ignis aeternus. Videte & n
 „,negligenter hic agat , quia repente adve
 „,Christi erit , ubi unusquisque prostrum
 „,seipso rationem reddet judici. Cur ?
 „,parvi pendimus Sacras Scripturas , quae
 „,condemnabunt in illo die , si non egerin
 „,sicut praecipiant nobis ? unde non cont
 „,namus ea , quae scripta habentur.

2. „I

2. „Projiciamus porro nos in pelagus mi-
 serationum Dei, qui nos invitat dicens: ve-
 nite ad me omnes qui laboratis & onerati
 estis, & ego reficiam vos. Quis autem est,
 qui ad me venit? *qui habet mandata Dei &*
servat ea Joan. 6. resipisce ergo & noli ti-
 mere confidens in immensam benignitatem
 Christi dicentis: *non veni vocare justos sed pec-*
catores Matth. 9. nemo proinde renuat aut
 desperet, sed lachrymis suis peccatorum for-
 des abluat, nam beati qui lugent, quoniam
 ipsi consolabuntur. Nihil autem sæculi hu-
 jus prætereuntium rerum lugeas, nec oblec-
 tamentis vitæ præsentis capiaris, neque divi-
 tias appetieris. Averfare vestimenta mollia,
 ornamenta, & coronamenta, varia tinctura-
 rum genera, stibia, dæmoniaca cantica, ci-
 tharas, ac tibias, manuum plausus, & in-
 decoras voces quæ omnia diaboli fata sunt,
 & gentes mundanæ faciunt, quibus nulla
 spes salutis est. Ne igitur similes reddamur
 gentibus, ut non aggregemur ipsis, semel ab-
 renuntiaſti fatanæ & angelis ejus, pactus
 autem es Christo coram multis testibus, in
 die judicii proferent angeli chirographum
 tuum, & verba oris tui coram formidabili
 tribunali, & tunc lugubrem illam auditurus
 es vocem, *de ore tuo te judico serve nequam,*
Luc. 19. & tunc lachrymas effundes, & nihil
 proficies.

3. „Miserere igitur nunc tui ipsius, & vide,
 quo pacto multi pro salute sua decertent,
 quomodo se ab omni invidia, maledicentia,
 odio, judicium.

„odio, risu, fornicatione, delitiis, & conten-
 „tionibus custodiant, quo pacto angustam am-
 „plexi sint viam jejunantes, vigilantes, quæ-
 „cunque adversa sustinentes, gementes & flen-
 „tes. Considera, quod sponsus brevi veniet,
 „ut illos lætos reddat, consoletur, coronet,
 „beatificet, & reddat unicuique secundum
 „opera sua. Ubi tu econtra malum operatus
 „a sponso audies: *nescio te, discede a me ope-*
 „*rarie iniquitatis Luc. 13.* non es misertus alio-
 „rum, nec a me modo misericordiam obti-
 „nebis: noluisti voces audire pauperum, ne-
 „que ego jam tuam audire volo: Sacras meas
 „Scripturas deridebas, atque ideo huc introi-
 „sti, tibi non concedam. Discede a me, non re-
 „cipit te angusta porta: carnem tuam pavisti,
 „animam vero occidisti, carnis tuæ stolam
 „polluisti, os tuum maledictis replevisti, pro-
 „ximum tuum odisti, voluntatem diaboli per-
 „fecisti, & nunc introire huc postulas, ubi
 „nihil habes repositum, non lachrymas, non
 „jejunia, non vigilias, non psalmodiam, non
 „virginitatem, non eleemosynam, cum erga
 „nihil huc præmiseris, quid quæris? istud
 „quippe domicilium inhabitant, qui propter
 „me voluntariam paupertatem sectati sunt:
 „hoc regnum misericordium est; hæc requies
 „vigilantium & jejunantium: at tu recepisti
 „bona in vita tua, discede a me in ignem
 „æternum.

*Planctus
 religiosi
 damnati.*

4. „Ista porro audiens ingemiscens dices:
 „Hei mihi misero, quomodo tanta privatus
 „sum gloria: merito jam patior, & a sociis
 „meis

„meis segregatus sum , nam illi in summa
 „abstinentia vivebant , ego autem convivia
 „sectabar : Illi divinas laudes canebant , ego
 „tacebam : illi precibus intenti erant , ego
 „mente vaga distrahebar : illi seipsos despi-
 „ciebant , ego superbiebam : illi lachrymas
 „fundeabant , ego ridebam : Illi cum Christo
 „in sempiterna regnant sæcula , ego cum An-
 „tichristo in ignem æternum mittor. Hæc &
 „similia cum planctu dices , & nihil proficies ,
 „nullus enim ibi pœnitentiæ locus erit neque
 „utilitas ; quod enim seminaverit homo ,
 „hoc & metet , quoniam qui seminat in carne
 „sua , de carne & metet corruptionem , qui
 „autem seminat in spiritu , de spiritu metet vi-
 „tam æternam *Gal. 6.*

5. „Attendite ergo fratres , & cor vestrum *Cura ani-*
 „ad susceptionem Evangelii præparate , & *ma præ-*
 „mentem vestram sollicitudo vani hujus sæculi *cipua.*
 „non suffocabit. Non ob delitias , sed necessi-
 „tatis ergo curramus , si enim quæ sunt satis
 „tantummodo persequimini , non erit , quod
 „multum laboretis , sin vero delitias & divitias
 „consectamini , hic jam labor varius , cursus
 „instabilis , tribulatio insatiabilis , & vita curis
 „plena erit. Unum porro est necessarium , &
 „ista quidem aliquatenus oportebat curare
 „propter necessitatem corporis , & illa assidue
 „ob salutem animæ , cum nihil nobilius sit
 „anima , cujus causa curramus quotidie , &
 „ne in corporis cura universum tempus no-
 „strum infumamus , sed quando corpus esurit ,
 „cogita & animam tuam suo cibo necessario
 „refo-

„refocillari velle , & quemadmodum &
 „sine pane vivere nequit , sic & anima
 „spiritualis sapientiæ alimento reficiatur ,
 „tua est. De qua quidem anima recte
 „Apostolus : *quis in delitiis est , vivens mort*
 „*I. Tim. 5.* cave igitur tuam a gula ani
 „interfici permiseris , sed pascere & fove
 „per verba divina , in psalmis , hymnis &
 „canticis spiritualibus ; in lectionibus sacr
 „Scripturarum ; in jejuniis , vigiliis , or
 „ationibus , lachrymis & meditatione futur
 „bonorum.

*Beatitudo
 in quo
 consistat.*

6. „Nostra siquidem lex est hæc :
 „pauperes : beati qui lugent ; beati miseri
 „des & reliqua *Matth. 5.* Sed quæ ob
 „Scriptura beatos prædicat eos , qui tibi
 „dunt , risibus vacant , ebrietatibus & t
 „diis se dedunt , aut mundum , vel qu
 „mundo sunt diligunt. Hæc omnia lex
 „non suadet , ista Dominus noster non doc
 „sed infelicia censuit dicens : Væ his , qui
 „rident quoniam lugebunt &c. *Matth. 5.*
 „enim & his similia hominum carnalium
 „non autem Christi dilectorum. Vis etiam
 „Christi devotorum audire ? Apostolum
 „cultum dicentem : *In omnibus exhibeamus*
 „*metipso sicut Dei ministros in multa pa*
 „*Ec. 2. Cor. 6.* Venite igitur & relin
 „quenda laboremus hic exiguo tempore se
 „præ oculis habentes eum , qui ad iudic
 „dum vivos & mortuos veniet.

7. „Cogita tecum charissime, quomodo *Vita haec* hæc vita nihil contineat nisi lachrymas, ma- *jus mi-* ledicta, labores, morbos, senectutem, pec- *seria.* catum & mortem: quare noli diligere hunc mundum, ne te supplantet, & nudum in alterum sæculum mittat. Ne oblecteris iis, quæ in hac vita jucunda videntur; & si ma- num operi admoveris, lingua psallat, & mens oret. Tempus pœnitentiæ perbreve est, at regni cœlorum nullus erit finis. Sanctos quidem beatos prædicamus & coronas eorum concupiscimus, verum certamina illorum imitari nolumus, nam alii distenti sunt, alii ludibria & verbera experti sunt insuper & vincula & carceres &c. *Heb. II.* væ autem impio, quoniam caligine tenebrarum obscurabitur. Væ blasphemio, nam Judici respondere non poterit. Væ diviti avaro, nam divitiæ ejus effugient: væ pigro, requireret enim tempus & non inveniet: væ fornicatori, quia a regalibus nuptiis ejicietur: Væ maledico, contumelioso, & ebrietati dedito, quia cum homicidis cruciabuntur: Væ hypocritæ, quia eum pastor negabit.

8. „Compellamus ergo nosmetipsos ad *Memoria* omne opus bonum, adhortemur & ædifice- *mortis &* mus alter alterum: de extremo judicio sit *judicii sa-* sermo & colloquium nostrum, & in quocun- *lutaris.* que quod agitis, semper de futuro judicio solliciti sitis, atque de eo assidue in cordibus vestris cogitate, qui enim semper hujus & mortis recordatur, raro aut numquam peccabit. Ne totum vitæ nostræ tempus pro ven-

„tre curando, & his, quibus operiamur, de-
 „curramus, hæc enim omnia gentes inqui-
 „runt, quibus nulla æternæ vitæ spes est: ne-
 „igitur similes reddamur eis, sed Dominum
 „audiamus dicentem: *Quærite primum regnum*
 „*Dei, & hæc omnia adjicientur vobis Matth. 6.*
 „quæramus illud gaudium, quod in omni
 „æternitatem durabit: faceffant a nobis deli-
 „tiæ mundanæ, ut paradisi delicias lucremur.
 „Videte ne decipiat vos hæc vita, & nuda-
 „ac miserabiles in illud futurum sæculum
 „transmittat, multos enim supplantavit.
 „multos illufit, multos excoecavit fraus
 „fallacia mundi istius. Cæterum nos fratres
 „attendamus nobis ipsis: Dominum dicentem
 „audiamus: Venite post me omnes. *Matth. 11.*
 „Cuncta relinquamus, & ipsum solum fequimur:
 „refpuamus omne gaudium mundi hæc
 „jus, fubfannat enim cunctos ipsum diligentes,
 „tes, demus autem operam, ut vitam æternam
 „nam apprehendamus, conversationem cum
 „Chrifto obtineamus, cui gloria cum Patre
 „& Sancto Spiritu in infinita sæcula sæculorum.
 „rum. Amen.

SANCTI EPHRÆM CONFESSIO, ET SUI IPSIUS REPREHENSIO.

*Providen-
 tia Dei
 datur.*

1. „Cum in multis fratres prodeffe vobis
 „videar, animæ quoque propriæ uti-
 „liter confulere debeo, quod fane fiet, fi meam
 „ipfe confcientiam reprehendero. Nam quando
 „adhuc in sæculo verfabar, inimicus oppugna-
 „vit me in juventute, qui mihi perfuafit,
 „illa

1, quæ in hac accidunt vita, fortuito
 ri. Sed divina benignitas me in interioris
 Mesopotamiæ regione peragrantem fecit in
 torem ovium incidere, qui ad me inquit,
 : ad nos diverte, quoniam ad vesperum
 linat jam dies. Remansi ergo apud eum;
 dia autem nocte lupi gregem adorti oves
 iparunt, cum pastor gravi somno ob ebie-
 rem oppressus jaceret. At Domini superve-
 nientes me quoque tamquam reum in judi-
 cium abripuerunt, ubi rem uti acciderat
 irrabam, & cum adultero quodam in car-
 cem detrusus reperi ibi agricolam propter
 nicidium ibi detentum: sed neque ille
 ulter, neque hic homida, neque ego fur
 mus: octavo autem die vidi quemdam in
 uno me compellantem. Pietatem cole,
 divinam providentiam intelliges, expende
 e cogitaveris & feceris, & cognosces nihil
 : injuste pati. Somno igitur solutus me-
 ni me in agro regionis hujus, pauperis
 usdam juvencam media nocte a suo cu-
 exegisse, quam frigore languentem &
 rum portantem bellua dilaceravit. Judex
 o quæstione de dicto pastore habito ac ve-
 ste & innocentia mea comperta post dies
 oginta me liberavit & absolvit. Nocte
 nde sequenti in somnis conspexi virum
 ni dicentem: revertere ad locum tuum, &
 iniquitate tua age poenitentiam, certoque
 is, unum esse oculum cuncta perlustran-
 ti. Multis igitur lachrymis per/usus inde
 i, ignorans, utrum Deo satisfecerim:
 propter omnium me precibus adjuvari
 „depo-

„deposco , nam vulnus mihi gravissimum accidit.

Providentia probatur.

2. „Visionibus ego non efferor , sed impii
 „cogitationibus meis divexor : apparuit
 „Pharaoni angelus futura prænuntiāns , sed
 „mentem ejus prophetia non mutavit. Scī
 „me vera vidisse , sed excruciat me supremo-
 „modum ingens mea in Deum injuria , nam
 „qui dicit omnia fortuito casuque fieri , is di-
 „vinitatem e medio tollit : istud cogitavi , non
 „infitor : resipui , sed an Deum mihi placavi-
 „rim , nescio : de providentia scripsi , sed
 „Deo placuerint mea scripta , ignoro. Domini
 „vidi , & oeconomum adeste cognovi : mundum
 „intuitus sum , & providentiam intellexi : me-
 „vem absque gubernatore mergi aspexi , & im-
 „nes hominum labores sine Dei gubernatione
 „esse animadverti : nihil sua sponte in rerum
 „natura existit , quoniam seipsum nemo fi-
 „cere potest , quia esset , priusquam fieret , &
 „quo pacto postea talis factus esset ? nam quod
 „existit , antequam fiat , non indiget , ut
 „fiat , quod est. Solus igitur Deus non factus
 „non est ignarus essentiae suae , omnemque
 „humanam cogitationem excedit , rei enim
 „principio carentis initium intelligere nequi-
 „mus : arcana regit , quae capere nequimus
 „Non tantam nobis intelligentiam præbet , ut
 „liberæ voluntatis propositum extinguat ; ne
 „majores vires nobis tribuit , ne naturam
 „obruat : non facit homines Angelos , ne po-
 „testates confundat : tantum cuique tribuit
 „quantum creata quælibet natura capere po-
 „tuit : Fecit cuncta ad uniuscujusque utilita-

„ten

1 ac necessitatem, non tamen ulla ipse co-
is necessitate, alioquin enim opus altē-
s esset, & non ipsius Dei, necessitas
m liberam excludit voluntatem; & si vo-
tas ipsius necessitati conjuncta esset, coe-
na quoque forent ei, quæ ab ipso sunt pro-
ata.

1. „Præbuit igitur nobis, quod capere pos- *Consu-*
nus, & quoniam prævidit, nihil eorum, *stantialis*
e fecit, ipsum capere posse, produxit *Trinitas.*
ium, sine principio ex substantia sua, &
ritum Sanctum non ex necessitate vel
isa aliqua, ut bonitatis ipsius plenitudi-
n acciperet. Cæterum Spiritus Sanctus
1 genitus est, sed processit ex substantia
ris non imperfectus neque promiscuus,
1 enim modo Pater est, modo Filius, sed
ritus Sanctus plenitudinem habens boni-
is, & in testimonium bonitatis procedens,
a sine ulla perturbatione tempore aut mu-
tione & alia causa Pater Filium genuit, sed
ura ab omni cogente externa necessitate
nota, quam per suam constituit hypostasim,
imque Pater consortem volens non quem
uit, sed produxit Spiritum Sanctum ex
stantia sua (*spirando*) non ante Filium.
ut autem Filium generans sicut seipsum sine
turbatione seu passione genuit, ita nec
minutus est procedente Spiritu Sancto, &
od post Filium Spiritum S. dicimus, id non
poris sed personæ est significativum, cum
ritus & Verbi una & eadem sit principii
vers essentia & substantia: quapropter &

„coe-

„coeterna Sanctissimæ Trinitatis est divinitas,
 „Pater & Filius & Spiritus Sanctus tres qui-
 „dem sunt Personæ, sed una substantia &
 „una divinitas; quamobrem & unus Deus est
 „Sancta & consubstantialis Trinitas.

*Cum metu
 pœnitent-
 dum.*

4. „Ideo autem jam dicta percurri, ut &
 „in ipsa cognitionis ejus distributione Divi-
 „nam ejus providentiam ostenderem, si enim
 „coelestia capere nequimus, quo pacto quæ
 „ad divinam pertinent naturam audientes per-
 „cipiemus? unde intelligite fratres hæc om-
 „nia propter me ipsum a me esse conscripta,
 „siquidem vereor, me deteriore morte affi-
 „ciendum, de cognitione quippe differui, &
 „me in Dei cognitione deliquisse demonstra-
 „rem. Cognitionis donum est divinæ gratiæ; &
 „cum nossem Christum, in cogitationibus de
 „fortuna & casu occupatus sum, metuo igitur,
 „ne mea pœnitentia sicut illa Esau repudietur.
 „Audiavi immensam esse divinæ potentiæ mul-
 „titudinem, & scio, Deum multorum, qui
 „pœnitentiam egerunt, misertum esse, sed ma-
 „jor illorum pars per ignorantiam peccaverat.
 „Scio eum multis veniam concessisse, sed mul-
 „tos apud ipsum intercessores habebant. Con-
 „currite fratres, & veniam mihi deposcenti-
 „impetrate, ut & vobis sancti, si quibus pec-
 „catis compressi estis, succurrant, qui enim
 „affirmat casu cuncta accidere, is divinitatis
 „negat essentiam: ita ego arbitratus sum, non
 „mentior; pœnitentiam egi, sed an Deum pla-
 „caverim ignoro: etiam Sanctos imploro, sed
 „an eorum pro me preces suscipiantur dubito.
 „Undi-

Undique anguſtiis premor , & ad meam conſcientiam revertor. Si impie rurfus egero , vix mihi : ſi arrogantem me geſſero , ne caliginem me opprimat. vereor : ſcio & Nabuchodonofor poſt actam pœnitentiam ſuſceptum eſſe , ſed eum excuſavit tum ignoratio , tum potentia , qua excuſatione ego careo : eram jam gratiæ particeps factus , eram de Chriſto a parentibus inſtitutus , qui timorem Domini tradiderunt mihi , conſpexeram vicinos pietatis ſtudioſos , audieram multos varia pro Chriſto perpeſſos.

5. „Parentes mei in iudicio Chriſtum pro-
 Feſſi fuerant , Martyribus ſanguine ſum junc-
 tus , non habeo deſenſionem ullam : ſi com-
 mune carnis genus dixerò , majores mei
 peregrini erant , arte & manu victum quæren-
 tes , & ex collationibus viſitantes. Avi mei
 ſecundis rebus utentes in vita agricolæ erant,
 & parentes mei cum in his verſarentur , hu-
 mili conditione erant. Cum adhuc juvenis
 eſſem , me Chriſtianum profeſſus ſum , verum-
 tamen paucis illis annis contumelioſus fui &
 percuffor , cum vicinis contentioſus ac invi-
 dus , in advenas & peregrinos inhumanus ,
 in amicos durus , in pauperes acerbus , ob
 res viles occurrentes pugnax & immodeſtus ,
 improbis quoque cogitationibus vacans & laſ-
 civis : at de his omnibus ſcio me veniam
 conſecutum eſſe in tribunali ; ſed non ita de
 iſis , quæ poſt veritatis agnitionem admifi.
 Ipſos ego Judæos ſupero , qui a capite uſque
 ad pedes compreſſi erant , at mihi etiam vi-
 „ſcera

Genus &

delicta S.

Ephræm

confite-

tur.

„scera computruerunt; illi assentatorum en
 „seducti sunt, me autem nemo seduxit.
 „meipso contumeliam adversus Deum co
 „tavi, & solum diabolum socium hab
 „vereor ne mihi sicut illi adsit impoeniter
 „Unam hanc excusationem habeo, quod t
 „tationem ille mihi suggererit: sed ne
 „Adamo hæc profuit excusatio. Quin & n
 „adhuc multis in fordidis versor cogitatio
 „bus, in livore, invidia, malevolentia, i
 „cundia, gula & cæteris, & cum nihil si
 „me tamen aliquid esse reputo: mendax su
 „& mendaces reprehendo; mente sordidus
 „bidinosos infector; in Ecclesia primum loc
 „occupo, cum ne postremum quidem men
 „Fæminis videri volo graciosus, divitibus pi
 „hospitibus gravis, domesticis prudens;
 „contumelia afficiar, ulciscor, vera n
 „dicentes inimicos existimo, reprehensus æ
 „fero, laborare cum aliis nolo. Et sic de
 „liquis.

*Cogitatio-
 nes malæ
 quando
 sint pec-
 catum.*

6. „Hæc mea est vita fratres, ista mea
 „delicta: si adversus tantam peccatorum
 „bam succurrere mihi potestis, merito m
 „ramini. Sed forte dicetis: non oportet
 „ita anxie & accurate hic de cogitationi
 „differere. Verum ex divina Scriptura de
 „libus demonstrationes vobis producam. C
 „rebat sacrificia Job pro filiis suis, nequid si
 „mali cogitaverint in cordibus suis *Job*
 „Damnati quoque fuerunt illi, qui in con
 „gatione Core male cogitantes combusti si
 „*Num. 16.* Item ex consensu adulterium j
 „cat Dominus *Matth. 5.* & Paulus ait, q
 „Do

Dominus manifestabit consilia cordium. Ne ergo mihi dixeritis, nihil esse cogitationes, quando assensiones earum pro factis censentur, cum nimirum ita mens cogitationi inthæret, ut voluptatem ex ea percipiat. Nemo ergo vestrum me consoletur affirmans, nihil esse consensum, qui cogitationibus præstatur, sed potius mihi condoleat, & suis precibus auxilietur, siquidem hoc ipsum quod loquor non emendans vitam meam, peccatum est mihi.

7. „Ego quidem meipsum redarguo, sed in ^{Peccati} peccatis persisto, peccata mea confiteor, at ^{conjuetudo periculosa.} peccare non cesso propter consuetudinem, quæ in mentem meam & cogitationem dominatur: a corruptione me anteverti video, & tamen ejus jussa facio. Peccatum quidem odi, sed in affectione ejus persisto: peccati jugo naturam subjeci, & inde necessitas ad me dimanat. Quæ præ consuetudine amplexus sum, passiones in me pravæ excitant: mutare propositum studeo, sed inveterata mihi repugnat consuetudo. Novis cupiditatibus adsuesco & vaco, & temere priores oblivioni trado. O miseram peccati consuetudinem, quæ in naturam convertitur! hæc caritas dedit, ut mentem sibi coemeret, carnem assentata est, ut animam suo obsequio subijceret: adolescentiam meam præoccupavit, ut mens quid fieret, ignoraret: volentem fugere non finit, vinculoque cohibet, & a carne deficere cupientem, ut stultum redarguit: jurejurando affirmat, non esse malum indulgere carni, neque de re tam parvi mo-

„puli. His me rationibus in errore

*Venia
speranda.*

8. „Miseremini ergo mei o amici
„humi jacentem sublevate antequam
„riar : nam si Dominus mihi auxilia
„a miserabili cupiditatum affectio
„cupio , sique mei misertus fuerit ,
„plane desidero , & a peccato me li
„salvus ero. Credo illum posse & n
„salutem meam : scio misericordiae
„gnitudine peccatorum meorum mu
„superari , & hominem pro me factu
„esse misertum , mihiq; in baptis
„condonasse : cæterum illorum , qu
„tisma admisi , medicina indigeo ,
„mortuos suscitatur , etiam me cura
„cæcus sum a nativitate , sed cæc
„illuminavit : *Joan. 9.* leprosus si
„voluerit , mundabor : post cognit
„ritatis me peccasse scio , sed sanc
„David pro me deprecantem : magis
„catis obstrinxi , sed qui provexit P

9. „Multum quippe interest inter peccata, *Peccata* quæ scienter comittuntur, utrum quis ea *cogitatio-* sensu an cogitatione faciat, cum utrobique *nis subin-* consensum adhibeat, & gravius interdum *graviora* minus cogitatione, quam alius opere peccat, *quam* cum & hic poenitentiae reperiatur locus, ille *operis.* vero minime: sic Cham cum solum de irrendendo patre cogitasset, repudiatus est, *Gen.* 9. & David, qui reipsa peccatum expleverat, ab eo est absolutus: Qui Coré consenserant, a terra absorpti sunt *Num.* 16. Synagoga vero adorans vitulum liberata *Exod.* 32. & sic in multis aliis. Magna sane differentia est, & in ipsa peccati cognitione magnum discrimen. Actionem considera, & discrepantiam cognosces, consensum respice, & justitiæ gravitatem intelliges: tempus actionis expende, & supplicium plane iustum esse dices.

10. „Ne autem personæ nos species fallat, *Confessio-* ex me discite, quam recte Pharisei reprehensi fuerint, cum Christus simulatum ipso- *nis sincera* rum taxavit habitum ac figuram dicens, *tas.* eos sepulchris dealbatis esse similes. Mihi quoque frequenter ejusmodi moestitia accidit, nam dum a conscientia reprehendor, moleste fero, acerbus quippe apud illos, qui latere cupiunt, est veritatis stimulus, duraque videtur reprehensio ambitiosis, qui populo placere student: aperite sepulchrum meum, & vermes apparebunt, aspicietis actionis meæ virtutem, & Pharisaicam videbitis similitudinem, hac sola re ab illis differo,
O o 2 „quod

„quod & vobis ego quid sim confitear , &
 „propter & vestris precibus me procul a
 „plicio æterno abfuturum confido ; perma
 „enim refert , ut in tempore quis iniquita
 „confiteatur , & confitendo legislatoris
 „cundiam evitet. Conor ergo vobis singu
 „actiones meas aperire , nam si veritatem
 „cuero , meipsum injuriâ afficiam. Multi su
 „qui præ pudore occultando morbum insa
 „bilem reddunt : ego vero mea peccata
 „propter eorum multitudinem me effugerit
 „non celabo confusionem meam , melius
 „enim opem deposcendo vivere , quam
 „verecundia filendo perire. Scio quidem
 „multa conscripsisse , sed ea scribendo sent
 „tiam in me ipse tuli , cumque male agere
 „cognoscebam , & in male agendo perseve
 „bam : monachos judicabam , cum ipse
 „nachi duntaxat habitum circumferrem.

*Scanda-
lum vi-
tandum.*

II. „Verum ea mihi sola in tantis m
 „reliqua est consolatio , quod nemini scân
 „lum præbuerim : malum quidem comm
 „sed ejus testes non sunt homines , alios sc
 „tis redargui , at nemini molestus fui. Q
 „circa fratres cum abunde quibus in m
 „verser perspexeritis , omni studio mihi f
 „venite , & de Dei benignitate numquam
 „fidam. Liberavit olim Moyſes sororem su
 „Mariam a lepra , quin & in Evangelio plu
 „mi aliorum precibus a variis calamitatil
 „fuerunt liberati. Vestrum ergo est , prop
 „catoribus deprecari , cum Sancti sitis ; l
 „autem munus est , desperatis misericordia
 „impe

„impertiri, & oves, quæ aberraverant ad unio-
nem ovilis sui reducere, in Christo Jesu Do-
mino nostro, per quem & cum quo Patri
gloria honor & imperium cum Sanctissimo
Spiritu nunc & semper, & in æterna sæcula
sæculorum. Amen.

S E R M O

*De universali Resurrectione, & extremo
judicio. De regno cælorum præmiisque iusto-
rum & pœnis impiorum.*

1. „Præparare mentem nostram ac mundare *Ad cælo-*
„cor debemus. omnique virtute infi- *stia ten-*
stere, ut cœlestia sapiamus contemnentes *dendum.*
temporalia desideria, & ad illas promissiones
contententes, pro quibus omnes Sancti tri-
bulationum longitudinem æquo animo pertu-
lerunt fidelem existimantes eum, qui repro-
misit: nam omni carcere tristiores hanc cor-
poris commorationem arbitantes expectabant
illam beatam Domini diem, in qua fulgebunt
justi ut sol, & Filius hominis cum gloria
descendet in nubibus cœli judicare vivos &
mortuos. Audient vero, qui in monumentis
sunt vocem ejus, & procedent, qui bona
fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero
mala egerunt in resurrectionem judicii.
Joan. 5.

2. „Propterea mente revolventes diem il- *Præmia*
lum non negligamus, neque præsentibus & *justorum.*
caducis rebus tamquam æternis delectemur,

„non obdormiamus pessimo somno pec-
 „non obliviscamur sanctorum Patrum, qui
 „ius vitæ nostræ duces optimi fuerunt,
 „rum contemplantes conversationem imiti-
 „fidem. *Hebr. 11.* nos ergo omni custodia
 „vemus cor nostrum expectantes Chri-
 „Dominum ac Deum nostrum, qui cum
 „esset, ob nostram salutem factus est pau-
 „ut nos divitiarum socios & gloriæ partici-
 „redderet. Idcirco crucifixus est, ut a
 „ciatibus nos liberaret, & ut cum eo in
 „sionem, quæ nobis apud Patrem præpa-
 „est, introire valeamus, ubi contemplabi-
 „ineffabilem Christi Salvatoris naturam:
 „Pater & Filius & Spiritus Sanctus: ubi
 „templabimur naturam angelorum & Arc-
 „gelorum, sanctam civitatem, terram pre-
 „sionis, solem justitiæ. Ubi donabitur
 „vita & longitudo dierum.

*Ad ea
 quomodo
 pervenia-
 tur.*

3. „Præparemus ergo nos ut sine ma-
 „inveniamur in illo terribili Christi exan-
 „& ne gloriam nostram in terrenis ponamus,
 „nec carnis curam in desideriis faciamus.
 „patriam non quæramus, sed futuram de-
 „remus: aspectum nostrum ad Sanctos re-
 „tamus, qui omnium tentationum ac t-
 „lationum opprobriis excepti laboraverun-
 „quentes post Deum: nihil hic requireb-
 „sed ibi jugiter thesaurizabant, & puro
 „tis oculo contemplabantur illa, quæ nec oc-
 „vidit, nec auris audivit, pro quibus confi-
 „in terris velocem depositionem tabern-
 „sui requirebant, dicentes cum Apostolo,

„di

„dissolvi & esse cum Christo. Et cum Simeone:
 „Nunc dimittis servum tuum Domine Luc. 2.
 „tamquam enim in vinculis constituti sic om-
 „nes Sancti usque ad tempus resolutionis suæ
 „in corporibus degunt, donec ad tranquillif-
 „simum portum perveniant. Ideo & nos ad
 „nihil aliud nostrum dirigamus institutum,
 „quam ut Domino placere studeamus, nec
 „propter humanam gloriam nostrum retarde-
 „mus cursum, sed omni virtute cum ipsis in
 „cœlestibus regnis gaudere studeamus, nam
 „si fuerimus socii passionum, simul & conso-
 „lationis erimus.

4. „Econtra si pro anima nostra negligentes
 „fuerimus, & periculum immensum *Pœna im-*
 „est, & supplicium sempiternum, non est *piorum.*
 „enim in inferno confessio, non sunt lachry-
 „mæ, quæ iudicis sententiam avertant, non
 „est dilatio ulla temporis ad agendam pœni-
 „tentiam, sed omnia dura & aspera occur-
 „rent eis, qui tempus pœnitentiæ hic perdi-
 „derunt: obviabit eis ibi horrenda facies
 „suorum delictorum, quæ omni tormento
 „acerbior erit, tunc lamentabuntur & deplan-
 „gent se, cum aspexerint lætitiâ Sancto-
 „rum, cum traditi fuerint igni inextinguibili,
 „tenebris exterioribus, & vermibus immor-
 „talibus: hæc quippe universa tormenta ma-
 „nent eos, qui non viriliter pro animabus
 „suis decertaverint.

5. „Festinemus igitur reconciliari proximis
 „nostris, ut sol non occidat super iracundiam
 „nostram. Infirmum etiam in operibus con-

„fortemur , & in ægrotis Dominum visite-
 „mus , in pauperibus faturemus & potemus ,
 „ut in glorioso suo adventu nos vocet ad se ,
 „& transferat nos , si digni fuerimus , in il-
 „lam spem , & lætitiā ineffabilem , ubi Deum
 „ipsum videbimus , quod est bonorum om-
 „nium potissimum , ubi psallemus : gloria
 „Patri & Filio & Spiritui Sancto , & nunc &
 „semper & in sæcula sæculorum. Amen.

S. EPHRÆM PIA ET HUMILIS
 AD DEUM ORATIO.

*Oratio
 penitentis
 his.*

„Hei mihi , hei mihi Domine tanta sunt
 „peccata mea , ut vix elabi possim. Ubi
 „tra modum me miserum vitiis conspurcavi ,
 „proprio me arbitrio perdidici : volo agere
 „bona , sed ad peccandum consuetudo me
 „prava constringit. Hei mihi in tantis crimi-
 „nibus constituto : quid primum plangam
 „ignoro. Succure mihi Deus meus ante-
 „quam moriar , antequam tartara me rapiant :
 „metuo diem iudicii , ubi si iustus vix salva-
 „bitur , ego peccator ubi parebo ? nullum enim
 „invenitur peccatum , cuius sordibus non sum
 „coinquinatus. Ut bene viverem promisi , sed
 „quod pollicitus sum , non servavi , semper
 „ad peccandum redii , numquam in melius
 „mores mutavi : plurimos etiam coinquinavi ,
 „meipsum perdens , & scelere meo plurimas
 „animæ perierunt. Orate pro me ad Domi-
 „num viri ac fratres sancti , si forte misereatur
 „mei Deus. Revertère jam Deus , revertere ,
 „neque me perdendum in potestate dæmo-
 „num

rum derelinquas , & licet delicta mea sint
gravia , tu tamen clemens nullum a miseri-
cordia tua repellis , sed peccatores expectas ,
ut redeant. Ostende igitur in me clementiam
tuam : scelera mea non defendo , sed coram
te confiteor , displicet mihi , quod Majestatem
tuam offendi : exaudi vocem peccatoris ad
te clamantis : peccavi , Deus miserere mei ,
propitius esto mihi peccatori. Memento
Domine , quia terra sum , quia pulvis & ci-
nis sum : aperi mihi manum tuam : parce
malis meis , parce criminibus , indulge sce-
leribus. Sana animam meam , quia peccavi
tibi , tibi inquam , quem decet omnis honor
& gloria in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

*in Noe , & de continentia ac de non æmu-
landis peccatoribus , qui se temporis præ-
textu defendunt & excusant.*

Noe laudatur , quod in tanta peccatorum
multitudine in bono perseveraverit „novi-
mus enim , ait S. Ephræm , quali tempore
Noe placuerit Deo , tunc scilicet , quando
multa malitia erat in terra *Gen. 6.* quando
unusquisque cogitabat diligenter in corde suo
super maligna cunctis diebus , tunc Noe in-
venit gratiam coram Domino Deo , tunc pla-
cuit Deo , quando corrupta est terra & re-
pleta iniquitate , nam tunc justus hic mala
illa contemplanis peccatores quidem luxit ,
se autem magis in voluntate Creatoris con-

„firmavit: unde & a divina laudatur Scri
 „de eo sic perhibente: *Noe autem vir iustu*
 „*señus existens in generatione sua Deo p*
 „Hinc etiam diluvio superveniente iustu
 „vatus est, impii vero demersi.

S E R M O

In Abraham & Isaac.

Sara ty-
pus Beata
Mariae
virginis.

I. „**M**andaverat Deus iusto Abraham,
 „graret ex cognatione sua ac
 „bus propriis, eratque inter alienigenas
 „via perferens, & spem promissionis e
 „tans. Multum effluxerat temporis, & j
 „tus ei emarcescebat, & senectus præ fe
 „erat: extincta in eo simul cum conjug
 „senio erat vis generandi, at spes in l
 „vigens in eis non modo senio libera
 „sed etiam insuperabilis, quare etiam p
 „spem Sara Isaac genuit, qui in cunctis t
 „Domini gerebat. Non naturæ opus
 „ut præmortua conciperet in utero.
 „naturæ opus erat, ut sine viro Maria
 „conciperet, & sine corruptione Salvat
 „pareret. Saram in senectute Deus ma
 „effecit, & Mariam etiam post partu
 „ginem reddidit. Angelus in tabern
 „Abrahæ dixit: isto tempore nascetur
 „filius: Angelus in Nazareth dixit ad Ma
 „ecce filium paries gratia plena. Risit
 „suam considerans sterilitatem, & minus
 „dens, quomodo inquit fiet istud: dubi
 „Maria suam respiciens virginitatem dic

quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco, sed qui præter spem Saræ concesserat Filium, ipse secundum carnem ex Virgine natus est: supra modum erant læti Abraham & Sara nato Isaac sicut dixerat Dominus; gaudio quoque perfundebantur Maria & Joseph ob natum filium, sicut dixerat Gabriel *Luc. 1. & 2.* Non propter Isaac risit Sara, sed propter natum ex Maria virgine. Adolevit puer, & aliorum adolescentulorum ætatem suo ætatis flore superavit. Quicumque liberos habetis, hunc imitari studete.

2. „Sed dum hæc cernebat Abraham, læta- *Tentatio*
batur, interim vero gravis ipsi illata est ten- *Abraham.*
tatio & probatio, ut pateret, cui plus tribueret, naturæ inclinationi, aut divino amor. Compellat enim rursus Abraham Deus dicens: tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac, & offer illum in holocaustum tu ipse super unum montium, quem dixero tibi *Gen. 22.* Quamprimum autem Abraham hoc audivit, promptissime obtemperavit, sperans, ut vel nuptiis eum copularet, aut thalamum constabiliret, ut tandem benedictio in semine ejus multiplicaretur. Cæterum vide stimulos sermonis, quo pacto patrem compungat, & naturæ ac amoris flammam erga Filium excitet, unigenitum & charissimum eum appellans. Quis non hoc mandato consternatus fuisset, sic contra prætendens: cur ita imperas o Domine? ideone patrem me esse voluisti, ut
„me

„me filii interfectorem efficeret? Itane tal
 „bus oblectaris sacrificiis? talemne nupti
 „parabo lætitiā, ut in ipso non accendat
 „lampadem sponſalitiam, non lumen riſus
 „gaudii, ſed parentationis ignem? Numqui
 „pater ero gentium, & ne uno quidem d
 „gnus habebor filio? At nihil ejusmodi cor
 „tra protulit vir juſtus, ſed obediens factus
 „acutiorem gladio amorem reddidit, imo ne
 „uxori quidem de hac re quidquam dixit, ne
 „muliebrem aliquam paſſionem ſubiret Sara,
 „& ſinceritatem dilectionis erga Deum infir
 „geret. Quid enim non feciſſet, ſi proprium
 „aſpexiſſet Filium ad internecionem trahi?

*Iſaac ty-
 pus Chri-
 ſti.*

3. „Ideoque Abraham nihil talium Sara
 „recenſuit, ſed impoſuit filio ſtruem ligno-
 „rum, quoniam & Salvator ſuam portavit
 „crucem, & cum Iſaac ad occiſionem abiret,
 „ſecutus eſt eum aſinus ac pueri ejus; & cum
 „Chriſtus ad paſſionem venturus eſſet, aſcen-
 „dit ſuper pullum gentium vocationem decla-
 „rans; ſequebantur vero ipſum & diſcipuli
 „ejus palmas manibus tenentes, & Oſanna
 „clamantes. Iſaac ligna deferens in montem
 „aſcendebat, ut immolaretur inſtar innocen-
 „tis agni; & Salvator crucem portans in Cal-
 „variae montem exhibat, ut pro nobis tamquam
 „agnus immolaretur. Dum gladium hic co-
 „templaris, lanceam mihi conſidera; dum
 „aram cogitas, Calvariam mihi perpende;
 „dum lignorum congeriem cernis, crucem
 „mihi animadverte: dum ignem ſpecularis,
 „amorem ac deſiderium mihi cogita; & dum
 „arie

item duobus hærentem cornibus in planta
bec dicta contueris, Christum Agnum Dei
abus in cruce manibus pendentem respice.
ntam Sabec remissionem seu liberationem
erpretantur, liberavit enim a cæde filium
is, crucem designans, quæ mundo remit-
peccata eique vitam præbet.

p. „Avulsus est Isaac a pueris suis, & *Abraham*
ristus a suis discipulis nostra causa ad in-*fortitudo.*
necionem venturus. Reliquit pueros
raham justus, nequis eorum filium abri-
et a sacrificio, assumptumque Isaac solum
us deducit. At Isaac dulcissima voce pa-
m appellat: Pater ecce ignis & ligna, ubi
ovis in holocaustum? Rursus vox pueri
iter afficit viscera Patris. Verum intrep-
imente dulcissimam pueri vocem excepit,
ens: Deus providebit sibi ovem ad victi-
m holocausti, fili. Cum pervenissent ergo
præstitutum locum, aram ædificat Abra-
n, gladium parat, ignem adornat, &
ia pater apponit filio: apprehendit deinde
um, & nullum natura impedimentum
icit: tradidit seipsum patri Isaac, ut ipso
modum vellet, uteretur. Sed quem-
n primum admirabor & corona ornabo?
ne qui manum suam in carissimum exten-
filium ob magnam in Deum dilectionem;
illum, qui ad mortem usque patri factus
obediens. Abraham igitur accepto filio
cto non obtorpescit: juxta altare procum-
at Isaac coram patre in genua provolutus,
nus retro circumactas habens: Abraham
„vero

„vero a tergo genuum curvaturam calc
 „deinde una manu comam pueri ad sese
 „quens aspicit faciem Isaac in eum mis
 „liter respicientis, istumque expectantis
 „matam autem gladio habens dexteram
 „tentat necem, & jam gutturi acies
 „imminebat.

Abraham 5, „Porro tunc divinitus audita vox
Sacerdos. „Ahraham! ne injicias manum in Isaac,
 „ego cognovi, quod timeas Dominum, &
 „pepercisti dilecto Filio tuo propter me:
 „aries colligatus est in planta Sabec, &
 „& offer illum pro Isaac, ut certior fias,
 „susceperim ego sacrificium tuum. Deus
 „sola contentus fuit voluntate fidelissimi
 „ham, & dixit ad eum: *benedicens bene*
 „tibi, *& multiplicans multiplicabo semen tuum*
 „*stellas cœli Gen. 22.* Ideoque mysterium
 „magnum ostendit Abrahæ, nam per sa
 „crificium istud sacerdos factus est, & in f
 „prophetam ipsum fecit, indicavitque ei I
 „quod & ipse Filium suum unigenitum
 „mundo daturus esset, ut ab erroribus g
 „salvet humanum, in deitate humanam car
 „assumens. Illud quippe significabat,
 „ovem pro Isaac dedit, ut offerretur in
 „sacrificium: nam cum futuri essent homine
 „creduli, qui fidem non præberent p
 „Sanctissimæ Virginis, qua ratione pot
 „sine virili contactu concipere, idcirco ex
 „arietem produxit, ut quod admirabile
 „ex hoc fidem acciperet. Sicut ergo ibi
 „verbo divinæ voluntatis ovis in rerum

prodiit, ita & in Virgine Verbum caro
im est. Et quemadmodum ovis in planta
virgulto Sabec ligata hærebat, sic etiam
genitus Filius in cruce clavis confixus
lebat. Benedictus Deus, qui cuncta
s ad salutem præfigurat in Scripturis
tis, veniensque sermones implevit
pturarum, & in maiestate ad eundem
ndit Patrem, ut omni in loco adoremus
em cum Filio, & Spiritu Sancto in in-
a sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

Loth, & de tranquillitate & securitate.

Cum homines voluptatibus dediti cor *Exempla*
„suum in omni avaritia exercitatum *pravorum*
eant, oculosque adulterii & incessabilis *non excu-*
sti plenos, dicunt: non nos soli cupidi *sant a pec-*
ous hisce subiecti sumus, quo supposito *cato.*
se excusatos existimant. Cæterum nos
eamus eum, qui secundum uniuscujusque
cat opus. Habentes autem pro scopo
m Sanctorum eo scapham nostram diriga-
s oportet, ut cum ad tranquillum appu-
nus portum, sempiternæ fruamur vita
rruptibili.

„Quocirca divinam audiamus Scriptu- *Loth ab*
quæ sic habet: *Clamor Sodomorum & incendio*
horrhæ multiplicatus est, & peccata eorum Sodomæ
na valde nimis Gen. 18. venerunt autem liberatur.
angeli Sodomam vesperi, & suscepit eos
h, & viri civitatis venerunt dicentes,
„evoca

„evoca illos ad nos, ut cognoscamus eos.
 „Cæterum justus non tradidit illos in manus
 „impiorum, quin & mortem sibi potius ab il-
 „lis inferri optavit, quam ipsorum communi-
 „care iniquitati. Illi vero perversa consuetu-
 „dine depravati vim faciebant Loth, qui ta-
 „men a viris introductis cæcitate percussus fuit.
 „Quis ergo dixerit in abominando hoc opere
 „nullum subfuisse peccatum? quodsi pro nihilo
 „illud reputaverimus, injustitiæ Deum ipsum
 „arguimus, tanquam qui pro re nihili civita-
 „tes Sodomorum subverterit. Ipsa ergo veritate
 „persuasi nos ipsos ab omni peccato maxime
 „vero ab execranda hac concupiscentia con-
 „servemus.

*Orationis
 vs.*

3. „In eo porro quod Loth & familia ejus
 „ab incendio Sodomorum in civitate Segor
 „salvatus est, vides Dei benignitatem in ser-
 „vatis suis, vides quoque vim & efficaciam ora-
 „tionis justis, nam sententia contra libidinosos
 „prolata erat, ignis ad distillandum super civi-
 „tates ipsorum erat paratus, Angeli nutu
 „exequendi mandatum Domini sui expecta-
 „bant, Creator vero iis jussit, ut tantisper
 „intentatas contineant minas, donec ex ipso-
 „rum manibus justus salvetur. Et quis non
 „amet tam dulcem Dominum. At qui subsi-
 „stebant justum, repente consumpti sunt
 „non enim morem gesserunt admonitionibus
 „justis, sed dum in omni tranquillitate & secu-
 „ritate videbantur felicissimi, tunc repentinus
 „eis supervenit interitus: post justis enim ab-
 „eis recessum omnipotens manus super eos de-
 „celsa

celo pluit ignem & sulphur, & perdidit omnes. Idcirco timeamus Dominum Deum, ut os secundum suam clementiam protegat in ira, & si nosipfos concrediderimus & commiserimus Domino, salvabimur per ipsum ab ira ventura: Ipsi honor & gloria in sempiterna sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

De laudibus Joseph Patriarchæ.

„Sanctus puer Joseph a prima sua mox *Joseph*
 „ætate duplicem Christi descripsit ad- *typus*
 entum, primum quidem quando ex beatif- *Christi*
 ima Virgine Maria ad nos prodiit; secundum
 ero quando iterum repente venturus est, ut
 commoveat universa: sicut enim Dominus
 oster ad nos de sinu Patris, ut nos omnes
 alvaret, missus est, ita & puer Joseph ex
 nu Jacob ad proprios revisendos fratres ab-
 egatus est, & quemadmodum sævi fratres
 osep, simul atque ipsum conspexerunt,
 pererunt adversum eum excogitare nequi-
 am, cum tamen pacem a patre ipse defer-
 ret, sic quoque Judæi, mox ut Salvatorem
 derunt, dicebant intra se: hic est hæres,
 ccidamus eum, & nostra erunt omnia. Fra-
 res Joseph comedentes simul vendiderunt
 um, quem voluntate jugulaverant: eodem
 modo execrabiles Judæi pascha manducantes
 cciderunt Salvatorem. Descensus Joseph in
 Egyptum Salvatoris nostri designat descen-
 um super terram; & quemadmodum Joseph
 tra thalamum inclusus omnem peccati vim
Schram Analysis Tom. XI. P p „pro-

„proculcavit, & præclaras adversus ægy
 „Dominam suam victoriæ coronas retuli
 „Salvator noster ad claustra descendens i
 „omnem potentiam diræ mortis dest
 „Quoniam peccatum devicerat Joseph, i
 „cere conclusus detinetur, donec tempus
 „cipiendæ coronæ adveniret, ita etiam I
 „nus, ut omnia peccata mundi tollere
 „monumento reponitur. Joseph biennii
 „pus in carcere transegit magna ibi
 „quillitate versatus, *Gen. 37*. Dominus
 „triduum in inferno mansit, nulli corru
 „obnoxius. Joseph ex carcere jussu Phai
 „placide educitur, tamquam fidelis so
 „rum interpres ac futuræ frugum ube
 „vaticinator: At Dominus noster propri
 „tute ex mortuis surrexit, direptisque i
 „spoliis nostram Patri suo reconciliatione
 „tulit, resurrectionem & vitam æternam
 „dicans. Joseph accepta potestate
 „Ægyptum in curru Pharaonis sedebat:
 „vator noster in lucida nube cælum
 „dens, sedet ad dexteram Patris. Cum
 „in Ægypto jam regnaret Joseph, adduci
 „fratres ipsius coram tribunali ejus, &
 „morti addixerunt, prociduntque tremel
 „coram eo, quem regnare super se nolue
 „Joseph vero agnitis fratribus suis demon
 „vit eos homicidas, qui confusi peccatum
 „aperte recognoscebant. Ita & in die ill
 „menda quando venerit Dominus in nul
 „aeris adducentur vincti coram ipsius t
 „nali omnes inimici ejus, qui eum tamc
 „Deum super se regnare noluerunt: Et
 „Jc

Joseph palam dicebat fratribus : Ego sum Joseph, quem vendidistis, & ecce nunc regno *Gen.* 45. ita Dominus noster crucem suam ostendet crucifixoribus suis, agnoscentque Filium Dei a se crucifixum.

2. „Cernite quam accurate Joseph veram *Gesta & Domini sui figuram* in se expreſſerit : sed *virtutes* pergemus nunc gesta & virtutes sancti hujus *Josephi.* pueri enarrare. Hic quippe beatus per decem & septem annorum tempus virtute enitescens versatus est in domo paterna proficiens in timore Dei, vitæ statu, & reverentia parentum : cumque indecentia quædam in fratribus suis animadverteret, ea patri suo renuntiavit, unde oderant eum, cumque inhabitantem in se Spiritum S. haberet, prævidebat in somniis ea, quæ ex dispositione Dei in se eventura erant. Porro pascens ovæ in Sichem filiis suis Joseph ad eos misit Jacob pater eorum, qui mandato patris accepto pergebat ad fratres suos, & oberrans in solitudine incidit in hominem, qui viam ei ad fratres suos monstravit, qui ubi eum conspexerunt, illi e vestigio ferarum instar in illum insurgentes tunica illum exuerunt, vivum devorare eum cupientes. Joseph vero ad preces conversus per Deum Patrum suorum & amorem patris eorum eos deprecabatur. Sed incassum, nam truculentæ illæ belluæ subito in locum eum projecerunt, ubi ille Deum adiutorem invocabat, dum interim fratres ejus ovantes comederent, & biberent, repente vero sublati oculis conspe-

„xerunt adventantes negotiatores Isma-
 „ferentes aromata in Ægyptum, quib-
 „tractum e lacu vendiderunt Joseph. A-
 „autem, ut in via inciderent in locum f-
 „dromi, ubi sepulta est Rachel mater J-
 „quam ille ibidem amare deplorabat,
 „videntes Ismaelitæ, eum scilicet super
 „lum matris corruisse, ajebant ad invi-
 „adolescens hic præstigias artis magicæ i-
 „vult exercere, ut a nobis profugere
 „Ubi autem surrexit, conspexerunt f-
 „ejus nimis lachrymis inflammata, &
 „illius, causamque sui moeroris examina-
 „ob maximam illius disciplinam & scien-
 „dignum prædicarunt, qui etiam regi adf-
 „Porro fratres Joseph mactato hircò J-
 „sancti tunicam ejus contaminantes san-
 „confestim patri suo miserunt dicer-
 „agnosce ipse, num filii hæc tui sit?
 „cum Jacob aspexit, planctu amarissimo
 „clamavit, fera pessima devoravit filium m-

*Josephi
 virtus in
 Ægypto.*

3. „Cæterum Ismaelitæ affumentes J-
 „magno studio deduxerunt eum in Ægypt-
 „ipsisque per mediam civitatem transeunt-
 „emit eum Pentephres, qui cernens mag-
 „prudentiam & probitatem ejus, omnia
 „possidebat in ejus manus tradebat, sub qu-
 „substantia sua indies augebatur. Cum
 „domina ipsius pulchritudine ejus capta
 „mire cum ipso cupiebat, Joseph timore
 „munitus, ne simplici quidem aspectu in-
 „lam intuebatur, & qua decebat hone-
 „eam per sancta & divina verba a se arcel-

nihil divinum admittebat auris & cor muris, observabatque singulis momentis tem-
 s commodum, quo impudice castissimum
 nem violare posset. Joseph vero ad ora-
 nem denuo confugiebat, cumque verbis
 piis dominæ suæ obtemperare noluiſſet,
 ſervavit illa tempus idoneum, quo eum in
 ulamo ſolum inveniret, dumque illum ad
 arium ſcelus ad ſe conabatur attrahere,
 celeri curſu profugit, proprioque pallio
 illius manibus relicto cunctos diaboli la-
 eos conculcavit. Quod cernens mulier de-
 ctendo juſto cogitans arreptam Joſeph tu-
 am oſtendit viro ſuo, dicens: adduxiſti
 erum iſtum Hebræum, ut illuderet mihi
 ori tuæ. Quibus calumniis vir ejus credens
 percitus juſſit vinctum Joſeph detrudi in
 cerem. Verum Deus præſtitit illi miſeri-
 diam in oculis præfecti carceris, ut liber
 inculis in carcere degere poſſet.

„Poſt hæc peccaverunt Regi Pharaoni Joſephi
 poſitus pincernarum & piſtorum, juſſit-ſapientia
 eos Pharaon in carcerem conjici Gen. 40. in expli-
 conſpexerunt quadam nocte pariter ſom-
 candis
 „quid eis obventurum eſſet. Hos ideo ſomniis &
 exaltatio,
 les conſpiciens Joſeph, omnia quæ a Rege
 ntura eis erant, expoſuit, quemadmodum
 revera acciderunt, ſiquidem pincernarum
 ſectum priſtino ſuo officio reſtituit, piſto-
 a autem magiſtrum morti tradidit. Cum
 em oblitus eſſet princeps pincerna-
 a interpretis ſui poſt duos annos ſom-
 vit Pharaon ſomnia terribilia, quæ

„cum ejus sapientes & magi interpretar
 „possent , pincernarum præpositus recor
 „S. Joseph nuntiavit ei omnia , quæ de
 „sapientia sciebat , quare eum Pharao
 „accersendum curavit , & exposuit illi se
 „sua . confestimque facilem somniorum
 „pretationem ex ore Joseph audivit vel
 „ore Dei . & obstupefactus ad tantam a
 „centis sapientiam , & præstantissimum
 „lium de frugibus pro annis sterilitatis
 „vandis , constituit illum secundum regem
 „Ægypti : quod videns Pentephres seu
 „phar timore percussus nuntiavit hoc
 „suzæ , quæ scelus suum confessa est di
 „justus , pius & sanctus est Joseph , qui
 „calumniam immerito passus nemini pate
 „Vade igitur gaudens , eumque cum aliis
 „gnatibus securus adora .

*Joseph a
 fratribus
 Et Patre
 agnitus.*

5. „Inter hæc autem impletis jam se
 „annis fertilitatis invaluit fames in uni
 „terra Chanaan, *Gen. 42.* & filii Jacob de
 „derunt in Ægyptum ; ut alimenta sibi
 „pararent , quò cum pervenissent , accessi
 „ad Joseph , non autem agnoscebant eum
 „vero cognovit illos , & dixit quasi fren
 „hi decem viri exploratores sunt , quare
 „prehendite illos . Quod audientes co
 „muerunt dicentes , absit hoc a nobis , o
 „filii sumus dilecti unius Patris justis viri :
 „decim eramus , unus pulcherrimus &
 „tissimus patri suo a fera pessima interer
 „est , alius cum patre nostro est . Responde
 „illis Joseph cum iracundia : quandoqu

„ego Deum timeo , hoc vobis indulgeo , su-
„mite igitur escas . & celeriter ad patrem ve-
„strum pergite , & fratrem vestrum juniorem huc
„ad me adducite. Quæ cum patri suo renun-
„tiarent , ille contristatus est valde dicens :
„moriar potius , quam Benjamin ex meo tol-
„latis sinu. Fame autem rursus urgente tan-
„dem dixit : pergite cum fratre vestro , cum-
„que in Ægyptum pervenissent , Josephi viso
„fratre suo Benjamin commota sunt viscera ,
„& ingressus in cubiculum suum copiosas pro-
„fudit lachrymas , deinde lota facie egressus
„est hilaris , omnesque pariter in domum
„suam introduci jubet , & facit illos accum-
„bere , singulos nominatim appellans & per
„ordinem nativitatis constituens , utebaturque
„pro quolibet quadam divinationis forma in
„Scypho , quem tenebat : Scyphus autem hic
„poculum erat argenteum , quod manu tenens
„& in lævam transferens dexteræ manus di-
„gito pulsabat : quo facto Scyphus magnum
„sonum edebat. Semel itaque pulsans ait :
„horum omnium primus Ruben est , ipse pri-
„mus in honore discumbat , sicque omnes ac-
„cumbere jussit , nomine suo secundum nativi-
„tatem eorum vocans. Benjamin vero por-
„tionem decuplo majorem quam alii tradidit.
„Tuncque jussit dispensatori suo , ut frumen-
„tum daret sine pretio , & in marsupio Benjamin
„clam Scyphum deponeret : cumque non
„longe a civitate discessissent , eos insecutus
„dispensator furti eos Scyphi coarguens in
„sacco Benjamin eum invenit , quare in civi-
„tatem reducti , tandem a Josepho se fratribus
„suis

„suis manifestante ad patrem suum remissi sunt,
 „qui surgens cum tota domo festinus & gau-
 „dens descendit in Ægyptum ad Joseph filium
 „suum. Ut vero audivit Joseph, advenisse pa-
 „trem suum Jacob, processit extra civitatem
 „una cum magnatibus Pharaonis : cumque
 „conspexit Jacob filium suum Joseph, cecidit
 „super collum ejus dicens : Jam nunc lætus
 „moriar, ex quo faciem tuam intuitus sum
 „dulcissime fili, adhuc enim tu vere vivis. Et
 „glorificarunt ambo Deum. Quare & nos
 „super hisce omnibus gloriam referamus Patri,
 „& Filio, & Spiritui Sancto, nunc & semper,
 „& in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

In S. Daniele Prophetam, & in S. S.
tres pueros, & in eos, qui dicunt, quia tem-
pora mala sunt, ideo salvari
nequimus.

*Platas
 trium
 puerorum
 in adver-*
sis.

1. „Agite jam contemplemur Danielis Pro-
 „phetæ & Sanctorum trium puerorum
 „gesta, qualis hi sancti extiterint in diebus
 „illis, quando tradidit Dominus civitatem
 „Hierusalem propter peccata populi in ma-
 „nus Nabuchodonosor regis Babylonis *Dan. 1.*
 „*sq.* Attenderunt autem sibi ab ineunte
 „ætate, unde in tam variis periculis probi
 „sunt reperti: cujusmodi enim non exantlarunt
 „labores in illa captivitate, nam primum qui-
 „dem spectantes electum populum ab Assyriis
 „cru-

„crudeliter divexari, cernentesque sanctam
 „civitatem ab iniquis vastatam, & Dei templum
 „igne combustum, & vasa sancta in idolorum
 „templis reposita: prophetasque vinculis con-
 „strictos, non tamen ob hæc cor eorum con-
 „versum est retrorsum, nec sunt oblocuti
 „Deo, neque vacillarunt, sicut quidam
 „4. Reg. 6. ait: *Ecce hoc malum a Domino est,*
 „*quid amplius expectabo a Domino!* Postea adhuc
 „captivi ducti famem tolerare coguntur, eo
 „quod ab illicitis se pollui nollent.

2. „Sub hæc in Babylonem ducti aliud eos *Trium*
 „certamen manet. Fit electio selectissimorum *puerorum*
 „puerorum, inter quos connumerati sunt Da- *abstin-*
 „niel, Ananias, Azarias & Misael, quibus rex *tia a cibis*
 „per singulos dies constituit annonam de cibis *illicitis.*
 „suis, & de vino unde ipse bibebat, sicque
 „eos enutriebat annis tribus, ut eos compel-
 „leret vesci cibis illicitis, & partim timore
 „partim temporis diuturnitate prosterneret
 „amatores divini cultus. Verum hi neque in
 „illo virilem suum animum deposuerunt, neque
 „patriam legem erubuerunt, rogantes clancu-
 „lum eunuchorum præfectum, ut ipsis legu-
 „mina dentur ad vescendum, ne polluantur de
 „mensa regis, non timentes periculum, quod
 „sibi, nisi paruissent, imminerebat. Dominus
 „vero disposuit Amelsad sive Malasar princi-
 „pem eunuchorum, ut daret eis sicut postu-
 „laverant, & Deo dante comperti sunt & illu-
 „striores exteriori corporis forma, & in omni
 „disciplina & sapientia magis instructi præ om-
 „nibus pueris qui vescebantur cibo regio.

„Quodsi meticulosi animo fuissent, dixi
 „regia nos constringit necessitas, com-
 „tiones nobis mortis intentantur, quid
 „per inobedientiam tormenta comparari
 „Deo sic visum est, qui nobis contra
 „agentibus propter necessitatem ignoscet
 „rum nihil horum apud se cogitarunt
 „servi, neque etiam quod tantopere
 „leguminum appeterent, hanc sibi deleg-
 „diætam, sed quod pro veritate cert-
 „subirent. Tu igitur discerne mihi gl-
 „illorum, qui regio cibo ac pretioso
 „satiati sunt, & pro veritate laborare n-
 „runt, ab his, qui delicias vitæ hujus
 „propulsarunt, & labores pro veritate
 „runt, quibuscum partem dignetur l-
 „nobis Dominus una cum omnibus s-
 „suis. Amen.

S E R M O

*In Jonam Prophetam, & de Pœnite-
 Ninivitarum.*

*Ninivita-
 rum pœ-
 nitentia
 Jona
 prædi-
 cante.*

I. „Jonas Hebræus ex mari reversus
 „incircumcisos prædicat in Ninive
 „tate superba: *Jon. i. sqq.* quam qu-
 „ingressus formidabilis sua voce attonitan-
 „didit. Concussum est mare per orati-
 „ejus, & terra prædicatione ejus conste-
 „est. In ventre ceti ingentis orabat; sim-
 „& Ninivitæ in civitate magna. Oratio J-
 „ex ventre ceti liberavit, & deprecatio

a ruina præservavit. Fugit Jonas a facie , & Ninive a lætitia , conclusitque duos in judicium tamquam quosdam debitorum , & protulerunt ei ambo pœnitentiam , partes ambæ liberarentur. Jonas pœnitentiam faciens revertitur ex mari , ut civem demersam reduceret : fregit sua vocem regum , qui audientes humiliati sunt , vestibusque coronis faccis induti sunt : audiverunt seniores , & sua capita cinere contulerunt , audierunt divites , & thesauros suos peribilibus aperuerunt : audierunt creditores , ynographas suas sciderunt : audierunt debitorum , & cogitabant justum esse , ut debitorum darent : omnes animas suas lucrari conabantur. Voces Jonæ audientes fures ablata minis restituerunt , & spoliati eis remittunt : audientes homicidæ confitebantur se jura timorem despexisse. Audierunt iudices , condonarunt : audierunt peccatores , & suas actiones confitebantur : audierunt servi , amplius suis dominis honorem detulerunt , & ad vocem Jonæ opulentæ ac superbæ ninivæ elationem suam ac fastum in sacco niliabant.

„At nostra pœnitentia si cum illa Ninivitarum comparetur , umbra est meridiana. Ninivitæ eleemosynas contribuerunt , nos eis injuria afficimus , illi servos cum homine libertate donabant ; vos liberos nolite servitutem redigere. Misit Jonam divina sententia non ut illam civitatem subverteret , sed curaret. Medicus erat , qui morbos cu-

„ratu-

„raturus advenerat, nudatumque ensem
 „infirmis exhibuit, qui sanabat labor
 „morbis concupiscentiæ, singulique timo
 „nabantur: cessabant regum obsonia &
 „tuosa principum prandia, res ludicræ
 „bebantur, & luxuriosi oculi ne muliere
 „ive intuerentur; fures iustitiam cole
 „unusquisque proximum ad preces & c
 „siones hortabatur, & patres illachrym
 „suis tamen dicebant filiis, nolite tin
 „sed potius valde confidite, Dominus
 „benignus est, & misericors, & nullo
 „suam vult delere imaginem, sed per n
 „ad pœnitentiam vos invitat, quippe qu
 „tris instar castigat, & rursus miseretur;
 „gam suam attollit, ut terreat, & in o
 „contineat, corripit, & non occidit, imo
 „tius convertit.

*Rex ad
 pœniten-
 tiam hor-
 tatur.*

3. „Hæc porro Ninivitæ ad suos loqu
 „filios consolabantur eos, & pœnitentia
 „phetas eos effecerat, & licet consolatio
 „acciperent, fletibus tamen indulgel
 „Egressus est rex, & seipsum populo o
 „debat, consternataque est civitas cer
 „eum sacco amictum, ploravit item rex
 „per civitatem aspiciens eam sacco amict
 „& quis poterat non lachrymari ipsum re
 „flentem aspiciens, ac monentem: metua
 „Dei iustum iudicium & honorem ipsius n
 „ricordiæ duplicatum deferamus: quod si
 „catum fuerit iudicium: multitudo miser
 „num ipsius nobiscum erit, nam inter n
 „ricordiam & iustitiam nostra pœnitentia

„

iaquam infructuosa remanebit. Nolite decipere Jonam, medicus veritatis ad ægrotum ingrediens veritatem prædicat, non pertimescit ad regem properare, & ei suos orbos aperire, & ipsi austeritatis pharum propinare. Quis ergo mendacem eum pellet, qui iram prædicat? si mendax est, etiam verbis adulatorem agere deberet. sperat quoscunque medicos, neque tantum quidem panis vult a nobis porrectum comedere: si justus cum sit Jonas jejunat, imitemur & nos jejunare, quoniam peccavimus: si sanctus cum sit, rogat & observat, etiam nobis faggos substernamus.

4. „Surgens, itaque rex festinanter vestem *Ninive* am abjecit purpuream, ac sacco se vestivit, *salvatur*. alii etiam faggos gestarunt, & cum eo gebant; & rex emisit concionatores, qui omnesque prædicarent, ut unanimiter poenitentiam agerent, & omnes cum jumentis jejunarent. Videbat ista Jonas, & vehementer stupuit, cæpitque admirari alienigenarum virtutes: videbat bona Ninivitarum opera & virtutes, & illachrymans lugebat super Abrahamæ semen, in fide justificatum, & super semencolam, quod fornicatum erat a Domino: cercebat incircumcisos corda scindentes, & circumcisos in duritia cordis perseverantes. agnoscebat rex Ninivitarum prædicationem & ob eorum evenisse peccata, præscidit usum, & mala depulit. At Jonas tamquam dextera pœnas sibi pendi poscebat, & jejunium suis peccata condonabat. Jonas jejunat,
„me-

„metuens , ne forte jejunii beneficio salven-
 „tur, ipseque mendax reddatur : sententiam
 „Jonæ poenitentia irritam reddidit , & ut sa-
 „pientes cognoverunt Deum benignum & mi-
 „sericordem esse , videbant prophetam durum
 „& relicto eo ad misericordem Deum confuge-
 „runt : Jonas spem eorum comminationibus
 „præcidebat , quam tamen jejunium augebat,
 „ac vitam promittebat ; vir autem qui paulo
 „ante austerum se illis ostenderat , illorum
 „poenitentia & magna humilitate exhilaratus
 „est : & cum Divina gratia eorum poenitentiam
 „cerneret , misericordiæ affectu tacta est , &
 „vitæ rorem super eos effudit , non enim vult
 „mortem peccatorum sed poenitentiam & salu-
 „tem amator hominum benignissimus Pater
 „cum Filio & Spiritu Sancto.

*Ninive
 salvatur.*

5. „Impleto igitur die consistebant pariter
 „in gradu mortis , arbitrabantur vesperi civi-
 „tatem ruituram , supervenit vespera , & plane
 „nihil civitas passa est. Existimabant se noctu
 „perituros , advenit nox , & non interierunt,
 „& qua hora putabant , se non esse superstites,
 „eadem completum est gaudium , Deum glo-
 „rificabant , qui ipsorum misertus est. Jonas
 „autem videns se mendacem videri Ninivitis
 „salvatis vehementer contristatus est , quem
 „ipsi obtestari cœperunt , sic illum alloquen-
 „tes : noli contristari o Jona sed gaude , quia
 „novam vitam agimus , per te enim univer-
 „sorum Deum agnovimus : non es mentitus ,
 „ne timeas , subversa enim est nostra malitia ,
 „& exaltata est fides in manu tua. Tota homi-
 „num

num multitudo tibi benefactori suo gratias agit, quia cum civitate non ad interitum, sed ad Dei cognitionem negotiatus es.

6. „Hæc & his plura cum eo loquebantur. *Deus Jo-*
Extra civitatem residebat Jonas, & Ninivitæ nam ar-
 audiebant, quo pacto Jonas cum Deo ageret, *guit.*
 quod eum mendacem effecerit. At S. Spiritus
 ex ore suo condemnabat eum: si tu inquit
 ,partis cucurbitæ in qua non laborasti, quanto
 ,magis parcam Ninive civitati meæ. Super vili
 ,cucurbita commiserationis affectum ostendis,
 ,& in civitatem severissimum te exhibes? Hæc
 ,cuncta Ninivitæ audientes gloriam dederunt
 ,Deo, quod pro ipsis ipsemet causam ageret,
 ,& præter voluntatem Jonas victoriam attri-
 ,buebat ei, cum quo disceptabat, ac iure ju-
 ,stum ipsum censebat judicem. Gavissus est uni-
 ,versus populus, dum Jonam a Deo superatum
 ,cerneret, cognoscentesque quo pacto eum
 ,consolaretur Deus, studuerunt majorem illi
 ,deferre honorem, quare & eum inter ulnas
 suas rapuerunt, & instar regis cum gloria
 ingressus est civitatem.

7. „Quando vero Jonas finibus appropin- *Ninivæ*
 ,quavit Hierusalem, commonebat, qui cum *Jerosoly-*
 ipso venerant, ut in Niniven redirent, vere- *man vi-*
 batur enim, ne forte illuc ingressi gentilita- *dere cu-*
 tem cernerent & impietatem, & qui jam resi- *piunt.*
 puerant & colebant Deum, iterum ex ipsis
 discerent, idolis sacrificare, & vulnus ab eo
 sanatum renovaretur. Reversi igitur sunt
 Ninivitæ in patriam suam glorificantes Deum,
 „&

„& primum quidem, qui poenitentiam egerunt,
 „per prædicationem Jonæ salvati sunt, at po-
 „stea qui venerunt, & pejora primis effecerunt,
 „simul funditus perierunt. Quare & nos Deum
 „laudibus celebremus, qui nobis per Ninivitis
 „figuram & arrhabonem præbuit, nam sicut
 „eos liberavit per Jonam, ita & gentes per
 „unigenitum Filium suum salvat, deletque
 „populum sicut infructuosam impediens
 „gentes, ne fructibus poenitentiae salventur in
 „Christo Jesu Domino nostro, cui est gloria
 „& potentia & imperium in infinita sæcula
 „sæculorum. Amen.

S E R M O

*In sanctum Heliam Prophetam, & in
 viduam Sareptanam.*

*Elias plu-
 vias pro-
 hibet.*

1. „Exponere vobis volo fratres narrationem
 „sancti Helix prophetæ, qui zelum
 „ardoris semper ostendit, dum studeret cun-
 „tos ad unum solum Deum adorandum per-
 „ducere. Quare ut cognovit populum idola
 „adorantem zelo repletus aspectu sursum sub-
 „lato, verbo cælum penetravit, ligavit, nubi-
 „laque conclusit, ne plueret. Concluso autem
 „cælo & nubibus obsignatis omnia a facie
 „terræ arefacta sunt, vitis exaruit, frumen-
 „tum non germinavit, omnis arbor fructifera,
 „& terra omnis non dedit fructus suos, & non
 „solum homines moriebantur, sed etiam ju-
 „menta & volatilia, & qui opibus abundabant,
 „fame ac siti peribant. 3. Reg. 17.

2. „Porro

2. „Porro ad viduam remittitur Elias pau- *Vidua*
 „perem, ut pro necessariis ipsam interpellaret. *Sarepta-*
 „Adventante autem eo vidit viduam parva ligna *na ab Elia*
 „colligentem, quam Elias ita interpellavit: *adjuta.*
 „cape mihi modicum aquæ, ut bibam: cui
 „illa: quo pacto aquam a me requiris, quam
 „lingua tua cohibuisti, & adhuc detines?
 „unde ergo aquam tibi dabo? at ille statim
 „misericordia motus est, vidua vero cum rece-
 „deret, ut proferret, dixit ad illam Helias:
 „cape jam etiam buccellam panis in manu tua,
 „ut comedam: quæ respondit; non est mihi
 „subcinericius panis, nisi quantum pugillus
 „capere potest farinæ in hydria mea, & paul-
 „lulum similiter olei in lecytho. Quibus audi-
 „tis Elias & fame pressus ad viduam dixit:
 „Mihi primum fac subcinericium, tibi autem
 „& filio tuo postea: hæc quippe dicit Domi-
 „nus, hydria farinæ non deficiet, neque oleum
 „in campface, donec det Dominus pluviam
 „super terram. Quasi autem præter volunta-
 „tem scribebat Elias solutionem vinculorum
 „coeli, nam & famis afflictio ad hoc illum
 „impulit: Vidua autem cognoscens Prophetam
 „esse Heliam, credidit eventu omnia compro-
 „banda, quæ vir justus ad ipsam dixerat.

3. „Cæterum Helias in pristina severitate *Helias*
 „permanfit, immisitque Deus mortem filio *puerum*
 „viduæ, volens sic Heliam allicere ad solu- *refusci-*
 „tionem vinculorum. Vidua vero quando *tat.*
 „vidit mortem filii sui, illachrymabatur ad
 „pedes Eliæ, quam cum audiret animo contri-
 „stus ad orationem festinavit, dicens: solve
 „*Schram Analysis Tom. XI.* Q q „Do-

„Domine vincula mortis ex filio viduæ & re-
 „suscita eum. Deus autem misericors ad ip-
 „sum : solve tu coelum , quod lingua tua li-
 „gasti , & tunc verbo vincula mortis solvam.
 „Tunc ait Helias ad Dominum suum : redde
 „vitam puero , & coelum solve , solumque a
 „lamentationibus viduæ me libera. Vitæ autem
 „restitutum jam puerum accipiens Helias tra-
 „didit eum matri suæ : vidua vero suum susci-
 „piens Filium magno cum gaudio ait ad He-
 „liam : nunc cognovi , vere te hominem esse
 „Dei. Et Deus ait ad Heliam : Vade & dic
 „Achab , me pluviam concedere terræ. Ve-
 „niens autem ad Achab Helias dixit ei , quod
 „Dominus pluviam daturus esset super terram :
 „& congregans omnem populum Israel jugula-
 „vit sacerdotes sacrificantes Baal. Cum vero
 „omnes jam convertisset ad credendum in
 „Deum vivum , assumptus est Helias in curra
 „igneo in magna commotione quasi in coelum
 „demissa melote supra Elisæum. Deo nostro
 „sit laus , honor & gloria in sempiterna sæcula
 „sæculorum. Amen.

S E R M O

In Margaritam pretiosam.

*Margari-
ta para-
bola.* 1. „Parabolam cujusdam divitis nobis Evan-
 „gelium enarravit , dicens : Dives qui-
 „dam thesaurum absconditum in agro sciens
 „vendidit omnia quæ habebat , & emit agrum
 „illum *Matth.* 13. Aliusque ob margaritam pre-
 „tiosam idem faciebat , sed duo ista unum sunt.
 „Margarita igitur pretiosa e mari est , & ma-
 „gnae

„guæ æstimationis , & inventu difficilis , non
 „tamen cibum vel potum præbet , sed glo-
 „riam & claritatem nominis : multæ pecuniæ
 „gravitatem efficiunt , at illa eam sublevat ;
 „facile absconditur , sed difficile invenitur.
 „Sic quoque est de cœlesti regno , sic etiam de
 „Divino verbo , quod magnam vim continet :
 „non proponitur ad mâducandum , nec pau-
 „peribus ejus usus est , sed eorum , qui in
 „scientia divites evaserunt : illius est percep-
 „tio : nam Evangelium per varios gradus ad
 „Deum deducit , nec tamen ideo Deus mu-
 „tabilis est , licet humanam naturam assu-
 „merit.

2. „Dicunt quidem hæretici : absque cor- *Christus*
 „porum conjunctione nequit esse homo , & si *verus*
 „quidem Christus natus esset ut Adam , habe- *homo.*
 „ret hypostasim hominis ; cum autem ex vir-
 „gine sit natus sine congressu viri , figuram
 „solum hominis assumpsit. Sed habeo qui vo-
 „bis pro me respondeat. Ediffere , quomodo
 „nata sit margarita ? Conchæ loquantur gene-
 „rationem margaritæ , & ejus conceptionem.
 „Margarita lapis est ex carnibus muricis ge-
 „nitus , quoniam ex conchyliis prodit. Quis
 „ergo non credat , etiam Deum ex corpore
 „hominem esse generatum ? illam non concha-
 „rum conjunctio format , sed fulguris & aquæ
 „commixtio. Sic & Christus in Virgine con-
 „ceptus est citra aliquam voluptatem , dum
 „Spiritus Sanctus ex ejus massa assumptionem
 „Deo constituit , formavitque. Margarita ne-
 „que ut murex generatur , neque ut Spiritus
 „in figura procedit. Et Christus non permi-
 „tus

„stus cum divinitate, neque purus est
 „nec in figura spiritali factus est. Mar
 „in hypostasi generatur, & alium per se
 „dem non generat, Christus quoque n
 „alius, nisi qui ex Patre ab æterno g
 „est, & ex Maria Virgine in tempore n
 „non figuram duntaxat dictus lapis habet
 „etiam substantiam, ita quoque filius I
 „hypostasi est natus. Duarum naturarum
 „ticeps est margarita, ut ostendat. Chr
 „Verbum Dei ex Maria Virgine natum
 „unicam particularem habuisse naturam
 „perfectam duplicem naturam, neque
 „in una sola natura Deus super terran
 „visus, neque in altera sola homo in c
 „ascendit, verum perfectus ex perfecto. I
 „ex hominē, Deus ex Deo, ex Virgine Chr

*Inteme-
rata B.
Maria
virgini-
tas.*

3. „Considera ulterius abjectæ carnis r
 „sterium in margarita, & credas, rever
 „muliere natum esse Christum. Mure
 „obolo dignus lapidem multis auri tal
 „pretiosorem parit: Sic & Maria De
 „cui nulla comparari potest natura, ge
 „Non affligitur dolore ostreum, dum
 „garitam concipit, sed solum aliquid
 „accessisse sentit: & Maria citra omnem
 „cupiscentiam Christum concepit, sen
 „solum accedentem hypostasim. Murex
 „dem sine dolore parit: & virgo sine la
 „genuit. O magna mysteria! Virgo fact
 „mater, & natura fons. Quomodo ergo
 „ram tantum suscepit, qui & naturam &
 „sentiam, & tempus generationis participa
 „Aq

„Agnovit Mariam matrem impertita per eam
 „humanitate divinitati. Filius erat ejus, quia
 „naturam in assumptionem impertivit. Si fi-
 „guram tantum Verbum assumpsisset, quid
 „natura fuisset opus, si velut per canalem de-
 „cendit, cur conceptione indiguit? cur non
 „illico terræ cælitus apparuit? Supervacanea
 „Maria fuit, si Christus in figura venit; illu-
 „deret etiam Deus, generationem hominibus
 „apparentem duntaxat ostendens. Præterea si
 „figuram habebat verbum & vestimentis in-
 „dutum erat, ostendite vestium incremen-
 „tum, & amictum in eo crescentem, reful-
 „gentem, & non veterascentem: Et si Chri-
 „stus in figura ex infante usque ad conditio-
 „nem perfecti viri adolevit, quomodo aug-
 „mentum conceptionem, & conceptio incre-
 „mentum testatur. Quid etiam opus fuisset
 „conceptione muliebri, cum materia aerea
 „non ab hominibus procedat.

4. „Cogor autem inhærere sermoni, ut im- *Maria*
 „piis ostendam hæreticis, Christum vere na- *sine dolore*
 „tum esse. Nos quemadmodum concipimur, *parit.*
 „sic generamur: Corruptitur matrix dum
 „concipit, dolet dum parit. At non sic Chri-
 „stus, qui sine dolore genitus est, quia sine
 „corruptione fuerat conceptus, in virgine
 „carnem accipiens non a carne, sed a Spiritu
 „Sancto. Quemadmodum igitur solus ex Vir-
 „gine natus est Christus, ita etiam Mariam in
 „partu virginem permanere conveniebat, ma-
 „tremque sine dolore fieri.

Unio duarum naturarum in Christo.

5. „Sed dicis : Deus ingenuus, De
 „visibilis est, caro vero invisibilis ; Que
 „ergo inter hæc contraria coadunati
 „cum hypostasi facta est? Verum habes mi
 „tum omnium horum explanatorem, nar
 „deitatem significat, & aqua assumpt
 „Ex aqua & igne margaritum prodit
 „Evangelium dicit, Spiritum S. super
 „in Virginem Luc. 1. ut virtutem ac
 „suscipiendi Deum, quia, ait, quod n
 „ex te sanctum, erit Filius Dei, Ex
 „quit, ut virginis naturam ostendere
 „tati ministrantem, assumptionemque in
 „ex ipsa Deo verbo conjunctam. Qu
 „quidem exemplaria supprimunt illa
 „ex te, ut hæresibus gratificentur, sed
 „tio verbi adhuc sententiam conservat
 „enim ; *ideo & quod nascetur* ; assum
 „nexum significans ; cæterum conceptio
 „ram arguit, & figuram rejicit, pe
 „quippe citius terræ apparere, nisi per
 „humanæ naturæ assumptionem ad he
 „accedere voluisset.

Emptor margaritæ quis.

6. „Confidera jam eum, qui omnia
 „ut margaritam emat ; cognosce di
 „quomodo cuncta vendat, ut agrum
 „ventum in eo thesaurum comparet : hi
 „coelestis est Pater, qui per Filium suu
 „nia emit humanæ conditionis frugifera
 „vero agrum propter thesaurum in eo
 „ditum. Hic autem ager corpus hun
 „est, thesaurus vero anima, quæ in e
 „si quidem propter animam, quam ac

„ginem & similitudinem suam fecit, vendidit
 „omnia, & ad comparandam possessionem
 „omisit Filium suum ad tyrannum, cui præbet
 „porcos Gerasenorum, emitque agrum cum
 „thesauro ac hominem ex dæmonis potestate
 „redemit. Coemit agrum in cruce Christus
 „pro pretio suum ipsius præbens sanguinem:
 „ager enim erat terra, & thesaurus qui in
 „ea latent Sancti. Accepit autem interim
 „possessionem, quæ conspiciebatur, & quando
 „voluit, accepit thesaurum, qui tegebatur.
 „Habet ergo potestatem vivorum in agro,
 „habet & mortuorum resurrectionem & do-
 „minium in thesauro.

7. „Dicunt Judæi, se non credere Deum *Incarna-*
 „cum hominibus conversatum esse ut homi *tio contra*
 „nem. Sed quid majus o Judæe, arca, an *Judaos*
 „homo? & in arca conclusum fuisse credis *probat.*
 „Deum, & super terram in humana ipsum
 „venisse natura non credis? nos, inquit,
 „non credimus eum, si Deus erat, crucifixum
 „fuisse. Sed cur in eo non es incredulus,
 „quod arca, quæ Deum continebat, ab alie-
 „nigenis capta sit? nam sicut illa Dagon de-
 „struxit, ita etiam in cruce Christus diabo-
 „lum profligavit, cognitionemque suæ divinae
 „potentiæ infidelibus præbuit. Non creditis,
 „Christum die tertia surrexisse? cur ergo
 „creditis, Jonam post tres dies salvum e ven-
 „tre ceti exiisse? non creditis, quod Virgo
 „Deum genuerit & hominem? cur ergo cre-
 „ditis templum illustre ex lapidibus in ipso
 „non dolatis factum, in cujus universa struc-
 „tura

„tura ferrum non est adhibitum. Non fero
 „Judæorum delirium atque superbiam, quia
 „demonstrationes tenent, & non credunt;
 „Non fero hæreticorum dementiam, quia gen-
 „tilibus potius fidem præbent, quam divinis
 „Scripturis, ego vero etiam mori pro fide
 „expeto, spes & fiducia mea Christus est;
 „Ipse est margarita, ego vero lutum; Ipse
 „thesaurus, ego autem cinis; Ipse est vita,
 „ego autem mors: Ipse est, qui ad profunda
 „maris descendit, margaritam per varia illius
 „pericula eruens. Ipse est, qui sæpe mul-
 „tumque in agro fodiebat, & in cruce labo-
 „rabat, ut thesaurum Sanctorum quasi in
 „sepulchro reconditum inde sibi ipse vindica-
 „ret. Adlaboremus porro etiam nos, ut par-
 „ticipes ipsius mercaturæ & negotiationis eva-
 „damus. Ipsi gloria in æterna sæcula sæcu-
 „lorum. Amen.

S E R M O

*Adversus eos, qui Filii Dei naturam
 curiose scrutari nituntur.*

*Scrutatio
 divina
 naturæ tes-
 meraria.*

I. „Rex cœlestis, Deus omnipotens, Filius
 „Unigenitus, dilectus Patris, qui vir-
 „tute Divina hominem ex limo terræ fluxit
 „immensæ suæ pietatis miserationibus victum
 „propter ipsum hominem descendit de cœlis,
 „ut curaret omnes variis morbis pressos:
 „cunctos enim perniciosi languoribus infece-
 „rat callidi inimici versutia, adeo ut nec Pro-
 „phetæ nec sacerdotes exitiale ipsum vulnus
 „sanare

„sanare valuerint; quæmòbrem Sanctus Unige-
„nitus Filius voluntate æterni Patris de cœlo
„descendit, & incarnatus in Sanctissimæ Vir-
„ginis utero, atque ex ea genitus voluntarie
„processit, ut cunctos morbos solo verbo sana-
„ret, cumque jam omnes a foetido vulnere
„suorum pute liberaffet, ipsi contra ægroti
„post beneficium curationis acceptum, cum
„medico gratias referre deberent, incompre-
„hensibilem medici naturam scrutari niteban-
„tur. O inutiles & reprobos stultorum & in-
„gratorum mortalium conatus! Audi, quæ
„ego impudentiæ dicturus sum. Si scrutari
„perrexeris essentiam medici, nullus impiæ
„curiositati tuæ aditus, nullus transitus, nul-
„lus exitus patebit. Pelagus immensum at-
„que infinitum est Unigeniti Filii divina na-
„tivitas, quam ergo temerarius es, si tam
„vastum hujus investigationis pelagus pene-
„trare te posse credas? & quemadmodum na-
„tura stipulæ vim ignis explorare tentans ab
„eo comburitur, ita & homo a divinæ perscru-
„tatione naturæ absumitur. Dic mihi o teme-
„rarie, quomodo in mente tua ipsum effin-
„gere ausis creaturæ totius conditorem, infi-
„nitum, gloriosum, admirabilem, ac formi-
„dabilem, a cujus aspectu omnis creatura ut
„cera a facie ignis liquefit? & tu eum com-
„prehendisse te arbitraris? Ebrius mihi vide-
„ris miser, qui teipsum, & vilem naturam
„tuam ignoras, & quo pacto ipse creatus sis
„plane te latet, qui ergo teipsum nescis, Do-
„minum majestatis gloriosum qua fronte scru-
„tari pertentas?

Magorum exemplum de non scrutanda Dei maiestate: 2. „Attende o infelix magos illos, qui longinquis partibus ad adorandam n^{ost}ram editi Regis infantiam advenerant, quoniam illi non regem in purpura jacentem invenerunt, neque diademate insignitum, sed in vilibus involutum pannis in praeliis reppererunt, & continuo apertis thesauris munera ei obtulerunt, aurum, thymum, myrrham. Ubi cerne mihi excellentissimam magorum fidem: offendunt in vili praelio regem coelestem reclinatum, nec tamen temerarius inquirere pergunt, nihil de ejus Maiestate dubitabant. nihil pannorum vili movebantur, neque geniti naturam cui scrutabantur. At tu miser cum ad dexteram Patris trahas Unigenitum Filium confidere, & cum ipso adorari, adhuc illum | scrutari audes?

3. „Angeli & Archangeli, Cherubim & Seraphim cum tremore adsunt pressis, & horrore deorsum obtutibus: homo vero, qui seipsum & mortis suae temere nescit. Dominum cunctorum creatorem, creator natus? Audi miser, pauca prius de creaturae ratione nobis explica. Explica figuram Cherubim & Seraphim, Gabrielis faciem, ignem Michaelis, haec omnia recense haec temerarie, si autem ista te superant haec agnoscere, neque inestimabilis Domini creaturas eloqui vales, ipsum Creatorem qua temeritate circumscribere conaris?

4. „Dices autem : invisibilis est natura con-
 1,ditionis angelicæ , apud superos morantur *visibilia non com-*
 2,Deitatis ministri. Sed dic saltem visibilia , *prehendi-*
 3,in quibus & ipse succumbes. Ignis sane no-
 4,bis in usum datus est , hunc igitur temere
 5,tibi ipsi in os injiciens carbonem ignitum in-
 6,trepidus comede , ut spectatoribus persuaa-
 7,deas , teipsius quoque Domini summi opificis
 8,naturam probe eloqui posse. At si nequiveris,
 9,faceffe temerarie , & teipsum desle , nam fide
 10,conditoris deserta in propriam perniciem ar-
 11,ma sumpstisti.

5. „Cæterum dic mihi rursus o infelix , si *Cæci su-*
 1,voluerit cæcus quispiam , qui numquam solis *mus in*
 2,radios aspexit , cum aliquo claris luminibus *scrutanda*
 3,prædito de sole isto visibili ejusque radiis *natura*
 4,loqui , contenderitque solem ipsum in sublimi *Dei.*
 5,coeli regione sine luce suum cursum peragere,
 6,quis ei fidem habere volet ? nonne potius
 7,decebat , ut cæcus de lumine audiens ab alio
 8,oculis prædito crederet , alias figuram solis
 9,secum in corde infinitis cogitationibus effin-
 10,git , cum formam veram insignire nequeat.
 11,Sic quoque nos cuncti , nisi sanctis credere
 12,voluerimus Prophetis & Apostolis de Unige-
 13,nito Patris Filio loquentibus , quod nimirum
 14,hominem Deus assumpsit , natusque est ex
 15,Maria Virgine , de Spiritu Sancto , cæco
 16,etiam peiores erimus. Sancti quippe illi Pro-
 17,phetæ & Apostoli conspexerunt illum , illi
 18,quidem in Spiritu Sancto , isti vero visione
 19,corporea : Nam alius quidem Filii ad homi-
 20,nes adventum prævidit , alius conceptum
 21,par-

partumque Virginis , ipsiusque nomen expressit , quod est Emmanuel *Iſai.* 7. Alius matris adhuc inclusus utero ipsum ad se venientem Spiritu S. afflatus agnovit *Luc.* 1. Apostoli quoque corporeis eum oculis contempserunt , certissimeque nobis tradiderunt , quæ sibi de vita & morte ejus vere explorata erant , quæ omnia Sancti Evangelistæ nobis veraciter in Scriptis reliquerunt , ita ut nulla prorsus ex eorum verbis enasci possit dubitatio , quibus nisi firmam fidem habere velimus , oculis fidei cæci invenimur.

*Christi
gesta
cre-
denda.*

6. „Porro absque fide scire nemo valet ea omnia , quæ de Domino Redemptore nostro conscripta sunt , quare & tu indubitanter credas , & ista curiose perscrutari caveas. Intuere Dominum oculis cordis tui , eumque tota fide amplectens , eum quocumque ierit sequere. Gaudeat anima tua cernens eum morbos curantem , dæmones expellentem , aquam in vinum convertentem , maximam turbam in deserto pascentem. Quin & diligenter intuere , quomodo in manibus panem accipiens benedixit ac fregit in figuram immaculati corporis sui , calicemque in figuram pretiosi sanguinis sui (*scilicet quia species panis & vini figura sunt corporis & sanguinis Christi vere & realiter sub iis præsentis*) deditque discipulis suis , & esto tu quoque Sacramento- rum ejus particeps. Deinde Caiphæ atrium cum Domino tuo ingredi , ut contumelias , quas pro te passus est , conspicias. Sequere ulterius eum , & ad crucis locum adiste , tam-

„tamquam fidelis servus Domino tuo : intueſe
 „quo pacto ex ipſius latere ſanguis manavit
 „& aqua in redemptionem animæ tuæ . ac ſe-
 „dulo quoque attende , ubinam illum de cruce
 „depoſitum recondunt ; primoque mane ad
 „ejus ſepulchrum perge , ac revolutum lapi-
 „dem cerne , & audi , quid angeli dicant mu-
 „lieribus , ſurrexit Dominus vere .

7. „Quodſi igitur hæc omnia fidei oculis *Veritas*
 „clare perſpexeris , pure quoque & ſincere *corporis*
 „Dei agnum contemplaberis , qui pro nobis *Chriſti in*
 „occifus ac immolatus eſt , donavitque nobis *Euchari-*
 „corpus ſuum Sanctum , ut jugiter eo veſca-*ſtia.*
 „mur , ſitque ipſius nobis participatio in re-
 „miſſionem peccatorum . Hunc fidei oculum
 „qui poſſidet , manifeſte ac lucide intuetur
 „Dominum , & pleniffima fide Sanctiſſimum
 „Agni immaculati Unigeniti Filii cœleſtis Pa-
 „tris corpus manducat ac ſanguinem bibit ,
 „haud quaquam curioſe divinam fidem per-
 „ſcrutans , nam fides Dei eſt , quæ in nobis
 „operatur , non curioſitas . Eſto itaque fide-
 „lis atque innocens , participa immaculatum
 „corpus & ſanguinem Domini tui fide plenif-
 „ſima , certus , quod agnum ipſum integre
 „comedas . Ingens certe miraculum eſt , quod
 „Abraham patriarcha cœleſtibus angelis ter-
 „renos cibos appoſuit , & illi comederunt :
 „ſed hoc proſecto omnem excedit admiratio-
 „nem , omnem mentem , omnemque ſermo-
 „nem , quod nobis fecit Unigenitus Filius
 „Chriſtus Salvator noſter . Ignem quippe &
 „Spiritus manducandum atque bibendum
 „præ-

„præstitit nobis carne vestitis, corpus vili-
 „licet suum & sanguinem. Ego sane fratres
 „cum Christi Sacramenta intellectu meo non
 „percipiam, ad ulteriora progredi non audeo,
 „neque arcana illa sacratissimæque mysteria
 „rursus attingere, sed temerarius ero, &
 „cum aere irritis conatibus luctans, illa enim
 „sancta & tremenda mysteria cunctas ingenii
 „mei vires superant: potius igitur glorificabo
 „Deum & Patrem, quod per Unigenitum
 „Filium suum me indignum peccatorem corde
 „simplici in se credentem salvare dignatus
 „est, quippe semper illicitas ejusmodi curio-
 „sitates odi & detestatus sum. Mortalis ego
 „sum & terrenus ex terra effectus per gra-
 „tiam, agnosco lubens vilitatem conditionis
 „meæ, & Creatorem meum nullatenus scrip-
 „tari volo, terribilis est enim, & natura
 „prorsus incomprehensibilis: quare benedicam
 „& adorabo excellentissimam gloriam ipsius
 „in infinita sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

*In Transfigurationem Domini & Dei
 Salvatoris nostri Jesu Christi.*

*Transfi-
 gurationis
 causa.*

1. „Ex agro procedit messis cum lætitia, &
 „ex vinea fructus esculenti & delicati,
 „& ex Scriptura doctrina vivifica & salutaria.
 „Accedamus igitur ad agrum hunc & vivificemur
 „sulcis ejus perfruamur, ex eoque spicas vite
 „metamus, verba nimirum Domini nostri Jesu
 „Christi, qui ad suos dixit discipulos: *fructus*

quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in gloria sua Matth. 16. Et post dies sex assumptus est Jesus Petrum, & Jacobum & Joannem fratrem ejus in montem excelsum valde, & transfiguratus est ante eos Matth. 17. Viri quos dixit non gustaturos mortem donec videant figuram adventus ejus, sunt hi tres Apostoli, quos assumptos duxit in montem, & ostendit eis quo pacto venturus sit in die novissimo in gloria divinitatis, & corpore humanitatis suæ. Duxit autem ipsos in montem, ut eis demonstraret, quisnam iste sit Filius, & cujus: quando enim eos interrogavit dicens: quem dicunt homines esse filium hominis? dixerunt ei alii Eliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex Prophetis, ideo eos duxit in montem, ostenditque se non esse Heliam, sed Deum Heliae; neque Hieremiam, sed qui sanctificavit Hieremiam in utero matris; neque unum ex Prophetis, sed Prophetarum Dominum, qui miserat eos; & denuo ostendit illis, se coeli & terræ creatorem esse, seque vivorum & mortuorum Dominum, imperavit enim coelo, & Eliam deduxit; inivit terræ, & Moysen suscitavit, ipsosque in montem Sinai adduxit, ut eis ostenderet, se esse Filium Dei ante sæcula ex Patre genitum ac novissime ex Maria Virgine incarnatum, & sine semine ineffabiliter natum citra Virginitatis illius corruptionem.

2. „Adduxit rursus eos in montem secretum, ut divinitatis suæ gloriam ipsis ostenderet, *Divinitas in transfiguratione ostensa.*

„deret, seque redemptorem esse Israel decla-
 „raret, & non scandalizentur in ipso, dum
 „voluntarias ejus cernerent passionēs, quas
 „propter nos secundum humanam naturam
 „subiturus erat; agnoscebant enim eum ut ho-
 „minem, sed Deum esse ignorabant: indicavit
 „ergo ipsis in monte, se Dei esse Filium, &
 „Deum ipsum: sciebant eum esuriisse & reli-
 „qua, quæ divinæ ejus naturæ minime con-
 „veniebant, propterea duxit eos in montem,
 „ut Pater sua voce appellet eum Filium. Duxit
 „rursus in montem, ut ostenderet ipsum re-
 „gnum suum ante mortem suam & potentiam,
 „& gloriam suam ante ignominiam, ut quando
 „crucifixus fuerit a Judæis, cognoscant, non
 „fuisse ab eis crucifixum ob impotentiam, sed
 „quod ei sic ad mundi salutem placuisset.
 „Rursus in montem eos duxit, & gloriam di-
 „vinitatis suæ ipsis ante resurrectionem suam
 „ostendit, ut quando a mortuis resurrexerit,
 „sciant ipsum non accepisse quasi mercedem
 „laboris sui gloriam, sed eam ab æterno il-
 „lum habuisse cum Patre & Spiritu Sancto.

3. „Hanc igitur divinitatis suæ gloriam
 „demonstravit Apostolis suis in monte: adsp-
 „ciebant enim faciem ejus instar fulguris res-
 „centem, & vestimenta ejus alba sicut nivem,
 „quia ex toto corpore ejus gloria divinitatis
 „suæ scaturiebat, & ex omnibus membris suis
 „lux ejus refulgebat, neque tamen totam glo-
 „riæ suæ abyssum eis ostendit, sed quantum
 „pupillæ oculorum suorum capere poterant.

4. „Et

4. „Et apparuerunt ipsis Moyſes & Elias *Sermones* simul cum eo loquentes. Sermones autem *cum Jeſu* illorum tales erant : Gratias ei agebant , *in monte* , quod impleti eſſent ſui ſermones & verba omnium cum ipsis Prophetarum. Adorationem ei offerebant pro ſalute generis humani , cumque audiſſent vocem Patris Filio testimonium ferentis , per ipſam cognoverunt fuiſſe aſſumptam ab eo humanitatem ejus , & ſigillatum fuit trium testimonium in voce paterna Moyſe & Helia. Dixit autem Simon : *Domine bonum eſt , nos hic eſſe*. Sed quid dicis o Simon ? ſi hic permanſerimus , quis verba adimplebit Prophetarum ? chirographum Adæ , quis ſcindet , ejusque debitum quis perſolveth ? quo pacto Eccleſia ſuper te ædificabitur , & claves regni cœlorum quo pacto accipies ? ſi hic manſerimus ceſſabunt cuncta , quæ per prophetas dicta ſunt. Ait ruruſ : *faciamus hic tria tabernacula , tibi unum , & Moyſi unum , & Eliæ unum*. Simon miſſus eſt ad ædificandam in mundo eccleſiam , & facere vult in monte tria tabernacula , adhuc enim Chriſtum humano more attendebat , & cum Moyſe & Elia illum collocabat : protinuſ autem ei oſtendit , ſe tabernaculo ipſius opus non habere , ipſe enim erat , qui patribuſ ejus tabernaculum nubis fecerat in ſolitudine per quadraginta annos : *adhuc autem illiſ loquentibuſ ecce nubes lucida obumbravit eoſ*. Cerniſ Simon tabernaculum abſque labore , quod arcet æſtum , tenebris caret , ſed fulget , atque reſplendet.

*Confub-
stantiali-
tas & na-
tura divi-
nae & hu-
manae
unio in
Christo.*

5. „Admirantibus vero discipulis ecce vox,
„quæ a Patre prodiit, e nube audita est, di-
„cens : *Hic est Filius meus dilectus*, in quo mihi
„bene complacui, ipsum audite. Cum voce Patris
„reversus est Moyses in locum suum, & Elias
„in regionem suam, & Apostoli in faciem suam
„ceciderunt, & Jesus stetit solus, quoniam
„vox illa in ipso solo implebatur : & docuit
„illos Pater, impletam fuisse dispensationem
„Moyfis, & jam Filium ab eis audiendum
„esse, nam ille & omnes Prophetæ tamquam
„servi locuti sunt, quæ jussi erant, donec
„veniret Jesus, qui est Filius, non vernaculus,
„Dominus non servus, legislator, & Filius
„natura non adoptione, nam una natura est
„Patris & Filii cum Spiritu Sancto, una po-
„tentia, una essentia, unum regnum : unus
„quippe est Deus, qui in corpore visus est in
„mundo : gloria ejus divinam significavit na-
„turam, quæ est ex Patre, & corpus ejus
„humanam indicavit naturam, quæ est ex
„Maria, ambas naturas quæ unitæ sunt in una
„hypostasi sive persona immutabiliter & citra
„confusionem : Idem Unigenitus ex Patre, &
„ex Maria Unigenitus. Et qui confundit ejus
„naturas, peribit a vita ejus ; Qui negat,
„Mariam genuisse Deum, non aspiciet gloriam
„divinitatis ejus.

*Christus
verus
Deus &
homo.*

6. „Ipsæ testantur res & divinæ ejus vir-
„tutes docent, ipsum esse verum Deum, pas-
„sionesque ejus aperte demonstrant, ipsum
„verum esse hominem. Si enim non erat
„caro, quorsum Maria in medium producta
„est,

„est, & si non erat Deus, quemnam Gabriel
 „Dominum vocabat? si non erat caro, quis-
 „nam in præsepio recumbebat? si non erat
 „Deus, quemnam descendentes glorificabant
 „angeli? si non erat caro, Joseph quem cir-
 „cumcidit? & si non erat Deus, stella in cuius
 „honorem accurrebat? si non erat caro, Ma-
 „ria quem lactavit, Simeon in ulnis portavit,
 „Joseph in Ægyptum tulit? si non erat Deus,
 „cui munera magi offerebant, ad quem dixit
 „Simeon, dimitte me in pace, & illud: ex
 „Ægypto vocavi filium meum, quomodo im-
 „pletum est? si non erat caro, quomodo pas-
 „sus & crucifixus est? si non erat Deus. quo-
 „modo in cruce eo pendente sol obscuratus est,
 „terra tremuit, & reliqua in Evangelio recen-
 „sita? sane si non Deus & homo erat, falsa
 „est nostra salus, falsæ quoque Prophetarum
 „sunt voces, per quos tamen Spiritus Sanctus
 „locutus est. Quapropter & castus Joannes in
 „Evangeliiis nos edocuit dicens: In principio
 „erat Verbum, & Verbum erat apud Deum,
 „& Deus erat Verbum &c. Qui est ex Deo
 „Deus Verbum, & ex Patre Filius Unigeni-
 „tus, consubstantialis Patri. Hunc confiteor
 „perfectum esse Deum, & perfectum hominem,
 „qui in duabus naturis in una hypostasi sive
 „persona unitus cognoscitur indivisibiliter, in-
 „confuse & immutabiliter, carnem indutus
 „animatam, & animam ratione præditam, fac-
 „tus est per omnia iisdem quibus nos passioni-
 „bus obnoxius præter solum peccatum. Idem
 „terrenus & cœlestis, temporarius & æternus,
 „creatus & increatus, passibilis & impassibilis.

„Deus & homo , in utrisque perfectus , unus
 „habens duo & in duobus unus. Una persona
 „Patris , & una Persona Filii & una Persona
 „Spiritus Sancti. Una divinitas , una poten-
 „tia , unum regnum in tribus Personis seu
 „hypostasibus. Sic glorificamus Sanctam Uni-
 „tatem in Trinitate , & Sanctam Trinitatem
 „in Unitate. In quo Pater e cœlo clamavit:
 „Hic est Filius meus dilectus. Hæc suscepit
 „Sancta Dei Catholica Ecclesia : in ipsa Sancta
 „Trinitate baptizat in vitam æternam : Ipsam
 „sanctificat honoris æqualitate , ipsam confi-
 „tetur citra divisionem ac separationem , eam-
 „que adorat sine errore , proficitur & glorificat.
 „Ipsi in tribus Personis Unitati convenit gloria,
 „gratiarum actio , honor , potentia atque ma-
 „jestas Patri & Filio & Spiritui Sancto , nunc
 „& semper , & in sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O

De passione Salvatoris nostri Jesu Christi.

*Passio
Christi.*

I. „Hodie traditus est Dominus noster
 „in manus peccatorum , & quidem
 „propter nos impios est traditus : Quis non
 „admiretur : servis peccantibus traditur Domi-
 „nus , ut propria morte filios peccantes libe-
 „raret. Perditionis & tenebrarum filii exie-
 „runt in tenebris ad comprehendendum so-
 „lem , qui in momento cunctos exurere po-
 „tuisset. Cæterum Dominus sponte seipsum in
 „manus impiorum tradidit , ligantesque im-
 „maculatissimum Dominum scelerati illi illuse-
 „runt

erunt ei, qui nos a peccatorum vinculis ex-
solvit: texueruntque ei coronam ex spinis
propriis, quas vinea Judæorum fructificave-
rat, illudentesque ei regem salutabant; con-
spuerunt item in immaculatissimam faciem
ejus, ad cujus aspectum omnes Angelorum
ordines contremiscunt.

2. „Ecce iterum cor meum lachrymis oc- *Christus*
cupatur, dum mecum contemplor, quomodo *alapis*
& quanta lenitate Dominus contumelias, *caesus.*
sputa, verbera, & alapas a servis pertulerit.
„Adeste charissimi, & cognoscite miseratio-
num ejus magnitudinem & tolerantiam Do-
mini. Servum habuit inutilem in paradiso
voluptatis, qui ubi peccavit, traditus est
tortoribus: hunc autem animo deficientem
inter tormenta videns bonus Dominus mise-
ricordia in servum motus seipsum pro eo
flagellandum exhibuit: Creator etiam uni-
versorum tamquam aliquis ex reis sistitur ante
Caipham, ministrorumque unus ipsi impegit
alapam: servus sedebat, & Dominus stabat,
& qui iniquitatibus abundabat, sententiam
in infontem pronuntiabat. Contremuerunt
coeli, quando ille tenebrarum minister alapam
dedit Domino Majestatis: Dic serve nequam,
cur alapam optimo impingis Domino? om-
nes quidem servi dum libertate donantur,
alepam accipiunt, ut corruptibili libertate
fruantur, tu vero miser universorum libera-
torem alapis cædis, & per hoc servus servo-
rum in perpetuum effectus es, & æterno
damnatus supplicio in igne inextinguibili.

„Videte autem Christi regis nostri clementiam;
 „alapa a servo percussus cum omni mansue-
 „tudine respondit: indignatur servus, tolerat
 „Dominus. Quis igitur o Domine mansuetu-
 „dinem tuam enarrare poterit.

*Christus
 crucifi-
 scus.*

3. „Adeste rursus & discamus, quid elec-
 „tum semen Abrahæ egerit. Immaculatum
 „Dominum morti tradidit; Christus per manus
 „impiorum in ligno crucis per summam inju-
 „riam sublatus est, & propter nos impios
 „in mortem traditus. Siquis forte, ex inopi-
 „nato de morte charissimi sui amici nuntium
 „accipit, vel mortuum ante se videt, mox
 „ejus vultus immutatur: sic quoque sol luci-
 „dus contumeliam Domini pendentis in cruce
 „cernens contraxit serenitatis suæ radios:
 „Spiritus ipse Sanctus rupto mundissimo templi
 „velo in specie columbæ de templo exivit,
 „omnis creatura tremore perculsa est, quando
 „Salvator noster passus est; nos vero peccato-
 „res ridemus, passionem & contumelias Sal-
 „vatoris nostri audientes; singulis diebus de-
 „litias sectamur, omnemque curam in vestium
 „ornatu ponimus. Qui solus immortalis est,
 „propter te impium morti & contumeliis est
 „traditus, tu autem distracta mente hæc om-
 „nia excipis. Omnem gregem decet assidue
 „pastorem suum observare, & omni exerciti-
 „atione contendere, ut pastori suo placeat. Ne-
 „simus imitatores Judæorum velut populus
 „durus, incredulus, semperque beneficia Dei
 „repellens.

3. „Ad

4. „Adnitamur fratres , ne cum Judæis, *Passio*
 „qui Dominum Creatorem suum crucifixerunt, *Christi*
 „reperiamur participes : Timeamus semper *meditan-*
 „præ oculis passionem Salvatoris habentes, *da.*
 „ejusque cruciatus assidue meditemur , prop-
 „ter nos siquidem passus est impassibilis Do-
 „minus , propter nos crucifixus est qui solus
 „sine peccato erat. Quid nos ei pro hoc retri-
 „buemus ? attendamus nobis , & passionēs
 „ejus aspernari caveamus. Distillent tibi la-
 „chrymæ jugiter ex hac Domini passionis me-
 „ditatione , dulcescunt namque lachrymæ hu-
 „jusmodi illuminaturque anima passionēs
 „Christi assidue versans. Lachrymare per sin-
 „gulos dies gratias agens Domino pro tot tan-
 „tisque quæ tui gratia passus est , ut in die
 „adventus ejus sint tibi lachrymæ tuæ gloria
 „coram tremendo illo tribunali. Perfer tu quo-
 „que afflictiones memoria recolens , quæ tui
 „causa pertulit benignissimus Dominus. Perfer
 „tentationes gratias ex animo referens. Beatus
 „sane homo , qui ob oculos semper habet coele-
 „stem Dominum ac passionēs ejus , seque ipsum
 „crucifixit mundo cum universis concupiscen-
 „tiis ejus , rebusque terrenis , & factus est
 „imitator Domini sui. Contemplaris o homo
 „immaculatissimum Dominum in cruce sus-
 „pensum , audesque o impudens in delitiis ac
 „risu universum vitæ tempus in terris transi-
 „gere ? an nescis , quod de his omnibus ne-
 „gligentiis rationem a te exiget , qui pro te
 „crucifixus est Dominus ? nunc quidem hæc
 „negligis , sed veniet profecto dies illa ultio-
 „nis , ut sine fine lugeas , & præ doloribus
 R r 4 „excla-

„exclames, neque erit, qui animæ tuæ misereatur.

Precatio.

5. „Adoro te Domine, benedico ac laudo te pie; supplico tibi Sancte Christe, quod tu unigena, solus absque peccato pro me indignissimo peccatore in mortem crucis es traditus, ut a peccatorum vinculis animam peccatoris liberares. Et quid tibi pro his omnibus retribuam Domine? Gloria tibi, qui in utero Virginis incarnatus, natus, victus, flagellatus, consputus, illusus, crucifixus, sepultus es. Gloria tibi qui resurrexisti a mortuis, in cœlum assumptus es, ad dextram Patris sedes, & iterum venturus es in gloria Patris ad judicandam omnem animam, quæ te, ac sanctas passiones tuas aspernata est. In illa hora gratia tua obsecro abscondat me sub alis tuis, libereturque anima mea ab igne illo horribili, & fletu sempiterno, ut dicere possim gratias tibi agens: gloria tibi Domine, qui secundum multitudinem miserationum magnæ pietatis tuæ me peccatorem salvare dignatus es, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis per infinita sæcula sæculorum. Amen.

T H R E N I

Id est Lamentationes gloriosissimæ Virginis Mariæ super Passione Domini.

Planctus Virginis.

1. „Stans juxta crucem pura & immaculata, virgo, Salvatoremque in ea suspensum cernens dirissimas plagas perpendens,

„&

& clavos, querimonias, alapas, flagellaque
prospiciens magno cum planctu exclamabat
licens: Mi fili dulcissime, fili mi charissime,
quomodo crucem istam portas? Mi fili, &
ni Deus, quo pacto sputa clavos & lanceam
suffers? quomodo coronam spineam, vestem
purpuream, fel & acetum sustines? Quo-
modo in ligno pendes mortuus ac denuda-
tus, qui cælum nubibus tegis? quomodo si-
m tulisti, qui maria & aquas omnes creasti?
Quomodo innocens in medio flagitiosorum
& impiorum moreris? Quid fecisti, aut in
quo Hebræorum gentem fili mi offendere po-
uisti, & cur scelerati illi & ingrati, te in
ligno crucis suspenderunt, quorum claudos
& languentes plurimos sanasti, mortuos ad
vitam revocasti, paralyticum consolidasti,
cæcum a nativitate illuminasti, viduæ filiam
vitæ reddidisti. Arena quantumcunque nume-
rosa suam habet mensuram, at tua, mi fili
miracula omnem plane modum superant.
Lazarum a monumento suscitasti foetidum: at
tu quomodo jam occideris mi Fili dulcissime
idemque magnanime Deus?

2. „O Judæi impii Christique interfectores,
in Deum iniqui, & in Creatorem vestrum
ingrati. Numquid in eremo ipse vos manna
aluit? numquid per Moysen mare diremit,
& in terram promissionis vos traduxit? Ve-
rum tu popule nequam & abnegator Christi
pro beneficiis maleficia rependis, fel pro
manna, & pro aqua acetum reponens. Ubi
modo species & pulchritudo tua fili mi? &

„quomodo in cruce extinctus es fili mi
 „suum obscuravit lumen , & a se alius
 „est : lucida luna in tenebras versa est ,
 „scissæ sunt , & monumenta aperta , ipsi
 „templi velum in duas partes discissum
 „Creaturæ illæ suum agnoverunt Creatorem
 „& perversi Hebræi suas obturarunt aures
 „clausuruntque oculos , ne solem nun-
 „quid occidentem aspicerent.

3. „O Gabriel Archangele age
 „tuere causam. Ubi illud nunc Ave o A-
 „ve ubi Ave illud benedictum , quod ad
 „Christum ? ubi modo illa lætitia ac benedi-
 „ctio qua dixisti mihi : benedicta tu in muliere
 „Quorsum vero dolorem & victimam ,
 „dilectissimi Filii mei nomine acceptura
 „non patefecisti , dum magnum illud
 „gaudium , quod ab initio percepi , signifi-
 „cavi in continuis tribulationibus & gemitibus
 „semper immensam Judæorum invidiam
 „gratitudinem sustinui. O Simeon admi-
 „re ecce jam gladius , quo cor meum tra-
 „nsiit dum prædixisti : ecce vulnus mi fili &
 „meus. Mors tua cor meum subiit , di-
 „scussit mea viscera , pectus meum diru-
 „it , diu pertransiit. Tremendam tuam
 „mortem intueor , immeritam mortem tua-
 „m , non , nec succurrere queo. Miserere jam
 „me , latæ , orbata , dejectæ , ac derelictæ :
 „Mariæ o dulcissime , miserere pientissimæ
 „& me consolare. Respice mi fili lachrymas
 „meas , attende suspiria mea , & sol-
 „ve mihi præbe non enim prorsus habeo

vel caput reclinem, non alius mihi superest cognatus, qui animum mihi reddat, Tu mihi pater, frater, Filius, vita, spes, protectio, consolatio. Tu Dominus meus & Deus meus, tu creator & opifex meus. Plangite jam necum cunctæ discipulæ Domini, quæ doctores meos aspicitis. Tu mihi jam Crux sanctissima decumbe, ut dilectissimi Filii mei ac Dei mei plagas exosculer, & Filii mei corpus amplectar, & os suavissimum, oculosque & faciem, manusque & pedes deosculer. Decumbe crux veneranda decumbe. Eximia o Crux tua est gloria, magna tua gratia immensaue potentia. O lignum sanctum & benedictum, in quo Deus tuus atque Creator innocens instar latronis & nocentis expansus est.

4. „Mi fili, fili mi suavissime honoro illas tuas afflictiones: colo & adoro misericordiam & magnanimitatem tuam. Veneror lanceam, vulnus, arundinem, clavos, spongiam, alapas, irrisiones & opprobria, sed & acetum, sputa, colaphos & verbera, mi Fili dulcissime: sed quoniam cuncta illa creaturæ tuæ gratia perpeti placuit, ignominia tua mi fili gloria cunctis facta est, tuaque mors toti mundo vita evasit. Verum resurge quamprimum mi Fili & Deus, sicut prædixisti mihi, ut totus mundus salvus fiat. Mortem atque interitum tua morte protrivisti, ut gaudium majus mihi humili matri tuæ affulgeat, mecumque lætentur cuncti dilecti tui, erubescant autem & confundantur quicunque tui inimici.

Cultus instrumentorum passionis Christi.

5. „Sed

5. „Sed te jam nos o pura & immaculata,
 „benedicta Virgo magni Filii tui, universorum
 „que Dei mater inculpata, integra & sacro-
 „sanctissima desperantium atque reorum spes
 „collaudamus Tibi ut gratia plenissimæ bene-
 „dicimus, quæ Christum genuisti Deum &
 „hominem: omnes tibi procidimus, omnes te
 „invocamus. & auxilium imploramus. Eripe
 „nos o Virgo sancta & intemerata a quacun-
 „que necessitate ingruente, & a cunctis tenta-
 „tionibus diaboli: nostra conciliatrix & advo-
 „cata in hora mortis atque judicii esto, nosque
 „a futuro inextinguibili igne & tenebris exte-
 „rioribus libera, & Filii tui nos gloria dignare
 „o Virgo & mater dulcissima ac clementissima:
 „Tu siquidem unica apud Deum Christiano-
 „rum spes nostra es securissima & sanctissima,
 „cui honor & gloria in sempiterna sæcula sæ-
 „culorum. Amen.

S E R M O

*In pretiosam & vivificam Crucem Domini,
 & de iis, quæ post crucem revelanda sunt in fo-
 midabili illo secundo Adventu Domini
 nostri Jesu Christi.*

*Celebritas
 maxima
 fidelium.*

1. „Omnis celebritas D. N. Jesu Christi facta est
 „& redemptio & gloria nostra fidelium
 „lium est: exultationum autem gloria est
 „Crux. Porro celebritas celebritatum quando
 „Pascha nostrum pro nobis immolatus est Christus
 „stus, aut potius quando ex mortuis resurrexit in
 „Christus Agnus Dei, qui tollit peccata mundi
 „hæc

hæc enim est domina & regina dierum. Et reliquæ quidem dierum celebritates sanctæ sunt, & inter se gloria differunt, quoniam cunctæ fulgore divinitatis illustrantur, has vero celebrat omnis Christi fidelis, cui observatio mandatorum Dei curæ est, at peccatis contaminati omnis celebritatis expertes sunt.

2. „Celebritas bona & Deo grata est poenitentia cum lachrymis & a peccatis abstinentia, Dei cognitio & æternorum bonorum desiderium, & tunc in Domino peragitur, tunc ecclesia gloriatur & exultat. Celebritas Deo accepta est, ut fideles congregati sint in nomine Christi in charitate sine inimicitia. & injuriarum memoria, ubi pauperes & mendici curantur, ubi pupilli & orphanæ consolatione afficiuntur, ubi peregrini & hospites reficiuntur, ubi Deus in psalmis & hymnis canticisque spiritualibus honoratur. Sic ergo festivitates Dominicas honoremus, non panegyricæ, sed divinæ, non mundanæ, sed spiritaliter, non more gentilium, sed Christianorum, non vestibula ædium nostrarum coronemus, non choreas ducamus, non tibiis & citharis auditum effœminemus, non molibus vestibus induamur, non cingulis auro radiantibus cingamur, non commensationibus & ebrietatibus dediti simus: neque ob cibum & escam opus Dei dissolvas, aut insatiabilis ventris gratia circa culinam distractus injuriam divino ministerio inferas.

3. „Nos

*Crucis
usus &
encomia.*

3. „Nos ergo Christiano more festa Domi-
nica celebremus. Error idolorum destruc-
tus est, Crux dominatur, quam omnes ado-
rant gentes & populi, in qua cum S. Paulo
gloriamur: depingamus & insculpamus in
januis nostris, frontibus, oculis, ore ac
pectore, & in omnibus membris nostris vi-
vificum hoc signum, hac ornemur & arme-
mur invincibili Christianorum armatura, quæ
victrix est mortis, spes mundi, lux finium
orbis terræ, reseratrix paradisi, destructrix
hæresum, firmamentum orthodoxæ fidei,
magna salutarisque custodia, gloria perpetua
Ecclesiæ. Hanc Christiane armaturam sin-
gulis diebus ac noctibus circumferre omni-
in loco non omittas, nihil absque ea per-
gas, sed sive dormias sive expergiscaris,
sive operi insistas, sive comedas, sive bibas,
sive iter agas, sive quid aliud facias, omnia
membra vivifico hoc signo Crucis semper con-
signes & communias, & non accedent ad
te mala, nam signo hoc conspecto cuncta
adversariæ potestates perterrefactæ reco-
dunt; hoc idolorum errorem pessumdedit,
orbem terrarum sanctificavit, gentes in unam
ecclesiam, unam fidem, unum baptisma ex
omnibus orbis partibus collegit, & in cha-
ritate conjunxit. Crux spes Christianorum,
resurrectio mortuorum, claudorum baculus,
pauperum consolatio, frænum divitum,
superborum everasio, triumphus adversus
dæmones, juvenum pædagogus, inopum
abundantia, desperatorum spes, navigan-
tium gubernatio, fluctuantium portus, op-
pugnans

gnatorum murus, orphanorum ac pupilum pater, justorum consiliarius, afflictionum consolatio, infantium custos, virorum aut, senum corona, lumen eorum, qui tenebris sedent, Regum magnificentia, pauperum libertas, imperitorum sapientia, barbarorum philosophia, Prophetarum praedictio, Apostolorum congregatio, Martyrum gloriatio, Virginum pudicitia, Sacerdotum gaudium, Ecclesiae fundamentum, hominibus terrarum securitas, templorum idolon destructio, Judaeorum scandalum, imbecillorum fortitudo, aegrotorum medicina, leproforum purgatio, paralyticorum erectio, pauperum esurientium, fons sitientium, monachorum fiducia, nudorum tegumentum: haec est, quae in medio terrarum defixa in loco Galilaeae mox optimum vitae racemum germinavit: in hac exaltatus Christus Deus noster vitam duxit captivitatem, quae apud iniquos detinebatur. Hac crucis armatura mu-

Sancti Apostoli omnem inimici potentiam conculcarunt, cunctasque gentes ad Christum adorationem congregarunt. Hac sancti martyres audaciam tyrannorum superarunt: sancti bajulantes monachi abdicato saeculo in solitudinibus sibi mansiones delegerunt. Haec futuram quoque nobis vitam eternam conciliat: haec rursus in secundo adventu Domini prima in caelo apparebit.

„Sed quae post eam revelanda erunt, *Revelandi* modi sunt? excedunt sane ista omnem *da post* rationem, quis enim ista enarret? quis non *crucem*.

„con-

„contremiscat in illa hora, quando rex regum
 „descendet, singulis mercedem secundum
 „opera eorum redditurus. Hæc dum mente
 „revolvo, timore corripuntur omnia membra
 „mea, tam horrenda enim neque ab initio
 „contigerunt creaturæ, neque unquam acci-
 „dent: si enim aliquod fulgur vel tonitruum
 „tantum nobis horrorem incutiunt, quo pacto
 „tunc sustinebimus, quando tubæ vocem de
 „cælo audiemus, omnes mortuos excitantem?
 „Quo pacto sustinebimus, quando igneum vi-
 „derimus fluvium, terram omnem & omnia
 „quæ in ea sunt exurentem: tunc mare exsic-
 „cabitur, astra de cælo decident, sol deficiet,
 „luna vertetur in sanguinem, cælum ut liber
 „complicabitur, angeli congregabunt electos
 „a quatuor ventis. Tunc cælum videbimus
 „novum, & terram novam, secundum pro-
 „missum. *Apoc. 21. & 1s. 65.*

*Judicium
 extre-
 mum.*

5. „Quæ autem postea consequentur, ad-
 „huc formidabiliora sunt. Quo pacto enim su-
 „stinebimus, quando viderimus signum Filii
 „hominis? & unusquisque considerabit, quo
 „pacto obviam tremendo occurret Regi. Deinde
 „quilibet propria ante faciem suam constituta
 „videbit opera. Tunc cuncti, qui misericor-
 „diæ opera exercuerunt, poenitentiam ege-
 „runt, arctam viam ingressi sunt, professionem
 „suam integre servarunt, hilares sua opera
 „conspecturi sunt. Magnus autem in illa hora
 „pavor erit, quando iudicium illud, in quo
 „nulla erit personarum acceptio, sedebit, &
 „libri illi formidabiles aperientur, in quibus
 „con-

„conscripta reperientur opera nostra, quæ fe-
 „cimus, & verba quæ locuti sumus, ac cogi-
 „tationes arbitantes latere Deum cordium
 „scrutatorem, ubi descripta erit humana
 „quæcunque actio sive bona sive mala, de qua
 „rationem reddituri sumus. O quam multis
 „indigemus lachrymis ad horæ illius pavorem
 „evadendum, & negligimus. O quantopere
 „plorabimus, quando præclara illa contuebi-
 „mur dona, quæ a rege gloriæ accepturi sunt,
 „qui bonum certamen decertarunt, quando
 „ineffabile contemplantur regnum coelorum,
 „& ex altera parte videbimus supplicia hor-
 „renda, medium vero horum assistere univer-
 „sum humanum genus omnemque Spiritum a
 „primo formato Adam usque ad ultimum
 „omnium hominum cunctosque cum timore
 „adorantes, tunc enim adimplebitur sermo
 „Apostoli dicentis: In nomine Jesu omne genu
 „flectetur, coelestium, terrestrium, & infer-
 „norum, & omnis lingua confitebitur, quia
 „Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Pa-
 „tris. Amen.

S E R M O

De sanctissimæ Dei Genitricis Virginis

Mariæ laudibus.

1. „Inviolata, integra, planeque pura ac casta *Enco-*
 „Virgo Dei Genitrix Maria, Regina *mium D.*
 „omnium, spes desperantium, Domina nostra *V. Ma-*
 „gloriosissima, eademque optima ac præcellen- *ria.*
 „tissima, sublimior coelitis, candidior solis
 „radiis & fulgoribus, honoratior Cherubim,
 „*Schram Analysis Tom. XI.* S s „

„& perspicacissimis spiritibus perspicacior.
 „Sanctior Seraphim, & incomparabiliter reli-
 „quis omnibus supernis exercitibus gloriosior.
 „Unica spes Patrum, gloria Prophetarum,
 „præconium Apostolorum, honor Martyrum,
 „lætitia Sanctorum, & lumen probatissimo-
 „rum Abraham, Isaac & Jacob, decus Aaron,
 „splendor Moyfis, & Gedeonis vellus, cætus
 „hierarcharum, omniumque Sanctorum ac
 „Virginum corona, ob immensum fulgorem
 „inaccessa. Thuribulum aureum, lucerna cla-
 „rissima, urna pulcherrima coeli manna ge-
 „stans: tabula scriptam legem mortalibus ad-
 „ferens, arca vera, charta divinißima, prin-
 „ceps omnium prudentissima, lucifera Virgo,
 „consolatrix sanctissima, & dux univerforum,
 „Sacratissima puella. O rube ardens incom-
 „buste, & prædium patens, viridansque
 „Aaronis virga. Virga enim vere extitisti, &
 „flos filius tuus: e radice quippe David ac Sa-
 „lomonis germinavit Christus Creator noster,
 „Deus & Dominus omnipotens; Tu Deum ge-
 „nuisti & hominem, Virgo ante partum, virgo
 „in partu, & virgo post partum. Claves illas
 „portæ orientalis *Apoc.* 3. semper clausæ non
 „excussit Deus creator tuus, in virginali tuo
 „utero sine semine carnem indutus, teque
 „o clarissima talem præservans, qualis ante
 „partum fueras.

*Maria re-
 concilia-
 trix no-
 stra.*

2. „Per te reconciliati sumus Christo Deo
 „nostro. Tu peccatorum & auxilio destitutorum
 „unica advocata es, Tu portus naufragantium
 „tutissimus, Tu mundi solatium, orphanorum
 „sulce-

reptio, captivorum redemptio, ægrotan-
 n exultatio, mæstorum consolatio, &
 nium salus. Tu monachorum stabilimen-
 & spes sæcularium. Tu virginum gloria,
 ona ac gaudium, mundi lætitia. Sub
 m præsidium confugimus o Sancta Dei
 itrix, sub alis misericordiæ tuæ protege
 , misere nostri, qui sordibus peccato-
 r conspurcati sumus, ne adversus nos
 rietur Satanæ. ne servos tuos a tui spe
 idere cognoscamus, neve calumniatur nos
 restantium lingua. Non nobis est alia
 m in te fiducia virgo sincerissima, quare
 te unicam confugimus, crebrisque te
 hymis o beatissima mater imploramus,
 pliciter deprecantes, ne dulcis Filius
 s Salvator noster ob plurima scelera no-
 e medio tollat nos, aut sicut ficum ste-
 m nos excidat, sed ut ad Christum securi
 venire possimus, aulasque illas beatorum
 ire, ubi non sunt luctus neque lachrymæ,
 lætitia inexhausta. Reple deinceps os
 um gratia dulcedinis tuæ o Maria, & illu-
 na mihi mentem o gratia plena: move
 guam meam ac labia ad laudes tibi alacri-
 decantandas, præsertim dulce illud melos
 gelicum quod angelus Gabriel in Naza-
 ad te Virginem matremque Dei mei cla-
 ns cecinit, salutationem inquam maxime
 congruentem.

3. „Dignare igitur me servum tuum humi- *Salutatio*
 n laudare te Virgo sacra, ac suaviter *angelica*
 ere: Ave præclarum & electum vas Dei. *B. V.*

S s 2

„Ave *Maria.*

„clarissimus 101 iustitiæ nobis mun
„gina ac Domina , canticum Cher
„raphim , pax , gaudium & salus n
„stantissimum orbis miraculum , te
„omnium oblectamentum. Ave pa
„tiarum , lignum vitæ , lilium
„Ave progenitoris Adam resurrect
„libertas , omnium parens , fons
„totius consolationis , peccatorum
„laborantium propitiatorium. . f
„Creatoris nostri gloriosissime , &
„illustrissime. Ave spes proborum
„versis afflictorum , dulce conver
„sio & præsidium virorum parite
„rum patrona. Ave Dei & homin
„um optima , totius orbis terraru
„um efficacissima. Ave Domina r
„pacemque fidelibus tuis impetran
„trum cunctis imperans. Ave glo
„rium , solitariorum solatium , re
„gum civium & domina Angelo
„rum porta cælorum , & scala ascen

Oratio ad B. V. Mariam. 645

„dātorem educaſti . Chriſtum . inquam , edu-
„cātorem & altorem totius mundi . cui conve-
„nit omnis honor , laus & jūbilatio una cum
„æterno Patre & Sancto Spiritu nunc & ſem-
„per & in infinita ſæcula ſæculorum . Amen .

4. „Precibus & meritis Sanctiſſimæ Dei
„genitricis Mariæ ſemper Virginis , exerci-
„tuumque omnium cœleſtium , & univerſi
„cœtus Angelorum . Cherubim ac Seraphim ,
„Prophetarum & Apoſtolorum , Martyrum &
„Confessorum , Sanctorumque omnium inter-
„ceſſionibus ac beatorum ſupplicationibus mi-
„ſerere tuæ creaturæ mi Deus clementiſſime .
„& a dextris tuis in hora tremēdi judicii
„humiles ſervos tuos colloca . Neque o Do-
„mine ad opera noſtra mala aſpexeris , ſed potius
„ad miſericordiam tuam benignæ reſpicias .
„noſtriſque miſerearis . Amen .

O R A T I O

Ad ſanctiſſimam Dei Genitricem.

„Immaculata & intemerata , incorrupta & *Oratio ad*
„prorſus pudica , atque ab omni labe pec- *B. V. Ma-*
„cati alieniſſima Virgo . Dei ſponſa ac Do- *riam.*
„mina noſtra , quæ Deum & hominem mundo
„mirifica conceptione tua peperisti , Deumque
„Verbum hominibus miro modo conciliaſti ,
„& rebellem humani noſtri generis naturam
„cœleſtibus conſociaſti ; unica ſpes deſperan-
„tium , oppreſſorum auxilium . & ad te recur-
„rentium præſentaneum ſublevamen , omnium-
„que Chriſtianorum firmum præſidium , me
S s 3 , maxi-

„maximum peccatorem , enormibusque meis
„cogitationibus, verbis, ac factis effectum vi-
„lissimum, & fallaces voluptatum illecebras
„abjecto animo amplexatum ne averferis ob-
„secro, quin potius sicut clementissimi Dei
„mater es, ita me peccatorem benignissime
„suscipe, & meam sordidissimam impurisque
„labiis meis expressam orationem clementer
„admitte, nec non dulcem quidem Filium
„tuum, meum autem Dominum ac Deum ma-
„ternis pietatis tuæ visceribus amanter exo-
„ra, ut ipse mihi quoque inexhaustæ miseri-
„cordiæ suæ viscera referare dignetur, & post-
„positis innumerabilibus peccatis meis ad salu-
„tarem me penitentiam convertat, suaque
„me rectius complere mandata faciat. Adesto
„mihi nunc & semper o Virgo Dei genitrix,
„mater misericordiæ, in præsentī quidem vitæ
„cursu fervens protectrix hostiles quosunque
„impetus a me avertens, & in via salutis me
„constituens, ac in extremo vitæ articulo mi-
„seram animam meam conservans, & horren-
„dos dæmonum aspectus ab ea procul repel-
„lens, in tremendo autem die iudicii ab
„æterna me damnatione liberans, & postremo
„in numerum iustorum me referens, & Dei
„Filii tui gloriæ me hæredem efficiens. Quod
„utinam per piam intercessionem tuam atque
„patrocinium, Sanctissima Dei Mater, mihi &
„omnibus humiliter ad te recurrentibus, &
„spem totam in te figentibus post hoc exilium
„concedatur gratia, miseratione & benignitate
„Unigeniti tui Filii Domini Dei ac Salvatoris
„nostri Jesu Christi, quem decet omnis gloria
„honor,

„honor, potentia & adoratio cum æterno ejus
 „Patre & Sancto ac vivifico Spiritu nunc &
 „semper, & in æterna sæcula sæculorum.
 „Amen.

S E R M O

In mulierem peccatricem.

1. „**N**umquam gratia quemquam rejicit ho- *Mulieris*
 „minum salvari cupientium, quæ in- *peccatri-*
 „star fontis omnibus exposita est, ac patet sem- *cis pia*
 „per ea frui volentibus, & unicuique, quan- *invere-*
 „tum voluerit. Quapropter & ego quamvis *cundia.*
 „indignus particeps & ejusdem factus sum gra-
 „tiæ, ut remissionem peccatorum accipiam
 „sicut mulier illa peccatrix *Luc. 7.* quæ intre-
 „pide ingressa est in fervore animæ ad medi-
 „cum in domum convivii, ubi indultor debi-
 „torum recumbebat. Adeste igitur Christo
 „dilecti, & delitias ex hac pulchra narra-
 „tione magnæ illius mulieris capite, divinum
 „enim est spectaculum, in quo mulier una
 „cum Angelis & hominibus convivata est. Sed
 „quomodo palam ingressa est, quæ prorsus vo-
 „cata non erat? Et quo pacto sic ad discum-
 „bentem accessit cuncta cordis sua arcana
 „enuntians, & sine voce exponens? vides
 „eminentem animi promptitudinem, quo pacto
 „seipsam in sua corroboravit inverecondia?
 „Non janitores & famulos domesticos timuit,
 „nec duram astantium increpationem, unum
 „hoc secum cogitans: si vultum meum invere-
 „cundum non reddidero, salvari ex inunda-
 „tione lasciviæ meæ non potero.

*Vita mu-
tatio.*

2. „Nunc ergo priori mea dedecori impu-
 „dentiam hanc anteposui , nunc tempus est
 „præcedentis turpitudinis acta in honestam ve-
 „nustatem commutandi : nunc tempus magni
 „certaminis , ut ab immundis liberer inquina-
 „tionibus : nunc tempus resipiscendi , quæren-
 „dique luminis vitæ Auctorem & ad medicum
 „meum accedendi. Hominibus per abominan-
 „dum peccatum complacuit , nunc Deo Sancto
 „in corde puro placere oportet : contemnā
 „igitur irrisiones , & pudorem ac convitia do-
 „mesticorum pro nihilo putabo , quoniam hoc
 „tempus exiguum honestæ est impudentiæ ,
 „& pluris faciendum illo , quo indecentem
 „impudentiam exercebam. Tunc enim impu-
 „denter omnes ad opus illicitum advocabam ,
 „vestimentis speciosis ornata , cantilenisque
 „turpibus adhibitis obviam omnibus processi :
 „Capillos meos certo numero complicabam ,
 „& super maxillas collustrans ad deceptionem
 „aliorum formabam : multos tunc coeno pec-
 „cati pascebam. At nunc tempus bonum &
 „opportunum , nunc gaudium mæstorum ap-
 „propinquavit , nunc diversi generis infirmitas
 „ad visitandum verum medicum accessit : la-
 „queus diaboli effecta eram animas captans in
 „judicium æternum , nunc conandum est mihi ,
 „ut bona pro malis commissis agam. Nunc
 „magno procidam medico , qui gratis male
 „habentes curat , qui mercedem medicinæ re-
 „cipere nescit , solam autem fidem requirit ,
 „quæ peccatum abluit. Ingressa igitur dicam
 „ipsi : Omnia quæ corpore meo ad juvenum
 „deceptionem illicite egi , in bonum commutare
 „possi-

„posthac volo , & pulchros capillorum nex-
 „linteri loco adhibebo , & palpebras meas tur-
 „piter annuere solitas in fontes lachrymarum
 „convertam , & deinceps vestigia sanctissimi
 „medici vigilanter persequar . ut ab eo salver.
 „Quem autem adiutorem hujus mei boni pro-
 „positi adhibebo , ut ad bonum scopum per-
 „veniam ? propriam autem conscientiam ma-
 „gis in hoc satisfacturam arbitror , quæ nul-
 „lam in me exercebit invidiam . Ad hunc igitur
 „scopum cum fiducia contendam , cogito-
 „que parvum aliquod donum in manibus meis
 „sumere , & sic ad eum pergere.

3. „Hoc ergo bonum propositum ^{cuius} ha- *Mulieris*
 „beret admirabilis illa mulier , tempus obser- *peniten-*
 „vabat , quæ posset vehementissimum animæ *tia.*
 „fuz desiderium explere , & pedes Domini
 „ferventer amplecti , & exosculari . Cognoscens
 „perro , quod Simon unus & Phariseus invi-
 „tasset Salvatorem , abiit ad quemdam aroma-
 „tariarum dicens : unguentum selectum quero ,
 „regale ac pretiosum , cui nullum unquam in-
 „ventum fuerit simile , nam cui illud deferre
 „debeo . major est omnibus . Respondens aroma-
 „tarius dixit : O mulier quis te non novit
 „magnam habere amatorum frequentiam ? &
 „cui ex his omnibus cupis deferre unguentum
 „hoc regale & electum ? Quidnam ille præbere
 „tibi poterit pro unguento tanti pretii ? Tunc
 „admiranda illa mulier respondit : Adjuro te
 „per Deum , præbe mihi unguentum , & cape
 „quodcunque volueris pretium a me alabastris ,
 „& me dimitte , ut cito videam desideratum
 „meum

„meum amatorem immaculatum. Rursusque
 „unguentarius respondit : quid obesse poterit
 „o mulier , si & mihi de amatore illo tuo di-
 „xeris , nam & me desiderio haud exiguo il-
 „lum videndi affecisti , & unguentum tibi dare
 „nequeo , nisi mihi , quis sit ille recensueris.
 „Quid me ita urges , inquit mulier , inquirendo
 „discere quæ non licet : Vides quo pacto fla-
 „gret anima mea , quando tandem eum aspi-
 „ciam , ut gaudia me repleat : Vereor , ne
 „forte tempus mei desiderii prætereat , & simi-
 „lem illi numquam reperiam : reliquum est ,
 „ut me dimittas , & dignam tuam mercedem
 „recipias , ne in nihilum mihi recidant , quæ
 „expectando speravi : ideo ne me ultro retar-
 „des , forte enim & tibi profuerit , ut & tu
 „in illius amorem rapiaris. Rursus autem
 „pharmacopola ad eam. Dic jam ergo mihi ,
 „quis ille sit , quod tanto desiderio tenearis
 „videndi pulchritudinem ejus. Tunc admira-
 „bilis ait mulier : Quid me ita cogis , recen-
 „sere tibi arcana mea ? non ut tecum disputa-
 „rem , sed unguentum a te compararem , ad
 „te veni , quocirca ne moram mihi nectas , ut
 „non auctor æterni mihi doloris fias tanto
 „thesauro orbatæ. Ad quam denuo unguen-
 „tarius : nisi aliqua labores invidia , patefa-
 „cito mihi tuum benefactorem , ut & ego
 „prompte eum amplectens præbeam tibi re-
 „gale unguentum , quin etiam me tam bonæ
 „expectationis tuæ adiutorem sociumque re-
 „peries.

4. „Cernens igitur mulier magnam ado-
 lescentis inquisitionem deinceps respondit *Confessio*
 & dixit. Neinim in civitate latent, quæ
 ego admisi; quacunq[ue] meip[s]am hora for-
 nicationibus polluens, & alios ad eandem
 immunditiam alliciens: vidi autem repente
 Sanctum illum, qui in terris apparuit medi-
 cum & Salvatorem, & anima mea illico
 immaculata pulchritudine ejus capta est, con-
 spexi enim oculis meis signa incomparabilia
 maximamque in ipso compassionem & indul-
 gentiam. Peccatores recipit, ad publica-
 nos accedit, leprosos non respuit, impios
 non repellit, sed omnes suis commiseratio-
 nibus suscipit: Hæc videns obstupui, & ad
 meip[s]am dixi. Quomodo vivam ego misera,
 nisi ad ipsam accessero? nam & lascivia &
 impudicitia putredo maxima. Quare teip[s]am
 negligis? Certum teneo, credoque Deum
 illum esse, qui apparuit: Verbo omnia jubet,
 Verbo omnes sanat, & peccata condonat.
 Tempus ejusmodi cum jam invenerim medi-
 cumque talem, propterea festino tradere op-
 timo indulgendi tabulam ac syngrapham debi-
 torum, quia supra mensuram & modum pec-
 cavi, & nequeo exprimere impudicitiam &
 lasciviam meam. Cæterum ad multitudinem
 misericordiæ ipsius comparata velut stillicidia
 sunt omnia peccata mea, certoque novi, quod
 si solum ad eum accessero, mundabor ab om-
 nibus peccatis meis. Ecce adolescens omnia
 tibi occulta cordis mei percensui, præbe mihi
 deinceps unguentum.

*Respectus
humani
contem-
nendus.*

5. „Quæ omnia aromatarius audiens cum
„gaudio cordis ad mulierem dixit: gratias
„tibi ago o mulier fidelissima, quod bonum
„animi tui propositum mihi revelaveris: ma-
„gnus repente acquisivisti tibi amatorem co-
„lestem, qui verbo solo omnes sanctificat.
„Rem valde utilem vis agere: maxima rever-
„hæc est salus, tibi autem prima & omnibus
„peccatoribus: Filia tu es patrum eorum qui
„recte in Deum Sanctum crediderunt. Parvum
„amen tibi ego consilium suggeram: nesci,
„quod Pharisei improbi sint, & ei contrarii,
„quoniam Deus magnus est peccata dimittens:
„si te igitur ingredientem conspexerint, occlu-
„dent tibi januam, & contumeliis te exci-
„pient: sed mente esto quavis petra solidior,
„nam si in operibus mundanis fuisti impudens,
„quanto magis pro tua salute inverecundam
„te præbere debes: unde cuncta contemnes
„audacter ad ipsum Sanctum cum humilitate
„ingredere, ac vestigia ejus amplectere &
„beata eris. Ecce unguentum regale & Sal-
„vatore dignum tradidi tibi, vade ergo, &
„pro me ora.

*Mulieris
pauit-
tia.*

6. „Sumpto itaque unguenti alabastro mu-
„lier læta abiit, & intra se orans dixit: Qui
„dabit ostium apertum, ut statim ingressa ad
„sancti medici mei vestigia accedam, ipsius-
„que non dimittam, donec debitorum ab eo
„remissionem accepero: novi enim quod Deus
„sit sanctus, & propria misericordia salvat
„cunctos. Hoc porro mihi Salvator concede,
„ut accedens sine impedimento ingrediar,

„ubi

ubi ipse recumbis. Et dum hæc diceret, pervenit ad domum, ubi Christus recubabat, invenitque portam domus opportune apertam. & ingressa est, statimque a tergo id eum accessit, ac sanctissimos pedes ipsius tetigit, & eos lachrymis rigavit, deosculabatur, capillis suis absterfit, ac oleo ludiose inunxit, dicebatque intra se: Ecce Domine tu nosti, quare aulsa sim ad te accedere: salvari cupiens procidi tibi: suscipe lachrymarum mearum rivos: audacia mea pro obsecratione sit mihi, impudentia mea in orationem, unguentum in propitiationem lat, & contritio cordis mei in illuminationem. Ecce jam cerno oculis veritatis Deum magnum & sanctum in carne nostra apparuisse, ut salvet nos. Agnacula sum ovilis mi errabunda, converte me in caulam tuam Domine: Columba tua sum ego benignissime apta ab accipitre sævissimo: flagrat anima mea, sanctitatis tuæ amore vulnerata: facorem iniquitatum mearum expuli gratiæ tuæ beneficio; pro unguento cicatrices gravium delictorum meorum lachrymarum ablutione emunda: gratia tua os mihi aperuit, id ista coram te recensenda, ut figura pulchra reddar cunctis peccatoribus. Semper solo corde mulier peccatrix oravit Creatorem, qui id sola corda hominum respicit, & pro unguento suo unguentum vitæ recepit. & veniam peccatorum. Hæc ego mente mecum suspendens summopere de illa obstupescit: tam: cujus utinam mulieris admirandæ & nos imitatores reddamur, & confitentes pec-

,,cato-

„catorum fordes , lachrymis eas cum illa ex-
 „purgemus , & a sanctissimo Deo benignitatem
 „atque clementiam consequamur . quoniam
 „ipsi gloria in sempiterna sæcula sæculorum .
 „Amen.

Nota. Sequitur hic in editionibus operum Sancti
 Ephræm sermo in Peccatricem & Phariseum ,
 sed illum esse factum S. Joannis Chrysostomi &
 manuscripti codices . & itylus & eruditorum ~~pene~~
 communis sententia demonstrant.

ENCOMIUM

In sanctum & Magnum Basilium.

*Enco-
 mium
 S. Basilii.*

1. „Præbete mihi aures fratres , & pulcher-
 „rimam vobis narrationem exponam :
 „Telam volo exordiri ex pulcherrima lana
 „rationalis ovis. Sapiens hic est & fidelis
 „Basilus Cappadocensium Episcopus , qui in
 „civitate Cæsarea salutaria universo terrarum
 „orbi præscripsit dogmata. Basilus enim vere
 „gressus est virtutum , liber laudum , vita mi-
 „raculorum , qui in carne gradiens spiritu
 „incedebat , communemque cum aliis in terra
 „vitam degens superna contemplabatur ; be-
 „ryllium plectrum mysticæ citharæ regionem
 „Sanctorum Angelorum oblectans , præsepe
 „sacrorum dogmatum , lingua verborum , præ-
 „mium rectarum & utilium cogitationum , de-
 „mergens se in profundum Scripturarum , &
 „præclaram inde margaritam exhauriens : ra-
 „cemus divinæ vitis divinam dulcedinem enun-
 „tians , membrana pulchra divinæ sapientiæ ,
 „quæ de coelo divinas elementorum impres-
 „siones

fiones accepit : Optimus regni superni campus , qui Deo fructus producit iustitiæ : collis variis ornatus floribus mystici roseti , cujus odor in cœlum redolet.

2. „Tales sunt primitiæ mystici alumni *S. Basilii* , sic assidue abundabat doctrina eos *spiritualis* induens , qui cum eo versabantur , spiritualis *aries ar-* aries armenti Christi , in miserationibus ef- *menti* florescens illustris Ecclesiæ , tonsura sua pau- *Christi.* peres refovens , divites vero fodiens : unde quotidie florenti sermone immutabilem mundum animabus renovabat , cunctis vero sese accomodans varietate sua non superabatur , cum enim semper in scripturas incumberet , ac regulis Apostolicis vacaret , ideo fluminis instar fluebat ejus oratio : ibi fugebat divinas cogitationes , ibi gustabat verba æterna , non enim vulgaris erat ei cibus , sed mystico balsamo eum imbuebat , propterea & præclara ejus erant vellera ad divinorum dogmatum texturam accomodata. Et quid pluribus de hoc ariete agere opus est , ubi sermo factus est vas perfectum , quale Petrus vidit Act. 10. quatuor initiis demitti de cœlo , & quod deinde in altum sublatum gratiam spiritus subministravit multis.

3. „Porro ubi etiam Dominus in quadam *S. Basilii* civitate misericordia motus est super me , *sapientia.* illic vocem ad me dicentem audiui : Surge o Ephræm & comede cogitationes atque sententias : cui respondens dixi : Unde ego Domine comedam ? & ait ad me : Ecce in domo , mea

„mea vas splendidum est , quod tibi suppedi-
 „tabit cibum : super dictis ergo multum admi-
 „ratus perveni ad templum , ubi vidi in sanc-
 „tis Sanctorum vas electionis coram armento
 „ovium præclare extensum , verbisque maje-
 „state plenis exornatum , omniumque oculos
 „in illud defixos , vidi templum ab eo Spiritu
 „vegetatum , ejusque in viduas & orphanos
 „commiserationem : Vidi apud eum lacry-
 „marum fluentia , & vellus vitæ cunctis quasi
 „aureos radios diffundens , ipsum autem Pater-
 „rem pennis Spiritus sursum pro nobis prece-
 „sustollentem. Vidi ab ipso ecclesiam orn-
 „tam & aptissime compositam : prospexi
 „ipso manare doctrinam Pauli , legem Eva-
 „geliorum , & timorem mysteriorum : pro-
 „spexi ibi salutarem sermonem ad cælum fide-
 „liter se attollentem , & universum cœlum
 „splendoribus gratiæ renitentem , & laudavi
 „benignum Dominum , qui sic ipsum glorifi-
 „cantes glorificat.

Cum S.
 Ephraem
 collo-
 quium.

4. „Peracto autem auditorio Spiritu Sancto
 „revelante S. Basilium me adesse cognovit ,
 „meam vilitatem accersendam curans per in-
 „terpretem me interrogavit dicens : Tunc
 „Ephraem qui collum jugo salutis vesti-
 „subjecisti ? & dixi : Ego sum Ephraem
 „meipsum a cœlesti cursu sequestravi , cumque
 „apprehendisset , sancto suo osculo consaluta-
 „vit , instruxitque mensam epulis sapientie
 „sanctæ & fidelis animæ ipsius immortalibus
 „refertam sententiis : dicebat enim quibus
 „recte factis possumus nobis conciliare Domi-
 „num.

num, quo pacto peccatorum prohibeamus insultus & reliqua. Tunc lugens exclamavi: Tu Pater segnem custodi, tu in rectam semitam dirige, tu cor meum lapideum compunge, ad te enim spirituum Deus abiecit me, ut animam meam cures. Tunc sensum ac cogitationem concepit venter meus, pariendi quadraginta Martyrum laudes; omnem enim modum tolerantiae ipsorum meis infudit auribus. Quod ergo illorum laudes in alia oratione descriptas relinqueremus, est, quod sanctum hunc Christi ejusdem cum illis admirationis, parisque honoris virum beatum praedicemus.

5. „Nam quemadmodum sancti isti viriliter S. Basilio restiterunt, & Doci praefidi, ita & *licus 40. Martyribus comparatur,* sanctus hic se opposuit Valenti, & Ario & Audaci praefecto. Verum illi spinas errorum evellerunt, hic autem insaniae haereticae tribulos: illi septa Licinii solverunt, hic Valentis edicta evertit: illi iussa Docis praefidis pessumdederunt, hic Aarii propugnacula confudit: illi praefecti temeritatem diremerunt, hic Modesti praefecti insaniam perfregit. Martyres propter fidem in Christum quamcunque tribulationem fortiter sustinebant, at Basilium ob spem in Christum tentationum procellas viriliter pertulit: Illi suis vestibus spoliati membra verberibus subjecerunt; hic detritam vestem colli ipsumque corpus suum exuere festinabat: Illi in lacu tyrannum in sua impietate errabundum ad se pertraxerunt, & honore dignati sunt; hic in piscina infidèles

Schram Analysis Tom. XI. T t „bap-

„baptizans conciliavit illis regnum coelorum :
 „Illi in aquis desiderio inflammati lumen cum
 „coronis super capita sua conspexerunt ; hic
 „dogmatibus Sanctissimæ Trinitatis incensus
 „præmium certaminis adversum infames re-
 „tulit.

*Ejus per-
 secutiones.*

6. „O quanta improbus machinatus est Be-
 „lial , ut Basilium a superno regno separaret :
 „irritavit quippe Reges , Principes ac populos ,
 „Basilius autem basis ac fundamentum evasit
 „fidelium : excitavit omnes procellas suas ,
 „verum ignitum sapientem ne ulla quidem ex
 „parte turbavit : excitavit tempestates per
 „suos ministros hæreticos , sed gubernationis
 „ars magis in hoc sancto enituit : adversus
 „ecclesiam excitavit fluctus maximos , sed
 „navem Basilii submergere nequivit. Adversus
 „eum armavit Arium instar Goliath , & tribus
 „ab ipso lapidibus quasi funda missis petebatur.
 „Pelle ovina tegebantur lupi , & protinus il-
 „lorum redarguebat hypocrisin. Contende-
 „bant fiste imitari infideles fidem & doctrinam
 „illius , & illico perfida illorum sententia de-
 „tectæ est.

*S. Basilii
 miracula.*

7. „Cum autem & adversarii noverint in
 „veneratione habere animi fortitudinem ,
 „dum gravi morbo detineretur filius tyranni ,
 „rogabant sanctum hunc virum , ut pro eo
 „Deum deprecaretur , & cum is hanc condi-
 „tionem proponeret , si eum mihi tradideris ,
 „ut eum ad immaculatam fidem traducam ,
 „& Tyrannus assensus esset , ille mox sanita-
 „tem filii attulit : ut autem puerum sanitati
 „resti-

titutum viderunt Ariani, rursus levis Im-
ratoris mentem depravarunt, & baptiza-
nt filium ejus aqua, non tamen spiritu,
cebant enim intus rejicere Filium Dei,
oque non multo post Spiritum miseri illius
remit. Atque ista rebus stupendis Heliae
n inferiora signisque Elisæi non minora
filius edidit: nam instar Eliæ & Elisæi
oriturum jam puerum a periculo abripuit;
ut Petrus Ananiam & Saphiram, ita Va-
ntis filium ob promissionem fraudatam
orte multavit. Et quis digne enarrare po-
it imbres miraculorum, quæ ostendit bea-
; Basilius rebus ipsis, ex quibus cæteris
missis unum commemorantes ostendamus,
omodo etiam rationis & sensus expertia
ul cum viro isto pugnaverint; cum enim
perator Arianorum adductus sermonibus
ubuisset ad voluntatem, ejiciendi Basilium
exilium, calamus statim ultro confractus
, insipientem illum erudiens, quam enor-
e facinus patrare niteretur in servum
risti, unam divinitatem Patris & Filii &
iritus Sancti prædicantem. Cum autem
n intelligeret tyrannus inanimato calamo
ensibilior, secundum quoque calamum
ipuit ad subscribendum sententiæ exilii,
em etiam vidit confringi nolentem commu-
care malo, sic etiam tertius calamus as-
nptus confractus est, & sic tres calami
nsubstantialitatem Trinitatis prædicanti pa-
scinati sunt.

*Apostrophe
ad
S. Basilium.*

8. „Quomodo ergo te beatificabimus o
 „Pater Basili, qui doctrinæ stimulo errorem
 „pungis & abigis, qui cum apibus florida loca
 „divinitus inspiratarum Scripturarum inhabi-
 „tas, unde nobis decerpis flores propheticos,
 „rorem Apostolicum, vitamque Evangelicam,
 „qui semper virtutum alvearibus infides, &
 „mel divinæ fidei sapienter in Spiritu Sancto
 „operaris. O fidelis Basili, velut Abel accep-
 „tus es, & sicut Noe salvatus, tamquam Abra-
 „ham amicus Dei vocatus, ut Isaac pro victi-
 „ma Deo oblatus: instar Jacob tentationes for-
 „titer pertulisti, & sicut Joseph magnifice glo-
 „rificatus es: ut Moyses Pharaonem postero-
 „rem virga crucis demersisti mare passionum
 „secans: ut Aaron summus Sacerdos Domini
 „fuiſti, ut Jesus filius Nave inimicos in fugam
 „vertisti, ut Phinees æmulator gratia dignus
 „habitus, ut Esaias spiritali igne mundatus,
 „ut Ezechiel sedentem super Cherubim spec-
 „tasti: ut Daniel ora leonum obturasti, & sic-
 „ut tres pueri adversariorum flammam con-
 „culcasti: instar Petri prædicasti, instar Pauli
 „docuisti, instar Thomæ Filium Dei passum
 „confessus es. Instar Matthæi, Marci, Lucæ
 „& Joannis de rebus divinis disſeruiſti, instar
 „Apostolorum iniquos erudiſti, impios con-
 „vertiſti, & Deo gratus fuiſti. Deprecare
 „pro me admodum miserabili, & revoca me
 „tuis intercessionibus Pater, fortis imbellem,
 „ſedulus pigrum, alacris inertem, sapiens
 „inſipientem: qui theſauriſtaſti tibi theſaurum
 „omnium virtutum, me omnis boni inopen-
 „reduciro; te enim magnificat Pater miſeri-

„COL.

in S. S. quadraginta Martyres. 661

„cordiarum, ac te beatificat Filius Dei, &
„templum sanctum te renovat Spiritus ipse
„Sanctus, cui convenit gloria, potentia &
„magnificentia in infinita sæcula sæculorum.
„Amen.

ENCOMIUM

In sanctos quadraginta Martyres.

1. „[Imaginem sanctorum Martyrum descri- *Allusio ad*
„bere cogito, non enim oblitus sum *numerus*
„mei promissi, quo vobis de egregiis polli- *40. Mar-*
„citus sum victoribus loqui, quando ea, quæ *tyrum.*
„sancti sunt Basilii, electi viri Dei enarrabam,
„qui nos ad præclarum hoc munus obeundum
„vocandos censuit. Dixit autem idem S. Ba-
„silius, in legione quadam quadraginta pie
„ac religiose vixisse, qui statim ostenderunt
„gloriosum se efficere chorum, nam Moyses
„quadraginta dies jejunans in monte Sina le-
„gem accepit, at hi juxta illum numerum
„corpora ad cædem destinantes vitam æternam
„adepti sunt. Et quid mirum, si & Eliæ vir-
„tutem his inveniamus adæquari, nam hic
„per dies quadraginta ad montem Choreb
„pervenit, in fortitudine cibi unius: at hi
„corpore Christi gustato quadraginta pariter
„ad cælos pervenerunt: & sicut numerus qua-
„draginta dierum omnem Noe tempore sustu-
„lit lasciviam, ita & numerus quadraginta
„Martyrum iniquam tyranni insaniam repu-
„lit.

*Martyres
in utroque
prælio
fortes.*

2. „Quemadmodum autem, qui numeri
„quadraginta erant habebant signacula, quod
„strenui & invicti essent, sic & interiora cor-
„dis eorum Crucifixi figura insignita erant:
„non valuit caligo impietatis amorem pietatis
„obscurare, non extinxit charitatis cursum
„obscuritas impiæ idololatriæ, & lampadem
„cognitionis Dei. Non fregit metus illorum,
„qui castris præerant, studium ad cælum con-
„tendentium, non perturbavit error lucam
„virtutis, neque pugna veram orationem.
„Foris scuto & thorace induebantur, intus
„S. S. Trinitatis fide armabantur; foris pha-
„retras corpori admovebant, intus animæ cu-
„stodem sapientiam adhibebant: foris sagittas
„manibus gestabant, intus Deo gloriam defe-
„rebant: foris gladium intentabant, intus
„ensem Spiritus sancti adhibebant: alius re-
„pellebat sensibilem barbarum, alius intelli-
„gibilem tyrannum exterminabat: alius in-
„acie contra adversarium stabat, alius adver-
„sus potestates invisibiles pugnabat.

*Constan-
tia 40.
Mart.*

3. „Præclara igitur perspicere licet istius
„historiæ ornamenta: quadraginta numero per-
„sonæ æqualis pulchritudinis erant, licet di-
„versi aspectus & nominis, non separavit eos
„telum impiorum. O singularis fidelium con-
„fessus, gens sancta & populus electus, bæ-
„redes vitæ, incolæ gloriosi paradisi, qui po-
„tiora sibi mutua constituerunt, ut sequeren-
„tur Christum, & pariter in passionem asso-
„ciati concorditer ad vitam commigrarunt.
„Existimabant principes, posse se suis vene-
„natis

gnatis verbis Sanctorum Martyrum perumpere
 „constantiam, sed inconcussa Sanctorum fide
 „iudicum verba superata sunt: corroboraban-
 „tur trium puerorum exemplo, qui omnibus
 „duces sunt ad imitandum propositi, dice-
 „bant; ex medio ignis ardentis Sanctissimum
 „Dei Nomen tres pueros liberavit, quod
 „idem & nos ab errore eximere poterit: sicut
 „ergo in momentanea hic militia cum hostibus
 „congressi sumus, ita & ad perennem dignita-
 „tem assequendam jungamur: confundan-
 „tur ora impudentissima loquentium iniquita-
 „tem adversus Deum, nam Domini est victo-
 „ria & potentia, gloria & honor in sæcula
 „sæculorum.

4. „His atque similibus superantes gene-
 „rosi illipugiles ad supra coelestem properabant *in stagno*
 „Dominum: tyrannum fregerunt, errorem *illumi-*
 „extinxerunt, & victoriam retulerunt: cum *nati.*
 „enim lampades ex igne spiritali, atque illud
 „vivificum oleum secum gestarent, his ignis
 „ille fulsit in stagno, sicut Israeli columna
 „ignis in mari, & Sanctos Martyres salvavit
 „ex medio caliginosi erroris dæmonum: hic
 „ipsis coelitus de nocte apparuit dum algore
 „corpus obrigesceret, non reliquit eos divinus
 „ignis, nec gratia supernæ potentiæ, mentem
 „eorum in aquis consolans. Plura & maiora
 „ut existimo, in egregiis istis reluxerunt mi-
 „racula, quam in illis veteris Testamenti:
 „ubi siquidem mare conversum est in aridam,
 „ut Israel transiret, hic Martyres intra aquas,
 „quasi in thalamo diversantes non sunt sub-
 „merfi:

„mersi : ibi columna ignis , hic crux Christi
 „resplendebat : ibi Moyses , Aaron , & Maria
 „præerant , at hic Pater & Filius & Spiritus S.
 „vides quanta admiratione plena longeque mari
 „rubro præstantiora per fortes illos athletas in
 „stagno acciderint : tunc amare flevit , qui
 „juxta palustrem herbam delitescerebat serpens ,
 „quod accedere nequiret , ac funditus glorio-
 „sum illum exercitum succendere : tunc stride-
 „bat in conflictu oppressus , qui adversus San-
 „ctos illos fines orbis turbaverat : thesauri-
 „rum pretiosorum receptaculum erat sinus
 „stagni , & sacrilegum nequaquam secum ad-
 „mittebat. Quare ne conturbaret Martyres
 „Christi inimicus , Angeli spatium stagni co-
 „stodiebant , hinc quidem Gabriel , illinc vero
 „Michael , & ab alto Christus univerforum
 „inspector , qui protinus super ipsos demon-
 „stravit coronas , ut numerum deficientem
 „expleret , & dignus loco indigni referret
 „meritum Sanctorum , & veniret corona
 „ejus , qui locum sibi assignatum deseruerat ,
 „super caput ejus , qui Christum desidera-
 „verat.

Uno re-
 cedente
 alius in-
 trat.

5. „Qui enim cum ipsis fuerat , ab illis
 „pellebatur . & qui ad eos accessit , contrarius
 „ipsis fuerat , qui ad calorem confugit , cha-
 „ritate refrixit , & qui frigore tremebat ,
 „amore incensus est , circumfulsit enim eum
 „lux de cœlo media nocte , quemadmodum
 „Paulum tempore meridiei , illius squamas
 „detraxit Ananias , hujus malitiam sustulit
 „Sanctorum exercitus. Plura & majora ho-
 „rum victorum tempore , quam Jesu Nave
 „acci-

acciderunt miracula: Ibi quadraginta millia bellatorum in Jericho errorem sustulerunt ex Israel, hic quadraginta Martyrum numerus de terra sculptilia delevit: trajecerunt illi stagna Jordanis; subierunt isti aquas stagnas. Sic exornatum est testamentum novum pretioso sanguine electorum Dei virorum. Ipsi eximiam pulchritudinem celestis suæ messis Deo obtulerunt, & Evangelicis sermonibus irrigati centesimum fructum produxerunt, ideoque tyrannica demessi, falce manipulos salutis in terram reposuerunt.

6. „Plaustris vero inde tamquam frumentum ad latissimum Ecclesiæ adytum vecti sunt, ut misericordiam petentibus tribuant: ut vero unum adhuc spirantem cernerent tortores, non assumpserunt eum cum reliquis martyribus unum ex numero surripere volentes, sed diligens colona mater ejus in humeros ipsum tollens conjunxit reliquis manipulis, ut ad spiritalem simul aream pervenirent: sic reputabat secum fidelis & sancta mater filium gestans via regia, sic suas sustulciebat cervices, ipsumque ad regna celestia dirigebat: Christo, dicebat, eum offeram, ut in immortalitate recipiam eum: novem menses in utero eum portavi, ut descendens terræ latitudinem videat, parumper humeris eum gestabo, ut ascendens cœlorum pulchritudinem intueatur. Vox cœlitus eum cum martyrii confortibus invitat dicens: venite ingredimini thalamum lucis. Propterea super his omnibus gaudebo, dicamque ad

„filium meum : beatus es fili dilecte, qualem
 „repente dignitatem consecutus es ? Cognos-
 „cebas fili, me jam diu viduitatem cum extre-
 „ma paupertate amplexam esse, & ideo sic
 „contendisti ad patrem orphanorum, & judi-
 „cem viduarum confugere : suspicio te, &
 „glorifico Dominum, quod ita repente in ta-
 „tam transilieris altitudinem : ecce tibi divi-
 „tias adinvenisti, quas non thesaurizaveras
 „parentes tui : ecce invenisti ibi fratres germa-
 „nos, quos non peperit pauperrima mater ;
 „cum fidelibus viatoribus ad Christum profici-
 „ceris. Paullulum jam in Plaustro conquiesce,
 „& admisceatur sanguis tuus pretioso aliorum
 „sanguini, ut nomen tuum libro inscribatur
 „vitæ ; unico adhuc momento recumbe cum
 „illis, ut ad cœlestem mansionem cum illis
 „pervenias : in sensibilem nunc ignem cum eis
 „proficiscere, ut vero cum ipsis lumine mor-
 „induaris, novi enim vos ad regionem illam
 „currere, ubi exulat dolor, luctus & gemitus.
 „Cur me non simul vobiscum impius tyrannus
 „suppliciis affecit ? Quare non hanc felicem
 „oppetii mortem, & essem beata ? Quoniam
 „ergo talibus dignatus es fili : pro me ora, &
 „recordare mei cum consortibus tuis.

*Enco-
mium
fidelis
matris.*

7. „Igitur o mulier magna est fides tua,
 „magna fortitudinis tuæ præmia & bravia :
 „radix tua sancta & ramus tuus sanctus, &
 „sanctitas tua permanebit in æternum. Reli-
 „quisti hominibus nomen gratum, & invenisti
 „inter angelos laudem sempiternam. Ut suavis
 „odor agri in conspectu agricolæ, sic bona fra-
 „grantia

gratia tua coram angelis : ut arbores fructiferæ in bona temperie aeris , ita oratio tua in conspectu Salvatoris. Instar Saræ benedicta es , & instar Liæ sanctificata. Tamquam Rebecca & Rachel pulchritudinis flore glorificata es , velut Ruth conversa ad Dominum directa es : sicut Martha & Maria a Christo dilecta es ; ut Anna & Salome in precibus exaudita es. In libro vitæ tuum inscriptum est nomen , & inter filios lucis memoria operis tui , juravit enim Dominus bonitate sua , propterea quod opus hoc fecisti propter me , choro angelorum adscribam te in requiem meam. Unde a te deprecor o Sancta & fidelis & beata , ora pro me Sanctos dicens : intercedite o triumphatores Christi pro minimo ac miserabili Ephræm , ut misericordiam inveniam , Christique gratia salvus fiam : quoniam ipsi convenit gloria & imperium in sæcula sæculorum. Amen.

ENCOMIUM

In omnes sanctos Martyres Salvatoris nostri Jesu Christi, qui in toto mundo martyrium sunt passi.

„Illustris & peramabilis est semper Angelis *Marty-*
 „atque hominibus memoria Sanctorum, *rum*
 „ut & nos pari zelo decertemus , & ad eorum *prompta*
 „imitationem Deum diligamus , igne enim ar- *patiendi*
 „dentius incidit in corda , suadetque , ut con- *voluntas,*
 „temnamus vanum hunc mundum , & omnia *Es con-*
 „quæ in eo delectabilia apparent , sic enim Pau-
 „lus

„Ius omnes cohortatur scribens, ut
 „sursum sunt sapiant Col. 3. Quicumque
 „toto pectore ad Deum accedunt, non am
 „propriæ indulgere debent voluntati,
 „dubitare tamquam penuria aliqua labor
 „in suo ministerio; qui enim modicæ est
 „incredulus invenitur. Sic quippe S
 „Martyres toto se corde tradiderunt Deo
 „deinceps & ipsam mortem & omnes ty
 „norum insidias contemnerent, parati
 „perferenda verbera, & totius corporis en
 „tus: terga in lororum dederunt sectioni
 „plumbatis dorso ipsorum contundeban
 „pectoris juncturæ acutis veruculis diffinde
 „tur, & maxillæ globis ignitis adureban
 „crura & femora cum nervis ensibus præ
 „bantur, venarum fistulæ cultris discinde
 „tur, quin & ossa eorum immaniter con
 „gebantur; sed virtutem a Deo recipiebant
 „ut cunctas fortiter passiones sustinerent,
 „& iudicibus audacter insultabant.

Gloria & 2. „Quapropter mortui velut vivi nunc
miracula „rantur, ægrotos sanant, dæmones expelli
Marty- „omnemque tyrannidis ipsorum nequitiam
rum. „tute Christi in fugam agunt: semper e
Eorum „Sanctis reliquiis gratia adest Spiritus San
reliquiæ. „quæ cuncta in eis miracula edit, quon
 „viriliter Christum coram hominibus in ma
 „patientia confessi sunt, quare & ipse
 „coram Patre & angelis suis prædica
 „promisitque eis bona, quæ in cor hom
 „mortalis non venerunt, nam cohæredes
 „sibi eos effecit, hæreditas autem Ch

sunt coeli cœlorum , & omnia quæ in eis sunt. Felicissimi proinde sunt omnes ob hanc hæreditatem cœlestem , qua perfruentur , perpetuamque conversationem cum Christo , qui sanctos Martyrès corroboravit ad tyrannorum crudelia consilia superanda : ipse omni genere armaturæ suos milites ad bellum hoc instruxit communiens eos scuto fidei & thorace charitatis , mentisque ac voluntatis firmitate , accingens eos gladio spiritus , quo hostis caput amputarunt , templa idolorum everterunt. Beati ergo sunt hi Christi pugiles , qui vitam modo æternam participant , qui sponfam Salvatoris Christi Ecclesiam exhilarant , decorem ejus exornant , & sicut reginam circumornatam vestitu deaurato variis eam virtutibus adornant : & quia prompte alacriterque magna cum patientia mortem perpeffi sunt , beati prædicantur in infinita sæcula sæculorum.

3. „Quapropter velimus nolimus debemus cuncti Sanctorum encomia atque certamina celebrare , quippe qui virili animo decertarunt , ut Deum placatum redderent , proprioque sanguine propitiatorium nobis omnibus facti in holocaustum seipsos pro nobis obtulerunt velut agni innocentes & immaculati primitiæ pro omni populo facti , suasque ipsi animas in sacrificium gratum & acceptum multa cum fragantia Deo offerentes habebant pro exemplo strenuos illos tres pueros legis custodes , & Dei præcones : quibuscum & nos Salvatorem mundi collaudemus , „quo-

„quoniam ipsi gloria in sæcula sæculorum.
„Amen.

SERMO ALIUS

De laudibus sanctorum Christi Martyrum.

Constantia I. „Cum sævissimæ persecutionis fervor
Martyrum in variis tormen-
tis. „Christiano gregi strages maximas
„inferret, plurimique timore perculsi ac fide
„infirmi ad certamen venire non auderent,
„Christumque Dei Filium intrepide confiteri
„tormentorum metu detrectarent, generosif-
„simi Christi milites instaurationi aciem, &
„commisso prælio fortiter hostem fuderunt,
„victoriamque retulerunt: fide quippe integra
„suos accincti lumbos impavidi Christum conf-
„tebantur; contra vero, qui terrore victi terga
„inimico dederant, cœlesti seipsos regno pri-
„varunt. Quam autem in pugna strenui
„Christi Martyres fuerint, vel hinc constare
„potest, quod subjecta oculis tormenta non
„solum nihil reformidarunt, sed & majori
„constantia omnia perferendo fortiter supera-
„runt. Aspiciebant ardentem rogum, ignitas
„sartagines, ollas pice & adipe effervescentes,
„aculeatas rotas, ungulas ferreas, & laminas
„candentes, fustes, vestes, aculeos, terebra,
„vincula, compedes, catenas, omnemque
„machinam & tormentorum genera, quam
„improbis hostis in conspectum Martyribus
„adduxit, ut terrorem eis incuteret, & lin-
„gua eorum non amplius confiteri Dominum
„Jesum metu præpedita præsumeret. Verum
„athletæ Christi his propositis fortiores effecti
„ma-

maiore animi constantia intrepide coram iudicum tribunalibus Christum Dominum confitebantur, nec omnia machinamenta diaboli deterruerunt fortissimos Christi milites, qui clypeo fidei muniti illa everterunt, nihilque omnino ipso a Sancto proposito detertere potuit.

2. „Age jam & considera gloriosos Sancto-
rum Martyrum triumphos, intueri oculis
cordis eximiam cœlestium pugilum fidem, &
inviolabilem devotionis affectum, non enim
valuit immensa pœnarum vis, eos a sententia
limovere. Quibus igitur vos encomiis cele-
brem o perfecti pugiles Christi? Quisnam
magnæ vestræ fidei laudes explicet? Obstupuit
enim summorum oratorum eloquentia & Phi-
losophorum sapientia, dum adeo mirabilia in
Christi servis fieri cernerent: Tyrannis &
iudicibus verba defecerunt sanctorum Marty-
rum constantiam intuentibus, quibus crucia-
tus pro consolatione erant, carnificesque illis
potius obsequi, quam sœvire videbantur.

3. „Quam ergo nos in die extremi iudicii *Nostre*
excusationem apud Deum habebimus, qui *aviditas.*
absque ulla tormentorum vi charitatem Dei
vitam nostram usque adeo negleximus, &
profundo torporis somno demersi sumus? Ecce sancti Martyres exquisitis tormentis cruciati Deum toto corde semper dilexerunt, nos vero etiam in deliciis diligere benignissimum Deum nostrum detrectamus. Quid tunc dicturi sumus, quando Christi Martyres juxta solium gloriæ ostendent vulnerum suorum cicatrices,

„ibi comitabuntur, Martyrumque i
„rus est.

*Precatio
ad S. S.
martyres.*

4. „Obtestamur igitur vos o
„Martyres, ut pro nobis miseris
„peccatoribus Dominum deprecemini
„vinam suam in nos effundat grat
„corda nostra charitatis radio jugite
„quo Deum toto corde diligere vale
„etenim vere nunc beati estis, siqu
„suræ tempore mentis oculis gaud
„contemplabamini, & quia sempi
„jugiter ante oculos mentis defixa
„ideo moveri nequaquam potuit vest
„tia. / Aspexit vos crudelis arbiter
„fiducia plenos, & intrepidos in
„persistentes, vidit quoque confract
„probitatis vires, quare vehemente
„& indoluit: ignorabat siquidem il
„suo gladio, quo immensos sanguin
„Sanctorum jugulo fuderat, sibi i
„pararet, & innocentis cruoris und
„suffocaretur. Hæc sunt o fortissi

„ipsi tanta beatorum Martyrum permoti con-
stantia Christum veneranter adorarunt, & in
„Dei timore & fide perfecti evaserunt.

5. „Huc igitur jam age, & Sanctorum te *Imitatio*
„Martyrum discipulum præbe: addisces ab il- *S.S. Mar-*
„lis passiones quascunque superare, disces ab *tyrum.*
„ipsis perfectam fidem, dilectionem Dei, futu-
„rorum bonorum desiderium: ardentem hi ro-
„gum virtute Dei fideque perfecta extinxerunt,
„quare & tu semper pravæ concupiscentiæ
„flammas in te ipso restringue: varia illi tor-
„menta superarunt spe in Christum suffulti;
„quocirca & tu turpes cunctas passiones ca-
„sta mente & cogitatione superare contende:
„vicerunt illi tyrannos sua modestia & longa-
„nimitate; vince igitur & tu tyrannidem ira-
„cundiæ. Illi palam Martyres fuerunt; at tu
„in secreto saltem Martyrem te perfectum
„præbe, ut in die retributionis corona cum
„ipsis doneris.

6. „Nunc ergo o beatissimi Martyres Dei *S.S. Reli-*
„de vino inclyti vestri certaminis fratribus *quorum*
„fidei vestræ poculum tradidi. Ecce psallunt, *cultus.*
„Deumque cum exultatione glorificant, qui
„sacratissima virtutis vestræ capita coronis cœ-
„lestibus decoravit, ingentique cum gaudio
„sacras certaminis vestri Reliquias circumstant
„benedici optantes, secumque referre sancta
„animæ & corporis remedia desiderantes.
„Omnibus igitur benedictionem impertiamini.
„Ego quoque quantumvis imbecillis accepto
„vestris meritis atque intercessionibus robore
„*Schram Analysis Tom. XI.* U u „toti

„tota animi devotione ante sanctas vestras Re-
 „liquias decantavi hymnum laudis vestrae ac
 „gloriae. Quare obsecro, pro me vili pecca-
 „tore Ebraeam ante thronum Divinae Majesta-
 „tis assistite, ut precibus vestris salutem con-
 „sequi merear & vobiscum sempiterna feli-
 „citate perfui gratia & benignitate atque mi-
 „sericordia Domini ac Salvatoris nostri Jesu
 „Christi cui sit cum Patre & Spiritu Sancto
 „laus honor, virtus & gloria in infinita sae-
 „culorum saecula Amen.

Vita beati Abramini & Mariae neptis ejus.

*Abramini
juventus.*

i. „Beatus Abramius parentes habuit ad
 „modum divites, qui desponsarunt ei
 „puellam adhuc puero, expectantes ut ad di-
 „gnitatem saecularem promoveretur: at ille
 „aliter sentiens ab ipsa aetate juvenili ecclesias
 „frequentare coepit, sacras Scripturas libenter
 „audiebat & illis studiose meditabatur. Cae-

*Matrimo-
nium.*

„terum parentes ejus compellebant eum quan-
 „tumvis reluctantem nuptiarum vinculis ad-
 „stringi. Celebratis ergo die septimo nuptiis,

Fuga.

„ipsoque iam in thalamo cum sponsa sedente
 „divi a gratia duce e civitate egressus est, &
 „duobus quasi miliaribus procul inde cellulam
 „vacuam invenit, in quam ingrediens suum ibi
 „domicilium fixit glorificans Deum, ubi eum
 „post decem & septem dies preces ad Deum
 „fundentem parentes invenerunt, & valde
 „obstupuerunt. Beatus autem ad eos inquit:
 „Quid admiramini, Deum potius orate, ut
 „in finem usque vitae jugum hoc Domini
 „sua-

„suavissimum valeam sustinere, cui cum om-
 „nes respondissent: Amen; deprecatus est
 „iplos ne sæpius ei molestiam prætextu visita-
 „tionis inferrent. Quibus recedentibus ipse
 „ostium suæ cellulæ obstruxit, & seipsum
 „recluserit. minima fenestella relicta, per quam
 „cibum necessarium acciperet, ac vigiliis,
 „orationibus, planctui, humilitati & charitati
 „vacabat. Cumque sanctitatis ejus fama per-
 „crebresceret, cuncti audientes ad eum visen-
 „dum, ut ab eo spiritaliter ædificarentur,
 „confluebant.

2. Accidit autem post decem annos paren-
 „tes ejus ex hac vita migrare, a quibus quod
 „multæ opes illi relicte essent, rogavit fidum
 „quemquam amicum, ut omnia in pauperes
 „& orphanos distribueret, ne per ea ab ora-
 „tionibus avocaretur, atque ideo nihil super
 „terram præter sagum unum, & tunicam
 „unam cilicinam, quam gestabat, unumque
 „exiguum catinum, ex quo edere & bibere
 „conlueverat, possidebat, & humilitatem & cha-
 „ritatem erga omnes parem sibi vindicabat,
 „& omnes sine personarum acceptione æqua-
 „liter diligebat, ac toto tempore renuntiatio-
 „nis suæ arreptam semel regulam numquam
 „mutavit, sed quinquaginta annorum spatio
 „in vitæ religiosæ instituto alacriter se exer-
 „cuit.

3. „At vero non longe a civitate erat
 „vicus valde magnus, in quo pagani admo-
 „dum atroces degebant, quos nullus ab ido-
 „latria avertere poterat, quoniam non solum

Abram
sacerdos
ordinatur
ad con-
versionem
pagano-
rum.

„non admoneri se suæ salutis patiebantur, sed
 „& persecutiones in eos, a quibus admo-
 „bantur, movebant, & cum turba monacho-
 „rum semel atque iterum cum iis agere ten-
 „tasset, nihil tamen profecerunt. Una autem
 „die Episcopus beatissimi Abramii memor ad
 „cellulam ejus contendit, eumque rogavit,
 „ut istuc ob salutem eorum proficisceretur.
 „Quo ille audito ad Episcopum ait: Permite
 „mihi Pater sancte, ut mea peccata deplan-
 „gam, nec mihi homini vili hoc negotium
 „imponas. Cui Episcopus: ecce hic residens
 „tuam tantum salutem curas, illic vero divina
 „adjuvante gratia plurimos salvare, & amplam
 „mercedem consequi poteris. Tunc beatus
 „vir plorans dixit: Fiat voluntas Dei, attamen
 „propter obedientiam illuc proficiscar.
 „Quare Episcopus in civitatem subito eum in-
 „troduxit; ibique per impositionem manus
 „eum Presbyterum ordinavit, ac protinus ad
 „vicum paganorum comitantibus Clericis de-
 „ducendum curavit. Quo perveniens oratione
 „præmissa misit ad amicum suum, ut pecu-
 „nias ex patrimonio suo relictas ei mitteret,
 „quas cum accepisset intra paucos dies extru-
 „xit Ecclesiam, in qua assidue preces Deo
 „offerebat, ut pagani illi repudiata simulacro-
 „rum cultura verum Deum agnoscerent. Qua
 „expleta precatione contendit ad templum
 „gentilium, ubi eorum aras cum simulacris
 „propriis manibus evertit.

*Abramii
 patientia
 in persona*

4. „Quod factum cernentes pagani in eum
 „irruerunt, multisque verberibus laceratum
 „ex

21 ex vico fugarunt: ipse vero clam noctis rever- *cutione*
 22 sus iterum in Ecclesiam se recepit, ubi con- *pagan-*
 23 quiescens pro eorum salute Dominum depre- *runt*
 24 cabatur. Mane autem facto adventantes pa-
 25 gani repperunt ibi hominem Dei orantem,
 26 unde magno stupore perculsi sunt, quin etiam
 27 ad ecclesiam quotidie veniebant non orandi
 28 gratia sed pulchritudinem ædificii contem-
 29 plandi. Cæpit itaque quadam diæ vir sanctus
 30 rogare eos, ut verum Deum agnoscerent,
 31 illi vero atrociores effecti baculis eum velut
 32 lapidem exanimem percusserunt, & pedibus
 33 ejus fune ligatis extra vicum traxerunt, &
 34 lapidibus obruerunt semivivo relicto. Mediæ
 35 vero nocte ad se reversus denuo pro paganis
 36 orans intravit in vicum & Ecclesiam psalmos
 37 decantans Domino, factoque diluculo con-
 38 spexerunt eum ibi, & diris illum tormentis
 39 crudeliter confecerunt, & iterum funibus
 40 alligatum extra vicum traxerunt. Ista au-
 41 tem cum per triennium pateretur fortiter
 42 perdurabat, & numquam averſatus est il-
 43 los, sed magis in eos illius charitas auge-
 44 batur.

5. „Una porro dierum incolæ vici illius *Paganos*
 21 simul congregati dicere cæperunt ad invi- *convertit*
 22 cem: videtis adeo magnam patientiam viri,
 23 & in nos charitatem, unde nisi esset Deus
 24 vivus, sicut dicit, & regnum & Paradisus,
 25 supplicium, & retributio, non hæc perferret
 26 a nobis, quin & deos nostros ipse solus con-
 27 fregit, & in nullo eum lædere potuerunt.
 28 Vere servus Dei hic est, & quæcunque ab eo
 29 fuerunt dicta, divina sunt & vera. Venite

igitur, credamus in Deum, qui ab ipso prædicatur. Quæ cum inter se loquerentur, omnes pariter ad ipsum in Ecclesiam contendunt, clamantes: gloria cœlesti Deo, qui hunc famulum suum misit, ut nos ab errore liberaret & salvaret. Beatus autem vir ista, conspiciens gavisus est valde & dixit: Patres charissimi, fratres & filii benedicti, demus gloriam Deo, qui oculos vestros illuminavit, ut ipsum agnosceretis. Signaculum vitæ accipite, ut ab idolorum immunditie purificemini, totoque corde credite, quod unus sit Deus creator cœli & terræ, & omnium, quæ in eis sunt, omnis principii expers, omni sine carens amator & redemptor hominum. Et in Filium ejus credite unigenitum, qui est potentia Patris, per quem & omnia facta sunt: & in Sanctum ejus Spiritum ipsi constantialem, qui simul cum ipso regnat in infinita sæcula, omniaque vivificat, ut credentes vitam æternam adipiscamini. Respondentes autem cuncti dixerunt: ita sane pater noster, dux vitæ nostræ, ita fiet, sicut avertis, & nos doces, ita credimus & sic sentimus. Et illico Beatus sanctum baptismum arripens baptizavit eos in nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti, a minimo usque ad maximum ad mille usque animas. Per singulos autem dies sacras Scripturas eis legebat, differebatque cum ipsis de fide, justitia, & charitate, de mortuorum resurrectione, de tremendo judicio, de regno Dei, de delictis paradisi, & de gehennæ suppliciis,

6. „Totum porro annum egit apud eos vir *Abramii*
 „beatus, postquam fidem susceperunt, prædi- *discessus*
 „cans eis indefinenter verbum Dei: cæterum *ad suam*
 „ubi jam fidei eorum firmitatem perspexit, *cellam.*
 „veritus ne eorum occasione cogeretur reli-
 „giosæ vitæ disciplinam relaxare, eos per
 „orationem Deo commendans ter crucis signa-
 „culo vicum signavit, & latenter in alium ibi-
 „cum recessit. Mane autem facto pro solito
 „suo ad ecclesiam turbæ convenerunt, sed
 „quod eum ibi non invenissent, obstupuerunt,
 „cumque eum diutius perquirendo invenire
 „nequivissent, contristati ad Episcopum per-
 „gunt, qui etiam moerore dejectus plures ad
 „perquirendum eum emisit, cumque non re-
 „periretur. Episcopus cum toto clero suo ad
 „memoratum vicum concessit, & consolato-
 „rium sermonem ad eos habuit, & quia om-
 „nes in fide ac charitate Christi optime confir-
 „matos deprehendit, viros ex eis magis pro-
 „batos elegit, quos Presbyteros & diaconos
 „& lectores designavit: quod audiens B. Abra-
 „mius admodum gavisus Deo gratias egit, &
 „ad pristinam suam cellam reversus est. Fecit
 „autem alteram parvam cellam extrinsecus,
 „& semetipsum conclusit in interiore. Quo
 „intellecto inhabitatores vici illius venientes
 „ad eum gavisi sunt, quod suum vitæ ducem
 „invenissent, accedebantque ad eum quasi pa-
 „trem, ut ab eo docerentur.

7. „Videns igitur Satanæ, quod in tantis *Infidie*
 „afflictionibus in illo vico adversus virum Dei *Satanæ*
 „excitatis non posset mentem ejus a bono pro- *contra*
 „posito *S. Abra-*
 „mum.

„posito abducere, venit ad eum cum phantas-
 „mate, ut eum decipere posset, cum enim
 „media nocte sanctus psalleret, repente lux
 „magna in ejus cella refulsit, & vox audita
 „est: beatus es domne Abrami, quoniam nul-
 „lus in cunctis recte factis inventus est, sicut
 „tu. Subito autem vir beatus dolum maligni
 „cognoscens dixit: tenebræ tuæ tecum sint in
 „perditionem, homo enim peccator sum, quia
 „tamen charitatem Dei mei habeo, & spem in
 „ipsum, tuas insidias & spectra non pertimesco,
 „pro muro siquidem mihi est nomen Domini
 „mei & Salvatoris Jesu Christi, in quo te ne-
 „mine increpo immundissime canis. Quo dicto
 „instar fumi evanuit. Rursus paucos post dies
 „Satanas cepit cellam ejus evertere, sed vir
 „Dei ad illum: omnes gentes circuierunt me,
 „& in nomine Domini quia ultus sum in eos
 „Pf. 117. tunc ille cella integra manente eva-
 „nuit. Paucis post diebus dum beatus media
 „nocte psalmodiæ vacaret, conspiciens florem
 „cui infisibat vehementi igne comburi ajebat,
 „super aspidem & Basiliscum ambulabis &c.
 „Pf. 90. omnemque potentiam inimici in no-
 „mine D. N. Jesu Christi superabo. Alio die
 „inimicus sub specie adolescentis catinum viri
 „Dei comedentis nitebatur evertere, quem ille
 „retinebat, & intrepidus comedeat. Tunc
 „exiliens dæmon candelam ardentem coram
 „eo statuens psallere cepit: beati immaculati
 „in via &c. cui vir beatus nihil respondit,
 „donec cibum sumpisset, quo sumpto signo
 „crucis se munivit, & dæmoni suam imbecil-
 „litatem contra servos Dei exprobravit, qui
 „subito

„subito evanuit. Denuo post aliquot dies venit
 „ad eum inimicus cum alio phantasmate co-
 „piosæ turbæ hominum, eum in foveam pro-
 „ficere tentantibus, quos videns ait: circum-
 „dederunt me sicut apes favum, & in nomine
 „Domini ultus sum in eos. Pl. 117. Tunc ex-
 „clamans Satanas dixit: Hei mihi, in cunctis
 „me vicisti: verumtamen nec sic quidem a te
 „recedam, donec te mihi subiectum reddidero:
 „ad quem Beatus vir: Anathema tibi sit &
 „cunctis viribus tuis impurissime dæmon, glo-
 „ria autem Deo, qui te nobis servis suis con-
 „culcandum tradidit, & ideo versutias tuas
 „spernimus, nec tuas phantasias pertimesci-
 „mus: & licet multo tempore beatum virum
 „dæmon oppugnasset, non tamen potuit timo-
 „rem aliquem menti ejus incutere, nam per
 „omne tempus conversationis suæ numquam
 „a regula sui instituti deflexit, neque dies
 „illum aliqua sine lachrymis præterit, non
 „facile sua labia in risum solvebat, sed ne
 „subridebat quidem: non appropinquabat cor-
 „pori ejus oleum, neque faciem suam aut
 „pedes aqua unquam abluit: erat tamen
 „aspectus ejus tamquam flos rosæ, & corpus
 „ejus, quasi nihil abstinentiæ egisset, sanum
 „validumque apparebat: qui & in hora ob-
 „dormitionis suæ ita specioso vultu cernebatur,
 „quasi angelorum comitatu stipatus fuisset.
 „quin & totis quinquaginta annis vestem
 „suam cilicinam numquam mutavit, ita ea
 „integra manente, ut alii etiam ejus parti-
 „cipes fuerint.

*Mariam
neptem
suam re-
cipit.*

8. „Habuit autem B. Abramius. f.
„unicum. quo defuncto filia unica ejus
„annorum relinquitur. quam amici ejus
„tinus ad patrum adducunt, eamque
„exteriore sua cella collocari iussit.
„autem perexigua in medio utriusque
„lulæ fenestra. per quam edoceba-
„psalterium & reliquas scripturas: cui
„quippe in divinis laudibus vigilabat.
„nertiam colebat. confectasque animi vi-
„perficere nitebatur, & quia pater ejus
„gnam pecuniarum vim ipsi reliquerat,
„Dei illico distribui iussit in pauperes &c
„nos, ipsa vero assidue suum interpe-
„patrum ut rogaret Dominum, ut a
„liberaretur cogitationibus.

*Maria
lapsus &
fuga.*

9. „Viginti igitur annis cum eo in
„nentia degens velut columba castissi-
„convixit, quibus expletis callidus se-
„invidiæ igne tabescens insidias illi tend-
„ut eam irretiret, & sancto viro mæst-
„incuteret. Erat enim quidam nomine
„taxat monachus, qui prætextu ædifica-
„& colloquii ad beatum virum concedere
„bat; sed & beatam illam per fenest-
„aspiciens, cum illa potius colloqui cup-
„insidiasque illi multo tempore quasi ad
„annum usque tendebat, donec tandem
„venta opportunitate eam a beati viri co-
„satione alienam reddidisset, siquidem
„pente jam seducta januam cellæ suæ ap-
„& egressa est. fraude enim maligni dra-
„ab eminenti vitæ religiosæ statu purissim

virginitate elapsa est ; & postquam peccatum
admisit in desperationem se coniecit. conscin-
densque cilicipam suam vestem pectus tun-
debat , faciem manibus verberabat , cupiens
seipiam morti tradere , dicens : satius mihi
fuerit , me hinc alio abire , ubi nullus me
agnoscat , quoniam semel jam mortua sum ,
nec ultra mihi spes salutis est reliqua. Con-
surgens ergo e vestigio perrexit in aliam ci-
vitatem pristinoque habitu mutato , se ibi in
quodam diversorio constituit.

10. „Quæ ruina dum huic sæminæ acci- *Visio de*
disset , vir Sanctus horribilem draconem co- *sua nepte.*
lumbam apud cellam suam devorantem sed
integram in ejus ventre manentem in somnis
vidit : protinus autem experrectus semel at-
que iterum neptem suam Mariam vocabat ,
sed cum responsum nullum ab ea reciperet ,
totoque biduo eam non amplius psallentem
audiret , intellexit suam visionem ad illam
sine dubio pertinere , quare profundens la-
chrymas ait : Hei mihi , agnam meam lupus
crudelis rapuit : Christe Salvator mundi con-
verte ad me agnam meam Mariam. Duos
igitur annos dissolute vivendo neptis ejus
foris quasi in ventre draconis egit , at Sanctus
vir semper pro ea orando animum suum
relaxavit.

11. „Duobus porro elapsis annis cum ubi S. Abram
esset intellexisset , rogabat quemdam sibi fa- *eam in-*
miliarem , ut illuc pergeret , & cuncta de ea *venit.*
exploraret : Ipse vero B. Abramius certior
de ea factus curavit sibi habitum militare
deferri

„deferre cum equo. ad sedendum ape
 „cellæ suæ ostio egreditus, & habitu n
 „induitur, & galerum longum, quo
 „ejus velaretur. imposuit, & sumpto.
 „solido concitus abiit: Postquam ergo
 „cum appulisset, in hospitium divertit,
 „que eam non videret, subridens di
 „hospitem: audiui. quod hic pulchram l
 „puellam, quam libenter viderem. E
 „autem dixit: est hic & quidem supr
 „dum speciosa, cumque senex nomen p
 „requireret, Mariam nuncupari, ille n
 „dit. Tunc hilari vultu inquit, accer
 „lam mihi. amore enim captus sum i
 „quæ cum vocata adestet in habitu mere
 „vir Sanctus lachrymas erumpentes pr
 „ter cohibens, & residentibus illis atqu
 „bentibus cæpit cum ea loqui sanctus
 „quam amator ardentissimus. ut illam
 „ret, neve illa fingeret. Illo autem cum
 „colloquente ipsa complexa collum ejus,
 „lis illum excipiebat, cumque odorata
 „ejus corpus suavissimo angelici instituti o
 „fragrare, memor priorum dierum suo
 „in summa abstinentia peractorum in hæ
 „mas prorumpens dixit: vae mihi, vae
 „miseræ soli: cui hospes: Quid est do
 „Maria, quod ita graviter ingemiscas?
 „quem illa, utinam ante triennium mo
 „essem. & felicem me putarem. Confestim
 „beatus senex, quasi cum quadam seren
 „ad eam ait: modo me præsentem cum hi
 „tati indulgendum esset, tu peccata tu
 „memoriam revocas. O admirabilem di
 „dil

ispensationis clementiam, ne illa patrum
rum agnosceret, & fortasse aufugeret. Pro-
rens igitur beatus senex mox solidum, de-
it eum hospiti dicens: para nobis coenam,
t cum hac puella epulari & lætari liceat.
) vere secundum Deum sapientiam, qui totis
inquaginta suæ religioſæ exercitationis
nis panem non gustaverat, nunc carnes
omedit, ut animam a diabolo captam re-
ocaret. Postquam igitur simul epulati sunt,
rovocabat eum puella, ut ad cubandum in
ubiculum introiret. At ille, intremus,
nquit, ubi vidit lectum altum stratum, as-
cendens sedit super eum, cui puella ait:
permitte Domine, ut calceamenta tibi extra-
am: ille vero ad eam: obſera bene ostium,
k tunc ut ea abſtrahas permittam: quibus
bſeratis senior ait: domna Maria accede ad
ne, cumque accessit ad ipsum, tenuit eam
irmiter per manum, ita ut non posset eum
ffugere, tollens quoque camalaucion seu
alerum a capite suo, & in lachrymas pro-
umpens dixit ad eam: Filia mea Maria.
umquid me agnoscis? nonne ego sum pater
uus Abramius? Quid tibi accidit filia? ubi
ſt habitus tuus Angelicus, continentia, la-
hrymæ? quare salutem tuam desperans dia-
bolo te tradidisti?

12. „Illa vero quasi tota perterrefacta ab- *Reducit ad cel-*
lebat animum nec vultum attollere pote- *lam.*
at, quam beatus senex iterum cum lachry-
nis appellabat dicens: non loqueris mihi
ilia mea Maria? nonne tua causa huc ad-
„veni?

„veni? super me sit hoc peccatum o filia, Ego
 „pro te in die iudicii Deo respondebo, ego pro
 „te poenitentiam agam. Sicque ad mediam
 „usque noctem eam consolabatur. & admone-
 „bat. Illa autem cum parumper fiduciam ac-
 „cepisset. sic ad eum locuta est: si in te respi-
 „cere ob confusionem vultus nequeo, quo pacto
 „immaculatum nomen Dei mei, dum ita ceno-
 „immunditiæ contaminata sum, invocare au-
 „debo? & beatus vir ad eam: super me sit,
 „inquit. iniquitas tua o filia, tantummodo
 „me audis, veni, & concedamus pariter
 „in locum nostrum. Illa vero ad eum: si po-
 „nitentiam adhuc agere possum, ecce ut ja-
 „bes. tecum veniam. Diluculo autem facto
 „dicebat ad eam beatus senex: exurge Filia,
 „& hinc recta ad cellam nostram abeamus que
 „respondens aiebat: habeo hic aliquantulum
 „auri ac paucas vestes. & quid de iis fieri
 „jubes? respondens vir beatus dixit: relinque
 „illa hic, nam omnia ista pars maligni sunt:
 „& consurgentes confestim exierunt, eamque
 „equo imponens trahebat. lætus, quod oves
 „perditam invenisset: Cumque ad proprium
 „jam locum pervenisset, illam in interiore
 „cella, in qua ipse habitaverat, reclusit, ipse
 „vero in exteriori permansit, ubi illa cilicio
 „induta in summa humilitate & plañtu perse-
 „stebat, & septem vigiliis, arctissimisque ab-
 „stinentiæ laboribus conficiebat, alacriter po-
 „nitentiæ scopum prosequens. Tali namque
 „studio & patientia indefinenter recurrerat
 „ad Deum, petens sibi ignosci, quod pecca-
 „verat, ut etiam signum divinitus, an accepta
 „ejus

ejus poenitentia fuisset, deposceret, Deus vero sic condignam satisfactionem ejus precesque recepit, ut etiam dona curationum ipsi ad rei certitudinem concesserit.

13. „Vixit poro Beatus Abramius alios *Obitus* adhuc annos decem. cernensque sinceram *B. Abramii.* illius poenitentiam. & insignem animi alacritatem, magnificabat Deum, & sic in bona senectute quievit, vere sanctus ac servus Dei, cum esset annorum septuaginta. ex quibus quinquaginta in solitario vitæ instituto egit magna cum alacritatē, certamine, & abstinentia admirabili. Quo temporis intervallo nunquam in sub instituto obtorpuit sepiusque egit, neque umquam regulam religiosissimæ vitæ suæ mutavit, sed ita constitutus erat quasi quotidie moriturus. Hæc fuit vita B. Abramii. ista patientiæ ejus certamina: hi agones & sudores beati hujus viri fuerunt, quos hic ita conscripsimus ob consolationem & devotionem omnium, qui vitam consequi æternam volunt ad laudem & gloriam Dei, a quo cunctis affluenter quæcunque utilia suppeditantur.

14. „Vixit quoque beata illa Maria alios *Obitus* annos quinque post mortem patris sui, atque *Mariae* *neptis* *Abramii.* tam supra modum pie residuum illud vitæ instituebat, ut dies noctesque integras non cessaret cum lachrymis deprecari Deum, adeo ut etiam per locum illum prætereuntes, vocem ejulatus audientes commiseratione moti gradum sisterent, sletumque suum cum
„ejus

„ejus fletu conjungerent , ac propria peccata
 „deplangerent , gratia D. N. Jesu Christi , cui
 „gloria & potentia nunc & semper , & in
 „æterna sæcula sæculorum. Amen.

ENCOMIUM

*De sancto Juliano Monacho &
 Anachoreta.*

*Juliani
 conversio.*

1. „Optimus hic atque fortissimus inter pie-
 „tatis pugiles servus adhuc sub domi-
 „nis sæcularibus cum esset , vitam in multa in-
 „temperantia & lascivia peregerat , tandem
 „ad agnitionem veritatis deveniens optime
 „vitam suam traduxit. At multa a propriis
 „Dominis in civitate Heliopoli apud Libanum
 „passus est , quippe qui cum idololatrarum
 „furore & insania participabant. Verum de-
 „functo jam ejus hero vitæ priori renuntians
 „effectus est monachus , Dominum autem
 „Deum toto corde diligebat , ita ut in omni
 „virtutum genere se perfecerit , magnam enim
 „possedit humilitatem , & otio ac negligentie
 „mandatorum Dei se non tradidit.

*De Mona-
 cho filium
 dæmoni
 offerenti.*

2. „Negligens quoque in iis , quibus res-
 „debam locis quidam erat monachus , qui
 „filium suum parvum tamquam immorigerum
 „in sacrificium dæmoni propter suam avaritiam
 „offerre non verebatur , verum divino auxilio
 „præservatus est puer , cum enim eum deda-
 „xisset in subterraneum quemdam locum , ubi
 „multum aurum putabatur reconditum , de-
 „mon

non conspecto crucis signo quo puer amictus
& consignatus erat, non est ausus ei nocere,
cum vero impius pater analabum a puero
abstulisset, rursus vox ex abditis audita est,
quod cum Deo consecratus sit, frustra quid
mali contra eum tentetur. Puer igitur cum
narrasset, quæ sibi acciderant, etiâ conci-
lium a sanctis Patribus ob eam rem collec-
tum est.

3. „Beatus vero Julianus mortificans in se *S. Juliani*
mundanas concupiscentias in sua residebat cel- *vita.*
la, prope quam etiam mea cella sita erat: acce-
debat igitur is ad cellam meam, & ego ibam ad
ipsum, proficiebam enim ex colloquio & con-
versatione ejus, admirabarque tantam in
homine barbaro cognitionem, quippe ex
partibus occidentalibus oriundo, & glorifi-
cabam Deum, qui neminem vult perire.

4. „Beatus ergo Iulianus corpore quidem *Virtutes.*
erat robustus, sed nimio labore conficiebatur,
Patrum vestigiis insistendo: illiteratus autem
cum esset, addiscere conabatur. Hic pieta-
tem colens cellam habebat, in qua quietam
vitam ducebat, & cubile tenebat: sed cum
illi non sufficeret angustia cubiculi, intus il-
lud sibi in modum sepulchri ædificavit, an-
gustissimum quoque ejus ingressum reddens,
per quem cum introiret, in eo velut in mo-
numento aliquo orabat. Operabatur autem
& propriis manibus carbasa ac vela navium:
porro & planctum amabat, ita ut præter-
euntes cellam ipsius vocem ploratus ejus
Schram Analysis Tom. XI.   X x   „audi-

„audirent , noctesque brevissimo somno tra-
 „sugebat. Quam multas vero tentationes &
 „tribulationes sustinuerit propter negligentio-
 „res fratres, dici non potest , quas tamen per
 „patientiam & humilitatem præteribat: valde
 „quoque erat pacificus , mansuetus , & volun-
 „tariæ paupertatis amator , qui enim cum
 „pecuniis in eremo residet , omni in loco con-
 „tremiscet , & præda maleficis erit , qui vero
 „inopia laborat , insidiis carebit. Quin &
 „impiger ad opera extraordinaria erat , & a
 „maledicentia convitioque alienus ; humilis
 „quoque in sermone , opere , vestitu & in-
 „gressu , & assidue tremendi tribunalis Christi
 „recordabatur. Evitabat quoque colloquia &
 „communia mulierum, occasiones inanium vo-
 „luptatum amputans : quando vero pulsus ad
 „Synaxin audiebatur , ante omnes alios fra-
 „tres occurrere contendebat , sic vero in Synaxi
 „consistebat absque ulla oculorum distractione,
 „quasi tribunali D. N. Jesu Christi assisteret.
 „Quodam autem die ad ipsum dixi : quis hosce
 „libros corrumpit , in quibus ubi scriptum
 „erat Deus , aut Dominus , aut Jesus Christus,
 „vel Salvator litterarum elementa deleta re-
 „periuntur ? beatus vero ad me : fornicatrix
 „mulier ad Salvatorem accedens lachrymis
 „pedes ejus rigavit , & ego ubicunque nomen
 „Dei mei scriptum comperio , lachrymis meis
 „rigo , ut remissionem peccatorum accipiam.
 „Ego vero gratiose ad ipsum dixi : libris par-
 „cas obsecro : at ille dixit : non irrigatur cor
 „meum , nisi plorem coram Domino Deo meo.
 „Ardeniter porro in religione se gessit ultra
 „viginti

„viginti quinque annos, & interea moritur
„in Domino in obedientia & persecutione,
„quam passus est, dignus æterna factus bea-
„titudine.

5. „Narravit beatus hic cuidam aliquando *Perfectio*
„fratri : frater quidam in interiorum ingredi *quid sit.*
„vult eremum, ut viros contemplativos ibi
„investiget, expeditne, ut cum ipso istuc va-
„dam? frater autem sciens operarium eum
„esse, dixit ad ipsum : satius est in quiete per-
„fectionem quærere, nam de parvis & insta-
„bilibus rebus inquirere & eremum circumire
„minime necessarium est. Dixitque vicissim
„beatus : Quid est perfectio, & quæ sunt illæ
„res exiguæ? ad quem frater : Perfectio est
„cujusvis sermonis, & omnis actionis finis,
„nam scriptum est : Finis verbi : Deum time,
„& mandata ejus observa. Eccl. 12. Quæ enim
„accidunt unicuique nostrum in hoc sæculo
„sive tristitia sive læta finem habent, at quæ
„post vitæ hujus exitum remanent, æterna
„sunt. Diem ergo judicii & retributionis in
„mente habeamus, ut voluntas nostra per-
„fecta sit in Domino. Quæramus ergo quo-
„modo nos oporteat demorari in regione illa,
„in qua perpetuo habitaturi sumus, in pro-
„fundo, an in excelsis, in igne, aut in refri-
„gerio? ista Spiritus noster investiget, & os
„loquatur, ab ejusmodi cura non recedat cor
„nostrum, quamdiu in hac caduca versamur
„vita, illosque qui a tali nos cura avertere
„volunt tamquam perditores nostros contem-
„namus, non enim licet cuiquam post suam
„hinc emigrationem ad hanc vitam redire.

„Necessarium igitur est, sermones ac præ-
 „cepta Domini omni cum humilitate atque
 „modestia animi servare, nam observatio man-
 „datorum Dei ipsa est perfectio, & qui præ-
 „ceptorum Dei sectatores facti sunt, hi forti-
 „titer perfectionis semitam ingrediuntur expec-
 „tantes ipsum in rectitudine cordis, quotidie-
 „que gloriosum ejus adventum contueri sibi
 „videntur, ac ipsum in throno majestatis suæ
 „sedentem, quando justos segregabit a pecca-
 „toribus, & reddet unicuique secundum opem
 „sua. Servemus igitur o filii charitatem sin-
 „cere ac vere, & in ipsa virtutes excolentes
 „digni reddamur, qui a dextris unigeniti filii
 „Dei illic statuamur; & gaudebit cor nostrum,
 „gaudiumque nostrum nemo tollet a nobis.
 „Frater porro, qui accurate monita susceperit,
 „fortiter & constanter in tranquillitate persistet,
 „gratias agens D. N. Jesu Christo, cui gloria
 „in infinita sæculorum sæcula. Amen.

S E R M O

*In Patres qui temporibus suis con-
 summati sunt.*

*Deus
 sanctos
 mature
 & vite vo-
 cat.*

I. „Cor mihi dolet: conspicio enim Domine
 „quod Sanctos tuos tamquam aurum
 „electum ex vanissimo hoc sæculo in æternæ
 „vitæ requiem assumes: quemadmodum enim
 „sapiens agricola celeriter fructus colligit ema-
 „turescentes, ne damnum ab adversitate ali-
 „qua ingruente patiantur atque lædantur, sic
 „& tu Salvator electos congregas sancte &
 „juste

„iuste mortuos ; & nos interim adeo pigri , &
 „in instituta vivendi ratione segnes in duritie
 „nostra persistimus , & fructus noster semper
 „immaturus remanet absque bono animi pro-
 „posito , ut pulchre ematurescere nequeat in
 „operibus bonis & sancte recondatur in horrea
 „vitæ ; non enim lachrymas fructus noster con-
 „tinet , ut iis irroretur ; non compunctionem
 „habet , ut ex lachrymarum afflatu florescat ,
 „sed neque humilitatem , ut æstum adumbra-
 „tione coerceat , non voluntariam paupertatem,
 „quæ illum ab adversariis opprimi haud
 „permittat , nec charitatem Dei habet radicem
 „scilicet validam , quæ fructum sustineat :
 „nec contemptum continet rerum terrenarum ,
 „nec vigilias , nec sensum attentum in precibus :
 „sed vice istarum virtutum , contraria
 „plane habere deprehenditur , iram scilicet &
 „furorem fructus decutientem , & reliqua
 „ejusmodi mala , quæ non sinunt fructum pie
 „maturescere.

2. „Hei mihi o anima eloquere jam & la-
 „chrymas effunde , quæ Patribus probatissimis ,
 „& monachis ac religiosis sanctissimis ita cito
 „orbata es. Ubi nunc tales sunt Patres , per-
 „fecti , sancti , iusti , vigiles , humiles , quietis
 „studiosi , temperantes , pauperes voluntarii ,
 „corde compuncti , terram lachrymis rigantes ,
 „charitate Dei pleni , crucem suam jugiter
 „tollentes , angustam viam incedentes , pleni
 „semper lumine mandatorum Christi , alacriter
 „in bono vitæ instituto ambulantes : propterea
 „enim Deus vehementer eos diligens in por-
 „tum

S. S. Monachorum
 veterum
 virtutes.

„tum vitæ collegit eos , ut ibi exultent in pa-
 „radiso deliciarum ; maximo quippe cum gau-
 „dio hinc migrarunt profecti ad Deum haben-
 „tes secum paratas lampades suas.

*Moderno-
 rum re-
 laxatio.*

3. „Non est in nobis modo insignis illo-
 „rum virtus , temperantia , continentia , pie-
 „tas , religio , mansuetudo , compunctio , vo-
 „luntaria paupertas , vigiliæ , in Deum cha-
 „ritas , miserorum compassio : cuncti facti
 „immites , nec ferre nos invicem possumus ,
 „sagittæ ignitæ sunt linguæ nostræ in altero-
 „trum. Cuncti honorem quærimus , vanam
 „gloriam captamus , requiem anxie sectamur ,
 „avaritiæ studemus , relaxati sedemus , occu-
 „pati in sæcularibus negotiis , distractionibus
 „involuti , ad nugas expediti , ad preces fun-
 „dendas pigri , ad vagandum alacres , ad quie-
 „scendum cunctabundi , ad delicias prompti ,
 „ad continentiam tristes , ad charitatem fri-
 „gidi , ad iracundiam fervidi. Quis igitur
 „super his non lamentetur , & deploret condi-
 „tionem nostram omni torpore plenam. Patres
 „illi , qui nos præcesserunt utiles Domino fue-
 „runt , & unicam curam habuerunt , quo
 „pacto Deo soli placere & salvari possent , unus
 „ex ipsis pro multis hominibus Deum exorare
 „poterat , & duo ex eis Deum placare pro
 „pluribus hominum millibus.

*Sanctos
 imite-
 mur.*

4. „Ecce nunc sancti & iusti ex hac rerum
 „procella in tranquillissimum vitæ portum col-
 „liguntur , ne conspiciant pressuras & scandala
 „nostra : illi eliguntur , & nos dormitamus ,
 „illi

illi rapiuntur, & nos ad vanissimum sæculum
 pertrahimur: illi confidenter ad Deum suum
 vadunt, nos in terra licenter vivimus. Ad-
 ventus Domini præ foribus est, & nos dubi-
 tamus. Quid ergo de nobis fiet in illa hora
 tremenda? quo pacto pro salutis nostræ ne-
 gligentia rationem reddituri sumus? nisi ab-
 jecto pernicioso pudore peccata nostra desle-
 verimus? Quando item aspiciemus sanctos in
 gloria advolantes in occursum regis gloriæ,
 nos vero in magna constitutos tribulatione
 cernemus. Redeamus ergo ad nosipfos, &
 paululum cogitationes nostras a vanissimo
 sæculo colligamus. Procidamus Deo cum
 multis lachrymis, ut nos liberet ab igne
 inextinguibili. Ne quæso ab ipso separemur
 dulcissimo Domino, qui semetipsum pro no-
 bis dedit in crucem. Vos cunctos deprecor,
 suscipite deprecationem peccatoris Ephræm
 fratris vestri negligentis & inertis, demusque
 operam cuncti pariter, ut Deum Sanctum
 placare, nobisque propitium reddere valea-
 mus, quamdiu tempus suppetit, ecce enim
 in januis Dominus adest, ut consummationem
 vanissimi hujus sæculi faciat. Ipsi gloria in
 sæculorum sæcula. Amen.

S E R M O

*In sanctos Patres, qui tempore illo defuncti
 in sancta pace requieverant.*

x. „In hoc die prædicemus præmia sanctorum ^{Enco-}
 „Patrum, laudes habitatorum eremi ^{mium}
 „celebrantes. Enarremus certamina eorum, ^{S. S. Mo-}
 „qui ^{nacho-}rum.

„qui relictis civitatibus magno desiderio volue-
 „runt inhabitare loca deserta , ad utilitatem
 „omnium , qui eos audirent , & licet quis
 „absens sit , reperiatur tamen præsens , parti-
 „iceps orationum illorum SS. Patrum effectus.
 „Non abiunt a nobis sancti Patres , quorum
 „amor semper nobiscum est : non separemus
 „eos tamquam peregrinos a nobis , quoniam
 „semper pro nostris deprecantur peccatis : non
 „sunt viles sed gloriosi , non rudes , sed docto-
 „res cunctorum hominum , ipsi autem a pro-
 „prio edocentur Domino. Perfecti sunt &
 „pleni iustitia , quoniam membra sunt Ecclē-
 „siæ : non solvunt legem , cum sacerdotium
 „servent , & præcepta custodiant , non resistunt
 „legi , cum fide sint fervidi : quando porro
 „honorandi sacerdotes , sanctæ assistunt mensæ
 „ad sacrificium offerendum , ipsi primi mani-
 „bus suis extensis cum fide suscipiunt corpus
 „Domini , qui semper cum illis est. Colum-
 „barum instar in sublime volitant , suaque ta-
 „bernacula in cruce desigunt : in locis de-
 „sertis velut oves oberrant , & statim ut vo-
 „cem Pastoris audiunt , optimum Dominum
 „agnoscunt : Mercatores sunt exeuntes ad bo-
 „nam inquirendam margaritam : Athletæ sunt
 „pietatis probati.

*Virtutes
 scripturæ.*

2. „Præbete mihi aures & attendite , ut
 „enarrare vobis possim institutum vitæ Patrum ,
 „qui in deserto habitant , & ibi miraculum
 „magnum & gloriam conspiciemus. Ipsi
 „Christo similes sunt sancti illi , & ab ipso pos-
 „sessionem domorum , quæ in eremo sunt , acce-
 „perunt :

perunt : apertus est thesaurus , & divitiæ di-
 stribuuntur volentibus accedere , ut ornentur
 gloria , quam ipsi habent , semper stola gloriæ
 amicti , utque formas gloriosas recipiant imi-
 tatoresque vitæ illorum efficiantur , & si quis
 contendat , ut stola , quam ipsi continent ,
 vestiatur ; mox divitiis eorum locupletatur :
 quod si aliquis apud eos manserit , subito in-
 cipit donare postulata deprecantibus , sicuti
 ipsi omnibus poscentibus largiuntur. Adea-
 mus ergo pulchram ab iis largitionem acci-
 pientes precum simul & deliciarum. Accipia-
 mus charitatem ipsorum , quæ gloria omnem
 lapidem pretiosum excedit , & pro margaritis
 fidem eorum accipiamus ; spectemus instruc-
 tionem eorum , qui relictis civitatibus , ea-
 rumque tumultibus potius montes & solitu-
 dinem inhabitare desiderarunt. Abeuntes
 hinc intueamur eorum domos , & quo pacto
 ibi resideant velut mortui in sepulchris.
 Abeuntes illuc videamus illorum delicias ,
 quibus perfruuntur jugiter in medio montium.
 Abeuntes conspiciamus eos , qui mundum
 oderunt , & vitam potius in deserto transi-
 gere desiderarunt. Hinc eo pergentes cer-
 namus eorum corpora , & quomodo suis ipsi
 capillis seipsos vestierunt & ornarunt. Profi-
 ciscentes eo aspiciamus saccos & cilicia illo-
 rum , quæ ipsi cum gaudio gestantes Deum
 glorificant. Discedentes hinc contemplemur
 illorum faciem , & quo pacto sua ipsi vultus
 austeritate etiam exhilararunt animas. Hinc
 profecti aspiciamus cum ipsis angelos , ma-
 gna lætitia canentes atque psallentes : hinc

„profecti aspiciamus eorum calices ac pocula
 „lachrymis eorum permista. Hinc profecti
 „videamus illorum mensas herbis agrestibus
 „semper plenas, & illorum lapides, quos suis
 „ipsi capitibus jugiter supponunt.

*Viliorum
 de Sata-
 na.*

3. „Si latro eos viderit confestim procidens
 „adorat, quoniam cruce semper amitti sunt
 „& ornati. Si immania & fera animalia illos
 „inspexerint, illico ab eis recedunt; omne
 „serpentis genus ipsi suis conculcant pedibus,
 „quoniam fide justitiæ succincti sunt & cal-
 „ceati; quando autem eos aspexerit Satan,
 „confestim exhorrescit, protinusque recedit,
 „quoniam infinitos perfregit laqueos, illos infe-
 „quens, & in nullo eis nocere valuit, non
 „enim erant remissi & segnes, sicut nos su-
 „mus, sed fortiter hostem debellabant. Si di-
 „vitiis eis ostenderit, illas velut saxa contem-
 „nunt, nam veras in cœlis cum Angelis divi-
 „tias habent. Fames ipsos non affligit, nam
 „pane vitæ Christo repleti sunt: neque sitis
 „eos adurit, quia in sua semper anima & lin-
 „gua habent Christum fontem vivum; nequit
 „vel unam eorum cogitationem turbare impro-
 „bus Satan, quoniam super solidum funda-
 „mentum consistunt. In speluncis & rupibus
 „habitant tamquam in cubiculis, & montes &
 „colles in circuitu pro muris habent. Mensa
 „ipsis est omnis terra & montes, cœna autem
 „ac prandium herbæ sylvestres & agrestes;
 „præcipuus eorum potus est aqua ex rivis,
 „vinum autem ex cavernis petrarum. Ecclesias
 „habent suas ipsi linguas, per quas jugiter
 „pre-

*Ita co-
 rum.*

„preces peragunt : duodecim horas diei in
„precibus impendunt , gloria quam in monti-
„bus & speluncis concinunt , est sacrificium
„acceptabile , quod Deo offerunt ; ipsi sibi sunt
„sacerdotes , & nostros suis orationibus mor-
„bos curant , nam deprecatores nostri sunt
„apud Dominum.

4. „Non sapiunt alta , neque primas cathe- *Humilitas*
„dras requirunt , gloria quippe eorum est eis *eorum.*
„humilitas , per quam imitatores fieri student
„ipsius Christi : non sibi requiem aliquam in
„mundo tribuunt , quoniam ibi solatium reci-
„piunt. Non tantum ex tricliniis & laquea-
„ribus voluptatis capiunt principes , quantum
„sancti illi gloriantur in montibus atque spelun-
„cis : & regibus quidem sua nimis angusta sunt
„palatia , ipsis vero etiam spatiosæ sunt ca-
„vernæ. Magis illi sancti Patres vestibis suis
„gloriantur cilicinis , quam alii vestibis pur-
„pureis : abominationi quippe illis est superbia,
„& magnam humilitatem amplectuntur , & ob
„eam ab omnibus hominibus honorantur ,
„neque tanta reges perfruuntur quiete , quan-
„tam Patres in eremo possident , quoniam
„Christus eorum exultatio est. Herbis in eremo
„pascuntur , & defatigati sese in terra compo-
„nunt , postquam vero dormierint , mox fru-
„diose surgunt , & Christum concelebrant.
„Exercitus Angelorum semper illis adsunt ,
„qui eos custodiunt semper : Gratia Domini
„semper cum eis est , nec finit eis inimicum
„occultari : ubi genuflexerint , lutum ante
„faciunt , & rivos ex propriis manantes la-
„chry-

„chrymis, postquam vero divinas laudes c
 „cluserint, surgit Dominus ad ministrand
 „epulas servis suis.

*Mors so-
 rum.*

5. „De monumento ac sepulchro sibi
 „struendo non sunt solliciti, nam mundo
 „cifixo mortui sunt in amore Christi,
 „enim interdum aliqui jejunium absolveru
 „illic iis monumentum construitur: multi
 „eis sunt, qui precibus intenti placide co
 „Domino requieverunt; alii in faxis & pe
 „firmati suas Domino animas reddideru
 „alius in morte ambulans mortuus est: a
 „signans se crucis signo, & seipsum in se
 „chro componens, quod mortem advenisse
 „telligeret, seipse quodammodo sepelivit:
 „tia sui confirmatus Domini: alius herbas
 „pascens Domini, obdormiscensque in
 „ipsum mensa expiravit; alius in divinis
 „stitutus laudibus a sui flatus voce abrej
 „est: alius dum in monte psalmis recita
 „vacat, venit ab inferis mors, quæ ipsius
 „ces obsignat, & terminat.

*Premia
 forum.*

6. „Vocem expectant, quæ ipsos exci
 „& tunc Dominus pro magnis ipsorum la
 „ribus, quos amore Christi pertulerunt, vi
 „æternam eis largitur, & pro capillis ipso
 „coronam nexus honorifici, & pro ciliciis
 „forum stolam ac vestem pretiosam n
 „tuarum præbet eis, pro herbis autem &
 „guæ herba Christus eis cibus & potus si
 „efficitur: pro terræ cavernis, in quibus ha
 „tarunt, magnum eis Christus paradisum
 „b

„buit, & quia tribulationibus in hoc mundo
 „affligi desiderarunt, ideo magnum ipse gau-
 „dium eis concedit: nequeo oratione conse-
 „qui magnam lætitiā, in quam intrabunt
 „cuncti sancti, qui in hoc sæculo voluntarie
 „affligi turpibus passionibus fortiter reſtite-
 „runt, ideo quoque Angeli sanctos beatos præ-
 „dicant, & ad eos dicunt: Beati estis vos,
 „qui Christi amore magna cum patientia sca-
 „pham vestram in mandatis Christi direxistis;
 „quapropter ad tranquillum jam portum per-
 „venistis, & Christum recepistis, quem tan-
 „topere desiderastis. Nunc vero gratulamur
 „vobis o beati, quoniam laqueos inimici
 „effugistis, & ad Christum, qui vos corona-
 „vit, pervenistis, factique hæredes æterni
 „regni ipsius modo estis, cui gloria in sem-
 „piterna sæcula. Amen.

EX EODEM SERMONE TETRA-
 SYLLABA SIVE ALIUD METRUM.

„Devictus per vim scelestus diabolus dicebat *Lullus*
 „væ mihi calamitoso, quid passus sum *damonis*
 „infelix ac miser? quo pacto superatus ab *devicti.*
 „scessi? hujus vero infamiæ mihi ipse auctor
 „sum; victus enim ex prima & secunda incur-
 „sione me intelligere oportebat, quod Chri-
 „stus cum ipsis adesset, at nunc mea cum illis
 „sanctis contentione ac pugna mercedem eo-
 „rum ingenti mea cum ignominia auxi variis
 „vulneribus in capite læsus, nam dum laqueos
 „eis necerem, ipsi iis arreptis caput mihi con-
 „fre-

„fregerunt : sagittas meas acutas , quas ad-
 „versus eos torquebam , ipsi acceperunt , &
 „me iis occiderunt. Ego diversis eos passio-
 „nibus oppugnabam , ipsi vero virtute crucis
 „me in fugam verterunt. Merito igitur hæc
 „patior insipientissimus ego : oportebat quippe
 „me nosse , quomodo omnis mea potentia a
 „Christo destructa est , omnia enim tunc egi,
 „ut ipse crucifigeretur , & mors illius morti
 „me tradidit. Idem rursus in Martyribus ejus
 „similiter passus sum , & ludibrio cunctis sum
 „effectus : commovi reges in ipsos & paravi
 „tormenta , ut iis visis perhorrescerent , &
 „Christum abnegarent , at illi non solum non
 „sunt deterriti , verum etiam ad mortem us-
 „que Christum sunt confessi , sic quoque nunc
 „bellis eos superare volens , victus ab eis ma-
 „gna cum infamia recessi. Quid ergo agam
 „deinceps nescio. Simples & indocti coro-
 „nam victoriæ acceperunt , ego vero mise-
 „riam ignominiam retuli , & defecit omnis fortitudo
 „mea. Ab his ergo strenuis profugiens ath-
 „letis ad amicos abibo meos , qui in suo vitæ
 „instituto inertes sunt , ubi non erit mihi la-
 „bor , neque machinamentis opus , nam vin-
 „cula ab iis accipiens , iisdem eos constrin-
 „gam : ligans porro eos vinculis , quibus ipsi
 „delectantur , subditos eos deinceps habeo ,
 „libenter voluntatem meam semper facientes
 „ut saltem ipsis devictis parumper ad me-
 „ipsum revertar , & de eis tamquam strenuus
 „victor glorier , & licet ipsi malo vivendi
 „instituto in barathrum corruant , attamen
 „ego in eorum perditione gaudeo , ut so-
 „cios

„cios in igne inextinguibili eosdem mihi
„habeam.

SERMO HEPTASYLLABUS SIVE
METRUM ALIUD.

„Cognita fratres infirmitate diaboli attenda- *Sancti*
„mus nobis ipsis sanctos imitando Patres, *imitandi.*
„si enim viam ingressi fuerimus, per quam
„ipsi ambularunt, inueniemus in ea Dominum
„Jesum viæ ducem & adiutorem nobis factum:
„cum autem inimicus viderit Christum nobis-
„cum versantem lucem veram, protinus non
„audebit in nos respicere, nam lumen, quod
„in nobis est, oculos ipsius præstringit. Studea-
„mus ergo purgare corda nostra, ut in no-
„strum auxilium gratiam spiritus nobis con-
„ciliemus, & non prævaleat adversum nos
„inimicus: vires enim semper ei addimus
„stulti, quando a mandatis Dei recedimus:
„nudatos autem nos gratia in suam viam dedu-
„cit fraudulentus inimicus. Obsecro igitur
„vos, fugiamus hostem improbum, dissolva-
„mus quoque vincula, quæ nos libero volun-
„tatis nostræ arbitrio ligarunt, confugiamus
„ad Christum portantes leve ac suave jugum
„pietatis ipsius, ut in bona mandatorum
„Christi via ambulantes pervenire mereamur
„ad sanctam civitatem Dei, cui gloria in sæ-
„cula. Amen.

S E R M O

In eos, qui in Christo obdormierunt, & de vanitate hujus vitæ atque incertitudine: & de morte, variisque morientium generibus. Ac de diversis mortibus repentinis.

Beatitudo 1. „**Q**uid ita hodie sedulo hic congregati
obdor- „sumus? merito sane, nam convoca-
mientium „runt nos omnes, qui ad Christum antea ex
in Christo. „nobis sunt vocati, ideoque alacriter ad Christi
 „laudes celebrandas convenimus; excitarunt
 „quippe nos, qui in carne nos reliquerunt ad
 „celebrandos eos in terris, qui cum Angelis
 „Deum glorificant in cœlis. Reliquerunt nos
 „orphanos, & ad propriam patriam abierunt;
 „reliquerunt corruptionem, & ad immortali-
 „tatem concesserunt; mundo occubuerunt,
 „& apud Christum exorti sunt; e terra exie-
 „runt, & jam supernam Hierusalem inhabi-
 „tant; vitæ præsentis vanitatem reliquerunt,
 „& ad supernam beatitudinem pervenerunt;
 „Ex mundi hujus procellis excefferunt, & ad
 „tranquillissimos portus appulerunt: cum adef-
 „sent nobis, non erant nobiscum, sed men-
 „tem ad Deum elevatam habebant, & cum
 „in terra essent, vitæ institutum in cœlis te-
 „nebant, & cum in carne viverent, non erant
 „in carne: non hic propriam patriam habe-
 „bant, sed supernam mansionem patriam
 „suam ducebant: non hic caducas opes pos-
 „sidebant, sed cœlestes expetebant, superna
 „considerantes, superna meditantes, superna
 „sapien-

„sapientes. Ad illa respiciebant. ad illa cur-
 „rebant, ad illa properabant. quare & com-
 „prehenderunt: jejunarunt, & ideo jam exhi-
 „larantur; non neglexerunt. ideo modo glo-
 „riantur: exierunt. & viam suam bonam con-
 „fecerunt; excefferunt repente, & velut castæ
 „columbæ evolarunt: separatam a nobis est
 „membrum, & reliqua dolent membra.

2. „In lachrymas ergo prorumpamus, *Mors*
 „quod pulchras non amplius intueamur figu- *mala pec-*
 „ras. Lugeamus, quod & nos hinc cito abi- *catorum.*
 „turi simus, quando charitatem nostram non
 „aspexerimus. Quod expetendum nobis erat,
 „grave nobis factum est: *pretiosa in conspectu*
 „*Domini mors Sanctorum ejus Ps. 115. at mors*
 „*peccatorum pessima Ps. 33.* Veniet enim dies
 „& hora, quando relinquet homo omnia, &
 „omnes, & solus abibit, derelictus, abjectus,
 „nudus, omni auxilio destitutus, absque tu-
 „tore, & sine ullo comitatu, imparatus, &
 „omni loquendi copia destitutus, siquidem
 „in negligentia præoccupatus fuerit in die,
 „quam non novit, & hora, quam non expec-
 „tat. luterea dum genio indulget, dum the-
 „sauros sibi parat, dum deliciis vacat, veniet
 „repente hora una, & cuncta cessabunt, parva
 „febris, & cuncta vana in nihilum recident,
 „veniet una nox profunda & ærumnosa, &
 „abducetur tamquam judicatus & condemna-
 „tus ad pœnam, qua lictores eum abducent.
 „Multis tunc opus tibi erit adjutoribus, mul-
 „tis orationibus in hora separationis animæ
 „a corpore: magnus tunc timor erit, magna
 „*Schram Analysis Tom. XI.* Y y „cala-

„calamitas. Horrenda sunt , quæ tunc ani-
 „ma subibit , sed nemo nostrum ea novit ,
 „nisi qui periculum eorum fecerunt : non
 „vides apud fratres morientes animamque
 „agentes quam terribilia tunc eis accidere ce-
 „nantur ? quo pacto corripiantur . perturbentur
 „& suspirent ? non aspicias eos sudoribus frigi-
 „dos , quomodo oculos huc illucque retor-
 „queant ? quomodo dentibus strideant, obtor-
 „pescant, expaveſcant, capillos suos evellant,
 „ex lecto exilient, videntque ea , quæ num-
 „quam prius viderunt, & audiunt a potestati-
 „bus, quæ numquam antea audierunt , & pa-
 „tiuntur, quæ numquam alias passi sunt, quæ-
 „rentes qui eos redimat & comitetur, & nemo
 „est, qui ausit ? quos aspicientes tunc con-
 „tremiscimus & plangimus, tenentes eorum
 „manus complectimur lachrymis irrigantes,
 „sudorem vultus detergimus, & oculos eo-
 „rum siccamus, & linguam æstuantem aqua
 „refrigeramus, aurem nostram ori eorum ad-
 „movemus, ut tenues eorum voces exaudia-
 „mus : deinde interrogamus, quomodo teip-
 „sum sentis ? noli timere, benignus est Deus.
 „Non est tunc apud nos amor improbus, non
 „pecuniarum sollicitudo, non ciborum cura,
 „sed formidandum intuentes mortis mysterium
 „contremiscimus.

*Planctus
 peccatoris
 morientis.*

3. „Tunc ad nos qui recedit, & nobis con-
 „iunctus est omnes salutans dicit: Valete fra-
 „tres boni, & pro me in ista hora ad orandum
 „evigilate, in viam namque longinquam, pe-
 „grinam, & tenebrosam nunc abeo, ubi
 „igno-

oro, quid mihi occurret, & in profundum
fernū, unde nemo revertitur. Valetē fra-
es mei, mihi enim non amplius frater est.
Valete consanguinei mei, adhuc modicum
me sequemini, non amplius ad vos venie-
as, non amplius in hac vita intuebimur
s. Nunc siquid boni egi, hoc ipsum &
hi lucrifici, & siquid mihi præmisi, illud
um etiam ibi occurret mihi, siquid vero
thesaurizavi, quid proderit mihi? si au-
n alicujus misertus sum, etiam hac hora
sericordiam consequar, siquem protexero,
am nunc protegar: angusta mihi & gravis
præfens hora exitus animæ meæ, impa-
us sum, præoccupatus sum, quoniam
illum bonum mihi est viaticum, miseremini
ei, & deprecemini pro me! quorsum cereos
hi accenditis, non enim ego lampadem
imæ meæ accendi? cur me vestibus splen-
dis induitis? non enim in meipso splendida
lumenta habeo: quorsum aqua corpus
eum depurgatis? non enim meipsum aquæ
r lachrymas admiscui: Quorsum in tumu-
me cum sanctis deponitis? quorum vitam
mores non peregi? Quomodo meipsum de-
pi, dicens: Juvenis sum, adhuc perfruar
bus sæculi, tandem aliquando pœniten-
am agam, benignus enim est Deus, & ve-
am mihi concedet. Hæc quotidie cogitans
tam meam male consumpsi: edocebar, &
on attendebam; admonebar, & deridebam:
diebam de judicio, & subsannabam; au-
ebam de morte, & velut immortalis vi-
am traducebam, & ecce impœnitens anti-

„cipatus sum ; ecce judicor , & condemnor ,
 „& nemo est , qui salvet , nam quoties Des
 „procidi , & rursus eum spreui ? quam multa
 „ille mihi bona concessit , & ego mala peregi .

*Judicium
 inordinatum.*

4. „Hæc & similia moribundo homine ad
 „nos præsentēs edifferente repente constringi-
 „gitur ei lingua , immutantur oculi , filet os ,
 „quando inexorabiles apparitores in judicium
 „nos trahentes detulerint , quos spectans homo
 „etsi rex vel quicumque alius fuerit , totus
 „contremiscit : cogitansque apud se dicit : Be-
 „nedictus , qui solus immortalis est , solus rei
 „æternus : Quid est obsecro cum his collatum
 „regnum terrenum , momentaneus principatus
 „vana potestas ? ecce potestatum potestates
 „æternæ , quas tunc qui abripitur solus videt ,
 „& fortasse preces quasdam apud seipsum re-
 „citât , nos vero nobis inutuo annuimus di-
 „centes : Quiescite & tacete jam , & decum-
 „benti molestiam ne exhibeatis , sed orate ,
 „ut cum pace anima exeat , rogate , ut lo-
 „cum quietis accipiat , angelos benignos ha-
 „beat , mitem judicem inveniât : orate , nam
 „in magna nunc agonia constitutus est ,
 „Considerate eodem modo vos quoque & de
 „ista hora estote solliciti : Quid enim est
 „homo ? nihil , vermis , cinis , ac pulvis , son-
 „nium , umbra : Ecce jam transiit , ecce as-
 „cendit , præterlit , cessavit , requievit , de-
 „functus est : Ecce finem accepit magnus ille
 „& invictus leo potens & elatus , qui cunctis
 „formidabilis erat , nunc jacet quavis ore
 „mansuetior . Recessit , abiit , præteriiit , qui
 „appa-

apparebat natus, quasi non natus, qui magnus videbatur super multos, factus est tamquam nullus, qui alios tenebat detentus est, & abducitur ad locum, quo abducere satellites solent. In illa die peribunt omnes sermocinationes ac cogitationes ejus: in illa die prodibunt acerbi nostri accusatores, rationem exigentes, examinantes, & peccatorum chirographa præferentes, quæ in juventute, senectute, quæ sponte, imprudenter, operibus & cogitationibus acciderunt.

5. „Tunc nos mortale curantes corpus & *Vanitas* tamquam alienum ex propria domo efferentes *mundi* ad sepulturam efferentes consideramus ibi parvos & magnos Reges & plebejos cunctosque alios in unum ~~omnem~~ & pulverem reductos, in unum fætorem & putredinem vermemque resolutos, quos dum in sepulchro conspiciamus digitos nobis invicem demonstramus dicentes: Ecce hic est ille rex, tyrannus Imperator: hic est illius nepos, ista hujus filia olim tam pulchra, hic olim tam ornatus & comptus juvenis. Hæc frequenter in sepulchris dicimus, videntes ibi omnem ætatem mortuam, omnem venustatem corporum immutatam, omne facundum os obstructum, omnem ætatis decorem contritum, omnem principatus potestatem cessasse, omnem tyrannidem desiisse, omnem vanum hominum laborem ibi finitum esse. Loquimur ibi, & non est, qui audiat, plangimus, & nemo, qui attendat: nominatim jacentes compellamus, dicentes: quoniam abiistis? ubinam

„degitis ? respondete nobis. Nos, inquit,
 „defuncti illi fumus, quorum cujusque anima
 „in locis sibi congruentibus pro meritis suis
 „versatur; hic autem quem conspicitis pulvis,
 „hic fætor, ista putrefacta ossa, immundi hi
 „vermes, corpora sunt illorum adolescentulo-
 „rum & puellarum, quos concupiscebatis
 „olim: hic cinis illa est caro, quam comple-
 „tebamini & osculari infatiabiliter solebatis;
 „hæc putredo est illa facies, quam dies noc-
 „tesque deosculabamini: hæc tabes illa est
 „caro, inter cujus amplexus sæpe peccabatis.
 „Ideo credite, quod dum in lecto inter com-
 „plexus vestrarum conjugum puellarumque
 „iacetis, vos cinerem lutumque complecti,
 „Nolite decipi in vana juventutis vestræ pul-
 „chritudine, nam & nos sicut vos in vita olim
 „ornati, inuncti, speciosi apparuimus, & ecce
 „in cinerem, pulverem & fætorem cuncta ista
 „reciderunt. Resipiscite ergo, & firmiter cre-
 „dite apud inferos esse sine fine supplicium,
 „luctumque sempiternum.

*Incertitu-
do futuri
status no-
stri.*

6. „Hæc quamvis non verbis, rebus sane
 „ipsis ad nos fratres nostri defuncti loquuntur,
 „ac nos docent: ubinam vero sint eorum ani-
 „mæ, utrum apud superos, an apud inferos
 „existant, nemo novit, nullusque nobis de
 „iis qui ibi versantur, ubi sint indicavit, nam
 „ea sejunxit a nobis Deus, donec & nos hinc
 „profecti ad ea, quæ ibi sunt pervenerimus,
 „quando ex mortuis resurgemus omnes, ratio-
 „que omnium a nobis exigetur in illo tremenda
 „Judicis tribunali, ubi non erit parvus & ma-
 „gnus,

ignus, servus & liber, rex & subditus, sed
æqualiter omnes iudicio obnoxii, omnes
vincti, omnes nudi, derelicti, tremebundi,
turbati, solliciti, quid singuli iudici respon-
suri sint. Ubi tunc ibi regum imagines? ty-
rannorum jactantia? juventutis mollities?
principum famulitium? ubi quæ dies noctes-
que fieri solent convivia? ubi qui cum sal-
tationibus vinum bibunt, & deliciis indul-
gent, Deum vero & pauperes despiciunt?
nihil horum ibi erit, sed amarum væ. Non
amplius ibi locus erit ditescendi, sed per-
tremescendi: non tempus ibi erit prosperitatis,
sed defensionis: non erit ibi ornatus & cla-
ritas, sed obscuritas; non locus tripudiandi,
sed lugendi: non propitiatio & commiseratio,
sed timor ingens, nulla consolatio, sed iusta
& accurata retributio.

7. „Bonum in illa hora tunc sibi subveniet *Opera*
auxilium. si pauperibus hic compassus fueris; *miseri*
boni apud Christum tunc erunt advocati, qui *dia re*
hic egeni a te enutriti, protecti & conservati *muner-*
fuerint: boni ibi pro te consolatores erunt *tur.*
fratres Christi pauperes, orphani, pupilli,
viduæ, advenæ & peregrini, cæci, claudi,
quique in tormentis, solitudinibus, carceri-
bus, exiliis, aliisque calamitatibus per te hic
salvati fuerint: magni hi tunc tibi patroni
erunt, exhibentes Christo, quæcunque ipsis
hic dederis; boni tibi hi fratres istic red-
duntur, sicut sunt fratres Christi. Quod
vero fratres Christus denominaturus sit pau-
peres in die iudicii, ipsummet dicentem au-
Y y 4 „sculta:

„sculta : *Quamdiu fecistis uni ex his fratribus*
 „*meis minimis , mihi fecistis Matth. 25.* Quis tam
 „felix , quam quem Christus tunc ceu filium
 „deosculetur , & talibus eum verbis compel-
 „let ; bene venisti amice fidelis , altor , hospes ,
 „& protector meus , gratias habeo bonitati &
 „charitati tuæ : menimi , quanta mihi bona
 „præstiteris , me in tua domo curaveris : quæ
 „dum ait Christus statuit eum in medio Sanc-
 „torum , dicens ; hic homo esurientem me
 „aliquando pavit , sitientem potavit , frige-
 „scientem cooperuit , infirmum suscepit , in ne-
 „cessitate me respexit , propterea ego dico
 „ipsi : Euge serve bone & fidelis intra in gau-
 „dium Domini tui , perfruere delitiis paradisi ,
 „ingredere in vitam æternam.

*Peniten-
tia non
differen-
tia.*

8. „Ut ergo nos quoque tali perfruemur
 „voce & gloria , curramus hic nunc , præoc-
 „cupemus , ut non anticipemur , anteverta-
 „mus , negligentiam & pigritiam , in qua ad-
 „huc torpescimus , expellamus , vanos timores
 „& dilationes removeamus , spem inanem nos
 „dies noctesque subsannantem abjiciamus , ne
 „deinceps seducamus nosmetipsos , nec nos
 „hostis illudat improbus. Ne nos in hodie-
 „num vel crastinum diem impura relaxet cogi-
 „tatio , quam multi dum multa secum statue-
 „rent , ad crastinum non pervenerunt , neq;
 „loqui valentes , nec testamentum condere.
 „Alii enim vespere cubitum sani concedentes
 „ad mane non pervenerunt : alii ad mensam
 „accumbentes expirarunt : alii inter ambulan-
 „dum & ludendum repente sunt mortui : alii
 „in

*Repenti-
na mor-
tes.*

„in balneo morientes idem lavacrum pro epi-
„taphio & sepulchro habuerunt: alii dum nup-
„tias celebrarent, in ipso thalamo nuptiali ab-
„repti sunt, & eadem vestimenta sibi pararunt
„pro nuptiis & funere, successeruntque in lo-
„cum tibicinum lamentantes, & in locum sal-
„tantium plangentes. Et ista omnia novimus,
„& tamen sponte peccamus, & ideo veniam
„a Deo non consequimur, quia non ex igno-
„rantia sed scientes erramus: Scripturas qui-
„dem sacras audimus, sed quæ dicuntur, non
„facimus. Quare hortor, ut non solum audi-
„tores simus doctrinæ, sed & factores. Siquis
„præsentibus rationibus compunctus evaserit,
„bonus auditor erit, ut non in iudicium ei-
„lectio fiat: nisi enim mors fratris tui ad sanio-
„rem te mentem reduxerit, nullus te juvare
„poterit. Hanc divinorum eloquiorum men-
„sam, qui ad Christum præcesserunt fratres
„nobis proposuerunt, ut hæc ipsa meditantes
„dies noctesque ac singulis horis in Ecclesia,
„in foro, in domo, in mensa, in prætoriis, in
„lectis valeamus ab improba peccandi consue-
„tudine desistere, & animam nostram ad po-
„nitentiam convertere, & deinceps a malo
„declinare, & Christum Dominum placatum
„nobis reddere, regnumque cælorum consequi
„gratia & miserationibus Domini & Salvatoris
„nostri Jesu Christi, quoniam ipsi gloria & po-
„tentia nunc & semper, & in infinita sæcula
„sæculorum. Amen.

S. PATRIS EPHRÆM SYRI
TESTAMENTUM.

*Sandus
Ephram
pro se
mortuo
orari pe-
tit.*

1. „Ego Ephræm morior. Notum igitur
„cunctis sit o viri Edeffeni. Testa-
„mentum quippe vobis relinquo, symbolum
„monumenti doctrinæ veritatis ex ea, quæ
„mihi dono concessa est gratia, ut in sanctorum
„orationum commemorationibus mei memo-
„riam faciatis, vos præsertim, qui cognoscitis
„me. Hei mihi! quia dies vitæ meæ defece-
„runt, & cum mercenarius essem, meos im-
„plevi annos, & hinc abeo & migro. Utrim-
„que circumdederunt me lictores & severi
„exactores ad subjiciendum me tamquam ma-
„lefactorem gravissimo supplicio. Quid igitur?
„plorem? at non est, qui attendat. Domine
„Jesu Christe ne intres in iudicium cum servo
„tuo, sed ante gloriosum tuum tribunal fac
„ut digne astare possim. Et nunc volo fratres
„adhortari vos, ut post meum exitum assidue
„memoriam mei in vestris precibus faciatis.
„Accedentes autem nunc claudite mihi ocu-
„los: ex hoc enim lectulo non amplius de-
„scendam. Memoriam autem vobis omnibus
„relinquam ac speculum immaculatum, ut
„impigre semper in illud inspicientes perpetuo
„eam imitari vestris moribus conemini.

*Hæreticos
verfa-
tur.*

2. „In tota vita mea nemini maledixi, &
„cum nullo fidei umquam contendi, sed cum
„Apostatis eos objurgans non obtorpui, nam
„canem lupum ovile disperdentem non alla-
„trantem & persequentem tamquam inutilem
„Pater-

„Paterfamilias cædit, & a sua domo repellit.
 „Scitis etiam virum sapientem odio neminem
 „persequi, siquem autem oderit, insipientem
 „odit: insipiens vero neminem diligit, & si-
 „quem dilexerit, sui similem diligit. Coeterum
 „mirari nolite super aliquibus, qui a me re-
 „cesserunt, nam & inter duodecim Apostolos
 „unus erat Judas proditor, & inter rosas spinæ
 „quoque nascuntur.

3. „Porro in nulla umquam re ab univer- *Sancti*
 „sali fide, neque ab Apostolica & catholica *Ephraem*
 „Dei Ecclesia separatus fui, neque umquam *fides &*
 „de Dei potentia dubitavi. Si autem in mente *pauper-*
 „mea Deum Patrem amplius, quam ejus Fi- *tas.*
 „lium magnificaverim, ne conservetur in me
 „miseratio pietatis, & si ex Deo Spiritum
 „Sanctum imminui, longe ab ejus aspectu
 „reddar: Et si fiste & simulate hæc loquar,
 „in igne gehennæ portio mea cum impiis
 „computetur. Marsupium Item Ephraem num-
 „quam habuit, non baculus ei fuit, non
 „pera, neque argentum vel aurum, aut aliam
 „possessionem super terram possedi, bonum
 „siquidem Magistrum in Evangeliiis dicentem
 „audivi: *nihil super terram possideatis Matth. 10.*
 „neque enim inordinato affectu aliquid ejus-
 „modi umquam habui; pacem ergo in sine
 „mihi præbete, & dimittite me; reminisca-
 „mini autem mei vilis in vestris sanctis præ-
 „cibus.

4. „Adjuro etiam vos civitatis Edeßæ in- *Non tu*
 „colæ, ne obliviscamini præceptorum, ex- *in temp*
 „hortationum, & consiliorum parvitatæ meæ, *sepeliri.*
 „nam

„nam ex divina dicta sunt hæc gratia , & ne
 „sinatis me in domo Dei poni , aut sub altari,
 „quod si quis fecerit , supernum ac cœleste al-
 „tare numquam videat , non enim decet ver-
 „mem putredine scatentem in templo ac Sanc-
 „tuario Domini reponi : sed neque alio in loco
 „templi Dei permittatis me poni , non enim
 „dignus est templo gloriæ regni cœlorum , qui
 „in templo gloriæ me deposuerit , neque enim
 „homini peccatori prodest vel congruit vana
 „gloria ; nudi quippe nati sumus , & nudi re-
 „surgentes apparebimus ante tribunal Christi

*Nec vestes
 seu reli-
 quias ha-
 beri.*

„rationem vitæ reddituri : Quorsum ergo me
 „honore afficitis ? qui meipsum non honoravi :
 „nec pannos meos velut reliquias monumenti
 „gratia tollatis , nequando in inquisitionis ju-
 „dicium veniam , & supplicio propter vos sub-
 „jiciar , & dicat mihi Dominus : O Ephraem
 „plus in te , quam in me homines crediderunt ,
 „nam si a te monumenta sibi sumere ve-
 „lint neglectis mandatis meis tua magis ,
 „quam mea memoria delectantur . Nec me
 „cum sanctis ponatis , nam peccator ego sum ,
 „& propter insipientiam meam ipsis appropin-
 „quare metuo . Non autem ista dico , quod
 „societatem Sanctorum respuam , sed immen-
 „sam peccatorum meorum multitudinem in-
 „spiciens contremisco .

*Funeris
 pompam
 prohibet.*

5. „Præterea nequis ex vobis solemnem
 „pompa ad ostentationem me circumferat , sed
 „humeris tollentes me . & cursim comitantes ;
 „funusque curantes sepelite me tamquam op-
 „probrium abjectum . Nequis etiam vestrum
 „præ-

„præconiis me celebret ac laudet, vilis enim
 „sum coram Deo, & coram eo valde contre-
 „misco. Qui vero me vestimento splendido
 „amictum deposuerit, & sepelierit, in tene-
 „bras exteriores projicietur. Siquis autem
 „myrrha me condierit, hujus pars in arden-
 „tem fornacem, & gehennæ ignem erit, sed
 „in mea me tunica & pallio deponite quibus
 „quotidie induebar, siquidem peccatori &
 „vermi putrido cultus minime convenit: pec-
 „cator enim sum; nequis ergo beatum me
 „prædicet, nam Deo omnes meæ pravitates
 „& nequitiae notæ sunt.

6. „Cæterum viri, qui inhabitatis Edeffam, *Pauperi*
 „ferre fructus justitiæ vestræ in sempiternam *bus sub-*
 „nominis vestri memoriam, ut dignos vobis *veniri*
 „operarios conducam, dico autem pauperes, *jubet.*
 „orphanos, & viduas, peregrinos, nudos &
 „famelicos, ut vestrum salutis monumentum
 „reddatur perfectum in regione vivorum. Ad-
 „juro igitur vos per D. N. Jesum Christum,
 „ut cuncta mihi a vobis impendenda pauperi-
 „bus distribuantur, satis enim mihi est vestra
 „charitas, quoniam omnibus modis me hono-
 „ratis, & quamvis ego indignus sim, attamen
 „qui honoratus est Deus, ipse superabundantem
 „vobis mercedem retribuet, quoniam in spe
 „propter nomen Christi me honore affecistis.
 „Suscipiatur igitur munus vestrum, sicut illud
 „justi Noe & Abraham susceptum est.

7. „Benedicta item sit vestra civitas Edeffa, *Abaga-*
 „quæ quidem etiam palam ex ore Christi Do- *rus Chr-*
 „mini benedicta est per suos discipulos: nam *stus Ed-*
 „„quan- *sam in-* vitat.

„quando Rex Abagarus , qui hanc civitatem
 „extruxit , rogabat , ut exciperet Salvatorem
 „universorum Dominum Christum , dicebat :
 „omnia audiui , quæ a te facta sunt , & quæ-
 „cunque a reprobis , & aspernantibus te Ju-
 „dæis passus es ; veni igitur huc , & nobis-
 „cum habita , habeo enim mihi civitatem hanc
 „exiguam , quæ tibi & mihi sufficiet. Cujus
 „fidem admiratus Dominus mittens eo per
 „nuntios perpetuo civitati illi benedixit , fir-
 „mans illius fundamenta , benedictioque illa
 „inhabitans in ea permanebit , donec Sanctus
 „e coelo apparebit Jesus Christus Filius Dei
 „& Deus ex Deo.

*Miracu-
 lum libe-
 rati a da-
 emons.*

8. „Hæc porro adhuc me loquente vir
 „quidam illustris adstans ab immundo correp-
 „tus Spiritu ad lectum cecidit & vociferans
 „volutabatur : cui dixi : quid a te factum est ?
 „qui respondit : attuleram pretiosum indumen-
 „tum , ut tecum deponeretur ; at nos dam-
 „nasti , vetans ornatiore te cultu sepeliri ,
 „unde cogitavi , hanc vestem non proferre ,
 „& loco ejus alias pecunias indigentibus di-
 „stribuere : respondens autem dixi : vade ,
 „& quod decrevisti perfice , cumque pro eo
 „orassem , ac manus super eum imposuissem
 „ab immundo spiritu liberatus est.

*Sanctus
 Ephræm
 cereos &
 aromata
 in suo fu-
 nere vetat.*

9. „Denuo dixi : admoneo & interdico ,
 „ne quisquam cereum mihi in exitu meo ac-
 „cendat , ne igne æterno consumatur , quid
 „enim homini proderit gloria corruptibilis
 „ignis , qui a proprio igne comburetur. Oro
 „vos

„vos etiam, ne cum aromatibus me sepeliatis,
 „non enim stulto conveniunt delitiæ, neque
 „alius boni odoris fumus eum, qui putredo
 „est, sed date vaporationem fumi boni odo-
 „ris in domo Domini, & me orationibus ve-
 „stris comitamini, & aromata Deo offerre,
 „me vero fletibus sepelite: Quid enim mortuo
 „proderit suavis odor; vestra ergo incensa
 „adolesce in domo Dei ad gloriam ipsius, quo-
 „niam ipse ibi inhabitat.

10. „Cur porro corpus corruptioni obno- *In coem-*
 „xium illustri veste involvetis, quæ illud in- *terio sepe*
 „corruptum non retinebit? quare potius ter- *liri vult.*
 „restre corpus matri ipsius terræ relinquit,
 „quoniam ex ea sumptum est, & non consen-
 „tanea est ipsi vana gloria. Neque in vestris
 „monumentis me deposueritis, sed inter pere-
 „grinos & advenas quiescere me faciatis. In
 „coemeterio igitur, ubi contriti jacent corde,
 „ibi me deponite & tumulate, ut quando Fi-
 „lius Dei venerit, & resurgere eos fecerit,
 „cum eis me sanet & resuscitet.

11. „Comitamini igitur me mortuum in *Pro se de*
 „psalmis & orationibus vestris, & assidue pro *functo*
 „mea parvitate oblationes facere digne *orationes*
 „mini, & quando diem trigesimum comple- *Et oblatio*
 „vero, mei memoriam faciatis, mortui enim *nes petit.*
 „in precationibus & oblationibus commemo-
 „rationis Sanctorum viventium beneficio affi-
 „ciuntur, nam servus Dei Moyses in bene-
 „dictionibus nonne Ruben ad tertiam usque
 „generationem benedixit *Deut. 38.* Si ergo
 „non

„non redimuntur mortui, qua de causa Ruben
 „ad tertiam generationem benedixit Moyſes?
 „& ſi non eſt reſurrectionis memoria, cur &
 „baptizantur pro mortuis? 1. *Cor.* 15. Item in
 „oblationibus ſacrificiorum ſacerdotes in lege
 „mundabant etiam eos, qui ſuis iniquitatibus
 „in bello vulnerati erant: quanto autem ma-
 „gis novi Teſtamenti ſacerdotes Chriſti delere
 „merito poterunt debita eorum, qui decedunt
 „in ſanctis oblationibus & precationibus lin-
 „guarum ſuarum? cum vero ad memoriam
 „mei faciendam acceſſeritis, attente, reve-
 „renter invigilate, ne forte occasione honoris
 „& memoriæ ob inordinatas veſtras actiones
 „rationem pro vobis reddam Deo meo.

*Benedicit
 diſcipulis.*

12. Incipiam autem & vobis diſcipuli mei
 „bene precari. *Amba* vir admirabilis. Chriſtus
 „magnificet monumentum tuum ſuper ter-
 „ram. & ſimilis reddaris magno Moyſi, ut
 „omnes intelligant, te ſervum eſſe electum.
 „Et tu *Abraam* quia veniens adhæſiſti mihi,
 „exaudiat te Deus Abraham in orationibus
 „tuis. Et *Symeon* tibi dico, exaudiat te Deus,
 „quādo rogaveris eum & in ſupernam civi-
 „tatem ingrediaris. *Maras* vir Galilæus man-
 „ſuetus, ſimplex, humilis & rectus, in meis
 „adjuviſti me perturbationibus. Ipſe igitur
 „Deus mercedem tuam inter pios tibi red-
 „dat, quam cum Sanctis omnibus accipies.
 „*Zenobius* vir Giſdrazæus, quod interpretatur
 „venatorius vir, validusque bellator, fiat
 „ſermo tuus inſtar ignis, & iniquorum con-
 „ſumat multitudinem.

13. V2

13. „Væ tibi *Paullona*, cujus mater ex *Hæreticos*
mulieribus maledicta: væ ventri, qui te pe- *exce-*
perit, quoniam perditionis omnium hære- *tur.*
tum particeps factus es. *Arouandran* vir re-
bellis, quia voluisti congregationes Ecclesia-
rum a Spiritu S. congregatas demoliri, de-
leatur memoria tua, & non inveniatur in
libro viventium, quoniam dereliquisti vinum
vitæ, Christi nimirum sanguinem & panem
coelestem, hoc est, Corpus Christi, & co-
medisti cibum victimarum contaminatarum,
& bibisti vinum peccatorum. Verbum Dei
ac Filius Patris, in quem os tuum impium
maledicta conjecit, exquirat a te contume-
liam in se factam, similiterque ex omnibus
hæreticis, *Arianis* & *Manichæis*, *Catharis*
& *Ophitis*, *Marcionistis*, & *Eunomianis*,
Euchitis, *Cauchitis*, *Paullianis*, & *Valen-*
tinianis, *Vitalianis* & impuris *Borbonianis*,
reliquisque omnibus, qui ligna venerantur
& lapides, solem item ac Lunam, cujusmodi
etiam sunt augures & Astronomi, qui diver-
simode separati sunt adversus sanctam Ma-
jestatem puræ & immaculatæ Trinitatis Pa-
tris & Filii & Sancti atque vivifici Spiritus.

14. „Benedictus qui Catholicam ipsius *Ecclesia*
elegit Ecclesiam sanctam, agnam quam lupus *Catholica*
corruptor non contrivit, nam poculum in *laudatur*
manu Domini est vini sæculenti, & ex eo
bibunt cuncti Apostatæ Christi, divisores
sanctæ & omni principio carentis Trinitatis,
Judæi inquam, qui quasi canis rabie agitati
suum mordent & blasphemant Dominum.
Nos vero glorificemus Deum univerforum, cui
Schram Analysis Tom. XI.   Z z   „ap-

„appropinquare nequeunt Apostatarum posteri,
 „Meis igitur praeceptis & doctrinae sedulo
 „operam dantes, ut mei discipuli a Catholica
 „ne desciscatis fide, quam & ipse a teneris
 „annis acceptam inconcussam servavi: si quis
 „vero dubitaverit, aut contra Deum sanctam
 „que ejus Ecclesiam impingens separatus fue-
 „rit, vivus in infernum detrudatur. Et qui-
 „cunque Patre Filium minorem fecerit absque
 „sepultura ipse etiam pariter in terram des-
 „cendat. Siquis vero adversus Spiritum
 „Sanctum dissenserit, talis in iudicio miseri-
 „cordiam non obtineat: & si quis adversus
 „Catholicam Ecclesiam sese extulerit, leprosus
 „fiat instar stulti Giezi. Quicumque porro re-
 „stam intelligentiae fidem dereliquerit, constri-
 „gatur iniquitatis funiculo proditoris Judae:
 „quam enim ego accepi fidem, hanc a Sanctis
 „didici Apostolis, ipsique eam a Deo accep-
 „tam omni creaturae praedicarunt. Intolerabi-
 „lis ergo iniquitas est in Deum blasphemia.

*Hæretici
vitandi.*

15. „Verborum igitur meorum memoriam
 „vestris insculpite cordibus, & hæc vobis in
 „Deum sit exercitatio, ut scilicet vigiliis, affi-
 „duas psalmodias, jejunia & fidem diligatis,
 „& semper Dominum Jesum Christum expec-
 „tetis. Habere nos præterea oportet hospitum
 „& peregrinorum suscipiendorum curam, nam
 „qui peregrinum suscipit, Deum ipsum susci-
 „pit: & circa fidem maxime estote constan-
 „tes, caventes vobis ab adversariis & seduc-
 „toribus. Ne igitur simul cum illis sedeatis
 „in concilio vanitatis eorum, & ne investi-
 „getis semitam cogitationis ipsorum, parum
 „enim

enim interest, an cum dæmone quis habitet, an cum viro Apostata, adjurari enim magis possunt impuri dæmones, quam persuaderi iniquitatis filii, siquidem dæmones Filium Dei confitentes dicunt: *Tu es Christus Filius Dei Matth. 4.* prædicatores vero Apostasie referunt ipsum non esse Filium Dei, uti Judæi & Paulliani. Si ergo fieri potest, ut sterilis salix in loco arido germinet, fieri quoque poterit, ut aliquando Apostata erudiatur.

16. „Audite denique instituta & præcepta mea eaque semper memoria tenete, cum enim bella audieritis & tumultus in creatura, scitote quod in januis adsit finis, & ideopem vestram constanter retinete, scriptum enim est ut cuncta fiant, quæ in Scripturis dicta sunt, nam cælum & terra pertransibunt, jota autem & unus apex de lege præterire non poterunt. Ut ergo adstare queamus incorrupto & immutabili justissimæ sententiæ judici, demus serio operam, ut nosmetipsos per bona perfectos atque integros in patientia assidue reddamus.

17. „Sequitur modo obitus S. Ephraem *Obitus S. Ephraem.* suo Testamento a suis Discipulis adjectus *Ephraem.* his verbis. Interea dum ista cum lachrymis beatus vir præciperet, & totius civitatis multitudo circumstaret ac fleret, mulier quædam nomine Lamprotate magni Aristidis filla procidit ante pedes ejus & dixit: permitte mihi, ut exiguum loculum facere possim, in quo venerabiles reliquias tuas recondam: ille autem dixit ad illam: Mulier vade fac, quemadmodum tecum facere proposuisti, & alios

*Lectica-
rum usum
prohibet.*

„hoc facere volentes ne impedieris, nihil
 „enim mihi vana gloria proderit. Mandatum
 „autem hoc tibi impono, ne prorsus in lecti-
 „cis sedeas, neque enim pium est neque lici-
 „tum, ut satellites suis humeris circumferant
 „eam, quæ nobis mortis causa fuit. Tunc
 „juravit puella: in posterum non ingrediar
 „lecticam, & non subibit homo amplius gesta-
 „tus lecticam meam, quodsi mentita fuero,
 „in futuro igne portio mea cum impiis com-
 „putabitur, & in exemplum proponat coram
 „tota Dei Ecclesia. Beatus autem vir ad illam
 „dixit: O filia prius quam moriar benedicam
 „tibi secundum propositum & desiderium
 „tuum. Non deficiat ex semine tuo Sancto-
 „rum doctrina usque in sæcula: Cum venerit
 „Christus ad mutandum cœlum & terram,
 „ipse memoriam tuam in libro vitæ inscribet
 „in regno cœlorum: & pax Dei quæ sanctos
 „sætis coronat immaculatis, in vocatione
 „præmium tibi largiatur secundum cor tuum;
 „quoniam Deo & Patri gloria, & unigenito
 „Filio adoratio, & Spiritui Sancto majestas
 „atque magnificentia ante omnia sæcula &
 „nunc & semper, & in generationum gene-
 „rationes per infinita sæcula sæculorum.
 „Amen. Et hæc ac plura his alia dicens animam
 „Deo reddidit, defunctusque est. Beatus in
 „Domino in optimo vitæ statu; & factum est
 „ipsius corpori, sicut suis ipse mandaverat dis-
 „cipulis ad gloriam Dei omnipotentis. Amen.

FINIS.

U. I. O. G. D.

INDEX

INDEX ERUM MEMORABILIMUM LOCUPLETISSIMUS.

T A. Ziffra communis vel sola, vel prima
Paginam, secunda Sectionem indicat.

A.

Abgarus Christum suam recipit. 682. 8. cu-
Edeffam invitat. jus lapsum & fugam. *ib.*
7. 9. postquam in visione
Abraham cur Circum- cognovit. 683. 10. per-
s. 28. 42. ejus de- quisitam invenit. *ib.* 11.
o. 41. 10. fides. 42. & ad cellam reducit. 685.
tentatio. 587. 2. 12. ubi ambo pie obeunt.
itudo. 589. 4. per 687. 13. 14.
sui sacrificium sacer- *Abrenuntiatio* in bap-
efficitur. 590. 5. tismo facta quousque se
Abramii juvenus. extendat. 343.
I. ordinatur sacerdos *Acedia*. Contra ean-
onversionem pagano- dem remedia. 470.
1. 675. 3. a quibus *Adhortatio* incipien-
ita perpeffus 676. 4. tium Monachorum ad
denique convertit. divinam doctrinam. 417.
5. postea revertenti *Adventus* Christi in
suam cellam. 679. 6. lege prænuntiatur. 103.
nas insidias struit. 4. Domini ad judicium.
7. Mariam neptem 360. 1.

Index

Aegri opus supple-
dum. 391.

Alte non sapiendum.
424.

Ambitio Monachis vi-
tanda. 295. 1.

Ambulare in altis quid
sit. 19. 28.

Animæ salus omnibus
præferenda. 245. 1. Com-
pundæ Oratio. 315. pœ-
nitentis affectus 362.
illius præcipua cura esse
debet. 567. 5.

Animalia ad decorem
mundi creata. 96. 16.

Antichristi adventus
353. 1. pugnæ contra
eum. *ibid.* 2. ejus per-
secutio. 354. 3. interitus
ibid. 4. Romano Imperio
destructo veniet. 537. 4.

Antonii S. Exemplum
sectandum. 497.

Apophthegmata S. E-
phræm Syri. 478.

Arcadii S. Martyrium.
48. 18.

Ariani falsi Christiani.
176. 12. cum iis non
communicandum.
195. 6.

Armatura spiritalis.
496.

Athanasii S. Innocen-
tia vindicata. 180. 5. in
Deum non deliquit. 183.
9. nec in Constantium.
184. 10. unde etiam
Episcopi eum damnare
non poterant. 186. 12.

Avaritiæ mala. 21.
32. 24. 36. 25. 38. finis.
22. 33. modi. *ibid.* 34.
ad eam fugiendam ex-
hortatio 23. 35. 24. 37.
Monacho vitanda. 491.

B.

Baptismus. Ad eum
invitatio. 54. 24. post
ejus susceptionem exhor-
tatio. 55. 25. unus est.
147. 1. nec iterandus.
148. 2. in eo deus lavat,
non minister. 149. 3.
quod ex Baptismo Joan-
nis colligitur. 150. 4.
est donum Dei 151. 6.
fidem tamen baptizandi
requirens. 152. 7.

Basilii S. encomium.
654. 1. fuit spiritalis
aries Christi. 655. 2. Ejus
sapientia. *ibid.* 3. cum
S. Ephræm colloquium.
656. 4. quadraginta Mar-

tyri.

Rerum memorabilium.

bus comparatur. 657.
persecutiones ab ipso
tlatæ. 658. 6. mira-
ibid. 7. ad eundem
trophe. 660. 8.

beatitudo in quo con-
568. 6. obdormien-
in Christo. 704. 1.
bella, unde princi-
n fumant. 93. 19.
beneficia Dei quanta.
7.

blasphemie vitandæ.

C.

caeci fumus in visibili-
s, 619. 4. multo
is in natura Dei scru-
ia. ibid. 5.

Caeciliani ordinatio
smatis donatistarum
go. 124. 12. ejus
ceptionem Lucilla fac-
a scæmina ferre non
est. 123. 10.

Caelestia. Ad ea ten-
dum. 581. 1. eorum
tatio tentationes re-
it. 283. 2.

Caeli Beatitudo. 247. 1.
Canonum Apostolo-
i mentio fit. 343.

Cantica lasciva vitan-
da. 238. 2.

Caro. Contra eam pu-
gnandum. 27. 41-398.

Castitatis encomium.
310. 1. est summi opere
custodienda. 394. & fec-
tanda. 529. 27.

Cathedra Petri prima
dos Ecclesiæ Catholicæ.
129. 2.

Charitatis divinæ Præ-
stantia. 5. 5. officia. ib. 6.
Effectus. 7. 8. -- 253. 1.
Ejus excellentia 335. 2.
544. 3. ea Carentis de-
fectus. 254. 2. ad illam
Exhortatio. 468.

-- -- -- -- *fraternæ*
actus. 499. 3.

-- -- -- -- *Carnalis*
mala. 6. 7.

Christi adventus in L.
V. prænuntiatur. 103. 4.
Nativitas. 39. 7. -- 40. 8.
Majestas. 41. 9. Ejus
typus Isaac. 42. 11. figura
Job. 46. 15. uti & Jo-
nas 47. 17. Laus. 111.
2. triumphalis ingressus
in Jerusalem. 113. 5.
ad nostram instructionem
applicatur. 114. 6. ejus
caro nequaquam pecca-
trix.

Index

trix, ut donatistæ finxerunt. 119. 4. Corporis illius in Eucharistia veritas. 621. 7. divinitas in transfiguratione ostensa. 623. 2. Consubstantialitas, & Naturæ divinæ unio. 626. 5.

Christianorum gloria. 242. 2. a ludicris abstineant. 300. 1. eos Choroæ non decent. 339.

Christus, cur circumciscus. 29. 44. fuit verus homo. 611. 2. duas in se naturas uniit. 614. 5. Ejus gesta credenda. 620. 6. Verus Deus, & homo. *ibid.* patiens. 628. 1. alapis cæsus. 629. 2. Crucifixus. 630. 3.

Ciborum usus non est malus. 100. 24.

Circumcisio spiritualis quid sit. 29. 44. Carnalis infirmitas. 27. 42.

Cirtenfis Concilii acta. 123. 9.

Cænobitarum vita, & mores. 381. 3.

Cogitationes malæ quando sint peccata. 576. 6. sunt subin graviora, quam operis. 579. 9.

turpes quibus remediis dispellendæ. 384. 1.

Concupiscentia prave mala. 357. illi resistendum. 385. 2. & vincenda est. 458.

Confessio fidei Catholice. 221. 11.

Confessionis sincera utilitas. 579. 10.

Congregatio Monachorum quid. 476.

Consilio de vita spirituali. 272. & seqq.

Constantius male damnavit non auditum Athanasium. 166. 1. Georgium intrusit in sedem Alexandrinam. 170. 5. merito objurgatur. 174. 10. ad eundem adhortatio. 176. 13. idem homicida. 177. 1. Herodi similis. 178. 2. Falsus accusator. 179. 3. Herodi denuo assimilatur. 108. 8. ad pœnitentiam invitatur. 191. 5. est fictus Christianus. 217. 6. hæreticus. 219. 8. persecutor filii Dei. 220. 9.

Consuetudo peccati periculosa. 577. 7.

Con-

Rerum memorabilium.

Conversaciones noxiæ vitandæ. 305. malorum fugiendæ. 403.

Cor non exaltandum. 18. 26.

Corruptio peccati mulifaria. 501. 3.

Corpus non est a diabololo. 108. 12. quod ex scriptura probatur. 199. 3.

Crux in cælo tempore iudicii universalis apparebit. 355. - est celebritas maxima fidelium. 636. 1. Illius usus, & encomia. 638. 3. post illius apparitionem quænam revelanda sint. 639. 4.

Cultus instrumentorum passionis Christi. 635. 4.

Cupiditatibus malis resistendum. 304. 1.

Cura inordinata filiorum reprobat. 10. 12. immodica futurorum vitanda. 520. 16. animæ præcipua esse debet. 567. 5.

D.

Deceptores bonorum fugiendi. 382.

Delestationes morosæ vitandæ. 266. 29.

Delinquentibus non parcendum esse probatur Exemplo Moyfis. 199. 11 Phinees. *ibid.* 2. Josue 200. 3. Samuelis. *ib.* 4. Helisai 201. 5. Banæ. 202. 6. Josiæ. *ibid.* 7. Tobia, Ezechielis, 203. 7. Judith. *ibid.* 8. Matthæi. 204. 9. Apostolorum. 205. 10. S. Joannis Baptistæ. 206. 11. S. Stephani. 207. 12. S. Pauli. *ibid.* 13. FF. Machabæorum. 208. 14. S. Petri. *ibid.* 15. Christi 209. 16. S. Pauli. 211. 18. Danielis. *ibid.* 19.

Delitiæ mundi aspernandæ. 397.

Desperandum nunquam 316.

Deus. Ejus verbo simpliciter credendum. 2. 1.

Imago illius quomodo in homine. 50. 19. 20. Est vera substantia. 74. 5. quid sit. 75. 7. nequit injustum facere. 59. 5. ob salutem nostram est laudandus. 100. 1. Amandus. 540. 8. quomodo

Index

blasphemetur. 338. quomodo peccato inhonoretur. 339. ubique adest. 551. 4. in bonis operibus videtur. 552. 5. Sanctos mature e vita evocat & quare. 692. 1.

Diabolo peccatum inuadenti quomodo resistendum. 309. 1.

Dilectio Dei non est sine dilectione proximi. 235. 3. Vera quam sit. 528. 25.

Diomyfii Mediolanensis persecutio. 180. 4.

Discretio commendatur. 519. 15.

Discrimen inter Virginem, & nuptam. 13. 17. Hæreticos inter, & schismaticos. 120. 6.

Distractiones in oratione vitandæ. 281. 1.

Dæmonis devicti lucus. 701.

Donatistæ auctores, & traditores schismatis. 122. 8. Eorum Pseudoepiscopi, & conventicula Romæ. 131. 4. Scissuras faciunt. *ibid.* 5. Catholicum Episcopum non habent, neque Spiritum S.

132. 6. 7. sunt perfectiores. 133. 8. Eucharistiam canibus obijciunt, & Sanctos se falso jactant. 135. 9. 10. eorum juramenta, & ratio sacerdotum reprobat. 136. 11. asperitas in eos fuit necessaria. 136. 1. & exequatur. 139. 4. ab illis, & contra illos gesta. 139. 3. Eorum Martyres sunt pseudomartyres. 140. 5. 141. 7. a calumniis eorum Macarius vindicatur. 140. 6. sunt peccatores. 142. 1. Calumniatores. 143. 2. Fures. 144. 3. altaria impie fregerunt. 153. 1. ut & calices. 154. 2. Falso catholicos tamquam pollutos accusant. 154. 3. Virgines sacras velo spoliarent. 155. 4. libros sacros, & vasa Catholicis abstulerunt. 156. 5. superstitiose parietes lavant. 157. 6. Corpora Catholicorum sepeliri vetant. 157. 7. alios seducunt. 158. 8. Muscæ potius ipsi sunt quam Catholici, quos ita appellant

Rerum memorabilium.

160. 4. Jamni, & libri similes. 161. 5. *onatus* Imperatori it. 137. 2.

E.

brietas vitanda. 243. fugienda. 497. 1. 3. 19. *lesia* Catholica quid, ubi sit. 128. 1. ejus a dos Cathedra S. 129. 2. in ea sunt, & mali. 159. 2. olica, & schismatizotæ. 128. 7. *Elementa* non sunt contra ac Manichæi. 98. 20. *lias* pluvias prohibet. 1. Viduam Sarep- n adjuvat. 609. 2. um mortuum resu- t. *ibid.* 3. ejus præ- tio. 354. 4. *phræm* S. gesta, & ta. 223. & 224. Confessio. 285. 1. vincendis passionibus. 313. 1. sua pec- deflet. 314. 1. ipsius ymosa deprecatio. Beatitudines. 338.

333. & *sqq.* Conversio- nis ejus historia. 368. Apophtegmata. 478. & *seqq.* Precatio. 533. 32. Corruptionem disciplinæ Monasticæ, 534. 1. & Religiosorum deprava- tionem deflet. 335. 2. Ejusdem precatio pro re- missione peccatorum. 548. 17. genus & delicta sua confitetur. 575. 5. Ejus pia, & humilis Ora- tio. 384. 6. Cum S. Ba- filio colloquitur. 656. 4. pro se mortuo orari pe- tit. 714. 1. Hæreticos averfatur. 714. 2. Ejus fides, & paupertas. 715. 3. non vult in templo sepeliri. *ibid.* n. 4. nec vestes, ceu reliquias ha- beri. 716. 4. funeris pompam prohibet. *ib.* 5. pauperibus subveniri ju- bet. 717. 6. possessum a dæmone liberat. 718. 8. Cereos, & aromata in suo funere vetat. *ibid.* 9. in cæmeterio communi se- peliri vult. 719. 10. pro se defuncto orationes, & oblationes petit. 719. 11. Benedicit discipulis. 720.

Index

12. Hæreticos execratur.

721. 13. Ecclesiam Catholicam laudat. *ibid.* 14. Hæreticos vitandos docet. 722. 15. a lecticorum usu mulierem absterret. 724. 17. moritur. 723. 17.

Episcopi damnare non poterant S. Athanasium. 186. 12. multo minus a Constantio intrusi. 186. 13.

Eremitarum Vita, & Mores, 381. 2.

Eucharistia canibus objecta a donatistis. 135. 9. est digne sumenda. 232. 1. & suscipienda. 359. nec impudenti oculo contemplanda. 431.

Exaltare animum quid sit. 19. 29.

Examen quotidianum conscientiae suadet, & modus describitur. 540. 9.

Exemplo bono prælucendum. 373. 1. piorum imitanda. 379. 1. prava non sequenda. 405-415. cum non excusent a peccato. 591. 1.

Exitus Israel ex Ægypto explicatur. 59. 27.

F.

Factiones in Monasterio vitandæ. 435.

Felix in causa donatarum a traditione instrumentorum purgatur. 128. 17.

Ferae sævæ non sunt quid mali. 95.

Ferrum non est de se malum, Contra Manichæos. 97. 18.

Festa quomodo celebranda. 233. 2. præcipue dominica. 637. 2.

Fidei præstantia. 4. 4. 511. regula. 70. 7. Symbolum. 206. 10. in persecutione crescit. 215. 2. Catholica Confessio. 221. 14. Vera in quo consistat. 289. 1.

Filia Sion quare dicitur. 112. 3.

Filii corripiendi. 231. 2. Eorum immoderata cura reprobat.

Filius Dei æqualis Patri, 36. 1. ejus divinitas. 38. 3. 4. quomodo de Patri regnum. 39. 6. Est Patri Consubstantialis. 68. 5. -- 73. 3. -- 197. 8. ater-

Rerum memorabilium.

ernus. 69. 6. invisibi- rantur. 340. sunt vitandi.
 . 70. 7. ex Deo natus, 393. illos merito fugi-
 . 4. lumen de lumine. mus. 198. 9. Pœnitentiam negantes refutantur.
 . 6. Ejus varia in S. 559. 12. 560. 13.
 riptura nomina. 75. 8. *Heli* nimis indulgens
 si cum patre duas per- filis. 320. 1.
 nas faciat, non est ta- *Herbæ* non sunt de se
 en, nisi unus Deus. malæ contra Manichæos.
 . 9. Cur in variis for- 97. 17.
 s apparuerit. 78. 12. *Homo* non potest esse
 r incarnationem ipsius impeccabilis. 37. 3. est
 itas nequaquam detri- bonus, vel malus ex pro-
 mentum cepit. 79. 13. pósito. 88. 4. Ejus con-
Fructus terræ non sunt versio unde non nun-
 li. 99. 22. quam ita difficilis, ut
 plane impossibilis videatur. 89. 5.

G.

Gratiæ divinæ pre- *Horoscopus* sacer. 56.
 m, & effectus. 288. 1. 25.
 stantia. 544. 12. *Hosius*. Judicium de
 eo. 71. 9.

H.

Hæreses circa legem 264. 1. -- 293. 1. illius
 s. 103. 3. Effectus 383. dignitas.
Hæretici filii adulteri. 414. commonitio ad hanc
 6. 5. cum iis non virtutem. 424. & 446.
 versandum esse pro- illius acquirendæ modus,
 ur Exemplis Moysis, & ratio. 478. & *seqq.*

I.

2. 1. Aaron. *ibid.* 2. *Jacobi* somnium ex-
 lue. 193. 2. Prophetæ, plicatur. 43. 13.
 aphat. *ibid.* 3. David
 4. 4. canibus compa-

Jani

Index

Janitor Monasterii
qualem se erga pauperes
gerat. 530. 28.

Jejunii Præstantia.
243. 1.

Ignis non est de se
malum contra Mani-
chæos. 97. 18. --- Infer-
ni qualis. 245. 2.

Imago Dei quomodo
in homine. 50. 19. 20.

Imbres non sunt mali.
99. 22.

Impatiëntiæ mala. 16.
23. 256. 2. vitanda. 526.
23.

Impiorum pænæ. 583.
4.

Impœnitentium judi-
cium. 565. 3.

Improbos cur Deus
regnare permittat. 92. 10.

Inauditus non judi-
candus. 181. 6. -- 185.
11. uti nec absens. 182.
7. multo minus dam-
nandus. 185. 11.

Incarnatio Verbi con-
tra Judæos probatur.
615. 7.

Incertitudo futuri sta-
tus nostri. 710. 6.

Inferni cruciatus. 344.

Ingenita duo non dan-
tur. 83. 2.

Inimicis ignoscendum.

234. 1.

Injuriam patienter fe-
rendæ. 446. earum ob-
liviscendum. 515. 10.

Innocens non damnan-
dus. 167. 2. eum pati,
nullam in Deo malitiam
arguit. 92. 9.

Inobediëntiæ mala.
259. 2.

Instrumenta Passionis
Christi colenda. 635. 4.

Intemperantiæ mala.
263. 2.

Invidiæ mala. 261. 2.
præcipue Monachis vi-
tanda. 295. 1.

Job figura Christi. 46.
15.

Jonas typus Christi.
47. 17. a Deo arguitur.
607. 6.

Joseph typus Christi.
593. 1. Ejus gesta, & vir-
tutes. 595. 2. etiam
ægypto probantur. 596.
3. Sapientia in explican-
dis somniis, & exaltatio.
597. 4. a fratribus &
Patre dignoscitur. 598. 5.

Iracundiæ mala. 256.
2. vitanda. 526. 23.

Isaac

Rerum memorabilium.

Isaac typus Christi.
42. 11. 588. 3.

Juda conjugium cum
Thamar explicatur. 44.
14.

Judæorum ingrati-
tudo. 51. 22. legitimum
Pascha celebrare non pos-
sunt. 60. 27.

Judicium bonorum,
& malorum. 51. 25. in
particulari quæ fiant
342. *Extremi* discussio.
458. timor 364. *teme-
rarium* vitandum. 416.
præcipue in infirmitati-
bus corporalibus 444.
& spiritalibus fratrum.
527. 24. -- *Morientis*,
708. 4.

Juliani S. conversio.
688. 1. vita. 689. 3. vir-
tutes. *ibid.* 4.

Juramenta vitanda.
464. male agendi non
obligant. 392.

Iusti assumendi, injusti
relinquendi. 244. 1.
Priorum præmia. 581. 2.
quomodo ad ea perve-
niatur. 582. 3.

Iustitiæ officia. 8. 9.
Virtus non stultitia est.
8. 10.

Juventus præceptis sa-
lutaribus a S. Ephræm
imbuitur. 409.

L.

Lapides non sunt ani-
mati contra Manichæos,
100. 25.

Lascivi vitandi. 393.
Leſſicarum ufum S.
Ephræm alicui fœminæ
dissuadet. 724. 17.

Legem veterem Mani-
chæus criminatur. 102. 1.
quam tamen Christus im-
plevit. 102. 2. Circa
eam tres hæreses. 103.
3. omnem vitii speciem
abstulit. 105. 6. omnem
virtutem exponit. *ibid.* 7.
cum Evangelio concor-
dat. 106. 9. Acerbitas
ejus vindicatur. 107. 10.
etiam misericors est. 108.
11.

Leges Naturæ unifor-
mes, & concordēs sunt.
101. 27.

Lenitas bona. 256. 1.
Liberorum jactura non
est mala. 96. 15. uti
nec eorundem procrea-
tio. 49. 23.

Lites

Iudex :

Lites vitandæ. 423.

Loca ultimata duo.

247. 2.

Longanimitatis effectus. 254. 1. ea carentis defectus. 255. 2.

Loth ab incendio Sodomæ liberatur. 291. 2.

Luciferi Caralitani Episcopi gesta, & scripta. 165.

Lusta inter carnem, & spiritum. 25. 39.

Luxuriæ sceditas. 11. 14.

M.

Macarius a calumniis donatistarum vindicatur. 140. 5. fuit iuste ad Communionem admissus 162. 6.

Magi exemplo suo doceant, naturam filii non scrutari. 618. 2.

Magnifice de se non sentiendum. 429.

Majorini illicita ordinatio. 125. 13.

Mala varia hominibus utiliter a Deo immittuntur. 94. 12. quatuor curatu difficilia. 518.

Maledicentia mala. 262. 2.

Mali cur pœnas effugiant. 91. 9. sunt fugiendi. 195. 5.

Maliitiæ mala. 257. 1.

Malorum conversatio fugienda. 403.

Malum nullum creatum. 86. 1. 98. 19.

Manetis duo principia refutantur. 85. 5.

Manichæismi origo. 83. 1. fabulæ. 84. 4.

Manichæus legem criminatur. 102. 1.

Mansiones beatæ quid. 246. 1.

Manfuetudo exercenda. 454. illius effectus. 257. 2.

Mariæ B. V. perpetua Virginitas. 13. 18. parabola Margaritæ elucidatur. 612. 3. sine dolore parit. 613. 4. Ejus encomium. 641. est reconciliatrix nostra. 642. 2. Salutatione Angelica, 643. 3. & pia oratione honoratur. 645.

Mar.

Rerum memorabilium.

Martyres adverſa non
iment. 215. 3. eos facit
perſecutio. 217. 5. non
ola Mors, 218. 7. eorum
prompta patiendi volun-
as, & conſtantia. 667. 1.
gloria, & miracula. 668.
2. reliquiæ eorum. *ibid.*
tem in variis tormentis
conſtantia. 670. 1. gloria.
671. 2. ad eosdem pre-
catio. 672. 4. eorum
imitatio. 673. 5.

--- Quadraginta,
ad quorum numerum al-
luditur. 661. 1. erant in
utroque prælio fortes.
662. 2. eorum conſtan-
tia. *ibid.* 3. in ſtagno fue-
runt illuminati. 663. 4.
uno recedente alius in-
rabat. 664. 5. in illorum
perſecutione virile Ma-
ris factum enituit. 665.
1. quæ propterea lauda-
ur. *ibid.* 7.

Materia non eſt æter-
na. 37. 2.

Media Virginitatem
ervandi. 311. 1.

Medicina an a Mona-
his uſurpanda. 290. 2.

Memoria mortis, &
iudicii ſalutaris. 569. 8.

Schram Analyſis Tom. XI.

Mendacii mala. 258. 2.

Menſa, quomodo ſe-
gerendum in ea. 514. 9.

Menſurius ornatum
Ecclēſiæ Botro commen-
dat. 126. 11.

Mercēs bene operantis.
444. --- perſecutionem
patientium. 214. 1.

Millenarii reſutantur,
558. 12.

Modēſtiæ præſtantia.
511. 6.

Modus converſandi
cum aliis. 408.

Monachus. Praviſidea.
296. 1. eos non riſus,
ſed luſtus decet. 298. 1.
ad incipientes exhortatio.
417. Senes in Monaſte-
rio maneant, nec leviter
locum mutant. 439. Re-
vertentes benigne ſuſci-
piendi. 441. Negligentes
frustra ſe excuſant. 459.
Eorum tentationes. 462.
ad eosdem exhortatio.

475. quid ſit eorum Con-
gregatio. 476. ſint tur-
turi ſimiles. 491. 1. Ava-
ritiam vitent. *ibid.* 2. Ex-
hortatoria ad eos præcep-
ta. 494. 4. Eorum cer-
tamen. 492. 1. terrenis

A a a re

Index

- renuntient. 503. 2. ad
judicium se præparent.
504. 3. Mulieres fugiant.
522. 19. rebelles, &
ambitiosi refrænandi, &
reprimendi. 531. 30. eor-
um gloria. 546. 15. Ve-
ferum virtutes. 603. 2.
modernorum relaxatio.
604. 3. illæ imitandæ.
ibid. 4. Veterum Enco-
mium. 695. 1. Virtutes.
696. 2. Victoriæ de Sata-
na. 698. 3. Humilitas.
697. 4. Mors, & præ-
mium. 700. 5. 6.
- Monastica* vitæ præ-
stantia. 252. 1.
- Monita* pia libenter
excipienda. 401. diversa
pro Novitiis. 512. 7. pro
Monachis. 513. 8. Circa
injurias. 515. 10. pro
bono Communitatis.
517. 12. de virtutibus.
517. 13. pro Oeconomo
Monacho. 522. 18. pro
Janitore, & Oeconomo.
530. 28. pro Magistro
Novitiorum. 530. 29.
- Morbi* cur justos affli-
gant. 91. 9.
- Mors* non est mala. 93.
11. nisi peccatorum. 705.
2. illius recordatio qua-
lis esse debeat. 348. mor-
tes repentinæ. 712. 8.
- Mulieris* improba de-
scriptio. 307. 1. omnes
a Monacho fugiendæ.
522. 18.
- — — — Peccatrici
pia inverecondia. 647.
1. Vitæ mutatio. 648. 2.
Pœnitentia. 649. 3. Con-
fessio. 651. 4. Pœnitæ-
tia. 652. 6.
- Mundi* commercia Mo-
nacho vitanda. 466. 1.
hinc fuga suadet. 498.
vanitas proponitur. 709.
5.
- Murmurationis* mala.
259. 2.
- ## N.
- Naaman* in Jordane
septies lotus argumen-
tum iterandi baptismi
esse non potest. 152. 8.
- Nativitas* Christi. 39.
7. -- 40. 8. ad Isaac per-
sonam refertur. 42. 11.
- Natura* Filii Dei cu-
riosius non scrutanda.
616. 1. quod & Mago-
rum nos exemplum do-
cet.

Rerum memorabilium.

618. 2. & nostra
permittit cæcitas.
. 5. duarum in Chri-
unio asseritur. 614. 5.
Vicænæ Synodi veri-
ncorrupta. 66. 2.
Viniuitæ pœnitentiã
ut Jona prædicante.
. 1. ab ipso Rege ex-
ulati. 603. 3. & ab
o salvati. 605. 4.
66. 5. Jerosolyman
re cupiunt. 607. 7.
Joe pravis aliorum
nplis abduci se haud
tur. 585-
Voviti sint humiles,
bedientes. 418. Su-
ori etiam pauperi se
iciant. 419. opus ma-
n non refugiant. 434.
libenter in se susci-
t. 420. alia pro iis-
monita. 512.
Luptiæ secundæ im-
antur. 14. 20. etiam
iæ cum infidelibus
uibentur. 15. 21.

O.

Obdientia effectus.
. 1. Commendatio
sub illa vivendum.

Obtrectatio grave ma-
lum. 297. 1.

Oculi non efferendi.
19. 27. sed bene custo-
diendi. 453.

Odium gravissimum
peccatum. 341.

Oeconomus quomodo
cum fratribus agat. 522.

Oleum peccatoris quid
significet. 145. 4.

Ομοσίου quoad sen-
sum in Scriptura legitur.
73. 4.

Opera misericordiæ,
711. 7. uti & alia bona
mercedem capiunt. 248.
2.

Optati Milevitani
Scripta. 116. Ejus operis
de schismate donatista-
tum divisio. 119. 3.

Orandum semper.
239. 1.

Orans proximo igno-
scat. 240. 3.

Oratio. Illius Encomia,
& effectus. 240. 2. bona
quæ. 265. 15. in ea di-
stractiones vitandæ. 281.

1. pro vincendis tentatio-
nibus adhibenda. 282. 1.
qua reverentia persol-
venda. 431. assidua sit

A a a 2   opor-

Index

oportet. 329. 2. Ejus vis. 255. 1. adversa fortiter perfert. 324. 325. unde multa bona emanant. 326.

Oratio pro vincendis passionibus. 313. 1. Compunctæ animæ. 315. 1. pro liberatione ab inferno. 327. Pœnitentis. 363. 365. pro obtinenda gratia divina. 366.

P.

Parmeniani errores. 118. 2. hæreticorum superfluum mentionem ingerit. 120. 5.

Pascha. Sermo de eo. 57. 26. -- Judæorum nullum. 60. 27.

Passio Christi. 628. 1. sæpius meditanda. 631. 4. de eadem Precatio. 632. 5.

Passiones cito elevandæ. 500. 1. quomodo mortificandæ. 501. 2. externæ internas produnt. 537. 5.

Pastorum munus. 528. 26.

Pater divinus quomodo major filio. 68. 4.

Patientiæ encomium. 16. 22. Exempla. 17. 24. Bona. 18. 25. Effectus.

Pauperibus subveniendum. 511. 241. 1.

Peccata ex abusu libertatis humanæ. 87. 2. Patrum non imputantur filiis. 158. 1. in Spiritum S. irremissibilia. 341. Cogitationum subin. graviora, quam Operis. 579. 9. Consuetudo periculosa. 577. 7.

Peccator pœnitens non desperet. 321. Impœnitens Deum inhonorat. 339. eorum mala mors. 705. 2. Morientium planctus. 706. 3.

Pellices ad libidinem fugiendæ. 302. 1.

Perfectio Religiosa in quò consistat. 286. 1. quid sit. 691. 5.

Persecutio facit Martyres. 217. injusta non nocet eam patienti. 221. 10.

Persecutorum pœnæ. 175. 11.

Perseverantia commendatur. 421 - 473.

Pesli

Reverum memorabilium.

Pestilentia, & alia mala ad nostram correctionem a Deo immittuntur. 292. 1.

Petrus peccans non reiectus est. 160. 3.

Phæbadii S. Aginensis Episcopi gesta, & scripta referuntur. 64. 65. qua occasione librum contra Arianos ediderit, in initio ejusdem libri commemorat. 65. 1. ejusdem fidei libellus. 80. qua occasione tractatum de filii divinitate, & consubstantialitate conscripserit. 74. 1.

Pietas commendatur. 395. ob timorem humanum, & propter consilium prave sentientium non deferenda. 399.

Planctus B. V. Mariæ. 632. 1.

Pœnæ impiorum. 583.

Pœnitentes sunt sacerdotes. 551. 3. eorum iudicium. 565. 3.

Pœnitentis oratio. 363. 584. 6.

Pœnitentia. Invitatio ad eam. 320. est omnium

peccatorum remedium.

322. -- Ejus encomium.

549. 1. perfecta quæ. 552.

6. sit seria, & constans

553. 7. ejus efficacia.

554. 8. non differenda.

555. 9. Contraria vitiis agit. *ibid.* 10. sit di-

screta. 556. 11. Ejus præ-

mium. 557. 12. animo,

& corpore est exercenda.

559. 14. Eam negantium

objectiones solvuntur.

560. 15. Illius spe non

peccandum. 563. 16. Est

gnaviter agenda. 564. 1.

Illius opera. 565. 2. cum

risetu peragenda. 574. 4.

non differenda. 712. 8.

Præfatus bonus Mo-

nasterii quis sit. 389.

Præmia justorum. 581.

2. quomodo ad ea per-

veniat. 582. 3.

Providentia ab objec-

tionibus Manichæorum

vindicatur. 90. 7. 8. &

seqq. eam dari. 570. 1. &

ulterius probatur. 572. 2.

Prudentiæ propriæ non

innitendum. 376. 2. Vera

quænam. 521. 17.

Psalmi LXXII. Expo-

sitio. 249. 1.

A a a 3

Psal-

Index

Psalmodia virtus, & efficacia. 237. 1.

Psalmorum encomium. 301. 1.

Pudicitia elogium. 10. 13. Exempla. 12. 15. Encomia. *ibid.* 16.

Pueri tres in camino ignis. 61. 28. a pietate in adversis. 600. 1. & abstinencia a cibis illicitis commendantur. 601. 2.

Pufflanimum consolatio. 450.

Q

Quadrupedes, & alia comedere licet. 100. 26.

R

Rebus divinis incumbendum. 387.

Regula una, & certa adhibenda. 536. 3.

Regum Apostatarum poena. 171. 6. sequuntur exempla Achab, & Jezabel Homines Dei persequentium. 172. 7. item Jeroboami. 173. 8. eorum minæ non sunt timendæ. 173. 9. non statim morte punitos fuisse

probatur Exemplo Geleon. 187. 1. Salomonis, Roboam, Hieroboam. 189. 3. Baasa, Aza, Achab, Manasses. 190. 4. Pravis resistendum. 212. 20. quia illis per hoc injuria inferatur. 213. 21. injusti non timendi. 168. 3. non sunt judices Episcoporum. 169. 4.

Relapsus in peccatum vitandus. 250. 1.

Religiosus professus proficere. 427. Negligentiam, & tedium vitare debet. 433. damnum planctus. 566. 4.

Reliquiarum SS. Cultus. 673. 6.

Remedia contra tentationes & tribulationes. 282.

Renuntiatio vera quæ. 281. 1. perfecta. 397.

Respectum humanum contemnere mulier peccatrix docet. 652. 2.

Resurgentium status. 35. 54. Caro qualis. 36. 55.

Resurrectio probatur. 33. 52. -- 34. 53. -- 350. 351.

Roma-

Rerum memorabilium.

manum concilium
æciliano contra Do-
1 sententiam fert.
15. quæ post Con-
1 istud evenerint.
16.

idimenta spiritualia.
412. & *seqq.*

S.

cordotes amandi, &
randi. 509. 4.
3. bonorum offi-
228. 4. mali pu-
ii. 232. 3.

serdotii sublimitas.

1. ejus effectus.
2. ad illud temere
aspirandum. 228. 5.
acrificium gentium
habile. 32. 49. Ju-
um reprobatur. 33.
Christianorum Deo
um. *ibid.* 51.

culares soluti nubere
ant, non voto ad-
i. 229. 1.

lutis cura gerenda.
31.

Sanctorum vestigiis
endum, 543. 11.
mque virtutes imi-
æ. 703.

Sapientia vera. 521. 17.

Sara typus B. V. Ma-
ria. 586. 1.

Scandali mala. 280.

Vitanda. 402. -- 526. 22.

580. 11.

Schisma grave malum.

126. 14. Donatistarum
exponitur. 117. 1.

Scriptura S. lectio
commendatur. 329. quo-
modo legenda. 320. 2.

Segnitie virtuti ini-
mica. 391.

Sermonis artificium
non spectandum. 379.

Silentii, & quietis ep-
comium. 331. 3.

Sol non est ex substan-
tia Dei. 99. 21.

Somnolentia in Synaxi
vitanda. 430. contra eam
remedia, 432.

Spei præstantia. 33.

Spiritus cur sæpe a
carne vincatur. 26. 40.

Substantiæ vox expli-
catur. 67. 3.

Successio Rom. Ponti-
ficum probatur. 130. 3.

Superbiæ vanitas. 388.
2. vitanda. 391.

Superiorum virtutes.
425. sint discreti. 426.

A a a 4

Susan-

Index

Susanna exemplar castitatis. 47. 16.

Synaxis devote celebranda. 510. 5.

T.

Temperans in lingua, auditu quis. 264. 1.

Temperantia commendatur. 395.

Templum materiale, etsi speciosum sine devoto cultore Deo non placet. 30. 46. spiritualis structura. 31. 47. quid in eo agatur. *ibid.* 48.

Tenebrarum, & noctis utilitas. 94. 13.

Tentationes vincendae oratione. 282. 1. & celestium cogitatione. 283. 2. -- deferendi Monasterium quomodo superandae. 436. Monachorum quanam sint. 462. sunt patienter tolerandae. 448. in iis ad Deum recurendum. 547. 16,

Tepiditas nostra Martyrum passionibus opponitur. 671. 3.

Tepidus passionibus agitur. 449.

Tepor vitandus. 408.

Testamentum S. Ephraem Syri. 714. 1.

Timor duplex, unus Dei, alter Naturae. 20. 30. ille beatos nos efficit. 20. 31. & poenitentiam generat. 284. 1. quos in habente se effectus, 252. 1. -- 507. & in non habente defectus producat. 253. 2. commendatur. 443.

Titi Bostrensis Ecclesie gesta, & scripta. 82.

Torpor vitandus. 541. 10.

Transfigurationis D. N. J. C. causa. 622. 1. in ea illius divinitas ostensa. 623. 2. Sermo- nes cum Jesu in eadem. 625. 4.

Tribulatio praesentis vitae duplex. 400.

Trinitas consubstantialis. 537.

V.

Vana gloria fugienda. 508. 3.

Vanitas mundi. 709. 5.

Varietas rerum necessaria. 101. 28.

Venia

Rerum memorabilium.

- Venia* speranda. 578.   *Vita*. Humanæ miseria. 246. 2. -- 569. 7.
8. *Veritatis* bona. 258. 1.   Iustorum patientia illustratur. 328. Beatæ descriptio: 347. Spiritualis documenta. 468. Monastica, & sæcularis differentia. 474.
- Vidua* innupta maneat 14. 19.   *Vocatio* gentium explicatur. 112. 4.
- Vigilantia* bona. 348.
- Vinea* parabola explicatur. 52. 23.
- Virginitatem* servandi media. 311. 1.
- Virtutis* præstantia. 349. -- omnes in lege occurrunt. 116. 8. Sanctorum imitandæ. 377. Superiores quibus præditos esse oporteat. 425.
- Z.**
- Zenonis* S. gesta, & Scripta. 1. Eidem olim, sed falso adscribebantur scripta incerti cujusdam Potamii. 62. Not. 1.

ERRATA

ERRATA

TOMI UNDECIMI

<i>Pag.</i>	<i>lin.</i>		<i>corrige.</i>
3.	32.	alii	aliis
28.	15.	Diuvio	diluvio
82.	11.	Meletro	Meletio
83.	22.	Manichæos	Manichæus
154.	30.	Voluntatem	Voluntatem
155.	28.	projicerent	non projice
166.	24.	confacerdotum	confacerdoti
287.	7.	Domine	Domino
321.	12.	indue	induc
435.	26.	refert	refero
460.	32.	egressus	aggressus
514.	20.	vesce	vesci
595.	30.	locum	lacum
614.	2.	invisibilis	visibilis

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

**This book is under no circumstances to be
taken from the Building**

[illegible]

